Оссолінсъкі колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopi-sów. Zespół (fond) 9.

ARCHIWALIA ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

3896/39 – Wypisy i wycinki z gazet dotyczące Biblioteki ZniO i Lwowskiej Filii Biblioteki AN USRR 1939-1941.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

„Вільна Україна"
Львов
Б - 13 НОЯ 1940

ВЕЛИКЕ СВЯТО

(В ювілейному комітеті по вшануванню 85-річчя з дня смерті Адама Міцкевича).

Радянський Львів зараз напередодні святкування 85-річчя з дня смерті Адама Міцкевича.

24, 25 і 26 листопада в залі університету ім. І. Франка відбудеться наукова сесія, присвячена творчості Адама Міцкевича. Професор Благой Д. Д. (Москва) прочитає доповідь на тему: «Медный всадник» — Пушкіна і «Петербург» — Міцкевича. Проф. Гуковський (Ленінград) — лекцію: «Міцкевич і декабристи», в якій розповість про знайомство і зв'язки молодого Міцкевича з видатними декабристами — Бестужевим, Рілєєвим та іншими. Проф. Чернобаєв (Ленінград) зробить доповідь на тему: «Сучасники Міцкевича в Росії», а проф. Біржиска з Вільнюса доповідатиме на тему: «Литва в творчості Міцкевича». Поет Максим Рильський прочитає власні переклади деяких творів Міцкевича на українську і російську мови, передусім уривки з чудового перекладу на українську мову поеми «Пан Тадеуш».

Вчені і літератори Львова виступлять з доповідями на такі теми: проф. Кляйнер — «Артистичні елементи в поемі Міцкевича «Дзяди»; Т. Бой-Желенський — «Вступ до нових дослідів творчості Міцкевича»; Ю. Борейша — «Міцкевич і сен-сімонізм»; проф. Руднянський — «Філософські погляди Міцкевича»; А. Семкович — «Культ Міцкевича у слов'янських народів»; Ю. Пшибось — «Поетична семантика Міцкевича»; проф. Лемпіцький — «Сонети Міцкевича».

Всі доповіді, виголошені на науковій сесії, будуть надруковані в ювілейному збірнику на українській, російській і польській мовах.

Комітет по вшануванні пам'яті Адама Міцкевича організує в приміщенні театру опери та балету урочистий вечір, на якому артисти польського драматичного театру покажуть сцену з поеми Міцкевича «Дзяди». Письменники прочитають уривки з творів поета на польській, українській, російській і єврейській мовах. В культурних установах, школах, на фабриках і заводах будуть проведені збори, присвячені творчості Міцкевича, на яких львівські вчені і літератори читатимуть доповіді про його творчість, а колективи львівських театрів виступлять з артистичним репертуаром.

Програма святкування 85-річчя з дня смерті Адама Міцкевича передбачає також урочистість, яка в день ювілею відбудеться на Марійській площі, біля пам'ятника геніальному поету. Тут будуть положені вінки з квітів від Львівської філії Академії наук УРСР, університету ім. Ів. Франка, Спілки радянських письменників України та від інших культурних закладів і трудящих Львова.

Вінки з квітів будуть одночасно покладені на могилу поета-революціонера Івана Франка, який про Міцкевича писав: «Дорогоцінна для нас у Міцкевича віра в те, що інтереси нашого народу нерозривно зв'язані з інтересами волі, прогресу і людяності».

Львівська філія бібліотеки Академії наук УРСР вшановує пам'ять Адама Міцкевича виставкою, на якій буде репрезентована багатюща літературна спадщина поета. На ній будуть показані історичні документи, рідкісні книги з автографами Міцкевича, невідомі досі літературні видання поета, переклади його творів на багато мов, гравюри, скульптури, портрети, картини та головні з літературних праць, написаних про поета. Велику цікавість вже тепер викликають знайдені в архівах бібліотеки — рукопис відомої в усьому світі поеми «Пан Тадеуш», перше видання поезій в Москві 1825 року під заголовком «Сонеты Адама Мицкевича» та видана в Петербурзі 1829 р. збірка «Поэзии Адама Мицкевича».

Радянський Львів приготувався достойно й урочисто вшанувати 85-річчя з дня смерті великого поета Адама Міцкевича.

Молодіє міст

трій, культура

дороги, 2500 метрів тротуару. 4800 погонних метрів дороги і 2700 метрів тротуару покрили асфальтом.

Є в місті 32 колодязі, з яких відремонтовано 20. Є водогін. До того ж закінчуємо прокладку додаткової сітки на 721 погонний метр. Підвели воду для бані, готелів і п'яти житлових будинків.

Швидко росте культура міста. Якщо колись Броди славились шинками, то тепер за Бродами інша слава закріпляється, слава солідного культурного районного центру. Є в нас Будинок культури імені М. С. Хрущова, кінотеатр, на заводі імені Сталіна і в промартілях є хороші червоні кутки. У Бродах тепер 6 шкіл — три середні і три неповносередні: з них 4 українських, одна польська і одна російська.

Ці успіхи в благоустрою і культурі міста стали можливі тільки за радянської влади, коли незмірно швидко почала зростати економіка і міста і району в цілому. Загалом по району у нас 22 соціалістичні підприємства. Колись тут торфу не добували, а тепер добувають. В промисловості було зайнято 394 робітники. Тепер же працюють 810, не рахуючи робітників, зайнятих на шляховому будівництві та на відбудові споруд, зруйнованих польсько-німецькою війною. Набагато збільшився випуск продукції нашими підприємствами. Порівнюючи з 1939 роком, цей ріст дорівнює 20 процентам.

Минув невеликий відрізок часу — всього лише рік, а вже місто Броди змінило своє обличчя. Згодом же це буде хороше, красиве місто.

П. РЕЗНІЧЕНКО.
Голова Бродської міської Ради.

Діждалися вільного життя

Роки мого життя за панської Польщі — це роки безперервного бідування, знущань, приниження, безробіття — чого завгодно, тільки не людського життя. Останні 20 років, що їх довелося жити в шляхетській Польщі, — це 20 років переслідувань, поліційських нагаїв, нарешті, 6 років тюрми, позбавлення прав громадянина.

Про право на якусь платну працю й мови не могло бути, хоч брався я до кожної. Польські пани гнали мене з фабрик, з лісу, а українські гнали з таких установ, як кооперативи та читальні, хоч туди люди мене обирали.

Свої, близькі, і ті оминали мене, щоб прилюдно зі мною не зустрітися. І в такому становищі був не тільки я. Тисячі товаришів поділяли мою долю.

Колишніх гнаних і голодних радянська влада прийняла в свої обійми. Тов. Чобіт — інструктор райкому МОПР'у, Козлінський — заступник уповнаркомзагу, Грубер — директор кінотеатру, Гляс, учитель 5 середньої школи, Блюменфельд — заст. зав. відділом наросвіти. Таких багато.

Сонце Сталінської Конституції, сонце щасливого радянського життя зігріло і гнаних та голодних.

Мої мрії сповнились раніше, ніж я того сподівався.

Не тільки мені, але й усій моїй сім'ї засвітило весняне сонце. Матір мою наділили землею, братам дали працю, синові — можливість вчитися. Я не тільки дістав працю, народ обдарував мене великим довір'ям: обрав депутатом на Українські Народні Збори, членом Повноважної Комісії до Москви і Києва в справі найбільшої ваги для українського народу — возз'єднання Західної України з УРСР. Мене наділили таким щастям, як

КУЛЬТУРИ

„Вільна Україна"
Львов

★ 29 ОКТ. 1940

409

Книги-унікуми

2

ВИСТАВКА, ПРИСВЯЧЕНА 500-РІЧЧЮ КНИГОДРУКУВАННЯ

„Книги — морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той хоч труду мав досить,
Дивні перли виносить"...

На цей мудрий вислів Івана Франка звертає увагу відвідувач при вході у зал, де розташована виключно цікава і познавальна виставка, присвячена 500-річному ювілеєві книгодрукування.

Десятки книжок-унікумів, що збереглися з сивої давнини, дають досить ясну уяву про кількасотрічний важкий шлях, який пройшли прадіди сучасної книжки.

Починається виставка великим розділом — „Попередники Гуттенберга". Кожна з книг цього розділу проіснувала 550—570 років! Величезні, товсті, в грубих оправах вони лежать під шклом вітрин, як свідки численних подій, змін, зрушень, що сталися на землі за цей довгий період історії.

Ось „Шлеський канціонал", книга випущена в другій половині XIV сторіччя. Богословські книги, датовані 1372 роком, з виключно чітко написаними готичними літерами і прекрасними, ручної роботи, багатофарбними ілюстраціями.

Усі книги цього відділу зроблені ручним способом. Деякі з них викликають захоплення майстерністю і тонкою технікою книгописця. Наприклад, „Єкамерон" — (12 сторіччя) — написана так, що майже неможливо відрізнити від друкованого шрифту, або невеличка богословська книга написана мініатюрними, як кінець голки, літерами.

Десятки книг! Писані золотом, різними фарбами з ретельно обробленими ілюстраціями і титульними літерами. Це свідчить, що передові люди стародавніх віків уже знали ціну книзі, любили її.

Не менш цікавий розділ „Книги першодрукарів Гуттенберг - Шеффер".

Відвідувач із здивуванням упевнюється, що всі ці краківські і західно-европейські інкунабули, „Троянська хроніка" (1488), „Тріод" (1491 р.), книжки, надруковані в Польщі, Литві, Білорусії в XVI сторіччі, за своїм зовнішним виглядом поступаються писаним книжкам попередників Гуттенберга. Справа книгостворення начебто зробила крок назад.

Книга зразу ж стала гострою зброєю в руках людини. Ось вітрина, переповнена так званими „індексами", тобто збірками списків заборонених книг. Це товсті томи! Розділ книжок, виданих у XIX сторіччі і на початку XX має назву „Книжка в полоні". В цьому розділі показано, з якою жорстокістю в царській Росії і панській Польщі переслідувалась „неблагонадійна книга". Серед експонатів книга Ванди Василевської „Обличчя дня" з величезними цензурними викресленнями, велика кількість книжок, конфіскованих в Оссолінеум. Тут же книжки Шевченка, Гоголя, категорично заборонені в панській Польщі.

Останні два розділи виставки — це дбайлива добірка „Російська революційна книга" (твори Леніна і Сталіна, комплекти „Искры", „Социал - демократа,", брошури, статті) та „Сучасна політична і художня книга". Окремі стенди показують розвиток друкарської техніки від примітивних верстатів до велетенських ротацій газети „Правда". На окремих фотознімках показані крупніші бібліотеки світу: Ленінградська публична ім. Салтикова-Щедріна, Паризька національна, Державна бібліотека в Чикаго та інші.

Виставка присвячена 500-річчю книгодрукування, безперечно викличе значний інтерес громадськості міста Львова.

СРСР—НКЗв'язку
Київська Довідково-Інформаційна Контора
БЮРО ГАЗЕТНИХ ВИРІЗОК
Вирізка з газети
„Индустрия"
Москва
Від

редає таке комюніке к
ня грецьких озброєних
льянські воєнні сили сь
годин 30 хвилин ранку
наші укріплені сектори на грецько-албанському кордоні".

СТАНОВИЩЕ В ГРЕЦІЇ

АФІНИ, 28. (ТАРС). В грецьких газетах опублікований наказ про загальну мобілізацію. В Афінах розкидані листівки. На будинках розвішуються плакати. Прем'єр-міністр Греції Метаксас звернувся до народу з закликом до боротьби. Рішенням уряду Афіни оголошені відкритим містом. Перед будинком італьянської місії відбуваються антиітальянські демонстрації. Поліція охороняє будинок місії. В'їзд з Афін в Пірей заборонений. На вулицях міста натовпи народу.

ПРОВЕДЕННЯ МОБІЛІЗАЦІЇ В ГРЕЦІЇ

АФІНИ, 28. (ТАРС). В Греції провадиться мобілізація призовних віків.

ІТАЛЬЯНСЬКІ ЛІТАКИ НАД АФІНАМИ

АФІНИ, 28. (ТАРС). Сьогодні о 10 год. 15 хв. ранку два італьянських літаки пролетіли над Афінами. Обстріляний Татої. Один літак збитий над Елевсіном (на північний захід від Афін).

АГЕНТСТВО СТЕФАНІ ПРО ІНЦИДЕНТИ НА ГРЕКО-АЛБАНСЬКОМУ КОРДОНІ

РИМ, 28. (ТАРС). Агентство Стефані передає з Тірани (Албанія), що албанська газета „Томорі" повідомляє про нові інциденти в багатьох місцях греко-албанського кордону, крім тих, які сталися коло Коріцци і в порту Едда. За останні дві доби в 6 пунктах кордону між озером Преспа і Кор'єполь були відмічені пересування груп людей, озброєних гвинтівками. Один прикордонний пост

ний. В Берліні, як і в інших великих містах пошкоджені жилі будинки.

В Бельгії в результаті бомбардування серед населення багато вбитих і поранених, зруйновано кілька будинків.

Ворог втратив 26 жовтня 9 літаків. 4 німецьких зникли без вісті.

Німецьке інформаційне бюро спростовує вчорашнє повідомлення англійського радіо про те, що англійська авіація успішно бомбардувала електростанції коло Гамбурга, портові споруди Гамбурга, Бремена і Куксгафена, а також заводи по виробництву горючого в Гамбургу, Ганновері і Рейсгольці. В німецьких компетентних колах заявляють, що перелічені об'єкти не тільки не були пошкоджені, але взагалі не зазнали бомбардування.

БЕРЛІН, 28. (ТАРС). Німецьке командування повідомляє: Спроба противника увести пошкоджене судно „Емпресс оф Брітн" закін-

АНГЛІЙСЬКІ ПО

ЛОНДОН, 27. (ТАРС). Офіціально повідомляється, що вніч на 27 жовтня основний удар німецької авіації був спрямований проти Лондона і центральних районів. В районі Лондона зруйновані будинки, магазини і виникло кілька пожеж, які були незабаром ліквідовані. Кількість жертв серед населення невелика, хоч є вбиті. Запеклої атаки зазнало одно місто Центральної Англії. Виниклі пожежі ліквідовані. Кількість жертв серед населення в цьому районі перевищує кількість убитих і поранених під час попередніх нальотів. В результаті бомбардування в ряді пунктів Північно-східної Англії спалахнуло кілька пожеж, пошкоджені будинки і магазини. Однак заподіяна шкода і кількість жертв незначні. Під час нічних операцій був збитий один німецький літак.

Агентство Рейтер повідомляє, що вніч на 27 жовтня англійські літаки зробили наліт на Берлін. Крім того, бомбардуванню були піддані нафтоперегінні заводи в Штеттіні,

„Ossolineum“

В 1871 году сын Адама Мицкевича Владислав Мицкевич продал графу Тарновскому оригинал рукописи своего отца — единственный рукописный экземпляр «Пана Тадеуша». У Владислава Мицкевича был книжный магазин в Париже; в дни Парижской Коммуны магазин был разрушен версальской армией, владелец его впал в бедность. Продавая рукопись, он написал письмо; подлинник этого письма сохранился.

Вот оно:

«Этим письмом я заявляю, что рукопись «Пана Тадеуша» передаю пану Бронисловy Залесскому. Это собственноручная рукопись моего отца, которую я вынужден продать вследствие катастрофы с моим книжным магазином, разрушенным версальской армией во время последних парижских событий. Эту рукопись я продал в собственность графу Станиславу Тарновскому.

Владислав Мицкевич.

Париж.
6 октября 1871 года».

Письмо хранилось у графа Тарновского вместе с рукописью. Никто в мире не знал, где находится оригинал «Пана Тадеуша», все следы были утеряны.

Покидая Львов, граф Тарновский оставил в музее «Ossolineum» запечатанный со всех сторон ящик с указанием не прикасаться к нему до возвращения графа. Ящик стоял в музее до той поры, пока Львов не заняла Красная армия и пока музей «Ossolineum» не перешел в ведение государства.

Тогда ящик был вскрыт новым директором музея, тов. Борейша, писателем и журналистом.

Вместе с рукописью «Пана Тадеуша» в ящике была обнаружена еще одна драгоценность. Там лежала картина Рембрандта «Человек в черной одежде». Описание картины с указанием, кому она принадлежит, можно было найти в целом ряде монографий и работ по искусству. Теперь мы держали ее в руках. Из бархатной глубокой черноты выступало желтое лицо человека так сильно и полно, как дано только руке Рембрандта.

На столе, вынутая из сейфа, лежала рукопись «Пана Тадеуша». Знаменитый переплетчик Семкович одел легкие и тонкие страницы в чудесный переплет. Имя Семковича знали во многих библиотеках мира, он славился своим искусством переплетать и реставрировать редкие книги.

Косой, мелкий, нервный почерк, страницы почти без помарок, как бы рожденные одним дыханием, — и вдруг страница, исчерченная вся, вдоль и поперек, с десятками помарок на полях, написанная в минуты, когда строка как бы начинает заикаться и толкает другую, требуя выбора, требуя новых и новых решений. И вот, наконец, выбор сделан, все решено, на страницы нанесены лучшие слова в лучшем порядке...

«Ossolineum»—один из самых древних музеев мира. Некогда здесь был монастырь «Босых кармелиток», монастырь сгорел, руины его откупил граф Оссолинский. В той части, где был монастырь, отстроили библиотеку; рядом, вплотную, выстроили здание музея, галлереи его, просторные, высокие комнаты, из окон которых сейчас видна узкая и тихая улица, идущая в гору, верхушки деревьев, шпили и флюгера островерхих крыш.

В галлерее музея висят чудесные картины старых мастеров. Мы видим портрет работы Тициана, долгое время живший под слоем красок картины неизвестного художника и, наконец, обнаруженный, когда верхний слой красок был снят. Мы видим большое полотно работы польского живописца Яна Матейко «Люблинская уния» — картину с беспокойной и нервной композицией, блестящим колоритом, сильной и выразительной характеристикой действующих лиц. В том же зале висит картина Иозефа Брандта, живописца большой силы и тонкости. Дальше идут картины голландских живописцев, редкие полотна старых мастеров.

Во время бомбардировки Львова все ценные картины были вынуты из рам и унесены из этих комнат со стеклянными потолками. Они лежали в коридорах, укрытые сверху мешками с песком, в то время, когда город сотрясали взрывы, когда дома взлетали и рассыпались щебнем и пылью.

Сейчас они все висят по своим местам.

Старый сторож, вежливый и тихий, идет впереди и открывает скрюченными от ревматизма руками двери, одну за другой. Он молчит и только иногда, прислушиваясь, наклоняет голову на бок, как птица. Когда мы останавливаемся перед дверью, покрытой замечательной резьбой, он вдруг говорит тонким голосом:

— То копия. Но оригинал скоро тоже тут будет. — Он значительно подымает вверх палец. — Четыреста картин привезли сейчас до музея из поместий та палацов. Яки мастера! А! А! — он качает головой. — Яки кисти, який колер... Чудово, чудово!

И он снова идет вперед, осторожно шаркая ногами в валенках.

В одной из комнат музея собрана коллекция старинного оружия. Здесь есть турецкая сабля, на клинке которой записана вся удивительная история ее жизни.

Каждый хозяин оставлял на клинке свою запись. Из Турции сабля попала в Венгрию. Затем ее хозяином стал французский солдат. Вместе с армией Наполеона она путешествовала по Египту. Во время польской революции она была в Польше, — на ней записана песня Волынского полка:

«Лучше так судьбу закончить,
Чем чтоб душу чорт украл...»

Во время итальянской революции, в 1849 году, она попала в Рим. На ней написано изречение:

«Одно дело — умирать,
Другое дело—говорить со смертью».

И, наконец, последним ее владельцем был Искандер-паша — прозвище авантюриста Илинского. Искандер-паша служил в войсках Марии Христины испанской и Дон-Педро португальского, участвовал в осаде Герата, сражался с Абд-эль-Кадером в Алжире в рядах французских войск, участвовал в венгерской войне и, наконец, бежал в Турцию. На полях сражения Европы и Азии он получил 40 ран. Последний раз он ударил этой саблей за год до своей смерти. На клинке оставлена его запись:

«Последний ударил этой шашкой Искандер-паша в 1863 году».

Сейчас сабля находится в музее. Сколько рук ее держали, в каких странах она была в боях, каких дел и событий была свидетельницей...

В книгохранилище музея лежат манускрипты XII века; на пергаменте между текстом проложены красками и золотом чудесные рисунки. В музее хранятся инкунабулы — первые книги, отпечатанные не с досок, а с наборных букв. Заставки и концовки инкунабул сделаны чеканным золотом тончайшей работы.

Каждый день в музей прибывают все новые и новые старинные книги огромной ценности. Мы видим первое издание Данте, реставрированное тем же знаменитым переплетчиком и реставратором Семковичем. Он сделал вещь поистине волшебную: расщепил истлевшую, тончайшую страницу вдоль, разделил ее как бы на две пластины, вставил внутрь пергамент и затем склеил таким образом, что страница оказалась на плотной и прочной основе. Так были реставрированы все страницы рассыпающейся, гибнущей от ветхости книги.

В 1830-х годах при библиотеке музея существовала типография. Здесь были напечатаны поэмы Мицкевича; за издание их директора библиотеки Слотвинского посадили в тюрьму. Сидя в тюрьме, Слотвинский нацарапал иголкой на полях библии поэму. Сейчас эта библия находится в книгохранилище музея, научные сотрудники работают над ней, разбирая текст поэмы.

Наверху, над книгохранилищем, находилась квартира последнего владельца музея, князя Любомирского. Это— комнаты, обставленные скучно и вульгарно, с унылой претензией не слишком чистоплотного холостяка. Над бесценными сокровищами, над чудесными картинами и книгами жил человек равнодушный и обладающий дурным вкусом, жил грязно, с драной обивкой на креслах и закапанными вином и жиром шелковыми обоями.

В сейфе у князя Любомирского тоже хранилась «драгоценность».

Сейф долго вскрывали, приезжали специальные мастера, осторожно, как бы колдуя, трогали затвор кончиками пальцев, искали секрет, поворот пружины, волшебный звон, после которого мягко и плавно отойдет тяжелая дверца.

Наконец, сейф был открыт.

Внутри на алом бархате лежал зуб с фарфоровой пломбой сбоку.

Рядом с зубом лежала записка:

«Выбит в 1926 году».

Татьяна ТЭСС.

г. ЛЬВОВ.

ТЕЛЕФОНЫ РЕДАКЦИИ И ИЗД-ВА (Москва, 6, Пушкинская пл.): Справ. бюро (круглые сутки) К-2-52-53. Ночная редакция (круглые сутки) К-4-17-24. О недоставке газеты в срок звонить:

Уполномоченный Главлита Б—7937. Типография «Известий Советов депутатов трудящихся СССР» имени И. И. Скворцова-Степанова, Пушкинская площадь, пр

Сведения дал Т. Буковин: Татьяна ТЭСС = Татьяна Сосора (двоюродная сестра В. Сосоры. Псевдоним дан М. Горьким, которым исправлена ее подпись под статьей Т. С. на ТЭСС).

ны, сказали нам, в городской столовой. Она полна молодежи. На столиках, накрытых скатертями (правда, сомнительной свежести), рядом с обеденными приборами лежат груды тетрадей, книжек. Можно разглядеть «Сопротивление материалов», «Анти-Дюринг», «Биологию», и нетрудно, конечно, угадать, кто обладатель этих книг. Поверх «Воскресения» в коричневом с тиснениями переплете — сборник о Кирове. Юноша с бледным, но живым лицом и цепким взглядом держит раскрытый томик Вольтера. Он с увлечением читает беседу между человеком с сорока экю и геометром. Интервал между первым и вторым блюдами настолько значителен, что пытливый читатель, несомненно, успеет дойти до заключительного замечания о том, что «большинство читателей больше любит развлекаться, чем поучаться»...

Так заводится знакомство. Завязывается беседа, и любопытствующий новичок без труда проникает в сокровенные особенности города. Оказывается, сегодняшнее обилие студентов в ресторане есть до некоторой степени штрих студенческого быта: выдали, значит, стипендию, и молодежь устремляется сюда, чтобы «освежить желудок». Прихотлив он, этот студенческий желудок, и сколь энергично ни старается некий Кирпичев (властитель студенческого быта, прослывший за своенравность «огнеупорным»), сколь ни старается приучить студента к унылому меню институтской столовой, он, студент, все смотрит на дверь...

Все это, об'ясняет поклонник Вольтера с ноткой застенчивости в голосе, отнюдь не проблема гурманов. О, нет, студенты — народ совсем неприхотливый. Они умеют себя ограничивать. Речь же идет о порядках, о рационализации быта, о сбережении для личной жизни минут и часов. Когда же, например, читать? Вот так, что ли, в промежутках между первым и вторым блюдами, в ожидании чая, ножа и вилки, которых так мало в студенческой столовой? Увы, кухня института отпугивает не только своим пренебрежением к элементарным запросам желудка, но главным образом безжалостностью в отношении студенческого времени. Процесс питания невольно превращается в событие, поглощает часы, и—обидно—те часы, которые надо отдать газете, книге, спорту, общению с товарищами.

— В сущности, — уже с горячностью говорит наш собеседник, — мы медленно развиваемся. Из нас, думаю, выйдут неплохие специалисты, но узкие. Такие, о которых метко сказано у Козьмы Пруткова, — с односторонней полнотой. Культуры глубокой мы пока не приобретаем, вот в чем дело. Мало и неумело читаем. И не очень-то мы упорны, пытливы, слишком все легко дается в руки. А мы довольствуемся малым...

— Неужто столовая в этом повинна?

— Не только. Весь быт. Организация студенческой жизни, обслуживание ее. Учебный процесс, — юноша теперь говорил, волнуясь, — в институте не прививает вкуса к разностороннему образованию. Нелепо требовать, чтобы в программе точных дисциплин, какие нужны инженеру, была, скажем, история культуры, литературы, живописи. Но где сказано, что горный инженер, или строитель, или химик не должен ничего этого знать? Надо воспитать вкус к культуре. Образованности — вот чего нехватит нашим будущим специалистам. Я читаю сейчас Вольтера, а учусь уже на пятом курсе. Поздно, видите, взялся за него. И мучает меня мысль, что в жизнь вступаю только как человек техники, не больше.

— Что ж, это типично для всех?

— Как знать, потолкуйте с нашими студентами.

... Вечером мы были в одном из студенческих общежитий. Большой особняк в центре города, со множеством комнат. В длинном, узком коридоре тускло мерцала лампочка. Хлопали беспорядочно двери. Огромный пес с обвисшими ушами важно расхаживал по коридору, встречая каждого приветливым броском вьющегося хвоста. Из глубины коридора, словно стоны, вырывались аккорды плохо настроенной гитары. Мужской голос, глухой и низкий, пел: «И-э-эх, ги-и-та-ра, спой в последний раз...» Пел как-то одиноко, и звуки, казалось, рождаясь, тут же умирали.

Было семь вечера — время, когда открывается красный уголок.

Несколько диванов. Длинный стол, покрытый жеваной, запятнанной материей. Журналы на столе — почтенной призывала голосовать на выборах за кандидатов блока коммунистов и беспартийных. Под самым потолком пестрели какие-то плакаты, — давно, вероятно, они примелькались и вряд ли останавливали чье-либо внимание. В уголке, сказали нам, есть патефон, но нет ни одной пластинки, и он пребывает в томительном бездействии.

Чья-то бесстрастная рука внесла сюда, в эту комнату, столько унылости, застоя, мертвечины. Ничего не слышно здесь, кроме однообразного звука костяшек домино да нервного шопота шахматистов. В шкафике — библиотека-передвижка, и за плохо вымытым стеклом стоят томики Толстого, Горького, зеленым пятнышком выделяется фисташковый переплет «Посева» Реглера. Ниже на полке — несколько книг Ленина, старые журналы.

Какой голодный паек культуры и развлечений! Не верится, что это уготовано для жизнерадостных обитателей общежития, чей пытливый ум—в постоянном возбуждении, кто с юношеским азартом следит за жизнью нашей большой страны, мужественно ограничивает себя в рамках скромной стипендии, чтобы созреть, стать достойным гражданином.

Часы досуга! Разве не они способны обогатить юношеский ум, не они ли, хорошо заполненные, могут стать источником новых чувств, мыслей, новой этики, морали?

Последняя лекция о коммунистической морали для студентов института состоялась в декабре прошлого года. Лектор был скучен, он жевал прописные истины, нанизывал, точно бусы, цитату на цитату и ушел, оставив в аудитории полное смятение чувств. А между тем эти вопросы — морали, дружбы, этики — особенно волнуют студенческую среду. Жизнь особенно щедра в условиях общежития. Она, как из рога изобилия, сыплет перед молодежью проблемы, порой острые и щепетильные, ставит лицом к лицу с фактами, поступками одних, философией в кавычках других. Морально чистая, с подкупающей свежестью чувств, но нестройностью взглядов молодежь в учебном заведении формируется, становится на ноги, обретает зрелость мысли, настоящий вкус к жизни. Где же, как не здесь, должен быть центр воспитания чайности, быть может, частности, от этой неудачи одного коллектива...

... Огромные корпуса индустриального института. Посреди них высокое здание общежития студентов старших курсов. Коридоры, просторные и аккуратные, несколько напоминают больничное здание. Строгая до щепетильности чистота. На дверях каждой комнаты табличка; она указывает, кто здесь живет.

Вот обитель трех студентов. Один из них — дипломант, высокий, немного мрачный человек. Он занят проектом котельной, в котором требуется примирить два несовместимых вида топлива— мазут и газ, разрешить проблему использования в котле загрязненной воды. Его задача — показать, что он знает новые веяния в технике и владеет законами проектирования и эксплоатации. Он вполне подготовлен для решения ее. Другой жилец этой комнаты — студент последнего курса, молодой человек с энергичным лицом и иронически глядящими глазами. И еще один выпускник — гость из соседней комнаты. Жизнерадостный, стройный юноша. Мы застаем их за оживленной беседой. О чем? Извечные вопросы — культура, быт, этика...

Год назад в среде студентов прогремело некое событие. Судили парня — дон-жуана и Хлестакова, украшавшего свой бесславный жизненный путь легкими победами над доверчивыми девичьими сердцами. Клубок его приключений неожиданно стал разматываться. Его судили по-настоящему. Но дело это все же получило только уголовную окраску, характер некоего происшествия, хотя и скандального. Морально-этическая сторона этого дела как-то была затушевана, она словно потонула в темном колодце неясных отношений, какие иногда складываются в молодом коллективе.

С тех пор к вопросам этики и дружбы многие в студенческой среде стали относиться не столько осмысленно, сколько со страхом, а порой и ханжески. Как-то двое молодых людей, обитателей общежития, поженились и позволили себе отметить это событие веселой встречей друзей. Нашлись немедленно ханжи, которые усмотрели в этом разложение, и эпизод этот перебрасывался из уст в уста, обрастая комьями строение.

— Вот за это наша общественность цепляется, — говорил дипломант, — А если студент вымаливает хорошие отметки, унижается до подхалимских выходок перед преподавателями? О, за это у нас не судят. У нас не судят и студента-выпускника, если он ничего не смыслит в литературе и не знает даже самых популярных писателей. Не придираются к нему, если он свои об'яснения к проекту излагает невразумительным, лишенным логики и стройности языком. Это в порядке вещей: помилуйте, он же инженер, а не литератор!

И тут зашла речь об образованности, о кругозоре, необходимом для каждого советского специалиста. Молодежь зло говорила о пренебрежении в специальных вузах к гуманитарным наукам. Студент-гость, недавно вернувшийся после каникул из Ленинграда, рассказал о своих встречах с ленинградской университетской молодежью. «Я больше молчал, — конфузливо признавался он, — потому что и культура речи у меня ниже, чем у них. Я не изложу так ясно своего мнения о Бальзаке, как они. Очень это обидно. Конечно, знаний у меня по специальности ничуть не меньше, чем у них, но... Кто его знает, вуз виноват или мы сами».

Снова мы услышали жалобы на культурный голод при всем многообразии кружковой институтской работы,— здесь есть даже свой оперный коллектив, и он ставит «Фауста», «Онегина», «Тихий Дон». Но это все самодеятельность. Театра в Новочеркасске нет, нет студенческого клуба. Перестали приезжать сюда на гастроли деятели искусства из столицы и других больших городов. Не бывает интересных лекций, и проблема «убить вечер» растворяется в пресной водичке самодеятельных развлечений. Они, понятно, быстро приедаются, навевают скуку и порождают уходящих в себя одиночек.

Точно для иллюстрации этих настроений снова где-то глухо забренчала гитара. Снова кто-то, как резину, тянул «...спой в последний раз»; и каждый, кто слушал эту «модную» песенку, знал, что поется она сегодня, как вчера, далеко не в последний раз...

М. МИРЛЭ,

НОВОЧЕРКАССК.

Kołchoz imienia Lenina (rejon Gródecki, obwód Lwowski). Na zdjęciu – tow. Andrzej Pondak, któremu kołchoz powierzył opiekę nad bydłem kołchozowem. Foto Rapaporta

Gospodarka hodowlana w kołchozie

Minęło zaledwie 6 miesięcy od chwili zorganizowania kołchozu imienia Kirowa we wsi Skwarzawa - Nowa, rejonu Żółkiewskiego, a już bujnem życiem rozkwita gospodarstwo kołchozowe.

Kołchozowi przekazano krowy. Natychmiast po otrzymaniu krów kołchoz zorganizował brygadę hodowlaną. Do każdej grupy krów przydzielono dojarkę. Opłatę za prace zorganizowano na zasadzie instrukcji Komisarjatu Ludowego Rolnictwa. Sprzyjało to rozwinięciu współzawodnictwa socjalistycznego pomiędzy członkami brygady. Każda dojarka stara się jak najlepiej doglądać swojej grupy krów i otrzymać jak największy udój mleka. Tak np. dojarka Katarzyna Baran w okresie 5-miesięcznym otrzymała ze swojej grupy 9 krów — 8.973.5 litrów mleka tj. po 997 litrów średnio na jedną dojną krowę. Dojarka Ołena Huk z 9 krów otrzymała udój 8.817.5, czyli po 980 litrów na jedną dojną krowę. Ale najlepiej pracuje Naścia Batih, która zdobyła największy udój — **od 9 krów 9.400 litrów mleka, czyli po 1.044 litrów na jedną dojną krowę.**

Kołchoz dba również o rozwój innych ferm hodowlanych. Zakupiono już w tym roku 50 owiec, kompletuje się również fermę świniarską. Ponadto kołchoz posiada 130 sztuk ptactwa domowego i pasiekę o 103 ulach.

Obecnie stoi przed kołchozem doniosłe zadanie: przygotować warunki do ciepłego i sytego przezimowania dla bydła. Można się spodziewać, że kołchoz wywiąże się z powodzeniem z tego zadania.

Marja Łysenko
zootechnik Żółkiewskiego rejonowego Wydziału Rolnego

Zakończyć na czas kopanie kartofli

W obwodzie Lwowskim kartofle stanowią poważną pozycję w dochodzie narodowym. W roku 1940 zasadzono w obwodzie ponad 100 tysięcy ha kartofli. Kartofle to ważny artykuł żywnościowy, podstawowa pasza zimowa dla bydła i poważny surowiec dla przemysłu gorzelnianego i krochmalnego.

Jednakże, ażeby wykorzystać w pełni urodzaj roku obecnego, należy na czas i w sposób zorganizowany przeprowadzić kopanie kartofli. Prace związane z kopaniem kartofli należy ukończyć przed nastaniem jesiennych przymrozków i zapewnić odpowiednie zamagazynowanie ich na zimę. Przy kopaniu nie wolno dopuścić do żadnych strat. Ani jeden kilogram ziemniaków nie powinien ulec uszkodzeniu, zwłaszcza przez złe zamagazynowanie.

Kopanie kartofli w obwodzie Lwowskim odbywa się w większości rejonów na szeroką skalę. Przodują rejony Żółkiewski i Kamionka Strumiłowa, gdzie kopanie jest już na ukończeniu. W rejonie Żółkiewskim wykopano już 95,7 proc., w rejonie Kamionki Strumiłowej 93 proc. W raźnem tempie rozwijają się prace związane z kopaniem kartofli w rejonach Gródeckim, Lubaczowskim, Sieniawskim, Nowojaryczowskim i w niektórych innych. Ale są niestety rejony, które mocno pozostają w tyle. W rejonach Przemyślańskim i Krasneńskim zaledwie rozpoczęto kopanie. W rejonie Lwowskim, przed którym stoją poważne zadania zapewnienia pracującym Lwowa dostatecznej ilości kartofli — wykopano dopiero 46,9 proc. A wydziały rolne tych rejonów bezczynnie obserwują taki niedopuszczalny stan rzeczy i nie przystąpiły dotąd poważnie do zorganizowania masowego kopania kartofli.

Jeżeli chodzi o kołchozy, pierwsze miejsce zajmują w tym względzie artele imienia Woroszyłowa, „Nowe życie“ i „17 września“ rejonu Uhnowskiego. Natomiast kołchozy rejonu Przemyślańskiego i Gródeckiego dopiero rozpoczęły kopanie. Czas już jaknajszybciej zakończyć zbiór ziemniaków.

Szybkie i zorganizowane przeprowadzenie kopania ziemniaków stanowi rękojmię należytego wypełnienia na czas obowiązkowych dostaw wobec państwa. Nieźle wywiązują się z tego zadania rejony Kamionka Strumiłowa i Winnicki. Należy również pamiętać o zapewnieniu doborowego materjału nasiennego na rok następny. Postanowienie Rady Komisarzy Ludowych ZSRR i CK WKP(b) z 16 września 1940 roku zezwala kołchozom na przygotowanie funduszu nasiennego przed wykonaniem obowiązkowych dostaw dla państwa. Kołchozy otrzymują prawo wykorzystania na ten cel działek nasiennych, obejmujących do 15 proc. obszaru ziemniaków. Tem większa być powinna troska zarządów kołchozów, brygadjerów i kołchoźników o szybkie i należyte wykopanie kartofli. Należy zapewnić pierwszorzędny materjał na sadzeniaki, dla dostaw wobec państwa, dla rozdziału między kołchoźników, oraz na paszę.

Pierwszorzędną rolę w należytem przeprowadzeniu kopania ziemniaków odgrywa odpowiednie zorganizowanie pracy. Postanowienie Rady Komisarzy Ludowych USRR i CK KP(b)U z 28 września 1940 roku poleca kołchozom zorganizowanie stałych brygad dla przeprowadzenia kopania ziemniaków. Kopanie ziemniaków powinno być zakończone w naszym obwodzie do 20 października.

Zadaniem wszystkich odpowiedzialnych organów, zadaniem kołchozów i gospodarzy indywidualnych jest sprawne przeprowadzenie we wskazanym terminie kopania ziemniaków i odpowiednie zakopcowanie. Ani jeden kilogram ziemniaków nie może zgnić ani zmarznąć. Wymaga tego interes pracujących.

J. Fuks
agronom Obwodowego Wydziału Rolnego

POGADANKI PRAWNICZE

Ochrona pracy

Gwałtowny postęp techniki ostatnich dziesięcioleci, pociągający za sobą mechanizację procesu produkcyjnego zwiększył w krajach kapitalistycznych niepomiernie niebezpieczeństwo związane z pracą. Żaden warsztat rzemieślniczy nie krył w sobie ani połowy tych niebezpieczeństw dla życia i zdrowia, co praca przy pasie transmisyjnym, przy przewodach wysokiego napięcia czy w zakładach chemicznych. To też w ślad za rozwojem techniki idzie nieustanna walka klasy robotniczej z fabrykantami o poprawę warunków bezpieczeństwa pracy. Ale owoce tej walki były zawsze mizerne. Zwiększenie wydatków na bezpieczeństwo pracy zmniejszyłoby zysk przedsiębiorcy, a na to żaden kapitalista dobrowolnie się nie zgodzi. „Postęp techniki w kapitalistycznem społeczeństwie oznacza postęp w sztuce wyciskania potu“ (Lenin). To też zarządzenia ochronne, jakie robotnicy wywalczyli sobie w państwach kapitalistycznych dotyczą najprymitywniejszych rzeczy: ogrodzenia niebezpieczniejszych maszyn, wentylacji.

Gospodarka socjalistyczna, obliczona nie na zysk, lecz na zaspokojenie potrzeb ludności, ma całkiem inne podejście. Szeroko rozbudowano przepisy o ochronie pracy, a w parze z tem szło tworzenie placówek naukowo - badawczych, których zadaniem jest wprowadzenie udoskonaleń zwiększających bezpieczeństwo pracy. Nic dziwnego, że taka troska o ochronę pracy dała rezultaty. W okresie 1930–1935 — liczba urazów spadła we wszystkich gałęziach przemysłu ZSRR przeciętnie o 35 proc. W przemyśle węglowym o 23 proc., metalowym o 29 proc., chemicznym o 42 proc., tekstylnym o 33 proc. itd.

Kodeks pracy republiki ukraińskiej poświęca zagadnieniu ochrony pracy aż dwa rozdziały, w których jak najwszechstronniej uwzględniono interesy robotników. Kodeks pracy nakazuje, aby wszystkie przedsiębiorstwa i zakłady dołożyły wszelkich starań celem usunięcia i zmniejszenia szkodliwych warunków pracy, celem zapobieżenia nieszczęśliwym wypadkom i utrzymania miejsca pracy w należytym stanie sanitarno - higjenicznym.

Za należyte wypełnienie tego obowiązku odpowiedzialny jest w poszczególnych oddziałach personel administracyjno - techniczny, który powinien dbać nietylko o to, by zabezpieczające części maszyny były w należytym stanie a wentylacja nienagannie funkcjonowała, lecz również, aby miejsce pracy było czysto zamiecione, by na podwórzach fabrycznych nie leżały kupy odpadków i śmiecia, by robotnicy mieli zawsze czystą wodę do picia, oraz by mogli umyć się po pracy.

Przy pracy specjalnie szkodliwej dla zdrowia, albo pracy połączonej z przebywaniem w nienormalnej temperaturze, w wilgoci, przy pracy połączonej z zabrudzeniem ciała, albo gdy jest to potrzebne ze względu na higjenę społeczną, przedsiębiorstwo powinno robotnikom dostarczać na swój koszt specjalnej odzieży i przyrządów ochronnych (n. p. okularów, masek, respiratorów i t. p.).

Na przedsiębiorstwa, w których praca jest szkodliwa dla organizmu człowieka, nałożono też obowiązek wydawania robotnikom tłuszczów specjalnych, chemikaljów neutralizujących i t. p.

Dla zmniejszenia ilości nieszczęśliwych wypadków wywołanych ruchem maszyn bez dozoru, zamieszczono w kodeksie pracy przepis, który nakazuje zatrzymanie maszyn i warsztatów na czas postoju, chyba że techniczne warunki na to nie pozwalają.

Specjalny dział w kodeksie poświęcony jest niebezpieczeństwom, jakie grożą przy pracy kobietom i niepełnoletnim. Przepisy te realizują zagwarantowane konstytucją równouprawnienie kobiet. Jednakowe bowiem warunki pracy, które nie uwzględniałyby różnic biologicznych zachodzących między kobietą a mężczyzną, byłyby niesprawiedliwością. To też radziecki kodeks pracy zabrania zatrudniania kobiet i osób poniżej lat 18 przy robotach specjalnie ciężkich i szkodliwych dla zdrowia, a także przy robotach podziemnych. Zasadniczo niedopuszczalna jest również nocna praca kobiet i osób poniżej 18 lat. Specjalna lista dozwala jednak zatrudniać dorosłe kobiety w tych gałęziach produkcji, w których jest to koniecznie potrzebne. W żadnym razie nie wolno zatrudniać nocą kobiet brzemiennych, począwszy od szóstego miesiąca ciąży i matek karmiących, podczas pierwszych sześciu miesięcy karmienia. Kobieta, która w okresie ciąży przeszła na lżejszą pracę, zachowuje prawo do płacy, jaką przeciętnie otrzymywała w czasie ostatnich sześciu miesięcy.

Kobiecie brzemiennej służy prócz prawa do ustawowego urlopu prawo do zwolnienia z pracy na okres 35 dni do rozwiązania i 28 dni po rozwiązaniu. Z tego prawa korzystają zarówno robotnice, jak i wszelkie inne pracownice.

Kobiet brzemiennych nie wolno od piątego miesiąca ciąży wysyłać służbowo poza miejsce jej stałej pracy, bez jej zgody. Dla matek karmiących należy wyznaczyć poza ogólnemi przerwami w pracy jeszcze dodatkowe przerwy, aby umożliwić im karmienie dziecka. Przerw nie powinno wyznaczać się rzadziej, niż co 3½ godziny i powinny one trwać najmniej pół godziny. Przerwy te wlicza się, oczywiście, do czasu pracy.

Kodeks pracy zabrania zatrudniać osoby poniżej 16 lat. Jedynie w zupełnie wyjątkowych przypadkach może inspektor pracy zezwolić na pracę małoletnich, powyżej lat 14.

Ustawodawstwo radzieckie wprowadziło również szeroką kontrolę wykonania przepisów o ochronie pracy. Nie można żadnego przedsiębiorstwa puścić w ruch albo przenieść do innego budynku bez pozwolenia inspekcji pracy i organów sanitarno-przemysłowego i technicznego nadzoru. Organy inspekcji pracy pilnują skrupulatnego przestrzegania kodeksu pracy, przepisów wykonawczych i umów zbiorowych, w części jaka dotyczy warunków pracy. Inspektorzy pracy mają szerokie uprawnienia, mogą oni o każdej porze dnia i nocy kontrolować nietylko fabryki i zakłady pracy, lecz również istniejące przy nich lecznice, żłobki, łaźnie i t. p. Wydają oni wiążące zarządzenia, a winnych naruszenia przepisów ustawodawstwa pracy pociągają do odpowiedzialności administracyjnej i sądowej, zaś w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życiu lub zdrowiu pracujących, natychmiast usuwają niebezpieczeństwo.

Inspektorzy w krajach burżuazyjnych w sposób jawny lub zamaskowany bronią kapitalistów, a w najlepszym razie są wobec nich bezsilni. Natomiast w Związku Radzieckim państwo nakłada na inspektorów obowiązek nieustannego dbania o ochronę pracy robotników. Dla ściślejszego związania inspektorów pracy z masami dodano im do pomocy społecznych inspektorów pracy. Delegują ich fabryczne i miejscowe komitety związków zawodowych z pośród robotników i personelu inżynieryjno - technicznego. Społeczni inspektorzy pracy mają uprawnienia podobne do państwowych inspektorów, tylko że ograniczone do terenu danej fabryki.

Ustawodawstwo radzieckie, powodowane dbałością o człowieka, stworzyło najwspanialsze warunki dla rozwoju ochrony pracy.

Stanisław Ehrlich
docent Wydziału Prawa Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu im. I. Franki

Dochody kołchoźników

Jaworów (od naszego korespondenta). Życie codzienne kołchozu imienia 17 września rejonu Jaworowskiego (wieś Rogizno) tętni ożywioną pracą. Po zakończeniu zbiorów bogatego urodzaju z obszaru 142 hektarów, kołchoźnicy szybko i na czas wykonali plan dostaw zboża dla państwa, dokonali zasiewu żyta i kończą zasiewy pszenicy. Na klepiskach brygady tow. Winarczuka i Zburiwca kończą młócką owsa. Wielkiem wydarzeniem w życiu kołchoźników było otrzymanie zaliczki na rachunek zarobionych pracodni. Pierwszy podział części dochodu kołchozowego przeobraził się tu w wielkie święto. Otrzymali tytułem zaliczki Michał Cekan 176 kg. ziarna, Wandio Akim 160 kg., Winar Iwan 150 kg., Jarząb Ludwik 140 kg. itd. W roku bieżącym kołchoźnicy otrzymają za każdy pracodzień ponad 4 kg. ziarna. Prócz tego otrzymają jarzyny i pieniądze.

Kobieta w kołchozie — to wielka siła

Niemirów (od własnego korespondenta). Stalinowskie słowa: kobieta w kołchozie to wielka siła — cieszą się wśród kołchoźników wsi Worobiaczyn wyjątkową popularnością. Byli batracy, wyzwoleni przez Czerwoną Armję z pod ucisku obszarnika Alfonsa Seja zorganizowali kołchoz imienia 1 Maja. Kobieta pracująca, niegdyś zastraszona i przybita niewolnica, po historycznym 17 września odetchnęła pełną piersią, wyprostowała barki i obok mężczyzny jak równa wśród równych buduje swoje radosne życie. Kobiety - kołchoźnice potrafią jak należy, uczciwie i ofiarnie, pracować ku chwale ojczyzny socjalistycznej. Występują jako inicjatorki współzawodnictwa na cześć Rewolucji Październikowej. Kołchoźnice Anna Błaszko, Pazia Wasyliszyna, Olga Bednarska i inne uważane są w kołchozie za najlepsze przodujące kobiety pól kołchozowych, a kołchoźnicy z miłością nazywają je stachanówkami. Mimo, że kołchoz imienia 1 Maja jest jeszcze młody, kobiety te pokazały, że potrafią pracować. Anna Błaszko ma już zaliczonych 132 pracodni, Olga Bednarska – 121 pracodni, Pazia Wasyliszyna — 123 pracodni. Przed kilku dniami otrzymały one pierwszą zaliczkę na rachunek zarobionych pracodni, każda ponad 200 kg. zboża. Działki, na których pracują stachanówki, przodują zawsze w współzawodnictwie o wysokie wskaźniki pracy.

PRZED 85 ROCZNICĄ ŚMIERCI POETY

LOLA SZERESZEWSKA

WAKACJE MICKIEWICZA

W Zaosiu wakacjami nabrzmiewało lato,
jak młody dąb gęstniało w puszystość bogatą
i jak dąb korzeniami w fantazję wrastało.
Tak myśl niebo i ziemię łączy w jedną całość.
I jakże było niebo oddzielić od ziemi
kiedy się ziemia z niebem liśćmi zielonemi
obejmują jak dłońmi. A Świteź wypukle
odzwierciedla obłoków jasnozłote pukle.
Nocą gwiazdy w Świtezi błyszczą jak na niebie,
niebo nocą jak Świteź cień wysnuwa z siebie,
liść szepce to co obłok, a obłok jak fala
poecie uporczywie poddaje rytm ballad.
Wszędzie były ballady. W gmatwaninie krzaków,
w różami oprawionym domu Wereszczaków,
w altance, którą Adam stawiał dla Maryli,
przeplatając uśmiechem wiązanie z badyli,
w półsłówkach zamienianych od czasu do czasu,
w jagodach, w kępkach wrzosu i w milczeniu lasu.
Już się snuły romance przez wschody, zachody,
konarami jędrniały przyszłe strofy ody.
Już od podań żniwiarzy, od bajek rybaka
szła tęskność najżarliwsza i poezja taka,
że szepnęła Maryla: „Wiem, Ty to napiszesz".
Adam drgnął. Spojrzał na nią.
I wsłuchał się w ciszę.

„Tajne" druki mickiewiczowskie

Okazuje się, że były i takie. I to we Lwowie. A wypuszczało je w swiat dawne Ossolineum, dziś filja bibljoteki Akademji Nauk USRR.

Chodzi tu o „Księgi pielgrzymstwa". W zbiorach archiwalnych odnaleziono dokumenty, pochodzące z r. 1834, rzucające nieco światła na tę nieznaną ogółowi historję. Dokumenty te — to akty procesu przeciw ówczesnemu dyrektorowi Ossolineum Konstantemu Słotwińskiemu i towarzyszom, obwinionym o „nielegalne drukowanie i rozszerzanie dzieł treści rewolucyjnej". Proces trwał prawie trzy lata i zakończył się skazaniem głównego oskarżonego na ośm lat twierdzy w Kufsteinie.

Czasy były wówczas niespokojne. Galicja roiła się od emigrantów. Wtedy to rozpoczęto odbijanie i wydawanie tajnych broszur rewolucyjnych w drukarni Ossolineum. Akta kryminalne wyliczają wśród nich również „Księgi pielgrzymstwa" Mickiewicza.

W lutym 1833 roku wydrukowano małą książeczkę „Ostatnie rymy J. U. Niemcewicza p. t. Treny Wygnania, tudzież Reduta Ordona przez A. Mickiewicza i Zgon Sowińskiego". Równocześnie odbito „Redutę Ordona" osobno na jednym arkuszu. Na obu wydaniach jako miejsce druku figuruje Lipsk. Wkrótce potem przyniesiono do drukarni małą książeczkę „Księgi pielgrzymstwa", którą wydrukowano w nakładzie 500 egzemplarzy. Odbijano je chyłkiem i nocą. Gotowe egzemplarze suszono, poczem kierownik drukarni wynosił je owinięte w prześcieradło pod płaszczem na strych nad bibljoteką, gdzie je ukrywano.

Policja austrjacka zwróciła uwagę na książki, wypuszczane na świat przez Ossolineum i dokonała szeregu rewizyj w domach prywatnych, księgarniach, wreszcie przyszła kolej na Zakład Ossolińskich. Obstawiono ogród wojskiem i policją i zaczęto przeszukiwać budynki.

Proces rozpoczął się w połowie kwietnia 1834. Sąd poruszył wszystkie sprężyny, żeby dowieść oskarżonym zdrady stanu przez szerzenie haseł rewolucyjnych. „Księgi pielgrzymstwa" były jednem z najniebezpieczniejszych dzieł rewolucyjnych, zdaniem bowiem sądu, broszura ta „więcej jak drugie zawiera w sobie zasady demokratyczne i przeciw wszystkim rządom monarchicznym kierowane — dlatego nakład i rozszerzanie tej broszury tem większą winą inkwizytów obciąża, ile z badań sądowych pokazało się, że wszystkie przez nich nakładane broszury po całym kraju kursowały i u ludzi różnego stanu i wieku znalezione zostały".

Przed trybunałem przesuwały się różne postacie. Niektórzy oskarżeni zachowywali się po bohatersku. Przebieg procesu oraz drakoński wyrok głęboko poruszyły opinję publiczną. Policyjne metody kamaryli austrjackiej osiągnęły tylko ten skutek, że słowo Mickiewicza promieniowało odtąd jeszcze silniejszem światłem, światłem wielkiej poezji i prawdy.

A. Dan

Nowe pismo literackie

Przed kilkoma dniami ukazał się we Lwowie pierwszy numer nowego ukraińskiego miesięcznika literacko - artystycznego „Literatura i Mystectwo". Jest to organ lwowskiego oddziału Związku Radzieckich Pisarzy Ukrainy. Miesięcznik postawił sobie za zadanie: „możliwie obszernie zaznajamiać szerokie koła czytających z twórczemi wysiłkami pisarzy, artystów, kompozytorów i działaczy na polu teatru i kultury".

Nowe czasopismo pragnie skupić wokół siebie wszystkie twórcze siły Lwowa i wyzwolonych obwodów, pisarzy wszystkich narodowości, a zwłaszcza młode kadry literatury i sztuki. Kolegjum redakcyjne, w którego skład wchodzi Wanda Wasilewska, sekretarz lwowskiej organizacji pisarzy O. Desniak, oraz poeci P. Karmański, S. Tudor i Elżbieta Szemplińska są poręką, że ta zeszech miar potrzebna placówka kulturalna wywiąże się dobrze ze swoich zadań.

Być może, że pierwszy numer nowego czasopisma nie jest jeszcze dość znamienny dla ambitnych zamierzeń redakcji. Punktem ciężkości bieżącego numeru są fragmenty kolektywnego poematu 15 poetów ukraińskich, polskich i żydowskich. „Szczęśliwy rok", pieśń o władzy radzieckiej na naszych ziemiach, uderza dość udatnie w ton, nastrojonej na monumentalność, ludowej poezji radzieckiej. Niektóre partje poematu będą niewątpliwie serdecznie powitane przez amatorów, pracujących w kółkach samorodnej twórczości, którym tak bardzo dolega brak materjałów poetyckich, nadających się do recytacyj.

Poezję reprezentują jeszcze wiersze Karmańskiego, Pasternaka, Hawryluka i Szkrumelaka. Szkoda tylko, że redakcja nie potrafiła pokazać już w pierwszym numerze kogoś z młodych, początkujących poetów, którzy z takiem utęsknieniem czekają na swoją trybunę.

Opowiadania Szemplińskiej i Pozyczaniuka, ciekawie ujęta recenzja E. Szirera o najnowszej powieści Wandy Wasilewskiej „Płomień na bagnach" i krótki, nieco zbyt deklaratywny artykuł M. Dmytrenki, przewodniczącego komitetu organizacyjnego plastyków lwowskich, uzupełniają numer. Okładkę zdobi ciekawa płaskorzeźba huculska w drzewie, a wnętrze numeru portrety Lenina i Stalina w druku barwnym, oraz dwie ilustracje.

Dalsze numery tego tak potrzebnego miesięcznika będą niewątpliwie ciekawsze i odbiją treść życia artystycznego, wstępującego na naszych ziemiach na nowe, radzieckie tory twórczości.

J. Płoński

Akcja artyleryjska w rejonie kanału La Mansz

Ostatnio prasa zagraniczna podała ponowne wiadomości o wymianie strzałów artyleryjskich między baterjami niemieckiej artylerji dalekonośnej, ustawionej na francuskiem wybrzeżu kanału La Mansz, a artylerją angielską, działającą z południowo - wschodniego wybrzeża Anglji. Berliński korespondent agencji Associeited Press podał komunikat, według którego niemieckie działa dalekonośne, ustawione na wybrzeżu francuskiem, rozpoczęły już rzekomo ostrzeliwanie Londynu.

W związku z przypuszczalnemi próbami wtargnięcia wojsk niemieckich do Anglji zagraniczni obserwatorzy wojenni przypisują poważne znaczenie akcji artyleryjskiej w rejonie kanału La Mansz.

Sądząc na podstawie niektórych wiadomości anglicy stawiają przed swoją artylerją dalekonośna następujące zadanie: zmusić do milczenia niemieckie ciężkie baterie, zniszczyć punkty możliwej koncentracji desantów przeciwnika, jeżeli jednak operacje desantowe, mimo wszystko rozpoczną się, rozbijać transporty przeciwnika i ochraniającą je flotę.

Niemniejsze zadanie stawia prawdopodobnie swojej artylerji również dowództwo niemieckie: dalekonośne działa operujące z wybrzeża francuskiego mogą zadać duże straty angielskim baterjom nadbrzeżnym. Baterje niemieckie mogą trzymać pod obstrzałem obszar wodny Pa de Kale i znaczną część kanału La Mansz na wypadek działań przeciwdesantowych floty angielskiej, dokonać artyleryjskiego przygotowania do wysadzenia desantu i następnie ogniem artyleryjskim pomagać w pierwszej fazie działań desantu w opanowaniu wybrzeża.

W związku z tem interesujące będzie przypomnienie historji ostrzeliwania z dużej odległości. Przed pierwszą wojną imperjalistyczną podobne ostrzeliwanie nie miało zastosowania. Francuski generał artylerji Haskuen w pracy „Rozwój artylerji podczas wojny światowej", oceniając panujące przed wojną 1914—1918 poglądy pisał, że ostrzeliwanie artyleryjskie z odległości ponad 4—5 kilometrów uważało się za niemożliwe, a w niektórych armiach było nawet wzbronione przez prawo. Jednakże doświadczenie pierwszych lat wojny 1914—1918 pokazało, że konieczne jest stworzenie artylerji dalekonośnej. Kraje wojujące rozpoczęły szybko budować dalekonośne i superdalekonośne działa.

Już w roku 1917 niemcy ostrzeliwali z nowych dział ważne punkty strategiczne Anglji (Sent-Omer, Dulans), odległe od pozycji artyleryjskich o 62 kilometry. Następnie niemcy postanowili skonstruować działo do ostrzeliwania miejscowości odległych o przeszło 100 kilometrów. Zamówienia na podobne działa wykonywały zakłady artyleryjskie Kruppa.

23 marca 1918 roku o godzinie 7.15 rano jedno z tych ogromnych dział wyrzuciło pierwszy pocisk, który po 3 minutach spadł na nadbrzeżu Sekwany w Paryżu. Po 15 minutach na ulicy Karola V eksplodował drugi pocisk. Tak więc, w przerwach 15-minutowych w różnych punktach Paryża wybuchał pocisk za pociskiem.

Niemcy ostrzeliwali Paryż przez 44 dni. Z liczby wyrzuconych 303 pocisków w granicach miasta spadły 183. Skutek bombardowania — 250 zabitych i 630 rannych.

Po zakończeniu wojny światowej również inne kraje, jak Francja, Anglja, Włochy i Ameryka przystąpiły do budowy dział, bijących na odległość 120—130 kilometrów. Nad zbudowaniem superdalekonośnych dział pracują obecnie wszystkie kraje kapitalistyczne. Nie tak dawno dziennik „Frans Militer" donosił, że w Niemczech konstruuje się nowe superdalekonośne działo typu „Kolosal", przeznaczone specjalnie do ostrzeliwania Londynu. Kaliber tego działa wynosi 280 milimetrów, waga pocisku 300 kilogramów.

Niektóre dane, które ukazały się w prasie zagranicznej, wskazują, że niemcy ostrzeliwują wybrzeże angielskie (port Duwr) z dział kalibru 305 milimetrów. Jak donosi dziennik „Dżornale d'Italja", wzdłuż wybrzeża kanału La Mansz ustawione są działa kalibru od 420 do 510 milimetrów. Sądząc na podstawie kalibru, działa te powinny mieć ogromną siłę niszczącą. Naprzykład podczas oblężenia twierdzy belgijskiej Namir w roku 1914 jeden pocisk takiego działa wpadł do wieży pancernej fortu, przebił kopułę stalową wieży i osłonę betonową grubości 3 metrów. Siłą wybuchu zabici zostali prawie wszyscy żołnierze garnizonu fortowego.

Ostrzeliwanie wybrzeża angielskiego (umocnień nadbrzeżnych, doków, portów i innych urządzeń) przez ciężką artylerję niemiecką, ustawioną na linji Kale - Buloń może być niezwykle skuteczne, jeżeli niemcy potrafią zorganizować dobrą i niezawodną obserwację lotniczą rezultatów ostrzeliwania i jego korektur.

Ogromna dalekonośność poszczególnych wzorów superdalekonośnej artylerji nowoczesnej umożliwia niemcom ostrzeliwanie wschodniego i południowo-wschodniego wybrzeża Anglji, a nawet i Londynu, z rejonu Kale. Z drugiej strony stanowiska niemieckich dział dalekonośnych i bazy portowe na wybrzeżu francuskiem, które mogą być wykorzystane dla koncentracji niemieckich wojsk desantowych, znajdują się również pod groźbą zniszczenia przez angielską artylerję nadbrzeżną.

Odległość punktów na wybrzeżu francuskiem, na których można ustawić superdalekonośne działa, od ważnych baz przemysłowych południowo - wschodniego wybrzeża Anglji jest następująca:

Kale — Duwr — 40 kilometrów.

Kale — Ipsuicz — 120 kilometrów.

Szerburg — Portsmut — 150 kilometrów.

Kale — Londyn 150 kilometrów.

Doświadczenie wojny światowej i wzmożone właściwości bojowe artylerji dalekonośnej wykazują, że punkty podane na tablicy są w zupełności osiągalne przez współczesne superdalekonośne działa. Jakiego rozmachu nabierze w przyszłości pojedynek artyleryjski w rejonie kanału La Mansz pokaże przyszłość. Należy jednak pamiętać, że sukces może być osiągnięty jedynie przy zjednoczonej akcji floty morskiej, lotnictwa, artylerji i wojsk desantowych.

Kapitan N. Pawlenko

NASZA OJCZYZNA

KIRGIZKA SRR

Na południowym wschodzie ZSRR u granicy Chin znajduje sie Kirgizka Socjalistyczna Republika Rad. Obszar republiki wynosi około 197 tys. km. kwadr., ludność — 1,460 tys., w czem 2/3 stanowią kirgizi.

Kirgizja radziecka, to kraj górzysty. W kilku miejscach przecinają ją żyzne doliny rzek Czu, Tała i część doliny Fergańskiej. Wysoko w niebo wznoszą się śnieżne grzbiety gór Tian-Szania i Pamiro-Ałtaja z bogatemi pastwiskami u podnóży.

Przed rewolucją Kirgizja była krajem koczowniczym o zacofanej gospodarce rolnej. Koczowniczy kirgizi byli jednym z najbardziej uciskanych narodów w carskiej Rosji. Żyli w ciemnocie i absolutnym braku kultury. Rząd carski, wysyłając do Kirgizji przesiedleńców, skonfiskował w roku 1916 rdzennej ludności kirgizkiej ponad 6 milj. dziesięcin najlepszych pastwisk i ziem nawodnionych. Ponad połowa bydła należała wówczas do bajów (kułaków) i manapów (książąt).

Lud pracujący nie posiadał ziemi i zmuszony był dzierżawić ją od bogaczy. Kirgizi nie posiadali własnej literatury, ludność była prawie zupełnie niepiśmienna.

Władza radziecka i partja bolszewików wydobyła naród kirgizki z ciemnoty i uczyniła go równoprawnym w rodzinie narodów państwa radzieckiego, przywróciła mu siły twórcze.

Za władzy radzieckiej Kirgizja przekształciła się w jedną z kwitnących republik socjalistycznych wielkiego Związku Radzieckiego. Ogromne bogactwa naturalne w Kirgizji, prawie nie wykorzystywane do rewolucji: jak węgiel kamienny, ruda żelazna, nafta, złoto, ołów i inne — oddano na służbę gospodarki narodowej kraju. W republice kirgizkiej powstały szyby węglowe, kopalnie ołowiu, kombinat mięsny, fabryki czyszczenia bawełny i cukrownie, sowchozy nastawione na gospodarkę bawełnianą i hodowlę bydła, stacje maszynowo - traktorowe.

Wielki przemysł republiki kirgizkiej daje obecnie prawie sto razy więcej produkcji niż przed rewolucją. Kopalnie węgla kamiennego w Kirgizji zaopatrują w węgiel republiki środkowo-azjatyckie: Uzbecką, Tadżycką, Turkmeńską.

W ciągu pięciolatek stalinowskich w republice kirgizkiej przeprowadzono wielkie prace irygacyjne. Sami kołchoźnicy zbudowali niemało kanałów irygacyjnych. W związku z tem powierzchnia ziem nawodnionych zwiększyła się o przeszło 760 tys. hektarów.

Kołchozy Kirgizji jednoczą 97,7 proc. gospodarstw chłopskich. Znikają ruchome jurty koczowników. Kołchozy szczycą się dobrze urządzonemi domami, fermami hodowlanemi, szkołami, klubami.

W kołchozach i sowchozach Kirgizji rozwija się górska, pastwiskowa hodowla bydła. Kirgizja osiągnęła wielkie sukcesy w rozwoju hodowli bydła. W ciągu ostatnich 5 lat pogłowie owiec i kóz zwiększyło się o 140 procent, koni — o 46 proc., bydła rogatego — o 72 proc. Poprzez krzyżowanie rozmaitych ras zwiększa się produktywność bydła, hoduje się owce, konie wysokiego gatunku.

Od 4 lat Kirgizja zajmuje pierwsze miejsce w dziedzinie urodzaju buraka cukrowego. W roku 1939 Kirgizja pobiła w tej dziedzinie rekord światowy: przeciętny urodzaj w republice wyniósł 382 ctn. buraków z hektara. Pierwsze miejsce w ZSRR zajmuje Kirgizja również w dziedzinie urodzajności bawełny.

Rozwój przemysłu, rolnictwa, handlu i transportu ogromnie podniósł poziom życia kirgizów. Wszędzie powstały nowe domy mieszkalne, szkoły, domy dziecięce, kluby, teatry, szpitale.

Republika posiada obecnie 1.754 szkół, t. j. 17 razy więcej niż przed rewolucją. Uczy się w nich 317 tys. dzieci. Szybko postępuje likwidacja analfabetyzmu wśród ludności dorosłej: dziesiątki tysięcy mieszkańców kształci się w szkołach dla analfabetów. Kirgizja posiada 5 wyższych zakładów naukowych i 28 średnich uczelni specjalnych, które wychowują kadry kirgizkiej inteligencji narodowej.

Stolica Kirgizji Radzieckiej — Frunze — z maleńkiego prowincjonalnego miasteczka, przekształciła się w kulturalne centrum republiki. Powstały tu nowe piękne gmachy wyższych zakładów naukowych, instytutów, teatrów.

N 3896/39

Вільна Україна 31 жовтня 1940 р. № 256.

Фото

У Львівському філіялі Академії Наук УРСР відкрилась виставка, присвячена 500-річчю книгодрукування. На фото: заступник завідуючого рукописним відділом філіялу бібліотеки Академії наук тов. Гнилот С. Ш. оформляє стенд рукописних книжок XIV століття.

Фото Г. Зеленки і М. Коллі.

©/4 · 3896 /39 — n. 6

Вільна Україна
R. 1940. ч. 173 з 26. VII.

Подарунок академіка Студинського.

Академік Кирило Йосипович Студинський передав Львівській філії бібліотеки Академії наук своє листування з людьми науки, літератури і мистецтва. Всього біля 4 тисячі документів. Серед них є цінні автографи і рукописи.

Листування торкається різних ділянок наукового, суспільно-економічного, політичного культурного та громадського життя західних областей України. Тут є листи видатних вчених. Зокрема, інтересні листи письменників: Осипа Маковея, Володимира Бирчака, Василя Стефаника, Ольги Кобилянської та композитора Миколи Лисенка.

Вільна Україна.
Р. 1940 ч. 174 з 27. VII.

Дитячий садок відкрито для дітей працівників наукових закладів Львова. Тепер тут 30 дітей щодня провадять своє дозвілля. В садку є площадка з піском, ігри, збудована спеціальна літня їдальня.

Вільна Україна
Р. 1940. ч. 146 ч. 24. VI.

7

Книги мовами народів СРСР

Львівська філія бібліотеки Академії Наук УРСР з усіх кінців нашої батьківщини одержує видання творів на всіх мовах народів Радянського Союзу. З далекої півночі і гарячого півдня, від берегів Тихого океану до західних кордонів СРСР — все, що тільки видається з художньої і соціально-економічної літератури надходить сюди по одному екземпляру.

Ось пошта за один день. Тут підручник неорганічної хімії на туркменській мові, „Східна поема на смерть Тушкіна" в азербайджанському виданні, твори Леніна в грузинському перекладі, доповідь тов. Молотова на II сесії Верховної Ради СРСР про зовнішню політику уряду кабардинською мовою, а також багато книжок болгарською, бурято-монгольською, казахською, таджикською та десятками інших мов.

Всі прибулі книжки виставляються на постійній виставці, що розташована в фойє бібліотеки. Крім того, в гарно обладнаних вітринах можна бачити твори Леніна „Держава і революція", Сталіна „Марксизм і національно-колоніальне питання", перекладені на англійську мову. На німецькій мові є видання книги Карла Маркса „Громадянська війна у Франції" та К. Е. Ворошилова „Сталін і Червона Армія".

В окремій вітрині виставлені видання музичних творів західно-європейських класиків Ліста, Вагнера, Баха та російських композиторів Чайковського, Рахманінова і інших. Тут також експонований прекрасний музичний твір А. Хачатуряна „Поема про Сталіна". Поруч виставлені твори білоруських композиторів, зокрема балет „Соловей" та опера Туренкова „Квітка щастя", що їх Державний великий театр опери та балету БСРС показав нещодавно на декаді білоруського мистецтва в Москві.

Трудящі Львова його наукові і музичні кола зможуть систематично слідкувати за найостаннішими новинками, що виходять з друку в усьому Радянському Союзі.

Вільна Україна
1940 г. 146 г. 24.VI.

Рукописи Адама Міцкевича.

В фондах Львівської філії Бібліотеки Академії наук УРСР зберігаються надзвичайно цікаві документи великого польського поета і громадського діяча Адама Міцкевича. Ці документи незабаром будуть показані на спеціальній виставці, присвяченій памяті поета.

Серед документів найбільшу цінність являє рукопис його знаменитого твору „Пан Тадеуш". Цей рукопис довго лежав в колишній бібліотеці „Оссолінеум без будь-якого зберігання. З першого дня приходу Червоної Армії до Львова радянські вчені зацікавилися ним і вжили всіх заходів, щоб зберегти оригінал твору на довгі роки. Для цього був зроблений дуже майстерний переплет.

На виставці також будуть експоновані некролог Адама Міцкевича на смерть Пушкіна, який він написав французькою мовою, перші видання творів Міцкевича „Кримські Сонети" (Москва 1826 р.) і „Конрад Валенрод" (Петербург 1828 р.) та його листування з видатною піаністкою Марією Шимановською.

Провідна ідея виставки є показати ту сторінку діяльності Адама Міцкевича, яку пануюча польська шляхта намагалася затушовати. Мова йде про політичну і суспільну діяльність поета та про редагування ним 1849 року у Парижі журналу „Трібюн де пепль".

9

„Вільна Україна"
Р. 1940. Ч. 150 - 29. VI.

Зберегти цінні рукописи.

Львівський філіал Академії наук УРСР має багато рукописів видатних українських письменників. Всі вони являють величезну історичну цінність, проте схоронаються незадовільно.

Відомо, що письменник Іван Франко залишив після себе багату спадщину літературних творів і різних листів. У філіалі зберігається особиста його бібліотека, в якій є понад 3 тисячі книжок. Біда тільки в тому, що ці матеріали досі невпорядковані, розкидані по окремих полицях, припали пилюгою.

Те ж саме можна сказати і про рукописи Лесі Українки, М. Коцюбинського, Грабовського, Левицького і Руданського. Вони схоронаються де завгодно тільки не в надійному, хорошому приміщенні.

В розмові з нашим кореспондентом депутат Верховної Ради УРСР академік Вознак заявив:
— Одна з найбільших і найцікавіших у Львові є бібліотека філіалу Академії наук УРСР. Вона має півміліона книжок. В ній зібрані рукописи українських письменників. Зберігання ж їх організовано погано і насамперед тому, що бібліотека не має доброго приміщення.

В цій важливій роботі - сказав тов. Вознак - потрібна діяльна допомога Львівської міської Ради. Книжки і рукописи треба зберегти повністю і надовго.

т. 274 (355) 10

Адам Міцкевич

(До 85-річчя з дня смерті)

У вступі до поеми „Пан Тадеуш" великий польський поет висловлював бажання дожити до того часу, коли його твори стануть доступними для польського селянства, рідними йому. Поет писав:

Коли б я дочекав над захід літ моїх,
Щоб ці книжки зайшли через сільський поріг.
(Переклад М. Рильського).

За життя свого Міцкевич так і не діждався цієї щасливої хвилини, не діждався щастя бути не тільки з народом, а і в серці народних мас. Тільки тепер, через поріг звільнений від ярма панського, вільно й дружньо заходять і Міцкевич, і Пушкін, і Шевченко, і Франко — великі поети братніх народів СРСР.

Глибоку любов до свого народу і тверду упевненість в майбутній перемозі народів усього світу Міцкевич зберіг до кінця своїх днів. Саме на цю основну сторону в світогляді і в поезії великого польського поета указав Пушкін, мудрий друг Міцкевича, зазначаючи:

Нередко
Он говорил о времени грядущем,
Когда народы, распри позабыв,
В великую семью соединятся.

Про це мріяв і Шевченко, бажаючи, щоб його в сім'ї великій пом'янули не злим, тихим словом, в сім'ї вольній, новій.

Дитинство Міцкевич провів в Новогрудку, невеличкому литовському місті, де він народився 24 грудня 1798 року. Здобувши вищу освіту в Віленському університеті, Міцкевич кілька років учителював у Ковно (Каунас). Полум'яною вірою в безмежні сили людського розуму, розкріпачення людства сповнені його юнацькі поетичні твори. З революційним запалом закликав поет в „Оді до молодості" сміливо йти вперед: „Нехай шлях буде крутий і слизький, нехай стають на перешкоді насильство і слабість, — силою буде подолане насильство, а боротися з легкодушністю навчимося замолоду!" В першій поетичній збірці Міцкевича „Балади і романи", виданій в 1822 році, відбився животворний вплив народної поезії. Молодого поета цікавить побут, горе і радість, вірування селянства. Як і Шевченко в „Русалці", створює він в баладі „Рибка" зворушливий образ селянської дівчини-покритки, жертви панської розбещеності.

В перших двох частинах поеми „Дзяди" Міцкевич використав литовське і білоруське народне повір'я про душі померлих, які являються на осінні поминки. В уяві поета виникають постаті селянина і селянки, замордованих колись своїми панами. З грізним обвинуваченням в нелюдській жорстокості звертаються вони до свого пана. Чи пам'ятає він, як цькував собаками людей, шматував їх тіла різками, як морозного зимового дня вигнав вдову-селянку з немовлям на руках за ворота свого дому, де вони замерзли? Ці два оповідання, як „Катерина" Шевченка, вражають силою своєї правдивості, вони пройняті ненавистю і презирством до гнобителів.

У вересні 1823 року Міцкевич був арештований за участь в тайному політичному товаристві („філаретів"), а через рік його вислали до Петербурга. Поет-вигнанець знайшов у Москві і Петербурзі передових, освічених людей, які побратськи зустріли його, високо оцінивши його творчість. Міцкевича вітали декабристи Рилєєв, Бестужев, а в Пушкіні він знайшов того друга, про геній якого не раз згадував з глибокою пошаною і ніжністю.

Перебування в Одесі і подорож по Криму збагатили Міцкевича новими враженнями від чудової південної природи. Поетичним деннику кримської подорожі поета були його „Кримські сонети", перекладені на російську мову поетом Козловим і другом Пушкіна — Вяземським. Гостра туга за батьківщиною, почуття відірваності від рідних народних мас відбилися в поемі „Конрад Валенрод", на образі героя її — Конрада позначився вплив ранніх поем Байрона. Основна тема твору — жорстока

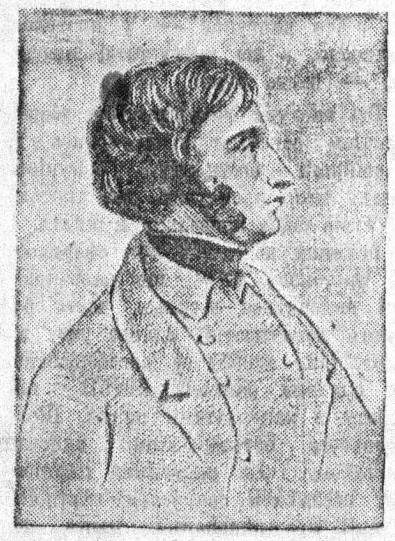

помста литовця Конрада німецьким рицарям-хрестоносцям. Ця помста, побудована на лукавстві і зраді, дає задоволення Конрадові. Втративши віру в її справедливість, гостро відчуваючи відсутність живого зв'язку з масами, Конрад каже: „Я більш не хочу — адже я людина! Зрада гнітить мене".

В травні 1829 року Міцкевич виїхав за кордон. Надзвичайно самотнім почував себе поет в Парижі, в оточенні польських емігрантів, в атмосфері політиканства різних їх груп і групіровок, байдужість до інтересів широких мас польського народу — хвилювали і обурювали поета. У вступі до поеми „Пан Тадеуш" він писав про „вуха, сповнені словами брехунів", про серце, де від цих брехливих слів „горить запізний жаль і гнів". Під час польського повстання 1830 року розвіялися надії Міцкевича на підтримку англійської і французької буржуазної „демократії". Далі тяжчим стає настрій поета, і він шукає виходу в так званому „месіанізмі", в ідеї якогось особливого історичного призначення Польщі. Проте, крізь тумани цих міркувань стихійно проливається в „Книгах народу польського" революційна по суті ненависть до капіталістичного світу. Звертаючись до англійської і французької буржуазії, Міцкевич гнівно пророчив: „А ви, купці і торговці обох народів, жадібні до золота і процентних паперів, ви важились на свободу, давали на це гроші, але прийде день, і вам доведеться лизати своє золото і гризти свої папери, але ніхто не дасть вам ні води, ні хліба".

Протирічивість думок і почуттів Міцкевича після 1830 року відбилися в III частині „Дзядів". Палкий протест проти самодержавства, проти деспотизму релігії поєднується тут впливом „месіанізму", з елементами релігійної фантастики. Не в них, звичайно, художня суть і сила твору, а в бичуючих сатиричних портретах царських чиновників, представників польської аристократії, в героїчних образах революційної молоді, створених поетом-демократом. Саме цього Міцкевича високо цінив і любив Шевченко, як автор поем „Сон", „Великий льох", „Кавказ".

В 1834 р. Міцкевич закінчив поему „Пан Тадеуш", з виключною реалістичною яскравістю змалювавши в ній побут і звичаї провінціальної польсько-литовської шляхти початку XIX століття. На фоні галасливого натовпу шляхтичів, завжди готових бешкетувати, робити один на одного „наїзди", вдаватися до гордих міркувань про своє значення, — Міцкевич показав і людей, здібних на високі почуття, як Робак, Тадеуш, Зося. Але ніщо не може знищити в читача поеми враження неминучої історичної загибелі цього дворянського світу, його виродження. Поет стихійно рветься з нього, як видно уже з вступу до поеми „На широкий простір народного життя". В натхнених картинах рідної природи, в описі геніальної гри на цимбалах старого Янкеля Міцкевич виявив глибокий зв'язок свого поетичного генія з народною творчістю, народною піснею, світом її чудових образів. Безпощадно висміює Міцкевич в особі молодого графа аристократичну зневагу до всього рідного і захоплення всім європейським, нагадуючи Грібоєдова, його безсмертну комедію „Горе от ума".

„Пан Тадеуш" був останнім творчим піднесенням Міцкевича. Багато років пройшло ще до дня смерті великого поета (помер 26-го листопада 1855 р.), років тяжкої боротьби за існування, літературної роботи і політичної діяльності, сповненої багатьох ілюзій і багатьох розчарувань. Але ніщо не могло згасити огню його незмінної віри в велике майбутнє вільного людства. Саме через це був „ненадійним" Міцкевич і для емігрантської шляхти, і для уряду Луї Філіппа, який в 1844 році звільнив його від читання лекцій по кафедрі слав'янських літератур в „Колеж-де-Франс". В останні роки свого життя Міцкевич виступає з рядом статтей в журналі „Трибуна народів". Поета захоплюють ідеї соціалізму, в яких він знаходить могутню опору своїй давній мрії про єдину сім'ю народів. Почуття соціалізму, писав Міцкевич, „е польотом нашого духу до щасливішого існування, не індивідуального, а загального". Таким величним, благородним почуттям пройнята вся поетична діяльність геніального польського поета.

Іван Франко в статті 1885 року, говорячи про Міцкевича і українську літературу, відзначив „велику різносторонність духовних інтересів польського поета, його „незвичайну силу вислову", показав, з яким інтересом і любов'ю ставились до Міцкевича українські письменники. До Міцкевича, за спогадами Афанасьева Чужбинського, Шевченко відчував „якийсь особливий потяг", і Франко справедливо указував в своїй статті на велике значення поезії Міцкевича в процесі творчого розвитку автора „Катерини", „Гайдамаків". Відомо, що Шевченко перекладав деякі твори польського поета, але, на жаль, надто суворо ставився до своїх перекладів, і вони не дійшли до нас. Переклади Гулака-Артемовського, Навроцького, К. Волинця, Старицького, Франка („До матері-польки", „Петербург", „Друзям у Росії" і ряд інших), свідчать про невпинне зростання, поглиблення інтересу до творчості народного польського поета в українській літературі і в широких колах читачів.

Франко указував, що такі видатні твори Міцкевича, як „Конрад Валенрод" і „Пан Тадеуш", ще не знайшли свого перекладача. В 1927 році вийшов „Пан Тадеуш" в блискучому перекладі Максима Рильського — плід, за його словами, чотирьох років „приємної і тяжкої праці", яскравий доказ могутнього розцвіту художнього українського слова, невпинного культурного збагачення всіх народів СРСР — єдиних спадкоємців культурних досягнень всього людства.

Проф. С. РОДЗЕВИЧ.

Останні приготування

Трудящі Львова готуються до відзначення 85-річчя з дня смерті великого польського поета Адама Міцкевича. Комітет по вшануванні його пам'яті закінчує останні приготування для проведення великого свята.

На науковій сесії, яка відбудеться в залі університету ім. Ів. Франка будуть брати участь крім місцевих вчених також професори Москви, Києва, Ленінграда і Вільнюса.

В приміщенні Великого театру буде проведений урочистий вечір, на якому доповіді читатимуть професори Благой і Чернобаєв. В художній частині виступлять артисти львівських театрів — Ванда Семашко, Красновецький, Шлемінська, Приходько, Блавацький і інші.

Колектив польського драматичного театру готує спектакль. Доповідь Станіслава Василевського про Міцкевича як поета буде ілюстрована декламаціями поетичних творів Міцкевича та музикою з творів Моцарта і Шуберта.

Львівська філія бібліотеки Академії наук УРСР закінчує оформлення надзвичайно цікавої виставки, на якій буде показана багата спадщина Міцкевича.

На фабриках і заводах відбуваються збори, присвячені творчості великого поета. Доповіді читають львівські вчені та письменники. Клуб в Брюховичах готує урочистий вечір, на якому учні виступлять з поставою „Дзядів" Міцкевича, а комсомольці читатимуть короткі поезії і деякі уривки з „Пана Тадеуша".

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Економія коштів чи бездіяльність

Радянська держава відпускає великі суми грошей на культурно-побутове обслуговування трудящих. При складанні кошторисів враховується все до «дрібниць», і на це асигновують кошти. Обов'язок установ і організацій — використати державні асигнування по призначенню.

Це істина відома. Проте, інколи деякі керівники гадають, що невикористання грошей по кошторису є, мовляв, економія. Насправді ж за цим приховується бездіяльність людей. Для підтвердження такої думки слід зупинитися на фактах.

В Поморянському районі незадовільно налагоджено культурно-масову роботу. Для піднесення її держава ще на початку року відпустила великі кошти. На відкриття бібліотеки і придбання літератури дано 32.000 крб., а використано з них лише 12 тисяч крб.

Ще гірша справа з відкриттям в районі дитячого садка. На початку року мали на увазі відкрити такий побутовий заклад. На це було дано 15 тисяч карбованців. Гроші так і понині лежать невикористані.

— Маємо економію! — хвастливо говорять в районі деякі керівники.

Хибна і шкідлива ця думка.

І. ГОРБЕНКО.

Про порушників закону і боязливість прокурора

В Буську головою міського споживчого товариства працює тов. Забірняк. За останній час він уславив себе тим, що обурливо ставився до підлеглих працівників. Дії його ні в які рамки революційних законів не вкладаються. З метою перестрахування Забірняк направо і наліво віддає людей під суд.

Повар їдальні тов. Кравець Анастасія за те, що ніби викинула курячі кишки на смітник, була віддана до суду. З його ж ласки суд одержав справу на продавщицю Дядик, яка була у відпустці по хворобі і мала на це лікарський бюлетень. Завідувачку книгарнею тов. Фалінську, що мала по вагітності відпустку, зарозумілий самодур звільнив з роботи.

— Ще їй доведеться платити гроші за час вагітності. Ні, краще звільнити, а справу передати до суду, як на прогульницю, — так собі міркував Забірняк.

Народний суд, розглядаючи всі ці справи, відхилив позов Забірняка. Окремим визначенням він виніс також постанову про підняття справи проти порушника трудового законодавства Забірняка, який грубо дискредитує радянські закони і ущімлює інтереси трудящих. Про це було повідомлено районного прокурора тов. Мігу.

Прокурор довго не заставив себе чекати. У діях Забірняка він, бачте, не знайшов порушення закону і прикрив справу за «безпідставністю». Це пояснюється тим, що у прокурора Міги не вистачило мужності стати на сторожі радянських законів. Чи не є це підтримкою людей, які вважають, що радянські закони писані не для них?

МАРКІН.
Народний суддя Буського району.

Прекрасна подорож

(Лист червоноармійця)

Дорогі родичі!

Повідомляю вас, що я не лише живий і здоровий, але й без кінця щасливий.

Я прибув до Н-ської частини і живу життям воїна країни соціалізму. Ми їхали через неосяжні поля Радянської України, яка являє собою не що інше, як чудовий сад, про який можна лише чути в казці.

На колгоспних ланах України і РРФСР хліба, що засіяні використовуючи останні досягнення агротехніки, зеленіють, як килим.

А які тут міста! Я їх проїхав чимало. Більше всього мені сподобався Київ — столиця квітучої Радянської України, красу якого описати в листі неможливо.

Життя в нашій країні щасливе і веселе. Я всюди бачив радісну усмішку на обличчях і чув дзвінкий сміх молоді. Молодь вся добре одягнена і живе дуже добре, не так, як в колишній Польщі жила молодь, якого життя скуштував і я.

Дорогі мої родичі! Все, що я вам пишу, розповідайте всім моїм односельчанам: нехай не вірять тим брехням, що їх пускає попівсько-куркульська наволоч.

Вітайте від мене всю молодь нашого села Білки.

МИХАЙЛО МЕДВЕДЬ.
Колишній житель Поморянського району.

На Львівському вокзалі перед від'їздом делегації Грузинської РСР. На фото: Народний комісар освіти Грузинської РСР тов. Кікнадзе (справа) прощається з артистом Львівського державного драматичного театру ім. Лесі Українки тов. Рубчаком. Фото Я. Савки.

Партійне життя

Про комуністичне виховання дітей

Діти — наше майбутнє. Їм доведеться вивершити будівництво комуністичного суспільства. Ось чому виняткова увага має бути приділена їх комуністичному вихованню в школі і поза нею. А комуністи в цьому повинні стати прикладом.

Як же справді в районі поставлене комуністичне виховання дітей? Чи показують в цьому приклад комуністи? Таким питанням зацікавився Підкамінський райком КП(б)У, спеціально ставлячи питання комуністичного виховання дітей на районних партійних зборах.

Це було зовсім нове питання на партійних зборах. Тому при його обговоренні комуністи виявили велику активність. Члени і кандидати партії говорили про недостатню постановку комуністичного виховання в школі. Школи не мають тісного зв'язку з батьками. Батьківські комітети шкіл, які покликані бути активними помічниками вчителів, не завжди стоять на висоті своїх завдань. Тим часом не поодинокі випадки, коли в школах серед учнів низька дисципліна.

На зборах виявилося, що деякі комуністи-батьки не знають, що їх діти роблять, де вони ходять, чим займаються. Діти комуністів Мартиненка, Баластрика, Семенова віддані здебільшого вихованню вулиці. В цих дітей не організоване дозвілля, яке б їх виховувало і навчало корисній справі.

Деякі комуністи-батьки мимохідь дізнаються про вчинки своїх дітей. В таких випадках дитина попадає під вплив вулиці і набуває там непотрібних для неї навичок. Так, наприклад, було з дитиною тов. Баластрика. Дитина почала обманювати батьків. Скоївши якийсь вчинок, вона звертала на іншого або просто відмовлялася. Це, звичайно, привело б до поганих наслідків, коли б батьки були своєчасно не спохватилися.

А чого вартий факт з дитиною тов. Семенова? Досить було не слідкувати, як хлопець вчиться, як він почав грубіянити з дорослими і учнями, ображати вчителів, почав погано вчитися. Був випадок, коли хлопець ножем порізав парту. А батьки? Батьки до всіх цих фактів поставилися як до дитячих пустощів.

Промовці в дебатах правильно поставили питання перед комуністами-батьками, що вони в першу чергу несуть відповідальність за комуністичне виховання своїх дітей, їх моральний стан і зразкове поводження в школі.

Для покращання роботи по комуністичному вихованню дітей, в районі партійні збори ухвалили провести відповідну роботу по марксистсько-ленінському вихованню вчителів. Для систематичної роботи з батьками збори прикріпили підготовлених комуністів.

Збори намітили відкрити в райцентрі клуб піонерів і школярів. Первинні парторганізації зобов'язані час від часу заслуховувати комуністів про виховання їх дітей, періодично скликати збори батьків, на яких ставити доповіді про комуністичне виховання дітей.

П. НІКІТІН.

Протокол — важливий партійний документ

Протокол партійних зборів чи засідання бюро повинен відображати повну картину, як пройшли збори, чи засідання бюро. Він після зборів чи засідання має бути акуратно переписаний, пронумерований і зберігатися в партійній організації, як найцінніший документ. Від правильного оформлення протоколу залежить і чіткість прийнятих рішень.

На жаль, не всі партійні організації Залізничного району розуміють важливість цього партійного документу.

В парторганізації воєнізованої охорони ст. Львів протоколи знаходяться в хаотичному стані. Більшість протоколів як писалися на клаптиках паперу під час зборів, так і залишилися. Багато з них не підписані президією зборів. А протоколи засідання партійного бюро підписує не секретар партійної організації, як це вимагається, а той член бюро, який пише протокол на засіданні.

Дехто вважає, що коли протокол не підписаний, то це просто невелика технічна «дрібниця». Цей погляд явно неправильний. Непідписаний протокол не є ще документом.

Інколи при оформленні протоколу не дотримуються і такої деталі: скільки комуністів повинно було бути присутніми на зборах, а це важливо. Адже цей запис дає можливість, по-перше, встановити дисциплінованість комуністів, а по-друге — чи законні це партійні збори, тобто чи є відповідний кворум.

Окремі секретарі не пишуть в протоколі порядку денного, пояснюючи це тим, що всі питання записуються, так чи інакше, по мірі їх обговорення. Ці секретарі забувають, що протокол ведеться в такому порядку, як і проходять збори. І перше, ніж приступити до обговорення першого питання, збори затверджують порядок денний.

Часто при оформленні протоколів не пишуть змісту виступів комуністів на зборах. На партійних зборах парторганізації І-го відділку служби руху обговорювалось рішення пленуму РК КП(б)У і політвідділу залізниці про партійно-масову роботу. Що говорили про це рішення комуністи — з протоколу не видно.

Буває й інша сторона, коли в протоколі записують тільки прізвища комуністів, що виступають в обговоренні, а що вони говорять, цього не пишуть. На партійних зборах Держбанку обговорювалось питання про постановку масово-політичної роботи на виборчій дільниці. Хто виступав — у протоколі записано, а що виступаючі говорили — цього немає.

Всі виступи комуністів на зборах повинні ретельно записуватись до партійного документу. Комуністи дають цінні пропозиції, які партбюро зобов'язане проводити в життя.

Великим недоліком при оформленні протоколу є те, що постанови, які виносяться зборами, часто бувають неконкретні. Одного разу на партзборах аерофлоту обговорювалося рішення райкому КП(б)У про роботу з кандидатами партії. Після тривалого обговорювання винесли постанову: «На наступних партзборах заслухати секретаря парторганізації про виконання цього рішення».

Буває й так, коли слухають питання одне, а рішення виносять зовсім інше. На партійних зборах депо «Схід» слухали заяву тов. Горбова про те, що начальник депо неправильно (?!) виніс йому стягнення. Після детального обговорення збори прийняли більш, ніж дивне рішення: «За зрив графіка поїздів тов. Горбову винести догану».

Деякі парторганізації постанов зборів не записують в протокол, а пишуть на окремих аркушах паперу і прикладають до протоколу. Це ненормально.

В рішенні січневого Пленуму ЦК ВКП(б) записано, що при розгляді персональних справ комуністів повинно бути чітко записано, за що комуністу виноситься партійне покарання, або за що комуніст виключається з партії. Між тим, деякі парторганізації не виконують цього рішення. На партійних зборах парторганізації ст. Львів-пасажирська комуністу тов. Расохі винесли сувору догану, але це рішення нічим не мотивоване.

Нечітке оформлення протоколу буває не лише в первинних парторганізаціях, а й в Залізничному райкомі КП(б)У. На одному з засідань райком слухав доповідь секретаря парторганізації Держбанку тов. Широкова. В констатуючій частині протоколу зазначено, що тов. Широков недостатньо вивчає «Короткий курс історії ВКП(б)» — через це він не може контролювати комуністів по-суті. А нижче в цьому протоколі записано, що тов. Широков не контролює комуністів по-суті. Отже виходить, що перша частина протоколу суперечить другій. Або інший факт. На засіданні бюро райкому слухали доповідь районного прокурора тов. Гончаренка. По доповіді прийнято рішення, яке налічує 12 пунктів. В кожному пункті зобов'язується всі організації району, а що повинен робити прокурор, в кінці постанови сказано два слова. Кому потрібне таке рішення?

Протокол — це важливий партійний документ. Треба звертати найсерйознішу увагу на оформлення і ведення протоколів, бо вони займають важливе місце в партійному господарстві.

Г. КЛІМОВ.
Інструктор міськкому КП(б)У.

Зав. парткабінетом Попельнянського райкому КП(б)У, Житомирської області, тов. Анісімов консультує групу комуністів, які закінчили вивчення „Короткого курсу історії ВКП(б)", по працях Леніна і Сталіна про побудову комунізму в одній країні.
На фото (зліва направо): Анісімов, Омельченко, Осипчук і Терещенко.
Фото Я. Давідзона. (Фотохроніка РАТАУ).

Платна лекція в селі

В окремих селах відбулися перші платні лекції. Сотні селян з величезним зацікавленням приходили на ці лекції, подавали десятки запитань.

15 листопада в селі Гологори, Краснянського району, лектор обкому КП(б)У тов. Трофімов прочитав лекцію про міжнародне становище і зовнішню політику Радянського Союзу. Приміщення, де відбувалася лекція, розраховане на 150 чоловік, проте прийшло 280. На всі запитання слухачів лектор дав вичерпну відповідь. Селяни довго не розходились, ділячись своїми враженнями.

Днями лекцію на цю тему тов. Трофімов прочитав у селі Полтва, Глинянського району. За кілька кілометрів приходили селяни, щоб послухати лекцію. Ще напередодні понад 200 квитків були розпродані, і лекція відбувалася при переповненому залі. Прийшло багато жінок і стариків.

Покращити роботу кафедр основ марксизму — ленінізму

Введення курсу основ марксизму-ленінізму в вищих учбових закладах Львова з'явилось знаменною подією і було зустрінуто радянським студентством, професорсько-викладовським складом з величезним задоволенням.

Партія і радянський уряд створили всі необхідні умови для того, щоб наші студенти мали можливість серйозно і глибоко працювати над розширенням свого політичного кругозору, оволодівати марксистсько-ленінською теорією.

За вивчення марксизму-ленінізму, історії більшовицької партії учнівська молодь взялась по-справжньому, багато товаришів вже досягли значних результатів. Не обмежуючись лекціями, семінарськими заняттями майбутні радянські спеціалісти зі всією наполегливістю самостійно працюють над «Коротким курсом історії ВКП(б)», творами класиків марксизму-ленінізму.

Відомо, що велику роль в забезпеченні зразкової постановки вивчення основ марксизму-ленінізму повинні відіграти кафедри.

Там, де працівники і керівники кафедр основ марксизму-ленінізму зрозуміли своє завдання, там і постановка викладання, його якість значно вища. Взяти хоч би медичний інститут (зав. кафедрою тов. Качанов). Тут, як правило, кафедра ретельно обговорює стенограми лекцій, семінарських занять, вказує викладачам на недоліки, намічає шляхи їх подолання. Лекції тт. Грудніни, Качанова, Шапіра, Зашкільняка і інших товаришів завжди проходять при великій активності студентів, на високому теоретичному рівні.

Безперечно, що в центрі уваги кожної кафедри повинні стояти питання якості викладання. Не можна миритися з щонайменшими фактами і проявами зниження вимогливості особливо до людей, яким доручається читати лекції з питань марксистсько-ленінської теорії.

Між тим і до цього часу ще є факти низької якості лекцій окремих товаришів, спрощеність і навіть вульгаризація теоретичних положень.

В політехнічному інституті, наприклад, всі знають про те, що тов. Співак серйозно до лекції не готується і часто-густо перетворює заняття в пустопорожню балаканину. 12 листопада він читав лекцію на тему: «Партія більшовиків в період громадянської війни». Про VIII з'їзд нашої партії він не знайшов нічого іншого сказати, як: «VIII з'їзд вирішив питання так, як треба». В ряді інших питань, зокрема про програму партії, прийняту цим з'їздом, він припустив величезну плутанину.

Другий викладач цього ж інституту тов. Л. Ляшенко також припускає поверхове висвітлення теоретичних питань. Більш того, вона часто-густо приходить на лекції без будьяких записів, конспектів.

Треба було гадати, що кафедра основ марксизму-ленінізму інституту і її керівник тов. Кочерга забезпечать постійну дійову перевірку якості роботи кожного свого викладача і будуть надавати відповідну допомогу, особливо молодим працівникам. В інституті є немало кваліфікованих лекторів з великим досвідом. Товариші Тугай, Ледіхов, Йова і ряд інших добре справляються з своїми обов'язками, кожна їх лекція викликає велике зацікавлення студентів, ще більш посилює їх тягу до оволодіння революційною теорією.

Але, як це не дивно, керівники кафедри забули про рішення ЦК ВКП(б) від 14 листопада 1938 року, в якому чітко визначені завдання по оволодінню нашими кадрами теорії марксизму-ленінізму. Хіба не про це говорить той факт, що в поточному учбовому році кафедра не розглянула жодного питання, зв'язаного з якістю викладання, не обговорила жодної лекції, жодного семінару.

Що торкається семінарських занять, то вони тут явно недооцінюються. Тут до них погано готуються, обмежуються загальними консультаціями викладача для всіх курсів, а групові, індивідуальні консультації не організовують.

Найістотнішим недоліком треба вважати те, що до семінарських занять тут підходять по-школярськи, не розвивають творчої думки студентів. Формальний, поверховий підхід до проведення семінарських занять безперечно негативно позначився і на якості засвоєння матеріалу. Наприклад, семінар енергетиків по другій главі «Короткого курсу», яким керував тов. Кочерга, пройшов незадовільно. На низькому теоретичному рівні відбувалось обговорення багатьох питань.

Наведені факти свідчать про те, що кафедра основ марксизму-ленінізму політехнічного інституту ще не стала справді постійно діючим творчим колективом, який би обміркував основні питання викладання основ марксизму-ленінізму і керував ідейно-теоретичною і організаційно-методичною роботою членів кафедри.

Рішуче підвищення якості, ідейного рівня викладання основ марксизму-ленінізму вимагає корінної перебудови діяльності самих кафедр.

Основна їх увага повинна бути спрямована, як це і вказував Центральний Комітет, на організацію самостійної роботи студентів у вивченні історії і теорії більшовизму.

Не слід також забувати про наукову роботу членів кафедри. Не можна вважати нормальним, що більшість працівників кафедри основ марксизму-ленінізму політехнічного інституту над дисертаціями не працюють.

Ці істотні недоліки повинні і можуть бути в найкоротший строк усунені і тоді ідейний рівень, якість викладання значно зросте, студентська молодь ще успішніше буде озброюватися революційною теорією.

С. ФРІЗ.
Зав. сектором пропаганди обкому КП(б)У.

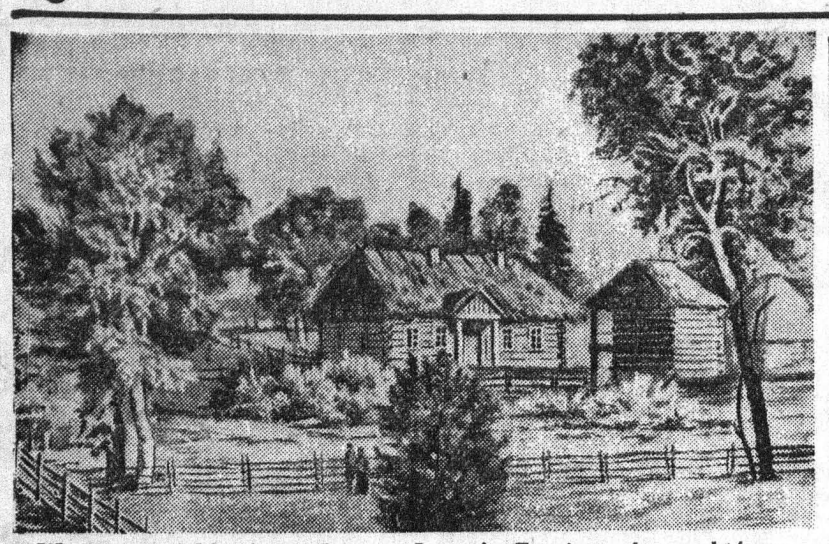

Wystawa mickiewiczowska we Lwowie. Zaosie – dom w którym urodził się Mickiewicz. Fotoreprodukcja Rapaporta

Dom rodzinny poety

W prastarej stolicy nowogródzkiej ziemi, wśród krętych i wąskich zaułków, przy zbiegu ulic Mickiewicza i Komunalnej, w głębi podwórza znajduje się ukryty w zieleni drzew historyczny domek, w którym obecnie mieści się Muzeum Adama Mickiewicza.

W roku 1812 w domku kwaterował król westfalski Hieronim Bonaparte — brat Napoleona, wraz ze swoim pysznym orszakiem. Później, w zimie tego samego roku, ta świetna armja spiesznie wracała z Moskwy rozgromiona, głodna i nawpół- zamarznięta.

„Lud wybiegł z miasta strwożony, ciekawy;
Lekał się zgadnąć i o nic nie pytał,
Bo całe dzieje nieszczęsnej wyprawy
W oczach i twarzach rycerzy wyczytał"...

mówi poeta. Z tych czasów Mickiewicz zapamiętał na całe życie, jak w nowogródzkim domu, jakiś oficer w błyszczącym mundurze dopadł łojówki i z chciwością zjadł ją w obecności wszystkich.

W 1815 r. matka poety, która wówczas już była wdową, wyprawiając A. Mickiewicza na uniwersytet do Wilna, zmuszona była oddać cały dom w dzierżawę, a sama z rodziną przenieść się do oficyny w dworku. Co roku na wakacje wracał A. Mickiewicz do rodzinnego domu. W roku 1820 matka poety umarła i dworek w spadku przeszedł do czterech braci: Franciszka, Adama, Aleksandra i Jerzego Mickiewiczów, gospodarzem zaś został w domu Franciszek — stale mieszkający w Nowogródku. W lipcu 1821 r. poeta dostaje roczny urlop i spędza go w Nowogródku, następnie znowu przyjeżdża jeszcze raz w lecie 1824 r., przed wysłaniem do centralnej Rosji.

W lecie 1881 r. wybuchł w Nowogródku wielki pożar, podczas którego mocno ucierpiał murowany dom Mickiewiczów. Pozostały po pożarze tylko opalone mury, sklepienia i kuchnia. Dom stał w ruinach do 1887 r., kiedy właściciel A. Dąbrowski dokonał remontu, zachowując poprzedni jego wygląd, plan i styl.

W maju 1922 r. przybył na kilka dni do Nowogródka, drugi raz w życiu, Władysław Mickiewicz. Chwila, kiedy 86-cio letni starzec przemawiał z ganku do zgromadzonych obywateli, była nadzwyczaj wzruszająca. Po wyjeździe W. Mickiewicza z Nowogródka, powstało w tym mieście stowarzyszenie naukowe pod nazwą „Komitet Mickiewiczowski", które dążyło do wykupienia dworku z rąk prywatnych, celem urządzenia w nim muzeum, jednak sprawa ta nie doszła do skutku.

Do września 1939 r. stan materjalny historycznego dworku i mieszczącego się w nim muzeum, wobec braku środków pieniężnych, był niepewny. Poczynając od 1940 roku Komisarjat Ludowy Oświaty B. S. R. R. wyasygnował 10.000 rubli na gruntowny remont domu, obecnie już ukończony, zaś muzeum otrzymało 15.000 rubli na swe utrzymanie.

Obecnie, gdy, zapomniany do tego czasu dworek i dom rodzinny poety, otoczone są troską i opieką władzy radzieckiej, mającej zupełnie inny stosunek do pamiątek historycznych po wielkich ludziach, najdroższe dla Nowogródka pamiątki zostaną doprowadzone do stanu istotnie godnego bojownika za demokrację, za wolność całej ludzkości, wielkiego trybuna ludu.

Nowogródek. **Wł. Larouy**

RADZIECKI LWÓW CZCI PAMIĘĆ POETY

Otwarcie wystawy

W dniu wczorajszym odbyło się uroczyste otwarcie wystawy mickiewiczowskiej, zorganizowanej przez lwowską filię Akademii Nauk USRR w bibliotece przy ul. Ossolińskich.

Już przed rozpoczęciem części oficjalnej zapełniła piękną seledynową salę biblioteki liczna publiczność, wśród której znajdowali się również członkowie komitetu mickiewiczowskiego oraz goście z Moskwy, Leningradu i Kijowa. Wystawę otworzył dyrektor biblioteki I. N. Zełenko, zwracając uwagę na poczesne miejsce, jakie twórczość Adama Mickiewicza zajmuje na ziemiach Związku Radzieckiego. Referat o Mickiewiczu wygłosił profesor Łempicki, podkreślając znaczenie Lwowa, jako miasta, którego mieszkańcy — ukraińcy, polacy, żydzi, żywo reagowali na poezję poety i które zdziałało wiele dla rozwinięcia nauki i badań o Mickiewiczu, czego dowodem jest jej obecna wystawa.

Z krótkim, pięknie sformułowanym przemówieniem wystąpił poeta Przyboś, jeden z głównych organizatorów wystawy. Poeta ukraiński Tudor mówił następnie o dwóch spotkaniach młodego chłopca ukraińskiego, które sformułowały w nim człowieka — pisarza. Pierwszy z nich to spotkanie z urzekającym rytmem poezji mickiewiczowskiej, a drugie z ruchem mas robotniczych. Oba te elementy zlały się w jedno, składając się na decydujące przeżycie, stanowiące o postawie życiowej i twórczej pisarza. Poeta żydowski Königsberg odczytał fragmenty swoich przekładów „Pana Tadeusza".

Organizator wystawy, profesor A. Semkowicz oprowadzał następnie licznie zebranych po wystawie, wskazując na ciekawsze eksponaty z pośród olbrzymiego, niezwykle interesująco i ciekawie ułożonego materiału.

Cz. Barski

Fragment wystawy mickiewiczowskiej we Lwowie. Foto Rapaporta

Wystawa mickiewiczowska w Akademii Nauk

Wystawa mickiewiczowska w bibliotece lwowskiej filii Akademii Nauk USRR ma charakter wystawy, obliczonej na dłuższe trwanie, pobudzającej do studiów, do bliższego zapoznania się z dziełem i życiem wielkiego poety. Materiały rozmieszczone z wielkim smakiem w wielkiej, o pięknych proporcjach sali, nie mają szczęśliwie nic wspólnego z pustym gestem reprezentacyjnym, wyciskającym zazwyczaj swe piętno na tego rodzaju imprezach, za czasów kapitalistycznych.

58 gablotek i stendów, wypełnionych materiałem, portrety i obrazy, rzeźby i medale stanowią całość, która sprawiając jak najlepsze zewnętrzne wrażenie, dopiero po bliższym zapoznaniu się odkrywa swoją przebogatą treść.

Wzdłuż czworoboku ścian ułożony jest materiał chronologiczny, prowadzący od lat wczesnej młodości poety w Nowogródku poprzez wszystkie etapy tego niezwykłego życia. Przejmujące wrażenie wywołuje zwykła mapa „Szlakiem Mickiewicza", która obrazuje zamknięte prawie kolisko wędrówek poety od Petersburga poprzez zachodnią Europę aż do Konstantynopola w tęsknocie za ojczyzną, o którą walczył natchnionym słowem, a także i czynem w oparciu o wszystko to, co w Europie oznaczało wówczas postęp. Mickiewicz — gorący patriota a zarazem Mickiewicz szlachetny internacjonalista — oto obraz, który wyłania się na tej wystawie niezwykle silnie, plastycznie i przekonywająco. Cienki zeszyt — „Kompania imienia Mickiewicza" — to pamiątka krwawiącej na frontach walk wyzwoleńczych w Hiszpanii brygady polskiej, walczącej za wolność „waszą i naszą".

Wystawa mickiewiczowska Akademii Nauk jest pięknym pomnikiem, wystawionym pamięci Adama Mickiewicza.

Wystawa mickiewiczowska we Lwowie. Obraz Popowskiego: Mickiewicz na skale Ajudahu. Fotoreprodukcja Rapaporta

Akademia na uniwersytecie

Uniwersytet im. I. Franki uczcił pamięć Adama Mickiewicza uroczystym wieczorem, który odbył się w niedzielę 24 bm. w auli.

Słowo wstępnie wygłosił prof. St. Rudniański. W części artystycznej odbyły się recytacje szeregu utworów Mickiewicza w języku polskim, ukraińskim, rosyjskim, po francusku, żydowsku, niemiecku i angielsku. Szczególną uwagę zwróciła zbiorowa recytacja „Ody do młodości". Pięknie zedeklamował w języku ukraińskim fragment z koncertu Wojskiego student Dejczakiwski. „Czaty" w tłumaczeniu Puszkina oraz wiersze, napisane przez studentów uniwersytetu: tow. Pajęckiego w języku polskim i tow. Wołdenki w języku ukraińskim spotkały się z hucznymi oklaskami. Artysta Filharmonii Makaj odegrał szereg utworów Szopena.

St. Kurland

Kronika mickiewiczowska

Pałac kultury imienia Gorkiego, rozwijający ostatnio ożywioną działalność artystyczną przygotował w dniu 24 bm. ciekawą akademię literacką ku czci Adama Mickiewicza. Lektor tow. Hil wygłosił bardzo interesujący referat o życiu i działalności poety, poczem odbyły się recytacje utworów poety w języku polskim, ukraińskim i żydowskim. W wieczorze Pałacu kultury wzięli udział członkowie sekcji dramatycznej — t. t. Marszałska, Hirsch, pracownik artelu „Trud-foto" Łużniwski (przekłady ukraińskie) Pinczewski (recytacje w języku żydowskim), Danilewicz i wielu innych.

*

Instytut weterynaryjny urządza we wtorek 26 bm. w domu studenckim przy ul. Stelmacha uroczysty wieczór mickiewiczowski. Referat o twórczości poety wygłosi student instytutu tow. Szawiak.

*

W Pałacu Pionierów zorganizowana zostanie w dniu 26 bm. gra towarzyska pod hasłem: „Czy znacie Mickiewicza?". Otwarta zostanie również wystawa książek o Mickiewiczu i Puszkinie, oraz przegląd gazet ściennych, zredagowanych w związku z rocznicą śmierci poety.

*

W szkole dla dorosłych Nr. 3 przy ul. Rutowskiego komitet uczniowski organizuje akademię oraz wydanie specjalnego numeru gazety ściennej. Na program uroczystości składają się deklamacje solowe i chóralne w języku polskim, ukraińskim i rosyjskim oraz inscenizacja ballady „Lilie" i trzeciej części „Dziadów". Duże zainteresowanie budzi konkurs gazety: „Jaki utwór Mickiewicza najbardziej mi się podoba i dlaczego?". Nagrodę za najlepszą odpowiedź stanowić będzie zbiorowe wydanie dzieł Mickiewicza.

*

Instytut Pedagogiczny urządza akademię mickiewiczowską we środę 27 bm. Krótką przedmową zagai wieczór dr. Kawyn, poczem referat p. t. „Pierwiastki ludowe w twórczości Mickiewicza" wygłosi profesor Gucwa. Następnie profesor Szutenko wygłosi odczyt o Mickiewiczu i Puszkinie.

W części artystycznej wystąpią studenci Instytutu ze zbiorową recytacją „Ody do młodości", „Farysa" i innych. Szereg utworów wygłoszonych będzie w języku rosyjskim w przekładach A. Puszkina.

W domach dziecięcych

W korytarzach, Czerwonych Kącikach, bibliotekach, a nawet i w sypialnych domów dziecięcych toczą się ożywione rozmowy. Ich bohaterem jest Mickiewicz. Dzieci czytają i zachwycają się utworami poety, których przedtem uczyły się tylko z musu na pamięć. Poznały nowego Mickiewicza.

Polak odczytuje z dumą towarzyszowi ukraińcowi „Odę do młodości". Dwunastoletnia Krzysia czyta swej młodszej siostrze „Pana Tadeusza" — „bo to takie piękne!".

Młodzież bierze żywy udział w przygotowaniach do uczczenia pamięci Adama Mickiewicza. Dom dziecięcy przy ul. Zadwórzańskiej, liczący około setki dzieci, z zapałem i przejęciem szykuje się do obchodu. Dzieci młodsze interesują się szczególnie bajkami, starsze studiują z wielkim zainteresowaniem życiorys poety. Własnymi siłami opracowują „Pieśń filaretów" dla recytacji zbiorowej. Przygotowują na dzień 26 listopada gazetę ścienną, poświęconą poecie, czynią wszystko, aby była najpiękniejsza.

Do uroczystej akademii mickiewiczowskiej szykuje się również liczna rodzina dziecięca domu nr. 1 przy ul. Kadeckiej. W bibliotece braknie miejsca. Nie można nastarczyć dzieciom dość egzemplarzy bajek, „Pana Tadeusza" i książek o Mickiewiczu. Wychowawcy biorą dyskretnie udział w dyskusjach, pomagają dzieciom w rozwiązywaniu szeregu trudnych i naglących problemów. Nie łatwo jest dzieciom, wychowanym przez szereg lat w zakładzie typu burżuazyjnego, popatrzeć nowymi oczami na poetę. Ale nie jedno przełamuje się w nich, pękają lody nieufności, gdy pedagog radziecki ukazuje dzieciom twórczość Mickiewicza w nowym świetle. Rozszerza się horyzont myślowy dzieci — przygotowania mickiewiczowskie mają olbrzymi wpływ wychowawczy.

Koło dramatyczne domu przy ul. Kadeckiej szykuje na akademię zbiorową recytację „Ody do młodości". Chór dziecięcy odśpiewa fragmenty z „Konrada Wallenroda" i z „Dziadów". Pozatem zespół taneczny wykona poloneza. Odczytane będą również bajki mickiewiczowskie, a w gazecie ściennej, poświęconej Mickiewiczowi bierze udział wielu wychowanków.

KOMUNIKAT

Wydział Propagandy i Agitacji Lwowskiego Obkomu KP(b)U i CK Związku Pracowników Prasy ZSRR zwołują na wtorek 26 listopada 1940 roku o godz. 8-mej wieczorem w klubie Związku Pisarzy Radzieckich przy ul. Kopernika 42

OGÓLNE ZEBRANIE MIEJSKIE

dziennikarzy, pisarzy i pracowników redakcyjnych i wydawniczych miasta Lwowa. Porządek dzienny: O utworzeniu w zachodnich obwodach USRR Związku Pracowników Prasy i jego najbliższe zadania.

(Referat przewodniczącego Centralnego Komitetu Związku Pracowników Prasy t. M. D. Owsiannikowej.)

KOMUNIKAT

26 listopada o godz. 8-mej wieczorem w Domu Partyjnej Propagandy i Agitacji przy ul. Akademickiej 13 odbędzie się odczyt w języku polskim na temat

„O PATRIOTYŹMIE RADZIECKIM".

Prelegent tow. Roma Granas.

Bilety sprzedaje się codziennie w Domu Partyjnej Propagandy i Agitacji przy ul. Akademickiej 13 od godz. 11-tej rano do 11-tej wieczorem. Cena biletu 1 rb.

Redaktor odpowiedzialny
I. MAŃKOWSKI

LWOWSKI PAŃSTWOWY TEATR OPERY I BALETU

Dzisiaj 26 listopada
„MADAME BUTTERFLY"
(poza abonamentem)

Jutro 27 listopada
„DON KICHOT"
(abonament Nr. 15)

Telefoniczne informacje: 275-21, 136-60, 124-18.

Adres redakcji: Lwów, Sokoła 4. Telefony: Redaktor odpowiedzialny 131-00. Zastępca redaktora 131-01. Sekretarz odpowiedzialny 131-05, Wydz. partyjny 131-04, Wydział ekonomiczny : 131-03, 131-07 – KR6639

WOJNA ANGLII Z NIEMCAMI i WŁOCHAMI

Komunikaty niemieckie

BERLIN, 24. (TASS). Naczelne dowództwo armii niemieckiej donosi, że niemiecka łódź podwodna zatopiła 6 uzbrojonych statków handlowych przeciwnika ogólnej pojemności 29.100 ton.

W nocy na 23 listopada liczne eskadry niemieckich samolotów bombardowały przedsiębiorstwa przemysłu wojennego w Birminghamie. Kilkaset samolotów, biorących udział w tej operacji, zrzuciło ponad 300 kilogramów bomb. Wiele zakładów uległo zniszczeniu.

BERLIN, 25. (TASS). Niemieckie biuro informacyjne podaje komunikat naczelnego dowództwa armii niemieckiej:

Jeden niemiecki okręt wojenny, operujący na wodach oceanicznych zatopił statki handlowe przeciwnika ogólnej pojemności 95.000 ton. W nocy na 24 listopada niemieckie lotnictwo kontynuowało swoje naloty na Londyn. W dzień 24 listopada niemieckie samoloty, dokonywujące wywiadu, zrzuciły bomby na Londyn i pewne rejony angielskiego wybrzeża La Manche.

W nocy na 25 listopada samoloty angielskie zrzuciły kilka bomb w północnych Niemczech, nie wyrządzając jednak istotnych szkód.

Jak donosi niemieckie biuro informacyjne, niemieckie lotnictwo dokonało ubiegłej nocy wielkiego nalotu na Bristol. Pod względem swojej skali nalot ten można porównać z nalotem na Coventry. W ciągu kilku godzin setki niemieckich samolotów zrzuciło kilkaset tysięcy kilogramów bomb. Zauważono 45 wielkich pożarów. Silne uszkodzenia wyrządzono składom i sieci gazowej.

Komunikat angielski

LONDYN, 25. (TASS). Oficjalnie donoszą, że w ciągu 24 listopada lotnictwo nieprzyjacielskie ujawniało niewielką aktywność. Kilka eskadr pościgowców i — pościgowców - bombowców zostało rozpędzonych przez angielskie pościgowce. Pewna liczba bomb została zrzucona nad kilku punktami hrabstwa Kent. Bombardowanie wyrządziło nie wielkie straty materialne.

Według doniesień biura informacyjnego ministerstwa lotnictwa samolot nieprzyjacielski „Dornier — 215" został strącony i spadł do morza w odległości 3 mil od wybrzeża angielskiego. Prócz tego, wczoraj w ciągu dnia strącono jeszcze dwa niemieckie samoloty „Junkers - 68" i „Messerschmidt - 109".

Główny atak lotnictwa przeciwnika w nocy na 25 listopada był skierowany przeciwko zachodniej części Anglii. Uszkodzono budynki mieszkalne i przedsiębiorstwa handlowe. Jest kilku zabitych i rannych. W nocy na 25 listopada zniszczono dwa bombowce przeciwnika.

Agencja Reutera podaje, że angielskie bombowce dokonały w nocy na 24 listopada nalotów na różne rejony Niemiec i okupowanych przez nie terytorjów, poddając bombardowaniu składy towarowe i stacje kolejowe w Berlinie i Lipsku, wewnętrzny port niemiecki Duisburg, Boulogne, stacje kolejowe w Dortmundzie, zakłady Kruppa w Essen, oraz inne obiekty przemysłowe i lotniska przeciwnika.

Samoloty angielskie poddały bombardowaniu wojskowe obiekty w Turynie (Włochy).

Lotnictwo obrony wybrzeża bombardowało bazę łodzi podwodnych w Lorient, elektrownię w Brest i urządzenia portowe w Boulogne.

Wśród obiektów bombardowania dokonanego przez lotnictwo angielskie w nocy na 25 listopada, znajdowały się doki, rafinerie nafty i inne objekty w Hamburgu.

Bombardowanie Southamptonu

BERLIN, 24. (TASS). Niemieckie biuro informacyjne donosi, że w nocy na 24 listopada głównym obiektem nalotu niemieckiego lotnictwa było miasto Southampton. Około 250 samolotów bombardowało urządzenia portowe, doki i składy tego miasta, przyczem rzucono około 300 tys. kilogramów bomb burzących i wielką liczbę bomb zapalających. Niemieccy lotnicy zauważyli również, że nalot wyrządził szkody. Wybuchła wielka liczba pożarów i eksplozyj. Naloty trwały całą noc.

DZIAŁANIA WOJENNE MIĘDZY GRECJĄ A WŁOCHAMI

ATENY, 23. (TASS). Grecka agencja telegraficzna podaje komunikat greckiego dowództwa naczelnego, ogłoszony wczoraj wieczorem: „W ciągu 22 listopada nasze wojska zajęły całkowicie górski rejon Morowo, Iwangora i międzygórze Karitu. Korcza została zdobyta. Na południe, na odcinku gór Pindu, nasze wojska zajęły Leskowice i posunęły się na Ersoke i Borowe.

W Epirze nasze wojska znowu zajęły miasto Filiates i odrzuciły przeciwnika poza granicę. Nasze lotnictwo bombardowało kolumny atakującego przeciwnika, nie zważając na aktywne działania lotnictwa nieprzyjacielskiego. Wzięto do niewoli jeńców i zdobyto sprzęt wojenny".

ATENY, 25. (TASS). Wieczorem 24 listopada ogłoszono następujący komunikat greckiego dowództwa naczelnego: „Nasze wojska kontynuują posuwanie się wzdłuż całego frontu. Zajęto miasto Moskopole (Albania). Podczas oczyszczania rejonu Korczy wzięto do niewoli 1500 ludzi, zdobyto 12 dział i inne materiały wojenne".

Według doniesień greckiego ministerstwa bezpieczeństwa państwowego w ciągu całego dnia 24 listopada nie zanotowano ani jednego nalotu przeciwnika na wewnętrzne rejony kraju.

NEW YORK, 25. (TASS). Jak donosi agencja Associated Press, greckie oddziały przednie wkroczyły do przedmieść Argirokastron. Włosi odstępują w kierunku na Delwine i Santi Quaranta. Na odcinku centralnym grecy dotarli do Fraszeru. W rejonie Korczy grecy posuwają się na zachód i północny zachód. W komunikatach z Korczy wskazuje się, że część wojsk włoskich została internowana w Jugosławii. Lotnisko w Korczy zostało zniszczone wskutek bombardowania samolotów greckich i angielskich.

Angielskie okręty wojenne wysadziły niedawno wojska angielskie w portach greckich.

Agencja United Press podaje, że wojska greckie zajęły miasto Furka na rzeczce Wijosa, kontynuując natarcie w kierunku na Permet, który grecy utrzymują w swoim ręku.

Zajęcie Pohradecu przez wojska greckie

NEW YORK, 24. (TASS). Ateński korespondent agencji United Press donosi, że według wiarygodnych wiadomości wojska greckie zajęły Pohradec. Grecka kawaleria zajęła Moskopole, położone 10 mil na zachód od Korczy.

Grecy przejmują zarząd Korczy

Dziennik „Polityka donosi: „Z Korczy donoszą, że wojska greckie przejęły wszystkie funkcje zarządu okupowanego terytorium. Włosi zajmują nowe pozycje na północnym zachodzie od Korczy".

BOMBARDOWANIE MARSYLII PRZEZ LOTNICTWO ANGIELSKIE

BERLIN, 25. (TASS). Niemieckie biuro informacyjne podaje, że wieczorem 24 listopada ogłoszony został francuski komunikat o bombardowaniu Marsylii przez samoloty angielskie. Komunikat donosi, że ubiegłej nocy w Marsylii ogłoszono alarm lotniczy, poczem kilka angielskich samolotów dokonało bombardowania miasta. Zrzucono wiele bomb, w tym około 20 zapalających. Zabito 4 kobiety i 5 raniono. 3 budynki, z których jeden położony w centrum miasta, uległy znacznym uszkodzeniom. Niewybuchłe bomby oraz zrzucone antywłoskie ulotki nie pozostawiają żadnej wątpliwości co do narodowej przynależności samolotów. Na podstawie tego faktu rząd francuski zgłosił energiczny protest przeciwko podobnym działaniom lotnictwa angielskiego i zażądał od rządu angielskiego wypłacenia odszkodowania za straty. Nota protestu została wczoraj wieczorem przekazana Anglii za pośrednictwem Stanów Zjednoczonych, które po zerwaniu angielsko-francuskich stosunków dyplomatycznych reprezentują w Anglii interesy francuskie.

W SPRAWIE BOMBARDOWANIA MARSYLII

BORDEAUX, 25. (TASS). Jak podaje agencja Associated Press, rząd francuski dotychczas nie otrzymał odpowiedzi Anglii na francuskie żądanie przeprowadzenia dochodzeń i wypłaty odszkodowania za szkody, wyrządzone Marsylii podczas bombardowania.

PRZYJĘCIE GRANDIEGO PRZEZ HITLERA

BERLIN, 25. (TASS). Niemieckie biuro informacyjne donosi, że dziś w południe Hitler przyjął w nowej kancelarii Rzeszy włoskiego ministra sprawiedliwości Grandiego.

USTAWA O PRZYŁĄCZENIU TANGIERU DO MAROKKA HISZPAŃSKIEGO

NEW YORK, 25. (TASS). Według doniesień korespondenta agencji Associated Press rząd hiszpański uchwalił ustawę o przyłączeniu Tangieru do Marokka hiszpańskiego.

PRZYSTĄPIENIE SŁOWACJI DO PAKTU TRZECH PAŃSTW

BERLIN, 24. (TASS). Niemieckie biuro informacyjne podaje następujący komunikat: „24 listopada minister spraw zagranicznych Niemiec Ribbentrop, dyrektor departamentu politycznego ministerstwa spraw zagranicznych Włoch, Buti i japoński poseł w Berlinie Kurusu, z jednej strony, i premier oraz minister spraw zagranicznych Słowacji Tuka, z drugiej strony, podpisali w Berlinie protokół o przystąpieniu Słowacji do paktu trzech państw, zawartego 27 września 1940 roku między Niemcami, Włochami i Japonią. Tekst protokułu brzmi:

„Rządy Niemiec, Włoch i Japonii, z jednej strony, i rząd Słowacji, z drugiej strony, w osobie niżej podpisanych pełnomocników, doszły do porozumienia w sprawach następujących:

Artykuł 1. Słowacja przystępuje do paktu trzech państw, podpisanego przez Niemcy, Włochy i Japonię 27 września 1940 roku w Berlinie.

Artykuł 2. W wypadku, jeżeli wspólne techniczne komisje, przewidziane w artykule 4 paktu trzech państw, rozpatrywać będą sprawy, dotyczące interesów Słowacji, przedstawiciele Słowacji będą również przyciągnięci do pracy tych komisyj.

Artykuł 3. Do niniejszego protokułu dołącza się tekst paktu trzech państw.

Niniejszy protokuł został sporządzony w językach niemieckim, włoskim, japońskim i słowackim, przyczem każdy z tych tekstów uważany jest za oryginał. Protokuł wchodzi w życie z dniem jego podpisania".

Sesja parlamentu bułgarskiego

SOFIA, 24. (TASS). Jak już donoszono, 28 października roku bieżącego otwarta została kolejna sesja parlamentu (zgromadzenia narodowego) Bułgarii. Sesję otworzył car Borys mową tronową. 15 listopada na posiedzeniu sesji rozpoczęły się debaty nad projektem ustawy „o obronie narodu".

21 listopada parlament przystąpił do omówienia odpowiedzi na mową tronową cara. Debaty na sesji miały burzliwy przebieg i ujawniły głębokie rozbieżności w łonie parlamentu bułgarskiego dotyczące podstawowych problemów wewnętrznej sytuacji politycznej kraju i jego polityki zagranicznej.

Referat w sprawie projektu ustawy „o obronie narodu" wygłosił poseł stronnictwa rządowego Daczo Christow. Przedłożony do rozpatrzenia parlamentu projekt ustawy przewiduje surowe ograniczenia polityczne i ekonomiczne w stosunku do żydów i tak zwanych masonów. Poseł Christow wygłosił w obronie ustawy gwałtowne przemówienie antysemickie. W tym samym duchu przemawiali inni posłowie stronnictwa rządowego — Dymitr Andrejew i Deni Kostow. Przemówienia ich wywołały protesty ze strony przedstawicieli opozycji i pewnej części posłów stronnictwa rządowego.

Przedstawiciel opozycji profesor Petko Stajnow oświadczył, że będzie głosował przeciwko ustawie. Wprowadzenie projektowanej ustawy, podkreślił Stajnow, jest „naśladowaniem mody". Należy mobilizować naród do walki z tymi, którzy usiłują wciągnąć go w awantury i katastrofy. To byłoby prawdziwą obroną narodu. Wreszcie Stajnow nadmienił, że proponowany przez rząd projekt ustawy godzi w 57 artykuł konstytucji Bułgarii, która przewiduje równouprawnienie narodowe.

Przeciwko projektowi ustawy wypowiedział się również rządowy poseł Iwan Petrow, który również podkreślił, że projekt ustawy jest sprzeczny z konstytucją. Przedstawiciele narodu oświadczył Petrow są powołani do obrony, a nie do podważania konstytucji. Petrow zawiadomił, że bułgarski święty synod wypowiedział się przeciwko przedłożonemu parlamentowi projektowi ustawy.

Po przemówieniach Szyszkowa i ministra spraw wewnętrznych Gabrowskiego zgromadzenie narodowe większością głosów przyjęło w pierwszym czytaniu projekt ustawy „o obronie narodu".

Przemawiając w dyskusji nad przemówieniem tronowym cara, poseł Nikoła Wasiliew nawiązał do spraw polityki zagranicznej Bułgarii. Oświadczywszy, że między Bułgarią z jednej strony a Niemcami i Włochami z drugiej istnieją przyjazne stosunki, poseł Wasiliew zwrócił uwagę na konieczność niedopuszczenia do wypaczeń w tych stosunkach, ażeby nie wywołać wrażenia, że „my przystosowujemy się do nowego porządku".

Poseł Petro Dumanow znaczną część swego przemówienia poświęcił stosunkom radziecko-bułgarskim. Należy wyrazić podziękowanie Związkowi Radzieckiemu, oświadczył Dumanow, za jego rolę w sprawie zwrotu Bułgarii Południowej Dobrudży. Dumanow podkreślił historyczne sympatie narodu bułgarskiego do Rosji i oświadczył, że interesy Związku Radzieckiego, który nie pragnie wtrącać się do wojny i interesy Bułgarii, która przestrzega neutralności całkowicie się zbiegają. Do Rosji, ciągnął dalej Dumanow, zbliża nas również okoliczność, że nie jest ona absolutnie zainteresowana w tym ażeby na Bałkanach istniała słaba, skrzywdzona pod względem narodowym Bułgaria. Dumanow obszernie omówił sprawę stosunków ekonomicznych Bułgarii ze Związkiem Radzieckim i pod koniec oświadczył, że pomyślny rozwój bułgarsko - radzieckich stosunków może przynieść jedynie korzyść narodowi bułgarskiemu.

W swojem przemówieniu Dumanow poruszył również stosunki z Jugosławią. Według jego poglądów, stosunki te mogą się polepszyć jedynie w tym wypadku, jeśli zmieni się sytuacja Macedonii. Prócz tego, Dumanow oświadczył, że Bułgaria powinna otrzymać dostęp do Morza Egejskiego.

Poseł Nikoła Muszanow szczególnie podkreślił, że nigdy jeszcze w swojej historii Bułgaria nie przeżywała tak poważnego momentu jak w dniach dzisiejszych.

Nawiązując do berlińskiej wizyty cara Borysa, która miała miejsce przed kilku dniami Muszanow wysunął żądanie, ażeby rząd wyświetlił tę sprawę, ponieważ delegaci nic o tym nie wiedzą.

Władza wykonawcza, oświadczył Muszanow, decyduje o polityce zagranicznej przed nami i co gorsza, za nas. W dniach dzisiejszych odpowiedzialność rządu jest szczególnie wielka. W społeczeństwie jest niezwykle wielkie zamieszanie. W marcu, mówił dalej Muszanow, w mowie tronowej było jasno powiedziane o polityce pokoju i neutralności. Pod tymi hasłami przeprowadzano wybory do zgromadzenia narodowego. Jednak obecnie, kiedy w ciągu 24 godzin zdobywa się i niszczy państwa, polityka zagraniczna może bardzo szybko ulec zmianie. Ja nie myślę, oświadcza Muszanow, że znajdzie się bułgar, który wziąłby na siebie odpowiedzialność za losy swojego kraju. Kierownicy powinni zrozumieć swoją odpowiedzialność przed historią. Muszanow mówi, że w łonie narodu niema jedności, że w kraju panuje bierność — stan najbardziej niebezpieczny w dzisiejszych czasach. A tymczasem tę bierność ocenia się jako zaufanie do rządu.

Poseł Sirko Stanczew wysunął w swym przemówieniu sprawę konieczności uzyskania kosztem terytorium rumuńskiego zmiany granicy około Silistry. Bułgaria, oświadczył Stanczew, pozostaje w dalszym ciągu państwem rewizjonistycznym. Stanczew podkreślił, że stosunki Bułgarii z Jugosławią pozostawiają wiele do życzenia, i podkreślił, że Turcja przeprowadza koncentrację swoich wojsk na granicy, grożąc oporem wojennym, w razie, jeżeli Bułgaria podejmie próbę urzeczywistnienia swoich pretensyj dostępu do morza Egejskiego.

„Jesteśmy szczególnie zadowoleni, — oświadczył Stanczew, — że nasze stosunki ze Związkiem Radzieckim w dalszym ciągu rozwijają się pomyślnie. Niema bułgara, który nie cieszyłby się ze wzmocnienia tych stosunków".

Były minister spraw wewnętrznych poseł doktór Nikołajew oświadczył, że podczas zawierania umowy z Rumunią w sprawie przekazania Bułgarii południowej Dobrudży, Bułgaria poszła na ofiary. Stosunki z Rumunją powinny przejść przez szereg prób. Nikołajew poparł oświadczenie Stanczewa o konieczności wyrównania granicy około Silistry. Mówca podkreślił tradycyjną przyjaźń Bułgarii z Niemcami i Włochami. Przechodząc do stosunków między Bułgarią i ZSRR, Nikołajew oświadczył, że stosunki te w ostatnim roku oparte zostały na mocnych podstawach politycznych.

W związku z pytaniem, postawionym przez posła Muszanowa, czy pominięcie sprawy pokoju i neutralności w ostatniej mowie tronowej cara nie oznacza zmiany bułgarskiej polityki, Nikołajew oświadczył, że polityka Bułgarii pozostaje ta sama.

Jednocześnie Nikołajew wskazał że w obecnych warunkach „żądania bułgarskie powinny być maksymalne".

Komunikat niemieckiego biura informacyjnego

BERLIN, 25. (TASS). Niemieckie biuro informacyjne podało następujący komunikat: „Wbrew różnym kombinacjom i pogłoskom, dziś niemieckie ministerstwo spraw zagranicznych oświadczyło przedstawicielom prasy zagranicznej, że obecnie nieprzewidziana jest bułgarska wizyta w Berlinie.

ПРИЄДНАННЯ СЛОВАЧЧИНИ ДО ПАКТУ ТРЬОХ ДЕРЖАВ

БЕРЛІН, 24. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передає таке повідомлення: „24 листопада міністр закордонних справ Німеччини Ріббентроп, директор політичного департаменту міністерства закордонних справ Італії Буті і японський посол у Берліні Курусу, з одної сторони, і прем'єр-міністр і міністр закордонних справ Словаччини Тука, з другої сторони, підписали в Берліні протокол про приєднання Словаччини до пакту трьох держав, укладеного 27 вересня 1940 року між Німеччиною, Італією і Японією. Текст протоколу гласить:

„Уряди Німеччини, Італії і Японії, з одної сторони, і уряд Словаччини, з другої сторони в особі уповноважених, що нижче підписалися, погодились про таке:

СТАТТЯ 1. Словаччина приєднується до троїстого пакту, підписаного Німеччиною, Італією і Японією 27 вересня 1940 року в Берліні.

СТАТТЯ 2. В разі, якщо спільні технічні комісії, передбачені статтею 4 троїстого пакту, розбиратимуть питання, що стосуються інтересів Словаччини, представники Словаччини будуть також залучені до роботи цих комісій.

СТАТТЯ 3. До цього протоколу додається текст троїстого пакту.

Цей протокол складений на німецькій, італьянській, японській і словацькій мовах, при чому кожний з цих текстів вважається оригіналом. Протокол вступає в силу в дня його підписання".

ПРИЇОМ ГІТЛЕРОМ ГРАНДІ

БЕРЛІН, 25. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що сьогодні опівдні Гітлер прийняв у новій імперській канцелярії італьянського міністра юстиції Гранді.

ВИКОРИСТАННЯ ФРАНЦУЗЬКИХ РОБІТНИКІВ У НІМЕЧЧИНІ

НЬЮ-ЙОРК, 25. (ТАРС). Як повідомляє паризький кореспондент газети „Нью-Йорк таймс", в Парижі офіціально оголошено, що в даний час в Німеччині працює 15 тис. кваліфікованих французьких робітників, в тому числі 9 тис. металістів. Всі робітники підписали договори на 6-місячний строк, які передбачають 54-годинний робочий тиждень. Частину зарплати французьким робітникам дозволено посилати своїм сім'ям у Францію.

СМЕРТЬ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ КРЕГЕВОНА

ЛОНДОН, 25. (ТАРС). Міністерство інформації передає, що прем'єр-міністр північної Ірландії Крегевон помер вчора на 69 році життя.

Війна між Англією і Німеччиною

БЕРЛІН, 24. (ТАРС). Верховне командування німецької армії повідомляє, що німецький підводний човен потопив 6 озброєних торгових суден противника загальним тоннажем у 29.100 тонн.

В ніч на 23 листопада великі з'єднання німецьких літаків бомбардували підприємства воєнної промисловості в Бірмінгамі. Кілька сот літаків, що брали участь у цій операції, скинули понад 300 тис. кгр. бомб. Багато заводів зруйновані.

Крім того, німецька авіація бомбардувала Портленд, Саутгемптон, Портсмут і інші важливі об'єкти в Південній Англії.

Більша частина англійських літаків, що появилися в ніч на 24 листопада над територією Німеччини, не досягши своєї цілі, скинула бомби над полем. Втрати англійської авіації вчора становили 11 літаків. Німецька авіація втратила 7 літаків.

Як передає німецьке інформаційне бюро, в результаті нальоту німецької авіації на Бірмінгам, місту знову заподіяні колосальні зруйнування. 10 великих пожеж охопили значний простір. Відмічено також багато розрізнених великих пожеж і коло 100 малих пожеж. Заграву можна було бачити майже в усій Англії. Цілі квартали будинків знищені вогнем.

23 листопада великі з'єднання англійських бомбардувальників намагалось зробити наліт на Берлін, але ні один ворожий літак не досяг цілі.

БЕРЛІН, 24. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що в ніч на 24 листопада головним об'єктом нальотів німецької авіації був Саутгемптон. Коло 250 літаків бомбардували портові споруди, доки і склади цього міста, при чому було скинуто коло 300 тис. кілограмів фугасних бомб і велику кількість запалювальних бомб. Німецькі льотчики помітили, що наліт дав дуже великі результати. Виникла велика кількість пожеж і сталося багато вибухів. Нальоти тривали всю ніч.

БЕРЛІН, 25. (ТАРС). Як повідомляє німецьке інформаційне бюро, німецька авіація зробила минулої ночі великий наліт на Брістоль. За своїм масштабом цей наліт можна порівняти з нальотом на Ковентрі. Протягом кількох годин сотні німецьких літаків скинули кілька сот тисяч кілограмів бомб. Помічено 45 великих пожеж. Сильні пошкодження заподіяні складським приміщенням і газовій сітці.

ЛОНДОН, 25. (ТАРС). Офіціально повідомляється, що протягом 24 листопада ворожа авіація проявляла незначну активність. Кілька з'єднань винищувачів і винищувачів - бомбардувальників були розігнані англійськими винищувачами. Деяка кількість бомб була скинута над кількома пунктами графства Кент. Бомбардування заподіяло невелику матеріальну шкоду.

Головна атака ворожої авіації в ніч на 25 листопада була направлена на західну частину Англії. Пошкоджені жилі будинки і торгові підприємства. Налічується кілька вбитих і поранених. В ніч на 25 листопада було знищено два ворожих бомбардувальники.

Агентство Рейтер передає, що англійські бомбардувальники зробили в ніч на 24 листопада нальоти на різні райони Німеччини і окуповані нею території, піддавши бомбардуванню товарні склади і залізничні станції в Берліні і Лейпцігу, внутрішній німецький порт Дуйсбург, Булонь, залізничні станції в Дортмунді, заводи Круппа в Ессені, а також інші промислові об'єкти і аеродроми противника.

Авіація берегової оборони бомбардувала базу підводних човнів в Лоріані, електростанцію в Бресті і портові споруди в Булоні.

Серед об'єктів бомбардування, проведеного англійською авіацією в ніч на 25 листопада, були доки, нафтоочисні заводи і інші об'єкти в Гамбургу.

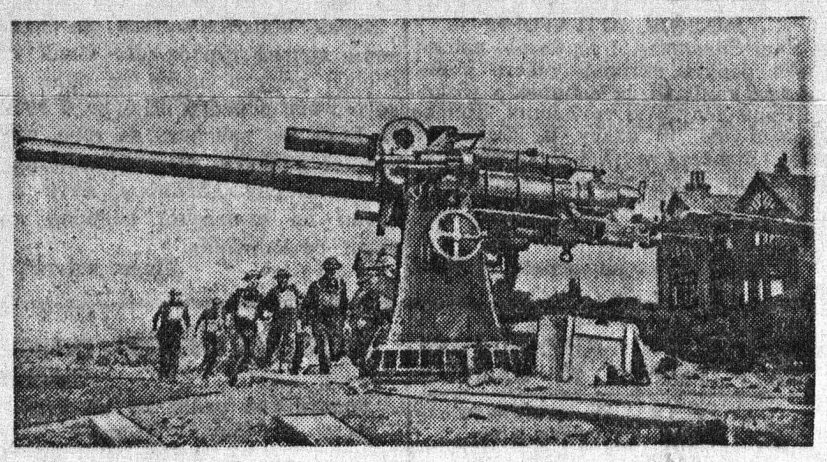

На фото: англійська далекобійна гармата, встановлена на побережжі Англії. Фото ТАРС.

Італо-грецька війна

АФІНИ, 24. (ТАРС). Верховне командування грецької армії повідомляє: „Просування наших військ триває по всьому фронту. Кількість трофеїв, що попали в наші руки, безперервно збільшується. Авіація противника бомбардувала кілька міст, не заподіявши ніякої шкоди. Воєнні судна противника напали на острів Самос. Бомбардуванням не заподіяно ніякої шкоди".

У повідомленні грецького міністерства державної безпеки говориться, що авіація противника бомбардувала вчора місто Ліксуріон на острові Кеффалінія і острів Корфу. Жертв нема.

НЬЮ-ЙОРК, 24. (ТАРС). За повідомленням агентства Ассошіейтед Пресс, греками в районі гір Пінд зайняті албанські міста Ерсеке і Борове. Інша грецька колона примусила італьянців евакуювати грецьке місто Філіатес у секторі Епіра.

Агентство Юнайтед Пресс передає, що італьянські війська відступають за ріку Девол у напрямі на Пограделц. Англійські літаки і грецька кавалерія переслідують відступаючих. Італьянці висаджують у повітря мости. Англійський бомбардувальник бомбардував міст через ріку Девол у той час, коли по ньому переправлявся італьянський ар'єргард.

Греки будують укріплення в районі гори Морово.

БЕЛГРАД, 24. (ТАРС). Газета „Політіка" повідомляє: „З Корчі передають, що грецькі власті взяли на себе всі функції управління окупованою територією. Італьянці займають нові позиції на північному заході від Корчі".

АФІНИ, 25. (ТАРС). Ввечері 24 листопада опубліковане таке повідомлення грецького верховного командування: „Наші війська продовжують своє просування по всьому фронту. Зайняте місто Москополе (Албанія). Під час очищення району Корчі взято в полон 1.500 чоловік, захоплено 12 гармат і інший воєнний матеріал".

За повідомленням грецького міністерства державної безпеки, протягом всього дня 24 листопада не було відмічено ні одного нальоту противника на внутрішні райони країни.

НЬЮ-ЙОРК, 24. (ТАРС). Афінський кореспондент агентства Юнайтед Пресс повідомляє, що, за достовірними відомостями, грецькі війська зайняли Пограделц. Грецька кавалерія вступила в Москополе, який розташований в 10 милях на захід від Корчі.

НЬЮ-ЙОРК, 25. (ТАРС). Як повідомляє агентство Ассошіейтед Пресс, грецькі передові частини вступили в передмістя Аргірокастрона. Італьянці продовжують відступати в напрямі на Дельвіне і Санті-Кваранта. В центральному секторі греки досягли Фрашера. В районі Корчі греки просуваються на захід і північний захід. В повідомленнях з Корчі говориться, що частина італьянських військ інтернована в Югославії. Аеродром в Корчі зруйнований бомбардуваннями грецьких і англійських літаків.

Англійські воєнні кораблі недавно висадили англійські війська в грецьких портах.

Агентство Юнайтед Пресс передає, що грецькі війська зайняли місто Фурка на річці Війоса, продовжуючи наступ в напрямі на Пермет, який удержується італьянцями.

Бомбардування англійською авіацією Марселя

БЕРЛІН, 25. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передає, що увечері 24 листопада опубліковане французьке комюніке про бомбардування Марселя англійськими літаками. В комюніке говориться, що минулої ночі в Марселі була оголошена повітряна тривога, після чого кілька англійських літаків провели бомбардування міста. Було скинуто багато бомб, серед них коло 20 запалювальних. Убито 4 жінки і 5 поранено. Три будинки, з яких один розташований в центрі міста, дістали значні пошкодження. Невибухлі бомби, а також скинуті антитальянські листівки не лишають ніякого сумніву в національній приналежності літаків. На підставі цього факту французький уряд заявив енергічний протест проти подібних дій англійської авіації і поставив вимогу англійському уряду покрити збитки. Нота протесту вчора увечері передана Англії через посередництво США, які після розриву англо-французьких дипломатичних відносин представляють в Англії французькі інтереси.

БОРДО, 25. (ТАРС). Як передає агентство Ассошіейтед Пресс, французький уряд все ще не одержав відповіді Англії на французьку вимогу про принесення пробачень і компенсування збитків, заподіяних Марселеві під час бомбардування.

ЗАКОН ПРО ПРИЄДНАННЯ ТАНЖЕРА ДО ІСПАНСЬКОГО МАРОККО

НЬЮ-ЙОРК, 25. (ТАРС). За повідомленням кореспондента агентства Ассошіейтед Пресс, іспанський уряд схвалив закон про приєднання Танжера до Іспанського Марокко.

Забастовка в США

НЬЮ-ЙОРК, 25. (ТАРС). Стривожені забастовкою на авіаційному заводі компанії „Валті Ейркрафт" в Каліфорнії, яка продовжується уже 9 днів і припинила виконання воєнних замовлень, представники властей і промисловці добиваються заборони всяких забастовок у воєнній промисловості. За повідомленням вашінгтонського кореспондента газети „Нью-Йорк таймс", член палати представників Кокс (демократ, від штату Георгія) запропонував заборонити забастовки на всіх заводах, які виконують воєнні замовлення. Другий член палати представників Костелло (демократ, від штату Каліфорнія) заявив, що в разі забастовка на заводі компанії „Валті Ейркрафт" не буде припинена в найближчий час, то конгрес „буде змушений" схвалити закон, який передбачає примусовий урядовий арбітраж в такого роду конфліктах.

СТВОРЕННЯ ТРУДОВИХ ТАБОРІВ У ФРАНЦІЇ

БОРДО, 25. (ТАРС). Як передає агентство Ассошіейтед Пресс, Петен опублікував декрет про створення у Франції трудових таборів і трудових батальйонів. Безробітні робітники — французи і алжірці, які досягли 18 років, можуть бути направлені в трудові батальйони за розпорядженням префекта. Безробітні можуть залишати трудові батальйони, якщо вони самостійно знайдуть роботу. Робітники трудових батальйонів, які порушують дисципліну або погано виконують свою роботу, можуть бути ув'язнені на певний період в трудові табори. Весь заробіток цих робітників цілком передаватиметься їх сім'ям або утриманцям. Після створення трудових батальйонів і трудових таборів буде припинена виплата допомоги по безробіттю, за винятком допомоги, яка видається безробітним віком більше 55 років.

Сесія болгарського парламенту

СОФІЯ, 24. (ТАРС). Як уже повідомлялось, 28 жовтня ц. р. відкрилась чергова сесія болгарського парламенту (народні збори). Сесія відкрилась тронною промовою царя Бориса. 15 листопада на засіданні сесії почалось обговорення законопроекту „про захист нації".

21 листопада парламент приступив до обговорення відповіді на тронну промову царя. Дебати на сесії мають бурхливий характер і виявили наявність в середовищі болгарського парламенту глибоких незгод в корінних питаннях внутрішньополітичного становища країни і її зовнішньої політики.

З доповіддю з приводу законопроекту „про захист нації" виступив урядовий депутат Дачо Хрістов. Поданий на обговорення парламенту законопроект передбачає суворі обмеження політичного і економічного характеру щодо євреїв і так званих масонів. Депутат Хрістов виголосив на захист законопроекту різку антисемітську промову.

Представник опозиції професор Петко Стайнов заявив, що він голосуватиме проти закону. Запровадження пропонованого закону, відмітив Стайнов, є „наслідування моди". Треба мобілізувати народ для боротьби проти тих, хто намагається втягти його в авантюри і катастрофи. Це було б справжнім захистом нації. Наприкінці Стайнов нагадав, що пропонований урядом законопроект суперечить 57 статті конституції Болгарії, яка передбачає рівноправність націй.

Після виступів депутатів Шишкова і міністра внутрішніх справ Габровського народні збори більшістю голосів прийняли в першому читанні законопроект „про захист нації".

Виступаючи в дебатах в зв'язку з тронною промовою царя, депутат Нікола Васильєв спинився на питаннях зовнішньої політики Болгарії. Заявивши, що між Болгарією, з одної сторони, Німеччиною і Італією з другої, існують доброзичливі відносини, депутат Васильєв звернув увагу на необхідність не допускати перекручень в цих відносинах, щоб не створилось враження, що „ми пристосовуємось до нового порядку".

Депутат Васильєв наполягав на продовженні політики ревізії кордонів, встановлених Нейським і Бухарестським договорами.

Депутат Петро Думанов значну частину своєї промови присвятив болгаро - радянським відносинам. Треба висловити подяку Радянському Союзові, заявив Думанов, за його роль в справі повернення Болгарії Південної Добруджі. Думанов підкреслює історичні симпатії болгарського народу до Росії і заявляє, що інтереси Радянського Союзу, який не бажає втручатися у війну, і зберігаючої нейтралітет Болгарії повністю збігаються. З Росією, говорить він, нас зближує і те, що вона абсолютно не заінтересована в тому, щоб на Балканах існувала слаба, національно ущімлена Болгарія. Думанов докладно спинився на питанні про економічні зв'язки Болгарії з Радянським Союзом і наприкінці заявив, що щасливий розвиток болгаро-радянських відносин може бути тільки на користь болгарському народові.

В своїй промові Думанов спинився також на відносинах з Югославією. На його думку, ці відносини можуть поліпшати тільки в тому разі, якщо зміниться становище з Македонією. Крім того, Думанов заявив, що Болгарії повинен бути наданий вихід до Егейського моря.

Депутат Нікола Мушанов особливо підкреслив, що ніколи ще в своїй історії Болгарія не переживала такого серйозного моменту, як в ці дні.

Спинившись на поїздці царя Бориса в Берлін, що відбулась цими днями, Мушанов поставив вимогу, щоб уряд висвітлив це питання, бо депутатам з цього приводу нічого не відомо.

Виконавча влада, заявив Мушанов, вирішує зовнішні питання до нас і, що ще гірше, за нас. В ці дні відповідальність уряду особливо велика. Незвичайно велике замішання в суспільстві. В березні каже він, в тронній промові було ясно сказано про політику миру і нейтралітет. Під цим лозунгом проводились і вибори в народні збори. Проте в наш час, коли протягом 24 годин завойовуються і знищуються держави, зовнішня політика може бути змінена дуже швидко. Я не думаю, заявляє Мушанов, щоб знайшовся болгарин, який один взяв би на себе відповідальність за долю своєї країни. Керівники повинні зрозуміти свою відповідальність перед історією. Мушанов говорить, що серед народу нема єднання, що в країні існує пасивність — найнебезпечніший стан в ці часи. А тим часом цю пасивність розцінюють як довір'я до уряду.

Депутат Сірко Станчев поставив у своєму виступі питання про необхідність добитися за рахунок румунської території змін кордону коло Сілістри. Болгарія, заявив Станчев, і досі лишається ревізіоністською державою. Він відмітив, що відносини Болгарії з Югославією залишають бажати багато кращого, і підкреслив, що Туреччина проводить концентрацію своїх військ на кордоні, загрожуючи воєнним опором, якщо Болгарія спробує здійснити свої претензії на вихід до Егейського моря.

„Ми особливо вдоволені, — заявив Станчев, — що наші відносини з Радянським Союзом продовжують щасливо розвиватися. Нема болгарина, який не радів би зміцненню цих відносин".

Колишній міністр внутрішніх справ депутат доктор Ніколаєв заявив, що при укладенні договору з Румунією про передачу Болгарії Південної Добруджі Болгарія пішла на жертви. Відносини з Румунією повинні пройти через ряд випробувань. Ніколаєв підтримав заяву Станчева про необхідність виправити кордон коло Сілістри. Промовець відмітив традиційну дружбу Болгарії з Німеччиною і Італією. Переходячи до відносин Болгарії і СРСР, Ніколаєв заявив, що ці відносини за останні роки поставлені на міцні політичні основи.

В зв'язку з питанням, поставленим депутатом Мушановим, чи не означає відсутність в останній тронній промові царя згадувань про мир і нейтралітет зміни болгарської політики, Ніколаєв заявив, що політика Болгарії лишилась попередньою.

В той же час Ніколаєв вказав, що в теперішніх умовах „болгарські вимоги повинні бути максимальними".

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Підвозка вугілля з шахти на станцію

На шахті в Потиличах лежить кілька тисяч тонн видобутого вугілля. Багато шкіл, установ і організацій мають на нього наряди. Отже, вугілля потрібно вивезти. Та з цим справа, як виявляється, досить складна: для цього тут немає потрібних умов.

Від шахти до ст. Рава-Руська віддаль 8 кілометрів. Підвод в достатній кількості важко знайти, а на залізничній станції вантажної площадки, куди б можна було підвозити вугілля, немає. Відразу ж вантажити в вагони не завжди буває можливість.

Створилось якесь зачароване коло, вийти з якого ніби то важко. Насправді ж це не так. Все лихо в тому, що транспортування вугілля організовано досить по-кустарному. Шахтоуправління вважає свою місію закінченою після того, як вугілля видано «на-гора», а там, мовляв, не наша справа.

Потрібні заходи, що ліквідують нерозбериху, яка зараз тут існує. Про це слід подумати керівникам Потиличського шахтоуправління.

Н. ЗАЙЦЕВ.
Працівник Городокського райвиконкому.

На захист батраків

В селі Грабова, Буського району, у Мриголодовича працює вже 10 років батрак Василь Волошин. За цей час він йому жодної копійки не сплатив. Кожного разу, як тільки Волошин заявляв йому про це, любитель жити з чужої праці натхнено говорив:

— Я слуга божий, а ти тільки раб. По священному писанню сказано, що гріх піднімати свій голос на мене. Бог за це покарає.

Справа така: куркуль Мриголодович одночасно є попом. Він на практиці скористав релігію для захисту своїх експлуататорських інтересів. Для батраків він створив самі найважливіші умови праці. По-перше, сплять вони на стайні, ходять обірвані, харчують їх так, щоб з голоду не померти.

У попа-куркуля працює не один батрак. Господарство його велике: четверо коней, троє корів, свині і десять гектарів землі. Одному не впоратися. Цю худобу доглядають і обробляють землю кілька найманих робітників — Антін Сікорський, Катерина Пендель та інші. Роблять вони від зорі до зорі, а за свою працю нічого не одержують.

Більше того, з батраками ви-ник куркульського господарства, крім цих знущань, поводиться немов би з якимись рабами. Одного разу Мриголодович розпорядився, щоб їм не давали цілий день їсти. Коли батрак Антін Сікорський звернувся до попаді, то та їх засипала лайкою.

Таке нелюдське поводження довело до того, що батрачка Катерина Пендель, не витримавши всіх цих знущань, змушена була кинути роботу, не одержавши за свою працю належної їй плати.

Подібні факти грубого порушення радянського трудового законодавства неподинокі. Про те, що в куркульських господарствах працюють батраки, добре знають сільські Ради, районні радянські і профспілкові організації. Обізнані з цим і райкоми комсомолу, які б насамперед зобов'язані про це подбати. Адже ж серед батраків чимало молоді.

Однак, на цю ділянку чомусь мало звертають уваги. Куркулі з цього користуються і створюють нестерпні умови праці для батраків, нещадно їх експлуатуючи.

Питання про захист інтересів батраків, які ще працюють в куркульських господарствах, заслуговує на те, щоб ним зайнялись сільські Ради, профспілкові і комсомольські організації.

Д. СІЧКАРЕНКО.
Л. ДАНИЛЮК.

На виставці, присвяченій 85-річниці з дня смерті А. Міцкевича. — На фото: відвідувачі оглядають експонати. Фото Я. Брома.

Міцкевичівський вечір

У Львівському політехнічному інституті відбувся вечір, присвячений життю і діяльності великого польського поета Адама Міцкевича. Доповідь про творчий шлях народного співця-демократа зробив професор університету Бой-Желенський. Присутні уважно слухали яскраву розповідь вченого.

Після доповіді відбувся концерт. Студенти політехнічного і педагогічного інститутів виступали з деклямаціями творів Адама Міцкевича. Його твори „Фарис", „Аккерманські степи" були прочитані на шести європейських мовах.

М. ШУЛЬДКРЕТ.

ПО СТОРІНКАХ ГАЗЕТ ОБЛАСТІ

ЗУСТРІЧАЮТЬ ЗИМУ ПІДГОТОВЛЕНИМИ

Правління колгоспу ім. 17 вересня в с. Ільковичі, Сокальського району, провело велику роботу по обладнанню і отепленню приміщень для молочно-товарової і вівце-ферм. 30 корів молочно-товарової ферми колгоспу і 10 штук молодняку переведено в добре обладнані і отеплені приміщення, а також переведено в зимове приміщення вівцеферму.

МОЛОДІ АГІТАТОРИ

Учні Сокальської середньої школи № 1 беруть активну участь у виборчій кампанії по виборах у місцеві Ради депутатів трудящих. Комсомольці-учні 10 класу В. Склярова і М. Зільбер та учні 9 класу комсомольці Є. Скляров і Горнавчук працюють агітаторами на виборчих дільницях, роз'яснюють виборцям Положення.

„Соціалістична перебудова".

ЗНАЧКІСТИ ГСО

26 учнів Жовківської середньої школи № 1 підвели підсумки навчання в гуртку ГСО. Норми приймали лікар поліклініки тов. Ферн, учитель тов. Бугерна і медсестра районної лікарні тов. Майкова, яка керувала гуртком.

На „відмінно" здали норми учні Мирослав Кулинич, Володя Лаговський, Марія Станько, Зіновій Солтис і ще 14 чол. Решта здало на „добре".

Зараз підготовляється до здачі норм другий гурток. До кінця учбового року в школі не буде такого учня, в якого не було б значка ГСО. Всі прагнуть до того, щоб кожної хвилини вміти подати першу санітарну допомогу, бути готовим до санітарної оборони дорогої батьківщини.

„Нове життя".

На виставці Л. М. Толстого

24 листопада в приміщенні фундаментальної бібліотеки університету ім. Ів. Франка відкрилася виставка, присвячена великому російському письменнику, класику світової літератури Л. М. Толстому. На ній показано збір висловлень В. І. Леніна про Толстого, є всі твори письменника, які показуються в хронологічному порядку і переклади їх на всіх мовах Європи.

Досить цікавий відділ виставки, який відображає активну боротьбу Л. М. Толстого з церквою, царизмом і капіталізмом.

Окремо виставка відображає такі сторінки з життя Л. М. Толстого, як дружба його з Максимом Горьким, вплив Толстого на європейську літературу і повага до нього, як до великого письменника на Заході.

А. ГУМЕР.

Ініціатива вчителів

Профспілкова організація вчителів Сталінського району (Львів) обговорила питання про відкриття у день виборів — 15 грудня 1940 року одноденних дитячих кімнат. Для цього виділена спеціальна бригада в кількості 40 жінок-педагогів, яким доручено при школах і на виборчих дільницях району організувати спеціальні кімнати для дітей.

Для дітей в цих кімнатах буде створено затишок, тепло, забезпечено іграшками тощо.

Повідомлення

Відділ пропаганди і агітації обкому КП(б)У та ЦК профспілки працівників преси СРСР — скликають на вівторок, 26 листопада 1940 р. о 8 годині вечора в клубі Спілки радянських письменників (вул. Коперника, 42)

ЗАГАЛЬНО-МІСЬКІ ЗБОРИ
журналістів, письменників та редакційно-видавничих працівників міста Львова.

Порядок дня:

Про утворення в західних областях УРСР профспілки працівників преси і найближчі завдання.

(Доповідь голови Центрального Комітету спілки працівників преси т. Овсяннікової М. Д.).

★★★

27 листопада о 8 год. вечора в Будинку партпропаганди і агітації (Академічна, 13) відбудеться лекція на тему

«ЕТАПИ РОЗВИТКУ РАДЯНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ».

Читає лектор тов. Судаков.

На лекцію запрошуються керівники агітколективів.

Вхід вільний.

Відповідальний редактор
П. КОЛЕСНІЧЕНКО.

До відома громадян міста Львова

Кожен вкладник ощадної каси може, не витрачаючи часу в приписних касах Комунбанку, внести плату за квартиру, електроосвітлення, газ, телефон, радіо і т. д. в першій-ліпшій ощадкасі м. Львова, незалежно від району мешкання.

Для цього необхідно заповнити спеціальний бланк, який можна одержати в кожній ощадкасі міста, і передати його ощадкасі або послати поштою без марки. Ощадкаса виконає ваше розпорядження і повідомить вас про виконання.

ОЩАДНІ КАСИ ПРОВАДЯТЬ ТАКОЖ ТАКІ ОПЕРАЦІЇ:

приймають вклади від всіх громадян,

видають вклади частинами або повністю за вимогою вкладника,

за вимогою вкладника переказують вклади в інші ощадкаси,

виплачують вкладникам прибуток по їх вкладах в розмірі трьох процентів річних, а по строкових — 5 процентів,

сплачують виграші і купони по облігаціях держпозик,

продають і купують за готівку облігації внутрішньої позики 1938 року.

Цілість коштів, внесених у ощадні каси, гарантуються урядом СРСР.

Громадяни користуйтесь послугами ощадкас!

Схороняйте свої кошти в ощадкасах!

Купуйте облігації внутрішньої позики 1938 року

ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖТРУДОЩАДКАС І ДЕРЖКРЕДИТУ.

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ та БАЛЕТУ

Сьогодні, 26 листопада
«МАДАМ БЕТЕРФЛЯЙ»
(поза абонементом)
Завтра, 27 листопада
«ДОН КІХОТ»
(абонемент № 15).
Початок о 8 год. веч. Довідки по телеф. №№ 275-21, 136-60, 124-18.

З метою кращого обслуговування населення м. Львова
ДЕРЖАВНИЙ НОТАРІАТ
з 25/XI-40 р. встановив чергування львівських нотаріальних контор до 20 год. 30 хв. кожного дня, крім неділі.
Нотаріальна контора, яка чергує, провадить у вечірні години всі нотаріальні операції.
Ст. нотаріус Савчук

КООПЕРАТИВНО-ВИРОБНИЧЕ ТОВАРИСТВО ІНВАЛІДІВ „ІМ. 17 ВЕРЕСНЯ"
(Л Ь В І В, Сонячна, 27)
приймає на роботу
ІНВАЛІДІВ-СТОЛЯРІВ
та ІНВАЛІДІВ-УЧНІВ

Обласне управління кінофікації на весь час виборчої кампанії організує обслуговування кінофільмами за заявками виборчих дільниць, підприємств, учбових закладів та інших організацій.
Заявки приймаються по адресу:
КУРСИ КІНОМЕХАНІКІВ,
Комсомольська, 32, тел. № 272-91.

ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТЕХНІКУМ ДЕРЖБАНКУ СРСР
оголошує
додатковий набір на І-й курс технікуму на вечірні і денні групи.
Технікум готує: кредитних інспекторів,
бухгалтерів системи держбанку.
До технікуму приймаються громадяни віком від 15 до 30 років, що мають освіту за 7 класів середньої школи. Особи, які вступають до технікуму, складають приймальні іспити з таких дисциплін:
української мови,
російської мови і літератури,
математики,
географії,
Конституції СРСР.
Ті, що закінчили 7 класів школи з відмінними оцінками, приймаються без іспитів. Для вступу треба подати такі документи:
а) заяву на ім'я директора,
б) автобіографію,
в) свідоцтво про народження і паспорт (паспорт пред'являється особисто),
г) свідоцтво про освіту,
д) посвідку про стан здоров'я,
е) дві фотокартки,
ж) довідку з місця праці батьків.
Термін подачі заяв до 1-го грудня 1940 р. Приймальні іспити з 1-го по 3 грудня 1940 р. Початок занять 4-го грудня 1940 р.
УМОВИ НАВЧАННЯ: Діти трудящих навчаються безкоштовно у 1940, 1941 і 1942 рр. Відмінники забезпечуються державною стипендією. Вступники з інших міст забезпечуються гуртожитком.
Термін навчання 3 роки.
Адрес: ЛЬВІВ, РУСЬКА, 20. Тел. № 247-61,
Обліково-економічний технікум Держбанку СРСР.

Сьогодні в держкінотеатрах

АМПІР — „Семеро сміливих".
АДРІЯ — „Вратарь".
БАЛТИК — „Каро".
БАЙКА — „Музикальна історія".
ВАНДА — „Пугачов".
ДИТЯЧИЙ КІНОТЕАТР (кол. ХІМЕРА)—„Вогні великого міста".
ЄВРОПА — „П'ятий океан".
ГЛОРІЯ — „Моя любов".
ГРАЖИНА — „Світлий шлях".
КАСІНО — „Велике життя".
КОПЕРНИК — „П'ятий океан".
МУЗА — „Три товариша".
МЕТРО — „Запорожець за Дунаєм".
КІНОТЕАТР ХРОНІКИ (кол. МІРАЖ) — 1. „Назустріч виборам до місцевих Рад депутатів трудящих". Мітинг на подвір'ї львівської деревообробної артілі „Вільна праця" (Рад. Україна, № 100); 2. Казахстан; 3. Джабжа.
ПАЛАС — „Музикальна історія".
ПАКС — „Назар Стодоля".
РАЙ — „Великий вальс".
РІЯЛЬТО — „Чапаєв".
СВІТОВИД — „Музикальна історія".
ТОН — „Безприданниця".
УТІХА — „Велика заграва".

Адрес редакції: Львів, Підвальна, 3. Телефони: Відповідального редактора — 245-74; Заступника редактора — 283-47; Відповідального секретаря — 245-75; Нічної редакції — 107-89; Відділів: Партбудівництва — 283-40; Партпропаганди — 106-50; Економічний — 109-59, 122-02; Листів і робселькорів — 283-41; Видавництво — 265-17; Прийом оголошень — 245-76. КР 6620.
Друкарня „Вільної України". Львів. Підвальна. 3.

XVI. ДИТЯЧИЙ ВІДДІЛ зорганізувати в частині поміщення при вул.Сикстуській ч.

XVII. ВІДДІЛ КОМПЛЕКТУВАННЯ полишити на дотеперішньому місці, себто на I.поверсі в кімнатах 6 і 7.

Концентрацію і розгортання звезених книжок перенести цілу до буд.при вул. Оссолінських II і розбудувати дальше лише за рахунок цеї каменицї.

XVIII. ЦІЛИЙ ВІДДІЛ ОБРОБОТКИ переселити на 3-й поверх, з виключенням 2 кімнат на переплет та бухгалтерію. Там помістити також обработку періодиків.

XIX. ІНТРОЛІГАТОРСЬКУ ЛАБОРАТОРІЮ полишити на 3 поверсі, тільки перенести її до сусідної кімнати / ч. /.

XX. ФОТОГРАФІЧНУ ЛАБОРАТОРІЮ перенести з 3 поверху на 2, себто до кімнати ч. коло буфету.

XXI. КАБІНЕТ ДИРЕКТОРА БІБЛІОТЕКИ залишити там де є тепер, себто в кімнаті ч.1.

XXII. НА РОБІТНЮ ВЧЕНОГО СЕКРЕТАРЯ призначити кімнату ч. 8 на I поверсі, в котрій зараз міститься відділ інвентаризаторів.

XXIII. СЕКРЕТАРІЯТ ДИРЕКЦІЇ полишити в дотеперішньому поміщенні, себто в кімнаті ч. 2.

XXIV. БУХГАЛТЕРІЮ переселити на 3.поверх, до кімнати ч. коло відділу обработки.

XXV. ЧАСТИНУ ГОСПОДАРКИ помістити в кімнаті ч.5, де зараз бухгалтерія.

XXVI. ГАРДЕРОБУ збудувати в корідорі коло друкарні.

XXVII. ВЕЛИКУ САЛЮ на 2 поверсі полишити як салю засідань, загальних зборів, робітничих нарад та лекцій.

XXVIII. ВЕЛИКУ САЛЮ де раньше була картинна галерия, призначити покищо на виставочну салю з тим, що в майбутности зорганізується там наукову працівню.

Czerwony Sztandar
z 18. VIII. 1940 r.

Pamięci twórcy teatru żydowskiego

W lokalach Bibljoteki Żydowskiej m. Lwowa (filji Akademji Nauk) otwarto wystawę, poświęconą twórcy teatru żydowskiego Abrahamowi Goldfadenowi w związku z 100-leciem jego urodzin. Wystawa opracowana przy współudziale poety D. Kenigsberga daje doskonale opracowany przegląd życia i pracy Goldfadena. Znajdujemy tam pierwsze wydania sztuk scenicznych, rękopisy, zaopatrzone w adnotacje cenzury austrjackiej, kompozycje muzyczne, egzemplarze teatralne oraz znaczną liczbę książek i artykułów, omawiających twórczość wielkiego komedjopisarza.

Redaktor odpowiedzialny
I. MAŃKOWSKI

WOJNA ANGLII Z NIEMCAMI i WŁOCHAMI

Komunikaty niemieckie

BERLIN, 3. (TASS). Komunikat naczelnego dowództwa armii niemieckiej donosi, że samoloty niemieckie 2-go i w nocy na 3-go listopada kontynuowały naloty na Londyn. Skutecznie bombardowano ośrodki zaopatrzenia Londynu. Rzucono bomby na hangary i koszary kilku lotnisk, oraz na urządzenia portowe i przedsiębiorstwa przemysłowe. Fabryka wojskowa w Castle Bromwich uległa poważnemu uszkodzeniu. W pobliżu wschodniego wybrzeża Anglii bombowiec niemiecki zatopił nieprzyjacielski parowiec handlowy pojemności 6 tysięcy ton.

Próbę kilku samolotów nieprzyjacielskich zbliżenia się do północnego wybrzeża Francji udaremniła niemiecka artyleria przeciwlotnicza. Strącono przy tym dwa samoloty. W walkach nad Londynem przeciwnik stracił jeszcze dwa samoloty. Podczas tych operacyj i nalotów nocnych, podjętych w wyjątkowo ciężkich warunkach atmosferycznych, stwierdza komunikat, lotnictwo niemieckie straciło 7 samolotów.

BERLIN, 4. (TASS). Niemieckie dowództwo donosi: „Mimo złej pogody kontynuowało lotnictwo niemieckie, aczkolwiek w ograniczonych rozmiarach, naloty na Londyn i na inne ważne obiekty wojskowe w Anglii i Szkocji. Samoloty niemieckie atakowały stację towarową w północnej części Londynu, wyrządzając szkody budynkom stacji i urządzeniom kolejowym. W drodze powrotnej samoloty niemieckie ostrzeliwały z karabinów maszynowych i zmusiły do milczenia kilka dział przeciwlotniczych. W Stratishall płoną lotniska. W Watisham zniszczono hangary i samoloty. Lotnictwo niemieckie skutecznie bombardowało również lotniska i obiekty przemysłowe posiadające znaczenie wojskowe w Szkocji.

Koło wybrzeża Irlandzkiego i wschodniego wybrzeża Szkocji samoloty niemieckie atakowały pojedyńcze okręty i transportowce przeciwnika. Poważnie uszkodzono jeden parowiec handlowy przeciwnika pojemności 19 tys. ton. Około przylądka Queenert uszkodzono jeden torpedowiec przeciwnika, jeden statek wartowniczy, jeden parowiec handlowy i jeden parowiec transportowy.

Samoloty angielskie dokonały nielicznych nalotów na Holandię i północne Niemcy. W Holandii zniszczono 2 budynki, zabito 2 i raniono kilku ludzi. W Niemczech bomby zrzucono jedynie w trzech miejscach i nie wyrządzono szkód. Wczoraj przeciwnik stracił 3 samoloty, 2 niemieckie samoloty nie powróciły do bazy.

Komunikaty angielskie

LONDYN, 3. (TASS). Jak donosi agencja Reutera 2-ego listopada wielkie grupy bombowców angielskich dokonały dwóch najbardziej skoncentrowanych nalotów na Berlin. Nieustannie bombardowano bombami burzącymi dużego kalibru elektrownie, węzły kolejowe, włączając trzy główne dworce stolicy. Na dworzec Śląski zrzucono mnóstwo bomb burzących i zapalających, które wywołały pożary w różnych punktach dworca.

Inne grupy lotnictwa angielskiego bombardowały rafinerie nafty w Gelsenkirchen i Magdeburgu. W rafinerii nafty w rejonie Gelsenkirchen wskutek bombardowania wybuchło 14 pożarów, których część przybrała wielkie rozmiary. W Magdeburgu duża grupa samolotów angielskich w ciągu półtorej godziny bombardowała inną rafinerię nafty. Wybuchły wielkie pożary. Zaobserwowano liczne eksplozje.

Wśród innych obiektów bombardowanych znajdują się składy kolejowe w Osnabrück oraz zakłady Kruppa w Essen, gdzie bomby zapalające wywołały pożary i eksplozje. Ponadto dokonano nalotów na 16 lotnisk w Niemczech i okupowanych przez nie terytoriach.

LONDYN, 3. (TASS). Angielskie ministerstwo lotnictwa ogłosiło 2 listopada następujący komunikat: „2 listopada o świcie dwie duże grupy samolotów nieprzyjacielskich przedarły się przez wybrzeże hrabstwa Kent. Samoloty nieprzyjacielskie zostały odegnane zanim dotarły do Londynu. Po półtorej godziny dokonano następnego nalotu, w którym brało udział około 100 samolotów. Samoloty te zostały również odegnane przez nasze pościgowce i artylerię przeciwlotniczą. Jednakże kilku samolotom nieprzyjacielskim przelatującym na dużej wysokości udało się dotrzeć do rejonu Londynu. Liczba ofiar jest niewielka. W ciągu 2 listopada nasze pościgowce strąciły 9 samolotów nieprzyjacielskich. Nasze lotnictwo nie poniosło strat.

LONDYN, 4. (TASS). Donoszą oficjalnie, że wczoraj w dzień samoloty niemieckie dokonały nalotów na szereg rejonów południowej Anglii. W rejonach tych zrzucono nie wielką liczbę bomb. Wyrządzone szkody są nieznaczne. Strącono jeden samolot niemiecki Lotnictwo angielskie straciło 1 samolot.

W nocy na 4 listopada po raz pierwszy od dłuższego czasu w Londynie nie ogłaszano alarmu lotniczego. Nie wielka liczba samolotów niemieckich przeleciała wybrzeże i dokonała nalotu na rejony północno - wschodniej Anglii i wschodniej Szkocji. Na Szkocję dokonano dwóch nalotów. Samoloty niemieckie zrzuciły nie wielką liczbę bomb. Wyrządzone szkody są nieznaczne. Liczba ofiar — nie wielka.

W nocy na 3 listopada w związku z niesprzyjającymi warunkami meteorologicznymi bombowce angielskie nie podejmowały nalotów na Niemcy.

Jak donosi agencja Reutera w ciągu ostatniego tygodnia, który zakończył się 2 listopada, lotnictwo niemieckie w walkach nad Anglią straciło 86 samolotów. W tymże tygodniu lotnictwo angielskie straciło 27 samolotów i 11 lotników.

Niemiecki przegląd działań wojennych

BERLIN, 2. (TASS). Niemieckie biuro informacyjne podaje tygodniowy przegląd działań wojennych, opracowany przez generała Gleise - Horstenau.

Przegląd działań wojennych w ciągu ubiegłych 8 tygodni wzmocnionych ataków powietrznych na Wielką Brytanię, wskazuje autor przeglądu, świadczy, że walka z Anglią trwa z niesłabnącą zaciekłością. Lotnictwo niemieckie atakuje rejon, obejmujący terytorium wysp brytyjskich aż do północnego wybrzeża Szkocji. Obok Londynu główne uderzenie niemieckie skierowane jest przeciwko wielkiemu odcinkowi Liverpoolu i Manchesterze - Birmingham - Cevontry. W Liverpootu i Manchesterze znajdują się wielkie porty, które odgrywają poważną rolę w handlu zagranicznym Anglii. W wymienionych 4 miastach skoncentrowany jest ciężki przemysł Anglii, pracujący na potrzeby wojenne. Kombinowane ataki na porty angielskie i ośrodki przemysłowe zwiększyły skuteczność nalotów bombowców.

W ubiegłym tygodniu niemiecki okręt wojenny zatopił angielski transportowiec „Empress of Brith", który co do wielkości zajmował drugie miejsce w angielskiej flocie handlowej.

Zakładanie min w angielskich portach, zaznacza w końcu autor, trwa bez przerwy.

„SZANGHAJ MAJNICI" O POKOJOWYCH PROPOZYCJACH JAPONII

SZANGHAJ, 4. (TASS). Wydawana w Szanghaju japońska gazeta „Szanghaj Majnici" oświadczyła we wczorajszym artykule wstępnym: „2 października znajdujący się w Czuncinie posłowie Niemiec, Włoch i Francji zwrócili się do rządu chińskiego z propozycją zawarcia pokoju z Japonią. Jednocześnie poseł chiński w Ameryce otrzymał od rządu amerykańskiego oświadczenie, że projektowana pożyczka dla Czuncinu na razie nie będzie udzielona w związku z pokojowymi planami rządu chińskiego". Dalej dziennik wskazuje, że dyplomatom zagranicznym nie udało się skłonić rządu czuncińskiego do zawarcia pokoju z Japonią. Przyczyna niepowodzenia według opinii gazety polega na tem, że między zagranicznymi dyplomatami z jednej strony i nastrojoną pokojowo frakcją rządu chińskiego z drugiej strony nie osiągnięto jednomyślności.

„W związku z ostatnimi sukcesami wojsk japońskich na frontach i wzmocnionymi próbami Ameryki, zmierzającymi do nastraszenia Japonii, wskazuje dalej artykuł, rząd nasz powinien oświadczyć, że przerywa wszelkie rozmowy o pokoju i jednocześnie podkreślić swoją decyzję osiągnięcia wytkniętych celów innymi środkami".

WYSŁANIE FRANCUSKIEGO PRZEDSTAWICIELA WOJSKOWEGO DO WASZYNGTONU

NEW YORK, 4. (TASS). Dziennik „New York Herald Tribune" donosi, że rząd w Vichy wysyła specjalnego przedstawiciela wojskowego do poselstwa francuskiego w Waszyngtonie z instrukcjami w sprawie wyspy Martyniki. Po przybyciu owego przedstawiciela do Waszyngtonu poselstwo francuskie wyśle na wyspę Martynikę wojskowego atache morskiego celem wykonania instrukcyj rządu francuskiego.

NOWE DEKRETY RZĄDU FRANCUSKIEGO

NEW YORK, 4. (TASS). Jak donosi korespondent agencji United Press z Vichy, rząd francuski ogłosił dekret w sprawie reorganizacji informacyjnej agencji Havasa. Dekret udziela prawa rządowi do nabycia akcji agencji w sumie 25 miljonów franków. Jak donoszą, rząd będzie kierował działalnością tej agencji. Ogłoszono również dekret rządu, zakazujący odbioru radia angielskiego oraz audycji stacji radiowych, transmitujących francuską propagandę „anty narodową". Na podstawie tego dekretu słuchanie podobnych audycyj w miejscach publicznych karane jest grzywną od 16 do 1 tysiąca franków. Ponadto osoby winne naruszenia tego dekretu podlegają więzieniu od 6 dni do 6 miesięcy a odbiorniki radiowe ulegają konfiskacie.

ZARZĄDZENIA PRZECIWKO PROPAGANDZIE ANTYWOJENNEJ W INDIACH

KABUL, 4. (TASS). Jak donosi dziennik hinduski „Bombay Chronicle" władze Indyj wydały zakaz ogłaszania w dziennikach hinduskich przemówień i komunikatów o wiecach antywojennych. Bengalski rząd prowincjonalny wydał zakaz organizowania wieców, zebrań i demonstracyj na terytorium prowincji bez zezwolenia władz.

NOWE ŚRODKI KONTROLI NAD PRASĄ BUŁGARSKĄ

BERLIN, 4. (TASS). Jak donosi niemieckie biuro informacyjne z Sofii na podstawie ustawy o mobilizacji ludności cywilnej, przy ministerstwie spraw wojskowych Bułgarii zatwierdzono urząd do spraw propagandy. Urząd ten powinien kontrolować prasę, radio, filmy itp.

EWAKUACJA AMERYKANÓW Z DALEKIEGO WSCHODU

NEW YORK, 4. (TASS). Według doniesień szanghajskiego korespondenta agencji Associated Press, parowiec „Montreal" wypłynął z Szanghaju z 325 amerykanami, którzy udają się do Stanów Zjednoczonych.

Działania wojenne w Grecji

Komunikaty greckie

ATENY, 3. (TASS). Grecka agencja telegraficzna podaje następujący komunikat greckiego ministerstwa bezpieczeństwa państwowego: 1 listopada samoloty przeciwnika dokonały kilku ataków na terytorium greckie. Wskutek nalotu na Pireus jest trzech lekko rannych. 4 naloty dokonano na Saloniki; padło 69 zabitych i 84 rannych. W mieście wybuchło 5 pożarów, które zostały na czas ugaszone; 14 bomb nie wybuchło. Wskutek nalotów lotniczych na Larissę w mieście padło 14 zabitych i 10 rannych. Na wyspę Korfu dokonano 5 nalotów, gdzie padło 8 zabitych i 86 rannych.

ATENY, 4. (TASS). Grecka agencja telegraficzna ogłosiła komunikat greckiego ministerstwa bezpieczeństwa państwowego swierdzający, że w ciągu 2 listopada samoloty włoskie dokonały kilku nalotów na różne miasta Grecji. Na Patras i jego okolice dokonano dwóch nalotów. Liczba ofiar wskutek bombardowania jest nieznaczna. Uszkodzono kilka domów. Na Saloniki dokonano dwóch nalotów. Są liczne ofiary wśród ludności cywilnej. Wyrządzone zniszczenia są znaczne. Jeden samolot przeciwnika strącono w okolicach Salonik. Dwóch nalotów dokonano na wyspę Korfu, gdzie są ofiary wśród ludności cywilnej.

ATENY, 4. (TASS). Grecka agencja telegraficzna podaje komunikat dowództwa greckiego ogłoszony 3 listopada : na froncie macedońskim 2 listopada wojskom naszym udało się zająć kilka nowych wzniesień na terytorium albańskim.

Na froncie Epiru odbywa się wymiana strzałów artyleryjskich. Odparliśmy natarcie przeciwnika popierane przez czołgi. 9 czołgów nieprzyjacielskich zniszczono. Na odcinku Floriny odparliśmy silne ataki przeciwnika, podjęte przeciwko naszym pozycjom. Nieprzyjaciel poniósł straty. Ujęliśmy jeńców. Lotnictwo przeciwnika dokonało 15 silnych nalotów na większą część pozycyj zdobytych przez nas u wroga.

Komunikat włoski

RZYM, 3. (TASS). Agencja Stefani podaje następujący komunikat z frontu grecko - albańskiego: „Warunki meteorologiczne uległy zmianie. Po deszczu, wietrze i zimnie ostatnich dni nastąpiła pogoda słoneczna, co umożliwiło żołnierzom zajęcie się budową dróg, bez których dalsze posuwanie się naprzód, byłoby niemożliwe. Wojska gotowe są do wielkich operacyj".

RZYM, 4. (TASS). Jak donosi agencja Stefani, wojska włoskie na wszystkich odcinkach przeszły granicę grecko - albańską i dotarły do obiektów znajdujących się za rzeką Kałamas. Miasto Janina stawia pewien opór. Według słów agencji, zwraca na siebie uwagę fakt, że greckie dywizje są dobrze wyekwipowane, zaopatrzone w artylerię i wielką ilość karabinów maszynowych wysokiej jakości. Działania wojsk greckich popierane są przez akcję samolotów różnych typów. Agencja podkreśla ogromne trudności jakie muszą zwalczać podczas ofenzywy wojska włoskie, wskutek braku dróg i złej pogody.

RZYM, 3. (TASS). Agencja Stefani donosi: „Wczoraj w dzień lotnictwo włoskie dokonało największego od początku działań wojennych nalotu na Maltę. Około 100 pościgowców włoskich i bombowców brało udział w ataku na urządzenia portu Mikabba i na bazę morską na Malcie. Wskutek bombardowania wyrządzone zostały szkody. Eskadra pościgowców lecąca na czele głównych grup lotniczych podjęła walkę z dwiema eskadrami przeciwnika. W wyniku walki strącono jeden samolot przeciwnika; istnieje prawdopodobieństwo, że strącono jeszcze jeden samolot".

Przybycie angielskich okrętów wojennych do Grecji

NEW YORK, 3. (TASS). Jak donosi ateński korespondent agencji United Press angielskie okręty wojenne przybyły na wyspę Kretę i do innych greckich wojennych baz morskich. Przypuszczają, że grecy i anglicy przygotowują operacje morskie i lotnicze przeciwko bazom włoskim na wyspach Dodekanezu. Jak wskazuje dalej korespondent, grecy ustawili działa artyleryjskie w górach Pissaderny, panujących nad rejonem Korizzy (Korcza).

LONDYN, 4. (TASS). Agencja Reutera podaje, że według oficjalnego komunikatu ogłoszonego w Londynie, na wyspie Krecie wysadzono pewną ilość wojsk angielskich.

LONDYN, 4. (TASS). Ateński korespondent agencji Reutera podaje, że rząd grecki otrzymał od Anglii pomoc finansową w sumie 20 milionów funtów szterlingów.

Komunikat angielski

LONDYN, 3. (TASS). Jak donosi agencja Reutera z Aten na podstawie ostatnich wiadomości wojska greckie utrzymują pozycje na wszystkich frontach, mimo zaciętych ataków włochów. Trzy samoloty włoskie strącono nad terytorium greckim. Jak donoszą, lotnik jednego z greckich samolotów po zużyciu wszystkich pocisków naleciał na włoski bombowiec. Samolot grecki rozleciał się, ale lotnik uratował się. Na podstawie wiadomości poseł włoski opuszcza dzisiaj Grecję. Posłowi węgierskiemu polecono reprezentowanie interesów Włoch. Ogromny pożar, który wybuchł na Korfu po bombardowaniu, nie został jeszcze ugaszony.

Jak donosi agencja Reutera z Belgradu na podstawie wiadomości obserwatorów na granicy grecko - albańskiej nieustanna kanonada w rejonie przełęczy Pisabor ucichła. Przełęcz ta jest ważną pozycją strategiczną w górach i prowadzi do Salonik przez Florynę. Rejon ten jest niezwykle trudny do przejścia. Bronią go doborowe oddziały greckie, znające każdą piędź tego terytorium i stosujące metody walki partyzanckiej.

Amerykańskie komunikaty o działaniach wojennych w Grecji

NEW YORK, 4. (TASS). Według doniesień agencji United Press, jugosławiański konsul w Korizzy (Albania), który przybył do Bitoli (Jugosławia) w drodze do Belgradu oświadczył, że grecy ostrzeliwują z ciężkich dział drogę, prowadzącą na północ od Korizzy do Resny (Jugosławia). Według wiadomości, napływających z Kremenicy, greckie samoloty bombardowały most kolejowy na rzeczce Szkumbi koło Albasanii (Albania). Rozmiary szkód są nieznane.

Agencja donosi również, że wojska greckie nacierające na Korizzę, wzięły do niewoli 1200 włochów, w tej liczbie 2 wyższych oficerów. Zacięty bój w górach Digli trwał w ciągu całej drugiej połowy dnia 3 listopada.

Dziennik „New York Times" donosi, że rząd Grecji jest zadowolony z przebiegu operacji wojennych. Włosi, którzy mają przewagę w uzbrojeniu, osiągnęli jedynie lokalne sukcesy w ciągu 5 dni wojny, podczas gdy grekom udało się widocznie przeprowadzić skuteczny kontratak. Włosi prawdopodobnie projektowali natarcie w dwóch kierunkach: na Janinę i Castorię. Natarcie na Castorie zostało wstrzymane.

PLAN

demonstracji pracujących Lwowa 7 listopada 1940 roku w dniu święta XXIII rocznicy Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej

7 listopada o godzinie 9 rano wszyscy robotnicy, pracownicy i uczniowie zbierają się przed swoimi fabrykami, instytucjami, szkołami i zakładami naukowymi i punktualnie o godzinie 10-tej rano przybywają w sposób zorganizowany na miejsce zbiórki kolumn, zajmując miejsca zgodnie ze wskazówkami kierownika kolumny.

Plan i miejsca zbiórki kolumn.

I kolumna: Odpowiedzialni za kolumnę tow. Iwanow i tow. Cyrul.

W skład kolumny wchodzą: uczniowie starszych klas szkół Lwowa. Miejsce zbiórki kolumny: ul. Akademicka (od kinoteatru „Europa" do ul. Romanowicza). Marszruta kolumny — pl. Mariacki, ul. 1 Maja.

II Kolumna: odpowiedzialni za kolumnę tow. Stepanow i tow. Zadorożny. W skład kolumny wchodzą: wszystkie przedsiębiorstwa, instytucje i zakłady naukowe rejonu Stalinowskiego. Miejsce zbiórki kolumny: pl. Rynek. Marszruta kolumny: ul. Halicka, pl. Halicki, pl. Mariacki, ul. 1 Maja.

III. Kolumna: Odpowiedzialni za kolumnę tow. Szyło i tow. Selezniow.

W skład kolumny wchodzą: wszystkie przedsiębiorstwa, instytucje i zakłady naukowe rejonu Kolejowego. Miejsce zbiórki kolumny: ul. Komsomolska (obok Instytutu Politechnicznego). Marszruta kolumny: ul. Kopernika, ul. 1 Maja.

IV. Kolumna: odpowiedzialni za kolumnę tow. Kulinicz i tow. Pipko.

W skład kolumny wchodzą: wszystkie przedsiębiorstwa, instytucje i zakłady naukowe rejonu Szewczenkowskiego. Miejsce zbiórki kolumny: pl. Marszałkowski (obok Państwowego Uniwersytetu imienia Iwana Franki). Marszruta kolumny: ul. Słowackiego, Kopernika, 1 Maja.

V. Kolumna: odpowiedzialni za kolumnę tow. Rudicz i tow. Skryński.

W skład kolumny wchodzą: przedsiębiorstwa, instytucje i zakłady naukowe rejonu Czerwonoarmiejskiego. Miejsce zbiórki kolumny: pl. Prusa. Marszruta kolumny: ul. Zyblikiewicza, Romanowicza, Akademicka, pl. Mariacki, ul. 1 Maja.

Ulicą 1 Maja kolumny rejonowe przechodzą równolegle w następującym porządku: rejony Stalinowski i Szewczenkowski, a za nimi — Kolejowy i Czerwonoarmiejski.

Jako pierwsza w demonstracji idzie kolumna uczniów szkół miasta.

Trybuna na ul. 1 Maja (obok obwodowego wydziału finansowego).

Wszystkie kolumny po przejściu przed trybuną kierują się na ul. Kazimierza, pl. Krakowski i rozchodzą się do swoich przedsiębiorstw i instytucyj.

WEJŚCIE NA TRYBUNĘ DLA GOŚCI ZA PRZEPUSTKAMI PRZEZ UL. SYKSTUSKĄ I JAGIELLOŃSKĄ.

Ruch automobilowy i tramwajowy na ulicach 1 Maja, Kazimierza, Krakowskiej, Gołuchowskich Komsomolskiej, Sykstuskiej, Słowackiego, Zyblikiewicza, Czerwonoarmiejskiej zostaje wstrzymany o godzinie 9 rano i wznowiony po zakończeniu demonstracji.

Demonstrację otwiera defilada oddziałów wojskowych o godzinie 11 rano, po czym rozpoczyna się marsz kolumn rejonowych.

Za ochronę ogólnego porządku podczas demonstracji odpowiedzialny jest naczelnik zarządu Robotniczo - Chłopskiej Milicji obwodu Lwowskiego tow. Wieriowka.

Miejska Komisja Październikowa

Program uroczystości Mickiewiczowskich

W dniach 24, 25 i 26 listopada b. r. Lwów obchodzić będzie uroczyście 85-tą rocznicę śmierci Adama Mickiewicza. Lwowska filia Akademii Nauk USRR wspólnie z Uniwersytetem zwołuje do Lwowa sesję naukową z następującym programem:

Prof. Błagoj z Moskwy wygłosi referat p. t. „Jeździec miedziany" Puszkina i „Petersburg" Mickiewicza. Maksym Rylski odczyta własne przekłady z Mickiewicza w języku ukraińskim i rosyjskim. Prof. Łukowski z Leningradu wygłosi referat „Mickiewicz i dekabryści", prof. Czernobajew z Leningradu — „Współcześni Mickiewicza w Rosji"; prof. Birżyska — Wilnius — „Litwa w twórczości Mickiewicza"; T. Boy-Żeleński — „Wstęp do nowych badań nad Mickiewiczem", prof. Kleiner — „Elementy artystyczne „Dziadów" Mickiewicza", J. Borejsza — „Mickiewicz i Saint - Simonizm", J. Przyboś — „Poetycka semantyka Mickiewicza", prof. Łempicki — „Mickiewicz w więzieniu wileńskim"', A. Semkowicz — „Kult Mickiewicza w Europie zachodniej", prof. Ganszyniec — „Folklor w twórczości Mickiewicza".

Referaty wygłoszone na sesji zostaną wydane jako księga pamiątkowa w języku polskim, ukraińskim i rosyjskim.

Komitet Mickiewiczowski organizuje wspólnie z lwowskim radiokomitetem w dniu rocznicy uroczysty wieczór dla inteligencji miasta Lwowa w Teatrze Opery i Baletu.

Dnia 22 listopada odbędzie się przy współudziale organizacji komsomolskiej artystyczny poranek dla młodzieży szkolnej w sali Teatru Opery i Baletu.

W dniu rocznicy nastąpi złożenie wieńców u stóp pomnika Mickiewicza oraz na grobie Iwana Franki. Komitet Mickiewiczowski uchwalił zwrócić się do Rady miejskiej z prośbą o przyozdobienie domów znajdujących się za pomnikiem Mickiewicza trzema transparentami z napisami: ukraińskim (słowa Franki), polskim (słowa Mickiewicza) i rosyjskim (słowa Puszkina). Uchwalono również prosić Radę miejską o oświetlenie pomnika w dniach uroczystości, zwrócić się do Wydziału Sztuki z prośbą o udzielenie pomocy teatrowi polskiemu w wystawieniu utworów dramatycznych Mickiewicza. W końcu Komitet Mickiewiczowski uchwalił zorganizować w dniach mickiewiczowskich w przedsiębiorstwach obwodu Lwowskiego odczyty i występy artystyczne poświęcone twórczości Adama Mickiewicza.

Redaktor odpowiedzialny
I. MAŃKOWSKI

Z fabryk przemysłu lekkiego

W ciągu pierwszych dwóch dekad października fabryki lekkiego przemysłu wyprodukowały następujące ilości towarów. Gałąź produkcji obuwia lwowskiego przemysłu lekkiego wyprodukowała w ciągu pierwszych dwóch dekad b. m. 10.508 par obuwia, co oznacza wykonanie planu w 136 proc. Fabryka trykotaży wyprodukowała w tym czasie m. i. 11.397 sztuk pulowerów i swetrów oraz 8.162 par pończoch i skarpetek. Produkcję gałęzi krawieckiej przemysłu lekkiego wyraża suma 247.1 tys. rubli w cenach niezmiennych z roku 1926/1927.

*

Ósma garbarnia we Lwowie zawarła umowę o współzawodnictwo socjalistyczne z garbarniami nr. 3 i 14. Wyniki współzawodnictwa ogłoszone zostaną w dniu 15 grunia, jako dniu wyborów do miejscowych Rad Delegatów Pracujących.

SPORT

ZANIEDBANA GAŁĘŹ SPORTU

W hali sportowej przy ul. Jabłonowskich miały się odbyć zawody bokserskie o indywidualne mistrzostwo Lwowa. Na zawody przybyło około 2000 osób. Niestety, na 46 zgłoszonych zawodników stawili się jedynie zawodnicy „Piszczewika" i „Spartaka". Zupełnie natomiast zawiodło kierownictwo i zawodnicy „Zdrowia". Kluby „Dynamo" i „Lokomotywa", w których uprawiano boks, obecnie zupełnie zaniedbały tę gałęź sportu i do mistrzostw nikogo nie zgłosiły. Miejski komitet sportowy bezpośrednio po zawodach zwołał zebranie aktywu bokserskiego Lwowa, celem zbadania przyczyn fatalnego stanu sekcyj bokserskich w klubach. Zebraniu przewodniczył tow. Zajcew, przewodniczący miejskiego komitetu sportowego. Licznie zgromadzony aktyw omówił bolączki sportu bokserskiego.

Po dłuższej dyskusji postanowiono przystąpić do pracy nad usunięciem dotychczasowych braków, rozwinąć szerzej propagandę sportu. Aktyw zdecydował nie weryfikować mistrzostw indywidualnych Lwowa. **B. Wajzer**

UCZCIWY ZNALAZCA

Tow. Klinghofer, przechodząc ul. 1 Maja znalazł wartościową papierośnicę, która jest do odebrania w redakcji „Czerwonego Sztandaru".

LWOWSKI PAŃSTWOWY TEATR OPERY I BALETU
Dzisiaj wtorek 5 listopada **premiera**
„MADAME BUTTERFLY" (poza abonamentem)
Telefoniczne informacje: Początek o godz. 8 wieczór.

PAŃSTWOWY POLSKI TEATR DRAMATYCZNY
Wtorek 5. XI. g. 21 „ZEMSTA" | Środa 6. XI. g. 21 „WIECZÓR TRZECH KRÓLI"

UWADZE
OBYWATELI, INSTYTUCYJ, PRZEDSIĘBIORSTW, ORGANIZACYJ, KLUBÓW, KÓŁ MUZYCZNYCH I SPORTOWYCH I ŻŁOBKÓW
SPECJALNE MAGAZYNY
UKRKULTTORGU
mają na sprzedaż towary kancelaryjne, instrumenty muzyczne, aparaty fotograficzne i radiowe oraz zabawki dziecięce
WIELKI WYBÓR OZDÓB CHOINKOWYCH

Magazyny:
Nr. 1 — pl. Mariacki 4.
„ 2 — pl. Mariacki 8.
„ 3 — ul. 1-go Maja 35.
„ 4 — ul. Kopernika 18.
„ 6 — ul. Rutowskiego 1.
„ 7 — ul. Kazimierza 12.
„ 8 — ul. Trybunalska 16.
„ 9 — ul. Sykstuska 2.
„ 10 — ul. Zyblikiewicza 43.

Magazyny Nr. 1, 2, 6, sprzedają towary instytucjom i organizacjom według rozrachunków bankowych

Kupujcie towary w naszych magazynach!

LWOWSKIE TECHNIKUM BUDOWNICTWA KOMUNALNEGO
ogłasza
dodatkowe wpisy studentów na I kurs roku szkolnego 1940—41

Technikum przygotowuje techników budowlanych dla eksploatacji domów mieszkalnych i do prowadzenia robót budowlanych.

Do Technikum przyjmuje się osoby, które ukończyły conajmniej 7 klas szkoły średniej.

Zgłoszenia przyjmuje się do 15 listopada.

Wstępne egzaminy odbywają się od 15—20 listopada, celujący uczniowie i osoby, które ukończyły szkołę średnią wzg. fakultet robotniczy, przyjmuje się do Technikum bez egzaminu.

Bliższych informacyj udziela sekretariat Technikum,
LWÓW, WIŚNIOWIECKICH 4, w godzinach 9—17.30.

DYREKCJA

Na święta Październikowe!

Przedsiębiorstwa Lwowskiego Państwowego Trestu jadalń, restauracji i kawiarni posiadają bogaty asortyment potraw, zimnych zakąsek, różnych napoi, piwo, wino, wódka, lemoniady, kawa, herbata i in.

Zamówienia na zaopatrzenie bankietów i wieczorów przyjmują następujące przedsiębiorstwa:

Restauracja „Bristol",	**ul. 1 Maja nr. 21**
Restauracja „Sewilla",	**ul. Piekarska nr. 2**
Restauracja „Warszawa",	**ul. Mickiewicza nr. 2**
Restauracja dawny „Ritz",	**ul. 3 Maja nr. 12**
Kawiarnia nr. 2,	**plac Mariacki nr. 6/7**
Jadalnia nr. 16,	**ul. 3 Maja nr. 3**

W dniu 6, 7 i 8 listopada restauracje „Bristol" (ul. 1 Maja 21) i „Spartak" (ul. 1 Maja 8/10) otwarte będą przez całą dobę.

W restauracjach i kawiarniach grają orkiestry dżezowe.

Ceny przystępne. Korzystajcie z jadalń, restauracji, kawiarń i bufetów, zaopatrzonych w naszą markę na wywieszkach.

ZSRR Narkompiszczeprom USRR
LWOWSKI BROWAR
„UKRGOŁOWPIWO"
Lwów,
ul. Kleparowska 18.
Telefon nr. 299—30, 35.
PRODUKUJE
PIWO ROSYJSKIE
PIWO MARCOWE
PIWO PORTER
Sprzedaż odbywa się we wszystkich organizacjach handlowych.

Wszyscy na bazar przedświąteczny!

Pierwszy lwowski Miskcharczotorg wystawia na bazarze przedświątecznym, który trwać będzie do 7. XI. 1940 roku wielki asortyment towarów, a w szczególności wina, wódki, bakalie, towary gastronomiczne, mięsa, kiełbasy, wyroby cukiernicze i piekarskie własnego wyrobu, warzywa i owoce wszystkich gatunków, konserwy, ogórki kwaszone, kapusta kwaszona, kwaszone pomidory, własnego kwaszenia najwyższej jakości.

Pawilony pierwszego Miskcharczotorgu mieszczą się w Rynku w samym centrum bazaru.

Obywatele, kupujcie **przed świętami październikowymi** potrzebne wam produkty **w pawilonach i sklepach pierwszego Miskcharczotrogu.**

DYREKCJA

Adres redakcji: Lwów, Sokoła 4. Telefony: Redaktor odpowiedzialny 131-01. Zastępca redaktora 131-00. Sekretarz odpowiedzialny 131-05, Wydz. partyjny 131-04. Wydział ekonomiczny: 131-03, 131-07 — KR898

„Czerwony Sztandar" 1940 m.
z 2. VII.

POTĘGA MORSKA ZSRR

Wystawa w bibljotece Akademii Nauk

Gabinet marksizmu - leninizmu w bibljotece lwowskiej filji Akademii Nauk przy ul.Ossolińskich/ wykazał pożyteczną inicyatywę, organizując z okazji Dnia Morskiej Floty Wojennej ciekawą wystawę. Wystawa ta, która będzie otwarta tylko do 1 sierpnia, przynosi wiele cennego materjału faktycznego, nadającego się doskonale do wykorzystania dla obchodu święta morskiego. Każdy działacz masowej pracy kulturalno-oświatowej powinien obejrzeć sobie tę wystawę - znajdzie tam wiele interesującego materjału.

Wystawa pomyślana jest jako pomoc dla naszych propagatorów i zadanie to spełnia dobrze. Układ eksponatów jest nader celowy. W pięciu gablotkach rozmieszczone ze smakiem książki, albumy, czasopisma, broszury, fotografje i faksimile. Pięknie i bardzo starannie dobrany jest materjał dwóch gablotek, przedstawiający rolę wodzów naszej partji, Lenina i Stalina w budowaniu Czerwonej Floty, oraz partję bolszewicką jako organizatora zwycięstw proletarjatu na frontach morskich i lądowych w rewolucji, w wojnie domowej i aż po dni ostatnie. Dwie dalsze gabloty zawierają bogatą literaturę morską, wypowiedzi kierowników partji rządu oraz materjały o bohaterach zwycięskich bojów i operacyj morskich w walce z białą Finlandją.

Całość wystawy, utrzymanej w ramach estetycznych, ozdobionej portretami, aktualnemi hasłami i wykresami, sprawia dodatnie wrażenie.

Wystawę powinni odwiedzać tłumnie pracujący, zwłaszcza działacze pracy kulturalno-masowej. Wystawa jest przedewszystkiem dla nich przeznaczona i ze wszech miar zasługuje na zwiedzenie.

REDAKCJA
»PRZEWODNIKA BIBLJOGRAFICZNEGO«
W ZAKŁADZIE NAR. IM. OSSOLIŃSKICH
LWÓW — ULICA OSSOLIŃSKICH, L. 2.

Lwów, dnia ..... 192....

nr. 331.

Wystawa Sztuki Ukraińskiej we Lwowie.
Foto Rapaporta

Plastycy Ukrainy we Lwowie

Wystawa artystów Ukrainy różni się od wystawy moskiewsko - leningradzkiej bardziej równym poziomem: mniejszą rozpiętością pomiędzy grafiką a malarstwem, mniejszą i w samem malarstwie. Nie ma tu może pracy tak wybijającej się na czoło jak „Rybacy" Siergieja Gierasimowa, ale jest niewątpliwie więcej prac dobrych. Wystawa posiada charakter bardziej określony. Cechą charakterystyczną kijowian jest większa dbałość o wyrażenie tematycznych kompozycyj środkami malarskiemi, dbałość o budowę nietylko rysunkową, ale i kolorystyczną obrazów. Jest to ta sama miłość barw, która tak piękny znajduje wyraz w ukraińskiej sztuce ludowej, a na wystawie malarskiej stwarza wrażenie świeżości, przyjaznego związku z naturą, bez której żaden realista istnieć nie może.

Różnorodność malarzy ukraińskich jest przedewszystkiem różnością temperamentów, nie umiejętności. Tak więc „Dziewczęta" Kryczewskiego są kolorystycznie żywiołowe, o ostrem zestawieniu szerokich plam barwnych, jak w balecie ludowym. Przeciwstawieniem jego jest w jasnej, srebrnej gamie utrzymany „Wieczór" Deregusa, przesycony pełnym poezji szewczenkowskim sentymentem. Wielka szkoda, że ten może najlepszy obraz na wystawie (doskonała, zwłaszcza, wibrująca światłem partja nieba) — tak bardzo szpeci zupełnie nieodpowiednia ciemna rama. Deregus pokazuje nam jeszcze jedną ciekawą pracę — „Kółko dramatyczne" skomponowane na zasadzie gający specjalnej pieczołowitości i umiejętności.

Nie podobna w wąskich ramach recenzji wyliczyć wszystkich artystów, zasługujących na uwagę. Zatrzymaliśmy się jedynie na tych, których prace są najbardziej typowe. Należy do nich dodać jeszcze przemysłowe pejzaże Sztilmana i miejską „Zimę" Chworosteńskiego.

W grafice na czoło wysuwa się Kasjan, który na tej wystawie nie prezentuje zresztą swych prac najlepszych. Na uwagę zasługuje wielość technik tego zasłużonego artysty (rysunek, litografja, drzeworyt). Dalej doskonałe zwierzęta Awerina. Sztuka rysowania zwierząt bardzo rzadko spotykana w zachodniej Europie (poza Anglją) w Związku Radzieckim ma wielu doskonałych przedstawicieli. Pozatem wyróżniają się swobodą rysunku prace Pustowijta, dobre rysunki koni w „Dżygitach" Giłuchowa i dekoracyjne drzeworyty Kozłowskiego.

Podsumowując ten krótki przegląd artystów kijowskich, należy zwrócić uwagę na pewien moment charakterystyczny: w przeciwieństwie do centralizmu w zakresie kultury w krajach kapitalistycznych, w Związku Radzieckim sztuka rozwija się w atmosferze wolnego współzawodnictwa artystów, miast, narodów. Są artyści tacy i inni, lepsi i gorsi, ale niema podziału na stołecznych i prowincjonalnych. O tem powinni pamiętać artyści Lwowa.

F. Parecki

Przed Wystawą Mickiewiczowską

W listopadowych uroczystościach mickiewiczowskich, jakiemi Lwów pragnie przyczynić się do powszechnego hołdu składanego wielkiemu poecie w 85-lecie jego zgonu, poważną pozycją, tak dla rozpowszechnienia znajomości jego twórczości, jak dla wyrażenia wzmożonej fali kultu dla umiłowanego twórcy, będzie niewątpliwie wystawa, którą przygotowuje Lwowska Filja Bibljoteki Akademji Nauk. Prace około wystawy dobiegają końca w szybkiem tempie. Oddział koncentracji, skupiający szereg lwowskich i prowincjonalnych bibljotek, wydzielił osobny dział „mickiewiczianów", który w wybitnej mierze zasili zasoby literatury mickiewiczowskiej w instytucji, a równocześnie niewątpliwie przyczyni się jakościowo i ilościowo do wzbogacenia przygotowywanej wystawy. I istotnie zasila dawniejsze zbiory Bibljoteki w znacznym stopniu. Koncentracja bowiem dostarcza nietylko pokaźnej liczby dubletów, nietylko uzupełnia ważne egzemplarze zaginione, wymienia zniszczone, ale przynosi sporą liczbę, bo około 80 pozycyj, nieobjętych katalogiem Bibljoteki, a w tem niejedną rzadkość bibljograficzną przedewszystkiem zaś kilka bezcennych egzemplarzy opatrzonych dopiskami poety.

I tak powraca – można powiedzieć – na swoje miejsce zaginione rzadkie wydanie „Ucieczki" z 1832 r., taksamo pierwsze wileńskie wydanie „Poezyi", z ciekawym dopiskiem Udalryka Mikołaja Cieńskiego „Kupiłem te poezye nieśmiertelne w r. 1824 w Poczajowie na Wołyniu i pierwszy ich przywiozłem do Galicyi". Przybywają odrębne wydania „Ksiąg Narodu i Pielgrzymstwa Polskiego" i trudne do znalezienia krakowskie wydanie „Konrada Wallenroda", bo zniszczone przez wydawcę wskutek niezadowolenia Mickiewicza z nadużycia jego praw autorskich. Przybywają rzadsze tłumaczenia, przybywają dziś już białe kruki, jak egzemplarz „Pana Tadeusza", ofiarowany ludowi w roku sprowadzenia zwłok poety do kraju.

Specjalną wartość posiadają egzemplarze – pod odpowiednią pieczą instytucji oddane – opatrzone podpisem autora, a zwłaszcza książka Michała Chodźki „Mickiewicz i Legion Polski we Włoszech", w której znajduje się wklejony bruljon francuskiego listu Mickiewicza do Karola Alberta, króla Sardynji, z 16 czerwca 1848 r., listu opublikowanego w wersji polskiej w „Legionie" Władysława Mickiewicza. Eksponaty te będą niewątpliwie ozdobą zbliżającej się wystawy.

Marja Bielanka - Luftowa

Jeszcze o sprawie Teatru Polskiego

O trudnościach, przeszkodach, jakie w ciągu miesięcy całych zrywały pracę Państwowego Polskiego Teatru Dramatycznego we Lwowie, uniemożliwiając rozpoczęcie sezonu teatralnego, pisaliśmy już w swoim czasie.

Po wielkich tarapatach, które zostały w końcu przezwyciężone zespół rozpoczął wreszcie pracę na scenie. Ale jak tu pracować, grać, tworzyć, kiedy oprócz sceny i widowni wszelkie inne, konieczne pomieszczenia teatralne nie zostały jeszcze wykończone.

Minęło znów kilka tygodni, a sprawa zakończenia przebudowy Teatru Polskiego stoi na martwym punkcie. Wprawdzie obwodowy wydział sztuki udzielił dalszych kredytów na budowę lokali pomocniczych — warsztatów stolarskich, dekoracyjnych, rekwizytorni itp., bez czego trudno doprawdy wyobrazić sobie normalną pracę teatru, ale co z tego, kiedy dwie inne zasadnicze kwestje, któreby umożliwiły wreszcie dalsze, tak konieczne, rozszerzenie lokalu teatralnego, nie ruszyły z miejsca.

A więc przedewszystkiem sprawa opróżnienia lokalu przez restaurację nr. 4, który to lokal zgodnie z uchwałą lwowskiej Rady miejskiej miał być oddany do dyspozycji Teatru Polskiego. Uzyskanie lokalu restauracyjnego umożliwiłoby urządzenie odpowiedniej szatni, bufetu i palarni, a przedewszystkiem wejścia do teatru z pominięciem obskurnego podwórza.

Niemniej ważna, również dotychczas niezałatwiona, jest sprawa opróżnienia dwóch lokali mieszkalnych, które również miały być przekazane teatrowi. Umożliwiłoby to z kolei oddanie do dyspozycji kolektywu kilku dodatkowych pomieszczeń, których brak odczuwa się na każdym dosłownie kroku.

Wystarczy raz choćby zajrzeć za kulisy teatru przy ul. Jagiellońskiej, aby przekonać się w jakich warunkach pracuje ten zespół teatralny. Panuje tu ciasnota, która utrudnia pracę w dzień, a jeszcze bardziej wieczorem w czasie przedstawień. Prymitywna, maleńka garderoba, przypominająca raczej budę wędrownego teatru i wąziutki korytarz — oto całe dosłownie pomieszczenie dla pracy, nauki i odpoczynku tego, bądź co bądź przeszło 60 osobowego zespołu.

Aktor pracuje, uczy się i tworzy w teatrze, i tylko w teatrze. Jego rozwój twórczy wymaga ustawicznego kontaktu z kolektywem. To też przedewszystkiem należy stworzyć mu odpowiednie warunki do tej pracy, wytworzyć mu odpowiednią, właściwą atmosferę i to właśnie w teatrze. Gdzież jednak w tych warunkach myśleć o jakiejkolwiek pracy kulturalno - oświatowej kolektywu teatralnego, gdzież tu marzyć o zorganizowaniu choćby Czerwonego Kącika, w którym aktorzy mogliby pracować nad sobą lub odpoczywać.

Teatr w ciągu krótkiego stosunkowo czasu przygotował i wystawił w bieżącym sezonie 5 sztuk i w dalszym ciągu opracowuje nowe widowiska. Wymaga tego dalszy rozwój kolektywu teatralnego, a co niemniej ważne finansowa strona tego teatru. W ciągu kilkumiesięcznej przerwy w pracy wskutek niewykończenia teatru, finanse teatru polskiego zostały mocno nadszarpnięte. I tu znów wytężona praca kolektywu wymaga odpowiednich warunków, które dotychczas nie zostały mu stworzone.

Zdawałoby się, że są to sprawy najprostsze, niewymagające wyjaśnień, komentarzy. I czem wobec tego tłumaczyć sobie fakt, że wszystko rozbija się ciągle o jakąś niezrozumiałą wprost, lekceważącą opieszałość obecnie już ze strony Rady rejonowej rejonu Kolejowego, która wciąż obiecuje, przyrzeka, że przesiedli wreszcie lokatorów mieszkań, przyznanych teatrowi, jednak po dziś dzień nie potrafi wykonać uchwały lwowskiej Rady miejskiej, popartej autorytetem odpowiednich decyzyj rządu, obwodowego komitetu partji i obwodowego komitetu wykonawczego. Również i Rada miejska niezbyt energicznie jak widać załatwia sprawę przeniesienia restauracji nr. 4, tak jakgdyby było to absolutnie niewykonalne. Czyżby doprawdy w ciągu kilku miesięcy nie można było dojść w tej sprawie do porozumienia z trestem restauracyjnym?

Interes społeczny oraz troska o odpowiednie warunki pracy dla świetnego zespołu Teatru Polskiego wymagają, aby wlokąca się w nieskończoność sprawa przebudowy tego teatru została natychmiast załatwiona.

W. Rachoń

PAŃSTWOWY ŻYDOWSKI TEATR DRAMATYCZNY

ŻYCIE PARTYJNE

Czego nas uczy historja partji

We wrześniu 1938 r. przez 12 dni z rzędu słuchaliśmy na krótkich falach z Moskwy odczytywane rozdziały historji WKP(b). Nie wyobrażaliśmy sobie wtedy, że będziemy mogli już za rok swobodnie w wolnej ojczyźnie socjalizmu uczyć się tego, czego słuchaliśmy w tajemnicy przez radjostację im. Kominternu.

Na wydziale historycznym uniwersytetu „Podstaw marksizmu - leninizmu" zaczęliśmy się uczyć w styczniu b. r. „Podstawy" są na wszystkich wydziałach przedmiotem obowiązkowym, jednak u nas na wydziale historycznym są podstawowym. Nie można sobie bowiem wyobrazić radzieckiego historyka bez skrystalizowanego światopoglądu marksistowskiego.

Ze wszystkich naszych podręczników „Krótki kurs" jest najczęściej używany. Pracujemy nad nim z niezwykłem zainteresowaniem, słowo za słowem. Każde bowiem słowo ma tu swoją wagę i znaczenie.

W czerwcu br. ukończyliśmy 7 rozdziałów historji WKP(b). Wykładał dziekan wydziału historycznego t. Brahiniec. Egzaminy letnie wykazały, że 37 proc. studentów naszego kursu opanowało marksizm - leninizm na „celująco". Praca w gabinetach nad dziełami klasyków marksizmu dała owoce. 17 października wykładowca t. Kulikow zakończył u nas wykładanie ostatnich 5-ciu rozdziałów.

Co nam dało studjowanie „Krótkiego kursu?"

Przechodząc bojową historję wielkiej partji bolszewickiej od pojawienia się marksistowskich grup w 80-tych latach ubiegłego stulecia w Rosji, do wielkiej partji, kierującej pierwszem w świecie państwem socjalistycznem, pojęliśmy jak wielkiej pracy dokonała ta partja, pojęliśmy dlaczego robotnicy, kołchoźnicy, inteligencja radziecka odnoszą się do niej z taką miłością i oddaniem. Zrozumieliśmy, że zwycięstwo socjalizmu stało się możliwe, ponieważ na czele robotników stała tak wypróbowana partja, uzbrojona w przodującą teorję, jak partja bolszewicka.

Historja WKP(b) dała nam impuls do samodzielnej pracy nad filozofją materjalizmu dialektycznego i historycznego, nad ekonomją polityczną. Krótki kurs dał nam impuls do agitacyj-

Nasza podpora i najbliższy pomocnik

Komsomolcy maszyniści depo - Zachód towarzysze Gołubienko i Kulinczenko, komsomołki pracujące w charakterze pomocników maszynistów towarzyszki Płatonowa i Wołkowa zwiększyły przestrzeń, którą przebiega parowóz do 3,510 kilometrów, zaś szybkość techniczną do 43,5 kilometrów, oszczędzając przytem 12.800 kilogramów paliwa. Brygada ta otrzymała przechodni Czerwony Sztandar.

Organizacja komsomolska depo-Zachód zorganizowała cały oddział robotników, pracujących przy parowozach, w skład którego weszli komsomolcy i młodzież pozazwiązkowa. Oddział ten jest wzorem socjalistycznej pracy. Maszyniści depo - Wschód towarzysze Tułajew i Danilin są najlepszymi maszynistami. Komsomolcy stacji towarowej towarzysze Borysowski i Szewczenko zobowiązali się formować 9—10 pociągów zamiast 7 i zobowiązanie swoje wykonują z honorem.

Młodzieżowa brygada ładowaczy ze stacji Lwów — towarowy pod kierownictwem brygadjera komsomolca tow. Czerkasowa wykonuje normę w 150—200 procentach i zamiast 16 ton towaru, ładowanego przez każdego człowieka, daje po 25 ton. W organizacji tej 50 procent komsomolców są stachanowcami.

Komsomolec lwowskiej fabryki remontu parowozów i wagonów tow. Halperin wykonuje normy w 300 procentach, a tow. Rostik, któ-

ry pracuje w oddziale mechanicznym w charakterze frezera przeszedł do obsługiwania trzech warsztatów i wykonuje normę w 125 procentach.

W fabryce imienia S. M. Kirowa towarzysze Woldman, Wajser i szereg innych komsomołek przekraczają normy. Takie same przykłady wysokiej wydajności pracy widzimy również w pierwszej państwowej fabryce trykotaży, gdzie komsomolcy t. t. Łukasz Pian i inni wykonują swoje zadania w 150 do 200 procentach.

Obecnie w przedsiębiorstwach naszego rejonu Kolejowego komsomoł szeroko rozwinął przygotowania do świąt październikowych, prawie wszyscy komsomolcy przystąpili do walki o jeszcze lepsze wskaźniki pracy. Dekret Prezydjum Rady Najwyższej USRR o przeprowadzeniu wyborów do Rad miejscowych w obwodach zachodnich, daje bodźca do rozszerzenia współzawodnictwa socjalistycznego w dziedzinie szybszego przebudowania przemysłu w naszym rejonie i podniesienia go do szeregu przodujących, nietylko we Lwowie, ale i w całym ZSRR.

Obecnie przed komsomolcami stoi wielkie zadanie w sprawie przygotowania i przeprowadzenia wyborów do Rad miejscowych. Komsomolcy powinni brać najbardziej żywy i aktywny udział w tej wielkiej pracy.

S. Szuńko

Na rejonowych zebraniach komsomolskich

W obwodzie Lwowskim rozwinęła się na szeroką skalę praca nad materjałami XII Zjazdu Komsomołu Ukrainy. W Winnikach, Niemirowie, Brodach, Janowie, Glinianach i w wielu innych rejonach odbyły się rejonowe zebrania komsomolskie, na których sekretarze rejkomów LKZMU wygłosili referaty o wynikach zjazdu LKZMU.

Omawiając uchwały zjazdu komsomolcy wypowiedzieli szereg cennych uwag dotyczących wzrostu komsomolskich organizacyj, podniesienia poziomu kulturalnego komsomolców i młodzieży pozazwiązkowej oraz dalszych sukcesów w pracy gospodarczej i politycznej.

Jako przykład może służyć rejonowa organizacja komsomolska w Glinianach, która we względnie krótkim czasie przyjęła do szeregów komsomołu 132 osoby oddane wielkiemu dziełu partji Lenina — Stalina. W rejonie utworzono 22 pierwiastkowe

kreśliła konieczność wzmożenia masowej pracy w dziedzinie agitacji bolszewickiej.

W rejonie Niemirowskim na zebraniu komsomolskiem w związku z referatem sekretarza rejkomu LKZMU tow. Kornijenko zabrało głos 12 komsomolców. Zebranie jednomyślnie zaakceptowało uchwały XII Zjazdu LKZMU.

Po zebraniu zorganizowano 10 kilometrowy marsz. W marszu brało udział 150 komsomolców i młodzieży pozazwiązkowej, 40 osób nosiło maski przeciwgazowe.

Rejonowe zebrania komsomolskie wykazały wzrost aktywności wśród komsomolców, ich treściwe wystąpienia miały na celu ujawnienie wszystkich braków pracy organizacyj komsomolskich, szczególnie komisji rejkomu LKZMU. Zebrania nakreśliły szereg środków zmierzających do usunięcia tych braków. Wiele uwagi poświęciły zebrania rejonowe nadchodzącym wyborom do

35-lecie wszechrosyjskiego strajku politycznego

W „krwawą niedzielę" 9 stycznia 1905 roku z rozkazu cara Mikołaja II zmasakrowano spokojną demonstrację robotników petersburskich.

Wielka fala strajków była odpowiedzią na krwawą zbrodnię caratu. W Petersburgu poczęto wznosić barykady. „Car nam wsypał, ale i my jemu wsypiemy!" — mówili robotnicy. Powstali i chłopi. Ruch chłopski objął ponad trzecią część wszystkich powiatów Rosji.

Latem tego roku, obok strajków robotników, miały miejsce rewolucyjne wystąpienia w armji i flocie. Na stronę rewolucji przeszedł ogromny okręt wojenny — pancernik „Potiomkin".

Proletarjat występował z hasłami bolszewików: 1. Obalenie absolutyzmu i stworzenie republiki demokratycznej; 2. konfiskata ziem obszarniczych; 3. 8-godzinny dzień pracy.

Bolszewicy uważali, że chociaż rewolucja 1905 roku miała charakter burżuazyjny, to jednak proletarjat powinien wziąć w niej udział i objąć jej kierownictwo dlatego, że w jego własnym interesie leży obalenie despotyzmu. Zwycięstwo rewolucji burżuazyjnej, obalenie caratu dałoby klasie robotniczej możność rozpoczęcia walki o rewolucję socjalistyczną.

* * *

19 września 1905 roku w Moskwie zastrajkowali robotnicy drukarscy. Wiele drukarń przerwało pracę. Niedługo potem drukarzy poparli metalowcy, tkacze, robotnicy tramwajowi, tytoniowcy, piekarze. W mieście zgasło światło elektryczne. Przestał działać wodociąg. Strajk rozciągnął się na całą Moskwę.

Po ulicach Moskwy bez przerwy snuły się oddziały kozaków. Rozpoczęły się starcia robotników z policją i kozakami. Na ulicy Twierskiej (obecnie ulica imienia Gorkiego) rozegrał się prawdziwy bój. Policja i kozacy otoczyli gmach, gdzie zasiadali robotnicy piekarni Filippowa. Z wielkim trudem dwie kompanje żołnierzy opanowały gmach. 192 robotników piekarskich zostało aresztowanych i zmasakrowanych przez żandarmów. Starcia robotników z policją miały miejsce na wielu ulicach Moskwy. Z Petersburga wydano rozporządzenie moskiewskiemu naczelnikowi miasta: „Działać energiczniej".

Bolszewicy moskiewscy wzywali robotników do skupienia sił. W jednej z ulotek październikowych pisano:

„W tej wielkiej chwili każdy, w którego piersi bije serce proletarjackie powinien powstać do walki. Kto nie z nami — ten przeciw nam, kto siedzi teraz z założonemi rękami — ten jest zdrajcą sprawy robotniczej.

ratu. Strajk polityczny naocznie pokazywał masom, że należy przejść do powstania zbrojnego, aby raz na zawsze skończyć ze znienawidzonym caratem.

* * *

Rząd Mikołaja II przestraszył się nie na żarty. Carat przekonywał się coraz bardziej, że samemi represjami nie uśmierzy rewolucji. Minister Witte 9 października napisał memorandum dla cara, w którem proponował zawrzeć ugodę z burżuazją. Rozpoczęto opracowywać manifest carski, w którym ofiarowywano ludowi pewne „swobody".

17 października według starego stylu (według nowego stylu 30-go października) opublikowano manifest carski. W manifeście car obiecywał ludowi stworzyć „nienaruszalne podstawy wolności obywatelskiej".

Był to manewr obliczony na to, aby oszukać i temsamem uspokoić wzburzone masy, osłabić rewolucję, a następnie zdławić ją.

Bolszewicy demaskowali kłamliwość carskich obiecanek. Bolszewicy wskazywali, że pierwsze zwycięstwo proletarjatu, wydarte caratowi przez powszechny strajk polityczny, wymaga dalszej walki.

W ślad za wydaniem manifestu władze carskie organizowały w kraju prowokacje i czarnosecinne pogromy. Zebrania i wiece robotnicze rozpędzano przy użyciu broni. W Moskwie zabito nieugiętego bolszewika, kierownika robotników moskiewskich N. E. Baumana. W wielu miejscowościach organizowano pogromy żydów.

Zdrajcy klasy robotniczej — mieńszewicy — powitali manifest carski z zachwytem; zaczęli wzywać pracujących do „spokoju". Bolszewicy zaś naodwrót wytrwale wzywali klasę robotniczą do wzmożenia walki rewolucyjnej, do przerzucenia jej na wieś, do organizowania powstania zbrojnego.

Na jednym z wieców robotniczych w Tyflisie mieńszewicy wołali: „My nie chcemy walki, precz z bronią!" „Przeciwko nim wystąpił towarzysz Stalin, który powiedział:

„Jakaż rewolucja może zwyciężyć bez broni i co to za rewolucjonista, który mówi: precz z bronią? Mówca, który to mówi, jest na pewno tołstojowcem, a nie rewolucjonistą i kimkolwiekby nie był, jest wrogiem rewolucji, wolności ludu....

Czego trzeba, aby rzeczywiście zwyciężyć? Do tego potrzebne są trzy rzeczy: pierwsze czego nam trzeba — to uzbrojenia, drugie — uzbrojenia, trzecie — jeszcze i jeszcze raz uzbrojenia".

* * *

Podczas październikowego strajku politycznego 1905 roku powstawały Rady delegatów robotniczych.

Czerwony Sztandar nr. 327

17 października 1940 r.

Wystawa w korytarzu

Wczoraj rano przeczytałem w Klubie Pisarzy następujące zawiadomienie:

„Lwowska Filja Akademji Nauk USRR otworzyła w lokalu filji biblioteki (Radziecka 24) wystawę poświęconą 20-leciu pracy pisarskiej Wołodymira Sosiury".

By zaznajomić się bliżej z twórczością tego pisarza, poszedłem pod wskazany adres.

Z trudem odczytałem małą kartkę, zapisaną ręcznem pismem, którą ktoś uprzejmie zawiesił na drzwiach, prowadzących z mrocznych schodów prosto na wystawę. Zaczekałem chwilę przed naciśnięciem klamki. Po tamtej stronie drzwi żaden szmer nie zakłócał ciszy. Wszedłem. Znalazłem się w niewielkim korytarzyku nieco staroświeckim. Ani żywego ducha. Poszedłem w kierunku następnych drzwi. Okazało się jednak, że zbędne są dalsze poszukiwania. Bezpośrednio przed następnemi drzwiami znalazłem wystawę.

Na całość wystawy składają się dwie niewielkie oszklone gablotki. W jednej kilkanaście książek i pare egzemplarzy gazet (opublikowanych bardzo niedawno) w drugiej to samo. Po obejrzeniu gablotek dowiedziałem się, że jubilat wydał około 21 książek wierszy, kilka pieśni, i przetłumaczył dwie albo trzy powieści. Z formatu okładek książek (informatorów nie było) wywnioskowałem jeszcze, że jubilat przechodził prawdopodobnie rozmaite style. To było wszystko.

Nikt z urządzających wystawę nie pomyślał, że człowiek, który przyjdzie ją obejrzeć, zechce się dowiedzieć czegoś o twórczości jubilata, o tem, jak i o czem pisze. W rezultacie zwiedzenia wystawy, to jest po obejrzeniu obu malutkich gablotek wiedziałem o Sosiurze dokładnie tyle samo, ile przed pójściem na wystawę.

Moje sam na sam z wystawą zakłóciło na krótką chwilę wejście pracowniczki, która zaproponowała mi, bym się wpisał do księgi zwiedzających. Ponieważ liczba takich jest znikoma — wolę moje uwagi sformułować tutaj. Brzmią one bardzo zwięźle. Bez względu na to, komu poświęcona jest wystawa, należy ją organizować nietylko w tym celu, by w rejestrze prac dokonanych przez instytucje widniała piękna pozycja, ale poto, aby czytającą twórczość wyjaśnić i spopularyzować.

E. Żuk

Więcej artykułów

Wojna Anglji z

Komunikaty niem

BERLIN, 16. (TASS). Naczelne dowództwo donosi: „Wczoraj samoloty angielskie znowu zrzuciły bomby na budynki mieszkalne i gospodarstwa chłopskie w Niemczech środkowych i zachodnich. Wśród ludności cywilnej są zabici i ranni.

Ataki lotnictwa niemieckiego były skierowane przeciwko ważnym objektom wojskowym Anglji południowej i środkowej i przedewszystkiem, przeciwko samemu Londynowi. Zrzucono wiele bomb ciężkiego kalibru na zakłady wojskowe, urządzenia transportowe, bazy zaopatrzenia, jak również urządzenia portowe. Silne pożary po obu stronach ujścia Tamizy i w rejonie doków Wiktorja były widoczne z wybrzeża La Mansz.

Wczoraj przeciwnik stracił w walkach 38 pościgowców. Niemieckie lotnictwo — 7.

Dwie niemieckie łodzie podwodne zatopiły 6 uzbrojonych

Komunikaty a

LONDYN, 16. (TASS). Jak donosi ministerstwo lotnictwa, poszczególnym samolotom niemieckim, biorącym udział we wczorajszym nalocie na Anglję, udało się zrzucić bomby na południową i wschodnią część Londynu. Wyrządzone szkody i liczba ofiar są jednak niewielkie. W innych rejonach Anglji uszkodzenia są również nieznaczne. W nocy samoloty przeciwnika pojawiały się nad Anglją w niewielkich grupach w odstępach 4-minutowych, ale za każdym razem były odpierane ogniem bateryj przeciwlotniczych. Według ostatnich wiadomości, wczoraj strącono 18 samolotów niemieckich. Lotnictwo angielskie straciło 15 samolotów. 9 lotników należących do załóg tych samolotów uratowało się.

W Niemczech w nocy na 15-go października jednym z głównych objektów bombardowania były zakłady nafty syntetycznej w Pelicu (w pobliżu Szczecina). Wydajność tych zakładów przekracza miljon ton benzyny rocznie. Znacznie uszkodzone zostały budynki zakładowe.

Bombardowano również rafinerje nafty w Belenie i Magdeburgu. Oba te zakłady dają wielką ilość benzyny syntetycznej i

„Вільна Україна
Р. 1940. ч. 167 (248)
З 19. VII.

Велику наукову виставку готує Львівська філія Бібліотеки Академії Наук. Виставка присвячується річниці з дня визволення спід гніту польської шляхти.

W trosce o rozwój szkolnictwa

(Obrady Plenum Związku Nauczycieli)

Przed kilku dniami zakończyły się obrady II Plenum Lwowskiego Obkomu związku nauczycieli. Dwudniowe obrady wzbogaciły pedagogiczny i związkowy aktyw nauczycielski w doświadczenie pracy przodujących pracowników. W ciągu krótkiego okresu czasu szkolnictwo naszego obwodu poczyniło ogromne postępy w dziedzinie przebudowy programów szkolnych w duchu radzieckim, w dziedzinie wychowania kadr nauczycieli. Ale szybki rozwój naszego szkolnictwa powoduje, że nadal odczuwa się brak kadr nauczycielskich. Niedługo skończą się obwodowe kursy nauczycielskie. Absolwenci tych kursów zasilą nasze szkoły w całym obwodzie. Ale i te kadry nie zaspokoją jeszcze wciąż wzrastającego zapotrzebowania. Np. rejon Łopatyński potrzebuje 104 nauczycieli, a dotąd Obwodowy Wydział Oświaty Ludowej przysłał czterech.

Niemniej ważna jest sprawa szkolenia kadr w duchu marksizmu - leninizmu, sprawa uzbrojenia nauczycieli w radziecką wiedzę pedagogiczną.

Jest już wielu entuzjastów — pionierów radzieckiego szkolnictwa w naszym obwodzie. Dawni bezrobotni — Buszeneć z rejonu Wielkie Mosty, Sachan — obecnie dyrektor szkoły w Kamionce Strumiłowej, nauczycielki Jezierska, Kaczorowska, Skrzeszewska, dyr. Polański z rejonu Kolejowego we Lwowie — to aktywiści związkowi i przodujący nauczyciele. Klasy kierowane przez t. t. Jezierską i Kaczorowską zdobyły świetne wyniki w nauce. Szkoła nr. 42 pod kierownictwem tow. Polańskiego osiągnęła 100 procent pozytywnych ocen w końcowych egzaminach szkolnych. Z zaparciem się siebie prowadzi pracę wychowawczą kierowniczka pedagogiczna 10-letniej szkoły tow. Skrzeszewska.

Jednakże zarówno przed wydziałem oświaty ludowej jak i go, a w konsekwencji końcowe egzaminy wykazały niski poziom przygotowania młodzieży. Jeszcze gorzej jest w szkole na Lewandówce z polskim językiem nauczania (dyr. tow. Szymanek), gdzie brak wychowawczej, bolszewickiej propagandy wykorzystuje wróg klasowy, usiłując zbałamucić młodzież.

Szczególny nacisk w wychowaniu młodych kadr należy położyć na odpowiednie metody w dziedzinie propagandy antyreligijnej. Walka o antyreligijny światopogląd nauczyciela — to sprawa, związana ściśle ze wzrostem świadomości politycznej nauczyciela. Wszelki formalizm czy przymus w tej sprawie byłby sprzeczny z polityką bolszewickiej partji.

Ogromnie wiele uwagi poświęcono sprawie ostatnich egzaminów szkolnych. Mimo wielu trudności związanych z okresem organizacyjnym, niektóre rejony osiągnęły piękne wyniki w tej dziedzinie. Szkoły w rejonie Żółkiewskim (kierownik wydziału oświaty ludowej Wjazimko) osiągnęły 94 proc. wyników dodatnich, w rejonie Złoczowskim (kier. Stupiwcew) — 92,7 proc. w rejonie Kolejowym Lwowa (kierowniczka Dobrowolska) — 92 proc. Poszczególne zakłady: szkoła Nr. 4 we Lwowie — 96 proc., szkoła w Lubieli (rejonu Mosty Wielkie — delegatka do Rady Najwyższej USRR Flakiewicz) — 100 procent.

Niektórzy mówcy próbowali na Plenum kwestjonować realność tych wyników ze względu na krótki okres szkolnictwa radzieckiego w naszym obwodzie. Jednakowoż Plenum odparło te zarzuty, stwierdzając, że mimo trudności szkolnictwo nasze miało możność osiągnąć takie wyniki, że wyniki te są realne dzięki niestrudzonej pracy licznych rzesz nauczycielskich.

Jako jeden z poważnych błędów zanotować należy niewyko-

Stała Wystawa Książek

Ciekawą wystawę książek zorganizowała Lwowska Filja Bibljoteki Akademji Nauk USRR. Pałac Książki w Moskwie i Charkowie przesyła stale do Lwowa egzemplarze wszystkich publikacyj, jakie otrzymuje. Zasilać one będą zbiory wystawy lwowskiej, a następnie bibljoteki Akademji Nauk USRR we Lwowie. Znajdą się tu książki wszelkich gałęzi wiedzy, wydawane w językach kilkudziesięciu narodów zamieszkujących Związek Radziecki.

Każdy, kto interesuje się postępem nauki ogólnej i fachowej w ZSRR, ma obecnie możność stałego przeglądu publikacyj, ukazujących się w Związku Radzieckim. Książki ułożone są grupami według treści. Pierwszą grupę stanowią prace z zakresu marksizmu - leninizmu, filozofji, logiki i psychologji. Druga grupa obejmuje książki z dziedziny wiedzy społecznej, trzecia — folklor i filologję, czwarta — nauki matematyczno - przyrodnicze, piąta — sztuki piękne, szósta — historję i t. d.

W Państwowej Galerji Sztuki

W lwowskiej Państwowej Galerji Sztuki zachodnio - europejskiej przeprowadzono ostatnio reorganizację. Do zbiorów sztuki zachodnio - europejskiej weszły nowo uzyskane, niezwykle cenne dzieła sztuki włoskiej, flamandzkiej, francuskiej i niemieckiej. Są wśród nich obrazy Tycjana, Rembrandta, Jordaensa, Grenza, Anżeliki Kaufman. Wiele cennych obrazów otrzymał też wydział sztuki ukraińskiej, między innemi obrazy artysty - malarza Azowskiego, który obecnie przebywa we Lwowie.

TEATR MŁODEGO WIDZA

W Związku Radzieckim istnieje około 100 „teatrów młodego widza", scen zawodowych, pracujących pod nadzorem specjalnych sił pedagogicznych — wyłącznie dla młodzieży. Żaden kraj kapitalistyczny nie zna podobnego przedsięwzięcia, mającego jedynie w państwie socjalistycznem rację bytu i pełne możliwości rozwoju.

Obecnie zawitał do Lwowa jeden z 7 istniejących na Ukrainie teatrów dla młodzieży. Teatr kijowski im. Gorkiego słusznie cieszy się najlepszą opinją w sferach pedagogicznych, artystycznych i wśród swej właściwej publiczności — młodzieży szkolnej. Potwierdziły to już pierwsze jego występy.

Trudno o większy entuzjazm i o wdzięczniejszą, wcale przytem nie pozbawioną krytycyzmu publiczność, jak te dzieci ukraińskie, polskie, żydowskie i rosyjskie, przeżywające głęboko akcję, rozgrywającą się na scenie.

Radziecki teatr dla młodzieży jest oczywiście realistyczny. Jeżeli pokazuje dla najmłodszych „Czerwonego kapturka", to bajka ta nie ma na celu nieokreślonego hasania po wyobraźni dzieci, lecz daje treść i myśl społeczną, łatwo docierającą w tej formie do umysłów dziecięcych. Teatr im. Gorkiego ma repertuar rozmaity, wystawia zarówno sztuki treści rewolucyjnej i patrjotycznej, jak też najbardziej wartościowe dzieła dramaturgji klasycznej.

Teatr kijowski zaczął występy gościnne w naszem mieście od moljerowskiej komedji „Szelmostwa Skapena". Niezmiernie ciekawa jest reakcja młodej publiczności na wystąpienia przemyślnego wygi Skapena. Sarkazm Moljera, biczujący środowisko kupiecko - burżuazyjne z przed 3 stuleci, silnie działa na młodzież. Przejmuje się ona mocno zbudowaną akcją, żywym djalogiem i realizmem życiowym postaci moljerowskich. Chytry Skapen w kreacji artysty Rosta ma za sobą całą sympatję młodszej i starszej publiczności. Również gra świetnego aktora G. Nelidowa, dającego iście moljerowski typ starego, wydrwionego w końcu skąpca, wywołuje entuzjazm widzów.

Komedja A. Ostrowskiego „Intratna posada" jest drugą z rzędu sztuką klasyczną, jaką wystawia teatr dla młodzieży. Mistrz słowa i komedji obyczajowej, dający wnikliwą analizę kupiecko - urzędniczej zgnilizny społecznej, ma wiele do powiedzenia młodzieży.

W „Intratnej posadzie" młody entuzjasta Żadow (N. Makarenko) dusi się w jadowitej atmosferze starych, chytrych i nieprawych ludzi, którzy za pieniądze kupują wszystko: szacunek, stanowisko społeczne, a nawet miłość. Zakochany w Julince Żadow załamuje się w pewnej chwili wobec znienawidzonego świata kupców. Ironja komedji polega na tem, że prosi on bogatego dziadka o intratną posadę w momencie, kiedy potęga starego szachraja rozpada się w gruzy.

Także w tej sztuce wybija się dyskretna gra doskonałego w rolach komicznych Nelidowa. Dobry jest Pawlew w roli kupca. Wdzięczną sylwetkę daje A. Lisińska, jako Julinka. Sztukę wystawia znakomity reżyser, artysta ludowy USRR W. Wilner.

„Nasz oręż" pióra A. Krona jest typowym spektaklem dla młodzieży.

Większość postaci występujących na scenie to starzy znajomi. Młodzież radziecka zna je ze sztuki tegoż autora pt. „Karabin". Ten sam karabin w rękach starego partyzanta zjawia się i w nowej sztuce, w pełnych napięcia obrazach walki z bandą dywersantów na pograniczu dalekowschodniem.

Reżyser sztuki M. Pawlew gra poprawnie rolę sympatycznego pułkownika Ejno. Pełna ferworu scenicznego jest odtwórczyni ról chłopięcych, artystka M. Stryłećka. Dobry jest koreańczyk Kim w kreacji Ł. Woronowa.

J. Płoński

Obrona sanitarna

Naród litewski wybiera nowy Sejm

KAUNAS, 14. (TASS). Mimo rannej pory na ulicach Kaunasu udekorowanych flagami litewskiemi, czerwonemi sztandarami, wstęgami i transparentami, panuje niezwykle ożywiony ruch. Ludzie odświętnie ubrani śpieszą do dzielnic wyborczych.

We wszystkich dzielnicach w chwili rozpoczęcia głosowania ustawiły się długie kolejki robotników fabrycznych i pracowników instytucyj. Wyborcy przyszli do dzielnic z orkiestrami. Na czele kolumn niesiono portrety towarzyszy Stalina, Mołotowa, Woroszyłowa, Tymoszenki, portret premjera Litwy Paleckisa oraz hasła wyborcze. Na jednej z dzielnic wyborczych napływ wyborców był tak wielki, że komisja z trudem mogła podołać pracy.

W pierwszej dzielnicy wyborczej już o godzinie 9-tej oddało głosy ponad 3 tys. osób tj. jedna trzecia wszystkich wyborców. W dziesiątej dzielnicy wyborczej o godzinie 10.30 liczba głosujących wyniosła już 4 tys. ludzi, co stanowi około połowę wszystkich wyborców tej dzielnicy. W piątej dzielnicy o godzinie 10-ej oddało głosy 3.700 ludzi t. j. jedna trzecia wyborców.

Nastrój wśród wyborców jest niezwykle podniosły. Ludzie po oddaniu głosów udają się do kin i teatrów, w holach kin tańczą, śpiewają i bawią się.

Aktywność wyborców w Łotwie

RYGA, 14. (TASS). W miastach i wsiach Łotwy panuje dzisiaj niezwykłe ożywienie. Naród łotewski wybiera swój sejm ludowy. Aktywność polityczna ludności jest wyjątkowo duża. W Rydze do godziny 16-tej, według danych tymczasowych prawie połowa wszystkich wyborców t. j. 117.732 osób oddało swoje głosy.

W Libawie do godz. 14.30 głosowało 17.300 wyborców, co stanowi mniej więcej połowę u-

Wojna w Europie Zachodniej i na Morzu Śródziemnem

Komunikat niemiecki

BERLIN, 15. (TASS). Niemieckie Biuro Informacyjne podaje następujący komunikat dowództwa niemieckiego: „Niemieckie formacje lotnicze zaatakowały podczas lotów wywiadowczych nad kanałem La Mansz grupy statków angielskich i zatopiły trzy parowce handlowe łącznej pojemności 17 tys. ton. Strącono 4 angielskie pościgowce typu „Harriken“ i dwa samoloty niemieckie.

Komunikat włoski

RZYM, 15. (TASS). Agencja Stefani podaje następujący komunikat dowództwa włoskiego: „Jedna z naszych łodzi podwodnych zatopiła w zachodniej części Morza Śródziemnego nieprzyjacielski torpedowiec i łódź podwodną. Nieprzyjaciel dokonał nocą nalotu na Tobruk (Libja), nie wyrządzając jednak żadnej szkody. Ofiar niema. W Afryce wschodniej nasze lotnictwo bombardowało morską bazę lotniczą w Adenie. Lotnictwo włoskie dokonało lotów wywiadowczych i bojowych nad rejonem Buna (Kenja), gdzie bombardowano skupienia wojsk nieprzyjacielskich i zniszczono na lotnisku dwa samoloty. Przeciwnik dokonywał bezskutecznie nalotów na Assab (Erytrea). Podczas tych nalotów lotnictwo włoskie strąciło nieprzyjacielski samolot".

Komunikat angielski

LONDYN, 15. (TASS). Jak podaje agencja Rojtera, w nocy na 15 lipca kilka samolotów niemieckich ukazało się nad wybrzeżem Anglji i zrzuciło bomby w szeregu punktów południowo - wschodnich i południowo - zachodnich rejonów, nie wyrządzając poważnych szkód. Wczoraj podczas walk powietrznych nad południowo-wschodniem wybrzeżem Anglji brało udział około 40 bombowców niemieckich typu „Junkers“ oraz towarzyszące im pościgowce. Angielskie baterje przeciwlotnicze były w akcji przez pół godziny. Walki powietrzne trwały godzinę. Bombowce niemieckie odegnano. Angielskie pościgowce strąciły 4 bombowce i jeden pościgowiec niemiecki. Ponadto artylerja przeciwlotnicza strąciła jeszcze jeden bombowiec niemiecki. Lotnictwo angielskie straciło jeden samolot.

Przemówienie angielskiego ministra marynarki

LONDYN, 14. (TASS). Jak donosi agencja Rojtera, w dniu wczorajszym wygłosił przemówienie przez radjo minister marynarki Aleksander. Nawiązując do działań wojennych na morzu i w powietrzu w ostatnich tygodniach Aleksander oświadczył: „W dzień i w nocy angielskie lotnictwo wojenne broni naszego terytorjum i atakuje wroga na jego własnem terytorjum. Nasza flota powietrzna, a szczególnie lotnictwo morskie przeniosły działania wojenne na terytorjum włoskie. Jeżeli chodzi o blokadę

ły 60 tys. ton, czyli o 10 tys. więcej od przeciętnych strat dziennych za cały czas wojny". Przechodząc do działań wojennych w basenie śródziemnomorskim, Aleksander oświadczył, że ostatnio pewne okręty angielskie były bombardowane przez 36 samolotów nieprzyjacielskich. Nieprzyjaciel stracił 11 samolotów. Garnizon Malty, który prawie każdego dnia musi odpierać naloty wroga, zadał przeciwnikowi duże straty dzięki akcji artylerji przeciwlotniczej i niewielkiej liczbie

Bieg sztafetowy ulicami Lwowa. Na zdjęciu uczestnicy biegu w czasie mityngu przed Teatrem Opery. Foto Rapaport

Pierwszy bieg sztafetowy ulicami Lwowa

W związku ze zbliżającym się Dniem Sportowca odbył się w niedzielę na ulicach Lwowa bieg sztafetowy o puhar redakcji gazety „Wilna Ukraina". Bieg ten miał wykazać, jak sportowe stowarzyszenia przygotowały się do święta, które, jak wiadomo, przypada w dniu 21 bm.

W biegu sztafetowym wzięło udział 230 zawodników ze wszystkich stowarzyszeń lwowskich, a więc „Spartaka", „Dynamo", „Motoru" (Tramtrest), „Piszczewika", kolektywów fabrycznych im. Kirowa, „Bolszewika" i in. Trasa podzielona była na 10 etapów i biegła ulicami miasta na dystansie 7.200 metrów.

Pomimo deszczu, który mżył w ciągu dnia, na starcie biegu przed Teatrem Opery oraz na całej trasie zebrały się tłumy osób, które z zainteresowaniem śledziły zmagania biegaczy. O godzinie 12-tej — 23 zawodników ruszyło biegiem z przed teatru, by po przebyciu 700-metrowego etapu, podać pałeczkę dalszym

mi i potrafią odnosić sukcesy. Z zawodniczek również wyróżnić należy 17-letnią Zofję Nusenkern, która pierwsza przybiegła na metę etapu ul. Mikołaja — Akademicka. Na uwagę zasługują także 20-letni Paweł Petryszyn, Abusiewicz i 16-letnia Drewniak, dzięki którym drużyna fabryki im. Kirowa wysunęła się z dalszych na jedno z czołowych miejsc. Z kolektywów fabrycznych obok „Motoru" (II miejsce) niewątpliwie najlepiej wypadła drużyna fabryki im. Kir wa (IV miejsce), składająca się z młodych i dobrze zapowiadających się zawodników. Natomiast brak przygotowania wykazali zawodnicy „Dynamo" (III miejsce).

Po biegu odbył się przed Teatrem Opery mityng, na którym wystąpili z przemówieniami przewodniczący Miejskiego Komitetu do spraw rozwoju kultury fizycznej i sportu t. Zajcew, naczelnik wydziału szkoleniowo - sportowego Komitetu Miejskiego t. Jałowy oraz redaktor „Wilna

17.VII. 1940р.
2. 165(246)

Яхти в гавані Яхт-клубу Червонопрапорного Балтфлоту.
Фото М. Рєдкіна.
(Фото-кліше ТАРС).

Виставка про Військово-Морський Флот СРСР

Львівська філія бібліотеки Академії Наук УРСР готує до Дня Військово - Морського Флоту виставку на тему: Партія Леніна-Сталіна — організатор і вождь Червоної Армії і Військово-Морського Флоту.

На виставці будуть показані висловлення товаришів — Сталіна, Молотова, Кузнєцова про Червоний Флот. Вона ілюструватиметься десятками надзвичайно цікавих кольорових картин з часів громадянської війни та копіями військових наказів Леніна і Сталіна.

Тут є картини: „Зустріч В. І. Леніна з моряками Балтійського Флоту на пероні Фінляндського вокзалу в квітні 1917 року"; „В. І. Ленін і Й. В. Сталін на Всеросійській конференції військових організацій РСДРП(б) в червні 1917 року; „В. І. Ленін і Й. В. Сталін серед моряків в Смольному в жовтневі дні 1917 року"; „Й. В. Сталін на палубі крейсера „Червона Україна"; „Товариш Сталін на мітингу моряків Балтійського Флоту в Петропавловській кріпості 6 липня 1917 року"; копія листа товариша Сталіна до В. І. Леніна про присилку на Волгу і Каспій міноносців і підводних човнів.

Відомо, цей лист В. І. Ленін переслав, як свою директиву, командуванню Балтфлоту, викресливши слова, які торкалися до нього особисто.

Особливе місце на виставці відводиться показові ролі товариша Сталіна, як натхненника перемог червонофлотців. Тут є копія телеграми Сталіна Леніну про ліквідацію білогвардійського повстання на форті „Красная Горка"; виписка з протоколу засідання Президії ВЦВК про нагородження Й. В. Сталіна орденом „Червоного Прапору"; копія присяги товариша Сталіна, як члена Головної Військової Ради РСЧА і копія військової присяги товариша Жданова, як члена Головної Військової Ради Військово - Морського Флоту СРСР.

На виставці глядач ознайомиться з альбомом картин „Оборона СРСР", які ілюструють прогрес бойової техніки Червоної Армії та Військово-Морського Флоту за десять років.

Для огляду на вітринах буде виставлено багато книжок про героїчну історію російських моряків, про те, як на їх бойових традиціях виховують червонофлотців Балтики, Чорного моря, Тихого океану, флотів і флотилій інших морів, про недавні бої бійців червонопрапорної Балтики з фінською білогвардійщиною.

—oo—

У кілька рядків

Прибутки колгоспу імені Шевченка, Сокольницького району, ростуть з кожним днем. За чотири місяці існування артілі тут за продану рибу, молочні продукти і городину одержано 35 тисяч карбованців.

*
**

Червоний куток відкрито при артілі ім. 5 грудня (Львів). Він художньо оздоблений, є бібліотека, читальня.

*
**

Аванс на трудодні одержали колгоспники артілі „Червона зірка" села Цеперик, Новояричівського району. На кожний трудодень припало по 3 крб. авансу. Цей колгосп від тваринництва і городництва за останні три місяці одержав 78 тисяч карбованців прибутку.

21 ЛИПНЯ — ВСЕСОЮЗНИЙ ДЕНЬ ФІЗКУЛЬТУРНИКА

Фізкультурна масовка в лісі

Трудящі Немирівського району відзначать свято фізкультурників масовим гулянням. Для цього у лісі біля села Вороблячин на великій полянці обладнується площа для масовки. Тут відбудуться футбольний матч, волейбольні змагання, легкоатлетичні виступи, стрибки вгору і довжину. Одночасно з села Щирець буде дано старт велопробігу на 30 кілометрів по маршруту Щирець—Улицько—Середковичі—Вороблячин, тобто до місця гуляння. Вже подано 20 заяв від велосипедистів, які виявили бажання взяти участь у пробігу. Всі вони тепер щодня тренируються з тим, щоб під час пробігу показати високу спортивну техніку.

А. ГАРУСТ.

Нові спортивні колективи

В Рава-Руському районі готуються гідно відзначити День фізкультурника. В районному центрі нещодавно відкрито новий стадіон. Тут тепер щовечора молодь міста проводить свій вільний час. Вже відбулось кілька спортивних зустрічей. На станції серед залізничників організовано низовий колектив спортивного товариства „Локомотив". До нього записалось 50 робітників. Нові фізкультурники тренируються з футболу, волейболу і легкої атлетики.

Великий інтерес до фізкультури і спорту виявляє селянська молодь. В Любичі Королівській, Потиличах і Гребенних створені команди футболістів і волейболістів. Вони зараз готуються до здачі норм на значок „Готовий до праці і оборони". Фізкультурники села Любича Королівська на відзнаку свята провели велокрос на 22 кілометри. В ньому взяло участь 4 чоловік.

У день свята на стадіоні відбудеться парад фізкультурників міста і села. Після параду будуть проведені фізкультурні змагання, в яких візьмуть участь спортсмени „Динамо", „Локомотив", шпалопропиточного заводу і ряду сіл.

М. МОРГУН.

Пожвавити підготовку

Багато спортивних товариств діяльно готуються до Всесоюзного дня фізкультурника, який відбудеться 21 липня. На свято сили і молодості будуть виставлені кращі спортивні команди, які показали свою майстерність і блискучу виучку.

Серед добровільних спортивних товариств найкраще готуються до свята фізкультурники „Спартака". Одержавши заслужену перемогу на крос-естафеті ім. „Вільної України", вони ні на мить не послаблюють розпочату тренировку, яка жваво проходить в 36 низових фізкультурних колективах. Від „Спартака" на параді візьмуть участь 250 добре навчених гімнастів. Вони продемонструють вільні вправи. Виступлять також кращі легкоатлети К. Палюс, Коженєвський, Сеніцький, Лібера та інші.

Проте слід відмітити, що в окремих спортивних товариствах, як „Молнія", „Правда", „Наука" підготовки до свята не розпочинали. Керівники цих товариств досі розкачуються, заявляючи, що вони зняті організацією низових колективів. В міському комітеті в справах фізкультури і спорту подібним фактам не надають серйозного значення. Працівники комітету не провіряють як слід ходу підготовки.

Від'їзд екскурсантів

Всесоюзну сільськогосподарську виставку в Москві вже відвідало 60 колгоспників і селян Львівської області. Вони оглянули всі павільйони, побували на заводах, фабриках, парках і музеях червоної столиці. І всюди представників визволеного народу трудящі Москви зустрічали, як дорогих гостей.

Від'їзд екскурсантів на виставку продовжується. Вчора зі Львова до Москви виїхала чергова група з Яворівського і Перемишлянського районів в кількості 20 чоловік. З Перемишлян поїхав селянин — член ініціативної групи по організації колгоспу в селі Липовець тов. Доморецький. Він перший подав заяву про вступ до артілі. Яворівці надали честь оглянути Москву і виставку учителю початкової школи тов. Р. Зозуляк, свинарці колгоспу ім. 17 вересня К. Сасик, селянину М. Слобо і іншим.

Кожний від'їзд в Москву, на виставку перетворюється на надзвичайну подію в селі. Екскурсантам дають безліч побажань і доручень.

ГАСТРОЛІ Київського Державного Українського театру Юного Глядача ім. ГОРЬКОГО

Приміщення Львівського Держ. Єврейського театру
17, 18, 26. VII. — О. Первенцев „КОЧУБЕЙ" — на 7 картин.
Ціни квитків від 1 крб. 50 коп. до 4 крб. Початок вистав о 8 год. веч.

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
оголошує додатковий
НАБІР СТУДЕНТІВ
на III, IV та V курси лікувального і фармацевтичного факультетів.

До заяви треба додати документи: свідоцтво про освіту, автобіографію, заповнену анкету, що її вступник одержує в інституті, довідку про соціальне походження. Пашпорт пред'являється особисто.

Заяви без зазначених документів прийматися не будуть. Строк прийому заяв до 1 серпня 1940 р.

Адрес інституту: Львів, вул. 3 травня, 6.

ДИРЕКЦІЯ.

ДНЯМИ В КІНОТЕАТРІ „КОПЕРНИК" (вул. Коперника)
музична кінокомедія
„ШУМИ, ГОРОДОК"
Сценарій Н. Шпиковського.
Режисер Н. Садкович.
Композитор К. Корчмаров.
Виробництво Київської кіностудії. — ВИПУСК „ГЛАВКИНОПРОКАТ"

Адрес редакції: Львів, Підвальна, 3. — **Телефони:** Відповідальний редактор 245-74. Заступник редактора Відділ партійного життя і відділ пропаганди 283-40. Відділ інформації 274-48. Відділ листів і робселькор транспортний відділ 283-41. Сільськогосподарський відділ 122-02. Видавництво 245-76, 265-17. — Др

Виступ Черчілля по радіо

ЛОНДОН, 15. (ТАРС). Агентство Рейтер передало, що учора ввечері виступив з промовою по радіо прем'єр-міністр англійського уряду Уінстон Черчілль.

Протягом останніх двох тижнів, сказав Черчілль, на англійський військово-морський флот, крім блокади решток німецького флоту і переслідування італьянського флоту, було покладене сумне завдання — вивести з дії на час війни лінійні кораблі французського флоту, які за умовами перемир'я повинні були перейти в руки Німеччини. Передача цих кораблів Німеччині піддала б серйозній небезпеці не тільки Англію, але й США. Тому ми не мали іншого вибору, крім того, як діяти так, як ми діяли, і при цьому діяти негайно. Наше сумне завдання тепер завершене. Хоч незакінчений будуванням лінкор „Жан Бар" все ще знаходиться в Марокканському порту і деяка кількість воєнних кораблів французького флоту — в Тулоні і в різних французьких портах по всьому світу, проте вони неспроможні створити загрозу для нашої військово-морської моці. Доти, поки ці французькі кораблі не намагатимуться зайти в порти, що контролюються Німеччиною і Італією, ми не вживемо ніяких заходів, щоб завдати їм будьякої шкоди.

Відмітивши, що цей трагічний епізод тепер завершений, Черчілль перейшов до питань майбутнього і висловив впевненість у тому, що „Франція відродиться".

„Війна, — продовжував Черчілль, — буде тривалою і впертою, і неможливо сказати, куди вона поширьться.

Вторгнення в Англію може статися в найближчий момент, але може і ніколи не статися. Але проте ми повинні бути готові зустріти блискавичний удар або, що буде більш тяжким іспитанням, витримати тривалу облогу. Чи буде іспитання коротким чи тривалим — Англія не прагнутиме укласти угоду і не провадитиме ніяких переговорів. Ми можемо бути впевненими в тому, що у Гітлера є плани, які розроблені протягом ряду років і передбачають знищення Англії. Я можу сказати, що план вторгнення в Англію, який Гітлер розробив два місяці тому, тепер повинен бути корінним чином перебудований з урахуванням нашого нового становища. Два місяці тому наше перше і найголовніше завдання полягало в тому, щоб тримати наші кращі армії у Франції. Всі наші регулярні війська, всі наші воєнні матеріали і більша частина наших повітряних сил повинні були посилатись у Францію і брати участь там в операціях.

Тепер ми все це маємо у себе дома. Ніколи раніше, ні під час минулої, ні під час теперішньої війни, ми не мали на нашому острові армії, яка могла б порівнюватись своєю чисельністю або озброєнням з тією, яку ми тепер маємо. Ми маємо під рушницею 1,5 млн. чоловік. Протягом усього червня і перших тижнів липня провадилась енергійна робота по зміцненню оборони. За частинами регулярної армії розташовані засоби, які забезпечать знищення парашутистів, повітряних десантів і усяких зрадників, які можуть виявитись у наших рядах. Крім регулярної армії, ми маємо місцеві добровольчі загони оборони, чисельністю більше 1 млн. чоловік. Ці загони, які складаються в більшості випадків з солдатів і офіцерів, що пройшли минулу війну, мають найсильніше бажання зустрітись з ворогом, де б він не появився. Якщо ворог вторгнеться в Англію, то він не зустріне там пасивного населення, він не зустріне підкорення, як це мало місце в інших країнах. Ми будемо захищати кожне село, кожне маленьке і велике місто. В результаті оборони самого Лондона можна буде знищити цілу армію ворога. Ми скоріше вважатимемо за краще, щоб Лондон був у руїнах і являв би собою груди попелу, ніж смиренно передати його противнику. Я зобов'язаний заявити про ці факти, бо необхідно інформувати наш народ про наші наміри.

Англійським повітряним силам доводиться здійснювати велику діяльність. Втрати, які вони заподіяли німецьким бомбардувальникам, що намагались порушити наше судноплавство в протоках, в п'ять раз перевищують наші втрати. Звичайно, все це тільки попередні сутички, які передують майбутнім великим боям. Але я не бачу ніяких причин, чому ми повинні бути незадоволені тими результатами, яких ми вже досягли. Ми, зрозуміло, сподіваємось їх поліпшити в міру того, як боротьба набирає більш широкого характеру і дедалі більше поширюється на внутрішню частину країни. Навколо наших островів знаходиться могутній англійський флот з тисячами озброєних суден, що патрулюють в морях. Наш флот може бути швидко перекинутий для захисту будьякої частини імперії, яка може зазнати загрозу. Він так само може забезпечувати наші комунікації з новим світом, звідки в міру поглиблення війни зростатиме надходження допомоги дуже показово, що після 10 місяців необмеженої підводної війни наша торгівля і наші продовольчі ресурси більші, ніж вони були раніше, і, крім того, тоннаж нашого торгового флоту значно більший, не рахуючи сотень іноземних суден, ніж той, який ми мали на початку війни. Чому я звертаю увагу на це? Зовсім не тому, щоб ослабити наші зусилля або пильність. Навпаки, те і інше повинно бути подвоєне, і ми повинні бути готові не тільки до наступної зими, не тільки до операцій в 1941 році, але й до війни в умовах 1942 року, коли війна, в чому у впевнений, набере зовсім іншої форми в порівнянні з тією оборонною тактикою, на яку ми до цього часу змушені були йти. Я звертаю увагу на ці елементи нашої сили, на ці ресурси, які ми мобілізували і контролюємо. Я звертаю на це увагу тому, що цілком справедливо показати, що в той час, як ми переживаємо сумні дні, ми можемо вже помітити проміння висхідного сонця".

Наприкінці Черчілль ще раз заявив, що Англія продовжуватиме боротьбу і висловив впевненість у перемозі над противником.

Зведення німецького командування

БЕРЛІН, 16. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передає зведення німецького командування, в якому говориться: „Німецький підводний човен потопив кілька вантажних суден противника загальною водотоннажністю в 23.600 тонн. Інший підводний човен торпедував нафтоналивне судно водотоннажністю в 9 тис. тонн, яке ішло під посиленим конвоєм.

15 липня в результаті неодноразових атак наших літаків проти англійських кораблів в Ла-Манші наша авіація потопила 3 вантажних пароплави загальною водотоннажністю в 18 тис. тонн. Крім того, бомбами пошкоджено 5 інших торгових суден.

Протягом дня наша авіація бомбардувала англійські аеродроми Пембрука, Плімута і Бісестера, портові споруди Кардіффа і Брайтона і один авіаційний завод. В результаті бомбардувань виникли численні пожежі і сталися вибухи.

Минулої ночі англійські літаки бомбардували кілька пунктів західної і північної Німеччини. Бомбардування не заподіяло ніяких пошкоджень".

ЗВЕДЕННЯ ІТАЛЬЯНСЬКОГО КОМАНДУВАННЯ

РИМ, 16 липня. (ТАРС). Агентство Стефані передає таке зведення італьянського командування: „Торпедування англійського есмінця, про який повідомлялось у вчорашньому комюніке, сталось під час морського бою між одним з наших підводних човнів і шести ворожими есмінцями.

Один з наших авіазагонів бомбардував в Палестині базу важливого нафтового центру Гаіфи. Це бомбардування викликало пожежі на складах і в нафтосховищах. Вогонь від пожеж було видно на відстані 200 кілометрів. Всі наші літаки повернулись на свої бази.

Англійські літаки провели безуспішний нальот на Тобрук. Під час нальоту збито один англійський літак. Екіпаж літака взято в полон.

У східній Африці наші війська зайняли Теркалі (Кенія), Тага (Англо-Єгіпетський Судан) і ряд інших пунктів. Намагання противника окупувати наші позиції в районі озера Рудольфа нашими частинами відбито, при чому противник мав втрати".

НІМЕЦЬКІ ГАЗЕТИ ПРО ПЛАНИ НОВОГО ПОЛІТИЧНОГО І ЕКОНОМІЧНОГО ПОРЯДКУ В ЄВРОПІ

БЕРЛІН, 14 липня (ТАРС). В останні дні в німецькій пресі з'явилися програмні статті в питанні нового порядку майбутньої Європи. Бюлетень „Дінст Аус Дейчланд" з цього приводу пише, що новий порядок в Європі буде створений без участі Англії. Вихідним пунктом для створення нового порядку в Європі є крах старого європейського світу. Європа в даний момент знаходиться в стані воєнного і економічного перетворення. З цього становища робиться висновок, що всі європейські народи повинні брати участь у створенні нової Європи. Пануючим центром нової Європи буде вісь Берлін—Рим. Щодо Росії буде проведено чітке розмежування сфер впливу. Малі європейські держави повинні стати під захист великих держав осі. На Вільгельмштрассе розглядають новий порядок в Європі в такому аспекті:

1. В політичній області мир в Європі забезпечує вісь Берлін—Рим. Держави осі забезпечують Європу також від втручання чужих Європі країн. Франція перестає бути плацдармом Англії і братиме участь в новій Європі.

2. У воєнному відношенні Німеччина і Італія захищатимуть новий порядок власними силами, стабілізуватимуть становище в новій Європі. Держави осі не примушуватимуть малі народи битися за їх цілі.

3. Економічні взаємовідносини в новій Європі повинні бути побудовані на рівноправності всіх європейських народів. Нова економічна система покоїтиметься не на капіталі, а на продуктивності і продукції, яка випускається. Німеччина не має наміру нав'язувати свій суспільний устрій і світогляд іншим європейським народам. Створення нового економічного порядку в Європі стоїть на першому плані, оскільки війна вже вирішила питання про новий порядок у воєнному і політичному відношеннях.

ВІДСТАВКА КАБІНЕТУ ІОНАЙ

ТОКІО, 16. (ТАРС). Агентство Домей Цусін повідомляє по радіо, що кабінет адмірала Іонай вирішив піти у відставку.

ДІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ АВІАЦІЇ

ЛОНДОН, 16. (ТАРС). Агентство Рейтер передає комюніке англійського міністерства авіації, в якому говориться, що в ніч на 15 липня великі з'єднання англійської авіації знову бомбардували авіаційні заводи в Бремені, ряд воєнних і товарних складів на схід від Рура і на схід від Оснабрюка, нафтоочисні заводи в Гельзенкірхені, Гамбургу і Бремені. На багатьох об'єктах, які зазнали бомбардування, виникли пожежі. Заподіяно значної шкоди. Інші з'єднання англійських літаків бомбардували аеродроми в Голландії та північній і західній частині Німеччини. Всього протягом двох ночей на 14 і 15 липня зазнали бомбардування 22 аеродроми противника. Авіація берегової оборони зробила минулої ночі наліт на нафтосховища в Генті. В результаті бомбардування було підпалено кілька нафтових резервуарів. З всіх цих операцій не повернулись на свої бази два англійських літаки.

ДІЯЛЬНІСТЬ ФРАНЦУЗЬКОГО „НАЦІОНАЛЬНОГО КОМІТЕТУ" В ЄГІПТІ

ЛОНДОН, 16. (ТАРС). Як повідомляє газета „Дейлі Геральд", полковник Ларміна — колишній начальник штабу армії Міттельгаузера, що втік з Сірії — призначений французським „Національним комітетом" в Єгіпті міністром. Комітет організує всіх французів, які бажають продовжувати війну. Ларміна виїхав у Джібуті для обговорення з командуючими військами французького Сомалі генералом Жантійом питання про спільні дії проти італьянців в Абіссінії.

ЗАЯВА ЛАВАЛЯ

НЬЮ-ЙОРК, 16. (ТАРС). Кореспондент агентства Юнайтед Пресс передає з Віші розмову з заступником прем'єр-міністра французького уряду Лавалем. За словами Лаваля, перед урядом Франції стоять тепер завдання „відновлення порядку, продовольчого постачання, повернення до свого місця проживання 10 млн. біженців". „Уряд різко виступатиме, — заявив далі Лаваль, — проти всяких спроб стимулювати класову свідомість. Він заборонятиме забастовки і локаути. Уряд усуне з усіх відповідальних постів людей, зв'язаних з колишнім урядом Блюма. Уряд має намір організувати пресу, дружню по віднощенню до уряду".

На колгоспному току

Людно на колгоспному току. В усіх єдине прагнення не прогаяти дорогоцінного часу.

Загудів локомобіль. Машиніст Василь Кмета, що любить працювати тільки на „відмінно", з гуртом колгоспників швидко надіває пас на шків молотарки. І машина запрацювала.

Микола Павликовський подає в барабан. Іван Сидорко та Михайло Глушко ледве встигають подавати снопи. Дівчата Ксеня Малко, Марія Бабляк та Паранька Гупало дбайливо скиртують солому.

За п'ятьох встигають складати полову Марія Глушко, Марина Філіпчак та Анна Батючок. У колгоспі всі добре розуміють, що людей не вистачає. Замість 40 чоловік, на молотарці працює лише 20. Все ж темпи і якість молотьби не знижуються від цього.

Молотьба — одна з найважливіших робіт в комплексі збиральної. І до неї вдумливо підійшло правління колгоспу. Заздалегідь правильно розставили людей. Немає того, щоб на току хтось вештався без діла.

— Тепер любо подивитися, — хвалиться голова колгоспу тов. Сидорко. — Зерно, солома, полова — все підбирається по-господарському.

Скрізь відчувається чіткість і злагодженість. Бригадир по молотьбі Михайло Дацько стежить за всім. Пильнує, щоб не було простоїв.

Нелегко доводиться Михайлові Петрусю, Гнатові Баблюку та Іванові Сидорку, які підвозять снопи на тік. Ледве встигають вони. Молотарка за кожну годину молотить по 6 гарб.

✽

Вечоріло. На колгоспному току домолочували останню гарбу жита. З Жовківського пункту „Заготзерно" повернулися з підводами Андрій Владичка і Кость Яцишин.

1 серпня колгосп здав у рахунок хлібопоставок державі 14,55 центнера високоякісного зерна. Колгоспний комірник Іван Бабляк оголосив, що за 5 годин роботи молотарки він прийняв з току 27 центнерів жита.

— Завтра будьщо намолстимо 100 центнерів, — заявили колгоспники.

День на колгоспному току закінчився. Але люди ще довго не розходились. Вони оглядали дорідне зерно, солому, перевіряли чи добре барабан вимолочує зерно. В жменях продували полову й нігде не знайшли жодної зернини.

— А тільки от що не в порядку, — заявила бригадирові Марія Іванух. Треба, щоб збоїни йшли окремо, а не в солому. Для цього треба тільки поставити розподільчий щит.

Це було враховано.

Довго ще радилися між собою колгоспники. Радилися про якнайшвидше закінчення молотьби і успішне виконання першої заповіді — хлібоздачі.

С. КРИМСЬКИЙ.
Колгосп ім. 17 вересня, Велико-Мостівського району.

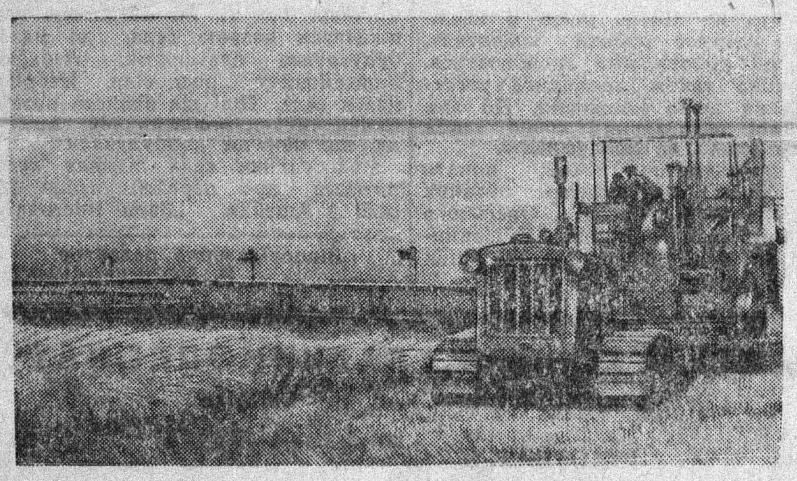

Новий сорокафутовий комбайн заводу „Комунар", типу ЖМР-12 на полях радгоспу „Переможець", Якимівського району, Запоріжської обл. Фото С. Вільтмана (РАТАУ).

ЗА КОРДОНОМ

ВБИВСТВО АКТИВІСТА „ТОВАРИСТВА ДРУЖБИ І МИРУ З СРСР" В ХЕЛЬСІНКІ

ХЕЛЬСІНКІ, 5. (ТАРС). Кампанія проти „Товариства дружби і миру з СРСР" триває всіма газетами з неослабною силою.

Газета „Суомен сосіалі демократті" повідомляє, що 2 серпня в Хельсінкі під час зборів членів „Товариства дружби і миру з СРСР" був убитий пострілом з револьвера один з активістів товариства.

Як з'ясовується, в момент, коли один з керівників товариства виступав на зборах з повідомленням, провокатор з охранки (як з'ясувалось згодом канадський „доброволець") намагався вбити його, промахнувся і поранив іншого учасника зборів, який вмер по дорозі в лікарню. Вбивця був затриманий робітниками. Репресії поліцейських властей, організовані за вказівкою міністерства внутрішніх справ, і вбивство активного члена товариства викликали обурення серед трудящих. Відповіддю трудящих на ці провокації є зміцнення „Товариства дружби і миру з СРСР". За останні два дні число членів „Товариства дружби і миру з СРСР" зросло до 15 тисяч чоловік.

КАРТКОВА СИСТЕМА НА МАСЛО В ФІНЛЯНДІЇ

ХЕЛЬСІНКІ, 6. (ТАРС). Газета „Уусі Суомі" повідомляє, що, починаючи з 5 серпня, в Хельсінкі запроваджується карткова система на масло. Масло видаватиметься по 200 грам на людину на тиждень.

20-РІЧЧЯ АНГЛІЙСЬКОЇ КОМПАРТІЇ

ЛОНДОН, 6. (ТАРС). По всій Англії продовжують проходити мітинги, присвячені 20-річчю англійської Компартії. В Лондоні було скликано три масових мітинги, на яких були присутні тисячі людей.

РІСТ БЕЗРОБІТТЯ В АНГЛІЇ

ЛОНДОН, 6. (ТАРС). За повідомленням агентства Рейтер, в Англії відмічено збільшення числа зареєстрованих безробітних на 60.431 чол. за час з 17 червня по 15 липня. „Таким чином, — передає агентство, — загальна кількість безробітних дорівнює 827.266 чоловік".

КАРТКОВА СИСТЕМА В НЕОКУПОВАНІЙ ЧАСТИНІ ФРАНЦІЇ

КОПЕНГАГЕН, 6. (ТАРС). Газета „Політікен" публікує повідомлення з Віші про запровадження у Франції карткової системи на продукти. Заборонено випікати кондиторські вироби. В ресторанах після 5 год. забороняється продавати м'ясні страви. Крім того, скорочується використання автотранспорту на 90 проц. Запаси бензину визначаються в 240.000 тонн. Місячне споживання визначене в 200.000 тон.

Англо-німецька війна

ЗВЕДЕННЯ НІМЕЦЬКОГО КОМАНДУВАННЯ

БЕРЛІН, 5. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передає таке зведення верховного командування німецької армії:

„Німецька авіація 4 серпня зробила розвідку над Англією, Шотландією і прилеглим морським простором. При цьому, при виході з протоки святого Георга, був потоплений один ворожий торговий пароплав. В ніч на 5 серпня німецькі бойові літаки бомбардували корабельні верфі в Шірнесс, нафтові склади і позиції зенітної артилерії коло Кіллінгхольма, а також в районі Темз-Хавена. Кілька англійських літаків вночі скинули бомби над районами західної Німеччини. Пошкоджено кілька будинків. Є один убитий серед цивільного населення".

ВТРАТИ АНГЛІЙСЬКОГО ФЛОТУ

БЕРЛІН, 6. (ТАРС). Офіціально повідомляється, що в липні німецькі військово-морські сили і авіація потопили ряд англійських торгових пароплавів тоннажем в 260 тис. тонн. Крім того, потоплені один крейсер і один допоміжний крейсер, два есмінці, три підводних човни, три сторожових судна. Поряд з цим в липні було пошкоджено багато ворожих торгових пароплавів загальним тоннажем в 350 тис. тонн. Пошкоджені також чотири крейсери, вісім есмінців, чотири сторожових судна і кілька малих одиниць військово-морського флоту.

Повідомляється також, що в липні було знищено 350 англійських літаків.

ДІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ АВІАЦІЇ

ЛОНДОН, 6. (ТАРС). Англійське міністерство авіації повідомляє, що в ніч на 5 серпня англійські бомбардувальники зробили наліт на нафтоперегонний завод в Штеркраде (Рурська область). Завод дістав значні пошкодження і загорівся. Крім того був зроблений наліт на аеродром в Крефельді, де відмічені влучання в ангар і пожежі в будинках, які приляг ають до аеродрому. З полуночі до раннього ранку англійські літаки знову літаки над Штеркраде і скинули 14 тонн фугасних і запалювальних бомб, які підпалили нафту, що витікла з розбитих резервуарів. Один з льотчиків заявив, що пожежа ще тривала, коли він повертався на свою базу. Всі англійські літаки повернулися благополучно.

ПОВІДОМЛЕННЯ ІТАЛЬЯНСЬКОГО КОМАНДУВАННЯ

РИМ, 5. (ТАРС). Агентство Стефані передає зведення італьянського командування, в якому говориться:

„В північній Африці наші літаки вступили в бій з великим з'єднанням повітряних сил противника, який намагався бомбардувати наші війська, що просувались у Лівії на кордоні Кіренаіки. Збито 10 літаків противника, крім того, знищено коло 10 автомашин противника. Ще один англійський винищувач був збитий нашими літаками, що провадили успішне бомбардування місцевості поблизу Марса - Матрух. Всі наші літаки повернулись на свої бази.

В східній Африці була відбита атака противника на кордоні Верхнього Судана, коло озера Рудольфа.

Одне з наших повітряних з'єднань бомбардувало порт Бербера (Британське Сомалі). Пошкоджено одно судно.

В результаті нальоту противника на Массауа (Ерітрея) заподіяна незначна шкода портовим спорудам, 4 чоловіки вбиті і коло 30 поранені, в тому числі 11 солдатів колоніальних військ. Збиті 2 літаки противника. Можливо, що збитий також і третій літак.

В Кассала зенітною артилерією збитий один літак противника".

РОБІТНИКИ ФІНЛЯНДІЇ ВИМАГАЮТЬ ПІДВИЩЕННЯ ЗАРПЛАТИ

ХЕЛЬСІНКІ, 5. (ТАРС). В місті Форсеа відбулись загальні збори робітників ткацьких фабрик фірми „Фінлайсон Форсса", на яких робітники одноголосно постановили пред'явити вимогу про підвищення зарплати на 25 проц. На зборах була прийнята резолюція, в якій осуджується позиція підприємців.

ХЕЛЬСІНКІ, 5. (ТАРС). Газета „Кансан Лехті" повідомляє, що цими днями в Тампері відбулись загальні збори робітників ткацької промисловості міста. Доповідь про результати переговорів з підприємцями зробив секретар профспілки робітників ткацької промисловості, який заявив, що підприємці відмовились задовольнити вимоги робітників про підвищення зарплати. Збори одноголосно постановили пред'явити підприємцям вимогу про підвищення зарплати на 25 проц. до наступної видачі зарплати. Збори вирішили чекати відповіді до 10 серпня.

ЯПОНСЬКІ ВИМОГИ ІНДО-КИТАЄВІ

ЛОНДОН, 6. (ТАРС). Як передає агентство Рейтер з Шанхая, Японія пред'явила французькому Індо-Китаєві нові вимоги. Зокрема вона поставила вимогу надати право використання залізниці, що зв'язує Індо-Китай з китайською провінцією Юньнань, і сприяння в організації морської бази в Індо-Китаї.

Обов'язок письменників

Незабаром вся наша соціалістична вітчизна відзначатиме річницю визволення трудящих західних областей України з польсько-панського ярма. До цієї знаменної дати, що поклала початок новому життю визволеного народу, готуються всі трудящі. Заводи й фабрики, колгоспи й селяни, трудова інтелігенція готують свої подарунки — наслідки нових методів праці на основі соціалістичного змагання.

Минає рік. В житті західних областей України сталися великі зміни. Визволений із політичних, соціальних і національних утисків труд творить чудеса. Від розуміння того, що над головою не висить нагай капіталіста, робітник працює енергійніше, відданіше, з почуттям власної гідності віддає свою працю, уміння і здібності на користь радянського народу і самого себе. Від розуміння того, що він іде на колективне поле, яке належить народові, як і йому, селянин вище підніс голову, бореться за високий врожай, за вищу продуктивність праці. І від розуміння того, що трудовий інтелігент вільно несе слово рідної мови до школи, інституту, установи — він виростає, його проймає свідомість колективної праці, яка служить соціалістичній вітчизні.

Радянське життя ліквідувало національний розбрат і ворожнечу. Натомість посіяне зерно міцної дружби народів, основного принципу творчої співпраці всіх народів Радянського Союзу, що є наслідок геніального проведення в життя ленінсько-сталінської національної політики.

Цілком зрозуміло, що ці зміни в психіці людини, які творить могуча рука партії більшовиків і радянської влади проходять надзвичайно цікаво. Тут в кожному, очевидно, конкретному випадкові відбувається боротьба нового з старим, що роками вливалося в кров. Перемагає швидше той, хто швидше і глибше розуміє і сприймає творчий шлях розвитку Радянського Союзу і його народів.

Всі ці процеси покладають на радянського письменника великий і святий обов'язок. Мудрий Сталін назвав письменників інженерами людських душ. Визначення вождя надзвичайно влучне. Це довів увесь розвиток нашої радянської і минулої класичної літератури. Отже, ніхто інший, як письменник повинен у першу чергу підмітити, узагальнити, типізувати в художніх образах оті зміни, що сталися в психіці людини завдяки кропіткій творчій роботі партії більшовиків і радянської влади. Обов'язок письменника, показати радянським читачам шлях, яким йшли і йдуть зміни в поведінці молодих радянських громадян, показати геніяльну роботу партії більшовиків у справі перевиховування людини, ліквідації в ній буржуазних і дрібнобуржуазних тенденцій.

Минає рік, зроблено партією і радянською владою багато, проте письменники Львова, яких в оргкомітеті зареєстровано 163 чоловіка, ще не можуть похвалитися виконанням свого святого обов'язку. Радянський читач вимагає творів — глибоких, переконливих, щирих, що малювали б перед ним картину перебудови життя в західних областях України. Треба признатися, що таких творів ще дуже мало. Тут, власне, ще непочатий край роботи. Тисячі тем чекають свого автора, а автор підходить до них надто поволі, часом оглядаючись.

З метою якнайкраще відзначити першу річницю визволення, оргкомітет письменників та редакції газет „Вільна Україна", „Червоний штандар" і „Ленінська молодь" оголосили закритий конкурс на кращу новелу, оповідання, вірш, пісню. Це корисне починання активізації творчого життя письменницьких кадрів вже дало свої наслідки. На конкурс надходить чимало рукописів із районів і сіл від початкуючих авторів. Конкурс зацікавив і львівських письменників. Багато з них працюють над новими темами, опановують радянську тематику, яку диктує багатюща радянська дійсність.

Поет П. Карманський написав новий цикл сонет та поезій, в основі яких лежить наша радянська тематика, яку він узяв з подорожі до Києва, Одеси, Криму. З повими, насиченими соціальною тематикою, віршами виступив поет Олександр Гаврилюк, готує збірку нових поезій Микола Мельник, активізується в галузі дитячої поезії Теодор Курпіта та інші. Із польських поетів активно включилися в опанування радянською тематикою Леон Пастернак, Лук'ян Шенвальд, Юрій Путрамент, Юліан Пшибось та інші. З єврейських поетів особливої уваги заслуговують нові твори Рахелі Корн, Давида Кенігсберга, Нухіма Бомзе та інш. Над новою тематикою працюють прозаіки — Ванда Василевська, Степан Тудор, Володимир Шаян, Ірина Вільде, Петро Козланюк, Галина Гурська, Олександр Дан, Ельжбета Шемплінська, Х. Кайтельман, Перле Шіє та інші.

Та треба відверто сказати, що читач, бачучи виступи окремих письменників у наших газетах і журналах, вимагає більшого, вимагає великих творів. Невдовзі у видавництві „Радянський письменник" вийде кілька книжок львівських письменників. Читач жадібно чекає їх. Читач таксамо із зацікавленням чекає наслідків оголошеного конкурсу — тобто хороших творів.

Радянський читач і наша преса справедливо вимагають піднесення творчої роботи в колективі письменників Львова. Обов'язок письменників ділом, творами, а не словами і деклараціями-обіцянками, відповідати на цю законну вимогу читачів. А в колективі письменників саме з творчими справами не все гаразд.

Кілька днів тому в оргкомітеті письменників були загальні збори письменників, присвячені творчим питанням. Збори до певної міри викрили причини відставання письменників від темпів життя, від дійсності. Деякі з них уже активно працюють, обнародують свої твори, деякі ж ще повнотою самі не усвідомили глибини творчих процесів радянської дійсності. Перед обома цими групами письменників є великі творчі перспективи і вони безперечно дадуть свої нові твори. Але є група письменників, яка мовчить. І тут доречно запитати: чого ці письменники вичікують?

Є чимало докорів про те, що для письменників мало предоставлено трибун — газет, журналів, видавництв. Ці докори — несправедливі, вони не мають під собою грунту, а часом являються звичайнісіньким провокаційним наклепом. Всі радянські газети, журнали і видавництва до послуг письменників — треба тільки давати високоякісні твори. Наведемо приклад. Нова книга відомої польської письменниці Ванди Василевської „Вогні на болотах" вийшла з друку польською мовою, виходить російською і українською. Партія і радянська влада завжди йшли і йдуть назустріч літераторам. У Москві починає виходити новоорганізований літературний журнал польською мовою, а у Львові — українською. Є журнали й газети, видавництва, що друкують твори єврейською мовою.

Отже, є всі дані для того, щоб жвавіше, інтенсивніше працювати творчо, писати нові оповідання, поезії, повісті, романи, драматургічні твори. Йдеться про те, щоб письменник глибше усвідомив свою відповідальність перед радянським народом, для якого він живе і творить. Треба боротися за високу ідейно-художню якість, принциповість своїх творів — писати продуктивніше, активніше поповнювати скарбницю радянської літератури.

ОЛ. ДЕСНЯК.
Голова оргкомітету письменників Львова.

Виставка творів про Буковину

У радісні дні возз'єднання зеленої Буковини з квітучою Радянською Україною Львівська філія бібліотеки Академії наук УРСР розгорнула роботу по вишуканню цінної рукописної спадщини та видань творів найвидатніших українських письменників Буковини. В гарно оформленому гуцульськими килимами приміщенні бібліотеки відкрита виставка. Провідна ідея її — показати те, що дали письменницькі таланти трудящим Буковини за час панування австро-угорської монархії, польської шляхти і румунських бояр.

Особливу увагу приділено показу творчості Юрія Федьковича. В другій половині XIX сторіччя він підніс свій голос на захист скривдженого, вбитого горем українського народу. Тут є рукописи його творів: „Довбуш" — трагедія на п'ять дій, „Новобранчик" — поема, „Так вам треба" — комедія та рукописи його перекладів трагедій Шекспіра „Макбет" і „Гамлет".

Великий інтерес являє виданий в 1866 р. вірш Федьковича „В день скону батька нашого, Тараса Шевченка, кобзаря Русі, мартира України, предтечі нашої волі і слави" та його „Осьмий поменник Тарасові Шевченкові на вічную пам'ять".

У другій вітрині є рукописи творів Ольги Кобилянської: „Думи старика", „Балаканина про руську жінку" і „Через море". Останній рукопис виправлений для друку Іваном Франком. Тут виставлено її повісті, оповідання, новели і нариси: „Людина", „Царівна", „Природа", „Покора", „В неділю рано зілля копала", „Через кладку", „Земля" і „Юда", що були друковані в Чернівцях, Києві і Львові.

В петербургському журналі „Жизнь" за 1900 рік, який експоновано на виставці, Леся Українка так писала про Федьковича, Кобилянську і Стефаника: „Три головні буковинські письменники, поповнюючи взаємно один одного, дають цікаву картину життя всіх верств населення своєї країни. Мимоволі з'являється думка: якщо малочисельне населення забутої провінції при несприятливих умовинах для розвитку літератури могло дати за короткий час свого національного пробудження три сильні таланти, які привернули на себе увагу навіть сучасної посторонньої критики, то які творчі сили повинен мати в собі народ, до якого належить оте маленьке плем'я і як розгорнулись би ті сили при ліпших умовинах!".

На виставці експонований твір буковинської письменниці-демократки Євгенії Ярошинської „Перекинчики". Письменниця була тісно зв'язана з життям трудящих Буковини, щиро раділа новому соціалістичному рухові та вороже ставилась до верхівки української інтелігенції, безхарактерність і продажність, якої вона і змалювала в цій повісті.

Виставку доповнюють наукові твори про Буковину: „Деякі історично-географічні відомості про Буковину" — Г. Купченка, Київ 1876 р., „Історія Буковини" — Мирона Кордуби тощо.

На виставці „Реконструкція Москви за 5 років". Відвідувачі оглядають фотоекспонати про будівництво метро. Фото Я. Бром.

Трудящі Львова про виставку „Реконструкція Москви"

1 серпня у Львові відкрилася пересувна виставка, присвячена реконструкції Москви за 5 років. Цю виставку вже відвідало понад 6000 трудящих. На 57 стендах вони побачили фотознімки і документи, які наочно показують величні роботи по реконструкції столиці.

У відвідувачів виставка викликала велике захоплення. Робітники, селяни, службовці і учні в книзі вражень записують свої відгуки. Нижче ми публікуємо деякі з них.

Захоплююча дійсність

Я здавна мріяв побачити Москву, про яку чув так багато оповідань. В перший день відкриття виставки я відвідав її. На мене вона справила велике враження. Захоплює буквально все. Я розкажу всім своїм товаришам на фабриці, щоб вони неодмінно подивилися на все те, що зроблено в Москві за п'ять років.

Е. КАБДЮР.
Робітник.

Наслідки сумлінної праці

Не вистачає слів, щоб виразити захоплення від того, що я побачив на виставці про реконструкцію прекрасної столиці. Метро! Це мистецтво, про яке нікому і не снилося. Я бачив чудеса, які створили люди. Але така будова могла появитися тільки в соціалістичній країні, де вільно, під сонцем Сталінської Конституції, квітне наука, мистецтво і творча наснага.

ВАЙЦМАН.
Робітник.

Грандіозна робота

Перебудова Москви привертає до себе великий інтерес трудящих. Кожний фрагмент — чудовий своєю архітектурною формою. Ця грандіозна робота просто захоплює дух. Бажано, щоб на виставці було більше цифрових даних, які для спеціалістів-архітекторів мають значну цінність.

Я. БААМБ.
Інженер учбового комбінату.

Великий центр трудящих

В 1937 році я мав щастя бути в Москві і бачити це красиве місто. Тепер я оглянув виставку про Москву. Дивишся і очам не віриш. За три роки тут збудовано стільки нових споруд, будинків, вулиць, що й переказати трудно. Виставка, яка організована у Львові, дала мені багато нового, якого я раніше і не уявляв про Москву. Мені дуже сподобались нові проспекти, вулиці, планування нових будов. Виставка наочно переконує, що Москва є дійсно великим культурним центром не тільки нашої батьківщини, а й трудящих всього світу.

ВАЙНЦІЕР.
Доктор філософських наук і історії мистецтва.

Видання доповіді тов. В. М. Молотова

Державне політичне видавництво при РНК УРСР випускає з друку брошуру „Зовнішня політика Радянського Союзу" — доповідь Голови Ради Народних Комісарів СРСР і Народного Комісара закордонних справ тов. В. М. Молотова на засіданні VII Сесії Верховної Ради СРСР 1 серпня 1940 року.

Брошура друкується українською мовою і в найближчі дні надійде в продаж.

Нова технічна література

Науково-технічне видавництво нафтової і гірничо-паливної літератури „Укргостоптехиздат" видає для робітників нафтової і паливної промисловості західних областей України на українській мові ряд технічних книжок. Серед них брошура про опалення штучним газом і бурим вугіллям.

Велику увагу приділяється передачі досвіду застосування техніки безпеки на нафтових промислах. Для цього буде перевидана з російської мови книжка „Елементарна техніка безпеки". В ній розповідається про всі запобіжливі заходи.

Надра західних областей багаті на нафтові родовища. Відкриття нових свердловин провадилося раніше примітивними методами, а експлуатували їх по-варварському. Тепер цій справі надається виняткового значення. Введено обов'язковий техмінімум. Щоб допомогти робітникам якнайскоріше оволодіти техмінімумом, готується до друку серія книжок про експлуатацію, буріння, підземний ремонт нафтових свердловин, перегонку нафти і мазуту та розвідку і розробку нафтових родовищ тощо.

Вся ця нова технічна література вийде в світ протягом 1940 року.

Нові заводи Облмісцевпрому

В червні цього року у Львові розпочато будівництво обозного заводу. За планом Наркоммісцевпрому України, будову мали закінчити на кінець року. В наслідок ударної роботи колективу, будівні роботи вже закінчуються. Успішно також проходить устаткування цехів машинами. До дня річниці визволення новий завод буде здано в експлуатацію.

Запроектовано також почати незабаром будівництво обозних заводів в м. Сасові, Олеського району, та в м. Бродах. Будівництво їх буде вивершено до кінця 1940 року.

ПО СТОРІНКАХ ГАЗЕТ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ

ФІЛІАЛ МУЗЕЮ ГОРЬКОГО В КІР'ЯВАЛІ

На березі озера Вамелярві, по високих схилах, розкидані будиночки села Кір'явалі. Тут збереглася дача, де в 1914—1916 роках жив великий російський письменник О. М. Горький.

За постановою Раднаркому СРСР в цій дачі створюється філіал музею Горького.

„Ленинградская правда".

КОЛГОСПНИК СПІЙМАВ ВЕЛИКОГО ОРЛА

В колгоспі ім. Молотова (с. Новосеменівка, Кіровського району) колгоспник Тельцов спіймав на току орла. Хижак має розмах крил в 2 метри 75 сантиметрів. Колгоспники розповідають, що, поки не було орла, до бунтів пшениці і ячменю ходили стада гусей і свиней. Зараз жодна птиця чи порося не підходять до току — боятся орла.

„Красный Крым".

ЦІКАВА ВИСТАВКА

В Одеському Будинку Червоної Армії відкрито цікаву виставку зброї, з якою румунські бояри збиралися воювати проти СРСР. У великому залі виставлені експонати, що їх залишили румуни, поспішно відходячи до нового кордону. Тут є чехословацькі міномети, французькі ручні кулемети, бельгійське і американське озброєння старих зразків. Все озброєння привезене зза кордону.

„Чорноморська комуна".

ІСТОРІЯ НАЗВИ ОДНОГО СЕЛА

В долині річки Ліахви, в 12 кілометрах від Горі, розташувалося село Арашенда, що в перекладі з грузинської мови означає „не побудували". Історія цієї назви така: в давнину тут жило кілька родин. Для самозахисту вони вирішили збудувати кріпость, але ніяк не могли закінчити будови, бо грунт не витримував стін. Мешканці сусідніх сіл питали:

— Збудували фортецю?

— Арашенда, — відповідали їм. Ці слова стали назвою села.

В Народному Комісаріаті Шляхів Сполучення обговорювали проект будівництва залізниці Горі—Стілінір. Тов Л. М. Каганович зацікавився назвою села, де мала будуватися платформа. Лазарю Мойсейовичу розповіли історію назви села. Тоді він записав назву залізничної платформи так: Ашенда, що означає „побудували".

Колгоспники села підняли клопотання про перейменування їх села в Ашенда.

„Заря Востока".

Відповідальний редактор
П. КОЛЕСНІЧЕНКО.

Спортивна хроніка

Незабаром в Дніпропетровську відбудеться перша республіканська спартакіада по водному спорту. П'ять днів триватимуть змагання кращих плавців, веслярів та парусників України. В програмі спартакіади — змагання по плаванню, водному поло, регати, водно-моторні гонки та інші.

Від Львівського яхт-клубу на спартакіаду виїжджає 3 парусних команди і команда кращих плавців.

* * *

До м. Сталіно для участі у першості СРСР по баскетболу виїхали чоловічі та жіночі команди Львівського „Спартака".

Спартаківці візьмуть участь в розиграші по 3-тій групі.

* * *

Міський комітет в справах фізкультури і спорту провадить 11, 12 і 13 серпня на стадіоні „Динамо" перші міські змагання з легкої атлетики. В змаганнях візьмуть участь понад 150 легкоатлетів різних товариств міста.

* * *

Розпочались гри по футболу на першість області. В змаганнях беруть участь 13 футбольних команд.

ДЕРЖСТРАХ СРСР

ГРОМАДЯНИ!

Перший строк сплати платежів по обов'язковому окладному страхуванню минув 15. VII. 1940 року; другий строк сплати наступає 1. IX. 1940 року.

За несплачену в строк суму страхових платежів стягується пеня в розмірі 0,1% за кожний прострочений день.

НЕ ПРИПУСКАЙТЕ ПРОСТРОЧКИ.

СПЛАЧУЙТЕ ПЛАТЕЖІ ДОСТРОКОВО.

Для кращого обслуговування платників по обов'язковому окладному страхуванню з 1. VIII. 1940 року ДОЗВОЛЕНО АГЕНТАМ ТА ІНСПЕКТОРАМ РАЙСТРАХІНСПЕКЦІЙ ПРОВАДИТИ ПРИЙОМ СТРАХОВИХ ПЛАТЕЖІВ ВІД НАСЕЛЕННЯ, по встановлених єдиного зразку квитанціях ДЕРЖЗНАКУ.

При сплаті страхових платежів агентам або інспекторам вимагайте від останніх пред'явлення посвідчень на право одержання платежів від населення.

ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖСТРАХУ.

ЛЬВІВСЬКИЙ ВІДДІЛ ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІКИ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення вільних посад старших і молодших наукових працівників по секторах промисловості і сільського господарства.

До заяв треба прикласти:

особистий листок по обліку кадрів, автобіографію, копію диплома про вищу освіту, копію документів про затвердження в ученому званні і ступені, ділову характеристику з останнього місця роботи і список наукових праць.

Заяви подавати по адресу:

ЛЬВІВ, РАДЯНСЬКА, 26.
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР.

8-МА ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ АДВОКАТІВ м. ЛЬВОВА

(вул. Сикстуська, 29, телефон № 129-83)

доводить до відома населення, що з 7 серпня 1940 року буде відкрито додаткове приміщення (вхід з вулиці).

Консультація обслуговує населення з 9 годин ранку до 8 год. вечора.

ЗАВОД „ЕЛЕКТРОБАТАРЕЯ" № 1 кол. „Еко" у Львові, по вул. Потоцького, 58-а, тел. 289-26

СКУПОВУЄ:

різні старі батареї та вуглики з них. Старі батареї та вуглики можна у нас замінити на нові батареї.

Зібрані батареї здавайте на наш завод.

ЛЬВІВСЬКА КОНТОРА „ГЛАВКИНОПРОКАТ"

9 СЕРПНЯ ВИПУСКАЄ НА ЕКРАН

КІНОТЕАТРУ „ЄВРОПА"

НОВИЙ ХУДОЖНІЙ ФІЛЬМ

„БАБИ"

Автор сценарія М. СМІРНОВА. Художники І. ШПІНЕЛЬ, Н. СОЛОВЙОВ.
Режисер В. БАТАЛОВ.
Оператор А. ГАЛЬПЕРІН. Композитор-орден. Л. ШВАРЦ.

В головних ролях:

Варвара Кладова — нар. арт. СРСР, орден. А. ТАРАСОВА.
Степан Кладов — арт. орденоносець А. АБРІКОСОВ.
Ольга — засл. арт. республіки Е. ЦЕСАРСЬКА.
Казинок — арт. УХАТ В. БАТАЛОВ.
Духов — заслужений артист республіки В. НОВІКОВ.

ВИРОБНИЦТВО МОСКОВСЬКОЇ ОРДЕНА ЛЕНІНА КІНОСТУДІЇ „МОСФІЛЬМ".

Сьогодні в ДЕРЖКІНОТЕАТРАХ

АМПІР — „Моя любов".
ЄВРОПА — „Великий вальс".
КАСІНО — „Асаль".
КОПЕРНИК — „Моя любов".
ПАЛАС — „Великий вальс".
ПАРК — „Честь".
АДРІЯ — „Путьовка в життя".
БАЙКА — „Висока нагорода".
БАЛТИК — „Сорочинський ярмарок".
ВАНДА — „Перехід".
ГРАЖИНА — „Вороги".
ГЛОРІЯ — „Концерт на екрані".
КІНОТЕАТР ХРОНІКИ — Союзкіножурнал № 67 і інш.
МЕТРО — „Кубанці".
МУЗА — „Веселі ребята".
ПАКС — „Новий Гулівер".
РАЙ — „Остання ніч".
РІЯЛЬТО — „Азамат".
СВІТОВИД — „Василиса прекрасна".
ТОН — „Дівчина з характером".
УТІХА — „Останній табір".
ДИТЯЧИЙ КІНОТЕАТР — 1-й літній дитячий кінофестиваль. Сьогодні фільм „Ленін в 1918 році". З 10 год. вечора для дорослих „Приятелі".

Адрес редакції: Львів, Підвальна, 3. **Телефони:** Відповідального редактора 245-74. Заступника редактора 283-47. Відповідального секретаря 245-75. Нічна редакція 107-89. Стенографістка 276-08. Відділи: Партійного будівництва і пропаганди 283-40. Внутрішньої інформації 274-48. Листів і робселькорів 245-73. Радянського будівництва і торгівлі 109-59. Промислово транспортний 283-41. Сільськогосподарський 122-02. Видавництво 245-76. 265-17. Друкарня „Вільної України" Львів, Підвальна, 3.
Уповн. Облліту № 2173.

ЛИТОВСЬКІ ТРУДЯЩІ В США ВІТАЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЯ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ В ЛИТВІ

НЬЮ-ЙОРК, 26. (ТАРС). Литовська газета „Лаісве", що видається в США, заявляє, що всі прогресивні литовці, які проживають в США, палко вітають рішення литовського парламенту про приєднання до Радянського Союзу. Вибравши шлях соціалізму, пише газета, литовський народ забезпечив собі волю і щастя. Литовська газета „Вільніс", що видається в Чікаго, також палко вітає встановлення Радянської влади в Литві.

ПІДПИСАННЯ ТОРГОВОЇ УГОДИ МІЖ ТУРЕЧЧИНОЮ І НІМЕЧЧИНОЮ

АНКАРА, 25. (ТАРС). Анатолійське телеграфне агентство повідомляє: „На основі початкової торгової угоди між Німеччиною і Туреччиною від 12 червня, сьогодні в турецькому міністерстві закордонних справ підписана остаточна торгова угода про платежі за товарообмін на суму в 21 міліон турецьких ліврів".

ФРАНК ПРО СТАНОВИЩЕ В ПОЛЬСЬКОМУ ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРСТВІ

БЕРЛІН, 24 липня. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передає надруковану в журналі „Європейше рев'ю" статтю доктора Франка — генерал-губернатора зайнятих польських областей, присвячену планам відбудівних робіт і управлінню в польському генерал-губернаторстві. В статті вказується, що необхідно негайно провести роботу по забезпеченню постачання населення продовольством, впорядкувати грошову систему. Франк підкреслює, що „відбудівні роботи утруднюються через руїни, заподіяні війною". В статті вказується, що всі старі польські закони залишені в силі, оскільки вони не суперечать німецьким законам. Далі автор статті пише, що „єврейське питання є для генерал-губернаторства особливою проблемою. Є багато громад, в яких проживає майже 100 процентів євреїв. Щоб створити ясні взаємовідносини в цій області, поруч з спеціальними знаками, запровадженими для єврейських підприємств, запроваджений також спеціальний обов'язковий облік єврейського майна. Для євреїв, що проживають в генерал-губернаторстві, запроваджена трудова повинність з примусовими роботами протягом двох років".

Запроваджена також трудова повинність для польського населення віком від 18 до 60 років.

В статті далі вказується, що закінчений обмін старих банкнот Польського банку на нові банкноти Емісійного банку.

Наприкінці автор статті повідомляє, що залізниці і пошта щодо швидкості і гарантованості далеко не відповідають вимогам, які їм пред'являються, а тому „будуть якомога, модернізовані".

СТАНОВИЩЕ У ВАРШАВІ

Берлінське радіо сьогодні повідомляє про становище у Варшаві. Якщо на початку війни в місті було 1,4 млн. жителів, то тепер число їх досягає 1,8 міліона. В місті провадяться відбудовні роботи.

25 липня. (ТАРС).

ТОРГОВА УГОДА МІЖ АНГЛІЄЮ, ІСПАНІЄЮ І ПОРТУГАЛІЄЮ

ЛОНДОН, 26. (ТАРС). Агентство Рейтер передає з Мадріда, що „в Лісабоні підписана трьохстороння торгова угода між Англією, Іспанією і Португалією. Цей факт розцінюється в мадрідських дипломатичних колах як ознака того, що Іспанія вирішила підтримувати дружні відносини з Англією і Португалією. Англійський дипломат, що був присутній при укладенні договору, заявив, що він констатував сердечні відносини між прем'єр-міністром Португалії доктором Олівейра Саласар і іспанським послом в Португалії Ніколаєм Франко, братом генерала Франко.

Трьохстороння угода є щось подібне до розвитку англо-іспанського торгового договору, укладеного в березні цього року. Вона передбачає збільшення кредитів, одержаних Іспанією за цим договором. Іспанія зможе купити 100 тисяч тонн хліба в усякому місці на англійську валюту і на 600 тисяч фунтів стерлінгів продуктів португальських колоній. Іспанія може також купити велику кількість олії, маісу, текстильного волокна, цукру і кофе. В договорі, звичайно, є гарантії проти реекспорту цих продуктів. Гадають, що іспанські урядові кола дуже задоволені цією угодою. Безпосереднім ефектом її буде поліпшення надзвичайно тяжкого становища з постачанням хлібом в Іспанії".

РОЗПОРЯДЖЕННЯ НІМЕЦЬКОГО КОМІСАРА В ГОЛЛАНДІЇ

КОПЕНГАГЕН, 26. (ТАРС). Газета „Політікен" вміщує 21 липня кореспонденцію з Амстердама, в якій повідомляється, що німецькі власті арештували ряд громадян, які мають те або інше відношення до осіб, що займають адміністративні пости в Голландській Індії. Всі ці арешти проведені у відповідь на інтернування коло 200 німців в Голландській Індії.

В Голландії запроваджується німецький обласний суд і німецький верховний суд. Їх завданням є розгляд справ німецьких громадян або колишніх німецьких громадян, які вчинили злочини, спрямовані проти Німеччини або німецької націонал-соціалістської партії.

ГОЛЛАНДСЬКА ГАЗЕТА ПРО РЕПРЕСИВНІ ЗАХОДИ НІМЕЦЬКОГО КОМІСАРА

БЕРЛІН, 25. (ТАРС). Як передає з Гааги німецьке інформаційне бюро, „в зв'язку з репресивними заходами, вжитими німецьким комісаром в окупованих територіях Голландії, зважаючи на погане поводження з німцями, інтернованими в Голландській Індії, газета „Гет Фадерланд" пише, що позиція Голландської Індії була неправильною і заподіяла шкоди голландському народові. Газета жалкує, що „Голландія не зуміла раніше вплинути на Голландську Індію більш рішуче"

ДОПОМОГА США АНГЛІЇ

НЬЮ-ЙОРК, 26. (ТАРС). За повідомленням вашінгтонського кореспондента агентства Ассошіейтед Пресс, міністр фінансів США Моргентау заявив, що США зобов'язались забезпечити Англії закупку щомісяця 3.000 літаків в додаток до раніше розміщених замовлень. Англія дала обіцянку фінансувати будівництво нових заводів, які будуть необхідні.

ЗАЯВА ФРАНЦУЗЬКОЇ ГАЗЕТИ „ТАН"

НЬЮ-ЙОРК, 26. (ТАРС). Як повідомляє кореспондент агентства Юнайтед Пресс з Гренобля, французька газета „Тан", що виходить тепер в Клермон-Феррані, попереджає США проти втручання в європейські справи. „Всяка така інтервенція дасть європейським країнам право втрутитися в справи Америки. Якщо Сполучені Штати бажають боротися на захист європейських демократій, держави осі матимуть право боротися за інтереси американського фашизму. При такому становищі можливість війни між континентами маячить на горизонті".

ГАЗЕТА „НЮС КРОНІКЛ" ПРО ВТРАТИ НІМЕЦЬКОЇ АВІАЦІЇ

ЛОНДОН, 26. (ТАРС). Як повідомляє газета „Ньюс Кронікл", з початку війни 258 німецьких літаків було збито під час польотів над Англією і коло її побережжя. Льотчики англійської авіації збили 213 німецьких літаків, у тому числі 150 бомбардувальників, зенітні батареї збили 28 літаків, 3 літаки загинуло налетівши на повітряні загороди, 8 літаків загинуло з інших причин, щодо 6 нема точних відомостей.

ВИСЛАННЯ З РУМУНІЇ ДИРЕКТОРА РУМУНСЬКО-ФРАНЦУЗЬКОЇ НАФТОВОЇ КОМПАНІЇ

БЕРЛІН, 26. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передає повідомлення з Бухареста, в якому говориться, що румунські власті вислали директора румунсько-французької нафтової компанії „Колумбія", кількох вищих чиновників цієї компанії, а також компанії „Конкордія", контрольованої французьким капіталом. Всього вислано 12 чоловік. Всі вони обвинувачуються в підготовці актів саботажу в румунській нафтовій промисловості.

ВІДСТАВКА АВЕНОЛЯ

НЬЮ-ЙОРК, 26. (ТАРС). За повідомленням агентства Ассошіейтед Пресс, генеральний секретар Ліги націй Авеноль вийшов у відставку.

ПОДРОБИЦІ ПОТОПЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО ПАРОПЛАВА „ЛАНКАСТРІА"

ЛОНДОН, 26. (ТАРС). Агентство Рейтер передає подробиці потоплення англійського пароплава „Ланкастріа". Пароплав був бомбардований після того, як уже була закінчена посадка пасажирів. Торпеда, скинута з літака, заподіяла таких серйозних пошкоджень, що пароплав затонув через півгодини. На борту пароплава знаходилось коло 5 тис. солдатів і велике число біженців. Англійські воєнні кораблі врятували 2.477 чоловік. Можливо, що деяким пасажирам удалось приплити до берега.

УРЯДОВИЙ КОНТРОЛЬ НАД АНГЛІЙСЬКИМИ І ФРАНЦУЗЬКИМИ НАФТОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В РУМУНІЇ

БУХАРЕСТ, 25. (ТАРС). Нафтові підприємства в Румунії, які раніше належали англійцям і французам, переходять під повний державний контроль. Так, на велике нафтове товариство „Астро-Романа", в якому більш за все був представлений англійський капітал, цими днями призначений державний комісар, який контролюватиме всю діяльність цього товариства. Призначення урядових комісарів чекають і в інших областях.

ЗАБОРОНА ВИВОЗУ НАФТИ В ІСПАНІЮ

НЬЮ-ЙОРК, 26. (ТАРС). За повідомленням агентства Ассошіейтед Пресс з Вашінгтона, урядова морська комісія оголосила, що вона недавно затримала відправку з одного порту в штаті Техас в Іспанію двох танкерів з вантажем в 200 тис. барелів нафти. Відправка цих танкерів була затримана в зв'язку з тим, що комісія визнала небезпечним дозволяти американським суднам знаходитись так близько до воєнної зони. Проте, в авторитетних колах заявляють, що ці дії комісії є фактично забороною вивозу пального і мастила, що можуть попасти в Німеччину і Італію.

НЬЮ-ЙОРК, 26. (ТАРС). Як повідомляє вашінгтонський кореспондент агентства Ассошіейтед Пресс, урядова морська комісія заявила, що вона не вживала ніяких заходів до припинення відправки нафти в Португалію. В авторитетних колах заявляють, що запроваджене урядом ембарго на вивіз нафти в Іспанію „спрямоване проти можливих посередників між Німеччиною, Італією або Японією".

Англо-німецька війна

ДІЇ НІМЕЦЬКОЇ АВІАЦІЇ

БЕРЛІН, 26. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що німецькі літаки і пікіруючі бомбардувальники досягли вчора в другій половині дня і ввечері нових успіхів в Ла-Манші. За повідомленнями, які є досі, з англійського конвойованого каравану суден в складі 23 кораблів німецькі літаки потопили 11 — загальним тоннажем в 43 тисячі брутто-регістрових тонн. Три інших торгових пароплави тоннажністю в 12 тисяч брутто-регістрових тонн загорілись або так сильно пошкоджені, що можна вважати їх загиблими. Крім того, на новому англійському есмінці виникла пожежа. Другий есмінець тяжко пошкоджений.

БЕРЛІНСЬКІ ГАЗЕТИ ПРО БОМБАРДУВАННЯ НІМЕЦЬКИХ МІСТ

БЕРЛІН, 25. (ТАРС). Німецькі газети публікують сьогодні офіціальне повідомлення німецького інформаційного бюро про нальоти англійської авіації на німецькі міста. В повідомленні підкреслюється, що нальоти англійської авіації посилились після 19 липня, коли Гітлер зробив останні мирні пропозиції Англії. Так, наприклад, з 20 липня бомбардування зазнали міста: Вісмар, Гамбург, Падерборн, Гаген, Бохум, Шверін, Вільгельмсгафен, Кассель, околиці Ганновера і ряд інших населених пунктів.

В зв'язку з опублікуванням цього повідомлення, німецькі газети різко виступають проти Англії. Газета „Фелькішер Беобахтер" з приводу англійських бомбардувань німецьких міст лише, що нальоти англійської авіації є своєрідною формою відповіді Черчілля на мирні пропозиції Гітлера. „В Англії, — підкреслює газета, — розцінюють мирну заяву Гітлера, як слабість Німеччини. Але хай вони згадають приклади з Польщею і Францією. Напади англійської авіації на німецьке населення визначать долю англійців. Якщо Черчілль хоче розплати з боку Німеччини, то це значить, що англійський народ поплатиться своєю кров'ю і загибеллю Англії".

ПОВІДОМЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА АВІАЦІЇ

ЛОНДОН, 26. (ТАРС). Англійське міністерство авіації повідомляє: „під час цілого ряду вчорашніх спроб противника атакувати судна коло південно-східного і південно-західного побережжя Англії чотири ворожих літаки були збиті англійськими льотчиками і зенітною артилерією. П'ятий літак був збитий вчора ранком нашими льотчиками коло північно-східного побережжя Шотландії".

ДІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ АВІАЦІЇ

ЛОНДОН, 26. (ТАРС). В опублікованому вчора англійським міністерством авіації комюніке говориться, що, не зважаючи на погані метеорологічні умови, англійські бомбардувальники провели успішну операцію в ніч на 25 липня. Англійські літаки бомбардували доки в Емдені, Вільгельмсгафені і Гамбургу, авіаційні заводи у Вісмарі і Венцендорфі, бази морської авіації в Боркумі і Текселі. Всі англійські літаки благополучно повернулись назад.

ПОВІТРЯНИЙ БІЙ НАД АНГЛІЄЮ

ЛОНДОН, 26. (ТАРС). Як передає агентство Рейтер, вчора над південно-східним побережжям Англії відбувався великий і тривалий повітряний бій, в якому взяли участь сотні літаків. 80 німецьких літаків намагались атакувати караван англійських суден, що йшли під конвоєм воєнних кораблів. Назустріч їм вилетіли англійські винищувачі. Зенітні батареї підтримували майже невпинний вогонь. Німецьким бомбардувальникам удалось скинути кілька бомб на побережжя. Шкода заподіяна незначна. Ворожі бомби не влучили ні в одно з англійських суден. В результаті бою було збито 20 ворожих літаків—11 бомбардувальників і 9 винищувачів. Англійська авіація втратила під час цих операцій 5 винищувачів.

БОМБАРДУВАННЯ ГОЛЛАНДСЬКИХ МІСТ

БЕРЛІН, 26. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що в ніч на 24 липня англійські літаки бомбардували густо населений район міста Амерсфоорт, в результаті чого серед цивільного населення є багато вбитих і поранених. Одна бомба впала на житлий будинок і вбила всю сім'ю з 5 чоловік. Крім того, від запальних бомб згоріло кілька будинків. В ту ж ніч англійські літаки зробили наліт на населений район голландського міста Берген. Тут загинули два чоловіки, три чоловіки поранені.

ПОВІДОМЛЕННЯ ІТАЛЬЯНСЬКОГО КОМАНДУВАННЯ

РИМ, 26. (ТАРС). Агентство Стефані передає таке повідомлення італьянського командування: „одна з наших бомбардувальних ескадрилій, зробивши великий нічний переліт, успішно бомбардувала морську базу Гібралтара. Всі наші літаки повернулись на свої бази.

В північній Африці під час повітряного нальоту противника на Дерна (Лівія), який не заподіяв значної шкоди, наші винищувачі збили один англійський літак типу „Глостер".

Руйнування, викликані бомбардуванням нафтосховищ в Хайфі, за визнанням самого противника, значні. Пожежа, викликана в Хайфі цим бомбардуванням, тривала кілька годин".

ВОЄННІ ДІЇ В АФРИЦІ

ЛОНДОН, 26. (ТАРС). Агентство Рейтер передає з Каіра комюніке англійського командування військово-повітряних сил, в якому говориться: „24 липня англійські бомбардувальники зробили наліт на великий воєнно-польовий склад на південь від Бардія. Відмічено пряме влучання бомб. Частина складу повністю знищена. Винищувачі типу „Гладіатор", які прикривали дії бомбардувальників, зустрілись з великим з'єднанням ворожих винищувачів. В бою, що відбувся, 4 ворожих літаки збиті. Один дістав настільки серйозні пошкодження, що він, мабуть, не зміг повернутись на свою базу. Всі наші бомбардувальники повернулись без пошкоджень. Один винищувач не повернувся. Ворожа авіація зробила два нальоти на Мальту, заподіявши незначних пошкоджень. Літаючий човен „Сандерленд", роблячи патрульний політ, був зустрінутий італьянським винищувачем. Боротьба закінчилась тим, що ворожа машина, втративши управління, пішла вниз". В іншому комюніке із Каіра вказується, що ворог зазнає великих втрат автотранспорту коло форту Капуццо. В районі Сомалі тривають активні дії механізованих патрульних частин. Ряд італьянських прикордонних постів зазнав обстрілу.

Далі в Каірському комюніке командування англійського військово-морського флоту говориться, що 25 липня рано-вранці Александрія зазнала нальоту ворожої авіації. Скинуто кілька бомб, які заподіяли незначні пошкодження. Один чоловік убитий, сім поранено.

ОФІЦІАЛЬНІ ДАНІ ПРО ВБИТИХ ІТАЛЬЯНЦІВ

РИМ, 26. (ТАРС). Опубліковані два списки убитих італьянських солдатів на західному фронті і в східній Африці. Загальне число убитих — 90 чоловік.

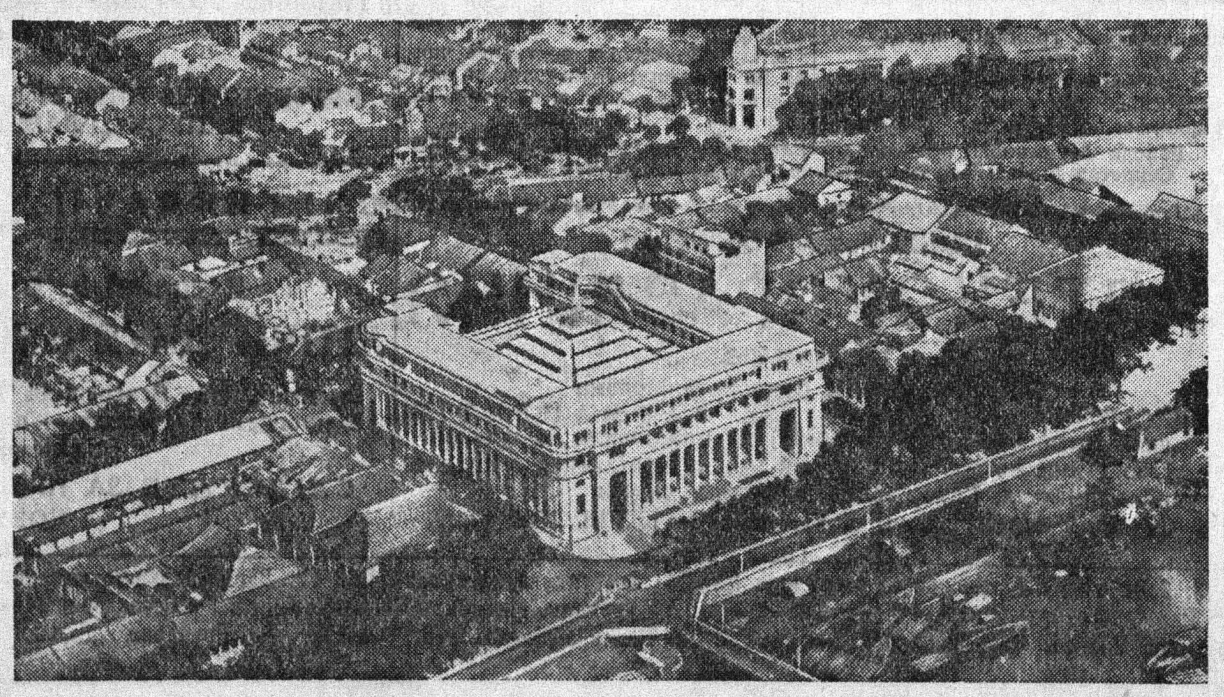

На фото: загальний вид Сайгона (Французький Індо-Китай). Фото-кліше ТАРС.

Напередодні свята Військово-Морського Флоту

Виставка в будинку Червоної Армії

У великому залі Львівського Будинку Червоної Армії відкрито виставку, яка відображає історію російського флоту від часу його створення і аж до наших днів. Тут є батальні картини: „Розгром російськими моряками шведського флоту", „Наваринський бій у жовтні 1827 року", в якому було знищено 55 турецьких кораблів, „Панорама Севастополя", „Загибель японського броненосця біля Порт-Артура 1904 року", „Повстання на броненосці „Потьомкін" 1905 року" та ін.

Особливу увагу на виставці приділено ролі Володимира Ільїча Леніна і Йосифа Віссаріоновича Сталіна в Жовтневі історичні дні 1917 року. Тут є їх директиви, копії телеграм і виписки з протоколів засідань революційних комітетів. Цей період ілюструють картини: „Історичний постріл з крейсера „Аврора", яким проголошено початок нової ери в історії людства, „Засідання штабу береговой групи під головуванням Й. В. Сталіна напередодні ліквідації контрреволюційного повстання на форті „Красная Горка" 14 червня 1919 року", „Наступ балтійських моряків на повсталий форт", „Й. В. Сталін і К. Є. Ворошилов на крейсері „Червона Україна" і копія запису, що її товариш Сталін залишив у книзі почесних відвідувачів.

Далі йдуть картини, які ілюструють розвиток і бойову техніку Військово-Морського Флоту Радянського Союзу, недавні бої червонофлотців Балтики з фінською білогвардійщиною

Бесіди в селах

Красненський райпартком затвердив план проведення Дня Військово-Морського Флоту. Виділено доповідачів, які 28 липня виїдуть у села для проведення бесід. З усіма доповідачами проведено інструктивну нараду.

Президія Львівського районного виконавчого комітету ухвалила постанову про призначення державної допомоги багатодітним матерям Катерині Тичинській та Йосифі Нич. Тичинська (зправа) мати 11 дітей, протягом 5 років одержить 29 тисяч карбованців допомоги. Вже цього року їй призначено допомогу в 9 тисяч карбованців, а громадянці Нич — матері 8 дітей — 4 тисячі карбованців. Фото Я. Савки.

Московські велосипедисти прибули у Львів

Вчора до м. Львова прибула команда велосипедистів в складі 11 чоловік. Учасники пробігу — студенти московської Всесоюзної промислової академії машинобудування ім. Л. М. Кагановича. Велосипедний пробіг вони проводять з метою технічних випробувань нових конструкцій велосипедів, виготовлених Московським велозаводом.

В розмові командор пробігу тов. М. Самбурський, розповів — шлях Москва, Мінськ, Білосток, Брест, Львів, команда проїхала 1800 кілометрів. За ввесь час не було жодної поломки у велосипедах.

Серед учасників пробігу є два орденоносці: тов. Є. Огуренков — чемпіон Союзу по боксу і шофер автомашини тов. Філіпов.

З Львова команда поїде по маршруту Станіслав — Київ — Москва. Увесь шлях пробігу складає 3500 кілометрів.

Під керівництвом політрука тов. Н. Кочубея по дорозі в селах, містах, у військових частинах, клубах і на стадіонах учасники пробігу провадили агітаційну роботу серед населення. Всі учасники пробігу здорові і добре почувають себе.

Будні нового життя

(по телефону з Чернівець)

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

В Чернівцях відбувся літературний вечір. На ньому радянські письменники Долматовський, Кацнельсон, Сімонов прочитали свої твори про життя молодих патріотів країни соціалізму. Місцевий початківець-поет Геллер прочитав присутнім перший свій вірш, присвячений товаришу Сталіну. Вечір відбувся в приміщенні Чернівецької біржі, де так ще недавно господарювали румунські капіталісти, купці і бояри. Тепер тут міститься перший у Чернівцях клуб.

ШКОЛИ РІДНОЮ МОВОЮ

Чернівецький повітовий відділ народної освіти розгорнув діяльну підготовку до нового навчального року. Взято на облік всі школи повіту, закінчується інвентаризація майна, а також посилено йде ремонт шкільних приміщень. Одночасно з цим проходить облік педагогів. Вже зареєстровано 256 учителів, з яких 50 призначено директорами початкових і середніх шкіл. У Вашківській волості відкривається 19 шкіл. Навчання в усіх школах провадитиметься на рідній українській мові.

ПЕРШІ СТІННІ ГАЗЕТИ

На трикотажній фабриці почала виходити перша в Чернівцях стінна газета „Червона Зірка". Редагує її редколегія на чолі з робітником тов. Кром. Стінні газети почали випускати і на інших підприємствах визволеного міста.

Портрет Щепкіна, написаний Т. Г. Шевченком

Львівська картинна галерея нещодавно поповнилася новими картинами. Особливий інтерес і велику історичну цінність являє собою портрет відомого російського актора, вихідця з селян-кріпаків — М. С. Щепкіна. Цю картину написав олійними фарбами його сучасник і друг, великий український поет-демократ — Т. Г. Шевченко. Є також картина московського художника Азовського — „Шевченко на засланні". Львівський скульптор Литвиненко готує для галереї свою нову роботу, присвячену Т. Г. Шевченку. Скульптура відображає поета, сидячого в кріслі.

Всі ці нові придбані картини знаходяться у відділі українського мистецтва і виставлені для загального огляду трудящих.

Наукова виставка

Філіал бібліотеки Академії Наук готує до дня річниці встановлення радянської влади на землях колишньої Західної України велику наукову виставку. На виставці буде показана історія жалюгідного розвитку науки, культури і мистецтва в роки панування шляхти. На вітринах експонуються багато творів з художньої літератури, в яких відбито боротьбу західно-українських трудящих з польськими панами за своє визволення.

Бурхливий розквіт культурного життя почався з перших днів встановлення радянської влади. Показу процесу розквіту науки, культури і мистецтва присвячується другий відділ цієї наукової виставки. Тут в численних документах, діаграмах тощо буде відбито все те, що зроблено більшовицькою партією і урядом для піднесення культурного рівня визволених трудящих.

Обладнання виставки закінчується 1 серпня, після чого вона буде відкрита для огляду трудящими.

У КІЛЬКА РЯДКІВ

В Кам'янці-Струмиловій закінчили роботу місячні курси по підвищенню кваліфікації учителів. На курсах вчилось 131 чоловік. Всі вони показали відмінні і добрі оцінки з української і російської мови та історії ВКП(б).

* * *

Дитячий садок відкрито для дітей працівників наукових закладів Львова. Тепер тут 30 дітей щодня провадять своє дозвілля. В садку є площадки з піском, ігри, збудована спеціальна літня їдальня.

Повідомлення

29 липня, о 8 годині вечора, в приміщенні парткабінету Сталінського РК КП(б)У (вул. Баторого, 26) відбудеться нарада редакторів і членів редколегій стінних газет Сталінського району.

Порядок денний:

Про соціалістичне змагання працівників низової преси і робселькорів Львівської та Дрогобичської областей.

СТАЛІНСЬКИЙ РК КП(б)У.

Відповідальний редактор
П. КОЛЕСНІЧЕНКО.

Про посилення протипожежних заходів в період збирання врожаю

Обов'язкова постанова Львівського обласного виконавчого комітету

Відповідно до постанови РНК УРСР від 26 червня 1940 року № 915 „Про протипожежні заходи в період підготовки й збирання врожаю" та на підставі 72 ст. п. 37 адмінкодексу УРСР,

Львівський обласний виконавчий комітет **постановляє:**

1. Зобов'язати директорів МТС, радгоспів, правління колгоспів забезпечити всі комбайни, трактори і автомашини, які будуть працювати на збиранні колоскових хлібів, іскровловлювачами (на вихлопних трубах та глушителях), хімічними вогнегасниками та іншими засобами вогнегасіння.

Механікам МТС і радгоспів всебічно перевірити і відрегулювати по кожному мотору запалювання і карбюрацію, негайно усунувши пошкодження і несправності, які приводять до витікання пального.

В місцях скупчення і зберігання зерна, на молотильних токах і в польових таборах встановити бочки і цистерни, наповнені водою, постачивши їх відрами й швабрами, а також здійснювати інші необхідні протипожежні заходи у відповідності з вказівками органів пожежної охорони.

2. Організувати охорону хліба від пожежі на пні в період вистигання, косовиці і обмолоту, виставивши круглодобові пости, дозори і кінних об'їздників. Облуправлінню пожохорони і органам робітничо-селянської міліції НКВС встановити суворий контроль і не допускати до роботи в полі агрегатів, які не забезпечені протипожежними приладами та вогнегасними засобами.

3. Зобов'язати райвиконкоми, міськради, сільради:

а) для забезпечення водою при гасінні пожеж, до 1 серпня відремонтувати всі колодязі, греблі і під'їзди до водяних джерел, а також широко розгорнути будівництво в колгоспах нових колодязів, копанок та обладнання їх;

б) закінчити організацію добровільних пожежних дружин по всіх сільських населених пунктах, відповідно з постановою РНК СРСР від 2. XI. 1939 р. № 1816. Забезпечити ці дружини приміщеннями для пожежних депо і необхідним справним громадським пожежним інвентарем;

в) покласти відповідальність за здійснення заходів по протипожежній охороні по кожному населеному пункту та одного з членів сільрад;

г) у випадку виникнення пожежі в населеному пункті чи в полі, притягати до участі в гасінні її всіх працездатних громадян населеного пункту.

4. Зобов'язати облземвідділ, трест радгоспів, облхарчпром, облуповнаркомзаг, облконтору „Заготзерно", держстрахфонд, держсортфонд, облконтору „Заготсіно".

а) забезпечити здійснення протипожежних заходів на підприємствах, приймальних пунктах відповідно з вимогами органів пожохорони;

б) негайно закінчити укомплектування штатів пожробітників на підпорядкованих їм підприємствах;

5. Винні в порушенні цієї обов'язкової постанови притягатимуться до адміністративного покарання: штрафу до 100 крб., або примусової праці до 1 місяця.

Нагляд за виконанням цієї обов'язкової постанови покласти на органи пожуправління і робітничо-селянської міліції.

7. Скарги та постанови про штраф подаються до голови райвиконкому на протязі 3-х днів після одержання постанови про штраф.

8. Ця обов'язкова постанова чинна на території Львівської області з дня її оголошення в обласній газеті і діє до її скасування.

Голова Львівського обласного виконавчого комітету М. КОЗИРЕВ.
Секретар Львівського обласного виконавчого комітету М. ДРИЛЬ.

ЛЬВІВСЬКА ОБЛФІЛІЯ

АПТЕКОУПРАВЛІННЯ

ПОВІДОМЛЯЄ,

що в м. Львові буде організовано

ШЕСТИМІСЯЧНІ КУРСИ ДЛЯ ФАРМАЦЕВТІВ,

які довгий час (понад 5 років) не працювали за фахом.

Про умови вступу на ці курси можна довідатися в аптекоуправлінні: **вул. Браєрівська, 8. Відділ кадрів.**

Останній строк подачі документів — 1. VIII. 1940 року.

ГАСТРОЛІ Київського Державного Українського театру Юного Глядача ім. ГОРЬКОГО

Приміщення Львівського Держ. Єврейського театру

27. VII. — В. Суходольський за М. В. Гоголем „СОРОЧИНСЬКИЙ ЯРМАРОК" — на 5 дій.

Ціни квитків від 1 крб. 50 коп. до 4 крб. Початок вистав о 8 год. веч.

НОВА ЛІРИЧНА КІНОКОМЕДІЯ

МОЯ ЛЮБОВ

незабаром демонструватиметься на екранах кінотеатрів Львова

Автор сценарія — **І. ПРУТ**
Режисер — заслуж. діяч мистецтв **В. КОРШ-САБЛІН.**
Оператор — **Д. ШЛЮГЛЕЙТ**
Музика — заслуженого діяча мистецтв, орденоносця **І. ДУНАЄВСЬКОГО.**
Текст пісень — **А. Д'АКТИЛЯ.**

В ГОЛОВНИХ РОЛЯХ: Шура — арт. **Л. СМІРНОВА.** Леша — арт. **В. Чобур.** Гриша — арт. **І. ПЕРЕВЕРЗЕВ.** Фелікс — **Ф. ЧЕРНОУСЬКО.**

ВИРОБНИЦТВО КІНОСТУДІЇ „СОВЕТСКАЯ БЕЛАРУСЬ" ВИПУСК „ГЛАВКИНОПРОКАТА".

ЮНІ ГЛЯДАЧІ!

В серпні ц. р. буде проведений

ЛІТНІЙ ДИТЯЧИЙ КІНОФЕСТИВАЛЬ

присвячений Всесоюзній олімпіаді дитячої творчості. В програмі фестиваля — показ кращих творів радянської кінематографії.

СЛІДКУЙТЕ ЗА ПРОГРАМОЮ КІНОФЕСТИВАЛЯ. КОНТОРА „ГЛАВКИНОПРОКАТ".

Адрес редакції: Львів, Підвальна, 3. **Телефони:** Відповідального редактора 245-74. Заступника редактора 283-47. Відповідального секретаря 245-75. Нічна редакція 107-89. Стенографістка 276-08. Відділи: Партійного будівництва і пропаганди 283-40. Внутрішньої інформації 274-48. Листів і робселькорів 245-73. Радянського будівництва і торгівлі 109-59. Промислово-транспортний 283-41. Сільськогосподарський 122-02. Видавництво 245-76. 265-17. Друкарня „Вільної України" Львів, Підвальна, 3. Уповн. Облліту № 2944.

Вільна Україна
1940. ч. 128 з 3. VI

Пам'яті Я. М. Свердлова

ТУРУХАНСЬК, 1. (ТАРС). 4 червня минає 55 років з дня народження Якова Михайловича Свердлова. Трудящі Туруханського району, куди був заслany царським урядом Я. М. Свердлов, готуються відзначити цю дату.

В будинок музею імені Свердлова приходить багато відвідувачів. Вони знайомляться з матеріалами, які відображають життя і революційну діяльність видатного керівника більшовицької партії, радянської держави.

Пропагандисти, агітатори проводять бесіди про життя полум'яного революціонера Я. М. Свердлова.

4 червня в Туруханську відбудеться траурне засідання партійних, радянських і громадських організацій району, присвячене пам'яті Я. М. Свердлова.

Закінчився мотопробіг Львів — Виборг

ВІПУРІ (Виборг), 1. (ТАРС). Вчора закінчився мотопробіг за маршрутом Львів—Виборг. Учасники пробігу капітан Колесніков і політкерівник Анушкін були тепло зустрінуті представниками виборгського гарнізону і трудящих міста.

Сьогодні учасники пробігу виступали у військових частинах виборгського гарнізону. Вони розповідали про життя і побут частин Червоної Армії в західних областях України.

Тт. Колесніков і Анушкін повідомили кореспондента ТАРС:

— Старт пробігу Львів—Виборг було дано 25 травня. Маршрут його довжиною в 2.925 кілометрів проходив через Тарнополь, Проскурів, Бердичів, Житомир, Київ, Чернігів, Гомель, Могилів на Дніпрі, Оршу, Смоленськ, Москву і Ленінград. В середньому щодня за 10 ходових годин ми робили по 500 кілометрів. В усіх містах, через які пролягав наш шлях, трудящі влаштовували нам гостинний прийом.

Сесія Академії Наук УРСР у Львові

7 червня о 6 годині вечора в залі Львівського державного університету імені Івана Франка відкривається чергова сесія Академії Наук УРСР. Сесія, присвячена вивченню західних областей України. Триватиме вона до 11 червня.

На сесію приїжджають президент Академії Наук УРСР академік Богомолець, віцепрезидент академік Сапегін, незмінний секретар Академії Наук УРСР академік Палладін та інші академіки, і видатні вчені Радянської України.

Чергова сесія Академії Наук УРСР у Львові знаменна подія в науковому житті визволеного міста. Вперше тут в старовинному українському місті зустрінуться видатні вчені Радянської України. Вони обговорюватимуть науковий план розквіту визволеного краю.

Літературний вечір пам'яті Івана Франка

В обласному Будинку партійної пропаганди відбувся літературний вечір, присвячений 24 роковинам з дня смерті Івана Франка. Вечір організували оргкомітет спілки письменників м. Львова, обласний Будинок партійної пропаганди та філія бібліотеки Академії наук УРСР. Було присутніх коло 500 чоловік. Тут були наукові працівники, робітники, артисти, студенти, поети. Серед них поет-орденоносець М. Бажан.

Доповідь про життя і творчість Франка зробив письменник С. Т. Тудор.

Професор Сімович — декан філологічного факультету Львівського університету і поет П. Карманський виступили з своїми спогадами про Франка, як людину, учителя, старшого товариша і друга.

Поети М. Мельник, В. Слободнік прочитали свої вірші, присвячені пам'яті великого каменяра соціалістичних ідей.

Російський поет А. Островський читав свої переклади „Каменярі" та інші твори Ів. Франка. Поет орденоносець Д. Гофштейн також читав свій переклад „Каменярі" на єврейську мову. Поет Л. Пастернак читав польською мовою „Гімн" Франка.

В дачній місцев
школа-санаторій
з околиць Льво

ЗБОРИ ПРИ

Вчора в м. Жов
йонні збори - пр
бурхливі оплески
президії обрано
ВКП(б), Політбюр
персонально тов
Молотова, Вороши
Андреева, Жданов
кояна, Хрущова,
Димітрова, Тимош

Присутні з вели
слухали доповідь
становище і завда

В обговоренні д
ло 8 допризовник
про те, як вони
пити до лав Черв
селянина - бідняка
у своєму слові ск

— Я з нетерпін
призову. З вели
служитиму в ряда
ної Червоної Арм
буде, на перший
і уряду я стану
любимої соціалісти

Збори з вели
прийняли лист тов

НОВИЙ ДИТЯЧ

В селі Лука, З
йону, в колишньом
палаці відкрито но
динок. Тут вихов
які не мають бать
жити на повному
жави. Для цього
кошти.

При дитячому
навчальні майстер
ванці будинку бу
вальській, теслярс
ціальностям.

С.

Державне Медичне Видавництво УРСР
Відкрито прийом передплати на друге півріччя
на такі журнали:

С
Почат
Пр

В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

ПОВІДОМЛЕННЯ СОЮЗНИКІВ

ЛОНДОН, 2. (ТАРС). Міністерство авіації повідомляє, що вчора англійська авіація продовжувала боротьбу з ворожою, прикриваючи вантаження англійських військ на кораблі в Дюнкерку і бомбардуючи комунікації противника. Збито 40 і знищено або серйозно пошкоджено 33 ворожих літаки. 13 англійських пропали без вісті.

Агентство Рейтер передає, що вчора, крім Ліона, німецькі літаки бомбардували інші міста південно-східної Франції.

ПАРИЖ, 2. (ТАРС). Агентство Гавас повідомляє, що в багатьох секторах на фронті Сомма — Ен намічається перехід (може, тимчасовий) до позиційної війни, хоч сторони проводять місцеві операції, що виходять за рамки навіть великих вилазок.

Зокрема, на Соммі, в районі Ам'єна і в районі гирла Сомми французи перейшли на північний берег ріки і в результаті боїв зайняли підступи до Абвіля. Тут же відбувся великий бій, в якому німецькі війська зазнали тяжких втрат. Кількість військовополонених досягає кількох сот чоловік. Захоплено багато протитанкової зброї, грузовиків і обозів з боєприпасами.

ПАРИЖ, 2. (ТАРС). Вчора ввечері офіціально повідомлялось: „На півночі наші війська успішно ставлять опір знов початим атакам противника і продовжують прикривати вантаження союзних військ на судна. На фронті Сомми відмічається значна активність обох сторін. На півночі Франції вдень 31 травня наша авіація бомбардувала скупчення і колони військ противника. Вдень 1 червня в долині ріки Рони наші винищувальні літаки збили багато німецьких літаків".

ПАРИЖ, 2. (ТАРС). Сьогодні ранком офіціально повідомлялось: „В районі Дюнкерка ми поставили енергійний опір невпинним атакам противника. Наші війська стримали всі німецькі атаки. Вчора вдень і вночі тривала евакуація союзних військ, не зважаючи на бомбардування противника.

На Соммі противник безуспішно намагався зробити кілька вилазок. На решті ділянок фронту відмічається активність артилерії".

ПРИБУТТЯ В АНГЛІЮ СОЮЗНИХ ВІЙСЬК З ФЛАНДРІЇ

ЛОНДОН, 1. (ТАРС). Агентство Рейтер передає, що в південну Англію безперервно продовжують прибувати судна з евакуйованими з Фландрії через Дюнкерк союзними військами. Продовжують прибувати також поранені.

Прибулі заявляють, що союзні війська, які евакуюються з Дюнкерка, вчора рано-вранці зазнали посиленого обстрілу з німецьких далекобійних гармат. Однак огонь англійських і французських військово - морських сил забезпечує союзникам пануюче становище в порту. В результаті безперервних бомбардувань Дюнкерка, в місті спалахнули численні пожежі. Більша частина міста зруйнована.

ЛОНДОН, 1. (ТАРС). Агентство Рейтер передає, що, згідно з заявою Керілліса у французькій газеті „Епок", до цього часу з Фландрії евакуйовано більше 100 тисяч англо-французських військ. Як пише Керілліс, третя частина або ж навіть, можливо, половина англо-французських військ все ще знаходиться у Фландрії і бере участь у воєнних операціях. Вони будуть евакуйовані протягом найближчих 3—4 днів.

ПОДРОБИЦІ ЕВАКУАЦІЇ АНГЛІЙСЬКИХ ВІЙСЬК З ФЛАНДРІЇ

ЛОНДОН, 2. (ТАРС). За повідомленням „Дейлі Телеграф енд Морнінг Пост", число евакуйованих з Фландрії становить 75 процентів, а за відомостями „Дейлі Експресс" — 80 процентів усього числа англійських солдатів, що знаходились на північному сході Франції. Ті, які повернулися, підкреслюють, що німецька авіація діє безперервно вдень і вночі. Головним засобом оборони військ, що евакуюються, є могутня вогнева заслона зенітної артилерії воєнних кораблів, які розташувались напівколом коло гавані. Англійським і французським солдатам доводиться, як правило, добиратися вплав до суден, що стоять в гавані.

Багато солдатів, поранених за останній час, не могло бути евакуйовано, і вони залишені у Франції. Лікарі і санітари лишились разом з ними.

„Таймс" пише, що втрати англійських військ під час евакуації невеликі.

АНГЛО-ФРАНЦУЗЬКІ ВТРАТИ

БУДАПЕШТ, 2. (ТАРС). За римськими повідомленнями, у Фландрії було врятовано, очевидно, 200 тис. англо - французських солдатів. Коло 80 тис. ще обороняють укріплені позиції в Дюнкерку. 600-700 тис. убиті, поранені або попали в полон у Фландрії і Артуа.

ДАТСЬКА ГАЗЕТА ПРО ДАЛЬШІ ВОЄННІ ПЛАНИ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ

КОПЕНГАГЕН, 2. (ТАРС). Дат[illegible] наступ проти [illegible]

Зустріч визволителів. Кадр з фільму „Мечта".

ЧЕРЧІЛЛЯ

зу вступити на борт цих суден. Ми, сказав Черчілль, не можемо сказати, коли буде розпочата спроба висадити війська на наше побережжя. Ми не можемо бути впевненими в тому, що взагалі німецькі війська колинебудь будуть висаджені. Однак, ніхто не повинен забувати про те, що широке вторгнення на ці острови підготовляється з усією німецькою точністю і може бути почате у всякий час в Англії, Шотландії, Ірландії або одночасно в усіх трьох країнах.

Якщо буде розпочата спроба здійснити це вторгнення, то очевидно, вона не буде відкладена на довгий строк. Метеорологічні умови можуть змінитись у всякий момент. Крім того, противникові надзвичайно трудно тримати напоготові свої судна протягом невизначеного строку, в той час, як вони кожної ночі зазнають бомбардувань з боку наших літаків і дуже часто обстрілюються нашими воєнними кораблями, що чекають їх біля виходів з портів.

Наступний тиждень, підкреслив Черчілль, буде дуже відповідаль-

Війна між Англією і Н

НІМЕЦЬКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

БЕРЛІН, 12. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передає таке зведення верховного командування німецької армії: „Англійські літаки в ніч на 12 вересня знову вчинили наліт на північну Німеччину. Ворожі літаки скинули фугасні і запальні бомби на жилі квартали ряду міст, в тому числі Гамбурга, Бремена і Берліна. Виникли численні пожежі, які завдали шкоду жилим будинкам і робітничим селищам. Убито 14 чоловік і поранений 41 чоловік. Шкода, заподіяна Берліну і іншим пунктам, незначна.

Ескадрильї німецьких бомбардувальників, винищувачів і пікіруючих літаків продовжували протягом дня і ночі свої нальоти на Лондон. Німецькі літаки бомбардували портові споруди, газові заводи, електростанції, пороховий завод і завод по виробництву зброї. Німецькі літаки скинули також бомби на авіаційний завод в Саутгемптоні, де були зруйновані 6 анга-

АНГЛІЙСЬКІ ПО

ЛОНДОН, 12. (ТАРС). В комюніке міністерства авіації і міністерства внутрішніх справ і внутрішньої безпеки говориться: „Лондонський район був знову головним об'єктом найбільших атак авіації противника. Головний удар противника був спрямований проти південної частини Лондона і південного передмістя. Незабаром після того, як настала темрява з'єднання німецьких бомбардувальників наблизились до району Лондона. Протягом усієї ночі ворожі літаки появлялись послідовними хвилями. Запальні бомби, що упали на багато будинків, викликали пожежі. Бомбардуванням пошкоджено багато будинків і кілька невеликих фабрик.

Ворожа авіація зробила нальоти також на інші райони країни. Бомби були скинуті в одному місті в південному Уельсі і в деяких містах північно-західної частини країни. Бомбардуванням заподіяна деяка шкода, але число жертв не-

„Вільна Україна"
Львов
2 АПР 1940

Велике життя

ВИСТАВКА ДО 85-РІЧЧЯ З ДНЯ СМЕРТІ АДАМА МІЦКЕВИЧА

В великій залі львівської філії бібліотеки Академії наук УРСР завтра відкривається виставка, присвячена 85-річчю з дня смерті найвидатнішого польського поета Адама Міцкевича.

Довгі роки лежала багатюща спадщина Міцкевича на полицях та в підвалах колишнього „Оссолінеум". Пліснява з'їдала високоцінні пам'ятки натхненної творчої праці поета, павутинням обсновувались історичні документи. Панська Польща і вчені, які стояли на її службі, закривали трудящим доступ до цінної скарбниці. Забуттям приховували все те, що свідчило про революційну творчість Міцкевича, про його глибоку любов до пригноблених та боротьбу за їх визволення. В школах по-піратськи фальшовано ідею творів Міцкевича. Навіть ті, які вивчали полоністику, не могли довідатись про те, що Міцкевич, на якого насильно надягали контуш і намагалися зробити його співцем шляхетського „не позвалям", кинув комісарові французької поліції слова: „Я був і є соціалістом!".

І тільки радянська влада по-справжньому оцінила спадщину Адама Міцкевича і дала радянським вченим, трудящим можливість пізнати її.

Фойе будинку львівської філії бібліотеки Академії наук УРСР гарно оформлено. Скульптури Маркса, Енгельса, Леніна прикрашені червоними прапорами. Високочить імпозантна скульптура Сталіна.

На стінах зали, в якій розміщена виставка, великі транспаранти. Читаємо на них слова О. С. Пушкіна про того, який „говорил о временах грядущих, когда народы, распри позабыв, в великую семью соединятся". Тут є також уривки з Міцкевичевої „Оди до юності" і вступу до перекладу „Пана Тадеуша" — М. Рильського.

Зала заповнена десятками вітрин. Крізь шибки ми бачимо пожовтілі документи, автографи, портрети, старі і найновіші видання творів поета Адама Міцкевича. Відвідувач неначе перегортає сторінки його життя, літературної творчості і суспільної діяльності.

Перші вітрини розповідають про роки перебування поета в Литві в 1798—1824 рр.: Заос'є — місце народження, генеалогічна таблиця родини Міцкевичів, копія перших спроб каліграфічного писання малого Адама, копія посвідки про закінчення школи в Новогрудку. Далі — автографи і перводруки перших поезій. Тут же рідкісні документи, які свідчать про приналежність Міцкевича до таємного політичного товариства („філаретів"), за що його й арештовано. Цікаві передусім оригінальні протоколи свідчень арештованих, між іншим Міцкевича та Янковського, який видав царській поліції підпільну організацію.

Багато місця відведено на виставці 1824—1829 рокам. Це роки перебування Міцкевича в Росії, зокрема в Петербурзі, Києві, Одесі, Криму і Москві. Численні фото, перші видання творів „Сонеты" в Москві і „Поезии" в Петербурзі, майже одночасні переклади їх на російську мову вказують, як побратськи зустріли Міцкевича декабристи, як високо оцінювали його творчість передові люди Росії та як гаряче полюбив поета-вигнанця Пушкін. Між автографами, які торкаються творчої праці Міцкевича під час перебування в Росії, є рукопис вірша „До друзів-росіян" і рукопис поеми „Конрад Валенрод".

Інші вітрини представляють нам документи про Міцкевича - емігранта від його виїзду з Росії в 1829 році аж до смерті. Вони говорять про подорож поета по Німеччині, знайомство з Гете, подорож по Італії, Швейцарії, про його намагання допомогти повстанню в 1831 році і про спроби організації легіону в Італії 1848 р. Найбільш тут пам'яток і документів з часів постійного перебування Міцкевича в Парижі і Лозанні, як редактора „Трибуни народів" і викладача слов'янських літератур в „Колеж-де-Франс".

Тут є надзвичайно цінні рукописи його найбільшої поеми „Пан Тадеуш", драматичної поеми „Дзяди" та інших творів.

На кінці шляху життя Міцкевича знаходимо документи про його виїзд на схід, перебування в Бургасі і смерть у Константинополі 1855 року.

Чотири великі вітрини виставки заповнені перекладами творів Адама Міцкевича на багато європейських мов. Тут є переклади Гулака-Артемовського, Навроцького, К. Волинця, Старицького, Франка і інших. Завершує їх блискучий переклад М. Рильського найвидатнішого твору Адама Міцкевича „Пан Тадеуш".

Львівська філія бібліотеки Академії наук УРСР відкрила для трудящих радянського Львова двері багатющої скарбниці пам'яток і документів, які дають можливість пізнати правдивого Адама Міцкевича — великого польського поета, борця за волю пригноблених, поборника найвищої ідеї — дружби народів.

К. ПЕЛЕХАТИЙ.

На фото: Артилерійські укріпленлення на південному побережжі Англії. (Репродукція „Сфір“). Фото ТАРС.

Війна між Англією і Німеччиною

БЕРЛІН, 23. (ТАРС). Верховне командування повідомляє: В ніч на 22 листопада німецька авіація продовжувала свої операції проти Лондона і знову зробила нальоти на Бірмінгам, Ковентрі, Брістоль і Саутгемптон. Вдень тривали нальоти на Лондон, Брайтон і інші важливі у воєнному відношенні об'єкти. В Центральній Англії бомби були скинуті на кілька аеродромів. В ангарах і сховищах виникли пожежі. Сильного бомбардування зазнали також залізничні споруди в Південно-східній Англії і коло Лінкольна. На морі німецька авіація заподіяла тяжких пошкоджень двом вантажним суднам. Англійські літаки в ніч на 23 листопада знову бомбардували жилі квартали в Західній Франції і Західній Німеччині. В...

...ла з великим успіхом новий наліт на Бірмінгам — в місті почались пожежі, порушений рух транспорту. Багато заводських приміщень зруйновано.

Під час нальоту в ніч на 23 листопада в Бірмінгамі були скинуті бомби всіх калібрів на воєнні заводи, які ще не потерпіли від попередніх бомбардувань. Щоб утруднити дії англійської зенітної артилерії, напади окремих бомбардувальників змінялись масовими атаками великих з'єднань. Під час цього нальоту вперше в масовому масштабі бомби скидались з бриючого польоту. Вчора після полудня німецькі далекобійні гармати обстріляли важливі воєнні об'єкти, розташовані на південний схід від Лондона.

...південно-східного побережжя Англії. Пошкоджені жилі будинки. Число жертв невелике. Збиті два німецьких бомбардувальники.

В ніч на 23 листопада німецькі літаки скинули бомби в західній частині Центральної Англії. Зруйновано багато будинків. Є вбиті і поранені. Виникло багато пожеж, які були швидко ліквідовані. Наліт на Лондон і міста в долині ріки Мерсей і Південної Англії не заподіяв значної шкоди. Число жертв також невелике.

ЛОНДОН, 23. (ТАРС). Агентство Рейтер передає, що англійські літаки, які розкидають міни в територіальних водах противника, покрили за час своїх операцій коло 1 млн. миль. Авіація розкидала міни в Північному морі, протоці Да-

Сесія Академії наук УРСР у Львові

Вчора на ранковому засіданні сесії Академії наук УРСР перший виступив з доповіддю тов. С. М. Белоусов на тему: „Завдання радянської історичної науки". Доповідач дав картину історичних дослідів, як їх розуміли історики домарксистської доби, після чого протиставив їм нових учених, що розробляють історію єдиним науковим методом діалектичного матеріалізму. Змалювавши досягнення радянських істориків в СРСР, тов. Белоусов спинився зокрема на працях істориків України. Особливу увагу приділив доповідач завданням, які стоять перед історикаами західних областей України.

Професор І. П. Крипякевич прочитав доповідь: „Комунікаційні зв'язки західно-українських земель з Наддніпрянщиною в XVI—XVII ст. ст." Він вказав на три шляхи, що йшли з Західної України на схід: перший — торговельний і воєнний шлях, продиктований потребою захищати країну від наїзду різних орд, другий — так званий шлях татарський і третій — чумацький. Історик підкреслив вагу цих шляхів з різних поглядів: суспільного, політичного, господарського і культурного.

У доповіді на тему: „Колонізація західно-українських земель польськими осадниками 1919—1939 рр." тов. І. І. Карпинець показав методи польської шляхетської влади, яка хотіла знищити українське населення на західних землях засобами насильної колонізації.

Остання ранкова доповідь тов. О. А. Терлецького була на тему: „З суспільно-політичних відносин Галичини в першій половині XIX ст.". Доповідач показав, як австрійський уряд ставився до окремих національностей і окремих класів громадянства у т. зв. Галичині. Зокрема він зупинився на політиці австрійського уряду, який використовував ворожнечу місцевих національностей для своїх цілей і зі шкодою для інтересів цих національностей.

На вечірньому засіданні з великою доповіддю виступив старший науковий працівник інституту економіки тов. П. Л. Фрідман. Тема: „Багатства західних областей УРСР і перспективи їх використання в третій сталінській п'ятирічці".

Доповідач намалював великі, невичерпні багатства, які таїть у собі територія західних областей України. Великі поклади нафти, бурого вугілля, торфу, солі, земних газів, земного воску, цінні глини, каміння, великі водні ресурси, багаті ліси, енергія вітру, великі мінеральні джерела, особливо на території Карпат та Підкарпаття тощо. Всі ці багатства раніше або зовсім не використовувались, або використовувались надто мало.

Перспективи розвитку цих багатств доповідач тісно пов'язав з практичними завданнями, які поставлені в рішеннях XVIII з'їзду ВКП(б) та XV з'їзду КП(б)У.

Тов. М. Ю. Смішко прочитав доповідь: „Культура тілопальних курганів II—V ст. ст. нашої ери на Підкарпатті", доводячи, що нова культурна група курганів, що відкрита в 1934 році свідчить про дакійське походження місцевого населення. Оселі будовані мешканцями цього краю тривали приблизно 150 років, а потім люди переходили жити на інші місця.

Тов. Я. І. Пастернак у своїй доповіді: „До проблеми Києво-Галицької культурної єдності", говорив про розкопки в селі Крилосі коло Галича і доводив, що відкриті там руїни є сліди собору, збудованого Ярославом Осьмомислом в XII віці.

Роботу з комсомолом занедбано

Комсомол — бойовий помічник більшовицької партії. На нього покладено велике завдання — систематично, повсякденно вести виховну роботу серед молоді, допомагати партії виховувати молодь у комуністичному дусі.

Парторганізації, керівники комсомольських організацій зобов'язані забезпечити чітку роботу комсомолу. Але ще не всі вони зрозуміли свої завдання в питанні керівництва роботою комсомольських організацій.

Візьмемо Бібрківський район. Робота з комсомолом організована слабо Про це говорять такі факти: надзвичайно повільний ріст комсомольської організації — за 4 місяці до лав комсомолу прийнято лише 48 чоловік, хоч база для росту в районі є велика.

Всі комсомольці Бібрківського району працюють над підвищенням свого ідейно-теоретичного рівня. Зараз працює 7 гуртків політнавчання, 18 комсомольців вивчають „Короткий курс історії ВКП(б)". Але в допомогу їм не організуються лекції, бесіди, групові та індивідуальні консультації. Не проводиться перевірка, як працюють над підвищенням свого ідейно-теоретичного рівня і яка їм потрібна допомога. В зв'язку з цим більшість працюючих над собою самостійно все ще вивчають тільки перші глави Короткого курсу історії партії.

Недоліком в роботі комсомольської організації є також те, що мало приділяється уваги політвиховній роботі серед молоді. Дуже рідко практикуються відкриті комсомольські збори з запрошенням на них позаспілкової молоді.

Надзвичайно важливою ділянкою є виховна робота серед допризовників. Однак комсомольська організація це питання занедбала.

У військовому відділі райкому комсомолу навіть не мають точного обліку допризовників, а між тим в районі налічується багато неписьменних таких, що мають освіту за один-два класи сільської школи.

Ще не організовано ні однієї шкільної комсомольської організації.

Ці недоліки є результатом поганого керівництва роботою комсомольських організацій.

Райком партії за весь час тільки один раз заслухав питання на своєму засіданні про прийом в комсомол. Мало цікавляться роботою комсомолу первинні партійні організації. Секретар парторганізації райвиконкому тов. Лотоцький на звітно-виборних зборах заявив, що парторганізація комсомолом не займалася.

Нема достатнього керівництва і допомоги Бібрківській комсомольській організації і з боку обкому комсомолу. Лише один раз був там представник обкому комсомолу тов. Дубицький, який посидів на районних комсомольських зборах і виїхав, не надавши ніякої допомоги райкому комсомолу.

Бібрківському райкому партії і обкому комсомолу необхідно з цих фактів зробити відповідні висновки.

СІКОРСЬКИЙ, КОЗІНЦЕВ.

Тиша і спокій

Львівський район має всі можливості створити в себе міцну кормову базу, необхідну для дальшого розвитку тваринництва. На його території 3.400 га природних сіножатей, 369 га багаторічних і однорічних трав.

Щож робиться в селах для того, щоб вчасно підготуватись і високоякісно зібрати високий врожай сіна і трав? На це запитання в райземвідділі відповісти затрудняються.

— Розпочав сінозбирання колгосп ім. 17 вересня. Здається вже косять і в селах Збоїсках, Підліссках, — твердить завідуючий райземвідділом тов. Рачок. А скільки хто і яких скосив трав, він так і не знає. Не знає цього і старший агроном тов. Головатий.

Вже цей факт наочно характеризує, наскільки безвідповідально земельний відділ ставиться до такої важливої кампанії, як сінозбирання.

Керівництво і допомогу сільським Радам він обмежив тим, що надіслав їм лише плани. А як ці плани виконуються на ділі, як підготовились села, чи вистачає кіс, сінокосилок, чи організовані косарі, в земельному відділі це нікого не турбує.

Для того, щоб на площі 3.769 га за 7 робочих днів, як це передбачено планом, високоякісно зібрати сіно і трави, в районі повинно щодня працювати на повний хід 10 сінокосилок і 9.423 косарі. Чи все до цього готове? Ні. Через кілька днів почнеться масове сінозбирання, а в районі, як виявилось, досі 4 сінокосилки стоять несправні, і з ремонтом їх не поспішають. Нічого також не робиться і в справі організації косарів.

Село Зимна Вода, згідно плану земельного відділу, повинно скосити 76 га сіна і трав. Але в сільській Раді про це досі ніхто не знає. Голова сільради т. Морозик вперше чує про план.

Подібний стан з підготовкою до сінозбирання в селах Дубляни і Жидатичі. Щоб зібрати 700 га сіна і трав, в цих селах повинні працювати понад 800 косарів. Але покищо в цій справі тут також нічого не зроблено.

Замість серйозної, вдумливої підготовки до сінозбирання, в районі панує тиша і спокій.

ІВ. ТУЗ.

Незабутній день

День 17 травня був днем перелому в моєму житті, — говорить Марія Бакун. — В цей день мене прийняли в ряди Ленінсько-Сталінського комсомолу. Я весь час, після приходу Червоної Армії, готувалась до цього дня.

Тов. Бакун брала активну участь у підготовці до виборів у Народні Збори, була агітатором під час виборів до Верховних Рад СРСР і УРСР, також працювала членом виборчої комісії. Після виборів Марія Бакун продовжує брати активну участь в громадській роботі. Вона веде боротьбу з ворожими елементами. Марія першою вступила в колгосп. Тепер вона працює дояркою і сумлінно виконує доручену їй роботу.

Таких юнаків і дівчат, як тов. Бакун, в Рава-Руському районі чимало. Всі вони вже давно мріють про те, щоб бути комсомолками — подають заяви до комсомолу. Лави комсомолу тут з кожним днем зростають за рахунок передової, відданої більшовицькій партії, молоді.

МОРГУН.

Група молодих художників — студентів львівської художньої школи під час лекції. Фото Бром.

Податкова система в СРСР

Важким тягарем лягали податки на плечі трудящих в шляхетській Польщі. За допомогою податкового важеля буржуазна держава висмоктувала останні соки з пригнічених і поневолених робітників і селян. Особливо тяжкий стан переживало населення колишньої Західної України. Трудове населення тут сплачувало понад 100 різних податків і зборів.

Робітники і службовці обкладалися податками: прибутковим, спеціальним, квартирним, податком з електроенергії та інш. По відношенню до заробітної плати — це становило до 20 процентів щомісяця.

Основний податок з селян, так званий поземельний, обчислювався таким чином, що біднота сплачувала вдвічі більше, ніж заможні господарства. Візьмемо для прикладу два господарства села Зиболки. Куркуль, що мав 10 га землі, пару коней, три корови, молотарку, систематично експлуатував батраків, сплачував 2 злотих поземельного податку з гектара на рік. Бідняцьке ж господарство, яке мало в користуванні 0,75 га орендної землі і одну корову, повинно було сплачувати 2 злотих 90 грошей з гектара.

До основної ставки поземельного податку додавались місцева надбавка в розмірі 100 проц. до суми податку, кризисна надбавка — 10 проц., порівняльний збір — 25 проц., помайновий і шляховий податки, примусові збори на утримання місцевої влади, побори за утримання корови, свині, коня, собаки тощо.

Надзвичайно великих розмірів досягали штрафи, які застосовувались з метою збільшення прибутків шляхетської держави і як знаряддя національного і класового пригнічення. Штрафи стягалися навіть за жебрацтво, за спів українських пісень, за носіння українського одягу і т. ін. Цілком ясно, що більше половини валового прибутку бідняцьких і середняцьких господарств ішло на сплату податків.

В той же час куркульським господарствам надавалися всілякі пільги, церковно-манастирські землі і землі осадників зовсім звільнялись від оподаткування. Магнати-мільонери, багатії-поміщики часто роками не сплачували податків і з них не тільки не стягали грошей примусово, а навіть соромились надіслати нагадування. Князь Пщинський мав боргу 13,5 мільонів злотих, князь Любомирський — понад 3 мільони. Польський уряд охоче ішов на поступки і списував з князів всю заборгованість. В той же час у бідняка-селянина за 20 злотих боргу забирали єдину корову.

Так проводила свою податкову політику панська Польща.

Після воз'єднання народів Західної України з великим радянським народом були скасовані раз і назавжди всі кабальні податки і побори. Селянські господарства, робітники і трудова інтелігенція були звільнені від сплати недоїмок і недоплат по всіх раніше існувавших податках. На оновленій землі тепер мають силу тільки радянські закони.

Радянська податкова система немає нічого спільного з податковими системами капіталістичних країн. Податки, що їх сплачує населення Радянського Союзу, витрачаються на дальший розвиток соціалістичної промисловості і сільського господарства, на покращення матеріально-побутових умов трудящих, на розквіт культури, науки і мистецтва.

Радянські податки не є тягарем, який пригноблює трудящих, приводить їх до зубожіння. Сплачуючи податок, кожний робітник, службовець, селянин бере активну участь в соціалістичному будівництві.

Заробітна плата робітників і службовців обкладається лише подоходним податком і збором на потреби культурного і житлового будівництва, ставки яких прямо пропорціональні до суми заробітної плати. Найбільша ставка оподаткування не перевищує 7,9 проц. до суми місячного заробітку. Згідно з радянським законодавством, заробіток нижче 150 карбованців зовсім не обкладається податком.

Єдиним податком, що будуть сплачувати колгоспники і одноосібники західних областей України в 1940 році, є сільськогосподарський податок. Уряд звільнив селян цих областей від оподаткування культзбором і податком з коней в одноосібних господарствах. Жодних місцевих зборів і податків селянські господарства не сплачують. Крім того, спеціальною постановою уряду для західних областей України надані великі пільги і в начисленні сільськогосподарського податку. Так, для господарств колгоспників існуючі ставки знижено на 25 проц., повністю звільнені від оподаткування селяни, що мають менше 1.000 карбованців прибутку на рік, не оподатковується вся дрібна худоба.

Сільськогосподарським податком обкладається не земля, як в Польщі, а всі прибутки господарства. Податок обчислюється за твердими ставками в карбованцях з суми валового прибутку. Чим більший прибуток, тим більша ставка. Так, господарство з прибутком в 2.000 карбованців платитиме 6,5 проц. від своїх прибутків, з прибутком в 6.000 карбованців — 10 проц., а заможне куркульське господарство, що має на рік 25.000 крб. прибутків, 36 проц.

Радянська держава, у відповідності з принципами великої Сталінської Конституції, повсякденно піклується про непрацездатних, стариків, інвалідів, родини червоноармійців. Ці господарства, якщо в них немає працездатних, зовсім звільняються від оподаткування; при малій кількості працездатних одержують значні пільги.

З метою всебічного сприяння розвитку колективізації, як єдиного способу піднесення сільського господарства і добробуту селян, для господарств колгоспників встановлено ряд пільг. Крім того, всі доходи — натуральні і грошові, одержані на трудодні, не обкладаються.

Всі ці заходи ще раз підкреслюють сталінське піклування радянського уряду про кожного трудящого, про добробут, заможне і культурне життя селян.

Перед фінансовим апаратом західних областей України стоїть завдання великої політичної важливості. Фінансовим працівникам довірено проводити в життя радянську податкову політику, забезпечити в 1940 році своєчасне і правильне обкладання. Виконати це завдання — справа честі кожного працівника фінансової системи.

КУЛАК —
начальник податкового сектору Львівського облфінвідділу.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Вільна Україна

ОРГАН ЛЬВІВСЬКОГО ОБКОМУ, МІСЬККОМУ КП(б)У ТА ОБЛВИКОНКОМУ

Червень
11
Вівторок
1940
№135 (216)

Ціна номера 10 коп.

Сьогодні в номері:

Передова — Перед наступним навчальним роком.
Про присвоєння військових звань вищому начальницькому складові Червоної Армії — Постанова Ради Народних Комісарів Союзу РСР (1 стор.).
Кулак — Податкова система в СРСР (2 стор.).
Сесія Академії наук УРСР у Львові (2 стор.).
„Іван Сусанін" (3 стор.).
А. Пронін — Збільшимо випуск товарів ширвжитку (4 стор.).
Ол. Степовий — Ще раз про трест „Львіввуглерозвідка" (4 стор.).
Закордонна інформація (5 стор.).

Перед наступним навчальним роком

В школах закінчився навчальний рік. Наближаються до кінця іспити. Після цього діти і вчителі відпочиватимуть. В садах, парках, на курортах, в піонерських таборах і вдома діти оздоровлятимуться, щоб в наступному навчальному році з свіжими силами приступити до навчання.

Діти відпочиватимуть, а батьки, районні виконавчі комітети, відділи народної освіти, сільські Ради повинні негайно, з сьогоднішнього дня, готувати школи до навчального року.

З приходом Червоної Армії і встановлення тут Радянської влади школи розрослись, виростали нові. Находу, в процесі роботи, доводилось перебудовувати програми. В цій справі зроблено багато. Але основна робота — попереду. Замість 814 шкіл, що раніше були в області в наступному навчальному році буде 1243. В панській Польщі повні середні школи були тільки у великих містах. В 25 районних центрах нашої області зовсім не було повних середніх шкіл. Тепер їх треба організувати. В 13 районах — повні, в 12 — неповні середні школи.

В цьому навчальному році, за попередніми даними не було охоплено школою 23 тисячі дітей. Справжнє число їх набагато більше. Понад 600 нових класів потрібно утворити, устаткувати і забезпечити вчителями. Старі шкільні приміщення треба розширювати, 50 шкіл добудовувати, споруджувати нові, світлі, просторі повні середні школи. Майже всі шкільні приміщення потрібно відремонтувати.

Великі кошти відпускає держава на цю справу. Близько 5 мільонів карбованців мають бути протягом літа вкладені в шкільне будівництво.

В панській Польщі школи були злиденні, не устатковані, особливо на селі. Парти поломані. Потрібного наочного приладдя не було. Понад 5 мільонів карбованців відпустила радянська держава на обладнання шкіл. Понад 10 тисяч парт треба виготовити до початку навчального року. Цілком зрозуміло, що до цієї справи треба підійти по-господарському. Частину старих парт треба добре відремонтувати. Частину заново зробити. Добре устаткувати школи наочним приладдям. Районні виконавчі комітети і сільські Ради повинні тут проявити якнайбільше ініціативи і господарської поворотливості. Можна і потрібно винайти внутрішні ресурси і значну частину парт виготовити господарським порядком. Чимало матеріалу для ремонту і будівництва шкіл можна знайти на місці. Вчасно треба забезпечити школи на зиму паливом.

Ще більші, складніші і відповідальніші завдання стоять перед партійними і радянськими організаціями, відділами народної освіти в справі підготовки і забезпечення шкіл педагогами. Понад 3000 нових вчителів потрібно для шкіл нашої області в наступному навчальному році.

Невелику частину педагогів дадуть вищі учбові заклади Наркомосвіти, в тому числі Львівський педагогічний інститут та педагогічні школи. 350 учителів для шкіл нашої області готуватимуть на спеціальних курсах в Дніпропетровську. Решту, основну масу вчителів треба готувати в нашій області. І тут літню перерву в навчанні треба використати максимально. Багатьом педагогам цього літа не доведеться весь час відпочивати. На півторамісячних курсах або на спеціальних семінарах, вони підвищать свою кваліфікацію, набудуть потрібних їм знань, глибше ознайомляться з методами радянської школи. Відділам народної освіти, зокрема обласному відділу, який організовує курси і семінари, потрібно забезпечити їх висококваліфікованими викладачами та добре організувати роботу.

Не менші завдання і відповідальність покладається, поруч з відділами народної освіти, і на видавництво „Радянська школа" та на Книгокультторг — забезпечити школи підручниками, зошитами, олівцями, ручками, ранцями, чорнилом, всім, що потрібно для учня. На цю справу також держава відпустила велику суму грошей. Треба тільки їх вміло, раціонально і, головне, вчасно використати.

Чи могли вчителі і трудящі області бачити хоч подібне ставлення до шкіл, до дітей за часів панської Польщі. Цього не було і не могло бути в умовах капіталістичного світу. Тільки радянська влада, тільки більшовицька партія, піклуються про школи, про науку, дбайливо і повсякчасно виховують молоде покоління, не шкодуючи ні зусиль, ні коштів.

Понад 15 мільонів карбованців дала держава на підготовку шкіл нашої області до наступного навчального року. Обов'язок партійних і радянських організацій, відділів народної освіти, педагогічних колективів шкіл, батьків — вчасно впоратись з цими невідкладними завданнями.

15 серпня школи повинні бути готові — світлі, теплі, чисті, устатковані, забезпечені висококваліфікованими вчителями. Першого вересня радянські діти прийдуть в радянську школу.

Угода про уточнення кордону в районі торішнього конфлікту на ріці Халхін-Гол

В результаті переговорів, які відбувалися останнім часом між Народним Комісаром Закордонних Справ В. М. Молотовим і послом Японії н. Того, при взаємному визнанні інтересів сторін, що прийшли до згоди, як радянсько-монгольської, так і японо-манчжоугоської, 9-го червня досягнута угода в питанні про уточнення кордону в районі торішнього конфлікту, — в питанні, яке в свій час не було розв'язане радянсько-монгольською і японо-манчжоугоською мішаною комісією по уточненню кордону в згаданому районі і становило перешкоду до врегулювання взаємовідносин СРСР з Японією, а також МНР з Манчжоу-Го.

ПРО ПРИСВОЄННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗВАНЬ ВИЩОМУ НАЧАЛЬНИЦЬКОМУ СКЛАДОВІ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

ПОСТАНОВА РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ СОЮЗУ РСР

(Продовження. Початок див. в номері за 6 червня)

Рада Народних Комісарів Союзу РСР постановляє:

Затвердити пропозиції Урядової Комісії про присвоєння особам вищого начальницького складу Червоної Армії військових звань, встановлених Указом Президії Верховної Ради Союзу РСР від 7 травня 1940 року.

XIII

ПРИСВОЇТИ ЗВАННЯ ГЕНЕРАЛ - МАЙОРА:

275. Найдьонову Василеві Івановичу.
276. Наумову Андрієві Зіновійовичу.
277. Недвігіну Семенові Івановичу.
278. Неретіну Василеві Івановичу.
279. Несмелову Віталієві Миколайовичу.
280. Нікітіну Андрієві Григоровичу.
281. Нікітіну Іванові Семеновичу.
282. Нікітіну Іванові Федоровичу.
283. Нікітіну Миколі Лаврентійовичу.
284. Ніфорову Анатолієві Олександровичу
285. Нікішеву Дмитрові Микитовичу.
286. Нікішину Миколі Миколайовичу.
287. Ніколаєву Іванові Федоровичу.
288. Нікольському Миколі Петровичу.
289. Новік Костянтинові Гнатовичу.
290. Новікову Василеві Васильовичу.
291. Ноздрунову Михайлові Кузьмичу.
292. Норейко Миколі Казимировичу.
293. Оборіну Степанові Іллічу.
294. Обухову Вікторові Тимофійовичу.
295. Овчинніков Михайлові Миколайовичу.
296. Огурцову Сергієві Яковлевичу.
297. Орлову Миколі Івановичу.
298. Павлову Василеві Федотовичу.
299. Пачлович Антонієві Олександровичу.
300. Паніну Іллеві Васильовичу.
301. Панніну Романові Івановичу.
302. Панфілову Іванові Васильовичу.
303. Панюхову Василеві Васильовичу.
304. Пастревич Олександрові Івановичу.
305. Паука Іванові Христіановичу.
306. Петрову Гавріїлові Олександровичу.
307. Петрову Данилові Юхимовичу.
308. Петрову Іванові Олексійовичу.
309. Петрову Іванові Юхимовичу.
310. Петрову Костянтинові Івановичу.
311. Петрову Макарові Івановичу.
312. Петрову Михайлові Петровичу.
313. Пігаревич Борисові Олексійовичу.
314. Писаревському Дмитрові Семеновичу.
315. Плюсніну Миколі Івановичу.
316. Поветкіну Степанові Івановичу.
317. Погребову Борисові Андрійовичу.
318. Покровському Олександрові Петровичу.
319. Понеделіну Павлові Григоровичу.
320. Попову Олександрові Олександровичу.
321. Попову Василеві Степановичу.
322. Попову Дмитрові Федоровичу.
323. Попову Матвієві Тимофійовичу.
324. Попову Михайлові Андріановичу.
325. Преснякову Іванові Андрійовичу.
326. Привалову Петрові Фроловичу.
327. Проніну Михайлові Андрійовичу.
328. Проніну Миколі Піловичу.
329. Простякову Гнатові Васильовичу.
330. Прохорову Василеві Івановичу.
331. Процветкіну Михайлові Максимовичу.
332. Прошкіну Миколі Гнатовичу.
333. Пузирьову Михайлові Івановичу.
334. Пулко-Дмітрієву Олександрові Дмитровичу.
335. Пухову Миколі Павловичу.
336. Ракутіну Костянтинові Івановичу.
337. Рев'якіну Василеві Андрійовичу.
338. Ріхтер Борисові Стефановичу.
339. Роговському Олександрові Антоновичу.
340. Рогозному Зіновієві Захаровичу.
341. Розанову Анатолієві Миколайовичу.
342. Рокоссовському Костянтинові Костянтиновичу
343. Романову Михайлові Тимофійовичу.
344. Романову Федорові Миколайовичу.
345. Рубіну Йосифові Григоровичу.
346. Рубцову Петрові Миколайовичу.
347. Рубцову Федорові Дмитровичу.
348. Рудакову Захарові Яковлевичу.
349. Рудчук Петрові Лукичу.
350. Рум'янцеву Олександрові Дмитровичу.
351. Руссіянову Іванові Микитовичу.
352. Рибалко Павлові Семеновичу.
353. Рижову Олександрові Івановичу.
354. Риндзюнському Михайлові Мироновичу.
355. Савінову Іванові Степановичу.
356. Саввушкіну Михайлові Сергійовичу.
357. Саліхову Маркіс Бікмуловичу.
358. Самохіну Олександрові Георгійовичу.
359. Сафонову Димитрові Потаповичу.
360. Сахнову Семенові Павловичу.
361. Сверчевському Карлові Карловичу.
362. Селезньову Дмитрові Михайловичу.
363. Селіверстову Василеві Олексійовичу.
364. Семашко Валентинові Владиславовичу.
365. Семенову Іванові Йосифовичу.

(Продовження в наступному номері)

Про присвоєння військових звань вищому начальницькому складові Військово-Морського Флоту

ПОСТАНОВА РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ СОЮЗУ РСР

(Закінчення. — Початок див. в номері за 6 червня).

Рада Народних Комісарів Союзу РСР постановляє:

Затвердити пропозиції Урядової Комісії про присвоєння особам вищого начальницького складу Військово-Морського Флоту військових звань, встановлених Указом Президії Верховної Ради Союзу РСР від 7 травня 1940 року.

VII

ПРИСВОЇТИ ЗВАННЯ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРА АВІАЦІЇ:

1. Андрєєву Олександрові Харитоновичу.
2. Єрмаченкову Василеві Васильовичу.
3. Кваде Павлові Павловичу.
4. Коробкову Федорові Григоровичу.
5. Кузнецову Олександрові Олексійовичу.
6. Лемешко Петрові Миколайовичу.
7. Острякову Миколі Олексійовичу.
8. Петрухіну Миколі Трохимовичу.
9. Рожкову Іванові Васильовичу.
10. Русакову Вікторові Антоновичу.
11. Самохіну Михайлові Івановичу.
12. Столярському Станіславу Едуардовичу.
13. Суворову Василеві Васильовичу.
14. Цирулеву Олександрові Васильовичу.

VIII

ПРИСВОЇТИ ЗВАННЯ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРА БЕРЕГОВОЇ СЛУЖБИ:

1. Арсеньєву Миколі Васильовичу.
2. Броневицькому Петрові Семеновичу.
3. Григор'єву Григорієві Тимофійовичу.
4. Грімзіну Іванові Васильовичу.
5. Гусєву Іванові Костянтиновичу.
6. Єлісєєву Олексієві Борисовичу.
7. Кабанову Сергієві Івановичу.
8. Кузьмичову Іванові Миколайовичу.
9. Куманіну Михайлові Федоровичу.
10. Малаховському Іванові Вікентійовичу.
11. Москаленко Митрофанові Івановичу.
12. Павлову Василеві Олексійовичу.
13. Татарінову Олексієві Миколайовичу.
14. Фадюніну Володимирові Васильовичу.

IX

ПРИСВОЇТИ ЗВАННЯ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРА ІНТЕНДАНТСЬКОЇ СЛУЖБИ:

1. Купрєєву Олександрові Клавдійовичу.
2. Язикову Семенові Павловичу.

Голова Ради Народних Комісарів Союзу РСР — В. МОЛОТОВ.
Керуючий справами Ради Народних Комісарів Союзу РСР — М. ХЛОМОВ.

Москва, Кремль, 4 червня 1940 року.

КОМУНІСТ Київ, 16 березня 1940 року.

Там, де були єзуїти

Великі сніги в цьому році. Інколи машина йде між двох білих стін, що сліпуче блищать на сонці. Селяни вже взялися за перші роботи — вивозять на поля добрива.

Скоро тут візьмуться широким фронтом до весняної праці.

Містечка Городок Ягелонський, Садова Вишня, Мосиська. І скрізь — групи людей біля списків виборців. Інтерес до виборів у Верховні Ради — величезний, і кожний прагне перевірити правильність списку.

Скоро — Перемишль. Скільки раз це місто-кріпость хвилювало наші серця! Скільки спогадів юнацтва зв'язано з ним з часів першої імперіалістичної війни!

Ось ці старі земляні форти, які можуть розказати про багато чого. Ось братські могили російських солдатів. Тепер, коли проїжджаєш цими місцями, коли земля стала народною, — всі колишні події постають по-іншому.

Дорога стає ширшою. Машина летить все швидше. В'їжджаємо в Перемишль. Вулиці міста посквавлені.

Те, що досі існувало для тебе, як географічна умовність, — тепер стає точною реальністю. Ріка Сан. Тут новий державний кордон.

Сьогодні наша путь—через Добромиль на містечко Хиров. Довідуємось, що там була академія єзуїтів. Цікаво глянути.

Пішли яри і горби. Ще далі — і перед нами Карпатські відроги. Вони підіймаються в дивній красі снігового убору і сонячного блиску. Тут села і хутори вже якісь особливі, гірське походження їх очевидне.

В оточенні парків — корпуси величезного трьохповерхового будинку. Це і є те, що в Хирові і далеко за Хировом називали академією єзуїтів.

Вересень минулого року викурив звідси «святих» отців. Вони кинули своє лігво і втекли хто куди, почуваючи, що рильце у них у пушку. Господарями цього будинку стали працівники радянського учбового закладу. У всіх кабінетах і аудиторіях кипить робота, звідусіль дивляться на вас привітні, гостинні працівники закладу. Вони першими і подбали про охорону всього цінного, що є в цьому будинку.

Офіціальна назва академії єзуїтів — «Науково-виховний заклад ордена єзуїтів в Хирові». Тут пройшли школу численні покоління ксьондзів. Тут готувалися кадри майбутніх державних сатрапів. Розповідають, що сумної пам'яті Ридз-Смігли у свій час теж протирав тут штани.

Ні в одному офіціальному документі цієї «симпатичної» установи не сказано про одну її сокровенну мету — бути філіалом по підготовці шпіонів і диверсантів для колишньої польської держави. Втім, тут по цій частині обслужували не тільки Польщу; шлях у Хиров для «перепідготовки» знали єзуїти Рима, Парижа, Лондона. Тепер це чорне гніздо зруйноване. Тут уже не міг нічого вдіяти навіть сам штатний патрон академії — «святий» Юзеф.

Виявляється, вчорашні хазяї Польщі прийняли підприємство на-ходу: «заклад» існував давно і в 1936 році єзуїти відмічали його 50-річчя. За час владування беків і славой-складковських академія в своїх садистських методах і прийомах досягла повної «досконалості».

Товариші ведуть нас з поверха на поверх. Нові хазяї влаштовуються по-хазяйському. Вже почали деякі переробки. З колишнього «закладу» виганяється його похмурий єзуїтський дух.

Ідемо в бібліотеку. Втікаючи з Хирова, єзуїти забрали частину цінних книг, створили плутанину в фондах, частину звалили на підлогу. Але й тепер ця бібліотека являє собою значну цінність для історика, для дослідника. Багатотисячна збірка книг повинна бути збережена, переглянута, передана нашим науковим і культурним організаціям.

Керівники учбового закладу справедливо скаржаться: вони зверталися в різні організації, але результатів поки нема. Книги лежать і по цей день. Це тим більше неприпустимо, що серед них є унікуми, раритети, які повинні бути вивчені особливо ретельно.

Переходимо в музей академії. І тут немало цінних експонатів, яким місце в загальних музеях для широкого огляду трудящих. Основний ухил музею — природа. Поряд цього багатий відділ нумізматики. Знову з'ясовується, що і цим музеєм наші організації по-справжньому ще не зацікавились. Товариші, що нас проводжають, старанно зачиняють двері музею і просять:

— Напишіть про бібліотеку і музей в газету. Хай відгукнеться Академія наук УРСР, хай про це дізнаються ті, кому слід.

А містечко Хиров, звільнене від сусідства з єзуїтами, живе по-новому. Тут є школи — українська, російська, польська, єврейська. Розгортається підготовка до виборів. Агітатори ведуть серед населення велику роз'яснювальну роботу.

Ідемо в Перемишль. Синява неба і білосніжність полів якось зблизилися. Зорі здаються особливо ясними. Спочатку багровий, а потім все світліший за відрогами підіймається диск місяця. Все частіше доганяємо пішоходів. Вони поспішають у Перемишль, де сьогодні трудящому населенню показують картину «Член правительства».

Життя йде без єзуїтів — і тому воно прекрасне.

Я. ГОРОДСКОЙ.

Перемишль,
березень 1940 року.

Подруги **Таня Лебедєва** (справа) і **Рима Бочкарьова.**

Хижі звірі на операційному столі

Перед будинком Київського інституту експериментальної біології і патології зупинився автомобіль. В ньому привезли чергового пацієнта. З великою пересторогою з кузова — це був грузовик — вивантажили велику клітку спеціальної конструкції. В ній і був пацієнт — величезний бурий ведмідь.

Ведмедя перевели в експериментальну кімнату, вистригли на відповідних місцях шерсть, поклали на операційний стіл і міцно прив'язали. Маска насичена ефірно-хлороформовим наркозом. Ведмідь був готовий до операції.

Точний удар ланцета і сонна артерія на шиї оголена. Включають самописний вимірчий прилад — кімограф. На закопченій ленті він точно записує артеріальне і венозне тиснення крові.

Оператор розкриває черевну порожнину. Його цікавлять воротна вена і печінка тварини.

Чому печінка?

* * *

Вже давно увагу лікарів, біологів, патологів прикувала до себе проблема шоку — дуже небезпечного для життя людини явища, яке часто трапляється при пораненнях, операціях і ряді захворювань. Під час шоку, звичайно, різко падає тиснення крові. Учені поставили перед собою завдання — розгадати, куди дівається кров, де вона скупчується. З'явилася теорія Маутнера і Піка про те, що саме печінка час від часу затримує в собі кров. Ця властивість печінки була названа шлюзовою функцією.

Має цю властивість печінка людини, чи не має? Відповісти на це запитання — це значить дати клініцистам могутню зброю для врятування життя багатьох людей, що гинуть при явищах шоку.

Досі шлюзова функція була твердо доведена на дослідах з печінкою собаки. Одночасно було встановлено, що печінка кішки не має цієї властивості. От і виникло питання, що є загальною закономірністю і що є винятком. Треба було провести досліди на найрізноманітніших тваринах, щоб мати право зробити бодай попередній прогноз щодо кровозатримуючих функцій печінки людини.

Вивчити цю надзвичайно актуальну теоретичну і практичну проблему було доручено відділові порівняльної патології інституту експериментальної біології і патології Наркомздоров'я УРСР. Цим відділом керує проф. М. М. Сиротінін, а безпосереднім виконавцем цієї наукової роботи був призначений старший науковий співробітник Є. В. Колпаков.

Проблема остаточно ще не розв'язана, але сміливі експериментатори узнали багато цікавого. Встановлено, що печінці вовка, шакала, лисиці, єнота, куниці, тхора, барсука, кози, а також інших тварин властива шлюзова функція, тобто функція затримування крові за допомогою спеціальних м'язових валиків.

На черзі — нові, ще більш сміливі досліди з іншими тваринами. Незабаром інститут передбачає покласти на операційний стіл мавпу. Можна не сумніватись, що радянські вчені, які мають такі широкі можливості для своєї дослідницької роботи, проллють світло науки і на цю надзвичайно важливу і актуальну проблему.

С. ПОЛЄВОЙ.

ПЕРЕМОГА ГРОСМЕЙСТЕРА ЛЕВЕНФІША

15 березня в Москві повинна була дограватись дванадцята — вирішальна партія матчу на звання гросмейстера СРСР.

Напередодні ця партія була відкладена на 42-му ході у виграшному становищі для Левенфіша, який мав три зайві пішаки.

Алаторцев, бачачи зовсім безнадійне становище, в яке він потрапив, відмовився дограваті 12-у партію і здався.

Рахунок матчу — 7½:4½ на користь гросмейстера Левенфіша.

За умовами матчу Алаторцев міг дістати звання гросмейстера СРСР лише в тому разі, якщо виграв би матч або звів його вничию, тобто набрав 7 очок з 14 партій.

Таким чином вже після 12 партій Алаторцев остаточно програв матч, не дістався звання гросмейстера СРСР.

XI ПЛЕНУМ ЦК ВЛКСМ

7 червня відкрився XI Пленум ЦК ВЛКСМ. Пленум затвердив такий порядок денний:

1. Про поліпшення роботи з комсомольським активом і про відповідну перебудову роботи комсомольського апарату;

2. Про стан з сплатою членських внесків у комсомольських організаціях;

3. Про роботу колгоспних комсомольських організацій по будівництву в колгоспах водоймищ.

По першому питанню з доповіддю виступив секретар ЦК ВЛКСМ тов. М. О. Михайлов.

Тов. Михайлов підкреслює, що питання про поліпшення роботи з комсомольським активом і відповідну перебудову роботи комсомольського апарату має дуже велике значення. Мова йде не про формальну перебудову, коли обмежуються перестановкою столів і зміною кабінетів, а про перебудову по суті, спрямовану на посилення зв'язку комсомолу з молоддю, на більш активну участь комсомолу в усій державній і господарській діяльності країни, на підвищення ідейності, боєздатності, дисциплінованості комсомольських організацій.

Доповідач наводить цифри, що характеризують ріст комсомольської організації, її активну участь у політичному і господарському житті країни.

За останні два роки (з 1 січня 1938 р. по 1 січня 1940 р.) комсомол виріс в два рази — з 4.970 тис. чоловік до 10.223 тис. чоловік. У підготовці до виборів у місцеві Ради депутатів трудящих взяли участь 2,5 мільона комсомольців. З 350 тис. учасників Всесоюзної сільськогосподарської виставки 150 тис. чоловік — представники молоді. Десятки тисяч комсомольців висунуті на партійну, радянську і іншу керівну роботу. XVIII з'їзд ВКП(б) поставив перед комсомолом серйозне завдання — більш активно брати участь у державній і господарській діяльності країни. Це завдання неможливо успішно вирішувати без участі активу. Доповідач різко критикує хиби, що перешкоджають виконанню цього завдання. Основною з них є роздуті штати комсомольського апарату, що приводить до відтирання активу від участі в роботі організації. Замість того, щоб залучати актив до роботи, платні працівники самі стараються все робити за нього. Багато обкомів надіються переважно на платних працівників. ЦК ВЛКСМ одержав 103 рішення обкомів з просьбою збільшити штати. Вимагають інструкторів, завів, заступників. Однак не залучають до роботи не тільки так званих позаштатних інструкторів, але навіть і членів пленумів.

У первинних організаціях також є прагнення насаджувати якомога більше звільнених працівників, при чому іноді за рахунок підприємств. В Ленінграді, наприклад, таким чином утримується більше 300 платних працівників.

Роздуті штати приводять до відриву комсомольського апарату від мас, породжують бюрократичну засідательську метушню, незнання кадрів, боязнь висувати молодь.

Тов. Михайлов підкреслює, що головне завдання тепер — залучити в активну роботу комсомольських організацій сотні тисяч чоловік нового активу. Вся комсомольська робота повинна виконуватися силами незвільнених працівників.

По доповіді тов. Михайлова розгорнулися жваві дебати.

(ТАРС).

Прийом Голови Ради Міністрів Литви п. Меркіс тов. В. М. Молотовим

7 червня Голова Раднаркому Союзу РСР тов. Молотов В. М. прийняв Голову Ради Міністрів Литви п. Меркіса. На прийомі був присутній литовський посланик у Москві п. Наткевічіус і повпред СРСР у Литві тов. Позднияков Н. Т.

СЕСІЯ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР У ЛЬВОВІ

Вчора на ранковому засіданні сесії Академії наук УРСР перший виступив академік М. С. Возняк з доповіддю „Про авторство" „Перестороги".

„Пересторога" — це твір початку XVII сторіччя, цікавий тим, що він уже в часи абсолютного впливу церкви на світогляд закликав суспільство до освіти. Щоб у школах і в житті вводити і розвивати світські науки. Авторство „Перестороги" досі було спірним. Академік М. С. Возняк, вивчаючи різні матеріали та гіпотези щодо авторства і часу написання цієї книжки, встановив на підставі вірогідних джерел, що автором її є учитель і ректор братської школи у Львові Іван Борецький. Написана ж вона взимку в 1605 на 1606 рік.

Доповідь на тему „Іван Франко і модерністи" зробив тов. В. А. Гуфельд.

Іван Франко був найзапекліший ворогом модернізму в літературі, представники якого, а особливо модерністи в колишній Галичині, обрушувались на Франка за його реалізм. Вони навіть намагались фальшиво доводити, що деякі твори Франка написані під впливом модернізму. Франко ж вважав модерністів... „болотом ідеології загниваючої буржуазії". У своїх критичних статтях і відповідях модерністам Франко, з властивим йому сарказмом і глумом, громив авторів - модерністів, як літературних комівояжерів і мавп, а твори їх називав ляпаниною і базарною саморекламою.

Третю доповідь зробила тов. М. Д. Деркач. Темою її наукової праці була „Леся Українка і австрійські українці".

Тов. М. Д. Деркач опрацювала і доповіла сесії ряд нових, цікавих фактів про зв'язки Л. Українки з видатними представниками галицької і буковинської української громадськості: Іваном Франком, О. Маковеєм, В. Гнатюком та іншими. Доповідач дав нові докази впливів російських демократів через Лесю Українку на творчість галицько - буковинських письменників і громадських діячів.

На вечірньому засіданні академік М. Я. Калинович зробив доповідь на тему: „Нове вчення про мову". Він дав картину вчення про мову в XIX віку, проаналізувавши тези, так званих, молодограматиків. Після цього з'ясував докладно історичну роль відомого радянського вченого М. Я. Марра — основоположника нової яфетичної теорії про виникнення мови. Доповідач довів, що М. Я. Марр перший у світі зв'язав досліди над мовою з єдиною науковою теорією діалектичного матеріалізму.

Доповідь на тему „Мова Стефаника на основі покутського говору" зробив тов. К. Кисілевський.

Тов. М. Пшепюрська у доповіді „Говори на надсянському, бойківському і лемківському пограниччі" дала характеристику мови пограниччя, на якому схрещуються ці три говори і показала на прикладах, як вони впливають один на одного.

Наступне засідання сесії відбудеться завтра 10 червня.

ПАРТІЙНЕ ЖИТТЯ

Партійний актив

5 червня відбулись збори партійного активу Львівського району. Доповідь про підсумки XV з'їзду КП(б)У зробив секретар райкому партії тов. Міщенко.

Обговорюючи рішення з'їзду, комуністи викрили недоліки, які мають місце в роботі райкому партії і окремих первинних парторганізацій. Особливу увагу було звернуто на погану організацію роботи у машинно - тракторній станції. Парторганізація МТС складається з 5 комуністів. Є також комсомольська організація. Проте, робота тут поставлена погано. Комуністи, що працюють в МТС, забули про головне — про людей, про кадри, які, як говорив товариш Сталін, вирішують все. В гуртожитку, де живуть трактористи, брудно, немає постільного приладдя; люди сплять просто на землі. Трактористи не забезпечені спецодягом.

Погано керує МТС і новоутвореним колгоспом. У колгоспі неправильно поставлено облік праці. Прямий обов'язок МТС — виправити цей недолік. Але цим питанням МТС не займається, її відповідальні працівники рідко бувають у колгоспі.

Недостатньо також керує роботою колгоспу і районний партійний комітет. Керівництво ним здійснюється лише окремими візитами відповідальних працівників райкому, які не вникають глибоко у справи колгоспу, мало допомагають в організації його роботи.

На зборах також відмічались недоліки в розгортанні і організації торгівлі в районі та заготівлі сільськогосподарських продуктів. Гостро критикували комуністи роботу райспоживспілки.

— Споживча кооперація району ще досуті не підготовлена до заготівлі сільськогосподарських продуктів, — говорить тов. Персицький. — Тарою вона не забезпечена, кредиту, який відпущений на придбання тари, тут не використали. Ще не підібрані і приміщення для схоронення овочів.

Виступаючі тт. Бондар, Шурубура, Луговий і інші вказували на недостатню агітаційно - масову роботу.

Всього виступило по доповіді 15 чоловік.

Слід відмітити, що збори партактиву при обговоренні рішень з'їзду упустили таке важливе питання, як систематичне підвищення комуністами свого політичного рівня, вивчення „Короткого курсу історії ВКП(б)", на що особливо з'їзд звернув увагу комуністів, які працюють в західних областях України. Крім завідуючого відділом пропаганди і агітації райкому тов. Шурубури, який теж мало зупинився на питанні навчання комуністів, ніхто з виступаючих більше про це не згадував. Мимохідь цього питання пройшов і доповідач, секретар райпарткому тов. Міщенко.

Збори партактиву одностайно схвалили рішення XV з'їзду КП(б)У і прийняли їх за основу у повсякденній роботі парторганізації.

Партійною пропагандою треба керувати

XV з'їзд КП(б)У звернув особливу увагу більшовиків України на систематичне підвищення комуністами свого теоретичного рівня; на оволодіння марксистсько-ленінською теорією. З'їзд також зобов'язав парторганізації „посилити повсякденне керівництво партійною пропагандою, забезпечуючи контроль по суті над якістю самоосвіти комуністів".

Проте, у парторганізації Олеського райвиконкому висновків з рішень з'їзду комуністи для себе ще не зробили. Тут справа з політичним навчанням стоїть надто погано: лише два члени партії — тт. Корнієнко і Згонік щоденно працюють над вивченням „Короткого курсу історії ВКП(б)". Решта комуністів ще й не брались за вивчення історії більшовицької партії.

Партпропагандою по суті в цій парторганізації ніхто не керує, не буває тут ніколи лекцій на допомогу вивчаючим історію ВКП(б), не практикуються товариські бесіди, консультації. Секретар парторганізації тов. Лисенко не контролює по суті, як комуністи оволодівають більшовизмом.

У райвиконкомі є чимало безпартійного активу, який виявляє бажання вивчати Короткий курс історії партії, а парторганізація не пішла назустріч цим бажанням. З працівниками райвиконкому ніякої політично-масової роботи не проводиться.

Як видно, парторганізація райвиконкому ще погано перетворює рішення з'їзду в життя.

П. НІКІТІН.

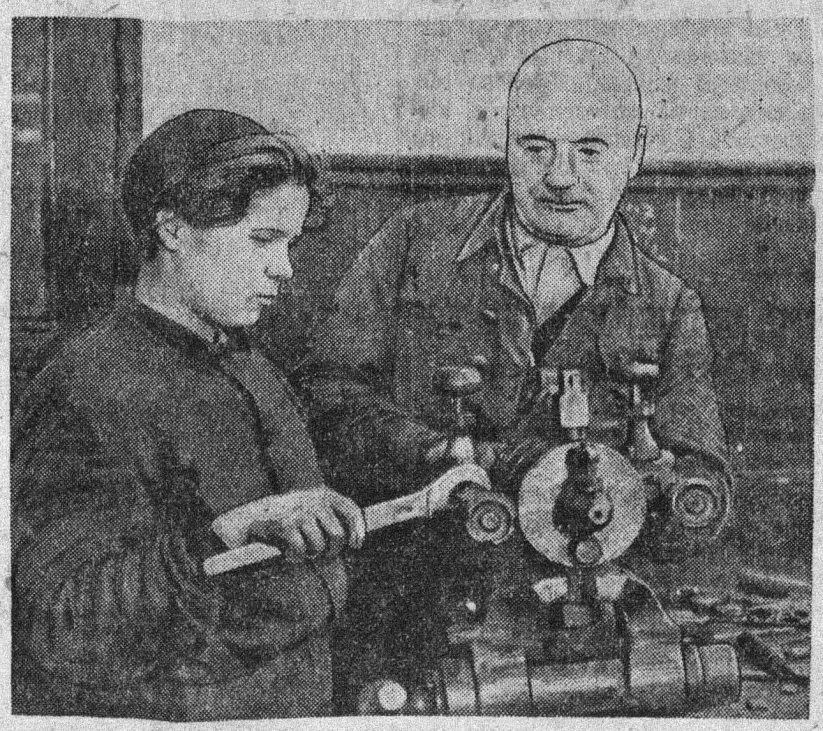

В депо „Схід" Львівської залізниці. Слюсар Францішек Річний навчає на слюсаря пресмаслянщицю Теодору Кіт. Фото Я. Савки.

НА РАЙОННИХ ПАРТІЙНИХ ЗБОРАХ

ГОРОДОК.

6 червня в м. Городку відбулися районні партійні збори. З доповіддю про роботу XV з'їзду КП(б)У виступив делегат з'їзду, секретар обкому КП(б)У тов. Грищук.

У своїй доповіді тов. Грищук відмітив, що більшовики України прийшли до XV з'їзду партії монолітно згуртованим загоном навколо Центрального Комітету партії і товариша Сталіна. Говорячи про роботу Львівської парторганізації, тов. Грищук вказав на те, що, поруч з добрими показниками в роботі, є ряд недоліків, особливо в справі боротьби за високу якість продукції, боротьби за фабричну марку.

Тов. Грищук вказав, далі, на великі успіхи в справі розвитку тваринництва, а також в справі росту колгоспних кадрів.

В дебатах по доповіді виступили 12 чоловік, зокрема тт. Шлопак, Бурченко, Смовський, Следова, Мальований і інші.

Доповідач і виступаючі велику увагу звернули на те, що керівники торгових і заготовних організацій і, в першу чергу, голова райвиконкому тов. Пилипчук справу заготовок овочів, забезпечення населення паливом пустили на самоплив.

Збори піддали гострій критиці роботу райкому партії, особливо відділ пропаганди і агітації за погане керівництво партійною пропагандою.

Більшовики Городоцького району цілком схвалили рішення XV з'їзду КП(б)У.

РАДЕХІВ.

Днями тут відбулися районні партійні збори, присвячені обговоренню рішень XV з'їзду КП(б)У.

З доповіддю про рішення XV з'їзду виступив секретар райпарткому тов. Виноградов.

Тов. Виноградов розповів про відкриття нових шкіл, ріст кількості учнів, відкриття поліклінік і клубів в районі, про розгортання радянської торгівлі, успішне проведення весняної сівби і інше.

Доповідач зупинився також на недоліках в роботі окремих партійних організацій.

В дебатах по доповіді виступило 15 комуністів.

Відмічаючи досягнення, які має районна партійна організація, виступаючі також різко критикували недоліки в роботі парторганізацій.

Тов. Абросімов піддав критиці роботу райвиконкому за недостатню увагу справі допомоги новоорганізованим колгоспам, за погану організацію роботи місцевої промисловості.

Тов. Музиченко критикував окремих комуністів, які ще й досі не приступили до вивчення „Короткого курсу історії ВКП(б)".

У своїй резолюції районні партійні збори одностайно схвалили рішення XV з'їзду партії і намітили ряд конкретних заходів для успішної їх реалізації. Районні партійні збори прийняли привітальні телеграми вождю народів товаришу Сталіну і керівнику більшовиків України тов. Хрущову.

Д. С. ТКАЧЕНКО.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Вільна УКРАЇНА

ОРГАН ЛЬВІВСЬКОГО ОБКОМУ, МІСЬККОМУ КП(б)У ТА ОБЛВИКОНКОМУ

Червень
9
Неділя
1940
№133 (214)

Ціна номера 10 коп.

Сьогодні в номері:

Передова: Дітям — радісний і культурний відпочинок.
Про присвоєння військових звань вищому начальницькому складові Червоної Армії — Постанова Ради Народних Комісарів Союзу РСР (1 стор.).
Партійне життя. (2 стор.).
М. Заблудовський — Чарльз Діккенс — до 70-річчя з дня смерті (3 стор.).
В. Я. Йориш — „Шевченко" — до наступної прем'єри в столичній опері (3 стор.).
Я. Галан — Берегти державну копійку (3 стор.).
Творчість щасливих дітей (4 стор.).
Закордонна інформація (5 стор.)

Дітям — радісний, культурний відпочинок

З небувалим творчим піднесенням звітує юне сталінське покоління перед країною, перед матір'ю — більшовицькою партією про свої успіхи в навчанні. Пройде ще кілька днів, і іспити в школах закінчаться. Найщасливіших у світі дітей — дітей могутнього радянського народу — чекає чудовий літній відпочинок.

Партія, уряд, великий Сталін любовно піклуються про своїх юних синів і дочок, заздалегідь дбають, щоб вони за літо добре відпочили, щоб перед наступним навчальним роком, роком ще більшого напруження в опануванні висот знань, вони загартували своє здоров'я, наснажились новою силою і енергією. В мальовничих місцевостях, в гущавині лісів і парків — скрізь, де природа чарує око, де багато сонця, повітря і зелені, — створено дитячі здравниці: просторі табори і майданчики.

Багато санаторіїв і таборів Союзу вже наповнились веселим сміхом і дзвінкими піснями своїх юних жителів. В Брюховичському піонерському таборі вперше в своєму житті відпочивають 350 дітей робітників і селян нашої області. Днями в Золочівському таборі почнуть гартувати своє здоров'я 120 учнів шкіл району. Відмінники навчання — син колгоспної доярки з села Грибовичі, Львівського району, Іван Квашицький і син бідняка — Святослав Ямбор поїхали відпочивати в кращий у Союзі піонерський табір „Артек".

Сотні учнів і піонерів області вже охоплені оздоровною кампанією. Та це тільки початок, перші кроки. Основна робота — різноманітна і відповідальна по організації літнього відпочинку дітей — попереду.

На оздоровлення дітей уряд відпускає великі кошти. Лише для нашої області відпущено 1 мільон 65 тисяч карбованців. Їх треба повністю використати.

На Ленінсько-Сталінський комсомол партія поклала великий обов'язок по вихованню підростаючого покоління в комуністичному дусі. Зрозуміло, що і в організації літнього відпочинку дітей комсомолові належить дуже серйозна роль.

Там, де комсомольські організації зрозуміли свою роль в забезпеченні школярам і піонерам доброго відпочинку, там, де комсомольські керівники проявляють ініціативу і наполегливість, — там діти проведуть літній час в найкращих умовах.

За приклад в цьому може стати Золочівський райком комсомолу. До літньої оздоровної кампанії райком почав готуватись ще навесні. Своєчасно був складений план літньої роботи, виділено місце під розташування табору, підібрано і затверджено вожатих. На оздоровну кампанію районні партійні, радянські і профспілкові організації заздалегідь виділили кошти з місцевих ресурсів. Табір на 120 дітей готовий зустріти своїх дорогих гостей.

Цінну ініціативу проявив обком профспілки медсанпраці. Тут також вже підготовлений табір до зустрічі 200 дітей. Школярі і піонери культурно, весело проведуть в мальовничому місці свої канікули.

Чи скрізь все гаразд? Чи скрізь комсомольські організації стали застрільниками зразкового відпочинку дітей? На жаль, позитивної відповіді на це дати покищо не можна.

В Жовківському районі ще не підібрано вожатих. Плану літньої роботи з дітьми райком комсомолу детально не продумав. Ці факти, безумовно, відомі і райпарткому, однак він ще не вжив заходів для того, щоб заздалегідь виправити недоробленість.

Не краще готуються організувати культурний відпочинок дітям і в Кам'янко-Струмилівському районі. За планом, в піонерському таборі повинно відпочити біля 500 дітей. Часу до відкриття табору залишилось зовсім мало, а керівники району ще тільки роздумують про вишукання грошей на оздоровну кампанію.

Такий же стан з підготовкою піонерських таборів і в Радехівському та Рава-Руському районах. Як видно, райпарткоми і райвиконкоми цих районів ще не задумались над важливістю оздоровної кампанії дітей. Більше нічим не можна пояснити таку повільність у підготовці до відкриття таборів і майданчиків.

Питанням літнього відпочинку дітей партійні і комсомольські організації повинні зайнятись по-діловому, з усією серйозністю. Разом з профспілками треба добитися цілковитого виконання плану оздоровної кампанії. Кровний обов'язок партійних організацій, підприємств і установ — взяти під свій постійний нагляд роботу кожного піонерського табору і майданчика.

ДЕКАДА БІЛОРУСЬКОГО МИСТЕЦТВА В МОСКВІ

НАРОДНА ОПЕРА

На спектаклі „Квітка щастя" були присутні товариші Й. В. Сталін, К. Є. Ворошилов, А. О. Жданов, П. К. Пономаренко

Державний Великий театр опери і балету БРСР показав 7 червня свою другу постановку-оперу композитора А. Е. Туренкова „Квітка щастя" (лібретто О. Борисевич, П. Бровко і П. Глебко). Як і в день відкриття декади білоруського мистецтва, на спектаклі були присутні Народні Комісари, Герої Радянського Союзу, видні діячі мистецтв, літератури, науки і техніки.

Джерелом для створення опери послужила народна легенда про квітку щастя, яка розпускається в ніч на Івана Купала.

Опера „Квітка щастя" була палко прийнята глядачами. Фінальна сцена спектаклю супроводжувалась бурхливими оплесками.

На спектаклі були присутні товариші Й. В. Сталін, К. Є. Ворошилов, А. О. Жданов, П. К. Пономаренко. (ТАРС).

ПРО ПРИСВОЄННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗВАНЬ ВИЩОМУ НАЧАЛЬНИЦЬКОМУ СКЛАДОВІ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

ПОСТАНОВА РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ СОЮЗУ РСР

(Продовження. Початок див. в номері за 6 червня)

Рада Народних Комісарів Союзу РСР постановляє:

Затвердити пропозиції Урядової Комісії про присвоєння особам вищого начальницького складу Червоної Армії військових звань, встановлених Указом Президії Верховної Ради Союзу РСР від 7 травня 1940 року.

XIII

ПРИСВОЇТИ ЗВАННЯ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРА:

56. Буданову Федорові Івановичу.
57. Будихо Олександрові Юхимовичу.
58. Бурлачку Федотові Семеновичу.
59. Бурмаку Петрові Васильовичу.
60. Буцку Маркові Михайловичу.
61. Варфоломєєву Іванові Івановичу.
62. Василевському Олександрові Михайловичу.
63. Вашкевіч Володимирові Романовичу.
64. Верзіну Сергієві Володимировичу.
65. Вечному Петрові Пантелеймоновичу.
66. Візжиліну Вікторові Олексійовичу.
67. Виноградову Василеві Івановичу.
68. Вішневському Сергієві Володимировичу.
69. Власову Андрієві Андрійовичу.
70. Волчкову Олександрові Тимофійовичу.
71. Вольхіну Олександрові Олексійовичу.
72. Воробйову Василеві Фроловичу.
73. Воробйову Павлові Іоновичу.
74. Воронцову Василеві Григоровичу.
75. Вострухову Володимирові Івановичу.
76. Гаврилову Михайлові Пилиповичу.
77. Галактіонову Сергієві Гавриловичу.
78. Галаніну Іванові Васильовичу.
79. Галицькому Кузьмі Микитовичу.
80. Галічу Миколі Івановичу.
81. Гарнову Олександрові Васильовичу.
82. Гастіловичу Антонові Йосиповичу.
83. Гвоздкову Олександрові Володимировичу.
84. Геніатуліну Шакіру Нігматуліновичу.
85. Герасімову Іванові Михайловичу.
86. Глазкову Олексієві Олександровичу.
87. Глазунову Василеві Афанасійовичу.
88. Глінському Петрові Евстігнійовичу.
89. Гловацькому Миколі Михайловичу.
90. Глухову Михайлові Івановичу.
91. Голубєву Костянтинові Дмитровичу.
92. Гончаруку Костянтинові Тимофійовичу.
93. Гордову Василеві Миколайовичу.
94. Городинському Юдель Леонтійовичу.
95. Городнянському Авксентієві Михайловичу.
96. Горюнову Кузьмі Іллічу.
97. Горячеву Сергієві Георгійовичу.
98. Готовцеву Олексієві Івановичу.
99. Гречкіну Олексієві Олександровичу.
100. Григоровичу Михайлові Фроловичу.
101. Громадіну Михайлові Степановичу.
102. Гулеву Олександрові Івановичу.
103. Гусеву Дмитрові Миколайовичу.
104. Густішеву Дмитрові Івановичу.
105. Давидову Петрові Даниловичу.
106. Долматову Василеві Микитичу.
107. Данілову Олексієві Іллічу.
108. Данілову Сергієві Евлампійовичу.
109. Дедаєву Миколі Олексійовичу.
110. Де-Лазарі Олександрові Миколайовичу.
111. Добросердову Костянтинові Леонідовичу.
112. Дратвіну Михайлові Івановичу.
113. Дрейеру Миколі Михайловичу.
114. Дронову Миколі Сергійовичу.
115. Дубініну Миколі Івановичу.
116. Дубкову Михайлові Георгійовичу.
117. Духанову Михайлові Павловичу.
118. Дьякову Георгієві Семеновичу.
119. Євдокімову Василеві Павловичу.
120. Евстігнєєву Михайлові Сергійовичу.
121. Єгорову Данилові Григоровичу.
122. Єгорову Євгенові Арсенійовичу.
123. Єгорову Павлові Григоровичу.
124. Єгоричеву Миколі Івановичу.
125. Єрьоміну Степанові Іларіоновичу.
126. Єрмакову Аркадієві Миколайовичу.
127. Єрмакову Миколі Петровичу.
128. Єрмоліну Павлові Андрійовичу.
129. Железнікову Карпові Панасовичу.
130. Жідову Олексієві Семеновичу.
131. Журавльову Євгену Петровичу.
132. Журбі Олександрові Панасовичу.
133. Зайцеву Володимирові Олександровичу.
134. Зайцеву Пантелеймонові Олександровичу.
135. Закутному Дмитрові Юхимовичу.
136. Захарову Георгієві Федоровичу.
137. Захарову Матвієві Васильовичу.
138. Захарову Федорові Дмитровичу.
139. Зеленцову Андрієві Івановичу.
140. Золотухіну Миколі Григоровичу.
141. Зотову Олександрові Семеновичу.
142. Зибіну Юхимові Сергійовичу.
143. Зикову Петрові Максимовичу.
144. Іванову Володимирові Дмитровичу.
145. Іванову Іванові Івановичу.
146. Іванову Михайлові Михайловичу.
147. Іванову Петрові Олексійовичу.
148. Іванову Петрові Самсоновичу.
149. Іванову Степанові Олександровичу.
150. Івановському Станіславу Антоновичу.
151. Ігнатьєву Олексію Олексійовичу.
152. Іконнікову Іванові Олексійовичу.
153. Ісаєву Федорові Михайловичу.
154. Іщенкові Якову Андрійовичу.
155. Казакову Михайлові Іллічу.
156. Казаковцеву Аркадієві Кузьмичу.
157. Калмикову Костянтинові Гавриловичу.
158. Камкову Федорові Васильовичу.
159. Караваєву Іванові Михайловичу.
160. Карманову Іванові Петровичу.
161. Карпезо Гнатові Івановичу.
162. Карякіну Андрієві Івановичу.
163. Каткову Олександрові Васильовичу.
164. Каховському Вячеславу Миколайовичу.
165. Качанову Кузьмі Максимовичу.
166. Кирилову Миколі Кузьмичу.
167. Кириченкові Миколі Яковлевичу.
168. Кірпічникову Олексієві Володимировичу.
169. Кірпічникову Володимирові Васильовичу.
170. Кірюхіну Миколі Івановичу.
171. Кічаєву Миколі Олексійовичу.

(Продовження в наступному номері)

Про присвоєння військових звань вищому начальницькому складові Військово-Морського Флоту

ПОСТАНОВА РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ СОЮЗУ РСР

(Продовження. Початок див. в номері за 6 червня).

Рада Народних Комісарів Союзу РСР постановляє:

Затвердити пропозиції Урядової Комісії про присвоєння особам вищого начальницького складу Військово-Морського Флоту військових звань, встановлених Указом Президії Верховної Ради Союзу РСР від 7 травня 1940 року.

III

ПРИСВОЇТИ ЗВАННЯ КОНТР-АДМІРАЛА:

26. Кузнецову Аполонові Олександровичу.
27. Кулішову Іллі Даниловичу.
28. Кучерову Степанові Григоровичу.
29. Лапушкіну Якову Яковлевичу.
30. Михальову Георгієві Йосиповичу.
31. Москаленку Михайлові Захаровичу.
32. Несвіцкому Миколі Миколайовичу.
33. Новікову Тихонові Андрійовичу.
34. Октябрському Пилипові Сергійовичу.
35. Осіпову Кирилові Осиповичу.
36. Пантелеєву Юрієві Олександровичу.
37. Ралль Юрієві Федоровичу.
38. Рибалтовському Володимирові Юлійовичу.
39. Самойлову Костянтинові Івановичу.
40. Седельнікову Федорові Семеновичу.
41. Скриганову Максимові Петровичу.
42. Трайніну Павлові Олексійовичу.
43. Унковському Всеволодові Андрійовичу.

(Продовження в наступному номері)

Про податки і збори з населення Волинської, Дрогобичської, Львівської, Ровенської, Станіславської і Тарнопольської областей, Української РСР.

ПОСТАНОВА РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УРСР.

На підставі постанови Ради Народних Комісарів Союзу РСР від 19 березня 1940 року № 370 „Про податки і збори з населення Волинської, Дрогобичської, Львівської, Ровенської, Станіславської і Тарнопольської областей Української РСР і Барановичської, Білостокської, Брестської, Вілейської і Пінської областей, Білоруської РСР", Рада Народних Комісарів УРСР п о с т а н о в л я є:

Звільнити робітників, службовців, інтелігенцію і решту населення Волинської, Дрогобичської, Львівської, Ровенської, Станіславської і Тарнопольської областей, Української РСР від сплати недоїмок по податках: подоходному, промисловому, поземельному, зрівняльному, на електричне освітлення, з нерухомого майна, квартирному, спеціальному податку на заробітну плату та по всіх інших державних і місцевих податках та зборах, що лічаться за ними на підставі законодавства колишньої польської держави.

Голова РНК УРСР Л. КОРНІЄЦЬ.
Керуючий справами РНК УРСР О. ШИНКАРЬОВ.

м. Київ.

Про оподаткування промисловим податком приватних підприємств та промислів в Волинській, Дрогобичській, Львівській, Ровенській, Станіславській і Тарнопольській областях, Української РСР

ПОСТАНОВА РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УРСР.

На підставі постанови Ради Народних Комісарів Союзу РСР від 19 березня 1940 року № 370 „Про податки і збори з населення Волинської, Дрогобичської, Львівської, Ровенської, Станіславської і Тарнопольської областей Української РСР і Барановичської, Білостокської, Брестської, Вілейської і Пінської областей, Білоруської РСР", Рада Народних Комісарів УРСР п о с т а н о в л я є:

Затвердити річні ставки промислового податку з приватних підприємств та промислів та розпис за поясами місцевостей західних областей для сплати промислового податку в сталих ставках (додаток 1 і 2).

Голова РНК УРСР Л. КОРНІЄЦЬ.
Керуючий справами РНК УРСР О. ШИНКАРЬОВ.

м. Київ.

ДОДАТОК І ДО ПОСТАНОВИ РНК УРСР.
РІЧНІ СТАВКИ ПРОМИСЛОВОГО ПОДАТКУ

Розряди підприємств та промислів	Розмір ставок в карбованцях за поясами місцевостей			
	1	2	3	4
I	64	48	32	16
II	96	75	50	25
III	192	144	96	48
IV	500	375	250	125
V	700	600	500	300

ДОДАТОК ІІ ДО ПОСТАНОВИ РНК УРСР.
РОЗПИС ПОЯСІВ МІСЦЕВОСТЕЙ ДЛЯ СПЛАТИ ПРОМИСЛОВОГО ПОДАТКУ В СТАЛИХ СТАВКАХ

I пояс

Міста — Луцьк, Дрогобич, Львів, Ровно, Станіслав, Тарнопіль.

II пояс

Міста — Ковель, Владимиро-Волинськ, Борислав, Стрий, Самбір, Перемишль, Броди, Золочів, Рава-Руська, Дубно, Острог, Коломия, Кременець, Чортків

III пояс

Міста — Горохів, Камінь-Каширськ, Олика, Любомль, Рожище, Устрико-Долинськ, Жидачів, Журавно, Сколевськ, Судово-Вишнянськ, Ходорів, Турка, Лисків, Добромиль, Мостиськ, Сарни, Здолбуново, Костопіль, Березнанськ, Домбровиця, Корець, Червоноармійськ, Бібрка, Винники, Городок, Жовква, Кам'янка-Струмилова, Любачів, Сокаль, Перемишляни, Яворів, Косів, Радехів, Городенка, Долина, Надвірна, Делятин, Рогатин, Снятин, Бережани, Бучач, Теребовля, Скалат, Підгайці, Монастириська, Збараж, Зборів, Копичинці.

IV пояс

Всі інші місцевості західних областей УРСР.

Назустріч XV з'їздові КП(б)У

Передз'їздівське змагання

КАМ'ЯНКА-СТРУМИЛОВА, 8 травня (ОблРАТАУ). На численних зборах робітників і селян району трудящі беруть на себе зобов'язання високими виробничими показниками зустріти XV з'їзд більшовиків України. В селі Сілець-Беньків, де головою сільради працює депутат Верховної Ради УРСР тов. Рихва Степан Іванович, на зборах селян виступила селянка тов. Броня, яка сказала:

— Ідучи на зустріч XV з'їздові більшовиків України, наше село візьме на себе зобов'язання провести сівбу пізніх культур на високому агротехнічному рівні. По всіх господарсько-політичних кампаніях ми будемо тримати першість в районі.

Пропозиція тов. Броні одностайно підтримана всіма селянами. На зборах виступило 7 товаришів, які брали на себе конкретні зобов'язання в передз'їздівському соціалістичному змаганні.

На стахановську передз'їздівську вахту стали робітники місцевого лісопильного заводу.

Виробниче піднесення

БРОДИ, 8 травня (ОблРАТАУ). З великим піднесенням зустріли робітники, інженерно-технічні працівники лісопильного заводу імені Сталіна повідомлення про скликання XV з'їзду КП(б)У. По всіх цехах широко розгорнулося соціалістичне змагання ім. XV з'їзду КП(б)У.

Включившись в передз'їздівське соціалістичне змагання машиністи столярних машин т. т. Микула Микола і Захарський Юліян виконують норму виробітку на 150—170 процентів.

Робітники Кулик Володимир і Тарновський Іван, що виконують норми виробітку на 130 процентів, взяли зобов'язання до дня відкриття XV з'їзду виконати норми на 200 процентів.

Освоєння нових видів продукції

Робітничий колектив Львівського мебльового комбінату зустрічає відкриття XV з'їзду КП(б)У значними виробничими досягненнями, особливо в освоєнні нових видів продукції.

Починаючи з квітня ц. р., комбінат виконує декадні виробничі завдання не менше, як на 300 процентів, випускаючи за місяць стільки продукції, скільки раніше випускали всі майстерні цієї системи, тепер об'єднані в комбінат, за рік.

Робітники постійно підвищують продуктивність праці. Ряд з них, як Сіромський, Орач, Кулик, Дінстаг, Свищ, Рубінфельд, Тушніцький, Фоєрліхт, Савка і Сафута виконують норми на 150—200 процентів.

Останнім часом на заводі організовано цех виробів художньої меблі. На її виготовлення використовується кращий матеріал.

Великі прибутки дає раціональне використання відходів виробництва. З них у травні комбінат почав виробляти дешеві мебльові товари: тумбочки, підставки на квіти, віконні карнизи, рамки до портретів, вішалки для одягу, дитячі стільці і інш.

Трактористка Ф. Чемерис і прицепщик І. Михайленко на закритті вологи в колгоспі ім. Петровського с. Змагайлівка, Черкаського району, Київської обл.

На знімку: стахановка — укладчиця рибоконсервного цеху заводу ім. Леніна (Одеса), яка виконує виробничі завдання на 120 проц., передає свій досвід комсомолці Н. Царенко.

(Фото Святуна).

Закінчуємо посів картоплі

КАМ'ЯНКА - СТРУМИЛОВА, 9 травня. (ОблРАТАУ). За планом весняної сівби у районі треба посіяти 3.070 га картоплі. Вже посіяно близько 3 тисяч га. В багатьох селах сівбу картоплі цілком вивершено. Першим справилося з цією роботою село Полонічне.

На мітингах, присвячених зустрічі XV з'їзду більшовицької партії України, в селах Батятичі, Константівка і інших селяни зобов'язалися закінчити сівбу картоплі і пізніх зернових культур до дня відкриття з'їзду — 13 травня.

Змагаються за одержання високого врожаю

БРОДИ, 9 травня. (ОблРАТАУ). Успішно пройшли весняні польові роботи в хмільрадгоспі. Змагаючись за високий врожай хмелю, ударники т.т. Зубань, Барвінська, Матвійчук, Волошина, Ганна і Павло Чорнігівські виконують норми виробітку на 250 процентів, заробляючи по 18—20 крб. щодня.

Тепер ланкові готуються до підкормки хмільників з тим, щоб зібрати урожай по 10—12 центнерів хмелю з гектара.

До дня відкриття XV з'їзду КП(б)У, працівники радгоспу зобов'язалися закінчити обрізку хмільних маток і навішування дроту.

ВИРОБНИЧИМИ ПЕРЕМОГАМИ ЗУСТРІЧАЮТЬ З'ЇЗД ПАРТІЇ

З великим піднесенням готуються робітники Львівської швейної фабрики до відкриття XV з'їзду більшовиків України. 5 травня відбулися збори робітників і службовців, на яких вони зобов'язалися до дня з'їзду виконати план 13-ти днів травня на 180 проц. На другий же день до фабкому поступило десятки заяв робітників, які викликають один одного на соцзмагання і беруть на себе конкретні зобов'язання.

Слова не розходяться з ділом. Раніше найкраще працював цех білизни. Змагаючись з ним, цех головних уборів (нач. цеху тов. Маер) далеко обігнав білизняників. За перші 7 днів травня цех білизни дав 146 проц. програми, а цех головних уборів — 213 процентів. Найкраще тут працює бригада тов. Лерера, яка замість норми випуску 132 кепки у день, випускає по 300—400 штук. Кращі ударники цеху т.т. Паук, Кобелевська, Корн, Лейхен, Фріш і інші виробляють щодня по дві-три норми. В цьому ж цеху працює найкращий ударник фабрики тов. Каганов, який систематично набагато перевиконує свою норму. Так, 3 травня він виробив 4 норми, а 5 травня — 4,5, заробивши за ці два дні 100 крб.

Добре працює і цех пошиву жіночих пальто, який раніше не виконував промфінплан, а за останні дні підтягнувся, даючи по 110—120 процентів програми.

За перші 7 днів травня швейна фабрика виконала план на 142 проц.

В. Р. МЕНЖИНСЬКИЙ

Шість років тому — 10 травня 1934 року — загинув на бойовому посту найвидатніший діяч радянської держави — голова Об'єднаного Державного Політичного Управління (ОДПУ) СРСР (нині НКВС) товариш Вячеслав Рудольфович Менжинський.

Це був непримиримий революціонер і найкрупніший організатор і керівник боротьби з контрреволюцією. Весь свій розум, свої широкі знання, свої сили він віддав справі соціалістичної революції, справі охорони Радянської країни від зовнішніх і внутрішніх ворогів.

Син учителя, юрист за освітою, тов. Менжинський ще молодим (в 1895 році) бере активну участь у революційному русі.

Вячеслав Рудольфович був людиною величезної всебічної культури. Ще будучи студентом юридичного факультету Петербургського університету, він одночасно відвідував лекції по хімії, фізиці, анатомії, психології. Поряд з політичною економією він захоплювався вищою математикою. Товариш Менжинський володів мовами: французською, німецькою, англійською, фінською, японською, датською, польською, іспанською, італьянською, норвежською і іншими. В загальному він знав 19 мов. Він читав Гегеля німецькою мовою, Шекспіра — англійською мовою, Ібсена — норвежською мовою, Якобсона — датською мовою.

В 1902 році товариш Менжинський вступив у ряди більшовиків. Він працював у глухому підпіллі, щоденно підпадаючи небезпеці. В липні 1906 року він був заарештований царськими жандармами і заточений в тюрму. В 1907 році Менжинському вдалося втекти за кордон, де він пробув у еміграції до 1917 року.

В 1917 році Менжинський під безпосереднім керівництвом Леніна і Сталіна брав участь у підготовці і здійсненні Великої Жовтневої соціалістичної революції. В цей період він був членом бюро більшовицької військової організації, редактором газети „Солдат".

В перші дні радянської влади, коли робітничо-селянському уряду треба було взяти в свої руки Державний банк, вибір Леніна припав на Менжинського. Вячеслав Рудольфович став на чолі фінансів радянської держави.

В 1919 році за ініціативою В. І. Леніна Менжинський призначений на роботу в радянській розвідці. То був час, коли молоду Радянську республіку оточували армії інтервентів і білогвардійців. Вороги, що притаїлися в тилу, влаштовували контрреволюційні змови, диверсії, убивства.

В. Р. Менжинський, призначений членом президії Всеросійської Надзвичайної Комісії по боротьбі з контрреволюцією, спекуляцією і саботажем (ВЧК), а згодом першим заступником ВЧК (ОДПУ), розвинув енергійну діяльність по викриттю і розгрому ворожих гнізд. Довгі роки Менжинський був найближчим помічником незабутнього Фелікса Едмундовича Дзержинського.

Пристрастна революційна натура бійця, сталева витримка, настирливість, енергія Менжинського, його непохитність і безстрашність принесли величезну користь нашій країні в її боротьбі з контрреволюцією. Чекісти, керовані Дзержинським і Менжинським, успішно викривали підступи закордонних розвідок, нещадно боролись із змовами, з шпигунами і шкідниками.

В 1926 році, після смерті Ф. Е. Дзержинського, В. Р. Менжинський був призначений головою ОДПУ і залишався на цьому посту до кінця життя. Це був гідний наступник Ф. Е. Дзержинського. Він був безмежно відданий і вірний справі партії Леніна-Сталіна. Для нього не було нічого вище, нічого дорожче, ніж справа соціалістичної революції, на сторожі завоювань якої його поставила більшовицька партія. Він був непримиримий до ворогів комунізму, до ворогів народу. Він був нещадний до всіх, хто заносив руку над Радянською державою. Саме тому ім'я товариша Менжинського було ненависним для ворогів Радянського Союзу і вони по-злочинницькому умертвили його.

Тільки через декілька років стали відомі справжні причини смерті Менжинського. В 1938 році на судовому процесі по справі антирадянського „право-троцькістського блоку" виявилось, що по прямій змові з іноземними розвідками і по завданню ворога народу Л. Троцького „право-троцькістський блок" організував ряд терористичних актів проти керівників ВКП(б) і радянського уряду. Підлі злочинці методами шкідницького лікування вбили В. Р. Менжинського. Радянський суд нещадно покарав мерзотних убивць.

Пам'ять про Менжинського, безстрашного і мужнього борця з контрреволюцією, буде вічно жити в серцях трудящих.

На прикладі життя товариша Менжинського, ми, радянські люди, вчимося мужності, безстрашності, революційної непримиримості, безмежної відданості народу і великому прапору ленінсько-сталінської партії.

В. ВЕРХОВСЬКИЙ.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Радянський лікар

У Львівській гінекологічній клініці працює лікар Юхим Аронович Сігал. За короткий час існування цієї клініки тов. Сігал виявив себе як справді кваліфікований лікар, ставлячи інтереси держави і трудящих вище своїх особистих.

Немає такого дня, щоб цей лікар по 4, 5, а то й більше разів не бував у палатах і не розмовляв з хворими. Він допомагає їм не тільки швидкими і вмілими операціями, а й своїм теплим чуйним ставленням.

26 березня до клініки привезли тяжко хвору М. Їй загрожувала смерть. Лікар Сігал зразу відклав всі інші роботи і приступив до складної операції. Через два дні хвора М. уже могла сидіти, розмовляти і пересуватися з місця на місце.

Подібний факт був 30 березня, коли лікаря Сігала було викликано в Жовквівську клініку до тяжко хворої гр-ки Г. Дві доби тов. Сігал подавав допомогу хворій. За відсутністю операційних приладів у Жовквівській клініці тов. Сігал був змушений забрати хвору до Львова і тут робити їй операцію. Такі факти чуйного ставлення до хворих з боку Юхима Ароновича непоодинокі.

Цей лікар користується заслуженим авторитетом і повагою. Він дійсно чуйний радянський лікар.

Сапожнікова, Лібензон, Ходакова, Глюзь, Самсонова.

Олімпіада в селі Брюховичі

В селі Брюховичі відбулась перша олімпіада художньої самодіяльності Львівського району. Сюди приїхали хорові, драматичні, танцювальні гуртки, музичні оркестри та індивідуальні виконавці. Всього в олімпіаді взяли участь 646 чоловік.

Визволений від панського ярма народ з усією яскравістю демонстрував свої ростучі таланти, які в шляхетській Польщі були придушені жандармським чоботом.

На олімпіаді особливо відзначилися співочі гуртки селян з сіл Зарудці та Грибовичі. Вони зайняли перше місце. Перші місця також зайняли драмгурток села Рудно і духовий оркестр с. Зашків.

Успішно виступала селянка з села Скнилів тов. Вітек Юлія, яка майстерно виконувала народні пісні. Її чудовий голос справив хороше враження у слухачів.

Кращі гуртки, оркестри і індивідуальні виконавці премійовані. Всього видано премій на суму 5.700 карбованців.

На олімпіаді були присутні понад 3.000 трудящих, що з'їхалися з сіл району.

Н. ШУРУБУРА.

Чому „Зелений карнавал"?

Нова програма Львівського театру мініатюр „Зелений карнавал" обіцяє щось весняне, свіже. Але глядач, зайшовши в театр, відчуває деяке розчарування. Танці, піснеьки, скетчі; вони веселі, деякі навіть смішні. Однак частина з них не дає нічого нового.

Глядачеві хотілось би побачити на естраді відтворення того життя, яке кипить навколо нього, почути живий відгомін великих історичних змін, що їх зазнають тепер західно-українські землі. Але керівники театру над цим питанням, очевидно, не задумались. З репертуару, який має у своєму розпорядженні театр, виходить, ніби артисти зовсім не реагують на нові цікаві події, не вміють сприймати тих вражень, що їх раз-у-раз несе щоденне життя.

Треба висловити побажання, щоб театр, який має кілька дуже талановитих артистів, став справді дзеркалом дійсності. Радянський глядач хоче бачити в ньому і створені форми пережитків минулого і нові, що народжуються, бачити у повній їх виразності.

М. Р.

В колгоспних і радгоспних садках Молдавії зацвіли фруктові дерева. На знімку: Учениця 4-го класу школи № 10 Віра Коваленко біля цвітучого абрикосового дерева в радгоспі ім. Фрунзе, Тираспільського району.

Наукове засідання в інституті

На кафедрі основ марксизму-ленінізму Львівського державного українського педагогічного інституту відбулося поширене наукове засідання, присвячене пам'яті корифея революційної науки В. І. Леніну. На ньому, крім членів кафедри, були присутні всі професори, викладачі і багато студентів.

Доповідачі — зав. кафедрою В. М. Загородний і член кафедри Афанасієвський розповіли про героїчну боротьбу Леніна і Сталіна за створення більшовицької партії і радянської держави. Вони з особливою увагою зупинялись на наукових відкриттях Леніна і вірного продовжувача його справи товариша Сталіна, вчення яких має всесвітнє значення.

В обговоренні доповідей взяли участь наукові працівники інституту. Професор К. Кісілевський виступив з доповіддю на тему „Ленін і мовознавство", професор Гірняк дав науковий огляд „Ленін і природнича наука", професор Смолінський зупинився на читанні вчення Леніна про комуністичне виховання, освіту і навчання дітей.

Всі виступи промовців були вислухані з великою увагою. Наприкінці засідання керівники кафедр ознайомили присутніх з темами з основ марксизму-ленінізму, які тут розроблюються.

МИКОЛА ШЕРЕМЕТ

ЩОРС

(УРИВОК З ПОЕМИ)

У лісі шум, у лісі гам.
Виходять люди тут і там,
По одягу чуднім не знати,
Чи то дядьки, чи то солдати?
А на припоні коні ржуть,
Багряне листя топчуть долі.
Притулок тут усім дають,
Хто вирвається з неволі,
Погоня, зненависть за ким.
Залишені із дітьми села...
У шумі, в говорі дзвінкім,
Встає стіною Задесення,
Чернігів, Ніжин шлють бійців,
І спід Макошина селяни,
З Новгород-Сіверська, з Клинців
Вночі приходять в партизани.
І от далеко загримів
І покотився гук луною,
У пущі дикій задзвенів
Високий голос чийсь: „До строю!"

І почали ряди рівнять,
Направо зводячи очима,
І от уже бійці стоять
Усі з клунками за плечима.
Йдуть командири. Двоє з них
Дають дорогу молодому,
І той виходить, кремезний,
У шкірянці м'якого хрому.
До фронту повернувшись, став.
І ще раз подивився навколо,
Піднявши руку, привітав:
— Червоні козаки, здорово!
— Здорово, батьку! — загули
Дядьки поважні, бородаті.
— Відкіль ви, люди, прибули? —
Почав він кожного питати. —
З яких країв, яких батьків,
Якого племені і роду? —
Все розпитався, що хотів,
Начальник війська, як господар.
Фронтовика в строю зустрів,
У латаній сорочці чистій:
— У армії старій служив?
Гаразд, підеш артилеристом."
— А ти? — Примітив він давно
Якогось лайдака з чувалом.
—Мені, отаман, все одно,
Аби лиш добре годували.
— Не манастир у нас.
Вертайсь! —
І очі Щорса стали грізні,
Остроги брязнули залізні, —
Йому, такі, не попадайсь.
На лівий фланг іде ватаг,
Ремні риплять; якимсь могутнім
Здається Щорс бійцям в очах,
І зірка сяє п'ятикутна.

ЯРОСЛАВ НОВИЦЬКИЙ

Пісня про першу весну

Голубого ранку
Понад вільним краєм
Засіяло сонце
І розтанув сніг;

Перший раз веснянку
Ми гуртом співаєм,
Досі був лиш сон це —
Марилось у сні.

Прилетіла воля,
Громом згуркотіла,
На поля на панські
Провела нам путь;

Вирушають в поле
Молоді артілі.
Трактори радянські
Поле нам орють.

Засіваєм землю
Золотим насінням —
Та роди ж нам, поле,
Золоті плоди!

Засіваєм волю,
Нашу дружбу сієм —
Розквітай же, доле,
Щастя нам роди!

Голубіють ранки
Понад вільним краєм, —
Перша більшовицька
Проліта весна.

Ми таку веснянку
Нині заспіваєм,
Щоб зросло, заквітло
Мріяне у снах!

Засівають поле
Молоді артілі.
Лине спів залізний —
Трактори гудуть!

Прилетіла воля,
Громом згуркотіла —
До вершини щастя
Простелимо путь.

ТЕАТР

„ПРАВДА"

У ПОСТАВІ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ ІМ. ІВ. ФРАНКА

На небокраї історії спалахували зірниці великих революційних вибухів і потрясінь. Був великий переддень Жовтневої соціалістичної революції. Знесилені і обезкровлені війною, яку продовжував буржуазний Тимчасовий уряд, робітники і селяни, одягнуті в шинелі, кидали окопи і тікали в свої села, на свої фабрики і заводи. Горіли поміщицькі маєтки. Заграви пожеж, які вставали над країною, були передвісниками революції. Більшовицька партія, керована геніями людства Леніним і Сталіним, готувала маси до великого штурму капіталізму. Озброювався революційний пролетаріат. Над землею нависали передгрозові хмари.

На тлі цих історичних подій розгортається сюжет п'єси драматурга Олександра Корнійчука „Правда".

...Невеличка, закинута в степах залізнична станція. Тут зустрічається пітерський робітник Кузьма Рижов (заслужений діяч мистецтва О. М. Ватуля) з селянином Дмитром Голотою (артист О. П. Юра-Юрський). Дмитро Голота йде битими шляхами багатостраждальної країни шукати правди. Де вона та правда — він не знає. Чув, що в Сибірі є вона. І туди простилається його дорога.

Кузьма Рижов, зустрівшись на станції з Голотою, забирає його з собою в Петроград, в місто революційного робітничого класу. Тут Дмитро Голота повинен знайти правду, якої шукають мільони селян. Автор п'єси майстерно показує, як Голота, що виведений в п'єсі як прообраз селян бідняків і середняків, йде в одних рядах робітничого класу в боротьбі за соціалістичну революцію.

Революція почалася. В штабі революції в Смольному глядач зустрічається з Дмитром Голотою, який разом з Кузьмою Рижовим командує загоном повсталих робітників. Тут, у серці революції, Голота зустрічається з великим світочем революційної думки, вождем революції В. І. Леніним. З грудей селянина-бідняка вирвалися слова, які разом з ним в унісон повторювали мільони:

— Я знайшов правду!

Колектив Київського Державного драматичного театру ім. Івана Франка подав глядачам повнокровну виставу. Хороша гра артистів, відшліфування окремих сцен, кропітка робота поставника народного артиста УРСР орденоносця Гната Юри і режисерів С. Ткаченка і М. Драка стушовує ряд серйозних недоліків, які має сама п'єса.

Заслужений артист УРСР А. М. Бучма, який виконує роль В. І. Леніна.

Образ великого Леніна на сцені українського театру і в українському драматичному творі виведено вперше. Найбільшою вдачею театру і талановитого артиста — заслуженого артиста УРСР А. М. Бучми є те, що він знайшов засоби, щоб відтворити на сцені негаснучий у віках образ найвеличнішої людини всіх епох і поколінь. А. М. Бучма не тільки досяг максимальної портретної схожості, а досить вдало передав жести, інтонацію мови, манеру вождя тримати себе в масах, його велику простоту. Створення образу Володимира Ільїча Леніна — це велика перемога артиста і всього колективу театру.

Кузьма Рижов показаний в п'єсі, як представник революційного пролетаріату. Він втілює в собі революційну пристрасть, відданість справі революції, глибоко вірить в торжество революції. Саме таким ми бачимо на сцені Кузьму Рижова, роль якого виконує заслужений діяч мистецтва О. М. Ватуля. Артист майстерно відтворив цей образ на сцені, наситив його глибоким змістом.

Привабливий і правдивий образ селянина — шукача правди Дмитра Голоти. Артист О. П. Юра-Юрський виконує свою роль з глибоким внутрішнім хвилюванням і з пристрастю. Особливо це помітно в сценах зустрічі Дмитра Голоти з вождем революції В. І. Леніним, в сцені розриву зв'язків Кузьми Рижова з своїм братом Тимофієм Рижовим (засл. арт. УРСР М. Х. Пилипенко), що зрадив інтереси робітничого класу і пішов на службу до зрадників народу, які напередодні революції особливо активізувалися.

Поставник — народний артист УРСР орденоносець Гнат Юра, режисери С. М. Ткаченко і М. І. Драк багато попрацювали над масовими сценами і епізодичними ролями п'єси. Сцени біля солдатських казарм у Смольному, і, нарешті, фінал п'єси зроблені майстерно. Кожен артист знає своє місце і тому так живо проходять масові сцени.

Невеличкий епізод. Солдати — вартові біля воріт казарми читають листа, одержаного з села від родичів. А з якою любов'ю і теплотою зроблено цю, на перший погляд, незначну сценку. Тут треба багато завдячити й артистам К. К. Кульчицькому і І. В. Кононенкові, які прекрасно виконують свої ролі. З такою ж теплотою зроблена сценка, коли моряки — балтійці в Смольному „мечтают".

Львівський глядач вперше дивиться „Правду", вперше бачить на сцені образ великого Леніна, великі революційні вибухи, які потрясли світ. І цей глядач з особливим задоволенням приймає виставу Київського Державного драматичного театру.

Л. РЕН.

Nr. 287 z 31/VIII 1940

Przed wystawą Mickiewiczowską

Lwów, który w r. 1905 uczcił Mickiewicza pomnikiem - kolumną, dziełem rzeźbiarza A. Popiela, jest dziś drugiem miastem po Paryżu, mogącym się poszczycić najobfitszym zbiorem jego rękopisów.

Pamiętamy wszyscy manifestację, jaka odbyła się pod tą kolumną 15 października ubiegłego roku. Zespoleni w imię przyjaźni narodów, pisarze ukraińscy, polscy i żydowscy zebrali się, po uczczeniu pamięci Franki, pod pomnikiem Mickiewicza, aby złożyć hołd płomiennemu redaktorowi „Trybuny Ludów". Wkrótce potem postanowiono czci Mickiewicza dać wyraz jeszcze okazalszy, dostępny najszerszym masom. Myśl ta zostanie urzeczywistniona w 85 rocznicę śmierci poety. W listopadzie b. r. w bibljotece filji Akademji Nauk zostanie otwarta wystawa ku czci Adama Mickiewicza.

Wystawa ta, rozwijając przed oczami widzów chronologiczny obraz twórczości i działalności autora „Pana Tadeusza", ukazać ma nie tylko Mickiewicza-poetę, ale także Mickiewicza — działacza społecznego, przyjaciela i wyznawcę praw ludu.

Dwie linie wytyczne kierują organizatorami wystawy: 1) związek Mickiewicza z ludem, 2) związek Mickiewicza z epoką. Związek Mickiewicza z ludem ukaże się poprzez jego otoczenie, uwzględni się więc i uwydatni ludowo - białoruskie otoczenie poety. Podkreśli się temat jego utworów, wynikający z pieśni i obrzędowości ludowej i uwydatni treść filozoficzno - polityczną jego przekonań: Mickiewicz, tocząc walkę o prawa ludu, uważał lud za przyszłość narodu. Tym przekonaniom dawał wyraz zarówno w twórczości poetyckiej (Dziady, Pan Tadeusz), jak i politycznej („Trybuna Ludów").

Druga linja wytyczna Wystawy, to związek Mickiewicza z epoką. Ukazując tło historyczne, organizatorzy baczyć będą jednakże, aby eksponaty ilustrujące epokę nie przesłoniły głównej osoby wystawy, t. j. poety, toteż na pierwszym planie znajdą się autografy, pierwodruki dzieł, portrety Mickiewicza.

Wśród autografów jaśnieć będzie wspaniałą oprawą rękopis „Pana Tadeusza". Jest to najpełniejszy z pośród istniejących autografów poematu, autograf t. zw. dzikowski, zawierający również epilog „Pana Tadeusza".

Przed wojną był w posiadaniu Tarnowskich, znalazłszy się w Ossolineum został oprawiony i poddany wzorowej konserwacji przez A. Semkowicza, równie świetnego znawcę Mickiewicza, jak introligatora. Ze zbiorów autografów znajdujących się od dawna we Lwowie wymienić należy autografy „Farysa", „Reduty Ordona", fragmentów „Konrada Wallenroda", „Giaura", artykułów, rozpraw, listów i autograf pisanego po francusku nekrologu Puszkina, ogłoszonego w r. 1837 w „Le Globe" (Glob).

Najpełniej przedstawiać się będzie na Wystawie zbiór pierwodruków poety. Obejmie on wszystkie wydania dzieł dokonane za życia Mickiewicza od wiersza „Do Joachima Lelewela z okoliczności rozpoczęcia kursu Historji powszechney w Uniwersytecie Wileńskim, dnia 6 stycznia 1822 roku" po ostatni łaciński wiersz: „Ad Napoleonem III".

Dzieje niektórych z tych druków są tak wymowne, że samo ich zestawienie staje się ilustracją historji. Ilekroć szedł przez Europę prąd wyzwoleńczy i rewolucyjny, tylekroć wyrywały się z serc demokratów polskich — i nie tylko polskich — słowa „Ody do młodości". W czasie Powstania listopadowego hasła „Ody" służyły za okrzyk bojowy w walce przeciw caratowi, odbitki jej tajne i jawne krążyły z rąk do rąk. Po upadku powstania 1830 roku w Królestwie, Galicja stała się kuźnią konspiracji, a Ossolineum we Lwowie miejscem tajnych przedruków utworów Mickiewicza. Tutaj ukazała się „Reduta Ordona" i kilka innych utworów. Dla zmylenia policji jako miejsce druku oznaczano bądź Lipsk, bądź Drezno, Awinion, bądź Paryż. Mimo to podczas rewizji znaleziono u ówczesnego dyrektora Ossolineum Konstantego Słotwińskiego dowody obciążające i aresztowano prócz niego kierownika drukarni i zecerów. Proces trwał 3 lata, Słotwiński został skazany na osiem lat twierdzy w Kufsteinie. I tak dalej — w ciągu XIX i XX wieku bywał Mickiewicz sztandarem postępowych dążeń społeczeństwa. Jakże często ruch robotniczy powoływał się na redaktora „Trybuny Ludów"!

Rok Wiosny Ludów znów odezwał się drukowanemi słowami Mickiewiczowskiej Ody. Przedrukowywano ją wielekroć po polsku i po niemiecku.

Wśród pierwodruków znajdzie się na Wystawie komplet „La Tribune des Peuples" (Tribin de pepl) z r. 1849. Jest to okaz bardzo cenny, nie posiadają go ani krakowskie, ani warszawskie bibljoteki. Z „Trybuny Ludów" przemawia do nas Mickiewicz-rewolucjonista, mianujący siebie socjalistą. Był to oczywiście socjalizm jeszcze utopijny, ale znamienne w nim to, że Mickiewicz wbrew utopistom przyjmował rewolucyjne metody walki. „Wszelki systemat — głosi w „Trybunie Ludów" — będzie tylko czczą utopią, dopóki będzie usiłował rozwiązać zagadnienia społeczne w drodze pokojowej i nie narażając nikogo. Przyznajecie, że istnieją tylko niewolnicy i ciemiężcy, ofiary i kaci, a chcecie uszczęśliwiać ludzkość przez wprowadzenie harmonji między dobrem a złem?".

Aby wystawa wraziła się w oczy widzów, trzeba, by ze ścian, ekranów, gablot pociągały wzrok obrazy, ryciny, ilustracje. Ambicją przygotowujących wystawę jest nadanie jej charakteru jakby wielkiej księgi z obrazami. Sporządza się dokładną bibljografję rycin, przedstawiających poetę i bibljografję ilustracyj do jego utworów. Robi się to w tym celu, żeby niczego nie przeoczywszy, zużytkować wszystkie dostępne materjały jak najtrafniej.

Z podobizn Mickiewicza najwspanialszym przedmiotem wystawy będzie popiersie w marmurze wykonane przez David'a d'Angers (Dawida Danże) w 1835 r. Jest to oryginał, z dedykacją rzeźbiarza na stronie odwrotnej. Z portretów malarskich wymienić należy obraz olejny W. Wańkowicza z r. 1828 przedstawiający poetę „na Judahu skale" i portrety pędzla Fr. Tepy. Nadto widnieć będą na Wystawie liczne ryciny, fotografje, medale i medaljony. Z fotografij najpiękniejsze jest powiększone zdjęcie zrobione z dagerotypu z 1844 roku, które Bibljoteka Akademji Nauk nabyła niedawno od prywatnej osoby. Z oblicza Poety bije tak potężnie wyraz skupionej mocy, że ta jedna fotografja wywarła na mnie większe wrażenie, niż wszystkie pomniki tego, którego Puszkin i inni liczni przyjaciele rosyjscy stale nazywali „natchnionym".

Juljan Przyboś

MI WZMOCNIMY POTĘGĘ SOCJALISTYCZNEJ OJCZYZNY

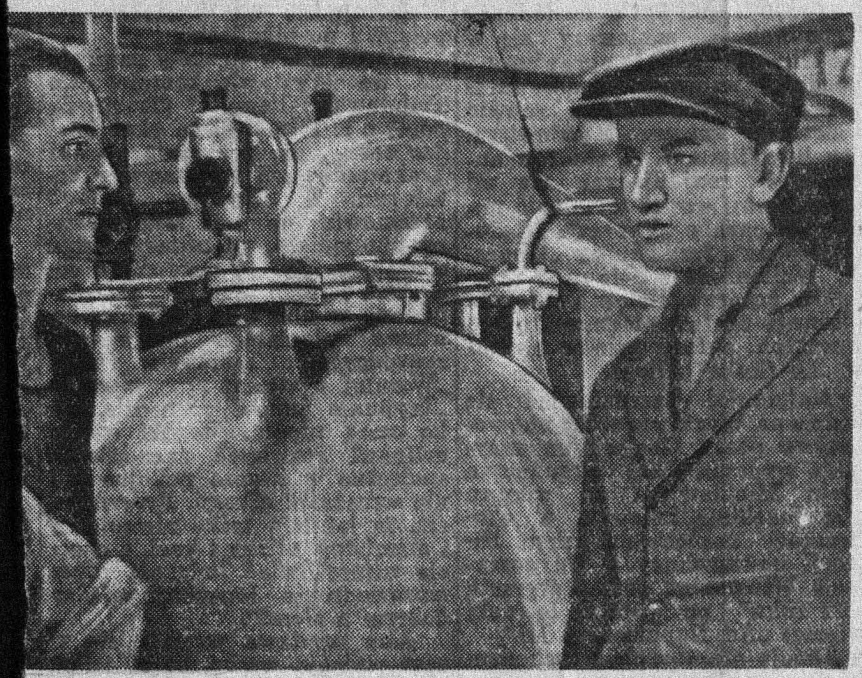

e Lwowie. Brygada tow. Dobromilskiego wykonuje 130 procent nor-
: A. Gros, N. Bret i R. Dobromilski. Foto Rapaporta

J STACHANOWCY

prowadzić pociągi po niezmierzonych torach kraju radzieckiego. Poszedł do szkoły zawodowej, a po skończeniu został pomocnikiem maszynisty.

Majer miał 15 lat, kiedy opuścił dom rodzinny. Poszedł na własny, ciężką pracą zdobywany chleb. Chciał zostać ślusarzem, przyjęto go do szkoły zawodowej. Ale nie na długo: wyrzucono go. Zaczął pracować jako pomocnik ślusarski, to tu, to tam. Przepracowuje parę miesięcy – potem długi okres bezrobocia. A potem znów się gdzieś zahaczy.

Radosny i niezapomniany był w życiu Pawła Danilina dzień, w którym został powołany do Czerwonej Armji.

W tym samym roku Mojżesz Majer idzie do więzienia.

Dwa lata służył Danilin w Czerwonej Armji, tej wspaniałej szkole kształcącej niezłomnych bojowników – obrońców radzieckiej ojczyzny. Dwa lata spędził Majer w więzieniu w Stryju, uczył się jeszcze bardziej nienawidzieć wrogów rewolucji, jeszcze wierniej służyć sprawie robotniczej. Często po cichutku śpiewali więźniowie piosenki czerwonoarmiejskie i jaśniejsza się wtedy zdawała cela [illegible] zienna. Mocniej ściskali [illegible] dzielnym maszynistą. Prowadzi pociągi z uczuciem radości i dumy. Jest stachanowcem.

Majer po krótkim pobycie na wolności zostaje znowu aresztowany. Bereza. 10 miesięcy tortur w bereskiej katowni nie zdołało złamać Majera. Wyszedł jeszcze bardziej zahartowany. Znowu do pracy. W 1938 roku prowadzi strajk w warsztatach Groskopfa.

A potem – 17 września 1939.

I u wspólnego warsztatu pracy w transporcie radzieckim stanęli Paweł Danilin i Mojżesz Majer. Danilin wraz ze swoją komsomolską brygadą całą zimę prowadził ciężkie pociągi towarowe, dając wzory stachanowskiej pracy.

Majer jest zastępcą sekretarza organizacji komsomolskiej Depo-Wschód, pracuje jako agitator w dawnej dzielnicy wyborczej. Kiedy przyjęto go do pracy w Depo – nie wiedział jak podejść do parowozu, był ślusarzem zaledwie trzeciej kategorji. Ale uczył się z zapałem, zdał z celującym wynikiem egzamin, dostał piątą kategorję, a przed miesiącem – szóstą. Pracuje dokładnie. Wylicza każdą sekundę, systematycznie przekracza normy.

Odmienną szkołę życia przeszli [illegible] Majer, różnemi drogami [illegible] racy stachanowskiej. Spot-

Cyfry i fakty

Cały kraj zna pracę maszynisty depo Spolje Jarosławskiej linji kolejowej, tow. Papawina, którego lokomotywa przebiegła 803 tys. kilometrów bez remontu kapitalnego. To stachanowskie obchodzenie się z maszyną bierze się za przykład we wszystkich gałęziach gospodarki.

*

Stachanowcy – krywonosowcy tworzą dwie piąte armji kolejarzy kraju. Pomiędzy maszynistami parowozów jest wielu „pięciosetników", którzy doprowadzili przeciętny przebieg lokomotywy na dobę do 500 i więcej kilometrów.

*

Kowal Gorkijowskiej fabryki samochodów imienia Mołotowa tow. Busygin, ustanowił swój pierwszy rekord w 1935 roku, wykuwszy w ciągu zmiany 966 kolankowych wałów. Ten stopień wydajności wkrótce rozpowszechnił się w fabryce. Obecnie systematycznie przekracza się nową normę w liczbie 1485 wałów na zmianę.

*

W ostatnich latach stachanowcy pól kołchozowych ustanowili wysokie rekordy plonu. Kołchoźnica z Ałtaju Sergejewa uzyskała plon pszenicy w wysokości 101 cetnarów z hektara, sybirska kołchoźnica Jutkina 1217 ctn. kartofli z ha, azerbajdżańska kołchoźnica Alijewa 155 ctn. bawełny z ha, ukraińska kołchoźnica Zahłada – 33 cetnary włókna lnianego z ha.

*

Słynni stachanowcy pól, bracia Oskinowie, w bieżącym roku dali wspaniałe wzory wysokiej wydajności pracy. Pracując w kołchozach rejonu Mustajewskiego, obwodu Czkałowskiego, zebrali w ciągu niespełna 13 dni roboczych plon z dwóch

" ЧЕРВОНИ ШТАНДАР " Нр. 287 з 31/8.940.

Перед виставкою в честь Міцкевича.

Львів, котрий в 1905 р. вшанував Міцкевича пам'ятником-колумною, твором мистця-різбаря А. Попеля, є сьогодня другим містом по Парижі, що може повеличатися найбогатшою збіркою його рукописів.

Всі тямимо маніфестацію , котра відбулася під тою колумною дня 15. жовтня м.р.

З'єдинені в імя приязни народів письменники українські, польські і єврейські зібралися по вшануванні пам'яти Франка під пам'ятником Міцкевича, щоби віддати честь огненому редакторови : " Трибуни людів " .. Небавом по тім вирішено дати ще більш величавий вислів пошани, доступний як найширшим масам.

Думка та буде здійснена в 85-річницю смерти поета. В листопаді ц.р. в Львівській філії бібліотеки Академії Наук буде отворена вистава в честь Адама Міцкевича.

Ота виставка розвиваючи перед очима глядачів хронологічний образ творчости і діяльности автора " Пана Тадеуша " , має показати не лиш Міцкевича поета - але також Міцкевича суспільного діяча, приятеля і приклонника прав люду.

Дві напрямні лінії кермують організаторами вистави : 1/ зв'язок Міцкевича з людом , 2/ зв'язок Міцкевича з епохою.

Зв'язок Міцкевича з людом виявиться крізь його окруження, буде узгляднене і відмічене людово-білоруське оточення поета. Підчеркнеться тему його творів, що має корело в пісні і людовім обряді і виявиться філософічно-політичний зміст його поглядів : Міцкевич, вводячи боротьбу о права люду, вважав люд за будучність народу. Таким поглядом давав вислів однаково в поетичній творчости / Дзяди, Пан Тадеуш/, як і політичній діяльности / " Трибуна

32

людів/

Друга напрямна лінія, то зв'язок Міцкевича з епохою. Вказуючи на історичне підложе, будуть глядіти організатори на то, щоби експонати до ілюстрації епоки не заслонили головної особи виставки т. є поета, тому отже на першім плані знайдуться автографи, перводруки творів, портрети Міцкевича.

Між автографами буде блестіти прегарною оправою рукопис " Пана Тадеуша". Є то найповніший з поміж існуючих автографів, т.зв. автограф " дзіковскі", що обіймає теж епілог " Пана Тадеуша".

Перед війною був у посіданні Тарновських, коли знайшовся в Оссолінеум / повинно бути в філії бібліотеки А.Н. УРСР у Львові / оправив його і віддав його взірцевій консервації А. Семкович, рівно знаменитий знавець Міцкевича як і переплетчик. Зі збірок автографів, що віддавна зберігаються у Львові, треба відмітити автографи " Фариса " , "Редути Орцона " , фрагментів " Конрада Валєнрода ", Гіяври, артикулів, розправ, листів і автограф по французьки писаного некрологу Пушкіна, оголошеного в 1837.р. в " Ле Глобе " (Le Glob).

Найповніше буде на виставці представлена збірка перводруків поета. Обійме вона всі видання творів, видані за життя Міцкевича від вірша " До Йоахима Лелевеля з приводу початку курсу всесвітної історії на виленськім університеті дня 6 січня 1822 р. а по останній латинський вірш " Ад Наполеонем III. " (Ad Napoleonem III.)

Історія деяких з тих друків є така вимовна, що само їх зіставлення стається ілюстрацією історії.

Кілько разів переходив через Европу напрям визвольний і революційний , тілько разів вирівалися із сердець демократів польських - і не лише польських слова " Оди до младості " . Підчас листопадового повстання гасла "Оди" служили бойовим кличем у борбі з царатом, таємні і наявні відбитки її переходили з рук до рук. Після упадку повстання 1830 р. в Королівстві, Галичи-

33

на сталася кузнею конспірації в Оссолінеум у Львові місцем тайних передруків творів Міцкевича. Тут появилася " Редута Ордона " і кілька інших поезій. Щоби замилити поліцію означувано яко місце друку або Липськ або Дрезно, Авініон або Париж. Мимо того підчас ревізії знайдено у тодішнього директора Оссолінеум Константина Слотвинського обтяжуючі докази і крім нього арештовано управителя друкарні і зецерів / складачів/. Процес тривав три роки, Слотвинський покараний кріпостю в Куртайні через 8 літ. І так дальше - протягом XIX і XX століття бував Міцкевич прапором поступових стремлінь суспільности. Як часто покликувався робітничий рух на редактора " Трибуни людів ".

Рік весни людів знова відозвався друкованими словами Оди Міцкевича. Богато разів передруковано її по польськи і по німецьки.

Між перводруками знаходиться на виставці комплет " Трибуна людів " (La Tribun des Peuples) з р. 1849 . Є то екземплар дуже цінний ; не мають його ані краківські ані варшавські бібліотеки.

З " Трибуни людів " промовляє до нас Міцкевич революціонер, що називає себе соціялістом.

Був то очевидно соціялізм ще утопійний але знаменне в нім то, що Міцкевич всупереч утопістам приймав революційні методи борби.

" Всякий систематик - голосить у " Трибуні людів " - буде тільки пустою утопією, доки буде старатися розв'язати суспільні питання на мирній дорозі і без нічийого наражування. Признаєте, що існують тільки невільники і гнобителі, жертви і кати а хочете ущаслівити людство впровадженем гармонії між добром і злом ".

Щоби виставка впилася в вічи глядачів, треба , щоби зі стін, екранів, габлот захоплювали зір образи, рисунки ілюстрації. Організатори виставки мають амбіцію надати виставці характер великої книги з образами.

Списується докладну бібліографію рисунків, що представляють поета, і бібліографію ілюстрацій до його творів. Робиться то з метою, щоби ні-

чого не пропустити і якнайкраще зуміткувати всі доступні матеріяли

З візерунків Міцкевича буде найвеличавішим експонатом погруддя в марморі, твір Давида Данже /David d' Angers/ з 1835 р. Є це оригінал, з дедикацією рівьбаря на відворотній стороні. З малярських портретів треба назвати олійний образ В. Ваньковича з 1828 р., котрий то образ представляє поета " на Юдагу скалі " і портрети кисти Фр. Тепи. Надто будуть на виставці численні рисунки, фотографії, медалі і медаліони. З фотографій є найгарнійша побільшена знимка, зроблена з дагеротипу 1844 р., котру то знимку купила недавно бібліотека Академії Наук від приватної особи. / Таких знимок було загалом дві./ З лиця поета пробиває так могучо вираз скупленої сили, що та одна фотографія зробила на мене більше враження ніж всі пам'ятки того, котрого Пушкін і інші численні приятелі російські постійно називали " натхнен

Юліян Пшибось

Література братських прибалтійських країн

Чорний змій в бурхливім морі
Меле борошно на скелі.
Хай те борошно лихеє
Хлібом буде злому пану.

Так співав латвійський народ протягом століть про одвічного ворога трудящого селянства — про поміщика, злого пана, що не давав селянинові дихати.

Давня латвійська народна творчість вражає нас своєрідністю, незвичністю своїх образів — як отой чорний змій, що меле борошно десь у морі в наведеній пісні. Але разом з тим, — скільки тут знайомих, спільних з нашим, українським фольклором мотивів! Як і в наших народних піснях, латвійський народ співає про гірку долю бідняка; про свою ненависть до панства, про життєдайні сили природи — сонце, воду, землю — годівницю.

Як і для нашого народного поета — Тараса Шевченка, для латвійського народу доля сироти була символом безправ'я і пригнобленості бідняка:

Чом ти, сонце, запізнилось,
Чом ти рано не зійшло?
Я за лісом забарилось,
Я сирітку гріло там.

Такі близькі нам мотиви знаходимо в народних піснях не тільки латвійців, а і литовців і естонців, не зважаючи на те, що це народи різного походження, розмовляють іншими мовами. Латвійці і литовці споріднені з слав'янами і більшістю інших європейських народів, а естонці — походженням і мовою близькі до фінів, отже, мова їх зовсім не схожа на латвійську і литовську. Спільність у творчості цих народів обумовлена тим, що спільними були умови їх життя і розвитку і як „малі" держави, вони зазнавали особливо жорстоких утисків іноземних завойовників і тому так само палко мріяли про своє національне визволення, як і пригноблений панами - поляками український народ.

Наш читач досі мало знав і народну усну творчість прибалтійських країн, і їх літературу. Не багато з творів цих країн перекладено на російську мову, майже нічого не перекладено на українську. Тільки тепер, з приєднанням прибалтійських країн до нашої соціалістичної батьківщини, перед нами відкриваються нові скарби їх літератури.

ви відкриваються тепер перед ними?

В першу чергу революційно настроєних письменників - реалістів усіх трьох країн цікавило життя селянина - землероба: про безправ'я селянства писав і литовський письменник Петрас Цвірка (роман „Земля - годівниця") і латвійський романіст Андрій Упіт, що в цілій серії романів про долю сім'ї Робежнеків змалював людину переходової епохи (саме слово Робежнек по - латишськи значить „людина на рубежі").

В романі П. Цвірки (є російський переклад) відтворено складний шлях юнака - селянина, що шукає правди для своїх братів, бідних селян і гірко розчаровується в можливості знайти цю правду в умовах капіталістичного суспільства. Герой роману — Юрас Тарутіс — сильна і активна людина. Він бере участь в політичному житті країни, але через недостатню освіту і нерозвинену класову свідомість попадається на гачок буржуазної демагогії і мимоволі бореться за волю і владу не трудового народу, а тільки багатіїв. Розчарувавшись в політичній боротьбі, він повертається на село, але і тут зазнає розчарування: „Земля-годівниця", як виявляється, годує тільки куркулів, а не бідняків. Цікаво змальовано в романі народження революційного настрою в селянській жінці: дружина Юраса, Моніка, зазнавши всіх поневірянь, на які прирікає капіталістичне суспільство безправну жінку на селі, починає інстинктивно бунтувати. Ми бачимо тепер, як такі литовські жінки вийшли на шлях організованого громадсько-політичного життя, як вони обирають і обираються в депутати. Роман Цвірки розповідає нам про їх минуле.

В серії романів Упіта про Робежнеків зачеплено подібні ж проблеми в латвійському житті. Він розкриває конфлікт між батьками і дітьми на підставі двох світоглядів — старого і нового (роман „Нові джерела", 1909 р.). Тут показана юність Мартіна і Яна Робежнеків, які стають героями дальших п'яти романів цієї серії. В романі „Північний вітер" (1921) знайшов свій відбиток подув могутнього вихору революції 1905 р.:

Запровадження нового земельного устрою в Радянській Литві. — На фото: Встановлення межевого знаку в Биржанському повіті.
Фотокліше (ТАРС).

Багатий врожай фруктів збирає в своїх садах колгосп „Більшовик" (Таджикська РСР). На фото: Комсомолка-колгоспниця Н. Назмітдінова збирає абрикоси. (ТАРС).

Екскурсія до Москви на виставку

На Всесоюзну сільськогосподарську виставку виїхала група селян Кам'янко - Струмилівського району.

— Велика радість охопила мене, коли я дізналась про те, що їду до Москви на виставку. За часів колишньої панської Польщі, я ніколи не виїжджала за межі мого села. Тепер радянська влада дає мені можливість побачити новий світ, нових людей, — говорить селянка Штофель Яніна

До виїзду з великим захопленням готувалися. Селянин з села Тадані, — т. Михайлишин М. говорив: „Коли я почув, що поїду до Москви, то в першу хвилину, мені здалося, що це сон. Цілу ніч не міг спати. Мої думки, мої почуття були зверненні до столиці всіх трудящих — червоної Москви, де живе і працює наш батько і вождь товариш Сталін".

Оглядати виставку поїхало 11 чоловік.

Д. БЕРЕЖНИЙ.

Готуються до Міжнародного Юнацького Дня

Лопатинський райком комсомолу склав план проведення свята — Міжнародного Юнацького Дня. Райклуб готує урочистий вечір молоді і концерт. Підготовляються лозунги для прикрашення приміщень. В цей день вийде спеціальний номер стінної газети, влаштовується при клубі виставка літератури про історію свята.

Бібліографія про знаменну дату

Львівський філіал бібліотеки Академії наук УРСР підготовив і здав до друку бібліографію, присвячену знаменній даті визволення Західної України спід панського гніту.

Суд

Бухгалтер - миловар

Олександр Шпац працював бухгалтером в промкооперативній артілі „Каракуль". Проте, його більше всього вабила миловарна справа. Почув він, що в миловарних артілях виявилась потреба в жирі. „З доброго серця" Шпац пропонує правлінню артілі „Червоний миловар" свою готовність добути цю сировину.

Одержавши в цій же артілі довідку, що свідчить про його особу, Шпац звернувся до м'ясокомбінату. Тут він купує 2 тисячі кілограмів технічного жиру по 75 копійок за кіло. З „Червоного милова ра" Шпац зажадав по 4 карбованців за кілограм. Там не погодилися.

— Ви не хочете, — куплять інші.

Шпац попрямував до артілі „Червоний прапор". Тут він збув жир по вигідній ціні. Крім того, йому, як „премію", дали 600 кілограмів мила.

Через деякий час Шпац знову пропонує артілі „Червоний миловар" свої послуги. На цей раз спритний спекулянт, користуючись уповноваженням артілі, купив дві тонни лою, і знову прийшов продавати сировину. Та тут міліція затримує Шпаца „на гарячому".

На судовому засіданні спекулянт прикидався „людиною з добрим серцем". Він малює справу так, що ніби він хотів допомогти артілям.

Однак, факти і документи свідчать якраз про те, що Шпац займався спекуляцією. Вироком суду Шпаца позбавлено волі, з відбуванням кари в поправно-трудових таборах у далеких місцевостях Союзу, строком на 8 років з конфіскацією майна та позбавлення виборчих прав після відбуття кари на 3 роки.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Факти, наведені в статті „Чарівна каструля" (газета „Вільна Україна" від 21 серпня), при додатковій перевірці не підтвердилися.

Встановлено, що каструля, про яку йде мова в статті, на емальовому заводі виготовлена і в найближчому часі завод приступить до масового випуску.

Виступ англійського міністра авіації

ЛОНДОН, 22. (ТАРС). Як передає агентство Рейтер, 20 серпня під час дебатів у палаті громад виступив з заявою міністр авіації Сінклер.

„З восьмого серпня, — заявив Сінклер, — наші протиповітряні сили знищили 701 німецький літак, в тому числі зенітна артилерія — 55 літаків. Переважна більшість збитих німецьких літаків припадає на англійську винищувальну авіацію. За цей час ми втратили над Англією, над Німеччиною і Італією 192 винищувачі і бомбардувальники. Наші втрати над Англією і поблизу англійського побережжя становлять 90 льотчиків, в той час, як Німеччина втратила 1.500 льотчиків і інших членів екіпажів літаків. Якщо до наших втрат над Англією додати екіпажі бомбардувальників, збитих над Німеччиною, то загальні втрати англійської авіації становитимуть 300 пілотів, в той час, як Німеччина втратила значно більше, 1.500 льотчиків.

Нічні нальоти наших літаків своєю силою значно перевищують денні нальоти. В міру збільшення ночей дії нашої бомбардувальної авіації ще більше посиляться. Наші літаки проникатимуть ще далі вглиб території противника".

Далі Сінклер підкреслив, що при розв'язуванні воєнних проблем беруться до уваги всі минулі уроки і можливості. Стосуючись далі питань авіації, Сінклер заявив, що досягнуті значні успіхи в області здійснення імлерського плану підготовки льотного складу. Міністерство авіації розрахувало підготовити певну кількість льотчиків у Канаді до липня або серпня наступного року. Проте тепер стає очевидним, що міністерство одержить цих льотчиків уже в квітні. До цього часу повним ходом уже повинна була б іти підготовка льотного складу в 5 авіаційних школах Франції. Одним з перших заходів, проведених міністерством авіації, було створення необхідних умов для організації авіаційних шкіл в Північній Африці, проте, в результаті поразки Франції від цих планів довелося відмовитись.

Не зважаючи на інтенсивність повітряних боїв в останній час, кількість наших винищувальних ескадрилій першої лінії, готових для операцій проти ворога, стала значно більшою, ніж будьколи раніше. Ми безперервно посилюємо міць нашої бомбардувальної авіації. Її удари в Німеччині і Італії становляться все більш відчутними. Той факт, що переважаюча по чисельності німецька бомбардувальна авіація не змогла заподіяти значних зруйнувань Англії, свідчить про ефективність нашої системи оборони.

АМЕРИКАНСЬКІ ПРОМИСЛОВЦІ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ВИКОНУВАТИ ВОЄННІ ЗАМОВЛЕННЯ

НЬЮ-ЙОРК, 21. (ТАРС). Як повідомляє газета „Нью-Йорк Геральд Трібюн", сенатська комісія в справах асигнувань опублікувала вчора заяву вищих армійських і морських офіцерів, включаючи начальника військово-повітряних сил армії генерал-майора Арнольда і начальника авіації військово-морського флоту адмірала Тауерса. За заявою цих осіб, власники авіаційних підприємств відмовились прийняти замовлення на виробництво літаків для армії і флоту. Свою відмову вони мотивують тим, що американський конгрес недавно вніс зміну в закон, який забороняє одержання надприбутків. Новий закон урізав допустимий процент прибутку з 12 до 8.

Газета вказує, що, за заявою генерал-майора Арнольда, американська армія мала кошти для придбання понад 4 тис. літаків, але досі не має можливості розмістити замовлення на таку кількість літаків. За заявою інших офіцерів, останнім часом армія і флот мали фонди на покупку майже 6 тис. літаків, а також гармат для 28 есмінців. Проте замовлення на це озброєння не були розміщені через те, що власники воєнних підприємств вважали недостатнім процент прибутку, одержуваного з цих замовлень.

ЗАГОСТРЕННЯ АНГЛО-ІНДІЙСЬКИХ ВІДНОСИН

ЛОНДОН, 22. (ТАРС). Агентство Рейтер наводить текст резолюції, прийнятої бюро виконкому індійського національного конгресу.

[illegible] нять пропозиції віце-короля. Бюро вважає ці пропозиції не тільки далеко не відповідаючими вимогам конгресу, але й перешкодою на [illegible]

„ДЕЙЧЕ ЦЕЙТУНГ" ПРО СТАНОВИЩЕ В ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРСТВІ ПОЛЬЩІ

Газета „Дейче цейтунг" повідомляє, що після розпаду Польщі до Німеччини була приєднана область площею в 93.000 кв. км. з 10 млн. жителів. Ця область зветься „східна область", її центр — місто Данціг.

Решта території Польщі до німецько-російського кордону являє собою генерал-губернаторство (площа — 96.000 кв. км.). Тут живе 10,5 млн. чоловік.

Генерал-губернаторство складається з чотирьох адміністративних районів:

Краків — 26.824 кв. км., 3,19 млн. жителів,

Люблін — 26.848 кв. км., 2,14 млн. жителів,

Радом — 25.297 кв. км., 2,5 млн. жителів.

Варшава — 16.656 кв. км., 2,72 млн. жителів.

З Німеччини в генерал-губернаторство ввозяться продовольчі товари і корми. Не можна твердити, що тут нема випадків голоду — це мало місце і в колишній Польщі, але в усякому разі ніхто не вмирає з голоду. Урожай вже зібраний. Всі великі маєтки знаходяться тепер в руках держави, в цих господарствах широко застосовується штучне добриво. Посівний матеріал ввозиться з Німеччини. Що ж до дрібних селян 50 проц. всіх дворів має менше 10 га землі і 30 проц. — від 10 до 20 га, то покищо не доводиться думати про їх організацію.

Якщо в цьому році буде хороший урожай, то Польща зможе сама задовольнити свої потреби в хлібі.

Розробляється проект поглиблення Вісли. Якщо цю ріку вдасться зробити судноплавною, то Варшава знову набере певного значення, як торгове місто. Краків з його німецькими традиціями залишиться столицею.

ОСЛО, 21 серпня. (ТАРС).

СТАНОВИЩЕ У ФРАНЦІЇ

БЕРЛІН, 22. (ТАРС). „Берлінер Берзенцейтунг" пише, що економічне становище Франції стає все більш серйозним. Ніхто у Франції не сподівається, що уряд Віші може полегшити нестатки народу. Відбудування господарства вимагає величезних коштів, яких Франція не має. В першу чергу потрібна [illegible] фінансова допомога

Англо-німецька війна

ЗВЕДЕННЯ НІМЕЦЬКОГО КОМАНДУВАННЯ

БЕРЛІН, 22. (ТАРС). Німецьке командування повідомляє: „В ніч на 21 серпня німецька авіація успішно бомбардувала багато англійських промислових споруд, порти і залізниці, а також 15 аеродромів. Пошкоджені промислові споруди Скегнесса, Грейт-Ярмута, Уітней, Ковентрі, Борнмута, а також порт Брідлінгтона. В доках Саутгемптона пошкоджений пароплав.

Під час нальоту на конвойний караван суден коло східного побережжя Англії серйозно пошкоджений вантажний пароплав.

В ніч на 22 серпня наші літаки ефективно бомбардували авіаційні заводи на південний схід від Лондона, а також збройові заводи поблизу Брайтона.

Бомби, скинуті противником в ніч на 22 серпня над районами північної Німеччини, заподіяли дуже незначної шкоди. Вчора противник втратив 7 літаків. 6 німецьких літаків не повернулись на базу".

—o—

ВІЙНА В ПОВІТРІ

ЛОНДОН, 22. (ТАРС). Міністерство авіації повідомляє, що вчора ввечері окремим ворожим літакам удалось проникнути вглиб країни і бомбардувати деякі аеродроми. Шкода незначна. Є деякі жертви — німецькі літаки піддали бомбардуванню місто в графстві Йорк і інше на південному побережжі Англії. В обох містах є вбиті і поранені. Англійські винищувачі вчора збили 13 ворожих літаків. В бою був збитий також один англійський літак.

Агентство Рейтер передає, що німецький бомбардувальник скинув на південно-східному побережжі повітряну торпеду. В результаті вибуху 8 жилих будинків були перетворені в купу руїн і ряд інших будинків був частково зруйнований. Гадають, що загинуло багато людей.

В ніч на 22 серпня німецька авіація скинула бомби великої вибухової сили в двох пунктах південно-східної Англії. Злегка пошкоджені газопровід і водопровід в одному з прибережних міст і зруйнована невелика ділянка залізничної лінії.

—o—

СТРІЛЬБА НІМЕЦЬКИХ БЕРЕГОВИХ БАТАРЕЙ НА ЛА-МАНШІ

ЛОНДОН, 22. (ТАРС). Агентство Рейтер повідомляє, що „сьогодні ранком вперше від початку війни німецькі берегові батареї на французькому побережжі обстріляли караван суден, що проходили під конвоєм через протоку Ла-Манш. Очевидці з англійського побережжя заявляють, що стріляли батареї, які складаються з чотирьох гармат. Очевидно, в стрільбі взяли участь всі гармати, встановлені на побережжі від Кале до Булоні. Караван складався з суден і ескортуючих їх кораблів. Коли головний корабель наближався до одного з портів у Ла-Манші, з французького побережжя відкрилась канонада. Від гуркоту гармат тремтіли будови на англійському березі Ла-Манша. Спалахи рядами виблискували крізь туман".

США створюють авіаційні бази на англійських островах в Тихому океані

НЬЮ-ЙОРК, 22. (ТАРС). Як передає лондонський кореспондент агентства Ассошіейтед Пресс, в колах англійського міністерства закордонних справ підтверджують повідомлення про те, що США одержали від Англії в аренду острови Кантон і Ендербері (південна частина Тихого океану) для створення на них авіаційних баз.

Строк аренди — 50 років.

Кілька років тому Англія і США договорились відносно спільного використання цих островів для цивільної авіації. Після цього американська компанія „Панамерікен Ейруейс" збудувала на острові Кантон цивільну авіаційну базу для обслуговування літаків, які ідуть в Австралію.

—o—

НІМЕЦЬКА ЗАЯВА ПРО ЕВАКУАЦІЮ ДІТЕЙ

Czerwony Sztandar, Nr. 286 z 30/VIII 1940

36

W bibljotece Akademji Nauk

W bibljotece lwowskiej filji Akademji Nauk USRR wre usilna praca. Urządza się tutaj wystawę poświęconą pierwszej rocznicy uwolnienia pracujących ziem zachodnio - ukraińskich spod jarzma pańskiej Polski.

W 25 częściach wystawy pokaże się kilka tysięcy eksponatów, przedstawiających zmiany, które zaszły w życiu oswobodzonego ludu w ciągu roku władzy radzieckiej.

Tematem pierwszej części wystawy będą dzieła klasyków marksizmu - leninizmu, dotyczące walki narodowo - wyzwoleńczej ludu ukraińskiego. W części tej wystawi się szereg dzieł Marksa i Engelsa, a przedewszystkiem tom 16-ty dzieła, w którym zamieszczone są takie prace jak „Polityka zagraniczna rosyjskiego caratu". Wykorzystany będzie również 5, 16, 17 i 19 tom dzieł Lenina i prace Stalina o zagadnieniu narodowościowem, jego artykuły i uwagi o Ukrainie.

Czwarta część wystawy pokaże historyczną przeszłość zachodnich i południowych ziem Ukrainy. Zbierze się tu materjały odnoszące się do IX—XIII wieku. Następne części wystawy poświęcone będą różnym etapom panowania Polski na ziemiach ukraińskich od XIV do XX wieku.

Wejście Czerwonej Armji na ziemie Zachodniej Ukrainy i pierwsze zarządzenia władzy — oto temat 12-tej części wystawy. Część ta rozpoczyna się pierwszym numerem gazety „Wilna Ukraina" z dnia 25 września 1939 roku, w którym wydrukowany jest historyczny referat towarzysza Mołotowa, wygłoszony przez radjo 17 września 1939 roku. Pozatem wystawione będą liczne gazety i czasopisma, z szpalt których przebija radość oswobodzonego ludu i ogromny entuzjazm z okresu przygotowań wyborów do Zgromadzenia Narodowego, pozatem materjały o delegatach Zgromadzenia Narodowego.

Ostatnie części wystawy, część 23. 24 i 25, poświęcone będą Bukowinie północnej. Zebrana zostanie tu literatura o historycznej przeszłości Bukowiny, o jej gospodarce, jak również materjały o wejściu oddziałów Czerwonej Armji do Bukowiny północnej.

Wystawa zostanie otwarta w pierwszych dniach września.

A. Nyk

Piecowy huty Nr. 2 im. Frunze w Konstantynówce, (obwód Stalinowski) J. M. Jałowiecki, członek plenum Miejskiego Komitetu KP(b)U, systematycznie wykonuje normę w 120 proc.

Praca pisarzy

Pisarze Lwowa przygotowują się do godnego uczczenia pierwszej rocznicy wyzwolenia. 20 poetów ukraińskich, polskich i żydowskich pisze kolektywny poemat, który da artystyczny obraz wyzwoleńczych walk mas pracujących byłej Zachodniej Ukrainy oraz pracy w dziele budowy socjalizmu.

Na posiedzeniu Orgkomitetu pisarzy w dniu 27 bm. wybrano komisję, której zadaniem będzie kierowanie przygotowaniami do święta 17 września. W skład komisji wchodzą: St. Tudor — przewodniczący, A. Dan — zastępca przewodniczącego, S. Aszendorf — sekretarz, J. Gałan, J. Szowkoplaz, J. Szkrumelak.

W związku z przygotowaniami do uczczenia 85 rocznicy śmierci Adama Mickiewicza zatwierdzono komisję jubileuszową w składzie: T. Boy-Żeleński — przewodniczący, J. Borejsza, zastępca przewodniczącego, D. Kenigsberg — sekretarz, W. Wasilewska, A. Desniak, P. Karmański, J. Kleiner i J. Przyboś.

Starcia na granicy węgiersko-rumuńskiej

BUKARESZT, 29. (TASS). Rumuńska agencja telegraficzna podaje następujący komunikat: „W ostatnim czasie węgierskie samoloty wojskowe niejednokrotnie naruszały rumuńską granicę. Nie zważając na energiczne protesty, zgłoszone rządowi węgierskiemu, samoloty węgierskie kontynuowały swoje loty, docierając aż do Braszowa i Somesen, gdzie samoloty zrzucają ulotki o treści wrogiej wobec państwa rumuńskiego. W związku z tem podjęto zarządzenia celem niedopuszczenia do naruszania naszej granicy przez węgierskie samoloty.

27 sierpnia o godzinie 12 minut 15, węgierski bombowiec naruszył granicę rumuńską. Rumuński pościgowiec rozpoczął z nim walkę i zmusił go do ucieczki poza granicę rumuńską. Węgierski samolot doznał silnych uszkodzeń, a jego załoga została ranna.

28 sierpnia o godzinie 10 minut 15, węgierski bombowiec P-225 otworzył ogień z karabinu maszynowego i zrzucił 6 bomb na rumuńskie lotnisko cywilne w Satul-Mare, przyczem jeden hangar został uszkodzony. Innych szkód nie wyrządzono, ponieważ lotnisko ewakuowano. Samolot węgierski próbował zawrócić do Węgier, lecz intensywny ogień obrony przeciwlotniczej zmusił go do lądowania na naszem terytorjum w pobliżu Karsu.

Węgierscy lotnicy kapitan Gienes Janos i lejtenant Wites Gutori oraz Fuldes Gujula zostali aresztowani.

Węgierskie sprostowanie

LONDYN, 29. (TASS). Jak donosi korespondent agencji Rojtera z Budapesztu, węgierska agencja telegraficzna oświadczyła wczoraj, że wszystkie pograniczne incydenty na rumuńsko - węgierskiej granicy były sprowokowane przez samoloty rumuńskie. Agencja oświadcza, że 28 sierpnia samolot rumuński atakował węgierski samolot wywiadowczy, który odbywał ćwiczebny lot w pobliżu Bergzacu i zmusił go do lądowania na terytorjum rumuńskiem. Węgierski samolot był zaopatrzony w bomby i lotnik zmuszony był do zrzucenia ich przed lądowaniem, ażeby zapobiec wybuchowi. W oświadczeniu również wskazuje się, że w ciągu ostatnich tygodni samoloty rumuńskie kilkakrotnie dokonywały przelotów nad węgierskiem terytorjum i próbowały zmusić węgierskie samoloty, odbywające ćwiczenia do udania się na terytorjum Rumunji.

Rokowania we Wiedniu

BERLIN, 29. (TASS). Niemieckie biuro informacyjne podaje z Wiednia, że ministrowie spraw zagranicznych Niemiec i Włoch Ribbentrop i Czjano odbyli dziś rano rokowania z węgierskim premjerem Teleki i węgierskim ministrem spraw zagranicznych Czaki. Po południu rozpoczęły się rokowania z rumuńskim ministrem spraw zagranicznych Manojlesku.

Rokowania o charakterze informacyjnym między ministrami spraw zagranicznych Niemiec i Włoch, a delegacją rumuńską trwały około półtorej godziny.

Posiedzenie wspólnego zarządu do spraw obrony Kanady i Stanów Zjednoczonych

NIU JORK, 28. (TASS). Jak donosi agencja „Junajted Press" posiedzenie zarządu wspólnej obrony Stanów Zjednoczonych i Kanady zostało zakończone. Następne posiedzenie odbędzie się w Waszyngtonie 10 września. Obecnie członkowie zarządu obrony zamierzają odwiedzić wschodnie wybrzeże Kanady i dokonać tam inspekcji umocnień [illegible] kuli zachodniej. La Gardia uchylił się od odpowiedzi na pytanie, czy zarząd rozpatruje jednocześnie ze sprawami obrony na oceanie Atlantyckim również sprawy obrony na oceanie Spokojnym.

Według słów korespondenta przedstawiciele Kanady uważają, że obecnie sprawa wzajemnych [illegible] gospodarczych między

Вільна Україна, 1940, 13 вересня

Фізкультурні змагання в дні народного свята

Спортивні організації м. Львова відмічають річницю визволення масовими спортивними змаганнями. Спортивне товариство „Динамо" 17—18 вересня проведе обласні заочні змагання з стрільби та метання гранат.

22 вересня кращі водії на мотоциклах візьмуть старт агітаційного пробігу за маршрутом Львів—Станіслав—Львів. Велосипедисти стартуватимуть за маршрутом Львів—Янів—Городок—Львів. 21 і 22 вересня на стадіоні „Динамо" відбудеться спортивне свято, в якому візьмуть участь кращі фізкультурники-динамовці, гімнасти, фехтувальщики, штангісти, волейболісти та баскетболісти.

17 вересня в приміщенні єврейського театру відбудуться цікаві змагання з боксу між збірною міста та Будинком Червоної Армії.

21 вересня на спортивних майданчиках „Спартака" почнуться міжміські зустрічі з баскетболу, в яких зустрінуться чоловічі команди збірної міста Львова і чемпіону України „Червона зірка" (Одеса), та жіночі команди: збірна м. Львова і „Спартак" (Київ).

17 вересня біля приміщення єврейського театру буде даний старт масовому легкоатлетичному кросу, в якому візьмуть участь біля 3-х тисяч фізкультурників.

Свято завершиться 21—22 вересня на стадіоні „Динамо" обласною спартакіадою з легкої атлетики, футболу, велосипеду та волейболу. В цих змаганнях візьмуть участь понад 300 фізкультурників.

Я. ЯНОВ.

Виставка, присвячена вересневим дням 1939 року

Колектив філіалу бібліотеки Академії наук УРСР відкрив виставку, присвячену пам'ятним вересневим дням 1939 року. На виставці показана історія боротьби українського народу за возз'єднання з великим російським народом з давніх давен.

Починаючи з XIV століття аж до дня 17 вересня 1939 року в виставлених книгах, плакатах, діаграмах відбито як пригноблений польською шляхтою народ боровся проти своїх гнобителів.

Окремий відділ присвячений визвольному походу Червоної Армії. Глядач побувавши на виставці відчуває гордість за соціалістичну країну, яка здійснила давні мрії трудящих колишньої Західної України про возз'єднання з Радянським Союзом.

Я. ЛЕВЧЕНКО.

Кінофільм „Мечта"

Ось уже два місяці, як ми знімаємо у Львові ряд основних моментів для кінокартини „Мечта".

Картина ця задумана мною і автором сценарія письменником Е. Габриловичем, під час нашої першої подорожі по звільнених землях Західної України та Білорусії, у вересні минулого року. Основна ідея фільму — це розкриття в художніх образах уродливих людських відносин в буржуазному суспільстві. Дія відбувається декілька років тому в одному з міст колишньої Польщі.

На околиці серед трущоб, серед темних дворів притулилась маленька фруктова крамничка. Господарка її — Роза Скороход, крім того, що торгує, здає ще й кімнату для нічлігу (заслужена артистка РРФСР — Раневська). Жителів у неї небагато: Зигмунд Домбик, колишній художник, що закінчив академію у Відні, а тепер працює слюсарем в майстерні (заслужений артист РРФСР М. Болдуман), панна Ванда Ладовська, стара діва, якій ніяк не вдається вийти заміж, хоч вона увесь час дає оголошення в брачній газеті (засл. артистка РРФСР А. Войцик), Янек — колишній студент, син п'яниці чиновника, тепер займається чим попало, ставши нарешті візником (артист Плятт), син господарки Рози — Лазар Скороход, безробітний (артист Кісельов) і нарешті Галина Колечко — дівчина, що прийшла у місто з села. За куток для спання і їжу вона мие підлогу, посуд, робить все, що прийдеться (засл. артистка РРФСР — Є. Кузьміна).

В інших мебльованих кімнатах живе елегантний пан Станіслав Комаровський (заслужений артист РРФСР М. Ф. Астангов), який за відсутністю грошей шукає також роботи. Він навіть навчився прати власну білизну вночі, щоб вдень зберігати „традиційний блиск". Так в цих кімнатах жили люди різних професій і інтересів, жили, вірніше, животіли, борючись за існування, і основним їхнім бажанням були завжди гроші.

Заради придбання грошей, інженер Лазар Скороход робить десятки різноманітних проектів, їх ніхто не приймає. Роза (мати його) торгує дрібним крамом, вміло ошукуючи покупців, Ванда — безнадійно продовжує писати оголошення, Галина до пізньої ночі працює і в ресторані і у господарки. Завітною її мрією є те, щоб зібрати грошенят і купити конячину, бо на селі сім'я і без коняки ніяк не можна жити.

Одноманітні умови життя, з дрібними інтересами, поступово засмоктують людей, вони притупляються, опускаються. І лише самі здорові, самі найсильніші можуть вирватися із цього багна, вони тікають. Такою була Анна Колечко. Про втечу мріяв і Лазар, він навіть був пішов з дому, але у його не вистачило сили волі, дріб'язкова і боязлива душа взяла верх, і він знову прийшов до старого порогу. Лазар закинув свої проекти і став торгувати яблуками...

Так би і пліснею взялося таке життя всіх героїв, але день 17 вересня розкрив силу справжнього сонячного проміння. Промінь освітив і трущоби, в яких копошились ці люди. Перед ними засяяли широкі горизонти. Мрія цих людей здійснилась — вони починають працювати за фахом. Такий в основному сюжет майбутнього фільму „Мечта".

Для натуральних зйомок картини ми вибрали Львів, особливу стару його частину — ринок. Тут є вузенькі криві середньовічні вулиці, які допомагають показати злиденність життя в панській Польщі. Це безумовно нам вдалося зробити своєчасно і високоякісно. Всі основні роботи у Львові вже закінчені і найближчими днями виїжджаємо до Москви. Тут будуть зроблені зйомки в павільйонах і озвучення картини, яку наприкінці року трудящі зможуть побачити і оцінити нашу напружену роботу.

М. РОММ.
Режисер-орденоносець студії „Мосфільм".

На нараді з питань боротьби з хуліганством

Днями у Львові відбулась нарада народних суддів, робітників прокуратури і міліції. Нарада обговорила питання про хід виконання Указу Президії Верховної Ради СРСР про боротьбу з крадіжками і хуліганством. З обміну думками було видно, що органи, на яких покладено виконання цього Указу, мають чимало недоліків у роботі в цьому напрямку. Ось факти: народний суд І дільниці, Сталінського району м. Львова, замість того щоб застосувати одному хулігану 1 рік тюремного ув'язнення, значно пом'якшив вирок.

Досить дивно судять в нарсуді II дільниці, Залізничного району. Не так давно тут слухались справи громадян Ференсовича, Карла, Кокошинського та Пташинського, які змовившись між собою викрали з залізничного склепу 2,5 тонни вугілля. Трьох з них засуджено умовно, а на четвертого справу закрили за недоцільністю. Виходить, що вкрасти 2,5 тонни вугілля на думку суду можна.

Наведені факти безумовно не вичерпують всієї маси припущених нарсудами грубих порушень, але і ці факти стверджують про поганий стан боротьби. Існуючі чергові камери нарсудів показали, що хуліганство у Львові розповсюджено і це наслідок слабої боротьби з ним.

Нарада накреслила практичні заходи, спрямовані на покращення діяльності всіх органів в справі боротьби з крадіжками та хуліганством.

А. ЗОЗУЛЯ.

Хроніка

Раднарком СРСР призначив заступника голови держплану СРСР тов. Панова А. Д. членом Ради по паливу і електрогосподарству при Раднаркомі Союзу РСР.

(ТАРС).

Повідомлення

14 вересня о 8 годині вечора відбудеться відкриття районної конференції ЛКСМУ Сталінського району м. Львова. Конференція провадитиме роботу в інституті радянської торгівлі (Сакраментток, 10). Тимчасові посвідчення делегати конференції одержують в Сталінському РК ЛКСМУ з 7 г. вечора.

Райком ЛКСМУ.

Відповідальний редактор
П. КОЛЕСНІЧЕНКО.

Заочний відділ Львівського державного педагогічного інституту

доводить до відома студентів - заочників, що консультації на історичному факультеті у вересні будуть відбуватися по понеділках, вівторках, середах і четвергах від 18 до 22 год., на факультеті мови і літератури і факультеті фізики і математики щоденно від 18 до 22 год.

З розкладом консультацій по дисциплінах можна ознайомитися в секретаріаті заочного відділу. Там же даються всі докладні інформації.

Всі магазини "ГАСТРОНОМ"

КУПУЮТЬ ЗА ГОТІВКУ

чистий посуд спід лікеро-горілчаних виробів і склянні банки спід консервів. Сплата за встановленими цінами.

Крім магазинів відкрита база, яка скуповує посуд, на вул. Рутовського, 5.

ДИРЕКЦІЯ ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРМАГУ НАРКОМТОРГУ СРСР

доводить до відома, що центральний магазин (Трибунальська, 1) відкритий з 10 до 17 вересня від 10 годин ранку до 10 годин вечора без вихідного дня.

Є великий асортимент товарів: галантерея, іграшки, фото, посуд, канц. товари, парфумерія, велосипеди, мотоцикли, килими, хутра, готовий одяг, ліжка, господарчі товари й ін.

Львівській державній філармонії
ПОТРІБНІ
кімнати з обстановкою для артистів. Оплата за згодою.
Звертатися:
Червоноармійська, 25, секретаріат.

Укртютюнтрест

ДО ДНЯ 17 ВЕРЕСНЯ ВІДКРИВАЄ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ТЮТЮНОВИЙ МАГАЗИН НА ЯГЕЛОНСЬКІЙ, 7.

Державному театру опери та балету
ПОТРІБНІ КІМНАТИ
Звертатись до контори театру
тел. № 124-18.

ДО ВІДОМА КЕРІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ І УСТАНОВ

Для своєчасної і безперебійної доставки телеграм необхідно зареєструвати умовні або скорочені адреси підприємств і установ у бухгалтерії центрального телеграфу (вул. Словацького, 1, 2 поверх).

ДИРЕКЦІЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО ТЕЛЕГРАФУ.

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ
Відкриття сезону 21 вересня
21 вересня — ТИХИЙ ДОН 24 вересня — ТРАВІАТА
22 вересня — ЄВГЕНІЙ ОНЄГІН 25 вересня — АІДА
Каса театру відкрита щоденно від 11 до 15 год. та від 17 до 21 год. Провадиться продаж абонементів та прийом заяв на культпоходи через уповноважених театру та в касах театру і ЦТК.
Довідки по тел. № 124-18, 275-21, 136-60.

ЛЬВІВСЬКА ДЕРЖАВНА ФІЛАРМОНІЯ
(зал консерваторії)
14 ВЕРЕСНЯ — СИМФОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ
Диригент Ісак Паїн. Соліст — засл. діяч мистецтв професор Мирон Полякін (скрипка).
15 ВЕРЕСНЯ — Концерт скрипача, засл. діяча мистецтв, професора Мирона Полякіна. — Початок о 21 год. — Подробиці в афішах. — Каса відкрита від 13 до 16 год. і від 18 год. — Квитки продаються щодня в касі консерваторії, в ЦТК та її філіях.

КІНО „ПАЛАС"
(вул. 1 Травня, 3)
Сьогодні та щоденно демонструється
АМЕРИКАНСЬКИЙ ФІЛЬМ
„Огни большого города"
В гол. ролі
ЧАРЛІ ЧАПЛІН

Сьогодні в ДЕРЖІНОТЕАТРАХ

АДРІЯ — „Повернення Максима".
АМПІР — „Особиста справа".
БАЛТИК — „Будні".
БАЙКА — „Лінія Маннергейма".
ВАНДА — „Ми з Кронштадта".
ГЛОРІЯ — „Федька".
ГРАЖИНА — „Люди нашого колгоспу".
ДИТЯЧИЙ КІНОТЕАТР (кол. Хімера) — „Визволення".
ЄВРОПА — „Визволення".
КАСІНО — „Визволення".
КОПЕРНИК — „Три товариша".
КІНОТЕАТР ХРОНІКИ (кол. Міраж) „Марш патріотів", „Дівчата вагоноводи трамтресту м. Львова", „Кріпость оборони" і ін.
МУЗА — „Кіноконцерт".
МЕТРО — „Сто чоловіків і одна дівчина".
ПАКС — „Підкидиш".
ПАРК — „Дівчина з характером".
РАЙ — „Останній табір".
РІЯЛЬТО — „Веселі ребята".
СВІТОВИД — „Юні комунари".
ТОН — „Шуми, городок".
УТІХА — „Приятелі".

Адрес редакції: Львів, Підвальна, 3. Телефони: Відповідального редактора — 245-74; Заступника редактора — 283-47; Відповідального секретаря — 245-75; Нічної редакції — 107-89; Відділів: Партбудівництва — 106-50; Партпропаганди — 109-59; Економічний — 283-40; Листів і робселькорів — 283-41; Видавництво — 265-17; Прийом оголошень — 245-76.
КР 4832. Друкарня „Вільної України", Львів, Підвальна, 3.

ВИСТУП

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). Сьогодні з промовою по радіо виступив прем'єр-міністр Черчілль. В своїй промові Черчілль сказав, що за останні дні в умовах сприятливої погоди ескадрильї німецьких бомбардувальників під захистом винищувачів, часто чисельністю від 300 до 400 літаків одночасно, появлялись над Англією, особливо в районі графства Кент, розраховуючи зробити напади на военні і інші об'єкти вдень. Німецькі повітряні сили завжди зустрічались англійськими винищувальними ескадрильями і майже завжди бували відбиті. Їх втрати, заявив Черчілль, по числу збитих літаків у середньому в три рази перевищували англійські і в 6 раз — по числу загиблих льотчиків. Ця спроба німців забезпечити панування в повітрі над Англією в умовах денного бою є, звичайно, центральною проблемою всієї повітряної війни. Тепер, сказав далі Черчілль, безперервно іде підготовка до здійснення вторгнення в Англію в широких масштабах. Кілька сотень барж устаткованих двигунами, відправляється з німецьких і голландських портів у ряд пунктів північної Франції від Дюнкерка до Бреста і далі від Бреста у французські гавані в Біскайській затоці. Крім цього каравани торгових суден по 10—12 пароплавів у кожному, направляються через дуврську протоку в Ла Манш і далі вздовж побережжя від одного порту до іншого під захистом нових батарей, які німці встановили на французькому побережжі. Тепер у німецьких, голландських, бельгійських і французських гаванях, на всьому протязі від Гамбурга до Бреста, зосереджена велика кількість суден. Нарешті, проводиться деяка підготовка для використання суден, що знаходяться в норвежських гаванях з метою перекидання експедиційних військ. Крім усіх цих суден, є баржі і велика кількість німецьких військ, що чекають наказу.

ІНТЕРВ'Ю МІНІСТРА РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСТВА ШВЕЦІЇ ЕРІКССОНА

СТОКГОЛЬМ, 11. (ТАРС). Газета „Стокгольмс Тідніген" надрукувала сьогодні інтерв'ю міністра регулювання господарства Швеції Ерікссона, дане ним зразу ж після прибуття з Москви в Стокгольм.

„Я надзвичайно радий, — сказав міністр, — що переговори в Москві привели до бажаного результату. Більш за все мене радує те, що ця торгова угода кладе основу для безперервного розширення торгових відносин між Швецією і Радянським Союзом".

Говорячи про своє перебування в Москві, Ерікссон заявив, що „радянські діячі були винятково люб'язні". Міністр розповів про своє відвідання сільськогосподарської виставки, яка, за його словами, справляє грандіозне враження.

ЛІКВІДАЦІЯ ДЕЯКИХ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ У ФРАНЦІЇ

БЕРЛІН, 11. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що, „як передають з Віші, німецький уряд звернув увагу французького уряду на існування дипломатичних представників і урядів, які більше не вдійснюють своїх функцій на територіях, окупованих німецькими властями, і які не знаходяться більше в своїх країнах. Французький уряд визнав, що ці дипломатичні представництва не можуть більше виконувати якоїнебудь нормальної діяльності і скасував їх. Одночасно так званий бельгійський уряд у Франції вирішив сам себе розпустити і ліквідуватись".

ВИДАННЯ НОВИХ ДЕКРЕТІВ У РУМУНІЇ

БУХАРЕСТ, 10. (ТАРС). Газети публікують такі декрети Антонеску: Військовим частинам і всім установам, що мають відношення до армії, заборонено носити ім'я Короля другого; ліквідована Королівська Рада; призначена спеціальна комісія для перевірки майна і фондів королівського двору.

Призначені товаришами міністрів такі особи: генерал Георге Добре — в міністерство постачання, генерал Михаїл Пантазі — в міністерство національної оборони, Георге Жіенеску — в міністерство повітряного і морського флоту, Олександр Ріошану — в міністерство внутрішніх справ, він же одночасно призначений директором сигуранци (таємна поліція).

З рядів армії звільнені такі генерали: Ілясієвич, Арджетояну, Ценеску, Ілкус, Михаїл, Корнічіой, Бенгліу, Барбуняну, Літяну, Домбровський, Атанасеску. Мотив звільнення — „нездатність до керівництва армією, зниження офіцерської гідності методами низького підлещування і винність у занепаді загального стану армії".

Декретом Антонеску заборонена „Партія нації" і гвардія „Партії нації".

ПОЇЗДКА КОРОЛЯ КАРОЛЯ В ПОРТУГАЛІЮ

БЕРЛІН, 11. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передає з Бухареста, що колишній король Румунії виїхав через французьку і іспанську територію в Португалію. Португальський уряд дав свою згоду на постійне перебування короля в Португалії. Румунський король подав португальському урядові писану заяву, в якій він зобов'язується утримуватись від усякої політичної діяльності.

ВОЄННІ ДІЇ В КИТАЇ

В ПІВНІЧНОМУ КИТАЇ

В провінції Шаньсі тривають запеклі бої вздовж Чжендін — Тайюанської залізниці. Японцям все ще не вдається відновити рух по цій залізниці, бо китайці висадили в повітря багато залізничних мостів. За відомостями з китайських джерел, для того, щоб відновити рух по цій залізниці, японцям потрібно буде не менше трьох місяців.

Недалеко від кордону провінцій Хебей і Хенань китайські партизани пустили під укіс японський воєнний поїзд. Убито понад 100 японських солдатів.

В ПІВДЕННОМУ КИТАЇ

У південно-західній частині провінції Гуансі відмічається концентрація японських військ на кордоні французького Індо-Китая. 10 вересня японці відправили 4 тисячі солдатів з Лунчжоу до кордону.

В ЦЕНТРАЛЬНОМУ КИТАЇ

В південній частині провінції Хубей загін японських військ чисельністю понад 1 тис. чоловік намагався наступати вздовж шосейного шляху Цзінчжоу — Данян. Китайські війська поставили впертий опір, і японці, втративши убитими понад 200 чоловік, відступили.

11 вересня (ТАРС).

ним періодом в нашій історії. Обстановка нагадує часи, коли до берегів Англії підходила іспанська армада. Ми всі читали про це в підручниках історії, але тепер нам доведеться самим зазнати цього. Кожний з нас повинен бути готовий зустріти наступні іспитання.

Озброєні сили Англії, заявив Черчілль, готові зустріти противника в повітрі, на морі і на суші. Тепер Англія має авіацію по чисельності більшу, ніж будьколи раніше. Побережжя добре укріплене. Крім регулярної армії є більше 1,5 млн. озброєних осіб, що входять у склад внутрішньої охорони.

Наприкінці Черчілль висловив впевненість, що, не зважаючи на руйнування повітряних бомбардувань, Англія зуміє добитись остаточної перемоги.

рів. Бомби були скинуті також на нафтосховища в порту Вікторія. Вночі німецькі літаки бомбардували Ліверпуль і інші портові споруди на західному і південному побережжі Англії. В гирлі Темзи німецькі бомбардувальники зробили наліт на конвойований караван суден противника. В результаті бомбардування загорівся 1 есмінець і 4 торгових судна. 2 інших судна пошкоджені.

Загальні втрати ворога за вчорашній день становлять 80 літаків, 20 німецьких літаків пропали без вісті.

Німецький підводний човен під командуванням оберлейтенанта Еноша потопив ряд суден противника загальним тоннажем в 40 тис. регістрових брутто-тонн. Інший підводний човен потопив озброєне торгове судно ворога тоннажем в 7 тис. регістрових брутто-тонн, що йшло в складі конвойованого каравану суден".

ДІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ АВІАЦІЇ

ЛОНДОН, 12. (ТАРС). Як повідомляє агентство Рейтер, англійська бомбардувальна авіація в ніч на 11 вересня зробила напад на порти Ла Манша, які знаходяться під контролем противника. Об'єктами бомбардування були доки, склади, а також крупні концентрації барж і суден. Зокрема, велике число бомб було скинуто в порту Кале, де була виявлена концентрація барж. В більшій частині доків виникли пожежі. Діями англійської авіації були виведені з строю ворожі берегові гармати і прожекторні установки в районі Кале. Бомбардування Кале продовжувалось коло 3 годин.

Гавань Остенде (Бельгія) була піддана бомбардуванню з повітря з 9 години вечора 10 вересня і до 5 години ранку 11 вересня. Скинуті фугасні бомби заподіяли великі пошкодження баржам, які стояли в аванпорті. Крім того, були піддані бомбардуванню ворожі судна в Булоні і доки в Фліссінгані. В Дьеппі англійські бомбардувальники атакували торгові пароплави і дрібні судна противника. Два пароплави, очевидно, затонули. Англійська авіація також атакувала артилерійські батареї противника на мисі Грі Не, які обстрілювали район Дувра.

ПОШКОДЖЕННЯ БУКІНГЕМСЬКОГО ПАЛАЦУ

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). Як передає агентство Рейтер, 9 вересня букінгемський палац дістав легкі пошкодження від вибуху бомби сповільненої дії. Вибито багато шибок. Ні короля, ні королеви в палаці не було. Під час вибуху вони знаходились у віндзорському палаці.

ВСТУП УГОРСЬКИХ ВІЙСЬК У КЛУЖ

БЕРЛІН, 11. (ТАРС). Як повідомляє німецьке інформаційне бюро, сьогодні о 2 год. дня угорські війська вступили в головне місто Трансільванії Клуж (Колошвар).

НАРАДА КИТАЙСЬКИХ МІНІСТРІВ

ЧУНЦІН, 11. (ТАРС). Агентство Рейтер повідомляє, що, як офіціально оголошено, учора відбулася нарада китайського уряду. Вказують, що обговорювалось питання про становище у французькому Індо-Китаї, по якому прийняте певне рішення.

На нараді були також заслухані доповіді міністрів закордонних справ Ван Чжун-Гуя і військового Хо Ін-Ціна.

німеччиною

ВІДОМЛЕННЯ

до району Лондона. Одно з'єднання німецьких бомбардувальників, будучи атакованим англійською винищувальною авіацією, скинуло свої бомби над лісними районами графств Серрей і Сессекс і потім полетіло до побережжя.

Вчора опівночі, продовжує агентство, повітряний бій над Лондоном був в повному розгарі. Часом над містом появлялось так багато літаків, що шум моторів заглушував гул артилерійської канонади.

Запалювальні бомби противника викликали численні пожежі. Всі пожежі були швидко локалізовані. Остаточних даних про число жертв повітряного бомбардування в ніч на 11 вересня ще нема. За наявними попередніми даними, в лондонському районі убито 18 і поранено 280 чоловік. В ніч на 10 вересня в результаті повітряного бомбардування убито приблизно 400 чоловік і 1400 поранено.

ЛОНДОН, 12. (ТАРС). Агентство Рейтер передає, що вчора увечері Дувр і оточуючий його район зазнали надзвичайно сильного бомбардування і артилерійського обстрілу. Бомбардування Дувра німецькими літаками продовжувалось з інтервалами кілька годин.

Англійське морське міністерство опублікувало 11 вересня таке комюніке: „Енергічні наступальні дії невеликих з'єднань англійського флоту були проведені проти німецьких суден, що концентруються в деяких портах Ла Манша. В результаті цих операцій противник зазнав втрат, а портові споруди дістали пошкодження, які можуть виявитися надзвичайно серйозними для нього в разі спроби вторгнення в Англію".

НАЛІТ НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ НА ЛОНДОН

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). Агентство Рейтер повідомляє, що великі з'єднання німецьких літаків намагались сьогодні прорватись до Лондона. Вони були зустрінуті інтенсивним огнем зенітних батарей. Зенітні батареї Лондона ніколи ще з початку війни не стріляли з такою інтенсивністю, як сьогодні. Загін за загоном німецькі бомбардувальники направлялись до Лондона. В повітрі зав'язався запеклий бій. Однак німецьким літакам удалося скинути свій вантаж бомб. В той час, як у повітрі відбувався бій, зенітна артилерія ні на хвилину не припиняла огню. Англійські винищувачі розбили строй німецьких літаків і вступили з ними в бій. Після того, як німецькі літаки були відігнані, в Лондоні був даний відбій повітряної тривоги. Однак, через недовгий відрізок часу в Лондоні в третій раз за сьогоднішній день прозвучали сирени, які сповіщали про наближення ворожих літаків. Третя спроба німецьких літаків прорватись до Лондона не увінчалась успіхом, і в місті був даний відбій повітряній тривозі.

НЬЮ-ЙОРК, 11. (ТАРС). Лондонський кореспондент агентства Юнайтед Пресс повідомляє, що вчорашній наліт німецьких літаків на Лондон тривав 8 год. 30 хв. Були скинуті бомби сповільненої дії, що примусило поліцію заборонити рух у багатьох районах Лондона. В центральному районі пожежники досі гасять пожежі, які виникли ще два дні тому.

За повідомленням лондонського кореспондента агентства Ассошіейтед Пресс учорашній наліт викликав такі великі пожежі, що при їх світлі можна було читати газету на даху будинку філії агентства в центральній частині міста. На думку деяких, вказує кореспондент, протиповітряна оборона відбила напад літаків з самого початку і таким чином значно зменшила інтенсивність бомбардування. В центральній діловій частині міста зруйнований великий жилий будинок.

Протиповітряна оборона Німеччини

БЕРЛІН, 11. (ТАРС). „Фелькішер Беобахтер" вмістила розмову свого співробітника з начальником протиповітряної оборони Німеччини генералом зенітної артилерії Шредером. За останній час, пише газета, берлінці при зустрічі з своїми знайомими насамперед запитують один одного: „Ну, як виспались?"

У більшості випадків на це запитання відповідають заперечно. З втомленим виглядом, головною боллю люди приходять вранці на роботу. Генерал Шредер заявив, що таке становище нестерпне. Берлінці повинні лягати спати раніше, щоб встигнути виспатись до тривоги, як це роблять жителі німецьких західних міст. Так, наприклад, в Рейнській області або в Гамбургу жителі лягають спати рано. Ставлять будильник на 11 год. ночі, щоб попередити себе заздалегідь і не лякатись сирени. Таким чином жителі встають за кілька хвилин до тривоги. Встигають одягнутись, взяти все необхідне і по сигналу повітряної тривоги відправляються в сховища.

Цей приклад повинні наслідувати і жителі Берліна, заявив генерал Шредер.

Батареї, розставлені кільцем навколо Берліна, відкривають огонь по літаках противника. Кожний снаряд розривається на сотні гострих часток, які потім падають, не втрачаючи своєї убійної сили. Тому ті, що виглядають з дверей сховищ, або що гуляють по вулицях під час тривоги, можуть бути поранені цими осколками.

За заявою генерала Шредера, єдиним і найкращим захистом є сховище, тобто звичайний підвал великих будинків. Досвід бомбардувань західних міст показав, що подібні сховища і підвали цілком придатні. Деякі берлінці, продовжував генерал Шредер, говорять про те, що сховища є мишоловкою, з якої після попадання бомб не можна вийти, або що, мовляв, бомби можуть пробити будинок і попасти в сховище. Однак це цілком неправильно. Встановлено, що англійці скидають невеликі бомби, які не пробивають усього будинку. Ні одне сховище досі не було зруйноване.

Настає зима, заявив генерал Шредер, нальоти можуть бути багато більш тривалими. Тому берлінці повинні устаткувати сховища так, щоб вони нагадували собою житла. В сховищі було б дуже бажано мати розкладні стільці. Під час перерви в стрільбі зенітних батарей необхідно оглянути верхні поверхи: чи не попала туди запальна бомба. Вона звичайно пробиває дах і попадає в горище. В дуже рідких випадках запальна бомба пробиває стелю і попадає в квартиру. На запитання, „як компенсуються збитки, заподіяні бомбардуванням", генерал Шредер відповів, що вони компенсуються державою лише в тому разі, якщо потерпілий знаходився в сховищі, а не в своїй квартирі. На робітників важливих галузей воєнної промисловості, які продовжують працювати і під час тривоги, поширюється такий же закон про компенсацію збитків, як і на осіб, що перебувають в діючій армії.

Rok pracy odczytowej

Aby zadość uczynić kulturalnym potrzebom mas pracujących, utworzono we Lwowie Obwodowe Biuro Odczytowe, które rozpoczęło swoją działalność 6 listopada 1939 roku.

W stosunkowo krótkim czasie znaleziono odpowiednie pomieszczenie, skompletowano aparat techniczny, dobrano lektorów, ułożono tematykę lekcji, wydano i rozlepiono afisze z tematami odczytów.

Przed Biurem Odczytowem stanęły następujące najważniejsze zadania: spopularyzować prawdę o Związku Radzieckim, zaznajamiać słuchaczy ze zwycięstwami budownictwa socjalistycznego, popularyzować najdemokratyczniejszą na świecie Konstytucję Stalinowską, pomagać uczącym się historji partji, zaznajomić dokładnie pracujących z życiem i rewolucyjną działalnością Marksa, Engelsa, Lenina i Stalina.

Zainteresowanie mas pracujących dla odczytów na powyższe tematy jest ogromne. Już w pierwszych niespełna dwóch miesiącach pracy w 1939 r. lektorzy Lwowskiego Obwodowego Biura Odczytowego wygłosili **257 odczytów** wobec ponad **26 tysięcy** słuchaczy.

Przez bardzo długi okres czasu układano w Biurze Odczytowem tematy odczytów zgodnie z zamówieniami poszczególnych fabryk, kooperatyw i t. d. Po pewnem doświadczeniu ułożono dokładną listę odczytów i wykładów, składającą się z 18 cyklów. Tematykę zatwierdził Komitet Obwodowy i Miejski KP(b)U i Komisarjat Oświaty, potem wydano ją w formie książeczki i afiszów, które rozesłano do wszystkich fabryk, kooperatyw, szkół niższych i wyższych, tak we Lwowie, jak i w obwodzie. Plan przedstawiony przez Komisarjat Oświaty w Lwowskiem Biurze Odczytowem **przewidywał 1590 odczytów** na rok 1940. Wobec wielkiego zainteresowania pracujących dla odczytów ze wszystkich gałęzi nauki, plan zostanie wykonany ze znaczną nadwyżką, biorąc pod uwagę, **że do 31 sierpnia 1940 r.** liczba odczytów zorganizowanych przez Lwowskie Biuro Odczytowe wynosi już **1.326** przy **frekwencji 160.193** słuchaczy.

Wielka liczba odczytów została wygłoszona z cyklu: Konstytucja Stalinowska, marksizm - leninizm, historja WKP(b), historja narodów ZSRR. Wielkiem powodzeniem cieszą się odczyty o sytuacji międzynarodowej, następnie wyliczyć należy cykl o literaturze ZSRR, USRR i Zachodniej Europy.

Biuro Odczytowe wysyła pokaźną ilość lektorów w języku ukraińskim, polskim i rosyjskim na odczyty poświęcone świętom rewolucyjnym, np. 1 maja, 22 rocznica utworzenia Czerwonej Armji, Dzień Komuny Paryskiej, dzień MOPR, dzień Konstytucji Stalinowskiej. Wygłoszono wiele odczytów w związku z rocznicą Szewczenki, Majakowskiego, Gorkiego i t. d.

Prelegentów zarejestrowanych w Odczytowem Biurze jest 54, lecz regularnie pracuje około 30 — są to przeważnie prelegenci Miejskiego i Obwodowego Komitetu KP(b)U, z wyższych zakładów naukowych, ostatnio zaś załatwiono definitywnie sprawę lektorów miejscowych.

Lwowskie Biuro Odczytowe wita rocznicę wyzwolenia obietnicą, że wykona jeszcze lepiej i głębiej historyczne postanowienia CK WKP(b) w sprawie niesienia pomocy masom partyjnym i bezpartyjnym w opanowywaniu rewolucyjnej teorji.

Leopold Blankenheim

W szkole artystyczno-przemysłowej

360 utalentowanych młodych ludzi znalazło się w bieżącym roku w murach szkoły artystyczno-przemysłowej. Poważny odsetek, bo aż 110 studentów przyjechało do Lwowa z miast i wsi zachodnich obwodów Ukrainy, aby pogłębić swoje umiejętności pod kierownictwem znanych malarzy, rzeźbiarzy i grafików, jak profesora Wnuka, Tyrowicza, Galsztajna i innych.

Dawniej młodzie ci ludzie nie mieli możności oddawania się umiłowanym studjom. We Lwowie nie było uczelni artystycznej, a w roku 1937 do założonego przy szkole technicznej wydziału artystycznego miała dostęp tylko młodzież uprzywilejowana. W szkołę artystyczno - przemysłową we Lwowie włożono wiele wysiłku, aby postawić ją na należytym poziomie. Urządzono wzorowe sale zajęć, kosztem 30 tys. rubli.

Studenci oddają się z zapałem pracy. Szkoła posiada szereg wydziałów, jak malarski, rzeźbiarski, grafiki, ceramiki, wzorów tekstylnych, architektoniki i obróbki metalowej.

7 profesorów i 16 studentów podczas ostatnich wakacyj zwiedziło na koszt szkoły Leningrad i Kijów, zdobywając możność zaznajomienia się z pracą radzieckich uczelni artystycznych.

Na dzień wyzwolenia szkoła przygotowuje artystyczną wystawę, która obejmować będzie około 350 prac uczniowskich. Dadzą one obraz twórczej pracy młodych artystów w nowych radzieckich warunkach.

Wystawa ku czci rocznicy wyzwolenia

W tych dniach przy bibljotece Akademji Nauk USRR otwarto wystawę, poświęconą rocznicy wyzwolenia Zachodniej Ukrainy. Wystawa, zorganizowana przez specjalną komisję, wyłonioną z członków zarządu bibljoteki, ma na celu odtworzenie przeszłości Ukrainy Zachodniej oraz zestawienie świetnych sukcesów pierwszego roku władzy radzieckiej na naszych ziemiach.

Jakby wskrzeszone na stronicach starych książek i pism z XIV, XV i późniejszych wieków, przesuwają się przed naszemi oczami dzieje ludu ukraińskiego, skutego kajdanami niewoli czy to polskiej szlachty, czy to dawnej Austrji, czy to łańcuchami burżuazji i obszarnictwa polskiego. Wyrasta przed nami postać wodza ciemiężonego chłopstwa Bohdana Chmielnickiego, nielegalne związki rewolucyjne w Galicji, ostatnie tak pamiętne jeszcze procesy komunistyczne w Polsce, nekrologi z nazwiskami zabitych, zamordowanych w nacjonalistycznych pogromach studentów. Powstaje obraz niedalekiej, bezpowrotnie minionej przeszłości. Z jednej strony nędzne małe zagonki biednego chłopstwa, zmurszałe, zapadające się w ziemię lepianki Iwanów, Krzysiaków, z drugiej — bezbrzeżne obszary pól magnackich, z przepychem zastawione komnaty pałaców i will. To była pańska Polska.

Przechodzimy do drugiej połowy sali. Obrazy, fotografje, pisma. Wszystko przypomina niedawno przeżyte dnie. Rok, zakończony sukcesami we wszystkich dziedzinach gospodarki i kultury narodowej.

A więc przemysł. Zwiększona produkcja, piękne wskaźniki wydajności pracy, młode rosnące kadry. Wzrasta bezpieczeństwo pracy.

Rolnictwo. Rozwijające się młode kołchozy, wzbogacone już w plony rocznej pracy. Mechanizacja. Maszyny, niewidziane nigdy przez małorolnych i bezrolnych chłopów, ułatwiające i racjonalizujące pracę. Kluby, czytelnie i szkoły wiejskie, nowa, wspaniała kultura.

Rozwinęła się oświata. Tysiące nowych szkół w języku ojczystym dzieci. Nowe uczelnie techniczne, wyższe zakłady naukowe, otwarte dla wszystkich pracujących. Rozkwitająca literatura polska, ukraińska, żydowska. Muzyka, teatr, malarstwo.

Wystawa nie odkrywa rzeczy nieznanych. Reasumuje, zestawia rozmaite odcinki naszego życia, tworząc z nich barwny całokształt. Odbija się trochę na tym całokształcie wystawy pośpiech, z jakim była przygotowywana. Odczuwa się w niej brak płócien, utworów malarskich i rzeźb. Niema tu tkanin samodziałowych, folkloru. O tem się na wystawie czyta, ale tego się nie widzi. Zwiedzający pragnąłby również, by większa uwaga poświęcona była obrazom z rewolucyjnych walk naszego ludu, strajkom robotniczym, walkom chłopskim. Organizatorzy wystawy ograniczyli się tylko do 16 kwietnia. Pominięty jest bohater proletarjatu lwowskiego Botwin. W cieniu pozostają nowi ludzie socjalistycznego Lwowa — szturmowcy, stachanowcy, życie fabryk i kołchozów.

Wystawa będzie otwarta przez cały miesiąc, co niewątpliwie da możność obejrzenia jej wszystkim pracującym miasta i obwodu.

L. Rudik

Z ogródka dziecięcego w kołchozie imienia Stalina, we wsi Dobrzany, rejonu Grodeckiego. Zabawa pod kierunkiem siostry medycznej tow. Stefanji Sopywnyk i kołchoźnicy tow. Pazi Sabak.

Foto I. Grosz

W PRZEDEDNIU ROCZNICY

WYZWOLENIA

Rok bogatych doświadczeń naszej wsi

Minął zaledwie rok, krótki rok wolności dawnych ziem zachodnio-ukraińskich. Bujnie zaczęło się rozwijać w naszych wsiach nowe, świadome życie, podniósł się poziom kultury na wsi, krzewić się zaczęła nowa wiedza agrotechniczna.

Korzystając z wydatnej pomocy władzy radzieckiej, która wszelkiemi siłami popiera pęd do kolektywizacji, zapewnia szeroki rozwój mechanizacji w naszych obwodach, zasila wieś kadrami specjalistów — chłopi zdobyli już w tym krótkim okresie bogatą sumę doświadczeń radzieckiej gospodarki rolnej.

Najpełniejszą garścią czerpią z tej skarbnicy młodzi kołchoźnicy 47 kołchozów naszego obwodu. Ale i chłopi pracujący w gospodarstwach indywidualnych mają pełną możność zaznajomienia się z nowemi metodami agrotechnicznemi, co ułatwia im zrozumienie i znalezienie jedynej słusznej drogi rozwoju rolnictwa — drogi ku kolektywizacji. **I to jest pierwsze wielkie osiągnięcie pierwszego roku władzy radzieckiej.**

Centralną zasadą, która przepaja coraz głębiej umysły naszych chłopów — to zasada bolszewickiej organizacji pracy. Nie mógł mieć należytego pojęcia o zorganizowanej pracy biedniak, czy średniak, pracujący w pojedynkę na małych półkach. Ale rozumie coraz jaśniej konieczność sprężystej organizacji kołchoźnik, a również chłop pracujący jeszcze indywidualnie, lecz korzystający z fachowych wskazówek agronoma, z zorganizowanej pomocy Rad wiejskich i organizacyj rejonowych. Czyż dawniej kto dbał o to, by zboże z chłopskich pól zostało zebrane na czas, by nie przepadło ani jedno ziarenko plonu, by w sposób zorganizowany i w szybkiem tempie chłopi omłocili zboże? A dzisiaj dbają o to usilnie wszystkie odpowiedzialne organy partyjne i radzieckie, wszystkie Rady wiejskie i zarządy kołchozów. Oto drugie poważne osiągnięcie tego krótkiego okresu władzy radzieckiej w naszych obwodach.

Ale już w pierwszym roku wolności chłopi naszych obwodów mieli możność zapoznać się w praktyce z wyższością radzieckich metod agrotechnicznych. Rozdzielono obszarnicze tryjery i przysłano nowe, zorganizowano punkty oczyszczania ziarna. Na kółkach agrotechnicznych zaznajamiają się chłopi z metodą bejcowania przy pomocy chemikaljów. Ze wszystkich rejonów obwodu płyną prośby do organizacyj obwodowych o przysłanie dalszych siewników, gdyż — jak powiadają chłopi — siew rzędowy, to nie to co ręczny. Świadczą o tem tegoroczne plony.

A gdy tylko po okresie zimowym pierwsze promienie słońca roztopią skorupę śniegu, chłopi nie będą już jak dotychczas gnuśnie czekać, „aż ziemia zupełnie przeschnie" — bo władza radziecka w tym pierwszym roku nauczyła ich, że roboty wiosenne w polu należy solidnie przygotować. Należyty remont narzędzi, organizacja punktów remontu — kuźni po wsiach — ma wielkie znaczenie dla szybkiego wykonania robót w polu. Nie można też zapominać o bogatem użyźnianiu pola nawozami w czasie, kiedy śnieg leży jeszcze na polu.

Poznają chłopi dobrodziejstwo nawozów sztucznych, z których przedtem nie mogli korzystać. Wykorzystują każdą wolną chwilę, uczą się bolszewickiej planowości, gospodarskiej zapobiegliwości. A i w terminach siewu wiosennego dokonuje się zmiana. Stare, niesłuszne przesądy o konieczności „nagrzewania ziemi" przed siewem ustępują miejsca poglądom naukowym o celowości siania ziarna wcześnie, w grunt jeszcze napół wilgotny.

Na polach obok powolnego, żółwiego pługa pojawia się zwinny, ruchliwy traktor i chłopi widzą, że nietylko nie jest on „drewniany" — jak pisali panowie z „Diła" — ale wspaniale pracuje, orze, sieje, bronuje, kultywuje, wielokrotnie szybciej, niż pług konny, oszczędzając człowiekowi trudu.

O żniwach — tym najważniejszym okresie w pracy rolnika — należy pamiętać zawczasu. Czyż dotychczas chłopi naszych wsi — poza nielicznemi wyjątkami — pielili zboże od chwastów. A w roku obecnym władza radziecka nauczyła ich stosować tak prostą, ale jakże owocną metodę. Pokazała im też, że można i należy w sposób zorganizowany walczyć ze szkodnikami w rolnictwie.

Idąc do żniw chłopi pracujący naszego obwodu wiedzieli, że idą do walki o wielki stalinowski urodzaj. Przyświecały im przykłady bohaterów pracy — jefremowców, stupudowców, zbierających po 100 i więcej pudów ziarna, zagrzewało ich do walki wielkie hasło Stalina: **Dać krajowi 8 miljardów pudów zboża rocznie!** Wiedzieli, że można zwycięsko borykać się z przyrodą, z kaprysami klimatu, wykorzystując każdą chwilę pogodną, kosząc na poszczególnych dojrzałych odcinkach, nie czekając na dojrzewanie całego masywu.

Kołchoz imienia Woroszyłowa w rejonie Gliniańskim pamiętał o dokładnem przygotowaniu gruntu, o nawozach, o pieleniu zbóż i zebrał po 20 ctn. pszenicy z ha, zapewniając kołchoźnikom wysoki pracodzień. Ale nie we wszystkich rejonach zrozumiano już należycie konieczność planowych, zgodnych z agrotechniką, metod pracy. Takie rejony, jak Pomorzański, Nowojaryczowski, i inne systematycznie przekraczały terminy, opóźniały tempo pracy — w dużej mierze z winy organizacyj rejonowych.

Krzyżowanie roślin i gatunków zwierząt, hodowanie nowych, wysoko wartościowych gatunków, kołchozowe chaty — laboratorja, pełne wykorzystanie w praktyce rezultatów badań Instytutów naukowych i stacyj selekcyjnych — oto podstawowe zadania naszego chłopstwa pracującego na rok następny, rok jeszcze piękniejszych osiągnięć i zwycięstw w walce o nową socjalistyczną wieś, o bogaty stalinowski urodzaj.

Chłopi pracujący naszych obwodów nie zatrzymają się na swojej drodze w połowie. Widząc zdobycze naszych młodych kołchozów, pójdą oni napewno zwartą masą po jedynie słusznej drodze kolektywizacji.

Nowe zdobycze można jednak uzyskać tylko dzięki usilnej pracy. Wsie nasze powinny się pokryć w następnym roku jeszcze gęstszą siecią kółek agrotechnicznych, popularyzujących osiągnięcia przodujących rolników wschodnich obwodów. A przedewszystkiem trzeba bez wytchnienia szkolić nowe kadry wiejskie, gdyż, jak powiada towarzysz Stalin „kadry decydują o wszystkiem".

Marjan Naszkowski

NA TORFOWISKACH OBWODU

Dajemy miastu opał na zimę

Plan wydobycia torfu nasz Trest likiero - wódczany we Lwowie otrzymał z końcem czerwca. Oddano do naszej dyspozycji łąki torfowe w Rześnie Ruskiej o powierzchni 100 hektarów i polecono nam w ciągu 2 miesięcy sezonu wydobyć 10 tysięcy ton torfu.

Pierwszem zadaniem jakie stanęło przed nami, gdy przyszliśmy na torfowisko, były roboty meljoracyjne.

Pod fachowem kierownictwem inżyniera meljoracyjnego tow. Głowacza, który pełni u nas funkcję torfmajstra, przekopaliśmy około 20 kilometrów rowów odwadniających. Robotników przywoziliśmy codziennie autami z miasta, a już pierwsze dni pracy pokazały, że materjał robotniczy mamy dobry. Takim robotnikom jak J. Pajączek, który na pełnym korzeni, mokrym gruncie wydobywał dziennie 24—28 m sześć. ziemi, podczas gdy norma wynosiła 8 m. sześć., takim jak Danielewicz, Pitera, Czerniewicz, Lubojadzki i inni zawdzięczamy, że po krótkim czasie teren zupełnie się osuszył. Ale mało mogliśmy w tym czasie wydobyć torfu. Po pierwszych 5 tygodniach roboty — zamiast planowanych 5 tys. wydobyliśmy 2 tys. ton torfu. To nie było wesołe.

Postawiliśmy na zebraniu kolektywu robotników zagadnienie: robotnicy w mieście czekają na opał zimowy. Na nas spada część obowiązku dostarczenia go. Czyżbyśmy mogli się z tego nie wywiązać?

Zadanie polegało na tem, by w sierpniu nadrobić braki i wykonać całkowity plan. Wykonaliśmy go i przekroczyli. W ciągu sierpnia, zamiast planowanych 5 tys. ton, daliśmy 8.805 ton torfu. Plan za obydwa miesiące wykonany został w 110 procentach.

Zawdzięczamy to takim brygadom kopaczy jak t. t. Wątroby, Cymbrowskiego, Szczepana, Śliwińskiego, Eplera i innych, którzy systematycznie przekraczali normę wydobycia 2-krotnie i więcej, oraz takim robotnikom przy suszeniu torfu jak, najlepsza na torfowisku, Anna Duda, jak Wanda Rikauer, J. Piwowar i inni. Dużą pomocą w usprawnieniu produkcji był pomysł torfmajstra Głowacza, który ulepszył noże do krajania torfu.

Były i fakty, kiedy robotnicy Sarczyński, Krajewski, Skrzyszewski i Polańska zeszli niespodzianie z roboty, a Skomorowski bez uzasadnionej przyczyny nie przychodził przez 2 dni do pracy. Wszystkich tych dezorganizatorów spotkała przewidziana przez dekret kara.

Ostatnie dni naszej pracy przy wykopie torfu były dniami uczczenia zbliżającej się rocznicy wyzwolenia. Wykonaliśmy z tej okazji jeszcze 15 procent planu. Szczególnie wspaniale i szturmowo wypadł ostatni dzień pracy kopaczy. Brygada tow. Wątroby dała w tym dniu rekordową liczbę 110 metrów sześciennych torfu t. j. 45 ton, brygada tow. Marciniaka — 103 metry sześć., brygada tow. Cymbrowskiego — 100 metrów sześć. Obecnie na torfowisku wre praca jedynie przy suszeniu torfu.

Torf jaki wydobyliśmy, ma wysoką kaloryjność, bo ponad 5 tysięcy kalorji i pali się doskonale. Będą zadowoleni z niego zarówno pracownicy fabryk naszego Trestu, jak i inni mieszkańcy Lwowa, którym z naszego zapasu oddajemy 5 tys. ton.

Mieczysław Silberman
zast. dyrektora torfowiska
w Rześnie Ruskiej

Na placówce

Na przestrzeni setek hektarów ciągną się dookoła wsi Połoniczna (rejon Kamionkowski) cenne złoża torfu. Oddawna wiedzieli o tem mieszkańcy wsi; nieraz zimą gdy dokuczał mróz — a drzewa z pańskiego lasu nie było za co kupić — torf był dla nich jedynym ratunkiem, dzięki któremu można było przetrwać do wiosny. Ale o tem, żeby na torfowisku rozpocząć planową gospodarkę, stworzyć warsztat pracy dla setek biedniackiej młodzieży i zaopatrzyć równocześnie ludność wsi, miasta, okoliczne fabryki i szkoły w opał — o tem nikt nie pomyślał.

Przyszła władza radziecka. Torfowisko ożyło. W maju zaczęto wydobywać torf na obszarze 24 ha. Setka biedniackiej młodzieży, która jeszcze rok temu za kęs chleba pracowała ciężko na pana i kułaka, albo w odległem mieście wyzyskiwana była nieludzko przez fabrykantów, znalazła teraz dobrze płatną pracę na terenie własnej wsi.

Robotnicy, którzy pracują na torfowisku, pracują dzielnie — po bolszewicku. Wszystkie brygady stale przekraczają normę — 24 metry sześcienne torfu na dzień. Stachanowska brygada tow. Bobreckiego wydobywa systematycznie po 56 metrów torfu dziennie, wykonując normę w 225 proc. Brygady t. t. Bobreckiego i Babińskiego dają codziennie po 175 proc. normy.

Gdy tylko zabrzmi sygnał, ogłaszający przerwę obiadową, otaczają robotnicy kołem dyrektora przedsiębiorstwa tow. Ponomarenkę. Czyta on im najświeższe gazety, opowiada o ostatnich wydarzeniach w ojczyźnie i zagranicą. Stale poruszanym tematem jest zagadnienie ruchu stachanowskiego. Tow. Ponomarenko podaje nietylko cyfry osiągnięć, ale wyjaśnia przedewszystkiem istotę i cele tego ruchu, który narodzić się mógł jedynie w naszej ojczyźnie.

Po skończonej pracy robotnicy kolumnami opuszczają torfowisko. Rozbrzmiewają tony wesołej pieśni. Błyszczą w słońcu łopaty. Zdaje się, że to wojsko idzie. I rzeczywiście. To kroczy bojowy zastęp, część wielomiljonowej armji kraju zwycięskiego socjalizmu.

R. Rozenberg

Torfowisko Obwodowego Zarządu Przemysłu Miejscowego w Malczycach. Na zdjęciu: układanie torfu dla suszenia.

Foto Rapaporta

Dobry system pracy

Co znaczy dobra organizacja pracy, o tem przekonałem się z mojej praktyki na torfowisku Trestu likiero - wódczanego w Rześnie Ruskiej. Pracuję tu kilka miesięcy i mogę powiedzieć, że nie odrazu było możliwe dać jednego dnia 67 m. sześć. torfu, kiedy norma wynosi 19 metrów sześciennych. A tyle dała moja brygada złożona z 3 ludzi w dniu, w którym wezwałem do współzawodnictwa brygadę tow. Cymbrowskiego.

Dwa miesiące temu pracowało nas w jednej brygadzie 5 osób, a wydobywaliśmy dziennie najwyżej 25 metrów torfu. Wina leżała w złym systemie pracy. Każdy z nas kopał torf, następnie sam go wydobywał i sam odwoził na suszarnię. Wkrótce zobaczyłem, że ten system jest nieprodukcyjny. Kiedy wprowadzono u nas normy i zmniejszono brygady do 3 osób, postanowiłem zmienić system pracy mojej brygady. Obliczyłem, że jeżeli ja będę kopał, a moi pomocnicy będą torf wydobywać i odwozić, potrafimy dać więcej. I rzeczywiście, zaczęliśmy wyrabiać 2 normy i więcej, osiągając przeciętnie 40—50 metrów sześciennych dziennie.

Inni kopacze nieufnie odnosili się do tego pomysłu, ale gdy zobaczyli jakie wyniki daje moja brygada i jak się to korzystnie odbija na wypłacie, przeszli na stosowany przezemnie sposób pracy. Dziś wszystkie brygady przekraczają normę, a im bliżej 17 września, tem bardziej produkcja rośnie. Jak najwięcej opału dla pracujących — takie postawiliśmy przed sobą zadanie przed rocznicą wyzwolenia.

Władysław Wątroba
brygadier

Na torfowisku radość

Od wczoraj na naszem torfowisku w Podbereżcach koło Winnik powiewa czerwony sztandar, a obok napis: „Robotnicy Lwowskiego Zarządu Materjałów Budowlanych — 147 proc. planu".

Radość nasza jest wielka! Otrzymaliśmy zadanie wydobycia 3,750 metrów sześciennych a wydobyliśmy 5.500 metrów sześciennych torfu. Było to możliwe dzięki dobrej pracy naszych robotników.

Jak pracowaliśmy? Jako przykład niech posłuży fakt, że nasza brygada wydobywała przeciętnie 36 m. sześć. torfu dziennie. Były to rezultaty dobrej organizacji pracy na naszem torfowisku.

Obecnie mamy jeszcze wiele pracy. Trzeba torf wysuszyć i zwieźć do budynków. Obiecujemy, że do 17 września całość torfu przełożymy i ułożymy w piramidy. W ten sposób chcemy uczcić rocznicę naszego wyzwolenia.

Stanisław Lisowski
Wojciech Król
Bronisław Zarzeczny
Józef Zarzeczny

Przemiana

Nigdy w życiu nie pracowałam tak chętnie, jak obecnie, przy suszeniu torfu. Nic dziwnego. Nareszcie jestem wolną i samodzielnie pracującą robotnicą.

Miałam 13 lat, kiedy trzeba było iść z ubogiej chaty w Mokrotyczach pod Żółkwią na służbę do panów w mieście. I przez całą pierwszą młodość, a właściwie dzieciństwo, wycierałam pańskie kąty, gotowałam państwu strawę i harowałam na panów. Ile nieraz trzeba było najeść się upokorzenia. Przez pewien czas próbowałam pracować we fabryce octu we Lwowie — ale płacili mi 1 zł. dziennie! Jakże było z tego wyżyć?

Dziś pracuję przy suszce torfu i osiągam 4 normy dziennie. Dlaczego tak pracuję? Bo chcę dać jak najwięcej opału dla ludzi na zimę. No i sprawiedliwe jest, że im lepsza robota, tem lepsza płaca.

Z gazet, które czytam codziennie, dowiaduję się, że wszędzie robotnicy lepiej teraz starają się pracować, by uczcić rocznicę naszego wyzwolenia. U nas na torfowisku to samo. I ja staram się do roboty przyłożyć, by uczcić przemianę, jaka nastąpiła w mojem życiu.

Anna Duda

Fabryka „Metal" we Lwowie. Tow. Katarzyna Hołub wykonuje 200 procent normy.

Foto Rapaporta

Wzorowy majster

Czesław Chwałek pracował w ciągu lat 13 jako ślusarz, ale dopiero teraz w pełni oceniono jego zdolności i wysunięto go na stanowisko starszego majstra. W ślusarni lwowskich warsztatów tramwajowych uznano ten wybór za odpowiedni. Bo tak jak tow. Chwałek chyba nikt nie zorganizuje pracy, tak jak on nikt nie pokaże i wytłumaczy.

— Przecież uczeń czy robotnik, gdy przychodzi poraz pierwszy do pracy, jest jeszcze nieśmiały — powiada tow. Chwałek. — Musi się najpierw rozejrzeć, oswoić z terenem pracy, a potem można mu już powierzyć poważniejsze roboty.

W ogromnej hali ślusarni praca wre i kipi. Rozlegający się raz poraz huk młotów zagłusza słowa. Od spawania bije oślepiający blask. Chwałek ani chwili nie spoczywa. Wszędzie go pełno. Tu zajrzy, wymierzy, obliczy, temu cierpliwie wytłumaczy, do tamtego życzliwie się uśmiechnie. Praca porywa go.

Zwłaszcza teraz, kiedy warsztaty wykonują nowe wozy. Chwałek wie, iż przeciążone linje wymagają nowych wozów tramwajowych. Aby zapobiec najmniejszej nawet przerwie w robocie, przychodzi również na drugą zmianę.

— Może się przecież zdarzyć, że po południu czeladnik nie będzie wiedział co dalej robić. Odłoży robotę. A szkoda każdej chwili. Przed południem, kiedy panuje największy ruch i wykonuje się najważniejsze roboty, przychodzę już z planem z góry ułożonym. Każdemu wyznaczam robotę, przygotowuję narzędzia i praca idzie jak w zegarku.

Dzięki tak zorganizowanej pracy warsztaty tramwajowe ukończą na 17 września, na cześć radosnej rocznicy, konstrukcję 4 nowych wozów, 6 brygad pod kierownictwem tow. Chwałka pracuje intensywnie. Wykonują normy przeciętnie w 150 proc. Wytężają wszystkie siły, aby dzień ten, z którym związanych jest tyle radosnych przemian w ich życiu, jaknajgodniej uczcić.

Ale tow. Chwałka to nie zadowala. Twórczy jego umysł pracuje. Wpadł wreszcie na pomysł i zaprojektował przyrząd do wyginania kątówek, zetowników i td. Ręcznie wykonać je można z cieńszego żelaza i dlatego są lżejsze od fabrycznych. Za dobry pomysł tow. Chwałek nagrodzony zostanie premją pieniężną.

— Wpadłem na to zupełnie zwyczajnie — mówi. — Znam dobrze mój zawód i tyle. Wogóle gdy chodzi o ulepszenie czegoś, o zestawianie, zwłaszcza teraz, przy montażu nowych wozów, jestem w swoim żywiole.

— Dobrego mamy majstra — mówią uczniowie. Ta ocena doskonale Chwałka charakteryzuje. Sam pracuje z zapałem i innych porywa.

A. Pallas

Dbajmy o jakość naszych wyrobów

Produkcja kooperatywy im. Trzeciej Międzynarodówki nie stała dotychczas na wysokości zadania. Trzeba stwierdzić, że nasze kierownictwo techniczne wykazywało w dziedzinie polepszenia jakości naszych wyrobów za mało inicjatywy i energji.

Kooperatywa nasza rozrosła się. Już w pierwszem półroczu wyprodukowaliśmy meble wartości 1,016.000 rubli. W siedmiu miesiącach bieżącego roku wykonaliśmy nasz roczny plan. Staliśmy się poważnem przedsiębiorstwem w obwodzie Lwowskim. Zaopatrujemy pracujących naszego miasta i obwodu w meble. Ławki dla poczekalni dworcowych mogą służyć za wzór wysokojakościowej produkcji. Wykonano je w oddziałach pod kierownictwem brygadjerów tow. Borsuka i Janczera. Niezwykłą czystością i fachowością wykonania odznaczają się biurka wykonane w czwartym oddziale pod kierownictwem M. Wajca. W tym właśnie oddziale zarobki są też najwyższe. Towarzysze Sonenszajn, Wajc, Wachtel i inni zarabiają miesięcznie około 900 rubli.

Czy równie czysto i fachowo nie mogą być wykonywane meble na innych oddziałach? Spopularyzowanie ustawy o jakości i standartach produkcji przyczyniło się bardzo do podniesienia jakości, ale jeszcze dużo pozostaje do zrobienia w naszej kooperatywie, by podźwignąć całą naszą produkcję na odpowiedni poziom. Jeszcze nie wszyscy kierownicy oddziałów zrozumieli swoje zadania. Oddają bowiem do magazynu naszego meble niby gotowe, jednakowoż przy transporcie do baz i magazynów państwowych całe dnie trzeba tracić by „gotowe" rzeczy doprowadzić do porządku. Tu brakuje szuflad, tam niema dna itp. Najważniejszą bolączką są maszyny stolarskie. Wadliwa i mało fachowo wykonana obróbka drzewa w oddziałach maszynowych Nr. 9 i 10, utrudnia w poważnej mierze wykonanie procesów technicznych przy ręcznej robocie. Niejednokrotnie słyszy się słuszne skargi towarzyszy kierowników oddziałów i robotników pod adresem towarzyszy z oddziałów maszynowych. Ustawa o jakości zwiększyła odpowiedzialność kierowników oddziałów oraz ogólnego kierownictwa technicznego. Trzeba więcej energji, więcej uwagi poświęcić sprawie jakości produkcji. Trzeba jeszcze bardziej wzmocnić w naszych oddziałach dyscyplinę i karność, by przyczynić się do spotęgowania bogactwa i obronności naszej ojczyzny.

S. Leder

Kołchoz imienia Chruszczowa we wsi Żurawce (rejon Rawa Ruska, obwód Lwowski). Na zdjęciu 17-letnia Anna Denys, traktorzystka. Foto Rapaporta

Ciekawe eksponaty wystawy mickiewiczowskiej

Przygotowania związane z wystawą poświęconą 85-tej rocznicy śmierci Adama Mickiewicza, którą organizuje Lwowska Akademja Nauk USRR szybko postępuje naprzód. Ostatnio organizatorzy zebrali szereg niezwykle ciekawych i cennych eksponatów.

Kolekcja mickiewiczowskich medali wzbogaciła się o piękny okaz medalu sporządzonego przez Dawida d'Angers w Wejmarze, a którego reprodukcja zdobiła pierwsze wydanie „Pana Tadeusza" z roku 1834.

Inny medal przedstawia 3 profile głów: Mickiewicza, Michelet a i Quinet, wykładowców Kolež de Frans. Na medalu napis w języku łacińskim „By wszyscy stali się jednością". W tym samym dziale ciekawy dokument stanowią dwa medale wybite w Paryżu na pamiątkę demonstracji z dnia 15 maja 1848, dnia w którym lud paryski wtargnął na salę Zgromadzenia Narodowego manifestując na rzecz Polski. Na jednym z nich napis w języku francuskim: „Niech żyje społeczna, demokratyczna republika uniwersalna", oraz podpis „Organizacja Pracy".

Wśród autografów zasługuje m. i. na uwagę autograf Goethego na jego drukowanym wierszu wręczony Mickiewiczowi na pamiątkę pobytu Mickiewicza w Wejmarze w roku 1832.

Na wystawie znajdzie się odlew z gipsu bronzowanego płaskorzeźby zrobionej wedle maski pośmiertnej Mickiewicza, wielkości naturalnej, z grobowca Mickiewicza w Montmorensy pod Paryżem. Odlew ten znajdował się w okresie przedwojennym w archiwum miejskiem, gdzie wmontowany był w szafę, która stanowiła niegdyś własność Władysława Łozińskiego.

Nowe pismo polskie w Mińsku

Z dniem 1 października zaczęło wychodzić w Mińsku nowe codzienne pismo polskie. W skład kolegjum redakcyjnego wchodzą: Konstanty Anzelm, Janina Broniewska, Teofil Głowacki, Zygmunt Leśniewski, Stefan Majchrowicz, Jadwiga Sawicka i Bazyli Zieńkiewicz.

W numerze pierwszym znajdujemy m. i. wiersz T. Głowackiego „Świteź", artykuł „W przededniu 85-ej rocznicy śmierci Adama Mickiewicza", J. Broniewskiej: „Rok, który nadrobił wiek", „Sylwetki radzieckich nauczycieli", „Z dwóch stron teatralnej rampy", W. Jaremy „Państwowy Polski Teatr lalek w Nowogródku", W. Najdusa „Stachanowiec", „Goście w kołchozie" i t. d.

Adres redakcji — Mińsk, Karola Marksa 31.

NA SZPALTACH GAZET

LEKARZE JADĄ NA WIEŚ

Jak stwierdzono na ostatniem zebraniu kolegjum Komisarjatu Ludowego Zdrowia ZSRR, przydział młodych lekarzy w roku bieżącym był lepiej zorganizowany, aniżeli w roku ubiegłym. Nim jeszcze przyszły lekarz ukończył instytut, wiedział już jaki ma przydział i w ogólnych zarysach był w stanie zapoznać się z charakterem swojej przyszłej pracy. Według danych na dzień 23 września ponad 11.500 młodych lekarzy przybyło już do miejsc pracy. Jest to około 80 proc. młodych lekarzy, którzy w tym roku ukończyli instytuty medyczne i zostali skierowani do pracy na wsi. W roku 1939, w połowie września, przybyło do punktów wiejskich zaledwie 15 do 20 proc. młodych lekarzy.

(„Izwiestja")

„CZKAŁOW"

Ośrodkiem uwagi radzieckiej kinematografji jest film o wielkim lotniku naszych czasów – Czkałowie, produkcji Lenfilmu. Twórcze trudności związane z odtworzeniem postaci Walerego Czkałowa, pogłębiają się również przez trudności techniczne. Wiele scen tego filmu trzeba dokonywać w powietrzu. W chwili obecnej kolektyw pracowników kinowych znajduje się w Moskwie. Tu będą dokonane zdjęcia objektów: „Amerykańskie lotnisko", „Trybuna" i inne. Film „Czkałow" ujrzymy na ekranach radzieckich prawdopodobnie jeszcze z końcem roku bieżącego.

(„Kino")

SCENA DLA PAŁACU RAD

Grupa konstruktorów Kramatorskich Zakładów Budowy Maszyn imienia Stalina, pod kierownictwem inżyniera Paszkowa, pracuje nad projektem sceny wielkiej sali moskiewskiego Pałacu Rad. Na tej największej scenie świata będą mogły występować kolektywy teatralne, muzyczne i sportowe, sięgające 2 i pół tysiąca uczestników. Na scenie będzie można przeprowadzać również zawody pływackie, łyżwiarskie i t. p.

Projekty tej wspaniałej sceny będą zakończone w pierwszym kwartale 1941 roku. Według tych projektów zakłady imienia Stalina w początkach 1943 roku mają przygotować i zmontować wszystkie części sceny Pałacu Rad.

(„Komunist")

WALKA Z GRYPĄ

Na naukowej radzie medycznej Komisarjatu Zdrowia ZSRR przewodniczący komitetu do walki z grypą, zasłużony działacz nauki profesor D. M. Rossyjski, wygłosił ciekawy referat o pracach komitetu do walki z grypą. Poniżej drukujemy rozmowę z profesorem Rossyjskim o pracach komitetu:

Komitet do walki z grypą podsumował wyniki prac naukowo-badawczych i naukowo - praktycznych. Po zapoznaniu się z niemi komitet wybrał i zaaprobował najskuteczniejsze metody walki z grypą. Ze środków szeroko polecanych przy leczeniu grypy należy przedewszystkiem wymienić „Antywirus", preparat opracowany przez instytut imienia Miecznikowa. Preparat ten okazał się środkiem dwukrotnie skracającym okres choroby, redukującym liczbę komplikacyj. Wobec tego jednak, że ostatecznie nie wyjaśniono jeszcze działania „Antywirusa" jako środka profilaktycznego przeciwko grypie, komitet zaproponował kontynuować szerokie obserwacje nad zastosowaniem „Antywirusa". Komitet opracował również szereg popularnych, naukowych broszur, ulotek i plakatów. Opracowane zostały również specjalne instrukcje do walki z epidemją grypy. W chwili obecnej komitet przeprowadza ogólnozwiązkowy konkurs na najlepszą naukowo-badawczą pracę o grypie.

(„Prawda")

Sportowcy na start

Biegi na przełaj, t. zw. krosy, w których uczestniczą setki tysięcy sportowców cieszą się w Związku Radzieckim wielką popularnością. Biegi na przełaj dzięki swej masowości posiadają wielkie znaczenie wychowawczo - obronne. Uczestnicy krosów — przyszli czerwonoarmiści, rozwijają się fizycznie, zaprawiają w biegach na dłuższe dystanse, przezwyciężając napotykane na trasie różnego rodzaju przeszkody, a więc przegrody, pagórki itd.

Jednym z tradycyjnych w ZSRR biegów na przełaj jest bieg imienia Woroszyłowa. Z polecenia Ukraińskiego Komitetu do Spraw Kultury Fizycznej i Sportu bieg imienia Woroszyłowa odbywa się na terenie Ukrainy w dniach 29 września — 13 października. We wschodnich obwodach Ukrainy w biegu tym uczestniczyło już kilkadziesiąt tysięcy osób.

Bieg na przełaj imienia Woroszyłowa przeprowadzany jest również we Lwowie i obwodzie. Obwodowy i Miejski komitet sportowy odbył w tej sprawie naradę z kierownikami stowarzyszeń sportowych kolektywów fabrycznych, wyższych uczelni i szkół. Wprawdzie narada zwołana przez wspomniane komitety odbyła się kilka dni przed rozpoczęciem biegu, kierownikom sportowym pozostało jednak dość czasu, by, jeśli nie w pierwszym dniu, to w czasie trwania biegu — zapewnić masowy udział sportowców. Niestety, nie wszystkie stowarzyszenia i uczelnie wywiązały się ze swego zadania. I tak naprzykład stowarzyszenia „Dynamo", „Zdrowie", „Motor", „Kim", „Burewiestnik", „Krasnaja Zwiezda" w pierwszym dniu krosu (29. IX.) nie wystawiły ani jednego zawodnika. W następnych krosach (7. X.) w biegach uczestniczyli już zawodnicy wspomnianych stowarzyszeń, liczba ich jednak, jak do tej pory, jest znikoma. Nie lepiej spisuje się stowarzyszenie „Spartak", które pomimo szerokiego aparatu wychowawczo - sportowego nie wyprowadziło na start nawet połowy oznaczonej normą zawodników.

Kolektywy sportowe, które energicznie przystąpiły do pracy, wywiązały się ze swych zadań bardzo dobrze. Politechnika i Instytut Medyczny przekroczyły już wyznaczone normy. Również młodzież szkolna bierze liczny udział w biegach. Nie można, niestety, tego powiedzieć o uniwersytecie. Na oznaczonych normą 500 studentów udział wzięło do tej pory tylko 60 osób. Bezsprzecznie winę ponoszą w tym wypadku wykładowcy sportowi na uniwersytecie (11 osób), którzy nie zorganizowali masowego udziału studentów w biegu.

Do końca biegów na przełaj pozostało jeszcze kilka dni. Kierownicy sportowi, w oparciu i przy pomocy organizacyj komsomolskich, powinni dołożyć wszelkich starań, by jaknajszerzej spopularyzować kros. Ambicją każdego kolektywu sportowego jest zapewnienie masowego, jaknajliczniejszego udziału uczestników w przeprowadzanym biegu.

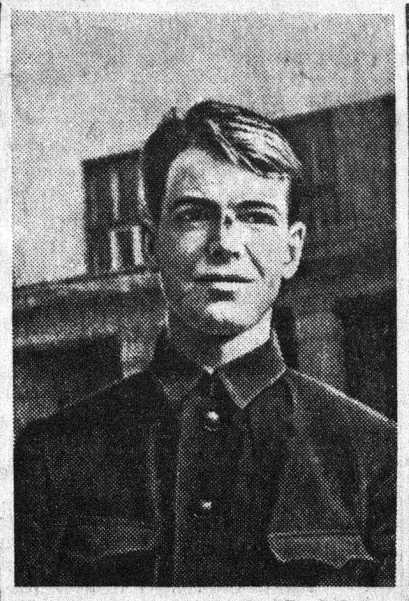

Komsomolec tow. A. Rudakow, ochotnik walk z białofinami, student instytutu kijowskiego imienia Mikojana otrzymał w nagrodę za celujące postępy w nauce stypendjum imienia Stalina.
Fotokronika RATAU

Więcej nafty, więcej węgla

Rosyjski przemysł naftowy, będący od siódmego dziesiątka lat ub. wieku w rękach kapitału zagranicznego, osiągnął maksymalne wydobycie przedwojenne w 1901 r. liczbą 11,5 miljonów ton. Rosyjska produkcja naftowa zajęła wtedy pierwsze miejsce w świecie — stanowiła 51 proc. wydobycia światowego. Do 1920 r. wydobycie spadało wciąż i w 1920 r. w okresie władzy interwentów angielskich w Baku wynosiło zaledwie 3,8 milj. ton. Po uwolnieniu Baku od interwentów angielskich wydobycie nafty zaczęło szybko wzrastać. Rekonstrukcja techniczna przemysłu naftowego doprowadziła przez okres dwóch pięciolatek stalinowskich do wydobycia 30,5 miljonów ton w 1937 r. Liczba ta jest 3,3 razy wyższa od wydobycia przedwojennego i 8 razy wyższa od 1920 roku.

*

Koniec drugiej pięciolatki, 1937 rok dał Związkowi Radzieckiemu 127 miljonów ton węgla, czem przekroczono pięciokrotnie wydobycie węgla przed wojną. Na koniec trzeciej pięciolatki stalinowskiej — 1942 r. przewiduje się wydobycie 243 miljonów ton, to znaczy blisko dwukrotnie więcej niż w 1937 r.

Zakończenie ekspedycji pamirskiej

Ekspedycja na Pamir została zakończona. Grupa alpinistów Ukrainy poraz pierwszy dostała się na szczyty lodowca Biwacznego, przeszła grzbiet Akademji i nazwała przełęcz imieniem zasłużonego mistrza alpinizmu – Pogrebieckiego. Wszyscy uczestnicy ekspedycji w ciągu 47 dni brali udział w marszu, przyczem 22 dni pracowali na wysokości 4—6 tys. mtr.

Domowa „filja" bakalji

Wszystkiemu była winna kontrola. Gdyby nie kontrola Kazimierz Dolny byłby może jeszcze długo kierownikiem sklepu państwowego. A przez tę kontrolę, co mu nagle spadła, musiał zmienić i funkcje i miejsce pobytu. Siedział człowiek za ladą, a teraz siedzi za kratami.

W bakalji Nr. 211 2-go Miskcharczotorgu, stoi Dolny w białym fartuchu za ladą, ruchliwy, uprzejmy, z przylepionym do warg uśmiechem.

– Czem mogę służyć, obywatelu?

— Proszę o pudełko zapałek.

— Może kilo grochu? Dobry groch.

– Proszę o papierosy.

— Może jutro będą papierosy, a dziś chyba trochę grochu; pyszny, pachnący groch.

— Niech będzie pół kilo grochu.

– Proszę mi dać dwa śledzie.

— Et... śledź, obywatelko, kto je śledzie? Groch weźcie, niema to jak groch, obywatelko.

— A wam obywatele, ile dać grochu?

— My prosimy o księgi.

— A, to w księgarni, towarzysze mili, w księgarni, tam dostaniecie różne książki, zależnie od zamiłowania. Senniki egipskie... A może jednak tak pół kilo grochu?

Ale obywatele powiedzieli:

— Księgi sklepowe nam potrzebne, my z prokuratury.

Dolnemu nagle odlepił się uśmiech.

— Księgi, hm... — chrząknął, stęknął i wydał książki i zapiski.

Co wykazała kontrola? Niezwykłą „przedsiębiorczość" i „zmysł handlowy" kierownika. Ot, zwyczajny kierownik sklepu siedzi w swojej bakalji, sprzedaje i nic. A tymczasem Dolny rozszerzył przedsiębiorstwo, założył nawet filję... Gdzie? Oczywiście w domu. Tu znaleziono masło, mydło i wielką ilość papierosów.

Natomiast groch sprzedawał tylko w „centrali". Cenę państwową uważał „energiczny" kierownik za zbyt niską. Co tam wiedzą w Miskcharczotorgu? Taki świetny groch sprzedawać za bezcen? 3.30 rb. brać za kilogram? Nie. Na to nie mógł się zgodzić Dolny. I sprzedawał po 3.50 rb. za kilogram, a różnicę odprowadzał do kasy swojej „filji".

Filję zamknięto, „przedsiębiorczego" kierownika również.

Sąd ludowy II dzielnicy rejonu Kolejowego skazał Dolnego za kradzież mienia państwowego i oszustwo na 2 lata więzienia.

J. Stein

Redaktor odpowiedzialny
I. MAŃKOWSKI

ZAWIADOMIENIE

13 października 1940 roku lwowski miejski komitet KP(b)U i redakcja gazety „Czerwony Sztandar" zwołują drugą, miejską konferencję korespondentów robotniczych gazety „Czerwony Sztandar".

Konferencja odbędzie się o godzinie 2-giej w Domu Partyjnej Agitacji i Propagandy, przy ul. Akademickiej l. 13.

LWOWSKI PAŃSTWOWY TEATR OPERY I BALETU
Dzisiaj 10 października — **CICHY DON** — abonament Nr. 9
Jutro 11 października — **TRAWIATA** — abonament Nr. 2
Początek o godzinie 8-mej wieczorem.
Informacje telefoniczne pod numerem 136-60, 124-18, 275-18.

II-gi Lwowski Miskcharczotorg
poszukuje na sezonową pracę
ROBOTNIKÓW I ROBOTNIC
do przeróbki warzyw.
W sprawie pracy zwracać się do oddziału kadrów
Lwów, Rynek 42.

PAŃSTWOWY POLSKI TEATR DRAMATYCZNY
Dzisiaj 10. X. godzina 21
„ZEMSTA".
Jutro, 11. X. godzina 21
„POCIĄG PANCERNY"

LWOWSKIEJ PAŃSTWOWEJ FABRYCE CUKIERNICZEJ IMIENIA S. M. KIROWA WE LWOWIE UL. SZEPTYCKICH 26
potrzebni natychmiast:
monterzy wodociągowi,
palacz ze świadectwami,
robotnicy transportowi (ładowacze),
kwalifikowani i niekwalifikowani robotnicy budowlani.
Zwracać się do oddziału kadrów.

Adres redakcji: Lwów, Sokoła 4. Telefony: Redaktor odpowiedzialny 131-01. Zastępca redaktora 131-00. Sekretarz odpowiedzialny 131-05. Wydz. partyjny 131-04, Wydział ekonomiczny: 131-03, 131-07 – KR828

Wojna powietrzna Anglji z Niemcami i Włochami

Komunikaty niemieckie

BERLIN, 9. (TASS). Główne dowództwo armji niemieckiej donosi: „Działania niemieckiego lotnictwa przeciwko Londynowi i innym ważnym punktom Anglji trwały bez przerwy w ciągu ubiegłej doby.

W południowej Anglji na 7 angielskich lotniskach udało się zniszczyć hangary i schrony. Zniszczono również wiele samolotów. W południowej Anglji dokonano również nalotu na skupienia wojsk, przedsiębiorstwa przemysłowe i przedsiębiorstwa zaopatrujące armję. Na zachodniem wybrzeżu bombardowano urządzenia portowe i przemysłowe.

W odległości 200 km. od wybrzeża Szkocji niemiecki bombowiec zaatakował grupę statków, składającą sie z 5 transportowców zajętych przez wojsko. Jeden statek pojemności 20 tys. ton doznał silnych uszkodzeń.

Angielskie samoloty, które usiłowały dotrzeć w nocy do Niemiec i terytorjów okupowanych, doznały wielkich strat. Przeciwnik stracił wczoraj 16 samolotów, 3 niemieckie samoloty nie powróciły do swoich baz".

BERLIN, 9. (TASS). Niemieckie biuro informacyjne donosi, że lotnictwo angielskie podczas nalotu na Berlin w nocy na 8 października zrzuciło około 10 ton bomb burzących i zapalających.

W ciągu ostatniej doby niemieckie lotnictwo zrzuciło na Londyn 360 ton bomb.

Bombardowanie angielskich przedsiębiorstw

BERLIN, 8. (TASS). Jak donosi niemieckie biuro informacyjne, dziś w nocy liczne eskadry niemieckiego lotnictwa bombardowały Londyn, Manczester i Liwerpul. Znaczne szkody wyrządzono objektom podziemnym. W Londynie wybuchło 6 pożarów. W centralnej Anglji zanotowano celne rzuty bomb na jeden z ważnych węzłów kolejowych. W północnej Anglji wyrządzono znaczne szkody przedsiębiorstwom eksploatującym gliny i boksyty. Przedsiębiorstwa te dostarczają surowca dla produkcji aluminjum, którego brak odczuwa angielski przemysł budowy samolotów.

Komunikaty angielskie

LONDYN, 9. (TASS). Ministerstwo lotnictwa donosi, że główne operacje angielskich sił lotniczych, podjęte w nocy na 9 października były skierowane przeciwko niemieckim morskim bazom wojennym w Bremen i Wilhelmshafen. Obie bazy uległy poważnym uszkodzeniom; doszło do wybuchów i pożarów.

Eskadry angielskiego lotnictwa dokonały nowych nalotów na objekty wojskowe przeciwnika w zachodnich Niemczech. Zrzucono ponad 15 ton bomb na morską bazę wojenną w Wilhelmshafen, na Holandję i okupowaną część Francji. Poddano bombardowaniu również rafinerje nafty w Hamburgu i Gelsenkirchen, zakłady Krupa w Essen, zakłady metalurgiczne w Hanau, zakłady lotnicze „Fokera" w Amsterdamie, składy towarowe w Manhajmie i kilka lotnisk nieprzyjaciela. Niezależnie od tego dokonano wielkich nalotów na porty La Mansz, znajdujące się pod niemiecką kontrolą.

LONDYN, 9. (TASS). Angielskie ministerstwo lotnictwa oraz ministerstwo spraw wewnętrznych i bezpieczeństwa wewnętrznego donoszą, że wczoraj rano samoloty niemieckie dokonały nalotu na Londyn. Wyrządzone szkody są nieznaczne. Jest niewielka liczba rannych i zabitych. W nadbrzeżnych miastach hrabstw Kent i Susseks zniszczono szereg budynków i magazynów. Kilka osób zabito i raniono. Strącono 5 niemieckich samolotów. Lotnictwo angielskie utraciło 2 samoloty.

LONDYN, 9. (TASS). Angielskie ministerstwo lotnictwa donosi: W nocy na 8 października silne eskadry angielskich bombowców dokonały skutecznego nalotu na objekty wojskowe w Berlinie. Ponad 100 ciężkich bomb zrzucono na trzy elektrownie. Podpalono skład towarowy w Tempelhofie. Bombardowaniu uległy również przedsiębiorstka przemysłowe.

Inne eskadry angielskich bombwców atakowały szereg punktów w Niemczech i w okupowanych przez nie terytorjach. Głównemi objektami bombardowania były porty na wybrzeżu cieśniny La Mansz, zakłady lotnicze „Fokera" w Amsterdamie. Ponad 20 ton substancji wybuchowych zrzucono na doki w Zebrigge, na Ostendę, Dunkierkę, Kale, Buloń i inne miasta. Szczególnie wielkie zniszczenia odniosły doki i składy w Kale, gdzie wraz z bombami burzącemi, zrzucono tysiące bomb zapalających. W zakładach lotniczych „Fokera" również wybuchł pożar.

Komunikat włoski

RZYM, 9. ((TASS). Komunikat dowództwa włoskiego donosi: „Eskadry naszego lotnictwa bombardowały zakłady wojskowe i rezerwuary nafty na Malcie. W walce powietrznej strącono 1 samolot angielski. Jeden z naszych samolotów nie powrócił do swojej bazy.

W północnej Afryce nasze lotnictwo bombardowało skupienia wojsk zmotoryzowanych przeciwnika w odległości 70 km. na południe od Sidi-Barrani. Uszkodzono 3 samochody pancerne. Jeden z naszych samolotów nie powrócił do bazy. Przeciwnik dokonał nalotów na Tobruk i Bardja. Ofiar i uszkodzeń niema.

We wschodniej Afryce nasze oddziały wywiadowcze zmusiły do ucieczki oddziały kawaleryjskie z anglo - egipskiego Sudanu do granic Erytrei".

Przedstawiciel dowództwa angielskiego o wojnie w Afryce

LONDYN, 9. (TASS). Jak donosi agencja Rojtera, przybyły z Kenji przedstawiciel dowództwa angielskich sił lotniczych oświadczył, że pewna liczba niemieckich samolotów typu „Junkers-86", których poprzednio używano w Abisynji dla lotnictwa cywilnego, stosowane są przez włochów jako bombowce. Inne niemieckie samoloty narazie nie zjawiały się. Główne zadanie sił lotniczych, znajdujących się w południowej Afryce — powiedział przedstawiciel dowództwa — polega na tem, ażeby jednocześnie z wywiadem lotniczym przeszkadzać zaopatrzeniu przeciwnika i niszczyć jego składy paliwa i aprowizację. Lotnictwo południowo - afrykańskie zmuszone jest działać w trudnych warunkach na wielkich przestrzeniach. Angielskie siły lotnicze stale otrzymują pomoc. Wśród otrzymanych maszyn znajdują się pościgowce najnowszych typów. Posiadane przez nas samoloty zapewnią współdziałanie z armją lądową i flotą morską w obronie Egiptu.

ROZMOWA POSŁA FRANCUSKIEGO W STANACH ZJEDNOCZONYCH Z UELLESEM.

NIU JORK, 8. (TASS). Jak donosi waszyngtoński korespondent dziennika Niu Jork Tajms, wczoraj podczas rozmowy posła francuskiego w Stanach Zjednoczonych Anri Ej z zastępcą sekretarza Stanów Zjednoczonych Uellesem, Ej zapewnił go, że francuski sprzęt wojenny nie będzie wykorzystany przeciwko krajom półkuli zachodniej.

Komentując to oświadczenie korespondent pisze, że prawdopodobnie chodzi o 100 samolotów amerykańskich, dostarczonych na wyspę Martenikę przez lotniskowiec francuski „Bearn". Stany Zjednoczone chcą, aby Francja odsprzedała te samoloty właścicielom zakładów lotniczych, którzy jak utrzymują gotowi są gwarantować, że samoloty te nie będą wykorzystane poza granicami Stanów Zjednoczonych.

Jak donosi dalej korespondent, Anri Ej przemawiając na obiedzie pisarzy zagranicznych oświadczył, że podczas nadchodzącej zimy grozi Francji głód i wyraził nadzieję, że Stany Zjednoczone udzielą pomocy żywnościowej.

ZBROJNE SIŁY FRANCJI.

NIU JORK, 9. (TASS). Jak donosi agencja „Junajted Press" w Wiszi oficjalnie ogłoszono, że Francja zamierza zatrzymać na służbie wojennej jeszcze na kilka miesięcy osoby powołane w 1938 roku, które poprzednio zamierzano zwolnić w październiku. Do zawarcia pokoju, wskazuje agencja, armja francuska liczyć będzie 135 tys. ludzi. Będzie ona miała dywizję kawalerji, dywizję wojsk pancernych i czołgowych oraz 7 dywizji piechoty. Każda z nich będzie się składać z 2 pułków piechoty i jednego pułku artylerji, który będzie uzbrojony w 155 mm. działa. Za granicami Francji będzie znajdować się francuska armja kolonjalna o takiej samej liczebności.

OŚWIADCZENIE MINISTRA SPRAW ZAGRANICZNYCH AUSTRALJI.

LONDYN, 9. (TASS). Jak donosi agencja Rojtera, australijski minister spraw zagranicznych Mak Ewen oświadczył, że Australja całkowicie zgadza się z uchwałą Anglji w sprawie ponownego otwarcia drogi Birma — Chiny. Ewen dodał, że Australja zawiadomiła już Anglję o swojem stanowisku w tej sprawie.

Układ ZSRR z Finlandją o demilitaryzacji wysp Alandzkich

HELSINKI, 8. (TASS). Sejm fiński na posiedzeniu z 8 października zatwierdził układ między ZSRR a Finlandją o demilitaryzacji wysp Alandzkich.

Dziennik szwedzki o statucie wysp Alandzkich

SZTOKHOLM, 8. (TASS). W artykule wstępnym pod nagłówkiem „Konwencja alandzka" dziennik „Afton Bladet" omawia znaczenie układu radziecko - fińskiego w sprawie demilitaryzacji wysp Alandzkich z punktu widzenia Szwecji.

Dziennik zdecydowanie potępia politykę Sandlera, który wszechstronnie popierał w swoim czasie dążenia rządu fińskiego do umocnienia wysp Alandzkich. Dziennik sądzi, że w następstwie tej polityki Szwecja „brała również udział w międzynarodowej grze i zwróciła na siebie uwagę".

„Układ między Finlandją a Związkiem Radzieckim — kończy dziennik — ma wielkie znaczenie, ponieważ wyklucza jakiekolwiek bądź niespodzianki w przyszłości. Szwecja zainteresowana jest w tej sprawie. Pragnęliśmy i dążyć będziemy do tego, aby neutralność i szwedzki charakter etnograficzny wysp Alandzkich był uszanowany".

Wyjazd angielskich obywateli z Rumunji

LONDYN, 9. (TASS). Agencja Rojtera donosi, że poseł angielski w Rumunji Hor, poradził wszystkim anglikom, mającym interesy z przedsiębiorstwami rumuńskiego przemysłu naftowego, aby natychmiast wyjechali z Rumunji. Wszyscy poddani angielscy już wyjechali z centralnych rejonów naftowych Rumunji, Anglicy, którzy pozostali w Bukareszcie, wyjadą 9 i 14 października.

Ewakuacja obywateli amerykańskich i angielskich z Japonji, Korei i Mandżougo

NIU JORK, 9. (TASS). Jak donosi londyński korespondent agencji „Junajted Press". w kołach miarodajnych oświadczają, że rząd angielski rozpatruje sprawę ewakuacji obywateli angielskich z niektórych rejonów Dalekiego Wschodu, jeśli ich obecność w tych rejonach nie jest konieczna. Do rejonów tych należą przedewszystkiem Japonia, Korea i Mandżou - Go.

WASZYNGTON, 9. (TASS). Departament stanu Stanów Zjednoczonych potwierdził, że polecił konsulom Stanów Zjednoczonych na Dalekim Wschodzie, by skłonili obywateli amerykańskich, którzy nie mają pilnych spraw, do opuszczenia Dalekiego Wschodu. Instrukcja ta odnosi się do Japonji, Chin, Hong-Kongu, Indochin, Mandżou-Go okręgu Kwantuńskiego, Korei i Formozy

Jak donosi agencja Junajted Press z Waszyngtonu, według wiadomości departamentu stanu, 1 stycznia 1940 roku na Dalekim Wschodzie przebywało 16.883 obywateli amerykańskich, w tej liczbie ponad 7 tys. w Chinach, ponad 8.100 — w Japonji, 1500 w Hong - Kongu, 128 w Indochinach.

Ograniczenie eksportu miedzi z Kanady

NIU JORK, 9. (TASS). Jak donosi agencja „Kanadjen Press" rząd kanadyjski oświadczył, że przerywa wydawanie licencyj na eksport miedzi zagranicę za wyjątkiem krajów Imperjum Brytyjskiego i „ewentualnie Stanów Zjednoczonych".

Decyzję swoją rząd wyjaśnia zwiększonem zapotrzebowaniem na miedź w Kanadzie i Anglji. Decyzja rządu kanadyjskiego przedewszystkiem dotyczy Japonji, która zakupuje znaczne ilości miedzi kanadyjskiej.

Zwiększenie produkcji samolotów w Kanadzie

NIU JORK, 9. (TASS). Jak donosi agencja „Kanadjen Press" z Toronto, zastępca ministra obrony narodowej do spraw lotnictwa Dunkan oświadczył, że przed wojną produkcja przemysłu lotniczego w Kanadzie oceniana była na 1 miljon dolarów rocznie. Obecnie przemysłowi lotniczemu „udzielono już zamówień na sumę 100 miljonów dolarów.

Kongres angielskich Tred-Unionów

LONDYN, 8. (TASS). Wczoraj w Sautport rozpoczął się kolejny kongres narodowy Tred - Unionów. Na kongresie jest obecnych 650 delegatów. Przewodniczący Rady Generalnej Tred-Unionów Holmson wygłosił na otwarciu kongresu przemówienie, w którem, jak donosi ministerstwo informacji, podkreślił, że angielskie Tred - Uniony, reprezentowane na kongresie, „uczyniły wszystko co od nich zależy w dziedzinie zarządzeń wojennych Anglji". Holmson wskazał, że angielski ruch zawodowy podejmuje szereg kroków, zmierzających do efektywnej organizacji wysiłków wojennych Anglji.

LONDYN, 9. (TASS). 7 października posiedzenia kongresu angielskich Tred - Unionów w Sautport były poświęcone przeważnie przemówieniom przewodniczącego rady generalnej Tred-Unionów Holmsa i generalnego sekretarza kongresu Tred - Unionów Sitrina na temat udziału Tred - Unionów w wojskowych zarządzeniach Anglji. Przed wysłuchaniem przemówień kongres powziął uchwałę o niedopuszczeniu korespondenta dziennika „Dejli Uorker" na posiedzenie kongresu.

Redakcja dziennika „Dejli Uorker" zwróciła się z prośbą do rady generalnej Tred - Unionów z prośbą o zezwolenie jej korespondentowi na obecność podczas otwarcia kongresu w Sautport. Odpowiedzi na tę prośbę redakcja nie otrzymała.

Kwestja ta została podjęta 7 października na pierwszem posiedzeniu kongresu. Delegat kongresu przewodniczący federacji górników południowej Walji Horner oświadczył w swem przemówieniu, że wydawanie gazety „Dejli Uorker" napotyka na przeszkody, podczas gdy rada generalna Tred - Unionów dysponuje wielką gazetą, która w swoich atakach na „Dejli Uorker" korzysta z poparcia prasy kapitalistycznej. „Górnicy nie mogą rozpatrzyć obecnie sprawy niedopuszczenia przez radę generalną Tred-Unionów przedstawiciela „Dejli Uorker" na otwarcie kongresu, — powiedział Horner, — ale jestem pewien, że będą oni zdecydowanie przeciwni temu bojaźliwemu aktowi".

Przewodniczący narodowej spółki dziennikarzy Hanter oświadczył, że chociaż wielu dziennikarzy nie zgadza się z gazetą „Dejli Uorker" w sprawach politycznych, jednak nie mogą oni poprzeć powyższej uchwały rady generalnej Tred - Unionów.

Delegat związku zawodowego robotników budowlanych Smart oświadczył, że niedopuszczenie korespondenta „Dejli Uorker" na kongres Tred - Unionów jest nietylko zamachem na wolność prasy, ale jest sygnałem przyszłych ataków na klasę robotniczą, na jeog prasę i organizacje. Sekretarz generalny kongresu Tred-Unionów Sitrin w swojem przemówieniu usprawiedliwiał uchwałę rady generalnej, niedopuszczającą korespondenta „Dejli Uorker" na posiedzeniu kongresu. Mimo energicznych protestów szeregu delegatów kongres w jawnem głosowaniu zatwierdził uchwałę Rady Generalnej Tred-Unionów w sprawie odrzucenia prośby redakcji „Dejli Uorker".

Na uwagę zasługuje los dwóch rezolucyj przedłożonych kongresowi do rozpatrzenia. Pierwsza z nich zawiera wniosek o wprowadzenie podatku od kapitału i w sposób zdecydowany występuje przeciwko jakiemukolwiek systemowi przymusowych oszczędności. Druga rezolucja wskazuje na konieczność wyrównania robotnikom w jakikolwiek bądź sposób strat, wynikłych ze wzrostu drożyzny. Ani jedna z tych rezolucyj nie została postawiona pod głosowanie delegatów kongresu. Obydwie rezolucje oddano do rozpatrzenia Radzie Generalnej.

Czerwony Sztandar 24.X.1940 r. nr. 333. 40

Ciekawa wystawa

Biblioteka Akademii Nauk USRR we Lwowie organizuje wystawę w związku z 500-leciem rocznicy wynalazku druku. Wystawa poświęcona jest rozwojowi typografii od Gutenberga aż do czasów obecnych.

Wystawa obejmuje szereg działów. Pierwszy mieści rękopisy, pochodzące z XII - XV wieku. W gablotkach wystawy znajdą się również pierwsze druki samego Gutenberga a to dwie książki wydane w Moguncji w r. 1460. Sztukę drukarską XV wieku reprezentować będzie szereg niezwykle ciekawych inkunabułów, drukowanych w Krakowie, Pradze, Bernie, Sztokholmie, Wenecji i t.d.

Cennym eksponatem jest najstarszy w historii cyrylicy druk wykonany w Krakowie w r. 1491. Inne ciekawe druki pochodzą od pierwszego ukraińskiego drukarza we Lwowie Iwana Fiodorowa. Osobny dział zawiera stare ~~ukraińskie~~ druki ormiańskie i żydowskie. Zilustrowaną też będzie na wystawie tendencja reakcji w ciągu wieków w formie zakazów czytania książek, ich palenia i niszczenia.

Odrębny dział pokaże rozwój książki radzieckiej. Specjalną uwagę poświęcono rozwojowi introligatorstwa i ilustracji książkowej.

W dniu 25 b.m. jako dniu otwarcia wystawy nastąpi też otwarcie sesji naukowej Akademii Nauk USRR poświęconej rocznicy Gutenbergowskiej. W sesji wezmą udział przedstawiciele uczonych Moskwy, Kijowa i Leningradu. Głównym przedmiotem 20 referatów, jakie będą wygłoszone będzie przedwojenny rozwój typografii książki.

Вільна Україна 24 лютого 1940 р. № 250.

Виставка, присвячена книгодрукуванню.

У львівському філіялі бібліотеки Академії наук закінчуються останні роботи до відкриття виставки про книгодрукування. На численних стендах будуть показані зразки найстаріших книг, починаючи з XIV століття, книжки багатьох країн світу, перші друковані зразки, написи на пергаменті, папірусі. В світках, фотодокументах, експозиціях, графіках буде показано еволюцію друкування книг аж до нашого часу.

За кордоном

РЕОРГАНІЗАЦІЯ АВСТРАЛІЙСЬКОГО КАБІНЕТУ

ЛОНДОН, 28. (ТАРС). Агентство Рейтер повідомляє про реорганізацію австралійського кабінету. В його склад ввійшли: Мензіс — прем'єр-міністр, а також міністр по координації оборони і міністр інформації Юз — генеральний прокурор і морський міністр, Спендер — военний міністр, Мак Еуен — міністр авіації, Пейдж — міністр торгівлі, Фадден — міністр фінансів, Стюарт — міністр закордонних справ, а також міністр соціального забезпечення і охорони здоров'я, Макбрайд — міністр постачання і боєприпасів, Холт — міністр праці і національної повинності, Фолл — міністр внутрішніх справ, Макліві — міністр пошт.

ПОВІДОМЛЕННЯ КАНАДСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ

НЬЮ-ЙОРК, 28. (ТАРС). Як передає агентство Канадієн Пресс, канадське міністерство оборони заявило, що воно не має ніякої інформації з приводу німецьких повідомлень про потоплення пароплава „Емпресс оф Канада". В заяві вказується, що пароплав уже понад рік не обслуговує канадські пароплавні лінії.

ЗМІСТ ЗВЕРНЕННЯ РУЗВЕЛЬТА ДО ПЕТЕНА

ЛОНДОН, 28. (ТАРС). За словами газети „Сандей Діспетч", Рузвельт у своєму зверненні попередив Петена, що США не подадуть ніякої допомоги Франції, коли вона співробітничатиме з Німеччиною. Рузвельт висловив тверду надію, що Франція не вступить у війну проти Англії і не подасть Німеччині воєнної допомоги. Рузвельт просив також докладно інформувати його про цілі і наміри Франції.

КОМЮНІКЕ ФРАНЦУЗЬКОГО СТАТС-СЕКРЕТАРІАТУ В СПРАВАХ КОЛОНІЙ

ЛІОН, 27. (ТАРС). Агентство Гавас передає таке повідомлення: „Згідно з комюніке французького статс-секретаріату в справах колоній, 22 жовтня за наказом Де Ларміна — керівника заколотників в Екваторіальній Африці літаки обстріляли селище Ламбарене в Габоні. Є жертви серед європейського і туземного населення".

ПОПЕРЕДЖЕННЯ РУЗВЕЛЬТА УРЯДОВІ ВІШІ

НЬЮ-ЙОРК, 27. (ТАРС). За повідомленням вашінгтонського кореспондента „Нью-Йорк таймс", Рузвельт попередив уряд Віші, що в разі воєнного співробітництва Франції з Німеччиною американські республіки мають намір окупувати французські острови Сен-П'єр і Мікелон, острів Мартініку, а також французьку Гвіану.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРЕСПОНДЕНТ ПРО ВІДСТАВКУ БОДУЕНА

НЬЮ-ЙОРК, 27. (ТАРС). Кореспондент агентства Юнайтед Пресс передає з Віші, що, за наявними відомостями, міністр закордонних справ Бодуен пішов у відставку і незабаром на його місце буде призначений Лаваль.

АМЕРИКАНСЬКА ДОПОМОГА АНГЛІЇ

НЬЮ-ЙОРК, 28. (ТАРС). „Нью-Йорк таймс" пише, що розпорядження Рузвельта, яке дає повноваження новоствореній комісії вимагати від приватних воєнних заводів надання переваги урядовим замовленням перед приватними або експортними замовленнями, не спрямоване на те, щоб поставити в невигідні умови Англію.

Комісія має право віддавати перевагу одному іноземному покупцеві перед іншим. Політика оборони США, пише газета, включає однаково як озброєння США, так і допомогу Англії. Вона одержує тепер з США щомісяця майже 300 літаків або коло однієї третини всього місячного виробництва літаків у США.

Щомісяця в Англію відправляються мільони тонн сталі в усіх видах. У травні англійці закупили сталі на 49 мільонів доларів, в серпні — на 123 мільони доларів. Всього від початку війни англійці замовили в США воєнних матеріалів на суму понад 2.250 мільонів доларів, включаючи французькі замовлення, які перейшли до Англії, а також замовлення англійських домініонів, розміщені через Англію.

ЗАБАСТОВКА ЗАЛІЗНИЧНИКІВ У БОЛІВІЇ

НЬЮ-ЙОРК, 27. (ТАРС). Як повідомлялось, в Болівії забастували робітники залізниці Ла Пасоруро. В зв'язку з забастовкою весь залізничний рух у країні паралізований. Міністр внутрішніх справ заявив, що він повідомив бастуючим про свій намір підвищити зарплату, чого добиваються залізничники.

ДЕБАТИ В УГОРСЬКОМУ ПАРЛАМЕНТІ

БУДАПЕШТ, 27. (ТАРС). За повідомленням угорського агентства учора при обговоренні бюджету міністерства закордонних справ у парламентській комісії міністр закордонних справ Угорщини Чакі обвинувачував у розриві угорсько-румунських переговорів виключно румунський уряд. Він вказав, що за віденським рішенням обидві країни зобов'язались урегулювати всі спірні питання мирним шляхом. Однак румунський уряд не проявив у цій справі ніякого бажання.

ЗАКРИТТЯ МІЖНАРОДНОЇ ВИСТАВКИ В НЬЮ-ЙОРКУ

НЬЮ-ЙОРК, 28. (ТАРС). За повідомленням преси, ввечері 27 жовтня закрилась міжнародна виставка в Нью-Йорку. Всього виставку відвідали за два роки 45 млн. чоловік. В 1939 р. виставку відвідали 26 млн. чоловік і в 1940 р. — 19 млн. чоловік. На виставці взяли участь в 1939 році 58 держав, а в 1940 році — 43 держави. Територія виставки в 1.200 акрів буде перетворена в парк, що, як гадають, відкриється наприкінці 1941 р. Війна в Європі не дозволяє вивезти експонати учасників виставки, тим то багато держав продають їх, здають на зберігання або віддають на час в музеї США.

ЗАБАСТОВОЧНИЙ РУХ В США

НЬЮ-ЙОРК, 26. (ТАРС). За повідомленням агентства Ассошіейтед Пресс з Сан-Луї (штат Міссурі), там оголосили забастовку 15 тисяч будівних робітників, вимагаючи права об'єднання в профспілки всіх будівних робітників у Сан-Луї. 23 жовтня у сутичці на одному будівному об'єкті між пікетами бастуючих і штрейкбрехерами один робітник убитий. В Іст Сан-Луї (штат Іллінойс), на підприємстві алюмінійової фірми оголосили забастовку 1,300 робітників, вимагаючи підвищення зарплати.

В штатах Орегон і Вашінгтон бастують лісові робітники, вимагаючи підвищення зарплати. На Тихоокеанському побережжі коло місяця триває забастовка робітників, які обслуговують вантажні пароплави. Бастуючі вимагають підвищення зарплати.

За останній час у ряді галузей промисловості робітники добилися підвищення зарплати і поліпшення умов праці.

Воєнні дії в Китаї

В ЦЕНТРАЛЬНОМУ КИТАЇ

В провінції Чжецзян японські війська продовжують наступ на місто Шаосін (на південь від Ханчжоу). Бої мають надзвичайно запеклий характер і супроводжуються великими втратами з обох сторін.

В ПІВДЕННОМУ КИТАЇ

21 жовтня китайці зайняли місто Шіло на шосе Наньнін—Лунчжоу.

***

Відомостей про становище в Північному Китаї нема.

***

26 жовтня дві групи японських літаків чисельністю більше 40 машин бомбардували ряд міст у провінції Сичуань, у тому числі Ченду і інші. Другий день японці бомбують Чунцін, застосовуючи тактику бомбардування окремих пунктів дрібними підрозділами. 25 жовтня в бомбардуванні міста брали участь пікіруючі бомбардувальники. Бомби упали в район, де розташовані банки. Зруйновано багато будинків. У місті налічується велике число вбитих. Тисячі людей лишились без притулку.

27 жовтня японські літаки знов бомбардували Ченду і інші міста провінції Сичуань. Бомбардування зазнала також столиця провінції Юньнань м. Куньмін. Бомбардуванням пошкоджений місцевий аеродром. Японська авіація обстріляла пасажирський літак китайсько-німецької авіаційної компанії „Євразія". Поранено 4 пасажири, з них 3 іноземці. Після вимушеної посадки літак згорів.

28 жовтня. (ТАРС).

В Москві організована спеціальна військово-морська середня школа. Вона готує молодь до вступу в училища Військово-Морського Флоту. На фото: група учнів в новій зимовій формі.

Фото В. Шаровського.

Книги-унікуми

ВИСТАВКА, ПРИСВЯЧЕНА 500-РІЧЧЮ КНИГОДРУКУВАННЯ

„Книги — морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той хоч труду мав досить,
Дивні перли виносить"...

На цей мудрий вислів Івана Франка звертає увагу відвідувач при вході у зал, де розташована виключно цікава і познавальна виставка, присвячена 500-річному ювілеєві книгодрукування.

Десятки книжок-унікумів, що збереглися з сивої давнини, дають досить ясну уяву про кількасотрічний важкий шлях, який пройшли прадіди сучасної книжки.

Починається виставка великим розділом — „Попередники Гуттенберга". Кожна з книг цього розділу проіснувала 550—570 років! Величезні, товсті, в грубих оправах вони лежать під шклом вітрин, як свідки численних подій, змін, зрушень, що сталися на землі за цей довгий період історії.

Ось „Шлеський канціонал", книга випущена в другій половині XIV сторіччя. Богословські книги, датовані 1372 роком, з виключно чітко написаними готичними літерами і прекрасними, ручної роботи, багатофарбними ілюстраціями.

Усі книги цього відділу зроблені ручним способом. Деякі з них викликають захоплення майстерністю і тонкою технікою книгописця. Наприклад, „Єкамерон" — (12 сторіччя) — написана так, що майже неможливо відрізнити від друкованого шрифту, або невеличка богословська книга написана мініатюрними, як кінець голки, літерами.

Десятки книг! Писані золотом, різними фарбами з ретельно обробленими ілюстраціями і титульними літерами. Це свідчить, що передові люди стародавніх віків уже знали ціну книзі, любили її.

Не менш цікавий розділ „Книги першодрукарів Гуттенберг - Шеффер".

Відвідувач із здивуванням упевнюється, що всі ці краківські і західно-європейські інкунабули, „Троянська хроніка" (1488), „Тріод" (1491 р.), книжки, надруковані в Польщі, Литві, Білорусії в XVI сторіччі, за своїм зовнішнім виглядом поступаються писаним книжкам попередників Гуттенберга. Справа книгостворення начебто зробила крок назад.

Книга зразу ж стала гострою зброєю в руках людини. Ось вітрина, переповнена так званими „індексами", тобто збірками списків заборонених книг. Це товсті томи! Розділ книжок, виданих у XIX сторіччі і на початку XX має назву „Книжка в полоні". В цьому розділі показано, з якою жорстокістю в царській Росії і панській Польщі переслідувалась „неблагонадійна книга". Серед експонатів книга Ванди Василевської „Обличчя дня" з величезними цензурними викресленнями, велика кількість книжок, конфіскованих в Осолінеум. Тут же книжки Шевченка, Гоголя, категорично заборонені в панській Польщі.

Останні два розділи виставки — це дбайлива добірка „Російська революційна книга" (твори Леніна і Сталіна, комплекти „Искры", „Социал-демократа,", брошури, статті) та „Сучасна політична і художня книга". Окремі стенди показують розвиток друкарської техніки від примітивних верстатів до велетенських ротацій газети „Правда". На окремих фотознімках показані крупніші бібліотеки світу: Ленінградська публична ім. Салтикова-Щедріна, Паризька національна, Державна бібліотека в Чикаго та інші.

Виставка присвячена 500-річчю книгодрукування, безперечно викличе значний інтерес громадськості міста Львова.

Вироблено 180 тис. центнерів цукру

Успішно проходить виробництво цукру з нового врожаю буряків на цукрових заводах західних областей України. На 25 жовтня сім заводів з річного плану 620 тисяч центнерів, виробили вже 180 тисяч центнерів.

З 11 заводів найкраще працює Мізочський завод (Ровенська область). Тут колектив робітників систематично перевиконує щоденну норму на 120 і більше процентів. Не відстає і цукровий завод „Поділля", (Тарнопольська область), що дає місячну продукцію на 110 процентів. Серед цукрових заводів Північної Буковини добре йде Лужанський завод.

За місяць роботи цукрових заводів західних областей України перероблено буряку 1 мільон 400 тисяч центнерів.

З. ХВИЛЬЧЕНКО.

Фотовистави до Жовтневих свят

Львівська фабрика „Мастехфото", яка виготовляє високоякісні фотороботи, до Жовтневих свят одержала численні замовлення від підприємств міста та районів області на виготовлення фотовистав, кращих стахановців та ударників підприємств.

Ряд замовлень уже виконано, наприклад, міській електросітці, артілі „Червоний ткач", Львівській залізниці та іншим установам. Багато замовлень надходять також з колгоспів та районів області.

ВІД РЕДАКЦІЇ

В передовій статті „Організаційно-технічні питання виборчої кампанії" за 27 жовтня допущена неточність, останнє речення дев'ятого абзацу читати так: „...А в Положенні ясно сказано, що громадяни, які на день виборів досягли 18 років, заносяться до списків виборців".

ПОВІДОМЛЕННЯ

30 жовтня о 8 год. вечора в Будинку партпропаганди і агітації (вул. Академічна, 13) відбудеться інструктивна доповідь на тему: „XXIII річниця Великої Жовтневої соціалістичної революції".

На доповідь запрошуються керівники агітколективів.

***

31 жовтня о 8 год. вечора в Будинку партпропаганди і агітації (вул. Академічна, 13) відбудеться лекція на тему:

„Ленін і Сталін — організатори перемог Великої Жовтневої соціалістичної революції".

На лекцію запрошуються агітатори.

Відповідальний редактор
П. КОЛЕСНІЧЕНКО.

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ

Сьогодні 29 жовтня **„ДОН-КІХОТ"** (Абонемент № 2)

Завтра 30 жовтня **„АІДА"** (Абонемент № 13)

Початок о 8 год. веч. Довідки по телефонах №№ 275-21, 136-60, 124-18.

ОБ'ЯВА

ЛЬВІВСЬКИЙ ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТЕХНІКУМ НКШ

оголошує

додатковий набір у технікум на перший курс по підготовці:

1. техніків паровозного господарства;
2. техніків дротового зв'язку (телефон, телеграф, радіо).

В технікум приймаються громадяни СРСР віком від 15—30 років, обох статей, що закінчили 7 класів середньої школи.

Всі, що поступають у технікум, складають приймальні іспити з:

1. української мови (письменно і усно);
2. російської мови і літератури (письменно і усно);
3. математики (письменно і усно);
4. фізики (усно);
5. Конституції СРСР (усно).

Особи, що закінчили 7 класів з відмінними відмітками, приймаються без іспитів.

Для вступу необхідно подати такі документи:

1. заяву з вказанням спеціальності;
2. автобіографію;
3. свідоцтво про народження або паспорт (паспорт пред'являється особисто);
4. посвідку про освіту;
5. три фотокартки;
6. для військовозобов'язаних довідку про відношення до служби;
7. довідку з місця праці батьків.

Термін подачі заяв до 10 листопада 1940 року. Приймальні іспити — з 11 по 20 листопада 1940 року. Початок занять — 20 листопада 1940 року.

Умови навчання: в 1940—1941—1942 рр. Діти трудящих навчаються безкоштовно. Відмінники забезпечуються державною стипендією. Ті, що мешкають у інших містах, — гуртожитком. Термін навчання — 4 роки.

Адрес: ЛЬВІВ, СНОПКІВСЬКА, 47. Залізничний технікум Львівської залізниці.

АМПІР — „Друзі з табору".
АДРІЯ — „На Дунаї"
БАЛТИК — „Ведмідь".
БАЙКА — 1. „В рад. Литві, Латвії й Естонії"; 2. „Бойова молодість".
ВАНДА — „Люди нашого колгоспу".
ДИТЯЧИЙ КІНОТЕАТР (кол. ХІМЕРА) — „Ленін у Жовтні".
ЄВРОПА — „Світлий шлях".
ГРАЖИНА — „Вогні великого міста".
ГЛОРІЯ — „Чапаєв".
КАСІНО — „Дурсун".
КОПЕРНИК — „Митька Лелюк".
МУЗА — „Волга, Волга".
МЕТРО — „Юні комунари".
КІНОТЕАТР ХРОНІКИ (кол. МІРАЖ) — 1) Люди морського дна; 2) Грип; 3) Лімпопо; 4) Дід Іван; 5) Кіножурнал № 92 і 93.
ПАЛАС — „Світлий шлях".
ПАКС — „Великий вальс".
РАЙ — „Гаврош".
РІЯЛЬТО — „На Далекому Сході".
СВІТОВИД — „100 чоловіків і одна дівчина".
ТОН — „Висока нагорода".
УТІХА — „Лінія Маннергейма"

НА ЗМІНУ нашої попередньої об'яви про початок передсвяткового базару 2-го листопада — Міськторгвідділ повідомляє про початок базару 1-го листопада.

МІСЬКТОРГВІДДІЛ.

Адрес редакції: Львів, Підвальна, 3. Телефони: Відповідального редактора — 245-74; Заступника редактора — 283-47; Відповідального секретаря — 245-75; Нічної редакції — 107-89; Відділів: Партбудівництва — 283-40; Партпропаганди — 106-50; Економічний — 109-59, 122-02; Листів і робселькорів — 283-41; Видавництво —265-17; Прийом оголошень — 245-76. РК 5594.
Друкарня „Вільної України", Львів, Підвальна, 3.

Воєнні дії в Греції

ПОВІДОМЛЕННЯ АГЕНТСТВА СТЕФАНІ ПРО ІНЦИДЕНТ НА ГРЕКО-АЛБАНСЬКОМУ КОРДОНІ

РИМ, 27. (ТАРС). Агентство Стефані повідомляє з Тірани (Албанія): „Вчора вранці грецька озброєна банда атакувала албанські пости коло Коріцци (Корча). Дії албанських патрулів у відповідь і негайна підтримка інших албанських загонів дозволили зразу ж відтіснити загони противника, що проникли на албанську територію. Взято в полон 6 греків. Серед албанців убито 2, поранено 3 чоловіки.

25 жовтня ввечері в албанському порту Едда (Санті Кваранта) біля приміщення італьянського лейтенанта вибухнули три бомби. Легко поранено трьох чоловіків. Провадяться посилені розшуки винних у замаху".

ГРЕЦЬКІ СПРОСТУВАННЯ

АФІНИ, 27. (ТАРС). Грецьке телеграфне агентство повідомляє: „Передані агентством Стефані повідомлення з Тірани, за якими озброєна банда греків нібито проникла на албанську територію і атакувала албанські пости Коріцци (Корча), абсолютно не відповідають дійсності. Ніяка грецька банда не переходила ніде грецького кордону. На грецькій території не було створено ніякої банди. Грецькі військові і цивільні власті забезпечують повний порядок".

Інше повідомлення агентства Стефані про те, що, згідно з телеграмою з Тірани, в бюро італьянського лейтенанта в порту Едда (Санті Кваранта) вибухнули бомби і що в підступах подібного роду можуть бути обвинувачені греки, тобто грецькі власті, розглядається тут як необгрунтоване обвинувачення.

ІТАЛЬЯНСЬКА НОТА ГРЕЦІЇ

НЬЮ-ЙОРК, 28. (ТАРС). За повідомленням агентства Юнайтед Пресс, італьянський посланик в Афінах вручив сьогодні о 3 год. ранку ноту грецькому прем'єрові Метаксасу. Строк відповіді на цю ноту минає о 6 годині ранку за афінським часом. Нота містить загрозу італьянського вторгнення в Грецію, якщо до 6 год. ранку не буде одержана відповідь. Умови ультиматуму невідомі.

ГРЕЦІЯ ВІДХИЛИЛА ІТАЛЬЯНСЬКИЙ УЛЬТИМАТУМ

НЬЮ-ЙОРК, 28. (ТАРС). Греція відхилила італьянський ультиматум.

ВОЄННІ ДІЇ МІЖ ГРЕЦІЄЮ І ІТАЛІЄЮ

НЬЮ-ЙОРК, 28. (ТАРС). За повідомленням агентства Ассошіейтед Пресс, грецький посланик у Белграді Росетті заявив, що воєнні дії між Грецією і Італією почались о 4 годині ранку за грінвічським часом, коли італьянські війська перейшли з Албанії грецький кордон.

ГРЕЦЬКЕ КОМЮНІКЕ ПРО ЗУСТРІЧ ГРЕЦЬКИХ І ІТАЛЬЯНСЬКИХ ОФІЦЕРІВ

АФІНИ, 28. (ТАРС). Грецьке телеграфне агентство повідомляє, що „об'явлена раніше зустріч між грецькими і італьянськими офіцерами на пограничній лінії біля греко-албанського кордону відбулась учора коло 4 години дня.

З італьянської сторони в ній брав участь один ад'ютант. Обидва грецьких офіцери, один з яких є начальником сектора, попросили, щоб відбулась нова зустріч з участю італьянського начальника сектора".

БОМБАРДУВАННЯ ГРЕЦЬКОГО МІСТА ПАТРИ

АФІНИ, 28 жовтня. (ТАРС). Грецьке телеграфне агентство передає таке повідомлення міністерства безпеки: „Префектура міста Патри (Патрас) повідомляє, що сьогодні в 10 годині ранку італьянські літаки зробили наліт на місто, появляючись трьома послідовними хвилями по 5 літаків. Були піддані бомбардуванню портові споруди, палац юстиції, телеграф і декілька будинків. Пошкодження незначні. До цього часу вбито 4 чоловіки, в тому числі один поліцай, і 17 поранено. Населення зберігає повний спокій".

ПОВІТРЯНИЙ НАЛІТ НА ГРЕЦІЮ

АФІНИ, 28 жовтня. (ТАРС). Грецьке телеграфне агентство передає, що „15 італьянських бомбардувальників, що летіли на великій висоті, скинули бомби на Коринф і Деселі (літня резиденція короля). Грецькі винищувачі та зенітні батареї примусили їх повернути назад".

БІЙ НА МОРІ

ЛОНДОН, 28 жовтня. (ТАРС). Агентство Рейтер, посилаючись на повідомлення американського агентства Транс-радіо, передає, що поблизу острова Корфу виникнув бій між італьянськими та грецькими воєнними пароплавами. Бій почався в наслідок намагання італьянців висадити свої війська на цьому острові.

Сьогодні в 9 годині ранку зенітні батареї Афін, відкрили вогонь по літаках, що появились над столицею Греції.

КОМЮНІКЕ ГРЕЦЬКОГО КОМАНДУВАННЯ

АФІНИ, 28 жовтня. (ТАРС). Грецьке телеграфне агентство передає таке комюніке командування грецьких озброєних сил: „Італьянські воєнні сили сьогодні в 5 годин 30 хвилин ранку атакували наші укріплені сектори на грецько-албанському кордоні".

СТАНОВИЩЕ В ГРЕЦІЇ

АФІНИ, 28. (ТАРС). В грецьких газетах опублікований наказ про загальну мобілізацію. В Афінах розкидані листівки. На будинках розвішуються плакати. Прем'єр-міністр Греції Метаксас звернувся до народу з закликом до боротьби. Рішенням уряду Афіни оголошені відкритим містом. Перед будинком італьянської місії відбуваються антиітальянські демонстрації. Поліція охороняє будинок місії. В'їзд з Афін в Пірей заборонений. На вулицях міста натовпи народу.

ПРОВЕДЕННЯ МОБІЛІЗАЦІЇ В ГРЕЦІЇ

АФІНИ, 28. (ТАРС). В Греції провадиться мобілізація призовних віків.

ІТАЛЬЯНСЬКІ ЛІТАКИ НАД АФІНАМИ

АФІНИ, 28. (ТАРС). Сьогодні о 10 год. 15 хв. ранку два італьянських літаки пролетіли над Афінами. Обстріляний Татої. Один літак збитий над Елевсіном (на північний захід від Афін).

АГЕНТСТВО СТЕФАНІ ПРО ІНЦИДЕНТИ НА ГРЕКО-АЛБАНСЬКОМУ КОРДОНІ

РИМ, 28. (ТАРС). Агентство Стефані передає з Тірани (Албанія), що албанська газета „Томорі" повідомляє про нові інциденти в багатьох місцях греко-албанського кордону, крім тих, які сталися коло Коріцци і в порту Едда. За останні дві доби в 6 пунктах кордону між озером Преспа і Конісполь були відмічені пересування груп людей, озброєних гвинтівками. Один прикордонний пост у горах на північ від Коріцци затримав 6 чоловік, які проникли майже на 1 клм. в глиб албанської території. На пограничному проході Карвіа на дорозі між Гвінокастер (Албанія) і Яніна (Греція) сотня грецьких студентів під керівництвом своїх професорів улаштувала ворожу Італії маніфестацію. Греки фактично закрили тут кордон для всіх албанських селян, які мають поля на грецькій території, куди вони направлялись працювати кожного ранку.

СТАНОВИЩЕ В АФІНАХ

АФІНИ, 28. (ТАРС). В місті з 7 години ранку оголошена повітряна тривога. Все місто було на ногах. Газети сьогодні в Афінах не вийшли.

ЗВЕРНЕННЯ ГРЕЦІЇ ПО ДОПОМОГУ ДО АНГЛІЇ

ЛОНДОН, 28. (ТАРС). Дипломатичний оглядач агентства Рейтер передає: „В офіціальних лондонських колах підтверджують повідомлення про те, що сьогодні о 2 год. за грінвічським часом італьянський посланик в Афінах вручив грецькому урядові ультиматум, строк якого минав о 5 годині ранку. Подробиці цього ультиматуму в Лондоні ще не відомі, проте гадають, що ультиматум містить вимогу уступки деяких стратегічних пунктів. Ультиматум був відкинутий грецьким урядом. Грецький прем'єр-міністр заявив італьянському посланикові, що Греція розглядає цей ультиматум як оголошення війни. Як вказується в опублікованому сьогодні повідомленні англійського міністерства закордонних справ, грецький уряд звернувся до англійського уряду з закликом про деяку допомогу".

Війна між Англією і Німеччиною

НІМЕЦЬКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

БЕРЛІН, 27. (ТАРС). Верховне командування німецької армії повідомляє, що вчора німецька авіація продовжувала нальоти на Лондон і інші місцевості Південної та Центральної Англії, де бомбардувала важливі у воєнному відношенні об'єкти. На хімічному заводі в Бірмінгамі сталися сильні вибухи. Вночі німецькі ескадрильї продовжували бомбардувати Лондон. Багато бомб було скинуто на промислові споруди Бірмінгама і Ковентрі, а також на порт Ліверпуля. Бомбардування з бриючого польоту зазнали аеропорти в Північній Шотландії. Ангари і сховища загорілися.

Вніч на 27 жовтня ворожі літаки бомбардували міста і промислові центри Північної і Центральної Німеччини. В одному пункті бомба впала на завод. Вбитий робітник. Будинок заводу пошкоджений. В Берліні, як і в інших великих містах пошкоджені жилі будинки.

В Бельгії в результаті бомбардування серед населення багато вбитих і поранених, зруйновано кілька будинків.

Ворог втратив 26 жовтня 9 літаків. 4 німецьких зникли без вісті.

Німецьке інформаційне бюро спростовує вчорашнє повідомлення англійського радіо про те, що англійська авіація успішно бомбардувала електростанції коло Гамбурга, портові споруди Гамбурга, Бремена і Куксгафена, а також заводи по виробництву горючого в Гамбургу, Ганновері і Рейгсольці. В німецьких компетентних колах заявляють, що перелічені об'єкти не тільки не були пошкоджені, але взагалі не зазнали бомбардування.

БЕРЛІН, 28. (ТАРС). Німецьке командування повідомляє: Спроба противника увести пошкоджене судно „Емпресс оф Брітн" закінчилась невдачею. Сьогодні пароплав був потоплений.

Дії авіації були направлені головним чином проти розташованих коло Лондона аеродромів і головного арсеналу воєнно-повітряних сил в Хенлоу. Багато ангарів і будинків загорілось. На південному побережжі Англії сильно пошкоджена крупна електростанція. Поблизу Йорка скинуті бомби викликали катастрофу залізничного поїзду. Вночі наша авіація бомбардувала промислові споруди Бірмінгама і Ковентрі, а також порт Ліверпуля.

Англійські літаки появились над німецькою територією тільки з настанням темноти. Розпочата спроба атакувати промислові об'єкти не вдалася. Осколок бомби злегка зачепив доменну піч, але не пошкодив її. Вчора противник втратив 29 літаків, німецька авіація — 9.

БЕРЛІН, 28. (ТАРС). Як повідомляє німецьке інформаційне бюро, один німецький літак атакував на північний захід від Ірландії англійський караван суден, що складався з 26 торгових пароплавів, 6 есмінців і 8 патрульних суден. Заподіяні великі пошкодження двом торговим пароплавам тоннажністю по 8 тис. тонн кожний. Обидва пароплави припинили свій дальший шлях.

Як додатково стало відомо, в ніч на 27 жовтня виникли численні пожежі і вибухи в Грінвічі, Луішем, Детфорді і Бермондсі.

Німецькі бомбардувальники, що стартували з Норвегії, успішно бомбардували два англійських аеродроми коло північно-східного побережжя Шотландії. На аеродромі Вік почались великі пожежі. На аеродромі Лоссімаус, коло виходу в затоку Марі-Ферт зруйнована більшість ангарів.

АНГЛІЙСЬКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

ЛОНДОН, 27. (ТАРС). Офіціально повідомляється, що вніч на 27 жовтня основний удар німецької авіації був спрямований проти Лондона і центральних районів. В районі Лондона зруйновані будинки, магазини і виникло кілька пожеж, які були незабаром ліквідовані. Кількість жертв серед населення невелика, хоч є вбиті. Запеклої атаки зазнало одно місто Центральної Англії. Виниклі пожежі ліквідовані. Кількість жертв серед населення в цьому районі перевищує кількість убитих і поранених під час попередніх нальотів. В результаті бомбардування в ряді пунктів Північно-східної Англії спалахнуло кілька пожеж, пошкоджені будинки і магазини. Однак заподіяна шкода і кількість жертв незначні. Під час нічних операцій був збитий один німецький літак.

Агентство Рейтер повідомляє, що вніч на 27 жовтня англійські літаки зробили наліт на Берлін. Крім того, бомбардуванню були піддані нафтоперегінні заводи в Штеттіні, Лейні і Кельні, доки в Гамбургу, Куксгафені і Бремені, залізничні колії в Бремені, Дортмунді і Брюсселі, порти Фліссінген, Антверпен і ряд аеродромів. Один англійський літак не повернувся на свою базу.

ЛОНДОН, 28. (ТАРС). Як офіціально повідомляється, вчора головні атаки німецької авіації були направлені на північно-західну частину Англії і центральні райони. Крім того, бомби були скинуті в численних пунктах і в інших частинах Англії і Південного Уельса. Бомбардуванням заподіяна деяка шкода в районі річки Мерсей і в одному з міст Центральної Англії, де виникло кілька пожеж. В інших пунктах пошкоджені жилі будинки.

Спроби противника зробити масовий наліт на Лондон закінчились без успіху. Лише кільком літакам удалось досягти міста. Шкода незначна. Протягом дня було знищено 8 ворожих літаків. Англійська авіація втратила 6 винищувачів.

Як зараз удалось вияснити, 27 жовтня в повітряних боях було збито 10 німецьких літаків, стільки ж англійських не вернулось на свої бази.

В ніч на 28 жовтня англійська авіація зробила нальоти на залізничні колії Західної Німеччини, нафтоочисні заводи, а також на два порти, де підготовляється десант.

ЛОНДОН, 28. (ТАРС). За повідомленням агентства Рейтер, ранком 27 жовтня важкі бомбардувальники англійської авіації зробили півторагодинний наліт на Берлін. У центрі міста були атаковані залізнична і електрична станції, а також завод авіаційних моторів в північно-західному передмісті.

З невеликої висоти були скинуті фугасні бомби на Путріцерштрасе і Лертський вокзал. Всім об'єктам заподіяні серйозні пошкодження.

В ряді районів були бомбардовані нафтоочисні заводи і доки. Бомбардування зазнали також 14 аеродромів Німеччини, Голландії, Бельгії і Франції.

Літаки берегової оборони провели торпедну атаку на судна коло побережжя Норвегії. Один транспорт противника потоплений.

АМЕРИКАНСЬКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

НЬЮ-ЙОРК, 27. (ТАРС). За повідомленням лондонського кореспондента агентства Ассошіейтед Пресс, вніч на 26 жовтня в одному з міст Центральної Англії в результаті бомбардувань одночасно спалахнуло 125 пожеж.

ФРАНЦУЗЬКЕ СПРОСТУВАННЯ

БЕРЛІН, 27. (ТАРС). Інформаційне бюро передає таке повідомлення з Віші: „Заява американського телеграфного агентства, згідно з якою французький міністр закордонних справ ще вчора ввечері вийшов у відставку, була сьогодні вранці спростована начальником кабінету заступника французького прем'єр-міністра Лаваля. Вчора ввечері вже повідомлялося, що відставка Бодуена відбудеться, можливо, 27 жовтня. 27 жовтня ввечері відбудеться засідання ради міністрів, на якому, мабуть, буде розв'язане це питання". Засідання ради міністрів, яке повинно було відбутися 27 жовтня, перенесене на 28 жовтня.

ЗУСТРІЧ ГІТЛЕРА І МУССОЛІНІ У ФЛОРЕНЦІЇ

БЕРЛІН, 28. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що сьогодні вранці Гітлер у супроводі Ріббентропа прибув у Флоренцію. На вокзалі Гітлера зустрічали Муссоліні і Чіано.

РИМ, 28. (ТАРС). Агентство Стефані повідомляє, що сьогодні о 11 годині 15 хв. у Флоренції (Італія) почалась нарада Муссоліні з Гітлером. Нарада відбувається в присутності Ріббентропа і Чіано.

ЗАКІНЧЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ ГІТЛЕРА З МУССОЛІНІ

РИМ, 28 жовтня. (ТАРС). Агентство Стефані передає з Флоренції, що по закінченні бесіди між Гітлером і Муссоліні було опубліковане таке повідомлення: „Муссоліні і Гітлер розмовляли сьогодні декілька годин. Бесіда, що відбивала союз між обома державами, мала як і завжди, найсердечніший характер і виявила повну єдність поглядів по всім актуальним питанням.

В переговорах брали участь італьянський міністр закордонних справ Чіано і німецький міністр закордонних справ Ріббентроп".

АНГЛО-ІТАЛЬЯНСЬКА ВІЙНА

РИМ, 28. (ТАРС). Італьянське командування повідомляє: Під час бойової розвідки над островом Мальта зав'язався запеклий бій між 9-ма італьянськими і 9-ма англійськими винищувачами. Збито два літаки противника. Всі наші винищувачі повернулись на свої бази.

В Північній Африці італьянська авіація бомбардувала воєнні об'єкти противника між Ель Кантара і Ісмаірія (на південь від Порт-Саіда). Противник зробив наліт на Бенгазі і зону Ель-Абіар. 5 чоловік убито, кілька поранено. Скинуті англійцями навгад бомби в районі Мальтецана на острові Стампалія в Егейському морі не заподіяли ні шкоди, ні втрат.

У Східній Африці італьянські повітряні сили бомбардували склади і війська англійців в зоні Гарісса і Лодуар (Кенія).

Наліт противника на Ель-Уак (на кордоні італьянського Сомалі), Мега і Маджі (на півдні Абісінії) заподіяв незначну шкоду. Кількість жертв також невелика.

ЛОНДОН, 28. (ТАРС). Як офіціально повідомляється, на схід від озера Рудольфа, поблизу Абіссінського кордону, італьянці атакували наш патруль, який змушений був відступити.

Авіація противника скинула кілька бомб на західній пустині, не заподіявши ніякої шкоди.

26 жовтня в західній пустині пройшов сильний піщаний ураган, який утруднив операції обох сторін.

В Палестині і на всіх інших ділянках фронту не сталося нічого істотного.

БОМБАРДУВАННЯ ЗАВОДІВ ШКОДА

ЛОНДОН, 28 жовтня. (ТАРС). Англійське міністерство авіації повідомляє, що в ніч на 28 жовтня англійська авіація піддала успішному бомбардуванню воєнні заводи Шкода в Пільзені.

НІМЕЦЬКЕ СПРОСТУВАННЯ

БЕРЛІН, 28. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передає, що в зв'язку з повідомленням, переданим вчора англійським радіо про пошкодження електростанції в Лейні під час нальоту англійської авіації в ніч на 27 жовтня в німецьких відповідних колах заявляють, що це повідомлення не відповідає дійсності. Деякі осколки справді попали в машинний відділ однієї електростанції. Проте це сталося далеко від наміченої цілі — в невеликій місцевості коло Халля біля Зааля.

ЗАХВОРІОВАННЯ ЧУМОЮ В МАНЧЖУРІЇ

В японських газетах 26 жовтня ц. р. опубліковане повідомлення агентства Домей Цусін такого змісту: „Міністр охорони здоров'я 25 жовтня скликав спеціальну конференцію медичних експертів для обговорення заходів по запобіганню поширенню чуми, що спалахнула в Північній Манчжурії. З районів Нунган і Тунгаяо епідемії перекинулися в райони на північний захід від Сіньцзіна. За офіціальними даними, є 850 випадків захворювань. Міністр охорони здоров'я Японії командирує в райони епідемії свого експерта. В зв'язку з тим, що щоденно коло 7.000 чоловік пересікають протоку між Фузаном і Сімоносекі (з обох сторін), побоюються, що хвороба може бути занесена і в Японію. У зв'язку з неможливістю створення карантину в Сейсіні, Андуні, Хімзані, надалі огляд пасажирів, які їдуть в Японію з Північної Манчжурії, провадитиметься в Сіньцзіні. Це перша епідемія чуми, що уразила таку велику площу, з 1923 року".

(ТАРС).

ЗАХОДИ РАДЯНСЬКОГО УРЯДУ ПО ЗАПОБІГАННЮ ЗАНЕСЕННЮ ЧУМИ З МАНЧЖУРІЇ В СРСР

У зв'язку з масовими випадками захворювання чумою в Манчжурії, Раднарком Союзу РСР, в цілях запобігання занесенню чуми з Манчжурії в межі СРСР, прийняв таку постанову:

1. Встановити карантин на залізничних станціях Отпор і Погранична, а також у портах Владивостокському і Ніколаєвську-на-Амурі для всіх осіб, що прибувають з Манчжурії і з портів Расіна, Сейсіна та інших пунктів Кореї.

2. Встановити старанний санітарний огляд прибуваючих у вказані пункти товаро-пасажирських пароплавів, поїздів і вантажів.

3. Зобов'язати Наркомздоров'я СРСР, НКВС СРСР, Приморський, Хабаровський крайвиконкоми і Читинський облвиконком забезпечити недопущення ніяких виняткв в справі карантування пасажирів без спеціального в кожному випадку дозволу РНК СРСР.

(ТАРС).

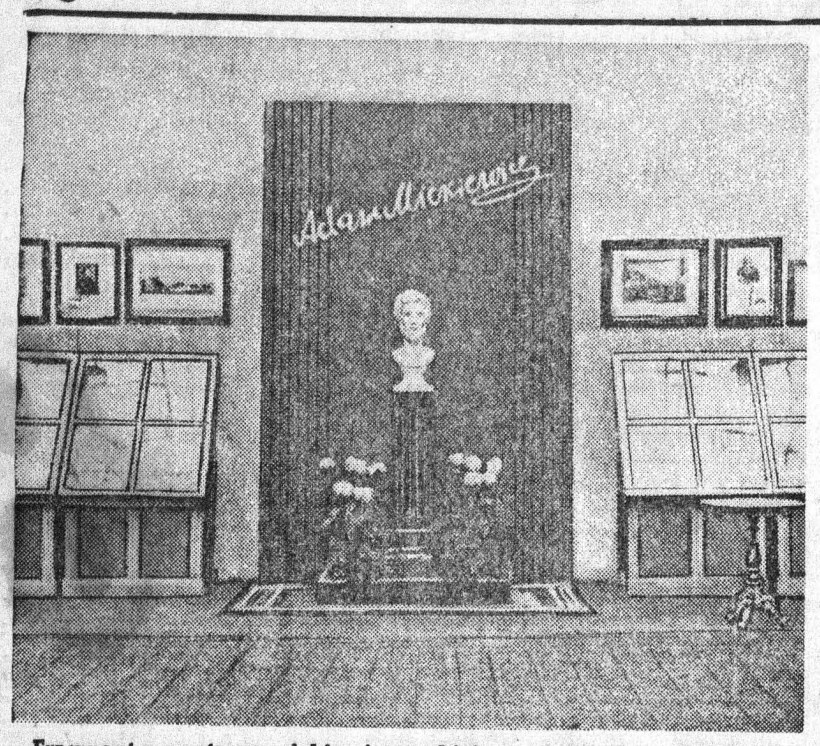

Fragment z wystawy mickiewiczowskiej w bibliotece Akademii Nauk USRR we Lwowie.

Dni Mickiewicza w XVII szkole średniej

W lwowskiej XVII szkole średniej, z polskim językiem wykładowym dobrze pracuje kółko literatury polskiej, które skupia prawie całą młodzież najwyższych trzech klas. Zadaniem kółka było przygotować w szkole Dni Mickiewicza. Do pracy zabrano się z zapałem. Zarząd kółka ogłosił naprzód konkurs na deklamacje solowe wierszy Mickiewicza. Sąd konkursowy, złożony z prezydium kółka i opiekuna, przyznał trzy nagrody: Urszuli Małolepszej z IX kl. za deklamację fragmentu „Pana Tadeusza", Adamowi Lachsowi z IX za deklamację „Pani Twardowskiej" i Jadwidze Kosender z VIII za „Farysa".

Konkurs wypadł poważnie i interesująco. Drugi konkurs ogłoszono za najlepszą i najładniej ozdobioną gazetkę ścienną, w całości poświęconą życiu i twórczości Mickiewicza. Konkurs nie jest jeszcze rozstrzygnięty, rywalizacja dała jednak już widoczne rezultaty, bo wywieszone po klasach gazety, często pomysłowo wykonane i oryginalne w ujęciu treści, stały się przedmiotem żywego zaciekawienia. Zwłaszcza zaciekawiają ogłoszone fragmenty z zadań domowych na temat: „Czytam Mickiewicza", „Mój Mickiewicz", które pozwoliły swobodnie wypowiedzieć się młodocianym czytelnikom poety na temat ich stosunku do życia i twórczości autora „Ody do młodości". Z tych głosów młodzieży widać wyraźnie, że Mickiewicz nie jest dla niej tylko tematem szkolnych wypracowań na zadany temat, ale bliskim, żywym człowiekiem, którego utwory przemawiają do serc i wyobraźni, którego życie jest wzorem walki o najszczytniejsze ideały ludzkości.

Staraniem kółka zorganizowano również w klasie X szkolną wystawę mickiewiczowską. W czterech gablotach umieszczono w niej pierwsze wydania dzieł poety, przekłady arcydzieł Mickiewicza na obce języki, szkolne wydania utworów poety i dzieła krytyczne o Mickiewiczu. Wystawa składa się z książek dostarczonych przez członków kółka, oraz z dzieł wypożyczonych kółku przez Filię Biblioteki Akademii Nauk USRR. Wywieszono również wycinki z gazet, omawiające rocznicę Mickiewicza.

Dnia 27 odbędzie się w szkole Wieczór Mickiewicza, na który przygotowuje się popisy chóru i orkiestry, solowe deklamacje, oraz inscenizację „Ody do młodości" i „Lilii", oraz fragment „Konrada Wallenroda" i III części „Dziadów". Dni Mickiewicza zapiszą się w pamięci młodzieży jako dni poważnego wysiłku i niezwykłych przeżyć, które nie tylko pozwoliły zbliżyć się do genialnego poety, ale uczyniły go jeszcze bardziej kochanym, bo lepiej i wszechstronniej poznano go w czasie przygotowania szkolnego obchodu.

St. Papée

Pouczająca wystawa

Z okazji 30-lecia śmierci Lwa Tołstoja urządziła biblioteka uniwersytecka bardzo ciekawą i pouczającą wystawę, zasługującą pod każdym względem na bliższe zapoznanie się z nią. Okazuje się, że we Lwowie znajduje się wiele cennych materiałów, mogących nie tylko posłużyć dla ilustracji dzieła i życia Tołstoja, lecz dać również impuls do głębszych badań.

Niezmiernie ciekawy jest stend określający stosunek Lenina do Tołstoja. Mamy tu nie tylko dzieła Lenina, ale bardzo ciekawe zestawienie numerów prasy bolszewickiej, jak „Proletarij", „Socjałdemokrat" z artykułami Lenina o Tołstoju.

Tołstoj jako pedagog, autor algebry dla dzieci, reprezentowany jest również na wystawie. Widzimy też pierwsze wydanie epopei „Wojna i pokój", zaopatrzone jeszcze w tytuł „Rok 1805", a równocześnie źródła, z których korzystał Tołstoj.

Wśród wielu bardzo umiejętnie zebranych eksponatów zwraca uwagę pierwszy przekład opowiadania Tołstoja na język ukraiński, dokonany przez Marusię Czajczewską i wydany we Lwowie w roku 1884. Bardzo interesujący jest duży zbiór nielegalnych broszur i książek pióra Tołstoja w walce z kapitałem klerem i caratem. Obszernie potraktowany jest wpływ dzieła Tołstoja na kraje zachodnie.

Całość wystawy, którą zorganizował umiejętnie i pomysłowo bibliograf biblioteki uniwersyteckiej tow. Z. Elbirt sprawia niezwykle interesujące wrażenie.

Obwodowa olimpiada

W pierwszych dniach grudnia organizuje Obwodowy Dom samorodnej twórczości ludowej olimpiadę kółek artystycznych Lwowa i obwodu.

W olimpiadzie weźmie udział 16 chórów, grupujących 700 śpiewaków, 3 orkiestry symfoniczne, 4 orkiestry instrumentów dętych, 2 zespoły dżezowe, 6 zespołów instrumentów ludowych, 18 kolektywów tanecznych i 40 solistów. Razem wystąpi 1090 osób.

Olimpiada rozpocznie się dnia 7-go grudnia w sali Teatru Opery i Baletu. Następnego dnia wystąpią zespoły jednocześnie w salach Domu Czerwonej Armii, oraz Pałaców Kultury im. Gorkiego i Kolejarzy. Jury konkursu olimpijskiego składa się z następujących towarzyszy: Litwinenko, Rachlin, Pryhodko, Krasnowiecki, Pain, Kołessa, Pokrowski, Gonczarow, Kotko, Koffler, Barwiński, Siemaszkowa, Kamińska i Kacyzne.

L. Neuman

SPORT

W przededniu zimowego sezonu sportowego

Po zakończeniu gruntownej rekonstrukcji krytej pływalni i hali sportowej przy ul. Jabłonowskich Sportkombinat Obwodowego Komitetu dla spraw Kultury Fizycznej przystąpił do przygotowania baz na sezon zimowy.

Na Pohulance w budynku restauracyjnym urządza się bazę narciarską, która obejmie wypożyczalnię nart na 200 par, łącznie z szatniami, warsztatem naprawy nart, gabinetem lekarskim, bufetem i t. d.

Baza na Pohulance umożliwi pracującym, nie posiadającym własnego sprzętu, uprawianie sportu narciarskiego pod fachowym kierownictwem.

Koszt urządzenia bazy narciarskiej na Pohulance przekroczy kwotę 30 tys. rubli.

W Brzuchowicach prowadzi się odbudowę skoczni narciarskiej i budowę pawilonu dla zawodników. Na remont drewnianej wieży skoczni, ziemnego zeskoku i budowę nowego pawilonu, wyznaczona zostanie kwota 10 tys. rubli.

Skoki narciarskie mają doniosłe znaczenie obronne: kształcą śmiałość i stanowią przygotowanie do skoków spadochronowych, umożliwiając zarazem swobodne poruszanie się w trudnym terenie górskim. Na stoczni Brzuchowickiej narciarz wzbija się w powietrze z szybkością 18 metrów na sekundę, t. j. z szybkością pociągu pośpiesznego i po przelocie 50 metrów ląduje o 2 piętra niżej od progu skoczni.

Łączna suma wyasygnowana przez Obwodowy Komitet Wykonawczy dla Sportkombinatu na cele inwestycyjne w czwartym kwartale roku 1940 osiąga kwotę 100 tys. rubli. Władza radziecka dała tym samym podstawę dla rozbudowy urządzeń, zapewniających pracującym rozwój kultury fizycznej.

Marceli Lau

„Dynamo" — „Piszczewik"

Rozegrany na stadionie „Dynamo" mecz piłkarski między „Dynamo" a „Piszczewikiem" zakończył się po interesującej grze wygraną „Dynamo" w stosunku 3:2 (1:1).

Finał piłkarski drugiej grupy

Na boisku „Spartaka" rozegrane zostały finałowe zawody drugiej grupy pomiędzy drużynami „Obłspożywspiłki" i Browarami Lwowskimi. Mecz zakończył się wygraną „Obłspożywspiłki" w stosunku 1:0.

W niedzielę odbędą się decydujące zawody rewanżowe, rozstrzygające o wejściu jednej z tych drużyn do pierwszej grupy.

Najlepsi artyści Litwy, Łotwy i Estonii w Moskwie

Niedawno w Moskwie odbył się występ przedstawicieli sztuki operowej nowych republik Związku Radzieckiego — Litwy, Łotwy i Estonii. W koncertach brali udział: solistka litewskiej opery państwowej Aleksandra Staszkiewiczute, czołowy aktor Łotewskiego Teatru Operowego Artur Priednieks-Kawara i solista Opery Estońskiej D. I. Kuuzik.

Pamiętając Aleksandrę Staszkewiczute z jej zeszłorocznych występów w stolicy Związku Radzieckiego, mieszkańcy Moskwy ze szczególną radością przybyli posłuchać doskonałej śpiewaczki, która od niedawna znajduje się w braterskiej rodzinie radzieckich pracowników sztuki. Aleksandra Staszkewiczute posiada wielki i pełnodźwięczny liryczny sopran o niezwykle ciepłym brzmieniu, doskonale wyszkolony i jest śpiewaczką niewątpliwie wysoce utalentowaną. Mistrzowskie władanie głosem we wszystkich rejestrach, szczerość uczuciowego przeżywania, głębokie zrozumienie muzycznego i poetyckiego obrazu, wszystkie te cechy A. Staszkewiczute złożyły się na piękne wykonanie romansów rosyjskich kompozytorów Czajkowskiego i Rymskiego-Korsakowa. Najbardziej udatnie wykonany został genialny romans Czajkowskiego „Drży łza". Śpiewaczka w sposób niezmiernie poetycki i wzruszający wykonała litewskie pieśni ludowe.

Estoński śpiewak D. Kuuzik, mimo skromnych danych wokalnych posiada dużą umiejętność posługiwania się nimi. Głos D. Kuuzika (baryton) dzwięczy wyjątkowo miękko, swobodnie, bez żadnego wysiłku. Artysta śpiewa lekko, posiada doskonałą dykcję, sposób wykonania odznacza się szlachetnością. Bardzo muzykalnie i świeżo śpiewak wykonał żartobliwą pieśń ludową i poetycką kołysankę estońską. Przekonywująco dźwięczał czarujący romans Rubinsteina.

Wielki sukces gości z republik bałtyckich w pełni ocenili biorący udział w pokazie mistrzowie moskiewscy, skrzypek Halina Barinowa i pianista prof. Grygorij Ginsburg oraz dyrygent Teatru Wielkiego ZSRR S. K. Stuczewski.

P. Markowicz

ZAWIADOMIENIE

27. XI. o godzinie 8 wieczór w Domu Partyjnej Propagandy i Agitacji przy ulicy Akademickiej 13 odbędzie się odczyt na temat:

„Etapy rozwoju Konstytucji Radzieckiej"

Odczyt wygłosi lektor tow. Sudakow.

Na odczyt zaprasza się kierowników kolektywów agitatorskich. — Wstęp wolny.

Redaktor odpowiedzialny
I. MAŃKOWSKI

PROGRAM AUDYCYJ LWOWSKIEGO RADIOKOMITETU

Środa, 27 listopada

10.30 Audycja dla młodzieży szkolnej, poświęcona kandydatowi na delegata do obwodowej Rady delegatów pracujących, Wasylowi Barwińskiemu.
19.30 Koncert Amatorskiego Zespołu Lwowskiego Instytutu Weterynaryjnego.
20.30 Audycja literacka, poświęcona 55-tej rocznicy działalności literackiej Olgi Kobylańskiej.
22.35 XVI-ty koncert z cyklu poświęconego twórczości Beethovena. W programie Symfonia Nr. VII.

Czwartek, 28 listopada

17.05 Audycja dla młodzieży szkolnej. Opowiadanie pisarza - orderowca Piotra Pancza „Mały Partyzant".
19.30 Koncert. Wyjątek z opery „Mazepa" Czajkowskiego.
20.00 Odczyt „Fryderyk Engels — twórca komunizmu naukowego".
20.30 Koncert.
21.35 Koncert popularny dla wyborców rejonu Szewczenkowskiego.

„LWOWPROMTORG"
posiada w swoich specjalizowanych magazynach
WIELKI ASORTYMENT ZABAWEK I OZDÓB CHOINKOWYCH

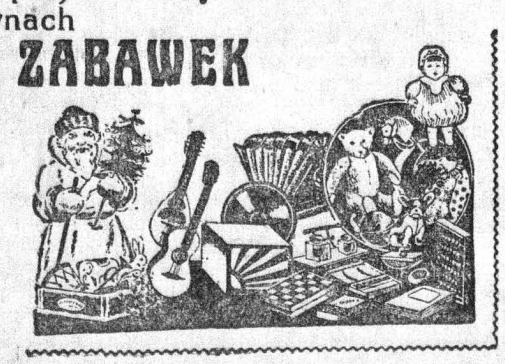

Adresy magazynów:
UL. 1-GO MAJA 7,
PL. MARIACKI 5,
UL. HALICKA 12.

LWOWSKI PAŃSTWOWY TEATR OPERY I BALETU

Dzisiaj 27 listopada
„DON KICHOT"
(abonament Nr. 15)

Jutro 28 listopada
„MADAME BUTTERFLY"
(poza abonamentem)

Telefoniczne informacje: 275-21, 136-60, 124-18.

MIEJSKI WYDZIAŁ ZDROWIA
LABORATORIUM PROTEZ DENTYSTYCZNYCH

przyjmuje zamówienia na zęby metalowe, koronki, zęby na uchwytach kauczukowych i wszelkiego rodzaju skomplikowane protezy.

Specjalne gabinety protez: Brajerowska 8, centralna poliklinika stomatologiczna.

Gabinet Nr. 1 pl. Strzelecki 1.

Gabinet Nr. 2 ul. Sykstuska 23, a także we wszystkich poliklinikach robotniczych Miejskiego Wydziału Zdrowia.

Laboratorium Protez Dentystycznych
Miejskiego Wydziału Zdrowia, pl. Strzelecki 1, tel. 275-23

MOSKIEWSKI ZAOCZNY INSTYTUT PRZEMYSŁU CERAMICZNO-BUDOWLANEGO
ogłasza z terminem do 15 grudnia wpisy studentów: na faktultet mechaniczny Instytutu i w zaocznym Technikum na wydziały: TECHNOLOGICZNY, MECHANICZNY, CIEPLNO-TECHNICZNY, BUDOWNICZY.

Nauka bez przerw w pracy zawodowej.

Dokumenty przesyłać na odres: **Moskwa, ul. Kujbyszewa 4, p. 015.**

Obwodowy Zarząd Kinofikacji
na cały czas kampanii wyborczej do Rad organizuje obsługę filmową według zgłoszeń dzielnic wyborczych, przedsiębiorstw, uczelni i innych organizacyj.

Zgłoszenia przyjmuje się pod adresem:
KURSY KINOMECHANIKÓW, KOMSOMOLSKA 32, Telefon Nr. 272-91.

Techniczna Szkoła FZU
(Fabrycznego Zawodowego Uczenia)
Lwów, ul. Teresy 28. tel. 244-18
przyjmie 20 miejscowych uczniów na oddział ślusarski do 30. listopada 1940 r.
Informacji udziela się codziennie.

OGŁOSZENIE
W celu najsprawniejszego obsługiwania mieszkańców m. Lwowa, Państwowy Notariat od 25. XI. 1940 r. ustanawia dyżury lwowskich kancelaryj notarialnych do godz. 20½ każdego dnia oprócz niedzieli.
Dyżurująca kancelaria notarialna przeprowadza w godzinach wieczornych wszystkie czynności notarialne.
Sawczuk
St. Notariusz

PROMKOOP. T-wo ELEKTROPRODUKCJA
ul. Kopernika 19, tel. 284-30
przyjmie:
elektromechaników, tokarza, szlifierza, drykiera, lakiernika i uczniów.

Adres redakcji: Lwów, Sokoła 4. Telefony: Redaktor odpowiedzialny 131-00. Zastępca redaktora 131-01. Sekretarz odpowiedzialny 131-05, Wydz. partyjny 131-04, Wydział ekonomiczny: 131-03, 131-07 — KR6640

WOJNA ANGLII Z NIEMCAMI i WŁOCHAMI

Komunikaty niemieckie

BERLIN, 26. (TASS). Niemieckie biuro informacyjne podaje komunikat naczelnego dowództwa armii niemieckiej:

Niemiecka łódź podwodna zatopiła statki nieprzyjacielskie pojemności 41.400 ton. W nocy na 25 listopada lotnictwo niemieckie dokonało nalotów na Londyn. W centrum miasta i dzielnicach po obu stronach Tamizy zaobserwowawo ogromne eksplozje i pożary. Inne grupy bombowców bombardowały tej samej nocy obiekty wojskowe w Bristol. Zniszczono znaczną liczbę składów surowców i przedsiębiorstw. Wskutek bombardowania zniszczono również 3 gazownie, następnie bombordowano tej samej nocy kilka miast w środkowej i południowej Anglii. Wskutek niesprzyjających warunków atmosferycznych akcja lotnictwa w ciągu 25 listopada była nieznaczna. Niewielkie grupy lekkich bombowców skutecznie atakowały różne ważne w sensie wojennym obiekty w południowej Anglii, obrzucając je bombami.

Baterie dalekonośne artylerii polowej i morskiej ostrzeliwały 25 listopada wieczorem jedną grupę statków angielskich, usiłujących przedrzeć się w kierunku zachodniego wylotu kanału La Manche. Statki te zostały rozprószone.

Ostatniej nocy samoloty nieprzyjacielskie zrzuciły bomby na niektóre rejony północno-zachodnich Niemiec, wyrządzając nieznaczne szkody materialne w jednej wsi.

W ciągu dnia wczorajszego lotnictwo nieprzyjacielskie straciło 2 samoloty. Strona niemiecka strat nie poniosła.

Niemieckie biuro informacyjne donosi, że w związku z rozpowszechnianymi przez radio angielskie pogłoskami o bombardowaniu w nocy na 24 listopada dworców Berlina, korespondenci zagraniczni i wojskowi attaches szeregu państw oglądali wczoraj dworce, które według twierdzenia radia angielskiego były bombardowane. Dziennikarze i attaches wojskowi, którzy zwiedzili dworzec na Putlitzerstrasse, Lehrterbanhof i dworzec poczdamski nie znaleźli żadnych śladów bombardowania. Dworce pracowały normalnie.

Komunikat angielski

LONDYN, 26. (TASS). Jak donosi agencja Reutera, w ciągu dnia wczorajszego udało się niedużym grupom bombowców niemieckich przedrzeć do przedmieść Londynu. Tuż przed zmierzchem lotnictwo nieprzyjacielskie dokonało nalotu na miasto, położone na wybrzeżu hrabstwa Kent. Wskutek bombardowania zniszczono kilka domów i raniono nieznaczną liczbę ludzi. Samoloty niemieckie zrzuciły bomby na jedno z miast w rejonie południowego wybrzeża Anglii, oraz w dwóch innych punktach południowo-wschodniej Anglii. Szkody materialne są nieznaczne. Ofiar nie było. Jeden samolot nieprzyjacielski został stracony.

Po raz drugi od czasu masowych nalotów lotnictwa niemieckiego na Anglię, w Londynie począwszy od północy nie ogłoszono ani jednego alarmu lotniczego.

W nocy na 26 listopada angielskie działa dalekonośne ostrzeliwały poprzez cieśninę Pas de Calais niemieckie baterie artyleryjskie na wybrzeżu francuskim. Działa niemieckie, ustawione w pobliżu przylądka Gris-Nez odpowiedziały ogniem.

Jak donosi angielskie ministerstwo lotnictwa, stało się obecnie wiadome, że w nocy na 26 listopada kilka bomb zrzucono w zachodniej Anglii. Szkody są nieznaczne. Po za tym w nocy na 26 listopada nad Anglią nie zaobserwowano żadnej działalności lotnictwa nieprzyjacielskiego.

W nocy na 26 listopada samoloty angielskie bombardowały doki w dwóch portach północno-zachodnich Niemiec.

Wojna angielsko-włoska

LONDYN, 26. (TASS). Komunikat dowództwa angielskich sił lotniczych, ogłoszony w Kairze 25 listopada, stwierdza, że w zachodniej pustyni lotnictwo angielskie dokonało nalotu na Dernę, Apollonię, Tobruk i Bardię. W Dernie i Apollonii zrzucono bomby na koszary. Podczas bombardowania Tobruku uszkodzono zabudowania o charakterze wojskowym. W Bardii uszkodzono jeden samolot nieprzyjacielski. Wszystkie samoloty angielskie wróciły do swoich baz.

We włoskiej Afryce wschodniej lotnictwo angielskie ponownie bombardowało Assab oraz koszary w Azoza i obóz wojskowy w Salei. Oprócz tego dokonano skutecznego nalotu na Gubbę.

24 i 25 listopada samoloty nieprzyjacielskie dokonały dwóch nalotów na Maltę. Angielska artyleria przeciwlotnicza otworzyła intensywny ogień. Samoloty przeciwnika ograniczyły się do ostrzelania z karabinów maszynowych lotniska. Uszkodzenia są nieznaczne. Ofiar nie ma.

W sprawie oświadczenia Lothiana o finansowych rezerwach Anglii

LONDYN, 26. (TASS). Komentując oświadczenie posła angielskiego w Stanach Zjednoczonych Lothiana złożone przedstawicielom prasy, obserwator finansowy dziennika „News Chronicle" pisze: że mimo braku danych oficjalnych, na początku wojny wiadomo było, że Anglia posiada zapas złota na sumę około 600 milionów funtów szterlingów. Można przypuszczać, że otrzymane łącznie złoto i waluta zagraniczna plus sumy wydane wskutek handlu eksportowego ze Stanami Zjednoczonymi i sprzedaży cennych papierów zagranicznych stanowią jeszcze 200 do 300 milionów funtów szterlingów. Byłoby błędem myśleć, że sumy wypłacone za materiały wojenne, importowane przez Anglię ze Stanów Zjednoczonych, już obecnie stworzyły w angielskim zapasie złota i dolarów taką wyrwę, która może wywołać zaniepokojenie. Jednakże obecnie dostawy materiałów wojennych rozszerzają się, wskutek czego wydatkowanie angielskich rezerw finansowych powinno ulec przyśpieszeniu.

Anglia zamierza nabyć w Stanach Zjedn. okręty wojenne

NEW YORK, 26. (TASS). Jak donosi londyński korespondent dziennika „New York Herald Tribune", poseł angielski w Stanach Zjednoczonych Lothian przywiózł ze sobą do Waszyngtonu memorandum, które stwierdza, że do obrony swojej floty handlowej, Anglia musi natychmiast zakupić lub otrzymać na kredyt od Stanów Zjednoczonych 3 liniowce, 6 krążowników i 100 torpedowców. Prawdopodobnie Roosevelt i Lothian omawiali to memorandum.

LONDYN, 26. (TASS). Jak donosi agencja Reutera, miarodajne koła londyńskie oświadczają, że wiadomości podane przez dziennik nowojorski, jakoby Lothian przywiózł ze sobą memorandum, w którym wypowiedziane jest życzenie rządu angielskiego zakupienia, wydzierżawienia lub otrzymania na kredyt od Stanów Zjednoczonych 3 liniowców, 6 krążowników i 100 torpedowców jest pozbawione podstaw.

PRZYJĘCIE TOW. TOW. SOBOLEWA I ŁAWRYSZCZEWA PRZEZ CARA BUŁGARSKIEGO BORYSA I PREMIERA FIŁOWA

SOFIA, 26. (TASS). Wczoraj w dzień generalny sekretarz Komisariatu Ludowego Spraw Zagranicznych tow. Sobolew w towarzystwie posła ZSRR w Sofii tow. Ławryszczewa odwiedził premiera Bułgarii prof. Fiłowa. O godzinie 5.30 wieczorem tow. tow. Sobolew i Ławryszczew przyjęci zostali przez cara Borysa.

Cała prasa dzisiejsza na pierwszej stronie zamieszcza komunikat o przyjęciu oraz zamieszcza portrety tow. tow. Sobolewa i Ławryszczewa.

W SPRAWIE POBYTU W SOFII POSŁA BUŁGARSKIEGO W BERLINIE DRAGANOWA

BERLIN, 26. (TASS). Jak donosi niemieckie biuro informacyjne z Sofii, bułgarski poseł w Berlinie Draganow przybył do Sofii celem złożenia sprawozdania. W dniu dzisiejszym Draganowa prawdopodobnie przyjmie premier Bułgarii Fiłow i minister spraw zagranicznych Popow. Następnie przewiduje się przyjęcie Draganowa przez cara Borysa. Pobyt Draganowa w Sofii jest przedmiotem powszechnego zainteresowania. W związku z tym, że bułgarscy działacze państwowi w chwili obecnej nie udadzą się do Berlina, krążą pogłoski, że Draganow przywiezie osobiście protokół o przystąpieniu Bułgarii do paktu trzech państw, celem podpisania tego protokołu na miejscu. Dobrze poinformowane koła zaprzeczają jednak temu, powołując się na to, że sprawa ta w chwili obecnej nie jest aktualna.

ZAPRZECZENIE NIEMIECKIE

BERLIN, 26. (TASS). Jak donosi niemieckie biuro informacyjne, koła polityczne Berlina oświadczają, że wiadomości niektórych pism nowojorskich o nowej „ofensywie pokojowej" Niemiec — to jest o przygotowywanych propozycjach pokojowych — są zmyślone.

OŻYWIENIE W GIBRALTARZE

BERLIN, 26. (TASS). Jak donosi niemieckie biuro informacyjne z Madrytu, w Gibraltarze można zaobserwować wielkie ożywienie. Angielskie okręty wojenne zawijają i odpływają z przystani. Do Gibraltaru zawinął liniowiec francuski, który wpadł w ręce angielskie podczas zawierania niemiecko-francuskiego zawieszenia broni. Nazwa liniowca jest zamalowana.

OŚWIADCZENIE POSŁA ANGIELSKIEGO W STANACH ZJEDNOCZONYCH

Jak donosi waszyngtoński korespondent agencji Associated Press, poseł angielski w Stanach Zjednoczonych Lothian po rozmowie z prezydentem Rooseveltem oświadczył, że przedstawił Rooseveltowi sytuację Anglii. Lothian oświadczył, że Anglia potrzebuje samolotów, uzbrojenia, statków i pomocy finansowej. Jednakże zaprzeczył, aby miał rozmawiać z Rooseveltem w sprawie pomocy finansowej. Według słów Lothiana, Roosevelt nie dał żadnych przyrzeczeń ani zobowiązań w tym kierunku.

PRZENIESIENIE SIĘ PEWNYCH FRANCUSKICH INSTYTUCYJ RZĄDOWYCH DO PARYŻA

NEW YORK, 26 (TASS). Jak donosi agencja Associated Press z Vichy przedstawiciel kół oficjalnych oświadczył, że pewne francuskie instytucje rządowe zostały niedawno przeniesione do Paryża. Najważniejsze instytucje rządowe pozostają w Vichy. W Vichy pozostają również zagraniczne przedstawicielstwa dyplomatyczne i korespondenci zagraniczni.

DZIENNIKI FRANCUSKIE DOMAGAJĄ SIĘ ODDANIA POD SĄD LEBRUNA

NEW YORK, 26. (TASS). Jak donosi „New York Herald Tribune" dzienniki francuskie domagają się postawienia przed sąd najwyższy byłego prezydenta Francji Lebruna za brak zdecydowania i bezczynność.

DZIAŁANIA WOJENNE MIĘDZY GRECJĄ A WŁOCHAMI

ATENY, 26. (TASS). Naczelne dowództwo armii greckiej doniosło wieczorem 25 listopada: „Wojska nasze posuwają się w dalszym ciągu naprzód i zajęły kilka nowych pozycji. Lotnictwo przeciwnika bombardowało kilka miast i wsi wewnątrz kraju. Jest kilku zabitych i rannych. Ani jeden obiekt wojskowy nie ucierpiał.

LONDYN, 26. (TASS). Korespondent agencji Reutera donosi z Aten, że według uzyskanych tam wiadomości, wojska greckie po zajęciu miasta Pohradec, znajdującego się w odległości 20 mil na północ od Korczy, zajmują obecnie drogę wiodącą do Elbasan położonego w odległości 75 mil na północ, który jest węzłem dwóch dróg, biegnących do portu Durazzo. Grecy zajęli również niewielką górską miejscowość kuracyjną, położoną w odległości 10 mil na północny zachód od Korczy. W rejonie Korczy grecy wykryli wiele drobnych oddziałów włoskich, które tam pozostały. W wyniku operacji wojsk greckich dywizja włoska została rozbita i wycofała się w popłochu. Ponadto 3 bataliony włoskie zostały rozpędzone i ścigane są przez kawalerię grecką.

Podczas operacji wojennych 24 listopada grecy zdobyli 8 porzuconych przez włochów ciężkich dział, 100 ciężkich samochodów ciężarowych, wielką ilość broni ręcznej i różnego rodzaju materiały wojenne. W chwili obecnej w rękach greków znajdują się dziesiątki czołgów włoskich.

NEW YORK, 26. (TASS). Jak donosi londyński korespondent agencji United Press angielskie koła wojskowe oświadczają, że wojska greckie, które wylądowałv z okrętów w rejonie Filiates, przecięlv linie komunikacyjne armii włoskiej w rejonie między Santi Quaranta i Argirokastron.

NEW YORK, 26. (TASS). Jak donosi agencja Associated Press, ostatni komunikat naczelnego dowództwa greckich sił zbrojnych stwierdza, że wojska greckie, kontynuując ofensywę, zajęły kilka nowych pozycyj.

Komunikat ministerstwa bezpieczeństwa publicznego podaje, że włoskie samoloty dokonały nalotu na miasta greckie i wsie wewnątrz kraju. Bombardowano Liksurion i Argostolion (wyspa Kephallenia), miasto Korfu i kilka wsi na wyspie Korfu oraz kilka wsi w rejonie Epiru i innych częściach kraju.

Jak donosi agencja United Press, grecy wzięli ogółem do niewoli 7 tys. włochów.

OCHRYDA, 26. (TASS). Zarówno wczoraj jak i dzisiaj na froncie greckim w rejonie miasta Pohradec było względnie spokojnie. W nocy i w dzień słychać było rzadką wymianę strzałów artyleryjskich, która została przerwana przed godziną 4-tą w dzień. Wskutek mgły akcji lotnictwa nie było. Na podstawie wiadomości uzyskanych ze źródeł włoskich, wojska greckie zdobyły bez walki punkty Niszawiec, Podgórze, Bratomir i Alarug. Grecy koncentrują swoje wojska około wsi Piszkupie, położonej w odległości 10 km. od miasta Pohradec. Wojska włoskie nieprzerwanie przybywają w pobliże miasta Pohradec. Według wiadomości niepotwierdzonych lotnictwo angielsko - greckie bombardowało most na rzece Szkumba, biegnącej wzdłuż drogi Pohradec —Elbasan.

BELGRAD, 26. (TASS). Korespondent dziennika „Wreme" donosi z Haliczycy: „Największe starcia miały miejsce w dniu dzisiejszym w pobliżu jeziora Malik. Piechota grecka usiłowała zaatakować oddziały włoskie, lecz została odparta. Nieprzebyte błota przeszkodziły w dalszym posuwaniu się naprzód. Dopóki na tym odcinku będą deszcze, operacje na większą skalę są niemożliwe. Grecy prowadzą ofensywę głównie na góry Mamiju i Panareti oraz na zbocza gór Opara i Orelia. Miasteczko Lesko jest bardzo ważnym punktem taktycznym i według wszelkiego prawdopodobieństwa będzie celem ofensywy greków. Koncentracja wojsk włoskich związana jest z dużymi trudnościami i odbywa się w bardzo powolnym tempie. Wielkie samochody ciężarowe przewożące wojska włoskie na pozycje w kierunku zachodnim od Korczy i do miasta Pohradec, z wielkim trudem posuwają się wzdłuż błotnistych dróg.

BELGRAD, 26. (TASS). Dziennik „Politika" donosi, że wojska włoskie starają się umocnić na drugiej linii obrony. Na froncie południowym grecy zajęli Konispolis. Na froncie centralnym grecy zajęli miasteczko Furka.

Jak donoszą dzienniki ateńskie, krwawa walka na bagnety w górach w pobliżu Korczy trwała 9 dni. Wojska greckie wykazały przy tym wysokie zalety bojowe.

NEW YORK, 26. (TASS). Jak donosi agencja Associated Press, wojska greckie wkraczają do przedmieść Argirokastronu. Ciężkie walki toczą się na południowy zachód od Argirokastron, gdzie grecy grożą odcięciem wycofujących się wojsk włoskich. Na centralnym odcinku wojska włoskie opuściły swoje umocnione pozycje w pobliżu Ostrowice. W rejonie Pohradec greckie oddziały kawaleryjskie ścigają wycofujące się wojska włoskie.

Koła greckie oświadczają, że straty zarówno po stronie armii greckiej jak i włoskiej są względnie nieznaczne. Lotnictwo greckie bombardowało w Albanii Barat, Elbasan i Tepelene.

Kolumna wojsk greckich, posuwająca się z Korczy, zdobyła 200 włoskich samochodów ciężarowych i różne materiały wojenne. W rejonie Pohradec wzięto do niewoli kilkuset włochów.

Angielskie siły lotnicze intensywnie bombardowały 24 listopada Durazzo.

Jak donosi agencja United Press, prasa grecka stwierdza, że duża część włoskiej głównej linii obrony na północnym wybrzeżu rzeki Dewol została zniszczona. Wojska greckie wkroczyły do Pohradec. Wojska włoskie wycofują się z linii obrony na rzece Szkumba.

NEW YORK, 26. (TASS). Belgradzki korespondent agencji United Press donosi, że według posiadanych wiadomości, wojska greckie w nocy 25 listopada zajęły wieś Lesnika, nad ranem 26 listopada w mieście Pohradec odbyły się walki uliczne. Wojska włoskie wycofały się w kierunku Mumulista, położonej na drodze do Elbasan. Według posiadanych wiadomości, grecy wzięli w Pohradec 5 włoskich oficerów i 400 żołnierzy do niewoli oraz zdobyli 2 włoskie czołgi, 2 ciężkie działa, 5 ciężarowych samochodów, 9 karabinów maszynowych i dużą ilość amunicji.

Jak donosi ateński korespondent agencji Associated Press, na podstawie wiadomości, które napłynęły z frontu centralnego, po zaciętej walce ,trwającej całą noc, grecy rozprószyli pułk włoski. Włosi usiłowali zamaskować odwrót swoich wojsk.

ATENY, 26. (TASS). Według otrzymanych tutaj wiadomości, wojska greckie zamykają pierścień wokół Argirokastron. Wojska greckie rozpoczęły okrążenie Klisury (Kelczure), na północnym zachodzie od miasta Tremet.

RZYM, 26. (TASS). Dowództwo włoskie donosi: „Na froncie greckim oddziały przeciwnika, które wylądowały na wybrzeżu Epiru były częściowo zniszczone lub wzięte do niewoli wraz z bronią. Lotnictwo nasze dokonało licznych nalotów we wszystkich strefach operacji. Niejednokrotnie bombardowano umocnienia na wyspie Korfu. W rejonie Durazzo nasze pościgowce strąciły 2 samoloty nieprzyjacielskie.

Lotnictwo przeciwnika dokonało nalotów na wyspę Leros i Stampalię (wyspy Dodekanezu). Uszkodzono kilka zabudowań. Zabitych i rannych nie ma. Strącono 5 samolotów przeciwnika.

Samoloty nieprzyjacielskie zrzuciły bomby na Assab; jest 1 zabity i 4 rannych. Szkody materialne są nieznaczne".

Вільна Україна
1940. № 1292 4. IV.

Цінні історичні документи

Філіал бібліотеки Академії наук УРСР у Львові розгорнув велику роботу по вишуканню цінних рукописів та автографів видатних людей нашої країни і світу.

Цими днями рукописний відділ філії бібліотеки збагатився на дуже цінний архів славного українського письменника і етнолога Михайла Мочульського, який жив і працював у Станіславі. В цьому архіві цінні документи самого Мочульського, а також його листування з славними його сучасниками. Збереглися листи Василя Стефаника, лист Івана Франка до нього та багато інших надзвичайно цікавих і неопублікованих досі документів.

Бібліотека також нещодавно придбала автографи італьянських революціонерів Дантона і Гарібальді, французських філософів Руссо і Монтескіе та письменників А. Дюма — старшого і В. Гюго, французького короля Людовика XIV, гетьмана Івана Мазепи, шведського короля Карла XII.

До дня чергової наукової сесії Академії наук УРСР у Львові, в бібліотеці готується виставка документів і літератури для ілюстрації наукових докладів, які будуть зроблені на Сесії.

Нові роботи львівських скульпторів

Львівські скульптори на творчому піднесенні. У них нещодавно закінчився конкурс на кращі скульптурні споруди. Конкурс дав дальший поштовх в роботі майстрів ліпки. Тепер бригада в складі скульпторів Дмитренка, Литвиненка і Павлося готує фігури Леніна і Сталіна, які будуть встановлені в клубах, садах і парках. Скульптор Коверко працює над барел'ефом, присвяченим річниці з дня визволення Західної України спід гніту панської Польщі. Композицію „Радість визволеного дитинства" готує скульптор Шваненфельд. Окремі скульптори готують бюсти видатних класиків світової літератури О. С. Пушкіна, Т. Г. Шевченка, І. Франка, Адама Міцкевича, фігури футболістів, бігунів, тощо.

ПРОМТОВАРИ І ПРОДУКТИ ЛЬВОВУ

З кожним днем збільшується завіз промтоварів і продуктів до Львова. До магазинів міста, яких налічується понад 1000, до кінця другого кварталу цього року буде завезено на десятки міліонів промислових товарів і продуктів.

З продовольчих товарів трудящі Львова одержать: 500 тонн риби, 800 тонн оселедців, 350 тисяч банок консервних виробів, 400 тонн тваринного масла, 100 тонн маргарину, 500 тонн ковбаси, 30 тонн битої птиці, 2500 тонн цукру, 10 тонн чаю, 100 тонн сиру, 50 тонн рису, 13 вагонів яєць і на 4.600.000 карбованців різних вин.

На багато також збільшується завіз промислових товарів. Магазини Міськпромторгу продадуть: хлопчато-бумажних виробів на 12 міліонів карбованців, шерстяних виробів на 5 міліонів карбованців, шовку на 4 міліони карбованців, трикотажних виробів на 3.500.000 карбованців, шкіряного взуття на 8 міліонів карбованців, хутра на 2 міліони карб., багато велосипедів, мотоциклів та патефонів. Всього Львів одержить на 127 міліонів карбованців різних промислових товарів.

ТЕПЛА ЗУСТРІЧ З КОЛГОСПНИКАМИ

На автомашинах, велосипедах в сонячний, вихідний день робітники і службовці міста Золочева їздили в гості до колгоспників артілі ім. Ворошилова.

З великою радістю зустріли їх колгоспники. У великому саду, який колись належав поміщику, зібрались гості і нові господарі. Житель села Риків, колишній політв'язень, тепер голова міського споживчого товариства, тов. Стойко розповів присутнім, як змінилось життя селян.

Великий сад, маєток, який належав колись поміщику, тепер віддано селянам - колгоспникам. Багаті зеленню алеї парку, де раніше суворо заборонялось ходити селянам, були заповнені святково одягненими людьми.

В будинку, де раніше жив поміщик, міститься правління колгоспу. З радістю будують колгоспники своє нове життя, віддано працюючи в колгоспному господарстві.

Задоволені теплою зустріччю робітники і службовці пізно ввечері повернулись до дому.

М. Случ.

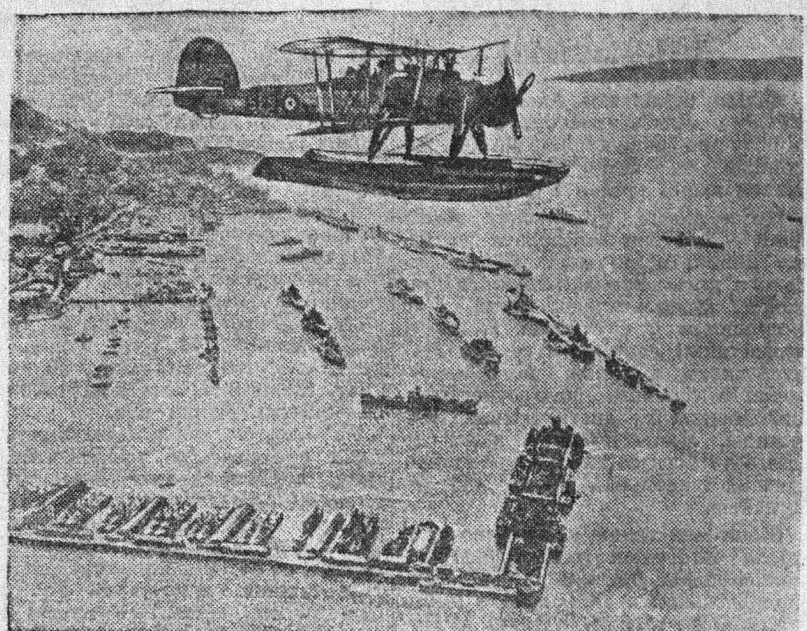

Військово-морський порт Гібралтар.

АГЕНТСТВО РЕЙТЕР ПРО ПОЗИЦІЮ ІТАЛІЇ

ЛОНДОН, 3. (ТАРС). Як передає агентство Рейтер „в Лондон продовжують надходити відомості про демонстрації в Італії, які мають ворожий щодо союзників характер. В останній час лондонські офіціальні кола не спростовують можливість виступу Італії на стороні Німеччини в найближчий час. Однак на думку англійського уряду, англо-італьянська угода, укладена в 1936 році, є переконливим доказом, що взаємовідносини і взаємні інтереси двох країн у середземному морі і східній Африці можуть бути задовільно врегульовані без війни".

„Італьянський уряд, — говориться далі в повідомленні агентства, — мав протягом тривалого часу достатні підстави вважати, що Англія і Франція готові обговорити з Італією всі законні італьянські претензії, однак італьянський уряд не проявив ніякого бажання почати переговори в цих питаннях. Тільки в найостанніший час між англійськими і італьянськими експертами почались переговори. Після недавнього відвідання Риму представником англійського уряду склалось тверде переконання, що англійський уряд пішов на угоду. Однак італьянська сторона відкинула цю угоду". Агентство підкреслює, що відповідальність за можливе розширення театру воєнних дій в результаті такого рішення італьянського уряду паде на Італію.

РИМ, 3. (ТАРС). Повідомлення про арешт на Мальті голови італьянських націоналістів острова Енріко Міцці коментується всіма італьянськими газетами. Газети висловлюють свою солідарність з арештованими і вимагають передачі Мальти Італії. Одночасно вчора на всіх вулицях Риму були розклеєні географічні карти, де Корсіка позначалась, як „італьянська земля". На інших листівках був намальований револьвер, спрямований на Сіцілію з Бізерти. Газета „Лаворо Фашіста" від 2 червня вимагає передачі Туніса Італії.

ВИСТУП ІДЕНА

ЛОНДОН, 3. (ТАРС). Як передає агентство Рейтер, учора англійський військовий міністр Ілден ви- командування з гордістю заявляло, що союзні армії оточені, однак в дійсності не виявилось не так.

Квитанція № 417

Давно розвіялась курява над шляхами і затих дзвін копит. Дев'ятнадцять весен пройшло з тих днів. Люди стомлені чеканням вставали світанками і дивились у той бік, де сходить сонце — чи не принесе воно з милого краю звістки якої втішної, чи не зігріє теплішою живодайною. Та все йшло своїми розміреними шляхами, всіяними колючими тернами. Дев'ятнадцять довгих років день за днем були однаково наповнені терпкою отрутою.

Лишилися солодкі спогади про сонцеликі дні 1920 року. Груди тоді наповнювались невимовними почуттями і сонце світило тепліше.

Селянин Бородачкі з села Лани-Польські, Кам'янко-Струмилівського району, довго беріг пожовклий, витертий, покритий печаттю років папірець, що носить таку прозаїчну назву: „Квитанція № 417". Він беріг його, як дорогий спогад, як пам'ятку від людей, що розносять над землями волю. Беріг його з вірою в те, що прийдуть, неодмінно прийдуть, ті хто дав цей документ.

І почуття не обманули його. Йшла дев'ятнадцята осінь, а з нею прийшли давні знайомі, що забарились в далеких дорогах. Бородачкі, той, що 24 серпня 1920 року продав будьонновцям продукти, розшукав серед папірців, цей можe найдорожчий папірець, який збуджував в пам'яті найсвітліші картини його життя. На квитан-

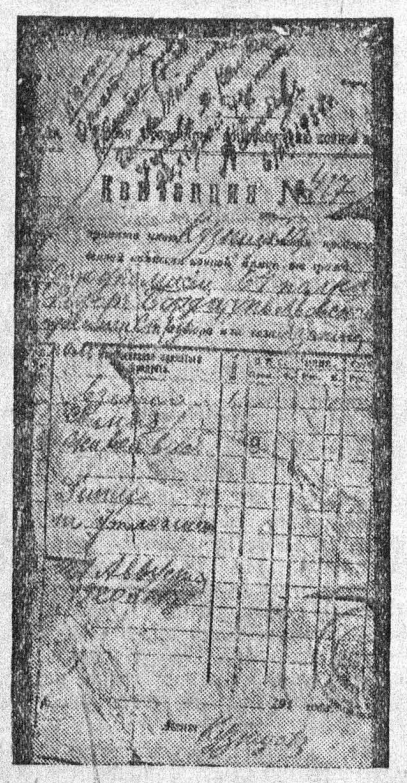

ції стояв напис: „Особая продовольственная комиссия по снабжению конной армии", а внизу печать 64 кавалерійського полку, підпис агента по постачанню „Кузнецов" і дата „24 августа 1920 года".

Таку ж квитанцію ми бачили в селянина Іванцева Марка з Глинянського району. Він теж її беріг до цих днів, як спогад про 1920 рік, коли будьонновські полки громили білополяків.

— Ми знали, що більшовики прийдуть, серце чуло, що нас не кинули на вічну поталу ворогам. І оці документи, які вони не є маленькі, нагадували про славних воїнів, — розповідають власники документів. — І ми їх свято берегли, як можна берегти щось дороге.

Тоді, в ті гарячі дні не було часу зводити рахунків. Тоді інші рахунки були — їх зводили, з ворогами — білополяками. І може сидячи в сідлі, перед боєм, агент продовольчої комісії Кузнецов на квитанції написав: „Деньги не уплочены!". Та їх ніхто й не вимагав. Життя, серце кожен не пошкодував би віддати людям, що несуть звільнення, волю.

Але прийшов час, коли можна й рахунки звести. Радянська влада ніколи не скривдить селянина. Через двадцять років селянин Бородачкі одержав плату за відпущені бійцям Першої Кінної продукти.

Така історія жовтої, потріпаної в глибоких схованках квитанції № 417.

В ДВАДЦЯТИЙ РІК

Погожий, червневий день. По небу пухнато плавають білі хмарки, мов іграшки, навколо зеленим морем хвилюють жита. Колишній поміщицький будинок з написом: „Сільська рада с. Полуничі" та зелений майдан перед ним, щедро купаються в сонці і сміються червоними кущиками рож.

Семидесятилітній Іван Колтун мрійно дивиться на хвилясті поля, на буйні килими лук, на чорний паровоз, що блискучими рейками повзе он попід кучерявою смугою ліса. Він мружить очі на білі димки з паровоза і потім говорить сусідові:

— А дивіться, Петре, як той попід ліс чмихає. Оце дивлюсь я на нього тай примерещилась мені давнина... Ну, достоменно на тому місці за будкою напали колись будьонновці на польський броньовик, як пригадуєте...

— Ага, це в двадцятому році, — згадує Петро. — Як не тямити. Я в'язав тоді ячмінь на горбку, а ви й показали мені. Броньовик мабуть їхав у Задвір'я на поміч, бо там тоді червоні білополяків в пух і прах тріпали. За тією он будкою з ліса враз вискочили на броньовик п'ять будьонновських вершників, а пани так налякалися, що зразу аж до самого Львова з броньовиком утікли. Від п'ятьох будьонновців!

— Е, бо то тільки до нас, уже зв'язаних, потім пани були такі бойкі й хоробрі, — встряв у розмову Микола Кравець. — А коли пригадую собі, як у двадцятому році панки босі втікали, як зайці полями, то й досі ще смішно...

— Нам було смішно, а вони тоді землі під ногами не чули... — вставив і Андрій Наперпеха. — Таки правда, що ще мабуть ніхто так не втікав, як пани тоді від Будьонного. До мене, знаєте, забіг на подвір'я їх пан поручник Березовський, пам'ятаю і досі, такий блідий, що й лиця на ньому не видно зі страху. „Ой, сховайте мене десь" — каже. Ну, думаю, ховати я тебе таки не буду. Нема де, пане — кажу до нього... Він як почув під селом постріли, то завертівся, як дзига і виліз на грушу в саду та сховався у листі. А як уже надбігли будьонновці, я їм тільки мовчки пальцем показав на „зозулю" в гиллі.

— Та вони тільки на словах великі лицарі, — озвався знов старенький дід Іван Колтун. А так відчайдушно битись, як будьонновці ніхто ніде в світі не вміє. Пригадуєте собі той бій над річкою?... Троє будьонновців з кулеметом за дві години робили з панів решета. Дві роти поляків і стріляли по них і кидали навіть гранати аж земля навколо кулеметчиків бухала. А вони собі строчили і не втікали навіть тоді, як поляки вже стали їх оточувати звідусіль. Стріляли до панів з кулемета, з рушниць, з револьверів, а останній перед смертю ще, бачив я, замок витягнув з кулемета і кинув у річку, щоб полякам не зістався.

— Панів не щадили, о ні! Нас же потім поляки гнали аж під Задвір'я тягати побитих у могилу.

— В мене тоді семеро їх кіннотчиків стояло на подвірі. Всі вони були з 44 дивізії, а в попа кватирував, як пам'ятаєте, їх штаб. Я з своїми розмовляв, курив їм махорку. Всі мої будьонновці були прості робочі, а один з них, німець був з Тиролю. Говорив, що він уже три роки воює в Червоній Армії і б'є всюди панів. А як вибіралась, говорили, що їдуть розгромити Врангеля, а потім знов до нас вернуться. Ну, а ми таки їх довго чекали...

— О, довго... — повторив хтось по хвилі.

Розмова вщухла, селяни ніби важко загрузли у важкі спогади пережитого. Згодом озвався Микола Кравець:

— Дочекались таки і польські пани своєї черги і ми ось уже тільки згадуємо їх тут на колишньому подвір'ї пана Богданського...

П. КОЗЛАНЮК.

с. Полуничі, Глинянського р-ну.

Виставка історичних документів

У фойе залу, де відбувається наукова сесія відділів інститутів суспільних наук Академії наук УРСР, розміщена наукова виставка, яку організувала філія бібліотеки Академії наук УРСР.

Мета виставки — ознайомити відвідувачів, учасників і гостей сесії з матеріалами і літературою по головним питанням доповідей, що читаються на сесії. Документи, матеріали, книжки розташовані на вітринах по окремих історичних періодах. Тут є: „Західні границі галицько - волинської держави в X—XVI ст."; „Українські землі під Польщею в XIV—XV ст."; „Економічні зв'язки Західної України з Наддніпрянською Україною в XVI — XVII ст."; „Західна Україна під Австрією та народне відродження Західної України в першій половині XIX сторіччя"; „Західна Україна під гнітом панської Польщі і колонізація Західної України в 1919—39 роках"; „Визволення Західної України Червоною Армією" та „Класики марксизму - ленінізму про Україну" (В. І. Ленін — Статті і промови про Україну, Й. В. Сталін — Статті і промови про Україну).

Крім цього тут є матеріали з української етнографії („Гуцульщина" — В. Шухевича і „Причинки до пізнання Гуцульщини" — В. Гнатюка) та матеріали з української етнології.

У відділі літератури є видання: „Леся Українка і Західна Україна" та „Твори Василя Стефаника".

Є також матеріали до культурної історії Галицької Русі 18 і 19 сторіччя, видані за редакцією Івана Франка та стародавній український твір „Пересторога".

В окремій вітрині є найновіші радянські видання про Західну Україну і про її звільнення Червоною Армією.

Вчора закінчила свою роботу сесія Академії наук УРСР

Вчора ранкове засідання сесії Академії наук УРСР було присвячене доповідям по відділу Інституту фольклору.

Перша доповідь була академіка Ф. М. Колесси на тему: „Ритміка та мелодія в творах Франка", на жаль через хворобу автор не міг її прочитати особисто. У цій праці академік зупинився над дослідами Івана Франка про українські народні пісні, на його ролі як збирача пісень і проаналізував їх впливи на творчість поета. Підібравши деякі зразки народної поезії, автор порівняв їх з поезіями Івана Франка, показав схожі мотиви і оригінальність поета; найбільше таких прикладів є в збірці Івана Франка — „Зів'яле листя".

Тов. Р. П. Гарасимчук у доповіді „Гуцульські народні танці" дав історичний огляд цьому питанню. Він роз'яснював походження гуцульських народних танців, зробив перелік різних їх видів, зв'язував поодинокі танці з характерними рисами побуту верховинців. Доповідь супроводилася музичною ілюстрацією на скрипці та фортепіано, щоб слухачі могли уявити мелодії гуцульських танців.

Заключне слово на сесії сказав академік К. Й. Студинський. Він дякував за відвідини учених Львова. Далі змалював ті жахливі умови, в яких доводилось жити українським науковим працівникам, на західно-українських землях під час австрійської і польської влади. Академік К. Й. Студинський з вдячністю згадав про ту велику підтримку науці на Західній Україні, яку подавала радянська влада, коли українські наукові працівники під владою польських капіталістів і поміщиків, перебували в злиднях. Наприкінці він висловив подяку Червоній Армії, радянському урядові, комуністичній партії і великому Сталіну за визволення Західної України з польського ярма і возз'єднання з Радянською Україною.

Останні слова промовця учасники сесії вкрили гучними оплесками.

Учасники сесії під схвальні оплески надіслали привітальні телеграми товаришеві Сталіну і товаришеві Молотову та товаришеві Хрущову.

Після цього академік М. Я. Калинович, який проводив засідання, оголосив сесію закритою.

Академіки на могилі Ів. Франка

Вчора, після закінчення роботи сесії, академіки і наукові працівники Академії наук УРСР відвідали могилу і віддали свою пошану великому каменяреві Івану Франку. З теплою, хвилюючою промовою біля могили виступив давній друг Івана Франка академік А. А. Кримський.

— Товариші! Мені як приятелю покійного, доручено було сказати слово. І справді, я був надумав слово. Та коли я опинився коло дорогої могили, все, що надумане було, вивітрилося і разом забулося. Сталося зо мною, як з тим вояком у поезії мадярського поета Петефі, що як повертався він до своєї матері, то міркував підходячи додому, які слова він їй скаже; а коли дійшов до хати та побачив неньку, — язик занімів. Усі слова повилітали з пам'яті, і він попросту кинувсь мовчки цілувати свою дорогу матір.

Я саме в такому становищі. Дивлюся на цю могилу, і слова у мене замирають, їх немає. Але чи могтиму я щиро поцілувати, кого хтів би? Адже ці кам'яні плити, вони тягарем навіки прикрили ту людину, яку ви всі знаєте, яка в житті кожного залишила слід своїми вогненними писаннями, а в моєму власному житті відограла велику роль.

Франко до серця брав мої душевні болі, він не боявся довірятися зі мною своїми інтимними переживаннями і тепер оті розумні очі, які дивились так глибоко — де вони? Ті уста, що я рад би обцілувати — де вони? Лежать тут у землі, недвиженні, нечутенні? Ні, не можу так думати! Мені здається, що Іван Франко живий.

— Ви пам'ятаєте, звертаючись до присутніх, запитує академік Кримський — коли Іларіон виступав над могилою Володимира Великого — він говорив, що не вірить в те, що Володимир мертвий. — „Возстани, чесная главо! Несі умерл, но спиши. Подивись, тут стоїть і твій син Ярослав і твоя невістка Ірина. А подивися навкруг, побачиш, що вся Русь тут, нова Русь, що ти її відродив і обновив!"

Отак і мені не віриться, що ти дорогий, Іване, вмер. Возстани чесная главо, подивись! Ти мріяв, щоб Україна була вільною, щоб вона не знала більш ніякого гніту, нічиєго визиску і панування. Це все сталося. Мрії твої збулися, твої ідеї збулися. Україна є вільною. Возстани чесная главо і подивись!

А треба нагадати, в кого він вірив, відкіля чекав спасіння, порятунку. Франко вірив, що врятування прийде з півночі, що московський витязь Святогор, який дрімав в печері, прокинеться, прийде і звільнить нашу галицьку Русь. І я знаю, що не було б більшого щастя для нього, як бачити те чудо, що сталося. І мені мріється, що Франко нас чує і чує мою схвильовану нескладну мову.

Далі промовець наводить цікавий факт, як хотіли обрати Івана Франка членом Російської Академії наук.

— У російських вчених — каже академік Кримський — було бажання обрати Івана Франка на члена Російської Академії наук. В 1906 році вмер один російський академік, здається, Майков. І тоді Шахматов, голова відділу російської мови та словесності та академік Корш поставили питання про Франка. Вони притягли до своєї думки Ламанського і внесли в Академію пропозицію обрати Франка дійсним членом Російської Академії наук. Це було б і для Франка щастя, бо дало б йому змогу цілком віддатись праці. І ці заходи показували, як російська Академія уміла шанувати не тільки своїх росіян-учених, але й тих людей науки, що жили в чужій Австрії. Тільки ж повстав Соболевський і заявив великому князеві Костянтинові — голові Академії наук, що не можна обирати людину, яка мабуть років три перебувала в тюрмах. Франка не обрали.

Минули ті важкі часи. Колиб ти, дорогий друже, був живий, ти був би тепер у нашій Академії, і був би її найпершою окрасою. Та через передвчасну смерть не довелося тобі приїхати до Києва і зробитися членом своєї Української Академії наук і її гордощами. Зате тепер уся Академія наук сама прийшла до тебе і вітає тебе, як свого дійсного члена, як найкращу зірку нашого письменства, не тільки літератури, але й науки. Академія, прийшла до тебе привітати тебе і як борця за визволення народу нашого.

Возстани чесная главо! Несі умерл, но спиши! Возстани! І поглянь на всіх тих, хто тут зібрався, щоб тебе привітати і посмертно закликати в свої академічні лави.

Академіки, вшановуючи пам'ять великого каменяра, поклали на його могилу вінок.

Концерти філармонії

Львівська державна філармонія розгорнула широку діяльність по культурному обслуговуванню трудящих міста і області. В травні, відзначаючи сторічний ювілей великого російського композитора П. І. Чайковського, філармонія, крім концертів у Львові, влаштувала 18 виїздних концертів в Раві Руській, Городку, Жовкві, Золочеві та інших райцентрах.

В червні філармонія організує в районах області 53 концерти. В концертах беруть участь: хорові капели „Думка" і „Трембіта", джаз-оркестр І. Варса, кращі солісти і музиканти, а також естрадні бригади філармонії.

ВІЙНА В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

НІМЕЦЬКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

БЕРЛІН, 11. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передало вчора таке повідомлення з фронту: „Після п'яти днів від початку другого німецького наступу на заході, можна встановити, що німецькі війська досягли вирішальних успіхів. „Лінія Вейгана" подолана німецькими військами, які просунулись від вихідних позицій більше ніж на 90 кілометрів вглиб ворожої території. Німецьким військам удалось захопити численні трофеї і продовольчі запаси противника. Великі бронетанкові з'єднання, а також моторизовані частини просунулись до пониззя ріки Сени, на північний захід від Парижа, а також перерізали найважливіший для постачання Франції шлях між Парижем і Гавром. Далі німецькі війська вели наступ від Ам'єна на південь. По обох сторонах Суассона німецькі війська на широкому фронті перейшли ріку Ен. Тут німецькі ударні частини наближаються до пониззя Марни. Загальне становище французької армії тяжке. Французький правий фланг змушений був відступити під натиском нового німецького наступу, в той час як лівий східний фланг знаходиться на лінії Мажіно, у верхів'ях Рейна".

—oo—

ЗВЕДЕННЯ НІМЕЦЬКОГО КОМАНДУВАННЯ

БЕРЛІН, 11. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро публікує таке зведення ставки верховного головнокомандуючого озброєними силами Німеччини:

„Великий бій між побережжям Ла-Манша і рікою Маас в повному розпалі. На правому флангу і в середній частині фронту німецькі війська продовжують переслідувати розбиті французькі армії. Між Реймсом і Аргоннами тривають запеклі схватки. В багатьох пунктах розігнані і оточені сильні ворожі з'єднання, знищення яких неминуче. В результаті тяжких втрат як полоненими, так і матеріальною частиною, опір противника слабшає. Німецькі з'єднання авіації і пікіруючі бомбардувальники знову атакували гавані і портові споруди Гавра, зруйнували шлюзи, потопили 1 есмінець і пошкодили кілька суден, в тому числі один есмінець і два транспорти (тоннажністю в 10 тис. тонн кожний). Поруч з похідними колонами відступаючого противника, транспортами, скупченнями військ, позиціями батарей, німецька авіація бомбардувала також кілька мостів через Марну і нижню Уазу. Частина з них зруйнована, що в значній мірі перешкоджає відступові ворожих військ.

В Північному морі 9 червня німецька авіація піддала сильному бомбардуванню 1 ворожий крейсер і 4 транспортні судна, частина з них загорілась.

Ворожі літаки знову робили свої нічні нальоти на північну і західну Німеччину. Бомбардування не заподіяло значної шкоди. Втрати противника в повітрі за вчорашній день становлять 29 літаків, з них у повітряних боях збито 19, зенітною артилерією — 6 літаків, решта — знищені на землі. Крім того, збито 3 балони повітряного загородження. 8 німецьких літаків не повернулись на свої бази".

—oo—

СТАНОВИЩЕ У ФРАНЦІЇ

БЕРЛІН, 11. (ТАРС). За німецькими відомостями, міста на сході, півдні і південному заході Франції переповнені біженцями. Порядок підтримується моторизованою поліцією. Телефонний зв'язок між столицею і французькими провінціями в багатьох місцях перерваний. Поїзди прибувають з великими запізненнями. Автомобільний рух повністю паралізований.

10 червня вдень Ніцца, Марсель і Тулон ще мали звичайний вигляд, який зовсім змінився з настанням ночі. Міста здаються мертвими.

Ціни на деякі продукти зросли на 150 процентів.

—oo—

СТАНОВИЩЕ В ПАРИЖІ

НЬЮ-ЙОРК, 11. (ТАРС). Як повідомляє кореспондент агентства Юнайтед Пресс, представник радіомовної компанії „Нейшонел Бродкестінг Корпорейшн" заявив, що йому стало відомо від співробітників французького посольства, що деякі райони Парижа горять. Над містом літають ескадрильї німецьких бомбардувальників.

НЬЮ-ЙОРК, 11. (ТАРС). За повідомленням кореспондента агентства Юнайтед Пресс з Тура (Франція), французький уряд переїхав в різні частини Франції. Багато офіціальних осіб і приватних осіб покинули Париж.

НЬЮ-ЙОРК, 11. (ТАРС). Як передає агентство Юнайтед Пресс з Вашінгтона, за відомостями дипломатичних кіл, ряд урядових установ евакуйований з Парижа в Анжер, розташований, в 240 км на південний захід від столиці.

ПАРИЖ, 11. (ТАРС). Тепер співвідношення сил на фронті таке: на кожного французького солдата припадає 3 німецьких і на кожний французький танк — 4—5 німецьких танків. В найближчі дні можна чекати, що французьке командування або використає додаткові резерви оборони і намагатиметься припинити німецький наступ, або ж воно продовжуватиме відступ до Парижа.

У французьких військових колах вважають, що верховне німецьке командування має одночасно дві мети: оточення Парижа і оточення армій, які захищають лінію Мажіно.

В Парижі провадяться готування для захисту міста. Появляються барикади на вулицях, звільняються дороги, які йдуть з Парижа. Ці дороги охороняються. Скрізь встановлюються кулеметні пости, укріплені мішками з піском. На всіх вулицях і бульварах Парижа будуються оборонні споруди. Жителі Парижа покидають місто.

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). Як повідомляє агентство Рейтер, Париж сьогодні з ранку весь окутаний димом від пожеж, що виникли від запальних бомб, скинутих навколо столиці. Скрізь видні низки біженців. Газети вийшли сьогодні в Парижі в останній раз. Вони повідомили про оголошення Італією війни Франції і Англії. О другій годині ночі редакції припинили роботу; після другої години ночі випускались тільки окремі інформаційні листки.

КОПЕНГАГЕН, 11. (ТАРС). Газета „Політікен" вмістила кореспонденцію з Парижа, в якій говориться: „Вдень і вночі провадяться роботи по укріпленню Парижа. Вже тепер багато вулиць перетворені в укріплені пункти. Барикади ідуть за барикадами. На верхніх поверхах будинків влаштовані кулеметні гнізда. Встановлені гармати протиповітряної оборони. Всі висоти міста використані для протиповітряних установок, за винятком Ейфелевої башти, яка є ідеальним пунктом для цієї мети. Очевидно, французи не хотять рискувати цією баштою, яка в разі її укріплення може стати об'єктом бомбардування".

—oo—

АНГЛІЙСЬКІ ВТРАТИ НА МОРІ

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). Як передає агентство Рейтер, англійське адміралтейство (морське міністерство) опублікувало комюніке, в якому говориться, що до цього часу не одержані подробиці відносно морського бою англійського флоту з німецькою ескадрою в зв'язку з евакуацією англійських і французьких військ з Норвегії. Оскільки до цього часу не вдалося встановити зв'язку з деякими кораблями, адміралтейство вважає, що, очевидно, загинули такі судна: авіаносець „Глоріос", транспорт „Орама", танкер „Ойл-Пайонір" і два есмінці — „Акаста" і „Ардент". Ці есмінці супроводжували авіаносець „Глоріос". Ніяких відомостей ні з одного з цих кораблів не одержано.

Водотоннажність авіаносця „Глоріос" — 22.500 тонн, транспорту „Орама" — 19.840 тонн, нафтоналивного судна „Ойл-Пайонір" — 5.660 тонн і есмінців „Акаста" і „Ардент" по 1.350 тонн кожний.

—oo—

ЗАПРОВАДЖЕННЯ КАРТОК НА ХЛІБ У ФІНЛЯНДІЇ

БЕРЛІН, 11. (ТАРС). Кореспондент газети „Кельніше Цейтунг" передає з Хельсінкі, що у Фінляндії запроваджені картки на хліб.

МОБІЛІЗАЦІЯ В ТУРЕЧЧИНІ

НЬЮ-ЙОРК, 11. (ТАРС). За повідомленням агентства Юнайтед Пресс з Стамбулу, в Туреччині почалась мобілізація деяких категорій воєнних спеціалістів.

ПОДРОБИЦІ КАПІТУЛЯЦІЇ СОЮЗНИКІВ І НОРВЕЖЦІВ У РАЙОНІ НАРВІКА

СТОКГОЛЬМ, 11. (ТАРС). Норвегія капітулювала, як тепер з'ясовується, тому, що війська союзників не тільки покинули свої позиції, але й знищили воєнне спорядження і літаки. Французькі війська покинули свої позиції коло Нарвіка ще 5 червня, а англійські війська 7 червня ввечері оголили позиції в районах Харстад, Тромсо, Сільдвік, які вони займали. Перед втечею англійці, за твердженнями кореспондента газети „Афтонбладет", який знаходиться тепер в Норвегії, знищили 30 сучасних винищувачів, багато гармат, велику кількість воєнного спорядження, запаси бензину і грузовики.

Серед норвежських військових велика злоба проти союзників. 7 червня англійці ще планували наступ в напрямі Бьюнфіелль, відправивши в атаку норвежців, яким удалося навіть потіснити німців. Але ввечері того ж дня англійці покинули фронт.

Норвежські війська припинили воєнні дії ранком 8 червня. Негайно після оголошення капітуляції почалась демобілізація норвежських військ. Вчора о 6 годині ранку німецькі війська почали зайняття очищених союзниками районів північної Норвегії.

ФРАНЦУЗЬКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). Сьогодні ранком французьке командування опублікувало таке повідомлення про воєнні дії: „Підтверджено, що спроби противника перейти через Сену між морським побережжям і Уазою не вдалися. Між Уазою і рікою Урк противник намагався протягом ночі зіткнутись з нашими новими позиціями. Між ріками Ен і Маас не відбулось нічого істотного. На фронті в Альпах наші війська зайняли позиції, але не були атаковані".

ПРИПИНЕННЯ АВІАПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ МІЖ АНГЛІЄЮ І ЇЇ КОЛОНІЯМИ І ДОМІНІОНАМИ

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). Як передає агентство Рейтер, англійський міністр пошт оголосив про тимчасове припинення авіапоштового зв'язку з Мальтою, Єгіптом, Палестіною, Іраком, Індією, Цейлоном, Бірмою, Гонконгом, Австралією, Новою Зеландією, Суданом, східною і південною Африкою.

ЗАХОДИ ІТАЛЬЯНСЬКОГО УРЯДУ

НЬЮ-ЙОРК, 11. (ТАРС). За повідомленням римського кореспондента агентства Ассошіейтед Пресс, в опублікованому в Римі офіціальному комюніке говориться, що воєнне командування і інші військові власті покинули Рим і переїхали „в невідоме місце". Як вказує кореспондент, Італія таким чином бажає перетворити Рим у відкрите місто. На засіданні кабінету міністрів було схвалене введення нових податків, а також схвалені заходи по конфіскації власності, що належить противникові, і стабілізації цін, ренти і т. д.

ВИЩЕ КОМАНДУВАННЯ ІТАЛЬЯНСЬКОЇ АРМІЇ

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). За повідомленням агентства Рейтер, Муссоліні буде верховним головнокомандуючим озброєних сил Італії. Командувати сухопутною армією доручено маршалові Бадоліо.

КОМАНДУВАННЯ ІТАЛЬЯНСЬКОЇ АРМІЇ ВИЇХАЛО З РИМУ

БЕРЛІН, 11. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передає з Риму, що, згідно з офіціальною заявою, командування італьянської армії, офіцери генерального штабу і військових міністерств виїхали з столиці.

В ЯКОМУ НАПРЯМІ ПЕРЕДБАЧАЄ ІТАЛІЯ ЗРОБИТИ ПЕРШІ УДАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 11. (ТАРС). За повідомленням агентства Ассошіейтед Пресс з Риму, у військових колах вказують, що Італія насамперед зробить напад на англійські і французькі форпости в Середземному морі замість того, щоб виступити проти Франції. На думку агентства, Італія, можливо, почне воєнні дії проти Туніса, Корсіки і Мальти.

АГЕНТСТВО РЕЙТЕР ПРО ЧИСЕЛЬНІСТЬ ОЗБРОЄНИХ СИЛ ІТАЛІЇ

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). Агентство Рейтер повідомляє, що, за наявними відомостями, Італія має тепер армію чисельністю в 1½ млн. чоловік. Італьянські військово-повітряні сили налічують 1.400 літаків першої лінії.

РОЗРИВ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКИМ СОЮЗОМ І ІТАЛІЄЮ

НЬЮ-ЙОРК, 11. (ТАРС). Агентство Ассошіейтед Пресс повідомляє з Преторії (Південно-Африканський союз) про те, що уряд Південно-Африканського союзу оголосив про розторгнення дипломатичних відносин з Італією.

БОМБАРДУВАННЯ ІТАЛЬЯНСЬКИМИ ЛІТАКАМИ ОСТРОВА МАЛЬТИ

НЬЮ-ЙОРК, 11. (ТАРС). Белградський кореспондент агентства Юнайтед Пресс передає повідомлення газети „Време" про те, що італьянські літаки бомбардували острів Мальту. Тепер в Середземному морі між італьянськими кораблями і кораблями англійського і французського флотів відбувається бій.

ІНТЕРНУВАННЯ ІТАЛЬЯНЦІВ НА МАЛЬТІ

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). Агентство Рейтер повідомляє, що всі італьянці, які проживають на Мальті, інтерновані. Італьянські судна, що знаходилися в портах, захоплені.

НОВА ЗЕЛАНДІЯ ОГОЛОСИЛА ВІЙНУ ІТАЛІЇ

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). Агентство Рейтер передає повідомлення з Веллінгтона про те, що Нова Зеландія оголосила війну Італії.

АГЕНТСТВО РЕЙТЕР ПРО СТАНОВИЩЕ НА РІВ'ЄРІ

ЛОНДОН, 11. (ТАРС). Як передає агентство Рейтер, повідомлення про те, що італьянські війська ніби зайняли французьку Рів'єру, були розцінені сьогодні в Парижі як „абсолютно брехливі". Заявляють, що на Рів'єрі „панує повний спокій".

НЬЮ-ЙОРК, 11. (ТАРС). Як повідомляє агентство Юнайтед Пресс з Риму, чекають, що на світанку італьянці вчинять напад на Гібралтар, Мальту і французьку Рів'єру.

СТАНОВИЩЕ У ФРАНЦУЗЬКОМУ МАРОККО

ПАРИЖ, 11. (ТАРС). Кореспондент агентства Гавас повідомляє з Рабата, що, „як тільки звістка про оглошення війни Італією була одержана в Марокко, місцеві власті вжили всіх необхідних заходів, диктованих становищем, що створилося".

АНТИІТАЛЬЯНСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В АНГЛІЇ

НЬЮ-ЙОРК, 11. (ТАРС). За повідомленням агентства Ассошіейтед Пресс, в Лондоні відбулись антиітальянські виступи. В приміщеннях ресторанів, які належать італьянцям, вибиті вікна. Такі ж демонстрації відбувались в Ліверпулі, Едінбургу і інших містах Англії. Демонстранти громлять італьянські магазини і ресторани. В Едінбургу поліція розігнала демонстрантів. В результаті сутички з поліцією є поранені.

Відповідальний редактор
П. КОЛЕСНІЧЕНКО.

ПРИМІЩЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ТЕАТРУ ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ

ГАСТРОЛІ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ОРДЕНА ЛЕНІНА АКАДЕМІЧНОГО ТЕАТРУ ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ УРСР

12. VI — балет „ЛЕБЕДИНЕ ОЗЕРО". 13. VI — опера „ІВАН СУСАНІН".

Для культпоходів ціни на квитки знижені. Початок вистав о 20 год. 30 хв.

ЛЬВІВСЬКА ФІЛАРМОНІЯ — зал консерваторії (вул. Хорущини, 7)

13 червня симфонічний концерт

Диригує Ісак Паїн, соліст-лауреат міжн. конкурсу піаністів у Відні, орденоносець ЯКІВ ФЛІЄР.

Початок о 9 год. 30 хв. вечора. Продаж квитків щоденно в касі консерваторії, ЦТК (вул. Ліндого, 7), готелі „Львів" і поштамті.

ЛЬВІВСЬКА ФІЛАРМОНІЯ прим. Єврейського театру (Сонячна, 23)

13 та 14 червня — 2 гастролі артистки

КЛАРИ ЮНГ

За участю лаур. Всесоюзного конкурсу музвиконавців Л. Андреєва (скрипка) і Я. Райміста (рояль).

ПОЛІТОСВІТНЯ ШКОЛА

почала прийом заяв про вступ до школи,

яка готує районних інспекторів політосвіти, директорів районних Будинків культури, інструкторів Будинків культури і завідуючих сільськими клубами.

Строк навчання три роки.

До школи приймаються особи віком від 18 до 30 років, зі знаннями не нижче семи класів середньої школи.

Вступники складають іспити з таких предметів:

Конституція, українська мова (письмова і усна), математика, географія і природознавство в обсязі 7-ми класів середньої школи.

Ті, що складуть іспити і будуть зараховані до школи, забезпечуються стипендією в розмірі 135 крб. на місяць та гуртожитком.

Заяви про вступ приймаються з 15 червня до 15 серпня 1940 року.

Особам, допущеним до іспитів, після розгляду документів буде сповіщено про явку на іспити. Іспити з 10 по 20 серпня. Навчання почнеться 1-го вересня 1940 року.

При вступі до школи треба подати такі документи: заяву, свідоцтво про освіту (в оригіналі), рекомендацію райкому КП(б)У, райвиконкому, або райнаросвіти, довідку про рік народження, характеристику з місця останньої роботи, детальну автобіографію, довідку від лікаря про стан здоров'я і дві фотокартки, завірені держустановою.

Заяву з документами надсилати по адресу:

ЛЬВІВ, вул. КОХАНОВСЬКОГО, 59. ПОЛІТОСВІТНЯ ШКОЛА.

ЛЬВІВСЬКА ОПТОВА БАЗА

„ГАЛАНТЕРІЯ"

НАРКОМТОРГУ СРСР

повідомляє,

що у Львові відкрито скупні пункти по вул. Сикстуській, 6 і Галицькій, 18.

Пункти купують за готівку різні дивани, килими, гобелени, гардини і порт'єри.

З пропозиціями звертатися особисто або телефоном 276-71.

Висилається також агентів-оцінщиків додому.

Сьогодні в Львівських кінотеатрах

АДРІЯ — „Верхівець з Кабарди".
БАЙКА — „Лікар Айболіт".
БАЛТИК — „100 чоловіків і одна дівчина".
ВАНДА — „Верхівець з Кабарди".
ГРАЖИНА — „Висока нагорода".
ГЛОРІЯ — „Комсомольськ".
КАСІНО — „Юність командирів".
КОПЕРНИК — „Шукачі щастя".
КІНОТЕАТР ХРОНІКИ (кол. „Міраж") — „Роза і Рафаель" та кіножурнали.
МЕТРО — „Далека станиця".
МУЗА — „Василиса прекрасная".
АМПІР — „Арсен".
ПАКС — „Непорушна дружба". На естраді джаз-оркестр.
ПАЛАС — „Лінія Маннергейма".
РАЙ — „Тайга золота".
РІЯЛЬТО — „Волга - Волга".
СВІТОВИД — „Кіноконцерт".
ТОН — „Моряки".
УТІХА — „Молоді капітани".
ХИМЕРА — „Василиса прекрасная".
ЄВРОПА — „Лінія Маннергейма".

Адрес редакції: Львів, Підвальна, 3. — Телефони: Відповідальний редактор 245-74. Заступник редактора 283-47. Відповідальний секретар 245-75. Нічна редакція 107-89. Відділ партійного життя і відділ пропаганди 283-40. Відділ інформації 274-48. Відділ листів і робселькорів 245-73. Відділ радянського будівництва і торгівлі 109-59. Промислово-транспортний відділ 283-41. Сільськогосподарський відділ 122-02. Видавництво 245-76, 265-17. — Друк. „Вільної України", Львів, Підвальна, 3. — Уповн. Облліту № 2109.

Kultura obejmuje masy

Około sto tysięcy czerwonych kącików, lokali i gabinetów klubowych służy w Związku Radzieckim pracującym, dając im możliwość kulturalnego wytchnienia, życia towarzyskiego i wywczasów po całodziennym twórczym wysiłku. Pod opieką i kierownictwem związków zawodowych pozostaje ponad 6 tysięcy klubów robotniczych i kilkaset gmachów klubowych, znanych pod nazwą pałaców kultury. Kluby robotnicze są ośrodkiem wielkiej pracy kulturalnej, oświatowej i politycznej, do której Centrala Związków Zawodowych przywiązuje olbrzymią wagę. W roku ubiegłym WCRZZ przeznaczyła ponad 1600 miljonów rubli na masową pracę kulturalną.

Wielkie te środki nie poszły na marne. Mówi o tem wspaniały rozwój klubów robotniczych, które przyczyniają się znakomicie do wytworzenia nowego radzieckiego poczucia społecznego, są walnem narzędziem budowy nowej radzieckiej kultury.

W roku 1938 urządziły kluby robotnicze ponad 36 tysięcy wieczorów artystycznych, przedstawień i akademij, zorganizowały dziesiątki tysięcy odczytów i konsultacyj. Świetnie rozkwita w klubach amatorstwo artystyczne. Podczas wyborów do Rad Najwyższych w zachodnich obwodach Ukrainy zawitał naprzykład do Lwowa zespół dramatyczny moskiewskiego klubu robotników drzewnych, który zaprezentował nam grę stojącą na najwyższym poziomie. W fabryce imienia Kujbyszewa w Kołomnie rozwija się 40 klubowych kolektywów artystycznych. Zespół robotniczy odegrał tam doskonale całą operę „Cichy Don" Dzierżyńskiego. Kluby robotnicze w ZSRR posiadają ponad 100 własnych orkiestr symfonicznych. Pałace kultury kolejarzy, górników Donbasu, zakładów imienia Kirowa w Leningradzie, zakładów automobilowych imienia Stalina w Moskwie należą do przodujących i mogą poszczycić się wspaniałemi osiągnięciami. W ciągu ostatnich pięciu lat powstało w Związku Radzieckim około 1500 nowych klubów i pałaców kultury.

Również we Lwowie i obwodzie powstał już cały szereg klubów robotniczych i kilka pałaców kultury. Czerwone kąciki wkładają całą swoją ambicję w to, aby stopniowo przekształcić się w prawdziwe kluby robotnicze.

We Lwowie istnieją już 4 pałace kultury, zasługujące choćby ze względu na warunki zewnętrzne w pełni na to miano. Mamy na myśli Pałac Kultury Kolejarzy, Dom Pracowników Łączności, klub pracowników medycznych, mieszczący się w Domu Lekarza i gotowy już do użytku Pałac Kultury imienia Gorkiego pracowników „Promtorgu". Również robotnicy przemysłu skórzanego mają już przy ulicy Zamarstynowskiej piękny lokal. Wzorową inicjatywę rozwija ambitny kolektyw fabryki „Kontakt". Wymienić można również kluby robotników transportu, robotników spożywczych, zegarmistrzów i pracowników fryzjerskich.

Także w obwodzie powstał już cały szereg klubów rejonowych jak również i wiejskich. W Sokalu istnieje klub rejonowy, który na rocznicę 17 września wystawił własnemi siłami sztukę A. Kornijczuka „Platon Kreczet". Ponad 1300 kółek samorodnej twórczości artystycznej obwodu pracuje w zasadzie w nowych, pomieszczeniach klubowych i w czerwonych kącikach. Wszystkie one zmobilizowały się dla godnego uczczenia rocznicy wyzwolenia. W swej codziennej pracy nawiązują żywy kontakt pomiędzy sobą, odwiedzają się wzajemnie, organizują rejonowe olimpjady i występy artystyczne.

Wszystko to stanowi poważny zadatek przyszłego, wielkiego rozwoju życia klubowego, rozwoju kultury radzieckiej i ducha prawdziwego humanizmu komunistycznego wśród najszerszych warstw pracujących naszego obwodu. Pod jednym względem jednak szwankuje jeszcze praca naszych klubów robotniczych. Zbyt mało pulsuje w nich jeszcze prawdziwe życie klubowe, towarzyskie. Organizatorzy klubów rozwijają jeszcze zbyt mało inicjatywy, aby wciągnąć do życia klubowego wszystkich robotników, aby wyławiać z pośród aktywu jednostki uzdolnione, które mogłyby pod każdym względem zastąpić artystyczne siły fachowe. Pod tym względem tylko niektóre kluby wykazały właściwą inicjatywę. We wielu praca artystyczna doznała pewnego zahamowania. W myśl uchwał ostatniego plenum WCRZZ należy obecnie rozwinąć inicjatywę w tym kierunku, aby kluby robotnicze stały się samowystarczalne, aby z pośród przodujących aktywistów dobrać również kierownicze kadry artystyczne.

Józef Płoński

W nowym klubie

Przestronna, jasno oświetlona sala. Odświętnie ubrani, przeważnie młodzi — robotnicy, robotnice. Orkiestra gra do tańca. Wirują pary. Z bocznych pokojów dobiegają odgłosy ożywionych rozmów. Repetycja chóru, ćwiczą muzykanci, próba kółka dramatycznego, stuk kul bilardowych. Nastrój dnia wolnego od pracy. W klubie robotników sześciu fabryk lwowskiego przemysłu skórzanego — zabawa. Zaledwie tydzień minął od otwarcia klubu, a już życie, krępowane przedtem ciasnotą pomieszczeń fabrycznych, płynie ze zdwojoną siłą i rozmachem.

Ciasno było robotnikom fabryk skór i obuwia. Nie było gdzie się zebrać po pracy, poczytać gazety, zabawić się w dzień odpoczynku. Zabrano się więc do remontu klubu. Gmach był czarny, obszarpany, wewnątrz przypominał wszystko raczej, tylko nie klub. Remont trwał przeszło dwa miesiące. Nie mogli się doczekać końca, tak się stęsknili do tego swojego domu. Jeszcze przed otwarciem klubu zbierało się w gotowych już pokojach codzień inne kółko, inny kolektyw. Aż doczekali się.

Brzmi muzyka. Tryska wesołością śmiech młodych dziewcząt i chłopców. Zręcznie przewija się wśród ożywionych i rozbawionych grup postać Józka Duwały. To dawny robotnik 8-mej fabryki skór. Jest duszą klubu. Zjawia się na dole wśród tańczących, to znów w sali gier i w bibljotece. Nagle pojawia się jego jasna czupryna wysoko na balkonie, skąd z dumą obejmuje spojrzeniem oświetloną salę.

Na dole przy kasie rozprawia z przejęciem młodziutka Salomea Handwerker. Zaledwie 3 miesiące pracuje w fabryce obuwia, a tak się oswoiła z robotą, że mianowano ją brygadjerką 50 robotników. Jednocześnie uczy się. Chodzi na kółko sanitarne. Jest przewodnicząca fabrycznego komitetu Czerwonego Krzyża, komsomołką. Czas wolny poświęca klubowi.

Coraz większy jest ruch na sali. Ale nie wszyscy tańczą. W pokoju z lewej pracuje kółko dramatyczne. Kółko jest młode, większość robotników jeszcze nigdy nie występowała. Biorą się jednak do poważnych sztuk. Wystawili już „Dożywocie" Fredry, „Nazara Stodolę" Szewczenki i inne. Teraz już od 5 dni usilnie pracują nad „Świętoszkiem" Moljera. Zadanie nie łatwe, ale podołają. Mówi o tem pewny siebie wzrok kierownika kółka, robotnika 8-mej fabryki tow. Zborowskiego i młodej robotnicy, stachanówki i artystki Basi Biedrońskiej. Wiedzą, że co jak co, ale ich kółko dramatyczne napewno nie zawiedzie. Ani kółko dramatyczne, ani chór, ani orkiestra dęta, ani też sportowcy, bijący rekordy w zawodach piłkarskich i innych. Nie zawiodą tembardziej teraz, gdy mają taki piękny, długo oczekiwany klub, gdy mają wszystkie warunki do pracy kulturalnej, do wszechstronnego rozwijania swoich bogatych zdolności.

L. Rudik

Scena końcowa z dramatu „Potęga ciemnoty" Lwa Tołstoja, wystawionego przez kolektyw lwowskiego Pałacu Kultury Kolejarzy, pod reżyserją tow. W. Ledigera. Foto: M. Potiuka

Piękny sukces

Pałac Kultury Kolejarzy to jeden z najbardziej okazałych gmachów klubowych Lwowa. Okazały trzypiętrowy budynek o nowoczesnej elewacji, pięknej widowni teatralnej i wielu obszernych salach umożliwia prowadzenie pracy klubowej w jak najszerszych rozmiarach. Dzięki temu też rozwinęły się w pałacu kultury liczne koła samorodnej twórczości, obejmujące dziś aktyw artystyczny składający się z około 200 osób. Obok dobrze pracującego zespołu chóralnego pod kierownictwem tow. I. Łukianowa wymienić tu należy dwa kolektywy dramatyczne — polski i ukraiński.

Samorodna twórczość artystyczna pałacu kultury może poszczycić się pięknym i wartościowym sukcesem. Oto polski kolektyw dramatyczny wystąpił ostatnio z premjerą dramatu Lwa Tołstoja „Potęga ciemnoty". Spektakl ten posiadał duże walory artystyczne, był sprawnie i precyzyjnie opracowany i dobrze przemyślany, tak, że poziom artystyczny przedstawienia dorównywał niemal scenie zawodowej. Godzi się to podkreślić tem bardziej, że dramat Tołstoja nasuwa poważne trudności realizacyjne i wymaga dużego i zdyscyplinowanego zespołu utalentowanych wykonawców.

Nader trafny był wybór dramatu. Utwór Tołstoja, uwypuklający w silnych, pełnych dramatycznego napięcia scenach ciemnotę carskiej, przedrewolucyjnej Rosji — jakże żywo przypomina nędzę moralną i materjalną, w jakiej żyły szerokie masy chłopskie w byłej szlacheckiej Polsce.

Z pośród młodych pracowników kolejowych, wykonawców dramatu, wymienić należy t. t. M. Orodonównę, B. Morończyk i M. Morończyk, A. Szurę, E. Bieńkowskiego, K. Strnadla, St. Owoca, J. Majerównę. Wszystko to młodzi miłośnicy sceny, stawiający dopiero pierwsze kroki, jednakże zapał i ukochanie pracy scenicznej umożliwiły im osiągnięcie rezultatów, z których mogą być dumni.

Praca reżyserska tow. W. Ledigera i dekoracje J. Woźniakowskiego zasługują na pochwałę. Spektakl zespołu młodych kolejarzy zasługuje na to, aby pokazać go również w innych klubach.

W. Sławski

Wśród robotników drzewnych

Klub robotników kombinatu tartaczno - parkietowego na Lewandówce gruntownie przygotował się do pierwszej rocznicy wyzwolenia. Kółko dramatyczne klubu przez dłuższy czas pracowało nad wystawieniem sztuki ludowej „Natałka Połtawka", która odegrana będzie na uroczystej akademji w dniu 21 b. m.

Rok pracy socjalistycznej w klubie, mieszczącym się na skraju miasta, wydatnie przyczynił się do wychowania robotników naszego kolektywu. W klubie odbyło się wiele zgromadzeń, referatów i odczytów na tematy aktualne.

Naszą chlubą jest kółko dramatyczne, które odegrało już szereg sztuk teatralnych i faktomontaży. Kółko liczy 25 członków, pracujących z zamiłowaniem nad podniesieniem swojego poziomu artystycznego. Wśród nich wybijają się aktywnością tt. Kulczycki, Bukartyk, Singer, Niemcówna, Prus, Heldówna i inni.

Kierownikiem naszego klubu jest tow. Koczerżat, robotnik fabryczny. Wrócił on niedawno z kursu dla kultpracowników w Moskwie, na który wysłany został przez obkom naszego związku zawodowego. Wzbogacony nabytemi w czerwonej stolicy wiadomościami, zabiera się do zorganizowania jeszcze lepszej pracy w klubie.

Staramy się o to, aby w pełni zrealizować uchwałę 10 plenum WCRZZ i będziemy wytrwale dążyli do podniesienia pracy wychowawczej, wciągając do roboty aktyw naszych robotników i pracowników.

I. Zylberszmit

W SŁUŻBIE RADZIECKIEJ NAUKI

Wszechstronny rozwój kulturalny zachodnich obwodów Ukrainy w pierwszym roku ich przyłączenia do Związku Socjalistycznych Republik Rad nie pominął także dziedziny bibljotekarstwa.

Do czasu wyzwolenia naszego miasta z kapitalistycznego jarzma wegetowało na terenie Lwowa szereg przeważnie małych bibljotek o charakterze półprywatnym, jak naprzykład Bibljoteka Ossolińskich, Bibljoteka Towarzystwa Naukowego imienia Szewczenki, Bibljoteka Baworowskich, Bibljoteka Domu Narodnego, Bibljoteka Żydowskiej gminy wyznaniowej, Bibljoteka Dzieduszyckich. Wszystkie one cierpiały na anemję finansową i pewnego rodzaju uwiąd starczy, który nie dopuszczał do jakichkolwiek inowacyj, do zmian i stwarzania nowych systemów pracy naukowej i techniki bibljotecznej. Wszystko szło trybem i sposobem, który byłby może dobry przed stu laty, kiedy pewna część tych księgozbiorów powstawała.

W krótkim czasie po wkroczeniu do Lwowa zwycięskiej Czerwonej Armji sytuacja wymienionych bibljotek zmieniła się. Losem ich zajęła się kijowska Akademja Nauk USRR, przeprowadziła ich reorganizację, zasiliła wielkiemi funduszami i wprowadziła na zupełnie nowe i dotychczas we Lwowie nieznane tory rozwoju i pracy. Sześć bibljotek, zaledwie dyszących z powodu braku sił bibljotekarskich i funduszów, złączono razem w Lwowskiej Filji Bibljoteki Akademji Nauk USRR. Najwyższa instytucja naukowa USRR wydzieliła ze swojego budżetu wielką sumę, bo około 900.000 rubli na utrzymanie i rozszerzenie złączonych w jeden organizm bibljotek.

Po roku pracy nasza instytucja naukowa może poszczycić się następującemi wynikami:

Kiedy we wrześniu 1939 roku złączone obecnie księgozbiory liczyły razem około 770.000 tomów, to po roku liczba ich wzrosła do 1,500.000 czyli zwiększyła się o ponad 100 procent. Znaczna część przybytków, to cenne bibljoteki prywatne, które przeszły pod zarząd państwowy. Osobna brygada wykwalifikowanych pracowników bibljotecznych natychmiast porządkuje je wedle specjalnego planu i udostępnia czytelnikom.

Drugiem źródłem pomnożenia zbiorów jest pełny egzemplarz obowiązkowy wszystkich druków, jakie pojawiają się na całym olbrzymim terenie ZSRR. T. zw. „Kniżnaja Pałata" w Moskwie, w której koncentruje się cały ruch wydawniczy Związku Radzieckiego posyła codziennie do lwowskiej bibljoteki kilka, kilkanaście a czasem nawet i kilkadziesiąt sporych pakietów książek i czasopism publikowanych w językach wszystkich narodów ZSRR. W pierwszem półroczu bieżącego roku z tego źródła przybyło do bibljoteki nie mniej jak 25.000 druków.

Jeszcze jedno źródło zwiększenia bibljoteki to zakupno książek. Tą drogą dostają się do magazynu nieraz bardzo cenne druki, unikaty, zbiory rękopisów, cenne zbiory korespondencji wybitnych osób n. p. Franka, Kociubińskiego, Stefanyka, Kobylańskiej, Łesi Ukrainki, zbiór Makoweja Maczulskiego i in.

Obok pracy w obrębie swych gmachów i zbiorów, bibljoteka prowadzi intensywną masową pracę w formie wykładów, wieczorów literackich, poświęconych ważnym zdarzeniom lub wybitnym postaciom (Franko, Gorki, Goldfaden i inni) organizuje wystawy n. p. z powodu stulecia „Kobziarza" Szewczenki, dla naukowej sesji Akademji jaka odbyła się we Lwowie w początkach czerwca br., dla uczczenia rocznicy wkroczenia Czerwonej Armji i inne. Obecnie przygotowuje się już wielką wystawę dla upamiętnienia 85 rocznicy śmierci Adama Mickiewicza. Równocześnie dobiegają końca prace organizacyjne naukowej sesji, poświęconej pięćsetleciu wynalazku druku. W sesji wezmą udział obok uczonych lwowskich także specjaliści z Kijowa, Leningradu, Moskwy i Charkowa. Bibljoteki rozpoczęły już pracę wydawniczą. Jako pierwszy tom ukazała się bibljografja materjałów do wejścia Czerwonej Armji na terytorjum byłej Zachodniej Ukrainy i poczynań władz radzieckich w ciągu pierwszego roku pracy.

Należy dalej podkreślić, że podczas gdy we wrześniu ub. r. personel wszystkich wymienionych na początku zakładów nie dochodził nawet do cyfry 40 osób, dziś liczba pracowników lwowskiej bibljoteki Akademji Nauk dochodzi do imponującej liczby 160 osób,

Dyrekcja instytucji dokłada starań, by zbiory jaknajbardziej i jak najpraktyczniej udostępnić całemu społeczeństwu. W tym celu obok głównej pracowni naukowej powstają specjalne oddziały i gabinety, naprzykład marksistowski, geograficzny, muzyczny, sztuk pięknych, starych druków i rękopisów, fotograficzny, restauracji starych domów. Pięknie zorganizowano i rozbudowano oddział konsultacji, gdzie szereg specjalistów udziela bezpłatnie wszystkim zgłaszającym się porad naukowych w sprawie doboru materjałów bibljograficznych.

Z innych ważnych udogodnień należy przytoczyć fakt, że pracownie i czytelnie, które dawniej były otwarte po 4–7 godzin dziennie, natomiast w czasie wakacyj i wszystkich świąt były zamknięte, obecnie otwarte są codziennie po 12 godzin dziennie (od 10 rano do 10 wieczór). W ten sposób mogą z nich korzystać wszyscy ci, którzy po ukończeniu pracy pragną sięgnąć po skarby nauki.

Tak więc bibljoteka Akademji Nauk stała się w krótkim czasie ważnem ogniskiem pracy naukowej w naszem mieście, ośrodkiem kształcącym nowego uświadomionego obywatela wielkiej krainy zwycięskiego socjalizmu.

W. Wisłocki
sekretarz naukowy Bibljoteki Akademji Nauk USRR we Lwowie

W BORYSŁAWSKICH KOPALNIACH OZOKERYTU

NASZE ZWYCIĘSTWO

W kopalni wosku pracuję już od lat ośmiu.

Chociaż jestem młody, poznałem co to nędza i głód. Przez długi czas byłem bezrobotny. Dostawałem zasiłek groszowy — za mały żeby żyć, za duży, żeby umrzeć. Zasiłek należało odrabiać. Pracowałem na robotach przy szosie. W słotę i mróz tłukłem od świtu do nocy kamienie. Myślałem nieraz czemu to dla nas robotników, taka ciężka dola. Marzyłem wówczas o lepszem życiu.

Marzenia wydawały się niezi-szczalne. Kopalnia zamierała. Redukcje, ciągłe redukcje. Myślałem, że już w kopalni nigdy pracować nie będę.

Przyszła zawierucha wojny. Zatopiono kopalnię. A więc — myślałem — niema już żadnej nadziei.

Aż tu naraz rozeszła się wiadomość: Czerwona Armja przekroczyła granicę. Jeszcze dni kilka i witaliśmy Czerwoną Armję w Borysławiu, Drohobyczu.

Nad naszem zagłębiem stała łuna pożarów. Paliły się rafinerje, składy nafty, benzyny. Wraz z Czerwoną Armją rzucili się ludzie na ratunek. Chodziło przecież o nasze warsztaty pracy.

Kopalnia wosku została uruchomiona. Poszedłem do roboty. Pracowałem początkowo na dniówkę. Później przy wózkach. Aż wzięli mnie na topiarnię. Podjęliśmy między sobą współzawodnictwo socjalistyczne. Praca szła nam coraz lepiej. Wytapiałem 2,5 normy na zmianę.

Przed jakimś miesiącem przeczytałem wezwanie najlepszych robotników naftowych o współzawodnictwo socjalistyczne ku czci 17 września, rocznicy naszego wyzwolenia. Pomyślałem sobie, że ten dzień, dzień naszego zwycięstwa musimy i my jak się patrzy powitać. Wraz z tow. Władysławem Kacelakiem postanowiliśmy wyrobić 4 normy.

7 września stanęliśmy do pracy jak zwykle. Uprzednio przygotowaliśmy miejsce pracy, narzędzia, łep, żeby po nic nie biegać w czasie pracy. Dotychczas jeden topiarz obsługiwał dwa kotły. Ja z Władkiem wzięliśmy do obsługi 6 kotłów. Praca szła nam dobrze. Jeden pomagał drugiemu. Ledwie załadowaliśmy jeden kocioł, zamieszaliśmy drugi, już w innym gotował się wosk, trzeba było go zbierać. I tak przez 8 godzin. Norma wynosi 27 kilogramów wosku na jednego robotnika. Gdy skończyła się szychta, zważono nasz urobek. Daliśmy z Kacelakiem 354 kg. wosku, a więc po 658 procent normy każdy. Zarobiliśmy tego dnia po 230 rubli 30 kop. Kawał grosza. Ale nie o pieniądz nam chodziło, choć często teraz zarabiamy po 1300-1400 rubli miesięcznie. Wydać tego nijak nie mogę, choć na jedzenie, ubranie, na kino ani sobie, ani żonie, ani rodzicom nie żałuję. Pracowałem, bo jest we mnie teraz chęć do roboty, taka radość, że robota mi się w ręku pali. A tu jeszcze myślałem, że to na dzień naszego zwycięstwa, że to już niema fabrykantów i innych krwiopijców, człowiek, co rzetelnie pracuje, ma szacunek i poważanie. I o tem także myślałem, że towarzysz Stalin o nas wszystkich dba, każdego otacza opieką.

Przychodzą teraz do mnie ludzie i pytają: w jaki to sposób 7 norm wyrobiłeś? A mnie aż dziwno, że pytają. Przecież znają mnie od maleńkości. Czy ja dawniej, za kapitalistów, tylebym wyrobił, choćby niewiem jaką chcieć nagrodę wymyśleć? Pewnie, że nie.

Całemi dniami, nocami myślałem w jakiby to sposób zwiększyć wytop wosku, aż mi głowa pękała od tylu myśli. Gdyby to człowiek miał tak więcej nauki! Staneliśmy razem z Władkiem Kacelakiem we dwóch do 6 kotłów i pokazaliśmy że można więcej wyrobić, bo to dla naszego zwycięstwa.

Włodzimierz Potoczniak

IDZIEMY NAPRZÓD

Kilka jest tylko kopalń wosku ziemnego na świecie. Kopalnia w Borysławiu należy do najstarszych. Pokłady wosku są tu bardzo bogate. Na rynkach światowych wosk ziemny należy do artykułów bardzo poszukiwanych.

Jakże fatalna była tu gospodarka! Teren zniszczony, podziurawiony jak sito. Tu kiedyś eksploatowano wosk, kopiąc prymitywne jamy, studzienki. Było ich tu na terenie 40 hektarów 10—12 tysięcy!

W pierwszych latach tego stulecia spółka akcyjna dla eksploatacji wosku ziemnego „Borysław" zbudowała wprawdzie mniej więcej nowoczesne kopalnie, jednak mechanizacji nie było żadnej. Wszystko oparte było na pracy rąk ludzkich. Przecież ręce robocze były takie tanie...

Zabudowy nie stosowano. Niższe horyzonty ulegały stopniowo zawaleniu.

Później, w 1924 roku, kalkulacja kapitalistyczna spowodowała zatopienie drugiej kopalni. To nic, że setki rodzin górniczych skazane zostały na głód.

Kopalnia stopniowo ulegała coraz większej ruinie.

W czasie wojny polsko - niemieckiej zatopiono i pierwszą kopalnię.

W końcu września oddziały Czerwonej Armji, witane radośnie przez górników, wkroczyły do Borysławia.

Rychło wzięto się do odbudowy kopalni. Wkrótce, dzięki ofiarnej pracy górników, odwodniono horyzonty 140 metrów i 180 metrów kopalni Nr. 1 i przystąpiono do eksploatacji.

Początkowo było ciężko. Brakło narzędzi i instrumentów, brakło lin, nie było odzieży ochronnej ani obuwia dla górników, brak było wszystkiego.

Lecz czego nie pokona wola bolszewicka, pomnożona przez entuzjazm mas robotniczych, które poczuły, że są kowalami własnego szczęścia.

Dziś już wiele trudności mamy poza sobą. Wystarczy rzucić okiem na krzywą wzrostu produkcji. Uporczywą pracą, osiągaliśmy wciąż nowe zwycięstwa.

Plan produkcji za pierwsze 8 miesięcy wykonaliśmy w 100,6 proc., mimo, że w I-ym kwartale mieliśmy poważny niedobór i plany podnoszono nam z miesiąca na miesiąc. W sierpniu daliśmy 113,5 procent, poważnie zwiększonego planu.

Rośnie wydajność pracy. W styczniu 1940 roku przeciętne wydobycie dzienne pracującego w kopalni wynosiło 1.85 kg., w sierpniu 2.71 kilograma.

Ponad 400 robotników znalazło w tym czasie robotę w naszej kopalni.

Obecnie odbudowujemy kopalnię Nr. 2, kończymy budownictwo instalacyj podziemnych, wyciągu. Budujemy sortownię, zainstalowaliśmy pompę centrofugalną, w tych dniach kończymy remont urządzeń kopalnianych, odwodniliśmy horyzont 125 metrów. 17 września, dzień tak pamiętny dla narodów zachodnich obwodów USRR wyznaczono jako początek roboty górniczej.

Nie zapominamy również o polepszeniu warunków pracy robotnika. Stworzona zostaje górnicza brygada ratunkowa złożona z 18 osób, która w każdej chwili zjawi się tam, gdzie powstałoby jakieś niebezpieczeństwo dla robotników. Zorganizowaliśmy na kopalni punkt medyczny. Na pierwszej kopalni budujemy łaźnię dla robotników. Jeszcze przed 17 września skończyliśmy budowę pięknego klubu dla naszej załogi.

Taki jest wykaz faktów — niepełny zresztą, — zaszczytny wykaz kolektywu kopalni „Ozokeryt".

Poza temi cyframi, poza tym wykazem faktów ukrywają się czyny ludzi i ich bohaterskie nieraz wysiłki.

Wczorajsi niewolnicy kapitału, którzy harowali 14—18 godzin na dobę za nędzne 1,5—2—3 złote dziennie, przekształcają się w świadomych budowniczych socjalizmu.

19 robotników wysunęła władza radziecka na odpowiedzialną robotę. Wśród nich są tacy towarzysze jak Adamowski, stary robotnik kopalni, dziś wysunięty na dziesiętnika topiarni. Tow. Adamowski zorganizował jedną z najlepszych zmian topiarzy, stale, znacznie przekracza plan wytopu wosku, troskliwie dba o wskaźniki jakościowe. Są tacy ludzie, jak tow. Kozołowicz, dawniej niefachowy robotnik, przez długie lata bezrobotny, dziś wysunięty na stanowisko naczelnika oddziału; tow. Kozołowicz dobrze sobie radzi z powierzoną mu pracą, jest pracownikiem pełnym energji. Są tacy ludzie, jak towarzysze Kiryk, Pawliszak, Dmytro Łysiak, Stefan Łysiak, Tokar i wielu innych. Są oni prawdziwą dumą naszej kopalni.

Przodujący ludzie naszej kopalni zrozumieli, że dźwignią budownictwa socjalistycznego jest natchnione wiarą w dzieło Lenina—Stalina współzawodnictwo socjalistyczne.

Dziś w grupowem i indywidualnem współzawodnictwie socjalistycznem bierze udział 490 robotników t. j. ogromna większość tych, którzy pracują bezpośrednio w produkcji wosku. Sławą okryli się nasi najlepsi stachanowcy, topiarze wosku, Włodzimierz Kacelak i Włodzimierz Potoczniak.

W tych dniach ustalili oni nowy rekord produkcji, dając 658 proc. normy. Dziesiątki i setki innych górników i topiarzy przekracza normy dwu - trzykrotnie. Liczba szturmowców i stachanowców rośnie nieustannie.

Poprawiło się i położenie materjalne naszych robotników. Przeciętny zarobek stanowi blisko 430 rubli, lecz dziesiątki i setki robotników zarabia 600, 800, — niemało — po 1000—1400 rubli miesięcznie. Wielu robotników, którzy dawniej mieszkali w straszliwych, cuchnących norach, do których przeciekał deszcz, przeniosło się do jasnych, czystych mieszkań.

Oglądam się wstecz i jakoś dziw człowieka bierze. Jaka martwota panowała tu niespełna rok temu! A dziś kipi, bujnie przelewa się od brzegu do brzegu nowe, młode życie. I tyle u ludzi radości życia, twórczej radości, radości tworzenia nowego, socjalistycznego życia.

Na rok przyszły rząd postawił przed nami zadanie podwojenia produkcji. Pytałem naszych robotników: — No, jak tam chłopcy, — podołamy?

— Damy radę, niech już was o to głowa nie boli, towarzyszu-dyrektorze.

A jeśli tak mówią, nie wątpię, że plan zostanie wykonany.

M. A. Krajnikow

DLA NASZEJ OJCZYZNY

Gdy tylko kopalnię uruchomiono, stanąłem do pracy wraz z wielu innymi robotnikami, którzy tak długo czekali na słowo, że już nigdy i dla nikogo pracy nie zbraknie. Aż usłyszeli je z ust bolszewików.

Zacząłem pracować jako topiarz. Po miesiącu za szturmową pracę zostałem dziesiętnikiem. Nie żałowałem trudu, żeby moja zmiana była w pierwszych szeregach.

W dniu 1 maja, kiedy po raz pierwszy obchodziliśmy nasze robotnicze święto wolni i szczęśliwi, dostałem nominację na naczelnika oddziału topiarni.

Zabrałem się do pracy z oddaniem i z takim zapałem, że wyrównało to w pewnej mierze brak szkoły, brak wiedzy. Oddział topiarski jest dziś jednym z najlepszych. Pracuje w nim 230 robotników, podzielonych na 8 brygad. Na czele każdej brygady stoją najlepsi topiarze-stachanowcy i szturmowcy. Pomogli mi zorganizować pracę tak, że cała załoga topiarni, pracuje zgodnie i w sposób zgrany, kierując wszystkie swoje wysiłki na podniesienie produkcji. Wszyscy topiarze biorą udział w współzawodnictwie socjalistycznem imienia 17 września. W umowie o współzawodnictwie postanowiliśmy powitać rocznicę naszego wyzwolenia wytopem, jakiego nasza topiarnia dotychczas nie znała. A co potrafią nasi topiarze, pokazali towarzysze Kacelak, Potoczniak, Skryń, Soboń, Egert, Germandorfer. Dziś większość topiarzy wykonuje normy w 200 proc. i więcej. Z miesiąca na miesiąc wykonujemy z nadwyżką zwiększane wciąż plany. Niema w tem nic dziwnego: znaleźliśmy wreszcie swoją ojczyznę; pracujemy więc dla niej ile tylko nam sił starczy. A płaci nam ona hojnie. Ani porównać naszych obecnych zarobków z dawnemi. Topiarze zarabiają teraz od 400 do 1600 rubli miesięcznie. I coraz więcej jest takich, którzy zarabiają 1000 rubli i więcej. Niema miesiąca, żeby dziesiętnicy topiarni nie byli premjowani za wykonanie z nadwyżką planu produkcji.

Nieraz przypominam sobie, jak to żyłem jeszcze tak niedawno. Mieszkałem z rodziną w maleńkiej ciemnej dusznej klitce. Jeszcze jako kilkunastoletni chłopak poszedłem do pracy na kopalnię wosku. Pracowałem tu jako niefachowy robotnik po 10 i więcej godzin dziennie za nędzne 1.50 zł.

Ciężkie życie i walka klasowa nauczyły mnie wiele. Pojąłem wkrótce, gdzie jest prawda — wstąpiłem w szeregi nielegalnego komsomołu. Pracowałem nielegalnie, organizując młodych robotników do walki. Policja i szpicle polscy tropili mnie, aresztowano mnie i wpakowano do więzienia. Gdy wyszedłem na wolność zabrałem się do pracy z jeszcze większą energją. Znowu areszt, znowu więzienie. W 1938 roku wyrzucono mnie ostatecznie z kopalni wosku. Zostałem bezrobotny. Nie miałem czem opłacać komornego, straciłem więc dach nad głową.

A dziś dała mi władza radziecka mieszkanie jasne, czyste, słoneczne. Dała mi pracę. Z bezdomnego bezprawnego włóczęgi stałem się znów człowiekiem, obywatelem. A czy tylko ze mną tak się stało? U nas w Borysławiu tysiące ludzi uzyskało pracę, 1000 rodzin robotniczych, gnieżdżących się w strasznych norach, w lepiankach, gdzieby dobry gospodarz świni nie wprowadził, wprowadzono do mieszkań czystych i jasnych.

I dlatego i ja i wszyscy tutaj pracujemy, nie szczędząc sił, bo chcemy, aby ojczyzna nasza była jeszcze bogatsza, jeszcze mocniejsza, bo chcemy, aby i dla robotników, którzy dzisiaj są jeszcze w jarzmie kapitału, zaświtała jutrzenka wolności i szczęścia.

Ilko Kozołowicz

Brygada topiarzy

Dobrze mi idzie robota. Rzadko kiedy można spotkać tak zgrany kolektyw jak moja brygada, jesteśmy jak jedna rodzina. Bo jak nasza kopalnia jeszcze należała do kapitalistów, co siedzeli po Wiedniach i Paryżach, to czy był strajk, czy co innego — ja zawsze brałem w tem udział. Wiedzą ludzie, że oko mi polskie szpicle wybili, żebra i nogi połamali, a o sprawę robotnika upominać się umiałem. To też mam wiarę u ludzi. A gdy dziesiętnik wiarę i posłuch ma u ludzi, to robota dużo lepiej idzie.

Zorganizowałem pracę tak, żeby robotnik pracował bez żadnych postojów pełne 8 godzin. Zawsze staram się, aby lep i inny materjał był przygotowany. Jeśli zdarza się, że sztreka nawali i na czas materjału nie dostarczą, natychmiast sami bierzemy się do roboty i materjał musi być.

Zorganizowałem współzawodnictwo socjalistyczne. Robotnicy naszej brygady zobowiązali się w umowie o współzawodnictwie ku czci 17 września dać 120 proc. naszego planu, oraz podnieść normę zawartości wosku czystego w pszonie z 48,5 proc. na 50 proc. I wszyscy rzetelnie wykonują swoje zobowiązania. Towarzysze W. Krawczyński, M. Adamowski i wielu innych przekraczają z górą dwukrotnie swoję normy. Robotnicy mojej brygady — towarzysze W. Kacelak i W. Potoczniak pokazali co potrafią nasi topiarze. 7 września osiągnęli niepobity dotąd przez nikogo rekord, dając w ciągu jednej 8-godzinnej szychty ponad 6,5 normy każdy.

Tak rzetelną pracą moja brygada zdobyła sobie przodujące miejsce. Dobrze się pracuje w takiej brygadzie.

Bronisław Adamowski

W centralnej topiarni

Często starsi robotnicy bywają konserwatywni i niechętnie przyjmują nowinki. Nie mogę tego powiedzieć o robotnikach mojej brygady, choć niemało w niej takich, którzy mają za sobą 40 i 50 lat pracy. Towarzysze Soboń, Egert, Germandorfer, chociaż dźwigają szósty lub siódmy krzyżyk na plecach, nie dają się wyprzedzić przez młodszych i stale, systematycznie przekraczają swoją normę dwukrotnie. To prawdziwa stara robotnicza gwardja. Mówią o nich niekiedy żartobliwie „tysiącznicy", bo nigdy prawie mniej niż 1000 rubli miesięcznie wypłaty nie biorą.

Niewiele w tyle poza nimi idą topiarze t. t. Podgórski, Kamerman, Krajcner, którzy swoją normę wykonują w 150—180 procentach.

Pracują u nas i kobiety. Towarzyszka Marja Szuba, która pracuje na kopalni dopiero od kilku miesięcy, już opanowała swój zawód topiarza, czego daje dowody przekraczając swoją normę blisko półtorakrotnie.

Licząc w swoich szeregach takich szturmowców, nasza brygada swoje plany wykonuje z nadwyżką i do rocznicy naszego wyzwolenia przyszła z niemałemi sukcesami.

O. Bloch

Z suteryn do mieszkań

Miasto płynnego złota — tak nie bez słuszności mówiono o Borysławiu. Miljony i dziesiątki miljonów wyciskali rok rocznie kapitaliści angielscy, amerykańscy, francuscy, polscy z pracy tysięcy robotników.

Nikt jednak ani z rządów dawnej pańskiej Polski, ani z tych, co osiągali miljonowe zyski z pracy robotników borysławskich nie pomyślał o tem, żeby dać im czyste, przestronne i jasne mieszkania. Lecz setki i tysiące robotników borysławskich gnieździło się wraz z swoimi rodzinami w norach, które trudno nazwać mieszkaniami, w ciemnych wilgotnych suterynach bez światła elektrycznego, bez wygód. Mieszkali tak obok pięknych pałaców, will i kamienic kapitalistów, dyrektorów i dygnitarzy sanacyjnej Polski.

W ciągu ubiegłego roku władza radziecka wysiedliła 93 rodziny byłych kapitalistów i dygnitarzy. Znalazły się tam schludne mieszkania dla tysiąca rodzin robotniczych. Tak np. mieszkanie byłego kapitalisty Węgrzynowskiego przy ulicy Mroźnickiego 25 zajęły 2 rodziny robotników, w tej liczbie tow. Florjana Prużyńskiego, który mieszkał w izdebce bez podłogi przy ul Cerkiewnej.

Bezdomny poprzednio tow. Kozołowicz, robotnik kopalni wosku, który później wysunięty został na stanowisko naczelnika cechu, podobnie jak i szereg innych robotników kopalni wosku, zamieszkał w jasnym, przestronnym, czystym mieszkaniu.

Takie są pierwsze kroki władzy radzieckiej w dziedzinie poprawy sytuacji mieszkaniowej robotników borysławskich.

L. Krzemień

Сесія Академії наук УРСР у Львові

7 червня

Вечірнє засідання

Вчора в головному залі Львівського державного університету вперше за час існування українського старовинного міста, розпочала роботу чергова сесія Академії наук Української Радянської Соціалістичної Республіки.

Як великого свята, чекали академіки, вчені, наукові працівники Львова, трудящі міста, області, всіх західних областей України приїзду до Львова академіків і наукових працівників.

В стінах університету, де до приходу героїчної Червоної Армії процвітав шовінізм, де сини польських панів розгнуздано знущались з студентів-українців, особливо з бідняків, коли вони потрапляли до університету, де в молоді витравлювалось все, що є найкращого в людині, тепер вперше працює сесія Академії наук УРСР — найкращих, найславетніших вчених нашої країни.

До початку відкриття сесії ще немало часу, а зал заповнений: тут 55 академіків і наукових працівників, понад 160 професорів і викладачів вищих учбових закладів Львова, письменники, педагоги, журналісти.

Дзвінок насторожує зал. За столом, оздобленим квітами, появляються Президент Академії наук УРСР академік О. О. Богомолець, академіки Палладін, Студинський, Калінович, Кримський, Філатов.

Академіки (зліва направо) А. А. Сапегін, О. О. Богомолець, М. С. Возняк, В. П. Філатов, К. Й. Студинський, В. Г. Щурат, М. Д. Стражеско біля Львівського державного університету ім. Івана Франка. Фото Я. Савки.

Промова Президента Академії наук УРСР академіка О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

Відкриваючи сесію академії, президент поздоровляє академіків, професорів, наукових працівників, всіх, що зібрались, з відкриттям сесії у Львові.

Сьогодні, — говорить О. О. Богомолець, — урочистий день для української науки і культури. Сьогодні ми відкриваємо першу сесію львівських відділів інститутів Академії наук УРСР.

На протязі шести століть пригноблений український народ колишньої Західної України був позбавлений можливості вільно будувати свою національну культуру, був позбавлений будьяких політичних прав, не мав можливостей ні наукового, ні культурного розвитку.

Возз'єднання Західної України з Українською Радянською Соціалістичною Республікою відкрило безмежні можливості для розвитку культури національної за формою, соціалістичної за змістом.

Велика Жовтнева соціалістична революція визволила науку від пут капіталізму і поставила її на службу народам Радянського Союзу, створивши нечувані можливості для її розвитку і озброївши радянських вчених єдиним, справжнім науковим методом діалектичного матеріалізму.

Відірваність колишньої Західної України від Радянського Союзу не давала змоги нашим братам стежити за розквітом на Україні науки і культури. Зокрема, їм мало що було відомо про Академію наук Радянської України.

Далі академік О. О. Богомолець знайомить присутніх з тим, що являє собою тепер Академія наук Української Радянської Соціалістичної Республіки.

— Основною структурною одиницею Академії наук, — говорить Президент, — є науково дослідчі інститути. Ці інститути об'єднані і працюють під керівництвом чотирьох відділів Академії наук.

До відділу фізико-хімічних і математичних наук, належать Інститути математики, фізики, фізико-технічний Інститут, Інститут хімії, Інститут органічної хімії і технології, Інститут фізичної хімії, Інститут біологічних наук, новоутворений Інститут мінеральної сировини та Гравіметрична обсерваторія.

До відділу біологічних наук належать: Інститут ботаніки, Інститут зоології, гідробіологічний Інститут, Інститут біохімії, Інститут мікробіології, Інститут клінічної фізіології та Карадагська біологічна станція в Криму.

Відділ технічних наук складається з Інституту електрозварювання, Інституту будівельної механіки, Інституту гідрології, Інституту гірничої механіки і новоутворених наприкінці 1939 року — Інституту енергетики та Інституту металургії.

Відділ суспільних наук об'єднує: Інститут економіки, Інститут археології, Інститут історії України, Інститут мовознавства, Інститут української літератури ім. Т. Г. Шевченка, Інститут Українського фольклору та Кабінет по вивченню єврейської радянської культури, мови і фольклору.

Крім цього, є бібліотека Академії наук, що налічує коло 6 мільонів томів і є одною з найбагатших бібліотек нашого Союзу і всього світу.

Характеризуючи ріст числа наукових працівників, яких виховує Академія, академік Богомолець говорить:

— Академія наук УРСР налічує у своєму особовому складі 2606 осіб, з них наукових працівників — 972. Вчений ступінь доктора і кандидата наук мають 379 осіб, до 200 аспірантів.

Велика кількість аспірантів і молодих наукових працівників свідчить про енергійну роботу Академії наук по підготовці висококваліфікованих наукових кадрів.

В минулому році Академія наук значно поширила склад висококваліфікованих наукових працівників. Проведено вибори дійсних членів і членів-кореспондентів Академії наук.

Тепер Академія наук охоплює і може працювати майже в усіх головних галузях науки.

— За 10 років, — зазначає академік О. О. Богомолець, — на протязі яких я маю безпосереднє відношення до праці Академії наук УРСР, як її президент, бюджет Академії збільшився в 40 раз. Але змінились не тільки матеріальні можливості наукової роботи. Сама робота зазнала глибоких змін. Не без боротьби з пережитками буржуазної ідеології в науці, вчені Академії наук УРСР досягли цієї перебудови. Лише поступово було досягнуто плановості в науковій роботі.

Але тепер вже не тільки не чути голосів, що планування наукової праці нібито обмежує можливості наукової творчості, але вже й нема більш вчених, які вважали б за можливе працювати без попереднього планування своєї роботи.

Другим важливим зрушенням у роботі Академії наук є те, що вона зараз охоче шукає теми для своєї дослідчої праці в практиці життя, в практиці нашого соціалістичного будівництва.

За останній рік Академія наук УРСР зробила ще один важливий крок вперед, почавши застосовувати метод комплексної розробки проблем у своїй дослідчій діяльності. Не підлягає сумніву, що така колективізація творчої наукової праці, що дає можливість притягнути до розробки однієї важливої проблеми декілька інститутів і охопити проблему всебічно, — є запорукою успіху праці.

Наукові працівники Академії наук усвідомили величезну відповідальність, що лежить на них перед нашою радянською громадськістю, усвідомили грандіозність завдань, що стоять перед нашою радянською наукою.

Виконуючи вказівки геніального вождя товариша Сталіна, наука стала глибоко демократичною. Вона не відгороджується від народу, а служить народові, допомагає йому в його творчій роботі, в будівництві нового соціалістичного суспільства.

Після приєднання областей колишньої Західної України до УРСР, у Львові утворені відділи інститутів суспільних наук: Інститут економіки, Інститут історії України, Інститут археології, української літератури, мовознавства і українського фольклору.

На сесію відділів інститутів, Відділу суспільних наук у Львові прибули видатні вчені Академії наук УРСР. Вони зроблять ряд доповідей, які конкретно і яскраво покажуть не тільки досягнення науки на Україні в галузі наук технічних, біологічних, медичних, але й дадуть приклади того безпосереднього зв'язку високої наукової теорії з практикою життя, з практикою соціалістичного будівництва, який зараз покладено в основу наукової роботи в усьому Радянському Союзі, зокрема, і на Україні.

Далі академік Богомолець, вітаючи представників науки західних областей України, закликає їх до спільної праці з великим колективом Академії наук Української Радянської Соціалістичної Республіки на користь розвитку української науки і культури, національної за формою, соціалістичної за змістом, на користь соціалістичного будівництва.

Закликаю — говорить академік О. О. Богомолець — віддати всі свої сили на користь остаточної перемоги великої справи Леніна—Сталіна!

Хай живе вільний український народ!

Хай живе возз'єднана Українська Радянська Соціалістична Республіка, невід'ємна частина великого Союзу Радянських Соціалістичних Республік!

Хай живе Комуністична партія і наш великий вождь товариш Сталін!

***

Після промови Президента Академії наук УРСР академіка О. О. Богомольця, сесія заслухала доповідь академіка К. Й. Студинського — „Василь Стефаник“ і доповідь академіка А. Е. Кримського — „До питання про історію хозарів і їх мову“.

Сьогодні сесія продовжує роботу.

Вчора у Львові відкрилась сесія Академії наук УРСР. На фото: в залі засідань сесії. Фото Я. Савки.

Піклуватися про споживача

(Огляд листів)

„Радянська торгівля — наша рідна, більшовицька справа". Ці слова великого вождя народів товариша Сталіна зобов'язують працівників торгівлі працювати наполегливо і сумлінно, пам'ятаючи про свій перший обов'язок — всебічне задоволення інтересів споживача.

На жаль, про це забувають керівники торгових організацій Львова, вважаючи, очевидно, що їх робота обмежується кількісним виконанням планів товарообороту. Про те, що ховається за втішними цифрами, вони не турбуються. Однак, про це добре знають трудящі, споживачі, які в численних листах до редакції висловлюють своє справедливе обурення неподобствами, що є в окремих магазинах, буфетах, ларках міста.

Інтендант III рангу тов. Трифонов розповідає, що в більшості буфетів міста продають пиво з нагрузкою. Тобто, щоб одержати бокал пива, ви мусите обов'язково купити закуску до нього, або якийсь інший товар на певну суму. Що це за примусовий асортимент, хто дав право застосовувати давно засуджені антирадянські методи торгівлі?

Багато нарікань на обважування і обмірювання. Тов. Міщенко пише, що в магазині № 2 кооспілки сельтерську воду без сиропу продають по 20 копійок за склянку, перевищуючи прейскурантну ціну в чотири рази. Крім того, і воду, і пиво систематично недоливають до встановленої міри. В цьому ж листі тов. Міщенко наводить приклади самовільного підвищення цін і на інші товари. Так, в деяких магазинах міськхарчторгу сірники продають по 10 — 15 копійок за коробку, булочки замість 32 коп. по 35 — 40 коп.

Тільки зневагою до споживача можна пояснити той факт, що в показовому універмазі (вул. Трибунальська) найбільш ходові товари, як мануфактура, взуття, посуд, продають вранці, коли переважна більшість населення працює, години торгівлі (з 9 до 5) збігаються з робочим часом. Через це товари потрапляють не до споживачів, а до рук спекулянтів.

По вулиці Жовківській в приміщенні беконно-консервного заводу міститься бакалійна крамниця міськхарчторгу № 1. Завідуючий крамницею чомусь вирішив перетворити її на закритий розподільник заводу. І коли сюди приходять робітники сусідньої фабрики кави, то він, або зовсім відмовляється продавати їм товари, або примушує купувати з нагрузкою. Про це повідомляє в своєму листі до редакції тов. Стражнюк.

Безсоромно обдурюють покупців в багатьох магазинах міськхарчотогру № 2. Завідуючий райторгвідділом Залізничного району тов. Качко розповідає в листі про наслідки перевірки, проведеної в магазинах району. Виявлено, що хліб продають переважно штуками, а не за вагою. При чому, в кожній буханці не вистачає 120 — 130 грамів. В постачанні товарами першої необхідності: м'ясом, овочами і хлібом — часті перебої. Хліб розподіляється нерівномірно. Так, в одній крамниці можна знайти лише білий хліб, в іншій — виключно житній. Це викликає законне незадоволення покупців.

Багато магазинів користуються неперевіреними вагами. В крамниці № 225 до кожної ваги в 500 грамів не вистачає 20 грам. Завідуючі крамницями дуже рідко заглядають до книги скарг; скарги залишаються не розглянутими і без відповіді протягом кількох місяців.

Таких фактів зневажливого ставлення до споживачів, обурливого нехтування законними їх вимогами можна було б навести ще багато. Але і цих досить, щоб нагадати працівникам прилавку про їх прямі обов'язки. Вижити з радянської торгівлі торгашеський дух, поставити її цілком на службу інтересам трудящих, повсякденно турбуватися про покупця, змінити хамське ставлення на ввічливе і культурне — таке невідкладне завдання керівників торгових організацій міста.

Випуск колгоспних рахівників

Днями відбувся випуск обласних курсів рахівників, організованих Львівським облземвідділом, 43 чоловіки, серед них три жінки, закінчили 17-ти денну програму і обізналися з колгоспним рахівництвом та статутом сільськогосподарської артілі.

Крім колгоспних рахівників, на курсах також вчилися 6 селян — представників ініціативних груп по організації колгоспів з сіл Буського району. Коли в цих селах будуть організовані колгоспи, вони зможуть працювати рахівниками.

А. ВІЛЬШАНСЬКИЙ

В полі

На широкий, рідний лан,
У колгоспний стан
Вийшов сонячного ранку
Бригадир Іван.

Оглядає далину,
Збуджену від сну.
Ще й заводить,
Ще й підносить
Пісню голосну.

Погляд звівся на село,
Де ходило зло...
І згадав, як в сентябрі
З п'ятикутної зорі
Щастя розцвіло.

Як умилися лани
Подихом весни.
Як поривами злилися
Дочки і сини.

Ллються хвилями жита —
Злива золота.
Понад полем,
Наче морем,
Жайворон літа.

Вже не ступить вражий пан
На священний лан,
Бо у полі,
Бо на волі
Кривджений Іван.

І ніхто вже до села
Не допустить зла.
Бригадир підносить руку:
— Сталіну хвала!

Олімпіада шкільної самодіяльності

Днями в м. Краківці відбулася районна олімпіада гуртків шкільної дитячої самодіяльності. В олімпіаді взяло участь 16 шкіл. В 78 індивідуальних виступах діти показали велику художню майстерність.

Перше місце на олімпіаді здобула середня школа с. Чернилява. Її нагороджено першою премією — інструментами струнного оркестру. Другу премію одержала школа с. Кобильниця. Крім того, премійовано 35 дітей — учасників олімпіади спортивними костюмами і іншими цінними подарунками.

Гурток дітей шкільної самодіяльності с. Чернилява та кілька індивідуальних виконавців виділено на обласну олімпіаду дитячої художньої самодіяльності.

Т. БОРИСЕНКО.

Заняття гуртка Тсоавіахіму колгоспу ім. Сталіна, геніческого району, Запоріжської області. Фото Г. Зельма.

У хворого Франка

(З спогадів лікаря)

Було це в липні 1914 року. Тодішній керівник Народної лікарні Євген Озаркевич звернувся до мене з просьбою взяти на себе обов'язок піклуватись про тяжко хворого Івана Франка.

До того часу я не був близько знайомий з Франком, хоч його діяльність мені була добре відома.

Іван Франко жив тоді у своїй хаті по вул. Понінського. Я застав його тоді в безнадійному становищі, ствердивши сильний склероз та ослаблення цілого організму, і, передусім, ослаблення серця. Серце хвилинами переставало діяти, тільки палкі його очі горіли якимсь неначе неземним світлом.

Я пояснив ціль мого прибуття, передав поздоровлення доктора Озаркевича, поговорив, підбадьорив і домовився про наступні відвідини.

Іван Франко, відчувши мою ввічливість і увагу, дуже часто і подовгу вів зі мною розмови на різні теми. Найбільше, однак, говорив про життя нашого бідного, поневоленого народу.

Під час світової війни до Львова надходили вісті про звірства мадьяр, про масове вішання не тільки чоловіків, але й жінок і дітей; про пожежі на селах та всякі інші знущання з людей. Це все глибоко хвилювало Франка, завдавало багато скорботи, і часто з його очей спливали гіркі сльози болю і суму.

Минув рік 1914 і 1915, наступив 1916. Стан Франка гіршав, йому відняло мову. Видимо, наближався кінець, хоч ще й не такий близький. При допомозі людей, які не хотіли, щоб хтонебудь довідався про їх добре ставлення до Франка, — на початку січня 1916 року мені пощастило перевезти хворого до богадільні, яка існувала тоді при Народній лікарні по вулиці Петра Скарги. Будучи керівником цієї лікарні і маючи обов'язок доглядати також богадільню, я щодня навідувався до письменника.

Тут Франко почував себе не самотнім. Він був серед найбідніших, поневолених людей — інвалідів війни і сиріт. Всі, що там були тоді, зрозуміли хто серед них. Знали, що це — могутній покровитель бідних словом і працею. Знали, що він тут, серед найбідніших братів по крові, доживає останні дні свого трудолюбивого життя, Тож вони всі намагались на кожному кроці виявити йому пошану, віддалість і глибоку любов.

28 травня 1916 року перестало навіки битися благородне серце.

Прихід Червоної Армії і возз'єднання колись поневоленої землі з Радянською не дозволили, щоб ім'я цього найвидатнішого сина українського народу і його праця пішли в забуття. Тепер його ім'я повторюють мільони, а в серцях вдячних нащадків пам'ять про нього житиме в віках.

Лікар Броніслав ОВЧАРСЬКИЙ.

Хороший початок

Багато вже студентів університету ім. Ів. Франка систематично вивчають твори класиків марксизму-ленінізму. На це кожний з них вибирає зручний для себе час і місце.

Студента І курсу історичного факультету К. Гагена можна завжди бачити вечером в гуртожитку за книгою. Він закінчив читати геніальну філософську роботу В. І. Леніна „Матеріалізм і емпіріокритицизм". Зараз працює над твором Енгельса „Людвиг Фейербах".

— Під час читання зустрічаються окремі місця, речення і слова, зміст яких для мене ще не зрозумілий. Я занотовую собі їх в блокнот. На другий день іду на консультацію і там одержую вичерпну відповідь, — говорить він.

У Гагена є власна бібліотека. В ній твори Й. Сталіна — „Питання ленінізму", твори В. І. Леніна, Маркса, Енгельса і інша соціально-економічна і політична література.

В стінах університету такі явища непоодинокі. Тепер студенти мають змогу ознайомитися і вивчити революційну науку. Раніше ж це неможлива була річ. Від них приховувались геніальні відкриття вождів людства. Ті ж, що намагались пізнати справжній історичний розвиток суспільства, ризикували попасти в каземат.

Вивчення творів геніальних мислителів Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна стає конче потрібною справою. Їх велетенські думки освітлюють шлях до глибокого оволодіння всіма науками. Серед студентів університету особливою любов'ю почали користуватися твори класиків марксизму.

Нещодавно студент Гнат Велькер готував реферат з стародавньої історії „Повстання Спартака". Раніш буржуазні вчені трактували цей великий рух рабів проти римських володарів-експлуататорів у вигідному для капіталізму світлі. Ото ж тепер перед ним стояло нелегке завдання. Треба було показати цю історичну епопею і її вождя в усій правдивій величі. Для цього Велькер докладно ознайомився з висловлюваннями класиків марксизму, які характеризували Спартака і ту епоху, в яку він діяв.

Як відомо, про це є чимало згадувань у творах Маркса, Енгельса, Леніна і Сталіна. Карл Маркс в листі до Енгельса пише, що Спартак є найкраща особа стародавньої історії, кращий полководець. В. І. Ленін називав Спартака одним з найвидатніших героїв одного з найбільших повстань рабів. Особливо ж у пригоді стала IV глава „Короткого курсу історії ВКП(б)", яку написав товариш Сталін. В розділі про діалектичний і історичний матеріалізм є докладна відповідь на те, як треба підходити до розкриття законів історії суспільства.

Все це допомогло студенту Велькеру глибоко і правдиво розкрити і показати знаменитий рух рабів проти своїх гнобителів. Реферат „Повстання Спартака" одержав хорошу оцінку.

Це тільки один приклад із багатьох, який свідчить про вдумливу роботу над першоджерелами. Студент III курсу історичного факультету С. Айзенберг заліки з марксизму-ленінізму здав на відмінно. Тепер він готується до державних екзаменів. Поруч з іншими дисциплінами, які він підготовляє, вивчення революційної науки стоїть на першому місці.

Велику допомогу студентам подає університетський кабінет марксизму-ленінізму. В 4-х кімнатах, занятих для цього кабінету, розмістилась бібліотека, яка налічує понад 5000 книжок. З них 1340 творів класиків марксизму. Є читальня, що одержує 26 різних газет, багато періодичних журналів. Є фотоальбоми і спеціально обладнана фотовиставка до всіх 12 розділів „Короткого курсу історії ВКП(б)".

Щодня тут повно людей. Сюди приходять одержати книжку, журнал, газетну статтю, чи відповідь на незрозуміле питання. Студент випускник історичного факультету Тріф 27 разів побував на консультації. Для нього, приміром, не було зрозуміле, в чому суть дискусії про профспілки. Йому консультант дав докладне пояснення.

Так роблять багато студентів. За останні два місяці на консультацію приходило понад 500 відвідувачів. В бібліотеці кабінету постійно беруть твори Маркса, Енгельса, Леніна, Сталіна 120 читачів.

На допомогу вивчаючим марксизм-ленінізм часто влаштовуються лекції. Нещодавно відбулась наукова лекція на тему „Марксистська критика суб'єктивної соціології народництва". Читав її завідуючий кафедрою марксизму-ленінізму тов. Брагинець.

Читки лекцій і рефератів збирають багато слухачів.

Велику заслугу має в цьому кафедра марксизму-ленінізму при університеті. Завідувач її і викладачі тт. А. Брагинець, Куліков, Наливайко, Кондратюк, Михайлик, Меркулов і інші, вміло прищеплюють смак до оволодіння марксо-ленінською теорією масам студентів.

Так почали в університеті перше знайомство з наукою, яка вчить боротися і перемагати в боротьбі за щастя трудящих.

М. ОЛІЙНИК — студент історичного факультету.

В читальні клубу львівських письменників. Фото Я. Савки.

По сторінках газет області

В новій квартирі

День-у-день кращають умови життя трудящих, визволених спід панського гніту. Робітники і службовці м. Броди одержують нові світлі квартири.

Довгий час родина Салітера Бернгольда мешкала в сирому, темному підвалі. Сонце ніколи не заглядало в убоге приміщення, ніхто з сім'ї не міг дістати працю. Від постійного життя в сирому підвалі вся сім'я тяжко захворіла на ревматизм. Так було.

Тепер Бернгольд має постійну працю. Радянська влада потурбувалась і дала нову квартиру. З сирого підвалу перевели в тепле, затишне приміщення.

„Червоні Броди".

Піклування про матір і дітей

Велике піклування радянської влади про матір і дітей відчувається на кожному кроці.

В Кам'янко-Струмилівському районі відкрито родильний будинок і при районній поліклініці відділ охорони матері і дитини.

Багатосімейні матері одержують державну допомогу. Так, наприклад, цими днями одержали по 2.000 крб. багатосімейні матері Ю. І. Герасим, М. М. Теслюк і А. П. Теслюк.

„Ленінським шляхом".

Велике життя

ВИСТАВКА ДО 85-РІЧЧЯ З ДНЯ СМЕРТІ АДАМА МІЦКЕВИЧА

В великій залі львівської філії бібліотеки Академії наук УРСР завтра відкривається виставка, присвячена 85-річчю з дня смерті найвидатнішого польського поета Адама Міцкевича.

Довгі роки лежала багатюща спадщина Міцкевича на полицях та в підвалах колишнього „Оссолінеум". Пліснява з'їдала високоцінні пам'ятки натхненної творчої праці поета, павутинням обсновувались історичні документи. Панська Польща і вчені, які стояли на її службі, закривали трудящим доступ до цінної скарбниці. Забуттям приховували все те, що свідчило про революційну творчість Міцкевича, про його глибоку любов до пригноблених та боротьбу за їх визволення. В школах по-піратськи фальшовано ідею творів Міцкевича. Навіть ті, які вивчали полоністику, не могли довідатись про те, що Міцкевич, на якого насильно надягали контуш і намагалися зробити його співцем шляхетського „не позвалям", кинув комісарові французької поліції слова: „Я був і є соціалістом!".

І тільки радянська влада по-справжньому оцінила спадщину Адама Міцкевича і дала радянським вченим, трудящим можливість пізнати її.

Фойе будинку львівської філії бібліотеки Академії наук УРСР гарно оформлено. Скульптури Маркса, Енгельса, Леніна прикрашені червоними прапорами. Височить імпозантна скульптура Сталіна.

На стінах зали, в якій розміщена виставка, великі транспаранти. Читаємо на них слова О. С. Пушкіна про того, який „говорил о временах грядущих, когда народы, распри позабыв, в великую семью соединятся". Тут є також уривки з Міцкевичевої „Оди до юності" і вступу до перекладу „Пана Тадеуша" — М. Рильського.

Зала заповнена десятками вітрин. Крізь шибки ми бачимо пожовтілі документи, автографи, портрети, старі і найновіші видання творів поета Адама Міцкевича. Відвідувач неначе перегортає сторінки його життя, літературної творчості і суспільної діяльності.

Перші вітрини розповідають про роки перебування поета в Литві в 1798—1824 рр.: Заос'є — місце народження, генеалогічна таблиця родини Міцкевичів, копія перших спроб каліграфічного писання малого Адама, копія посвідки про закінчення школи в Новогрудку. Далі — автографи і перводруки перших поезій. Тут же рідкісні документи, які свідчать про приналежність Міцкевича до таємного політичного товариства („філаретів"), за що його й арештовано. Цікаві передусім оригінальні протоколи свідчень арештованих, між іншим Міцкевича та Янковського, який видав царській поліції підпільну організацію.

Багато місця відведено на виставці 1824—1829 рокам. Це роки перебування Міцкевича в Росії, зокрема в Петербурзі, Києві, Одесі, Криму і Москві. Численні фото, перші видання творів „Сонеты" в Москві і „Поезии" в Петербурзі, майже одночасні переклади їх на російську мову вказують, як по-братськи зустріли Міцкевича декабристи, як високо оцінювали його творчість передові люди Росії та як гаряче полюбив поета-вигнанця Пушкін. Між автографами, які торкаються творчої праці Міцкевича під час перебування в Росії, є рукопис вірша „До друзів-росіян" і рукопис поеми „Конрад Валенрод".

Інші вітрини представляють нам документи про Міцкевича-емігранта від його виїзду з Росії в 1829 році аж до смерті. Вони говорять про подорож поета по Німеччині, знайомство з Гете, подорож по Італії, Швейцарії, про його намагання допомогти повстанню в 1831 році і про спроби організації легіону в Італії 1848 р. Найбільш тут пам'яток і документів з часів постійного перебування Міцкевича в Парижі і Лозанні, як редактора „Трибуни народів" і викладача слов'янських літератур в „Колеж-де-Франс".

Тут є надзвичайно цінні рукописи його найбільшої поеми „Пан Тадеуш", драматичної поеми „Дзяди" та інших творів.

На кінці шляху життя Міцкевича знаходимо документи про його виїзд на схід, перебування в Бургасі і смерть у Константинополі 1855 року.

Чотири великі вітрини виставки заповнені перекладами творів Адама Міцкевича на багато європейських мов. Тут є переклади Гулака-Артемовського, Навроцького, К. Волинця, Старицького, Франка і інших. Завершує їх блискучий переклад М. Рильського найвидатнішого твору Адама Міцкевича „Пан Тадеуш".

Львівська філія бібліотеки Академії наук УРСР відкрила для трудящих радянського Львова двері багатющої скарбниці пам'яток і документів, які дають можливість пізнати правдивого Адама Міцкевича — великого польського поета, борця за волю пригноблених, поборника найвищої ідеї — дружби народів.

К. ПЕЛЕХАТИЙ.

На будівництві газопроводу Дашава—Львів. Газозварник П. А. Галкін на зварюванні труб щоденно виконує норму на 200 проц.
Фото Я. Савки.

Новини науки.

Препарат доктора Младєнцева

Науковий працівник Київського санітарно-бактеріологічного інституту доктор Младєнцев запропонував новий препарат для лікування інфекційних ран і бруцелеза. Нові ліки всебічно провірені в клініках під керівництвом професорів. Провірка показала велику практичну цінність препарата: важкі рани, що до цього часу з великим трудом піддавались лікуванню, з допомогою нового препарата швидко загоювались.

Приготування нових ліків вже засвоєно Київським санітарно-бактеріологічним інститутом.

Вечір, присвячений пам'яті Адама Міцкевича

25 листопада, в залі Львівського театру опери та балету, відбудеться ювілейний вечір, присвячений 85-й річниці з дня смерті великого польського поета Адама Міцкевича.

Доповідь про життя і творчість Міцкевича зробить професор т. Бой-Желенський.

Для участі в ювілейному вечорі з Москви приїжджає до Львова професор Д. Благой і з Києва — український поет М. Рильський.

Після урочистої частини виступлять з великою програмою артистичні і музикальні сили м. Львова. Артист Вл. Красновецький прочитає вірші Міцкевича „Аккерманські степи", „Буря", „До друзів-росіян". Артистка Т. Сухецька прочитає вірші „До Німана", „Над великою водою". Артист І. Раінський виконає пісню „Я стільки терпів, стільки страждав".

В художній частині візьмуть також участь артисти М. Фішер, В. Семашкова, А. Шлемінська, І. Кречмар, В. Блавацький, Н. Приходько і відомий музикант Л. Мюнцер.

Шахматний гурток на заводі

На Львівському молокопереробному заводі облспоживспілки організовано шахматний гурток. До нього записалось 14 робітників і службовців. Вже відбувся заводський турнір за індивідуальну першість. В ньому брали участь всі шахматисти. Перші місця зайняли працівники заводу Кукіч, Розенбаум, Іваньо, Савчак і Бояновський.

Тепер шахматисти заводу готуються до змагання з командою іншого колективу. Для підвищення класу гри вони закупили літературу і ведуть теоретичну проробку дебютів.

М. ДОЦЕНКО.

Повідомлення

26 листопада, о 8 год. вечора, в Будинку партпропаганди і агітації (вул. Академічна, 13) відбудеться відкрита платна лекція польською мовою на тему:

ПРО РАДЯНСЬКИЙ ПАТРІОТИЗМ.

Лектор тов. Гранас.

Квитки продаються щоденно в Будинку партпропаганди і агітації (вул. Академічна, 13) від 11 год. ранку до 11 год. вечора. Ціна квитка 1 крб.

Відповідальний редактор
П. КОЛЕСНІЧЕНКО.

МІСЬКЗДОРОВВІДДІЛ
зубопротезні лабораторії
ПРИЙМАЮТЬ ЗАМОВЛЕННЯ НА ВИРОБЛЕННЯ ЗУБІВ МЕТАЛЕВИХ, КОРОНОК, ЗУБІВ НА КАУЧУКОВИХ ПЛАСТИНКАХ І НА ВСІ ВИДИ СКЛАДНОГО ПРОТЕЗУВАННЯ

Адреси спеціальних протезних кабінетів:
БРАЄРІВСЬКА, 8, центр. стом. пол. тел. № 212-47,
Кабінет № 1, пл. СТРІЛЕЦЬКА, 1, тел. № 275-23,
Кабінет № 2, СИКСТУСЬКА, 23, тел. № 277-04.

Замовлення приймаються також у всіх робітничих поліклініках міськздороввідділу.

ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛЗМІШТОРГ
В СВОЇХ РАЙОННИХ КОНТОРАХ МАЄ У ВЕЛИКОМУ АСОРТИМЕНТІ

іграшки,
РІЗНІ
ялинкові
прикраси,
парфумерію,
готовий
одяг

КОНТОРИ РАЙЗМІШТОРГІВ Є В МІСТАХ:

ЗОЛОЧЕВІ,
БРОДАХ,
ЖОВКВІ,
ЯВОРОВІ,
ГОРОДКУ,
СОКАЛІ,
РАВІ РУСЬКІЙ.

З 25 листопада в кінотеатрах „ЄВРОПА" і „КОПЕРНИК" новий художній фільм

„П'ЯТИЙ ОКЕАН"

Виробництво Київської кіностудії

Сценарій — А. Спешньова і А. Филимонова
Режисер — І. Анненський
Оператор — В. Окуліч
Композитор — С. Потоцький
Текст пісень — Я. Родіонова

В ГОЛОВНИХ РОЛЯХ

Артист орденоносець — А. Абрикосов
Артист — Є. Горкуша
Артист орденоносець — І. Новосельцов
Артист — П. Алейніков
Нар. артист РРФСР орденоносець — А. Зуєва

Випуск „ГОЛОВКІНОПРОКАТ"
Дивіться фільм «П'ЯТИЙ ОКЕАН»

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА КОНТОРА „ГОЛОВКІНОПРОКАТ"
доводить до відома всіх учбових закладів про те, що при конторі „Головкінопрокат" організована звукопересувка, яка обслужує учбові заклади науково-медичними, учбово-технічними та сільськогосподарськими кінофільмами, на допомогу в проведенні учбового процесу.

Для одержання в прокат звукопересувки з учбово-технічними кінофільмами необхідно подати заявку по адресу:

ЛЬВІВ, ОБЛКОНТОРА „ГОЛОВКІНОПРОКАТ" вул. 1-го Травня, 5, тел. № 118-54.

ДИРЕКЦІЯ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛФІЛАРМОНІЇ
повідомляє,
що продається путьовка до Кисловодська, строком з 30-го листопада.

Звертатися по телефону № 128-89.

ЛЬВІВСЬКІЙ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ
(КОЗЕЛЬНИЦЬКА, 1, ПЕРСЕНКІВКА)
ПОТРІБНІ
ІНЖЕНЕР НОРМУВАЛЬНИК,
ТЕСЛЯРІ,
КАМЕНЯРІ,
СТОЛЯРІ,
СКЛЯРІ,
ЧОРНОРОБИ.

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ та БАЛЕТУ

СЬОГОДНІ, 24 листопада
Денна вистава
„ДОН КІХОТ"
Початок о 12 год. дня.
***
Вечірня вистава
„ЄВГЕНІЙ ОНЄГІН"
(абонемент № 9)
Початок о 8 год. веч. Довідки по телефонах №№ 275-21, 136-60, 124-18.

Театри і кінотеатри сьогодні

АМПІР — „Семеро сміливих".
АДРІЯ — „Людина з рушницею".
БАЛТИК — „Юність поета".
БАЙКА — „Безприданниця".
ВАНДА — „Світлий шлях".
ДИТЯЧИЙ КІНОТЕАТР (кол. ХІМЕРА) — „Друзі з табору".
ЄВРОПА — „Музикальна історія".
ГЛОРІЯ — „Асаль".
ГРАЖИНА — „Музикальна історія".
КАСІНО — „Велике життя".
КОПЕРНИК — „Каро".
МУЗА — „Великий вальс".
МЕТРО — „Приятелі".
КІНОТЕАТР ХРОНІКИ (кол. МІРАЖ) — 1. „Назустріч виборам до місцевих Рад депутатів трудящих". Мітинг на подвір'ї львівської деревообробної артілі „Вільна праця" (Рад. Україна, № 100); 2. Казахстан; 3. Джабжа.
ПАЛАС — „Музикальна історія".
ПАКС — „Ведмідь".
РАЙ — „Три товариші".
РІЯЛЬТО — „Чапаєв".
СВІТОВИД — „Тринадцять".
ТОН — „Митька Лелюк".
УТІХА — „На кордоні".

Адрес редакції: Львів, Підвальна, 3. Телефони: Відповідального редактора — 245-74; Заступника редактора — 283-47; Відповідального секретаря — 245-75; Нічної редакції — 107-89; Відділів: Партбудівництва — 283-40; Партпропаганди — 106-50; Економічний — 109-59, 122-02; Листів і робселькорів — 283-41; Видавництво —265-17; Прийом оголошень — 245-76.
КР 6619
Друкарня „Вільної України", Львів, Підвальна, 3.

ВОЄННЕ СТАНОВИЩЕ В ТУРЕЧЧИНІ

АНКАРА, 23. (ТАРС). Анатолійське телеграфне агентство повідомляє: „Рада міністрів видала декрет про введення воєнного становища в Туреччині строком на один місяць у вілайетах: Стамбульському, Кіркларелі, Едірні, Текірдаг, Чанаккалі і Коджаелі".

РІШЕННЯ СЕНАТУ УРУГВАЯ

НЬЮ-ЙОРК, 22. (ТАРС). Як повідомляє агентство Юнайтед Пресс з Монтевідео (Уругвай), заслухавши пояснення міністра закордонних справ Гуані з приводу переговорів Уругвая з США про будівництво повітряних і воєнно-морських баз, сенат схвалив резолюцію, запропоновану партією еррерістів. В резолюції сенат заявляє, що не схвалить ніякої угоди про будівництво баз, якщо вона покладе на Уругвай якінебудь зобов'язання або зменшить його суверенітет. Сенат прийняв також резолюцію, спрямовану проти декларації Гуані. В цій декларації говорилося, що уряд не допустить втручання окремих політичних діячів у питання оборони. Сенатор Еда від імені еррерістів відповів на виступ Гуані. Еда заявив, що хоч Сполучені Штати в останні роки змінили свою політику, проте уругвайці не можуть забути, що зробили США в Мексіці, Нікарагуа, Домініканській республіці і Панамі. Уругвайці, продовжував Еда, не хочуть створення на їх території будь-яких баз, які будуть прямою або посередньою допомогою США.

Потім виступив Гуані, який заявив, що 19 липня він інформував офіціальних представників США про те, що Уругвай прийме іноземну допомогу проти агресії тільки в разі свого звернення по цю допомогу.

ВИСТУП КАНАДСЬКОГО МІНІСТРА ФІНАНСІВ

НЬЮ-ЙОРК, 22. (ТАРС). Як повідомляє агентство Канадієн Пресс, виступаючи в палаті представників, міністр фінансів Ілслі попереджував проти „надмірного і небезпечного" оптимізму відносно результату війни. Для забезпечення перемоги Англії, сказав він, необхідно посилити воєнні дії і зажадати від населення додаткових жертв. Ілслі оголосив, що влітку наступного року буде випущена третя канадська воєнна позика. Друга позика в 300 млн. доларів, випущена влітку цього року, розміщена з деяким перевищенням. Всього урядом було зібрано 524 млн. доларів. Ілслі підкреслив, що він згодний з заявами консерваторів про те, що „багаті платять надто великі податки, тоді як більш бідна частина населення не приносить рівних жертв".

За словами Ілслі, Канада витрачає тепер на воєнні потреби понад 1 млрд. доларів на рік — 20 проц. свого національного доходу. Видатки ж на громадські потреби скоротилися за перші 6 місяців бюджетного року на 29 млн. доларів в порівнянні з довоєнним часом.

Канада, продовжував він, подає щорічну допомогу Англії скупкою більш ніж на 200 млн. доларів канадських цінних паперів, які знаходяться в Англії.

За словами Ілслі, з початку війни кількість робітників у промисловості збільшилась на 350 тис. чоловік. Озброєні сили країни зросли на 200 тис. чоловік. Не зважаючи на це, в Канаді все ще не ліквідоване безробіття.

Наприкінці, Ілслі підкреслив, що потреба у воєнних матеріалах продовжує збільшуватися і що в зв'язку з цим доведеться перекинути велике число робітників з сільського господарства і торгівлі у воєнну промисловість.

ЗАБАСТОВКИ НА ВОЄННИХ ЗАВОДАХ В США

НЬЮ-ЙОРК, 23. (ТАРС). Газети повідомляють про забастовку 7.500 робітників на підприємствах фірми „Алюміній компані оф Америка" коло Піттсбурга. В результаті припинилось виробництво алюмінію, який іде для воєнних літаків та польових кухонь. Робітники вимагають визнання профспілки.

На заводах компанії „Валті Ейркрафт" в Південній Каліфорнії продовжується забастовка 5.200 робітників, які входять у конгрес виробничих профспілок. Забастовка затримує виробництво тренірочних літаків для американської армії, а також винищувачів для Англії.

Вчора в Сіракузах (штат Нью-Йорк) на заводах компанії „Крусібл стіл" закінчилась трьохденна забастовка 2.300 робітників профспілки сталеливарної промисловості, яка входить у конгрес виробничих профспілок. Компанія погодилась почати переговори про підвищення зарплати і про поліпшення умов праці.

На фото: Артилерійські укріплення на південному побережжі Англії. (Репродукція „Сфір"). Фото ТАРС.

Війна між Англією і Німеччиною

БЕРЛІН, 23. (ТАРС). Верховне командування повідомляє: В ніч на 22 листопада німецька авіація продовжувала свої операції проти Лондона і знову зробила нальоти на Бірмінгам, Ковентрі, Брістоль і Саутгемптон. Вдень тривали нальоти на Лондон, Брайтон і інші важливі у воєнному відношенні об'єкти. В Центральній Англії бомби були скинуті на кілька аеродромів. В ангарах і сховищах виникли пожежі. Сильного бомбардування зазнали також залізничні споруди в Південно-східній Англії і коло Лінкольна. На морі німецька авіація заподіяла тяжких пошкоджень двом вантажним суднам. Англійські літаки в ніч на 23 листопада знову бомбардували жилі квартали в Західній Франції і Західній Німеччині. Виниклі пожежі були швидко ліквідовані. Вбито 7 і поранено коло 20 чоловік. Збитий один англійський бомбардувальник; німецька авіація також втратила один літак.

БЕРЛІН, 23. (ТАРС). Як передає німецьке інформаційне бюро, вчора ввечері німецька авіація зробила з великим успіхом новий наліт на Бірмінгам — в місті почались пожежі, порушений рух транспорту. Багато заводських приміщень зруйновано.

Під час нальоту в ніч на 23 листопада в Бірмінгамі були скинуті бомби всіх калібрів на воєнні заводи, які ще не потерпіли від попередніх бомбардувань. Щоб утруднити дії англійської зенітної артилерії, напади окремих бомбардувальників змінялись масовими атаками великих з'єднань. Під час цього нальоту вперше в масовому масштабі бомби скидались з бріючого польоту. Вчора після полудня німецькі далекобійні гармати обстріляли важливі воєнні об'єкти, розташовані на південний схід від Лондона.

ЛОНДОН, 23. (ТАРС). Міністерство авіації повідомляє, що в ніч на 23 листопада англійські літаки бомбардували ряд об'єктів Німеччини.

Ворожа авіація скинула вчора бомби на село одного з сусідніх з Лондоном графств і одне з міст південно-східного побережжя Англії. Пошкоджені жилі будинки. Число жертв невелике. Збиті два німецьких бомбардувальники.

В ніч на 23 листопада німецькі літаки скинули бомби в західній частині Центральної Англії. Зруйновано багато будинків. Є вбиті і поранені. Виникло багато пожеж, які були швидко ліквідовані. Наліт на Лондон і міста в долині ріки Мерсей і Південної Англії не заподіяв значної шкоди. Число жертв також невелике.

ЛОНДОН, 23. (ТАРС). Агентство Рейтер передає, що англійські літаки, які розкидають міни в територіальних водах противника, покрили за час своїх операцій коло 1 млн. миль. Авіація розкидала міни в Північному морі, протоці Ла-Манш, в Атлантичному океані, в протоках Каттегат і Скагеррак і навіть в Кільському каналі.

Вчора рано-вранці літаки англійської берегової оборони зробили наліт на аеродром в Ставангері. Бомбардування викликало кілька пожеж і вибухів.

Італо-грецька війна

НЬЮ-ЙОРК, 23. (ТАРС). За повідомленнями американської преси, передові частини грецьких військ вступили вчора о 5 годині за місцевим часом у Корчу. Головні сили підійшли до міста тільки через 4 години.

Під час відступу італьянці вивезли з Корчі значні воєнні запаси. Грецька кавалерія і броньовані автомобілі переслідують відступаючі частини на північний захід від міста.

Серед італьянців, що попали в полон до греків на фронті Корчі, знаходиться генерал Жаніні.

Через кілька годин після того, як греки зайняли Корчу, італьянські літаки інтенсивно бомбардували місто.

Грецькою кавалерією зайняте міжгір'я в районі гори Морово. Іван-гора, де грекам здався італьянський передовий пост, ізольована. В західному секторі піхота перерізала шлях на Аргірокастрон.

Греки продовжують наступ на Пограделц і озеро Охріда.

Гірська артилерія невпинно обстрілює шлях Корча—Пограделц. Захоплено два танки, одну важку гармату, 13 кулеметів і 9 грузовиків з боєприпасами. Три англійських бомбардувальники зробили наліт на Пограделц, викликавши в місті пожежі, а також бомбардували війська і автотранспорт італьянців на захід від Ельбасана.

Греки захопили гору Звезда, хоч італьянці ще продовжують вдержувати на ній деякі позиції. Один італьянський батальйон у 800 чоловік перейшов поблизу Стеньє югославський кордон і був розброєний.

Війна в басейні Середземного моря і в Африці

РИМ, 23. (ТАРС). Італьянське командування передає: „На грецькому фронті наші війська регулярно провадять намічене пересування для зайняття нових позицій. Наша авіація бомбардувала війська і численні об'єкти на позиціях противника, головним чином в секторі Корча, зруйнувавши при цьому дороги.

В Північній Африці ворожа авіація зробила нальоти на Бардію і Дерна; пошкоджень нема.

В Східній Африці наші літаки бомбардували аеропорт Розеір, Порт-Судан і позиції противника за Галлабатом, де виникла велика пожежа. В боях збито три літаки противника.

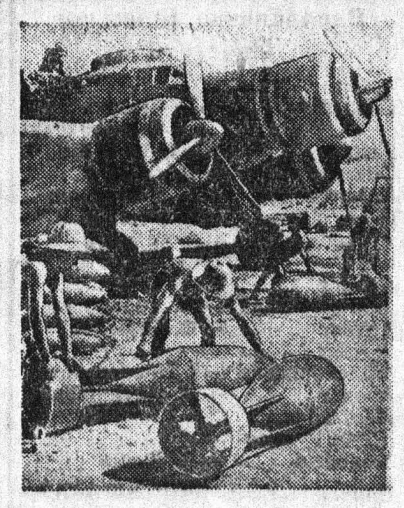

На фото: Навантаження бомб в літак на аеродромі в одній з італьянських колоній. Фото ТАРС.

Англійська авіація бомбардувала Кассала, де загорівся госпіталь, і Барі".

ЛОНДОН, 23. (ТАРС). Як офіціально повідомляється, англійська авіація зробила вчора успішний наліт на Тепелене (Албанія). Розвідкою над територією противника добуті цінні відомості.

В ніч на 21 листопада англійські літаки бомбардували Бенгазі, Ель Берка і Беніна, де відмічено прямі попадання в кілька будинків і казарми.

В Беніна було, мабуть, сильно пошкоджено багато літаків противника, які знаходилися на посадочній площадці.

ЛОНДОН, 23. (ТАРС). За повідомленням агентства Рейтер, добірні частини грецьких військ відновили просування до Аргірокастрона. Вчора авангардні частини цих військ, провівши штикову атаку, примусили противника відступити за Какаві.

НЬЮ-ЙОРК, 23. (ТАРС). Як повідомляє американська преса, Корча була захоплена при сильному гумані. Відступ головних італьянських сил прикривався ар'єргардними боями на вулицях міста. Грецькі частини перерізали дорогу, яка з'єднує Корчу з кордоном Югославії через гори Суха.

Представник грецького уряду заявив, що Корчу захищало 6 італьянських дивізій в складі 72—90 тисяч чоловік. Частини, що оборонялися, мали велику кількість артилерії і лостійні укріплення.

Як твердять, англійська авіація збила за останні дні не менше 40 італьянських літаків.

Італьянські частини, які діяли в секторі Аргірокастрона, відступають в напрямі до Валони. Греками захоплені села Лаудані, Кастаянні і Косовіка.

РІСТ СПЕКУЛЯЦІЇ В ФІНЛЯНДІЇ

ХЕЛЬСІНКІ, 23. (ТАРС). Газета „Суомен Сосіалі-Демократті" в номері від 21 листопада пише: „На ринках частина продуктів продається нелегально. В результаті порушується планомірний розподіл продуктів серед населення, що особливо сильно відбивається на життєвому рівні робітників. Так принаймні стоїть справа з продуктами першої необхідності: свининою, маслом і молоком. Ціни на продукти харчування сильно підвищились, і природно, що робітники, доходи яких не збільшились, дуже невдоволені майже відкритим існуванням підпільної торгівлі".

РІШЕННЯ ПАРЛАМЕНТУ ПАНАМИ

НЬЮ-ЙОРК, 23. (ТАРС). Як повідомляє кореспондент агентства Ассошіейтед Пресс з м. Панами, парламент Панами схвалив проект нової конституції, який скасовує громадянство осіб, що їх батьки належать до азіатської раси або є неграми, „коли іспанська мова не є їх рідною мовою". Голова парламенту Пезет, виступаючи по радіо, вимагав проведення 15 грудня плебісциту для ратифікації нової конституції.

ЗАБАСТОВКА УЧИТЕЛІВ В МЕКСІЦІ

НЬЮ-ЙОРК, 23. (ТАРС). Як повідомляє агентство Ассошіейтед Пресс, 1.200 учителів Мексіки оголосили одномісячну забастовку, вимагаючи збільшення заробітної плати. Учителі заявили про свій намір організувати „голодний похід" з Толука в Мексіко в знак протесту проти відмовлення губернатора штату Мексіко виконати вимоги вчителів.

ПРИЄДНАННЯ РУМУНІЇ ДО ПАКТУ ТРЬОХ ДЕРЖАВ

БЕРЛІН, 23. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро передає таке повідомлення: „23 листопада міністр закордонних справ Німеччини Ріббентроп, директор політичного департаменту міністерства закордонних справ Італії Буті і японський посол в Берліні Курусу, з одної сторони, і прем'єр-міністр Румунії генерал Антонеску, з другої сторони, підписали в Берліні протокол про приєднання Румунії до пакту трьох держав, укладеного 27 вересня 1940 року між Німеччиною, Італією і Японією. Текст протоколу гласить: „Уряди Німеччини, Італії і Японії, з одної сторони, і уряд Румунії, з другої сторони, в особі нижче підписаних уповноважених представників, погодились про таке:

Стаття 1. Румунія приєднується до троїстого пакту, підписаного Німеччиною, Італією і Японією 27 вересня 1940 року в Берліні.

Стаття 2. В разі, коли спільні технічні комісії, про роботу яких згадувалось в статті 4 троїстого пакту, розглядатимуть питання, які торкаються інтересів Румунії, представники Румунії будуть також залучені до роботи цих комісій.

Стаття 3. До цього протоколу додається текст троїстого пакту.

Цей протокол складений на німецькій, італьянській, японській і румунській мовах, при чому кожний з цих текстів вважається оригіналом. Протокол вступає в силу з дня його підписання".

ЗАЯВА ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА ЄГІПТА

ЛОНДОН, 23. (ТАРС). Агентство Рейтер передає з Каіра, що новий єгипетський прем'єр Хуссейн Сирі Паша в інтерв'ю, даному кореспондентові газети „Дейлі Телеграф енд Морнінг Пост", заявив: „Єгіпет має договір з Англією і суворо додержуватиме цього договору. Передайте це всьому світові, і хай ні в кого не залишиться ілюзій відносно позиції Єгіпта"

ВІДПОВІДІ РУЗВЕЛЬТА НА ЗАПИТАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ПРЕСИ

НЬЮ-ЙОРК, 23. (ТАРС). Як передає агентство Юнайтед Пресс, відповідаючи на запитання представників преси, Рузвельт вказав, що допомога Англії наближається до максимальних розмірів існуючих виробничих можливостей США. На запитання, чи мають намір США збільшити допомогу Англії в зв'язку з інтенсивним бомбардуванням англійських міст німецькою авіацією, Рузвельт відповів, що дальша допомога Англії залежить від розширення виробництва всередині США.

ЗАЯВА УЕЛЛЕСА

ВАШІНГТОН, 23. (ТАРС). Відповідаючи на запитання відносно кампанії іспанської преси проти намічуваного будівництва воєнних баз в Уругваї, виконуючий обов'язки державного секретаря США Уеллес заявив, що США не розглядали ні питання про одержання в аренду або придбання баз у Латинській Америці, ні якінебудь інші заходи, які могли б зачепити суверенітет латино-американських країн.

Уеллес з задоволенням відізвався про заяву президента Аргентіни Ортіса, який заявив, що він схвалює намічений США план оборони західної півкулі.

СТУДЕНТСЬКА ЗАБАСТОВКА В ІНДІЇ

КАБУЛ, 23. (ТАРС). Як повідомляє індійська газета „Сівіл енд Мілітері Газет", студенти коледжу в Лагорі (Індія) оголосили забастовку в знак протесту проти звільнення одного професора. Студенти вимагають звільнення директора коледжу і відновлення на роботі звільненого професора. В зв'язку з забастовкою коледж закритий.

ЧИСЛЕННІ АРЕШТИ В ІНДІЇ

КАБУЛ, 23. (ТАРС). Як повідомляє індійська газета „Бомбей Кронікл", генеральний секретар всеіндійського конгресу профспілок Джоші, виступаючи на сесії законодавчих зборів, заявив, що на підставі „закону про захист Індії" в країні арештовано не менше 3000 чоловік. Він вказав, що з політичними в'язнями поводяться дуже погано і поставив вимогу створити комісію для обслідування становища арештованих.

Один з промовців Маулана Зафар Алі, підтримуючи пропозицію Джоші, сказав, що карні злочинці знаходяться в багато кращих умовах, ніж політичні в'язні.

За даними газети, тільки в сполучених провінціях на підставі „закону про захист Індії" арештовано 689 чоловік і закрита 21 газета.

52

„Вільна Україна“
Львов

1 — 31 ОКТ

Нові експонати для міцкевичівської виставки

Радянський Львів готується до відзначення річниці з дня смерті видатного польського поета Адама Міцкевича. Тепер філія бібліотеки Академії наук УРСР готує виставку. Для цього вже зібрано багато рукописів, автографів, творів і фотографій.

З кожним днем кількість експонатів для виставки збільшується. Нещодавно бібліотека придбала біля 80 нових експонатів — творів Міцкевича. Серед них — рідкісне видання поезій „Уцечка“, „Конрад Валленрод“, переклади творів на російську мову, які були видані в 1832 році в Москві.

На придбаних книжках є чимало власноручних написів поета. Між ними є лист Адама Міцкевича, який він писав до короля Сардінії Альберта в 1848 р. Всі ці рукописні видання будуть показані на виставці, яка незабаром відкриється.

М. ЛЮФТОВА.

СРСР—НКЗв'язку
Київська Довідково-Інформаційна Контора
БЮРО ГАЗЕТНИХ ВИРІЗОК

Вирізка з газети
„Индустрия"
Москва
Від

у трьох напрямках: на Флоріну і Салоніки, на Яніну і Коріцу.

Як передає агентство Ассошіейтед Пресс, грецька армія була підготовлена до цих атак і тому перша розпочала наступ у багатьох місцях проти італьянців. Грецькі війська зайняли декілька сіл в Албанії. Грецькі літаки скинули над Албанією листівки.

ЛОНДОН, 30. (ТАРС). Як передає агентство Рейтер, англійські воєнні кораблі знаходяться вже недалеко Греції. В Александрії тримають у великій тайні відомості про англійську допомогу Греції і про розміщення кораблів англійської ескадри на Середземному морі.

Е У ГРЕЦІЇ

АФІНИ, 30 жовтня. (ТАРС). Уряд віддав наказ грецьким пароплавам, що знаходяться у плаванні, змінити

ПРАВДА

16 МАРТА 1940 г., № 75 (8121)

Филиал библиотеки Академии наук УССР во Львове

КИЕВ, 15 марта. (Корр. «Правды»). Филиал библиотеки Академии наук УССР во Львове за короткий срок приобрел большую популярность. С первых же дней существования он пополнился богатыми книжными и рукописными фондами, собранными из бывших львовских библиотек. Здесь имеются рукописи Ивана Франко, Адама Мицкевича и других. Богато представлена украинская периодика XIX века.

Библиотека получает многие выходящие в Советском Союзе издания. Организуется отдел литературы народов СССР, отдел искусств и книгохранилище универсальной литературы. Начал работать кабинет марксизма-ленинизма. Для более широкого обслуживания читателей введен абонемент научной книги. Расширяются читальные залы.

Библиотека организовала большую выставку к 100-летию выхода в свет «Кобзаря» Т. Г. Шевченко. В ближайшее время откроется выставка, посвященная Адаму Мицкевичу.

картофеля с каждого гектара, 250 центнеров капусты, 120 центнеров огурцов, 200 центнеров свеклы, 200 центнеров моркови.

Добиться высокой урожайности можно только при условии тщательной подготовки к весеннему севу. На эту задачу прежде всего указывает докладчик.

Постановление Совнаркома СССР и ЦК ВКП(б) о мерах охраны общественных земель колхозов от разбазаривания дало возможность значительно укрепить трудовую дисциплину в колхозах. Все же состояние трудовой дисциплины в ряде районов продолжает оставаться неудовлетворительным.

Докладчик поднимает чрезвычайно важный вопрос: об отношении колхозов к своим обязательствам перед государством и о наличии в некоторых артелях спекулянтских, антиколхозных тенденций.

— Вот есть у нас два района,— рассказывает тов. Щербаков,— которые добились значительных успехов в повышении

тельной способности населения. Некоторые отрасли нашей промышленности еще не преодолели отставания в покрытии бурного роста потребностей масс. А наши заготовительные и торговые организации вместо того, чтобы всемерно расширить децентрализованные заготовки и закупки широко привлечь к производству товаров массового потребления промысловую кооперацию и местную промышленность, строили свои расчеты только на централизованные государственные фонды.

Далее тов. Щербаков указывает, что злом, вносящим трудности в торговлю, являются имеющие место факты спекуляции, которой занимаются осколки оставшихся паразитических элементов и других враждебных делу социализма людей. Докладчик призывает решительно повести борьбу со спекулятивными элементами, помочь в этом деле органам милиции.

Партийные организации плохо еще за-

ВІЛЬНА УКРАЇНА
6 № 120 с 210, 4 VII 1942

Цінні історичні документи

Філіал бібліотеки Академії наук УРСР у Львові розгорнув велику роботу по вишуканню цінних рукописів та автографів видатних людей нашої країни і світу.

Цими днями рукописний відділ філії бібліотеки збагатився на дуже цінний архів славного українського письменника і етнолога Михайла Мочульського, який жив і працював у Станіславі. В цьому архіві цінні документи самого Мочульського, а також його листування з славними його сучасниками. Збереглися листи Василя Стефаника, лист Івана Франка до нього та багато інших надзвичайно цікавих і неопублікованих досі документів.

Бібліотека також нещодавно придбала автографи італьянських революціонерів Дантона і Гарібальді, французських філософів Руссо і Монтескіє та письменників А. Дюма — старшого і В. Гюго, французського короля Людовика XIV, гетьмана Івана Мазепи, шведського короля Карла XII.

До дня чергової наукової сесії Академії наук УРСР у Львові, в бібліотеці готується виставка документів і літератури для ілюстрації наукових докладів, які будуть зроблені на Сесії.

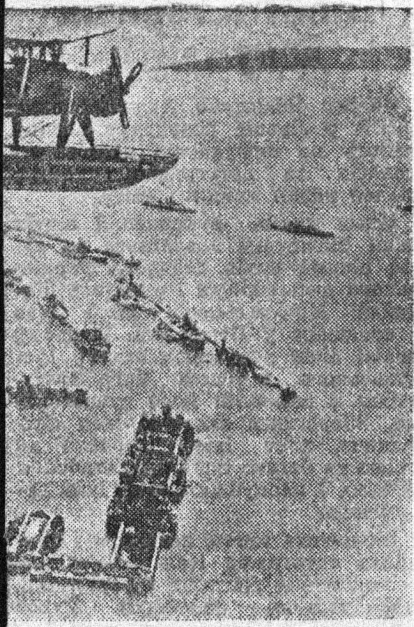

тар.

РО ПОЗИЦІЮ ІТАЛІЇ

чались переговори. Після недавнього відвідання Риму представником англійського уряду склалось тверде переконання, що англійський уряд пішов на угоду. Однак італьянська сторона відкинула цю угоду". Агентство під-

Czerwony Sztandar

bibljotek

26 stycznia 1940 r.

az muzeum prze-
stycznego utworzy
większe muzeum.
Organizuje się również muzea — przedhistoryczne, przyrodnicze, muzeum sztuki oraz wschodnie z działami — żydowskim, ormiańskim i Dalekiego Wschodu.

Zarząd do spraw sztuki przyjmie Galerję sztuk plastycznych z oddziałami — Sztuka Zachodniej Ukrainy oraz Sztuka Zachodniej Europy.

Przewiduje się stworzenie we Lwowie połączonej bibljoteki naukowej jako filji bibljoteki Akademji Nauk USRR z trzema oddziałami — Ukrainika, Polonika i Hebronika. Bibljoteka ta będzie stworzona na podstawie zbiorów bibljotecznych Towarzystwa Naukowego imienia Szewczenki, Ossolineum oraz bibljoteki gminy żydowskiej.

Część zbiorów bibljotecznych rozmaitych miejskich lub prywatnych bibljotek polskiej szlachty będzie przejęta przez obwodową bibljotekę dla dorosłych lub przez bibljotekę dziecięcą.

(Ratau).

misję dla przejrzenia i zabezpieczenia zbiorów muzealnych, historycznych, archiwów, pamiątek kulturalnych i bibljotek.

Od tego czasu komisja zdążyła wykonać pokaźną, niezmiernie cenną pracę. Przejrzano i uporządkowano wiele cennych materjałów historycznych, prac literackich, rzeźbiarskich, malarskich i innych.

Komisja opracowała projekt reorganizacji lwowskich muzeów i bibljotek. Istniało dotychczas we Lwowie 21 rozmaitych muzeów. Projekt przewiduje zorganizowanie z ich zbiorów 7 wielkich muzeów państwowych, w tem 6 naukowych, które przejmie Komisarjat Ludowy Oświaty, oraz jedno muzeum sztuki, podlegające Zarządowi do spraw sztuki.

Zamiast istniejących dotąd dość niewielkich muzeów Towarzystwa Naukowego im. Szewczenki, Narodowego, Miej-

26 stycznia 1940 r.

Reorganizacja muzeów i bibljotek

W listopadzie ubiegłego roku Zarząd Tymczasowy Obwodu Lwowskiego utworzył komisję dla przejrzenia i zabezpieczenia zbiorów muzealnych, historycznych, archiwów, pamiątek kulturalnych i bibljotek.

Od tego czasu komisja zdążyła wykonać pokaźną, niezmiernie cenną pracę. Przejrzano i uporządkowano wiele cennych materjałów historycznych, prac literackich, rzeźbiarskich, malarskich i innych.

Komisja opracowała projekt reorganizacji lwowskich muzeów i bibljotek. Istniało dotychczas we Lwowie 21 rozmaitych muzeów. Projekt przewiduje zorganizowanie z ich zbiorów 7 wielkich muzeów państwowych, w tem 6 naukowych, które przejmie Komisarjat Ludowy Oświaty, oraz jedno muzeum sztuki, podlegające Zarządowi do spraw sztuki.

Zamiast istniejących dotąd dość niewielkich muzeów Towarzystwa Naukowego im. Szeczenki, Narodowego, Miejskiego, oraz muzeum przemysłu artystycznego utworzy się jedno większe muzeum. Organizuje się również muzea — przedhistoryczne, przyrodnicze, muzeum sztuki oraz wschodnie z działami — żydowskim, ormiańskim i Dalekiego Wschodu.

Zarząd do spraw sztuki przyjmie Galerję sztuk plastycznych z oddziałami — Sztuka Zachodniej Ukrainy oraz Sztuka Zachodniej Europy.

Przewiduje się stworzenie we Lwowie połączonej bibljoteki naukowej jako filji bibljoteki Akademji Nauk USRR z trzema oddziałami — Ukrainika, Polonika i Hebronika. Bibljoteka ta będzie stworzona na podstawie zbiorów bibljotecznych Towarzystwa Naukowego imienia Szewczenki, Ossolineum oraz bibljoteki gminy żydowskiej.

Część zbiorów bibljotecznych rozmaitych miejskich lub prywatnych bibljotek polskiej szlachty będzie przejęta przez obwodową bibljotekę dla dorosłych lub przez bibljotekę dziecięcą.

(Ratau).

wieniu i odpowiedniem zabezpieczeniu broni zakopali ją w piwnicy domu, gdzie zamieszkują.

Na wczorajszej rozprawie oskarżeni przyznali się do winy, udzielając mętnych wyjaśnień o powodach ukrycia broni.

Prokurator tow. Giterman w przemówieniu oskarżycielskiem wskazał, że minęły czasława Mazura na 5 lat, zaś Władysławę Mazur na 3 lata pozbawienia wolności w dalekich rejonach Związku.

W motywach Sąd wskazał, że oboje oskarżeni niewątpliwie znali zarządzenie władz o nakazie złożenia broni, pomimo to broń ukryli w piwnicy, co musi być, ze względu na dobro publiczne, karane z całą surowością.

S. Ajzenberg.

Uchodźcy jadą do Stalińska

We Lwowie przeprowadza się rejestrację uchodźców, chcących wyjechać do największego oraz najlepiej technicznie wyposażonego w Związku Radzieckim i w Europie kuźnieckiego kombinatu metalurgicznego im. Stalina w Stalińsku.

Warunki wyjazdu są następujące: Wyjazd na koszt przedsiębiorstwa. Przez cały czas podróży dostaje się dziennie 6 rubli. Na miejscu pracy każdy dostaje mieszkanie, pościel itd. O szczegółach w sprawie wyjazdu i rejestracji można się poinformować we Lwowie, ul. Zimorowicza 9, u pełnomocnika Komisarjatu Czarnej Metalurgji

Lwowski Auto-Moto Klub

Przy obwodowym Komitecie dla spraw Kultury Fizycznej i Sportu zorganizowano we Lwowie obwodowy Auto-Moto Klub z siedzibą przy ul. Sienwych, obejmująca również i tych, którzy nie posiadają własnych maszyn. Rejestracja odbywa się codziennie w godz. od 10—3-ej w lokalu A. M. K.

BIBLIOTEKA NARODOWA
ul. Hankiewicza 1
00-973 Warszawa

23. X. 1970 р

„Ukraine"

„повідомлення про

[illegible]

III. Zjazdowi Bibljofilów Polskich
i I. Zjazdowi Bibljotekarzy Polskich
we Lwowie.

Nr. 121. Niedziela, 27 Maja 1928. Rok 118.

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 3 po południu z wyjątkiem dni poświątecznych.
Numer pojedyńczy kosztuje 20 gr.
Biura Redakcji i Administracji ul. Karmelicka l. 2 (Gmach Województwa). — Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty.
Telefon Redakcji 21—18. — Administracji 21—17.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11—12.

Prenumerata

miejscowa		zamiejscowa	
miesięcznie bez dostawy	4.80	miesięcznie z przesyłką pocztową	5.30
miesięcznie z dostawą do domu	5.30		

Za granicą 7.00 Zł.

Ceny ogłoszeń: Za wiersz 1-szpaltowy milimetrowy (szer. 35 m/m.) ogłoszenia zwykłe za tekstem 15 gr., za wiersz 1-szpaltowy milimetrowy (szer. 70 m/m.) nadesłane i nekrologi 40 gr., drobne ogłoszenia za słowo 10 gr., drobne ogłoszenia kupno i sprzedaż za słowo 15 gr. Cała strona ogłoszeniowa 400 Zł. Ogłoszenia zamiejscowe 30% droższe.
P. K. O. 141.690.

Święto Lwowa!

Cała Polska, przedewszystkiem jednak Lwów, święci jutro stulecie instytucji, która stała się jego chlubą i zaszczytem. Gdy miasto nasze nie mogło się jeszcze pochlubić, poza piękną tradycją i czcigodnemi zabytkami z przeszłości, niczem więcej wobec swoich i obcych, już wówczas istniało u stóp Cytadeli ognisko polskiej myśli i kultury, ku któremu biegł wzrok spragniony wiary i otuchy w lepszą przyszłość, ze wszystkich rozszarpanych ziem Polski zakątków. A nawet wtedy, gdy dzięki wielkodusznym umysłom Włodzimierza hr. Dzieduszyckiego, Wiktora hr. Baworowskiego i dr. Tadeusza Rutowskiego, Lwów zdobywał cenne muzea i galerje obrazów, fortalitium Ossolińskiego i Lubomirskich tętniło wartkiem życiem, rozrastało się z roku na rok, ześrodkowując w swoich murach poklasztornych wszystkich, których rojenia sięgały w dalszą przyszłość i nietylko własne, egoistyczne cele miały na oku.

Zakład Narodowy Im. Ossolińskich trwał i przetrwał czasy bardzo ciężkie i groźne. W zroju wrkuwał głazy do wielkiego duchowego gmachu kultury polskiej; krzepił wątpiących, dodawał sił słabym; rozjaśniał dnia szarzyznę zgorzkniałym pessymistom; kształcił młodzież, stwarzał i zasilał żywotnym sokiem warsztaty pracy niepoślednich umysłów twórczych, słowem — przodował w społeczeństwie.

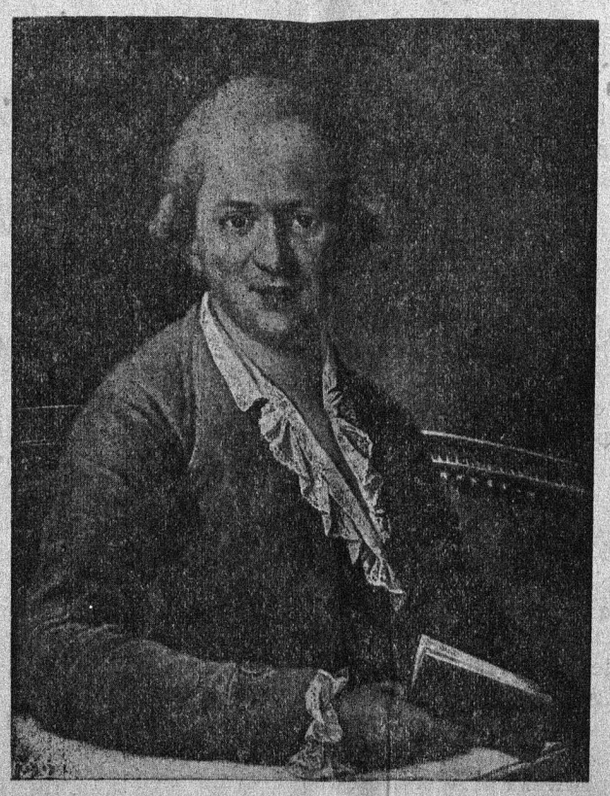

Twórca Zakładu Narodowego im. Ossolińskich
JÓZEF MAKSYMILJAN OSSOLIŃSKI.

nadal, bo myśl przewodnia Ossolińskiego i Lubomirskich, nie uroniła w ciągu lat stu nic ze swoich pierwotnych zamierzeń, bo następcy Bielowskich, Szajnochów, Małeckich i Kętrzyńskich wyznają te same szczytne hasła, pracując niestrudzenie dla chwały i pożytku Prześwietnej Rzeczypospolitej.

Jutro więc u stóp Cytadeli stanie z hołdem powinnym cała Polska odrodzona; z kraju i z zagranicy przyniosą druty telegraficzne tysiące życzeń na przyszłość, równie zbożną i w obfity owoc bogatą. A wśród gratulantów i hołdowników stanie przedewszystkiem cały zwarty, jednem wspólnem uczuciem przejęty Lwów, świadek bezpośredni pracy i trudów Ossolineum od jego kolebki po obecny sławny wiek męski.

Bo stuletni ten dąb myśli i kultury polskiej, tkwiący silnie i głęboko w naszej glebie, ma przed sobą — da Bóg — długie jeszcze stulecia rozwoju i zasług.

W promieniach własnej naszej państwowości potężnieć on będzie, służąc innym przykładem, sobie na chwałę, nauce polskiej na pożytek.

Tego życzymy Mu w dzień Jego Święta, a zarazem Święta Lwowa!

STANISŁAW WASYLEWSKI.

Zasługa narodowa
Ossolineum.

Długo ważył i szukał J. M. Ossoliński, wahając się pomiędzy Zamościem to znów Tarnowem i Krakowem, aż wreszcie wybrał — Lwów. Gdy austrjacy budowali czerwoną cytadelę na szczycie Wronowskiej Góry, aby im łatwiej przyszło zdobyć kraj i miasto — pod ich własnym bokiem wyrosła nagle ta reduta obronna i wielki szaniec cywilizacji polskiej na wschodzie. „Z miłości szczerey swego narodu i z gorącego żądania, aby ustanowienie owo coraz się na tem obfitszą korzyść krzewiło" — poczęła się myśl wspaniałego bibljofila. Nie on jeden miał ideę taką w XIX wieku. Wiadomo. Lecz właśnie jego dzieło wyrosło ponad spodziewanie i jego ziarno wykłosiło się na lwowskiej glebie stokrotnie. Czemuż właśnie to ossolińskie ziarno we Lwowie nie zaś świdzińskie w Warszawie, nie jabłonowskie w Lipsku? Czemu w tym stopniu nie rozwinęły się fundacje Działyńskich w Kórniku lub Raczyńskich w Poznaniu? Tłumaczono, że pod zaborem austrjackim najmniej wiało wiatrów przeciwnych. Historja Ossolineum wcale tego nie potwierdza, opowiadając dobitnie, jak to je pół wieku z górą „Rakus nie tylko żółcią poił", wedle słów Mickiewicza, lecz złośliwie sypał piaskiem w oczy, aby do rozwoju nie dopuścić. Na historji Ossolineum można się dopiero nauczyć dziejów Polski pod zaborem austrjackim, o której jakże często słychać, że zbyt leniwo i gnuśnie korzystała z „dobrodziejstw rządu austrjackiego".

Zbiegły się szczęśliwie okoliczności i złożyły przyczyny rozmaite. Najpierw przewidujący rozum fundatora, który prawnie ubezpieczył istnienie Zakładu, wytyczył drogę jego działalności i w dobrą glebę dobre ziarno przezornie rzucił.

Ossolineum potrafiono nietylko ufundować wielkodusznie, ale umiano też później cierpliwie a nieznużenie wywalczać dlań prawo bytu. I tu trzeba podkreślić niezaprzeczoną zasługę książąt Lubomirskich, którzy fundacji przepaść nie dali. W najtwardszych czasach reakcji zaborczej, kiedy wystarczyło jedno zmrużenie powiek Metternicha, aby wszystko wniwecz obrócić, kunszt dyplomatyczny Lubomirskich wiedział zawsze, kędy prowadzić i jak wygrać wojnę ze złośliwym hofratem wiedeńskim. Reszty dokonał temperament Lwowa i ów cudotwórczy g e n i u s l o c i, dobry duszek lip szumiących nad Ossolineum.

Z małego szańca pod bokiem Cytadeli urosła zamaszysta twierdza, w starem domostwie klasztornem, rozbudowanem ręką Bema, rozwijał się zwolna warsztat pracy na użytek wszystkiej Ojczyzny. Pogasły ognie Krzemieńca i Wilna, znicz ossoliński przetrwał i nie dał się zdmuchnąć, Zgromadziła się przy warsztacie jego pracy czeladź i majstrowie ze wszech stron Rzeczypospolitej. Każda nieomal z dzielnic przysłała delegata. Przedziwny urok Zakładu, w mury jego zaklęty, zwoływał ludzi od wszędy. Popatrzmy! Z Poznania przybył do Ossolineum Małecki, który sam jeden za symbol starczy: misjonarz idący z kolebki orłów z siejbą światła na kresy, z rąk Prusaków wydarł się przemocą Wojciech Kętrzyński, stannice ukrainne przysłały Augusta Bielowskiego, Białoruś bibljografa Przyłęckiego, rozśpiewany Litwin Pawłowicz wziął się do organizowania Muzeum, Godebski i Bełza nie zrobili wstydu Warszawie! Zaś tubylcy galicyjscy nie dali się ubiec ni zaskoczyć w gorliwości. Dyrektor Słotwiński latami kaźni w Kufstajnie poświadczył swą miłość dla Ossolineum, Szajnocha resztę oczu poświęcił „Słownikowi" Lindego.

Miewało Ossolineum w ciągu stulecia chwile rozmaite odpływu i nowego przypływu energji, czaiło się w pozornym bezruchu, by nagle błysnąć światłem, które już nie na sam Lwów, lecz na całą Rzeczpospolitą spłynęło.

W koronie zasług, jaka dziś okala czoło sędziwej Instytucji, błyszczą też brylanty pierwszej wody, najwyższego karatu, bez których zimno i ciemno byłoby w świecie polskości!

Wszyscy wiemy zresztą:

Dzięki Ossolineum ujrzał światło dzienne monumentalny 6-tomowy „Słownik" Lindego w nowem wydaniu, do którego powstania przykładał się ongi sam jeszcze Ossoliński, „wiodąc — wedle słów Lindego — długie rozmowy, jaki skład dać całej robocie".

Dzięki Ossolineum, ocalała i nie rozleciała się po świecie, spuścizna pośmiertna Słowackiego, a wice-kurator Zakładu napisał o twórcy „Anhellego" książkę, która stać się miała na długie lata wzorem monografji historyczno-literackiej.

W murach Ossolineum poczęło się epokowe wydawnictwo źródeł do dziejów Polski: M o n u m e n t a P o l o n i a e. Z Ossolineum wyszła „Gramatyka" Małeckiego, na której uczyły się trzy pokolenia niewolnych Polaków. Pod skrzydłami Ossolineum rozwinął się talent dziejopisarski Karola Szajnochy, tu spędził najlepsze lata Tyrteusz wojny styczniowej Romanowski, tu Władysław Bełza, wieszcz dziecięcego pokoju, napisał „Katechizm dziecka polskiego", tu wreszcie Wojciech Kętrzyński gwoździł oszustwa krzyżackie i świetnie rewindykował polskość kresów zachodnich.

Szczęśliwej generacji dzisiejszej już nawet zrozumieć niesposób, jakie to role pełnić musiała zastępczo fundacja Ossolińskiego. Była redutą obronną i placówką walki z zaborcami wówczas, kiedy w oficynach swoich drukowała tajnie niecenzuralne utwory Mickiewicza.

Była wszechnicą i Akademją umiejętności w czasach zniemczonego uniwersytetu i w mroku śpiącej atmosfery galicyjskiej.

Była zwycięskim sztandarem kultury polskiej, zatkniętym dumnie na mogile państwowości!

Nie podjęto przedsięwzięcia naukowego na Ziemi Czerwieńskiej, któreby się w jakikolwiek sposób nie zasiliło zbiorami Ossolińskich, tak, jak nie było pisarza i badacza, któryby odszedł z pracowni bibljotecznej bez pamiątki dla swej twórczości, a wieluż powiedzieć mogło o sobie: T o n s o u r i r e m ' a f a i t p o è t e!

Setny swój jubileusz święci Ossolineum w pełni działalności o takich dymensjach i zasięgu, jakie ledwie w marzeniach snuły się twórcom instytucji. Z pod prasy trzech drukarń Zakładu idą w świat wydania dzieł Słowackiego, Fredry, Sienkiewicza, z podręczników szkolnych Wydawnictwa Z. N. I. Ossolińskich uczy się młodzież, jak Polska długa i szeroka; zasobna instytucja łoży radośnie na publikacje, którymby nie wydołał nakładca prywatny. Jak ongiś, była czemś więcej niż bibljoteką, tak dziś jest czemś więcej, niż przedsiębiorstwem wydawniczem. Śpieszy z pomocą literaturze i twórczości, dumna z możności tej pomocy i pamiętna orędownictwa, jakie zawsze pod jej skrzydłami znachodziła znojąca się myśl twórcza.

Do tradycji też nawiązuje i obecny dyrektor Zakładu, Ludwik Bernacki, godny spadkobierca Bielowskich i Kętrzyńskich i świetny jej włodarz w duchu nowoczesnym. Tajemny genjusz szumiących drzew ossolińskich umiał mu podszepnąć niejedno ważkie odkrycie, jakiemi wzbogaca naszą historję literatury, żeby tu wspomnieć chociaż o ostatniej pracy, wiążącej t. zw. psałterz florjański z osobą Królowej Jadwigi i wskazującej jego śląski, klasztorny rodowód.

Setny jubileusz Z. N. I. Ossolińskich nie jest świętem regjonalnem. Z dumą rozpamiętywa Polska całą jego pracę i zasługę. Bo nie wiele mieliśmy zaiste zamierzeń kulturalnych tak w całej pełni udanych, tak wielokrotnie rozwiniętych, tak korzeniami w rzeczywistość polską wrośniętych, jak ten pomysł i zapis pana na Tulczynie! Więc u wrót lwowskiego Kapitolu stajemy, synowie kraju, w którym tak wiele rozwiało się projektów szlachetnych, z uczuciem wdzięcznego podziwu...

Pomnożyciele kultury polskiej.

W chwili, kiedy nad Polską zawisły ciężkie chmury, kiedy gromy jeden po drugim waliły w jej ustrój państwowy, doprowadzając wreszcie do rozdarcia na trzy zabory, zjawia się w społeczeństwie polskiem kilka wybitnych jednostek, które przyjmują na swe barki trud ratowania tego, co jeszcze z pogromu wyratować się dało. Wśród nich jedno z miejsc naczelnych przypadło Józefowi Maksymiljanowi Ossolińskiemu.

Ujrzał on światło dzienne w r. 1748 w Województwie sandomierskiem w Woli Mieleckiej. Nauki pobierał w warszawskim konwikcie OO. Jezuitów, trafiając na lata największego rozkwitu tego zakładu wychowawczego. Nazwiska Naruszewicza, Wyrwicza, Bohomolców, Albertrandi'ego i Piramowicza, widniejące w spisie nauczycieli konwiktu, świadczą najdobitniej o jego wartości.

Przedstawiony królowi, uzyskał Ossoliński wstęp na Zamek, przedewszystkiem do królewskich zbiorów. W Bibljotece Załuskich zetknął się znowu z Janockim, który niezawodnie na punkcie umiłowania nauk i książek wywarł nań wpływ silny.

Osiadłszy w Galicji, odgrywać tam zaczyna w kołach miejscowego ziemiaństwa rolę pierwszorzędną. W zabiegach około ułożenia jej losowi czynny przyjmuje udział. Jego memorjały i osobiste wstawiennictwo u cesarzy i dygnitarzy wiedeńskich zapobiegają niejednej katastrofie.

Mieszkając dłuższy czas w stolicy Austrji, zdobywając tam najwyższe odznaczenia i godności, nie przestaje ani na moment myśleć o kraju ojczystym. Polityka i nauka wypełniają mu pracowity żywot; zamiłowanie do książek potęguje się z rokiem każdym. Znakomity ten uczony i bibljofil gromadzi z zapałem prawdziwe skarby, by je złożyć w darze iście królewskim naszemu grodowi. Dotknięty w r. 1823 ślepotą, nie przerywa swych prac. Zmarł w Wiedniu 17 marca 1826 r.

„Myśl, iż mam żyć w pamięci moich współziomków — pisał u schyłku dni swoich — bliskiego już zachodu starca, otuchą [illegible] chęci zagrzewa i siły pokrzepia. [illegible] przysługę mej Ojczyźnie, rozciągnąć jej użyteczność do najdalszych pokoleń. Jeżeli, nadając temu dziełu istnienie, nadałem i trwałość, celu mych zamiarów dopiąłem".

W r. 1823 przyłączył do bibljoteki im. Ossolińskich swe cenne zbiory Henryk ks. Lubomirski, założyciel ordynacji przeworskiej. I on więc, obok Ossolińskiego, staje się znakomitym pomnożycielem kultury polskiej we Lwowie, i pamięć o nim winna przejść w najdalsze pokolenia, które korzystać będą ze skarbów nagromadzonych i powiększanych stale w gmachu poklasztornym u stóp Cytadeli.

Michał Rolle.

Kobieta polska a Ossolineum.

W związku z jubileuszowym obchodem setnej rocznicy powstania Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie pojawi się niewątpliwie w prasie polskiej szereg artykułów, osnutych dokoła różnych momentów z dziejów tej wielkiej instytucji. Dzieje to bowiem bogate, a ściśle zespolone z historją kultury polskiej w ostatniem stuleciu; zawierają sporo materjału zasługującego na opracowanie, nasuwają szereg uwag i spostrzeżeń, rzucają interesujące światło na duchowe życie Polski wczorajszej, na początek i pierwsze powolne kształtowanie się haseł, programów i prądów, żywych i aktualnych w dobie dzisiejszej.

A kiedy będzie mowa o węzłach, wiążących tak ściśle Ossolineum w ciągu lat minionych z szeregiem wybitnych jednostek polskich oraz z całem społeczeństwem, szczególnie zaś ze społeczeństwem, lwowskiem, — należałoby może — bodaj mimochodem, przelotnie, zatrzymać się przy zagadnieniu: Jaką rolę odegrała w dziejach Zakładu — kobieta polska?

Podkreślano już niejednokrotnie, że do szybkiego i tak pięknego rozkwitu Ossolineum przyczyniła się w znacznej części — szczodrość mecenasów, dorzucających swe dary do skarbów, zebranych przez fundatora. W spisie ofiarodawców, od chwili powstania Zakładu aż po czasy najnowsze, — figurują także nazwiska kobiece. Szereg ofiarodawczyń rozpoczyna — już w r. 1819 — Marcelina hr. Worcellowa, która przeznacza dochód ze swych posiadłości na bibljotekę, oraz na stypendja dla ubogiej młodzieży, kształczącej się w Ossolineum. Aleksandra Słowacka zasila muzeum pamiątkami po wielkim wieszczu. Książnicę Zakładu wzbogaca cennemi rękopisami Eleonora hr. Wandalin Mniszchowa, zaś książkami polskiemi i obcemi — Jadwiga Zaleska i Dorota Straszewska. Wspaniałe bibljoteki, zawierające wiele cennych autografów i rękopisów oraz bogate zbiory archiwalne przekazują Zakładowi: Eleonora ks. Lubomirska, Stefanja z Darowskich Czaykowska i Aleksandrowa Wybranowska.

Przedstawicielki świetnych i bogatych rodów szły przeto i tutaj w myśl dawnej, szlachetnej tradycji... były godnemi prawnuczkami Lewiast staropolskich, patrycjuszek szlacheckich i mieszczańskich, zapisujących klejnoty swe i majątki na różnorakie cele Akademji krakowskiej, gromadzących piękne księgozbiory i pełnych pietyzmu dla świętych pamiątek narodowych...

W ostatnich latach — z inicjatywy kobiecej i przez kobiece organizacje poparty, — wyłonił się projekt wzbogacenia Zakładu o muzeum istotnie niezwykłe, a cenne dla poznania całokształtu kultury polskiej lat minionych: o muzeum zasłużonych Polek.

Gdy w połowie dziewiętnastego wieku, za dyrekcji Kłodzińskiego Ossolineum stało się ogniskiem życia naukowego i literackiego, biorąc również żywy udział w organizowaniu życia towarzyskiego, tak w posiedzeniach publicznych jak w zebraniach towarzyskich brały udział i kobiety, przedstawicielki elity lwowskiej.

Wśród jednostek, związanych ściśle z życiem Zakładu nie w charakterze mecenasów i ofiarodawców lub sympatyków i mile widzianych gości — lecz zasłużonych pracowników... wśród tych, którzy w podniosłej atmosferze Zakładu, umiłowaniem rzeczy ojczystych przesiąkłej, tworzyli potężne swe dzieła... wśród tych, którzy bronili ukochany Zakład przed grożącemi mu tak często niebezpieczeństwami... wśród tych, którzy w szarym codziennym trudzie wykuwali trwałe, szerokie drogi jego dalszego, świetnego rozwoju... wśród nich wszystkich — kobiety polskiej brak... Cóż jednak dziwnego? Takie były podówczas warunki życiowe, zamykające kobiecie, nawet najzdolniejszej i pełnej entuzjazmu, dostęp do wielu terenów pracy.

Lecz wojna światowa przyniosła olbrzymie zmiany.

I oto w czytelniach i pracowniach Zakładu spotkasz już nietylko — czcigodnego uczonego i młodego studenta... chylą się także nad kartami pożółkłych ksiąg i rękopisów — jasne i ciemne główki dziewczęce.

Wśród publikacyj wydanych w ostatnich latach przez Zakład, znajdą się także prace, kobiecem skreślonem piórem; na grzbietach dzieł należących do różnych rodzajów literackich i naukowych, czytamy nazwiska: dr. Ł. Charewiczowej, L. Czernowej, J. Gamskiej, Z. Rabskiej, J. Rogoszówny, dr. St. Skwarczyńskiej, M. Stroińskiej, M. z Fredrów Szembekowej, M. H. Szpyrkównej — i innych.

Lista pracowników Zakładu za okres powojenny wykazuje rosnący z każdym rokiem procent młodych sił kobiecych. A choć bibljotekarstwo jest niezbyt dawno przez kobietę zdobytym terenem pracy, choć stawia ona na nim pierwsze dopiero kroki i napotyka nieraz wiele trudności, — jest jednakże zawodem, odpowiadającym doskonale zdolnościom i zamiłowaniom kobiety, zawodem, w którym może ona dobrze, chętnie i pożytecznie pracować...

Bądź co bądź — rzut oka na dzieje Ossolineum pozwala stwierdzić, że kobieta polska od początku istnienia Zakładu rozumiała jego doniosłość i starała się przyczynić do jego rozwoju... że w historji Ossolineum i ona ma swoją kartę.

A obserwacja faktów i prądów zaznaczających się we współczesnym nam okresie, wykazuje nietylko żywe nadal i serdeczne zainteresowanie sprawami Zakładu wśród kobiet, lecz budzi nadzieję, że w dalszym — oby jak najświetniejszym rozwoju Ossolineum, we wszystkich jego działach, — kobieta polska jeszcze doniosłejszą będzie mogła odegrać rolę, jeszcze większe i trwalsze położyć zasługi...

Janina Królińska.

Publikacje jubileuszowe Ossolineum.

Z powodu stulecia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich ukazały się następujące publikacje jubileuszowe:

1. Adam Fischer, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich. Zarys dziejów. Z 23 ilustracjami. Lwów, 1927, str. 120.
2. Adam Fischer, Institut National Ossolinski, Esquisse historique, traduit du polonais par Jean Narkiewicz-Jodko, Avec 22 gravures. Léopol, 1928, str. 115.
3. Bronisław Gubrynowicz, Józef Maksymiljan Ossoliński, Człowiek i pisarz. Z ilustracją. Lwów, 1928, str. 93.
4. Tadeusz Mańkowski, Dzieje Gmachu Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich. Z 29 ilustracjami. Lwów, 1927.
5. Rocznik Zakładu Narodowego im. Ossolińskich pod redakcją Ludwika Bernackiego. Tom. I i II. 1927 i 1928. Z 34 ilustracjami. Lwów, 1928, str. 766.
6. Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich Ustawy, przywileje i rzeczy dziejów jego dotyczące zebrał i wydał Wilhelm Bruchnalski: Lwów, 1928, str. XXXII i 748.
7. Władysław Tadeusz Wisłocki, Jerzy Lubomirski, 1817—1872. Z 16 ilustracjami. Lwów, 1928, str. 180.

BIBLJOTEKA OSSOLIŃSKICH.

Dr. STANISŁAW ŁEMPICKI.

Umiłowanie książki w Polsce.

Są sprawy i dążenia, namiętności i umiłowania, których metryki napróżno szukałby badacz, zagłębiający się w otchłanie wieków. Do takich umiłowań należy również przywiązanie do słowa pisanego, ujętego w kształt książki. Miłość ta ma charakter tak specjalny, tak zależny od stanu kultury pewnej epoki czy środowiska, a zarazem od indywidualnych skłonności i wykształcenia jednostek, że trudno oznaczyć, kto i gdzie zaczął najpierw miłować książkę, troszczyć się o nią, uważać ją za swego przyjaciela. Może stało się to gdzieś na starożytnym Wschodzie, może w Grecji, która w tylu dziedzinach ducha przodowała ludzkości.

Wśród Greków i Rzymian, spotykamy już ludzi lgnących do ksiąg, gromadzących bibljoteki, wożących się z ukochanym rękopisem w podróże i na wyprawy wojenne. Bibljofilstwo epoki hellenistycznej charakteryzują dostatecznie imiona władców Pergamu i Aleksandrji. Średniowiecze zamyka swe umiłowania książkowe w murach bibljotek klasztornych, przy pulpicie mnicha-przepisywacza i mnicha-illuminatora.

Czyż to wszystko jednak nazwać już można bibljofilstwem w nowoczesnem tego wyrazu znaczeniu? Czy na to serdeczne obcowanie z cennemi manuskryptami nie składało się wiele innych czynników, których analizować tutaj nie możemy?

Miłość do książki powstaje naprawdę dopiero u schyłku wieków średnich i z pierwszemi promieniami renesansu przychodzi do wybranych jednostek w różnych krajach Europy. Pozostaje to w związku z całym książkowym, literackim charakterem humanizmu renesansowego. Mniejsza o to, czy dokonało się to najpierw na francuskim dworze, czy w słynnej sali bibljotecznej Alfonsa Wielkiego Neapolitańskiego, czy w komnatach florenckich poszukiwaczy starożytnych rekopisów. Faktem jest, że wtedy rodzi się bibljofilstwo, wtedy zaczynają powstawać pierwsze książnice prywatne i publiczne. Posiadanie wartościowych, przepięknie przepisanych, zdobionych minjaturami, i cennie oprawnych kodeksów, staje się namiętnością czasu.

Druk, zaistnienie książki drukowanej, wnosi w tę atmosferę elementy nowe. Ostatni bibljofile epoki przeddrukowej patrzą z pogardą na nową, zdemokratyzowaną, wyciągniętą pod rząd jednej czcionki i jednego papieru — książkę tłoczoną. Gdzież jej równać się z wspaniałemi pontyfikałami i ewangeljarzami, grającemi całą harmonją barw, a choćby z takim kaligraficznie przepisanym Cyceronem lub Liwjuszem? Ale i w dziedzinę druku wkracza niebawem pretensja bibljofila i władztwo jego smaku. Przecież już XVI wiek ma piękne druki weneckie i paryskie, wydaje bazylejskich Oporinów i Frobenów, paryskiego Etienne'a, a nadewszystko holenderskich Plantinów! W ślad za nimi przyjdą w XVII w. „Elzewiry".

Właściwym „wiekiem książki", stuleciem bibljofilów, jest atoli dopiero wiek XVIII. Wtedy drukarstwo europejskie święci największe tryumfy, produkuje dzieła naprawdę piękne i zniewalające do miłości. Wtedy — w tym wieku uczonych i akademij — spotykamy pierwszych, wielkich, nowoczesnych bibljofilów na niepowszednią miarę. Powstają największe bibljoteki i najliczniejsze książnice prywatne.

Tradycja ta przeciąga się na stulecie XIX. A chociaż kilkadziesiąt pierwszych lat tego wieku nie sprzyja kulturze pięknej książki i znaczy się upadkiem wielkich tradycyj typograficzno - wydawniczych poprzednich czasów, mimo to miłość do książki nie słabnie, a tylko zwraca tęskne oblicze ku epokom minionym. Bibljofilstwo weszło już w krew i żyły społeczeństw, chociaż jego kodyfikacja i teoryzacja rozpocznie się dopiero znacznie później. Rosną wielkie zbiory narodowe, magnackie i osobiste, rośnie namiętność zbieracka, mnożą się zapisy, wyrabiają się umiłowania specjalne.

W ostatnich dziesiątkach XIX wieku, głównie pod tchnieniem estetyków angielskich (Ruskin i Morris) następuje renesans pięknej książki, tworzy się estetyka książki, smak i wybredność bibljofilska. Wydawcy i drukarze, najpierw angielscy, potem francuscy i niemieccy, ulegają postulatom, kierowanym w ich stronę. Równocześnie potęguje się popyt na książkę dawną, wzmaga się ruchliwość antykwarjatów i antykwarjuszy. Szeregi bibljofilów urastają do potężnych cyfr we wszystkich krajach Europy, pojawia się odpowiednia literatura, wyłaniają się pewne kanony i poglądy obowiązujące, organizują się towarzystwa „miłośników książki".

Pierwsze dwudziestopięciolecie naszego wieku podejmuje inicjatywę dalszą i doprowadza (już za naszych dni) do wyników niezwykle poważnych, a nieraz wprost imponujących.

Miłość do książki staje się potrzebą każdej inteligentnej jednostki, wyrastającej ponad miarę przeciętnego filistra i materjalistycznego zjadacza chleba.

* * *

Jakżeż było z umiłowaniem książek w Polsce?

Szliśmy pod tym względem śladami naszych sąsiadów z Zachodu i Południa, a powiedzieć trzeba odrazu, że doszliśmy do rezultatów, których przed światem kryć nie potrzebujemy.

I u nas miłośnictwo książki budzi się w okresie, kiedy średniowiecze przesiłało się w nowożytność. Pierwsze nasze illuminowane, okazałe kodeksy pochodzą przeważnie z wieku XV. i XVI. Pierwszymi miłośnikami ksiąg są nasi prekursorowie humanizmu, przywożący z soborów w Konstancji i Bazylei, z miast i uniwersytetów włoskich cenne rękopisy dzieł autorów starożytnych i ówczesno - renesansowych. Piotr Wolfram ze Lwowa, Tomasz Strzempiński, późniejszy biskup krakowski, mistrz Jan Dąbrówka, wielki historyk Jan Długosz, znakomity teolog i miłośnik historji, Sędziwój Czechel, lekarz Marcin Król z Żórawicy i sam do-

Bibjotekarstwo polskie.

Bibljotekarstwo polskie szczyci się bogatą tradycją, sięgającą okresów tworzenia się kultury narodowej w zamierzchłem średniowieczu. W cichej celi klasztornej mnich przechowywał pieczołowicie potężne filjanty ksiąg świętych, chroniąc je w skarbcu obok drogocennych sprzętów kościelnych i ważnych nadań królewskich. Z jego pracy i umiłowań powstawały i rosły bibljoteki, strzeżone starannie przez całe pokolenia następców.

Gdy wiedza i literatura schodzi z zamknięcia w gotyckich izbach mniszych między laików i szerzy się najpierw wśród warstw najwyższych, to w ślad za tem rosną księgozbiory inne, kapitulne, katedralne, parafjalne, ale i książęce, magnackie, szkolne.

Tak było gdzieindziej na Zachodzie, takie są także losy bibljotek naszych. Z humanizmem i jego kultem dla książki rozrasta się sieć książnic po całej Polsce, a przy nich występują doraźni i czasowi, a potem i stali bibljotekarze, tych skarbów wierni strażnicy. Wiodą swój klan z dawnych, klasztornych kustoszów, poprzez uniwersyteckich i królewskich, a potem dworskich bibljotekarzy. W wieku XVIII nowa fala przynosi rozwój niepomierny w bibljotece Załuskich, króla Stanisława Augusta, Czartoryskich, Czackich i tylu innych. Świecą wśród nich nazwiska zasłużone na niwie ojczystej nauki, choć wielu z krwi obcej, przecież sercem i duszą do Polski przywarli. Wśród nich Janocki, Linde, Bandtkie, Lelewel, z późniejszych Gołębiowski, Siarczyński, Karol Sienkiewicz — sam Ossoliński, wreszcie, by przejść do coraz nowszych czasów i wspomnieć choćby mimochodem Estreichera, Wisłockiego, Bielowskiego i tylu, tylu innych.

Ma więc bibljotekarstwo polskie piękne, czcigodne wzory, skarbnicę nieprzebraną, wskazań na dzień dzisiejszy.

Ostatnie lata pozwoliły, zwłaszcza w naszej dzielnicy, na wykształcenie kadr zupełnie nowożytnych pracowników, idących z postępem nauki i rozwojem tej gałęzi wiedzy na Zachodzie. Specjalnie zasługuje tu na wzmiankę działalność długoletniego dyrektora lwowskiej Bibljoteki Uniwersyteckiej, Aleksandra Semkowicza.

To też nie zbrakło umiejętnych rąk do pracy, gdy trzeba było własne warsztaty zbudować i do samodzielnej uruchomić działalności w niepodległej Ojczyźnie.

Rozmnożyła się brać bibljotekarska, boć i książnic po zaborcach pozostało wiele i nowe można było tworzyć. Wszczęła się wartkiem tempem praca organizacyjna, pogłębiała się wiedza i technika zawodowa, wyłaniał się z chaosu coraz wyraźniejszy stan bibljotekarski.

By te wysiłki w jedną skoordynować całość, powstał Związek Bibljotekarzy Polskich, założony w Warszawie w 1917 r. Były próby wcześniejsze i u nas we Lwowie i gdzieindziej, ale rozkwit i rozmach począł się dopiero w latach ostatnich, kiedy normalne warunki polityczne umożliwiły pracę zbiorową, spokojną. „Związek" jest dziś instytucją dużą, posiadającą kilkuset członków, oddziały w Warszawie, Krakowie, Łodzi, Lublinie i Lwowie, rozwija owocną działalność w kierunku samokształcenia członków, przygotowuje oświatowców, zabiera głos coraz większy w sprawach dotyczących książki.

Zjazdy doroczne wspólnie z bibljofilami (Kraków 1925, Warszawa 1926) wykazują stały rozwój naszego stanu, tak, że wyłoniła się potrzeba zwołania osobnego I. Zjazdu Bibljotekarzy, który jutro zasiędzie w naszem mieście do obrad nad piekącemi zagadnieniami życia bibljotecznego. Będzie to przegląd i próba sił, która — miejmy nadzieję — wypadnie pomyślnie i pchnie bibljotekarstwo polskie na nowe tory świetnego rozwoju.

Kazimierz Tyszkowski.

Program uroczystości.

Sobota 26 maja, o godz. 9 wieczorem: Zebranie towarzyskie uczestników Zjazdu bibljotekarzy i bibljofilów w restauracji Hotelu Krakowskiego, przy pl. Bernardyńskim.

Niedziela 27 maja przedpoł.: Uroczystość setnej rocznicy założenia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich:

1. o godzinie 9-tej: Msza św. w bazylice łacińskiej;

2. o godzinie 10-tej: odsłonięcie tablicy pamiątkowej na gmachu Zakładu z przemówieniem Bronisława Gubrynowicza;

3. o godzinie 11.30: Akademja w Auli Uniwersytetu Jana Kazimierza:

a) Gaude Mater Polonia G. G. Gorczyckiego, odśpiewa chór Polskiego Towarzystwa Muzycznego, pad batutą dyrektora Mieczysława Sołtysa,

b) zagajenie kuratora Zakładu Andrzeja ks. Lubomirskiego,

c) przemówienie dyrektora Zakładu Ludwika Bernackiego,

d) przemówienia delegatów,

e) In Te Domine speravi W. Szamotulskiego, odśpiewa Chór Polskiego Towarzystwa Muzycznego, pod batutą dyrektora Mieczysława Sołtysa;

o godz. 5-tej popoł.: uroczysta inauguracja obu Zjazdów w auli Wszechnicy Jana Kazimierza (ul. Marszałkowska) z odczytem Prezesa Rady Bibljofilskiej Stefana Dembego: O Bibljotece Narodowej;

o godz. 6 popoł.: otwarcie i ukonstytuowanie się III Zjazdu Bibljofilów Polskich;

o godz. 9 wieczorem: raut w salonach Kasyna Narodowego. Po raucie zebranie towarzyskie w restauracji Hotelu George'a.

Poniedziałek 28 maja, od godz. 10—12 przedpoł.: obrady; o godz. 12.30: otwarcie wystawy druków lwowskich, grafiki i introligatorstwa, w „Czarnej Kamienicy" (Rynek 8);

od god. 4—7 popoł.: obrady;

o godz. 9 wieczorem: bankiet oficjalny obu Zjazdów w wielkiej sali Hotelu Krakowskiego (udział w bankiecie 15 zł.).

Wtorek 29 maja, o godz. 10 przepoł.: zwiedzanie bibljotek i wystaw;

o godz. 4 popoł.: zamknięcie III Zjazdu Bibljofilów;

o godz. 5 popoł.: uroczyste zamknięcie obu Zjazdów.

Kuźnica nauki polskiej w Paryżu.

W chwili, gdy Lwów znajduje się pod silnem wrażeniem Jubileuszu Ossolineum, warto zwrócić uwagę szerszych sfer społeczeństwa polskiego na potężną placówkę myśli polskiej i nauki polskiej, istniejącą poza granicami Państwa naszego, a przechodzącą obecnie przez nową fazę reorganizacji, która wróży jak najpomyślniej o jej rozkwicie w najbliższej przyszłości.

Mamy na myśli znaną doskonale każdemu Polakowi, który odwiedzał choćby raz stolicę Francji, Bibljotekę Polską w Paryżu, połączoną z „Muzeum Mickiewiczowskiem".

„Bibljoteka Polska" jest kreacją wielkiego okresu Emigracji polskiej w Paryżu po wojnie 1830/31 roku. Powstała przy końcu roku 1838; na pierwsze jej zbiory złożyły się skromne stosunkowo bibljoteki głośnego „Towarzystwa Literackiego" w Paryżu, oraz jego Wydziału Historycznego i Wydziału Statystycznego, wreszcie „Towarzystwa Pomocy Naukowej", a zatem tych instytucyj, w których zasiadali i pracowali: Mickiewicz, Słowacki, Niemcewicz, Lelewel i wszystkie wielkie duchy Polski emigracyjnej. U kolebki „Bibljoteki Polskiej" stał książe Adam Czartoryski, a niestrudzonym jej organizatorem był historyk i antykwarysta, Karol Sienkiewicz. Bibljoteka miała zrazu około 2.000 tomów i mieściła się w kilku pokojach; w r. 1845 liczyła już jednak 15.000 tomów, w r. 1848 otrzymała bogaty zapis senatora Macieja Wodzińskiego (przeszło 4.500 książek, z górą 10.000 rycin, kolekcję numizmatów i medali); potem rosła coraz bardziej przez całe dziesiątki lat XIX w. wzbogacana głównie darami rodaków, a także zakupami, i osiągnęła z początkiem obecnego stulecia cyfrę ponad **70.000 tomów.** Obok tego posiada pierwszorzędne zbiory sztychów, autografów, rękopisów, atlasów, dokumentów, pamiątek. Wystarczy wspomnieć, że w dziale rękopisów jest tu Archiwum Sejmowe z lat 1830—31 i Archiwum Sztabu głównego polskiego z powstania 1831 r.

Już w r. 1851 trzeba było pomyśleć o odpowiedniem pomieszczeniu tej cennej Bibljoteki. Odwołano się więc do rodaków o pomoc i zebrano na ten cel przez dwa lata około 40.000 franków. Na spółkę i przy pomocy hr. Zamoyskiego, zakupiono obszerny dom przy Quai d'Orleans Nr. 6 i tam pomieszczono zbiory. Z czasem budynek ten przeszedł całkowicie na własność „Bibljoteki Polskiej", którą rząd francuski uznał w r. 1866 za „instytucję użyteczności publicznej", przyznając jej związane z tem przywileje. W r. 1856 powstał przy Bibljotece Komitet Wydawniczy z Kalinką, Klaczką i księgarzem Januszkiewiczem na czele; działalność tego Komitetu jest dobrze znana w historji naszej literatury.

W roku 1903 stworzone zostało, staraniem śp. Władysława Mickiewicza, „Muzeum Mickiewiczowskie" przy Bibljotece Polskiej, obejmujące nie tylko całą spuściznę piśmienniczą i wszystkie pamiątki po Wieszczu, ale i to wszystko, co tylko jego twórczości dotyczyć może.

„Bibljoteka Polska" i „Muzeum Mickiewiczowskie" były przez lata całe ogniskiem ruchu naukowego polskiego we Francji, a zarazem tą polską Mekką w Paryżu, do której śpieszył każdy przybysz inteligentny z wszystkich ziem Polski.

Od r. 1892 pozostaje „Bibljoteka Polska" w ścisłym związku z Akademją Umiejętności w Krakowie. Majątek i zbiory Bibljoteki przeszły bowiem na własność Akademji, a ta utrzymywała odtąd Bibljotekę i zarządzała nią, jako swoją Stacją naukową w Paryżu, przez osobnego Delegata; był nim dożywotnie Władysław Mickiewicz, a obecnie jest b. minister pełnom. i znany uczony, Franciszek Pułaski.

Od czasu powstania wolnego Państwa Polskiego, „Bibljoteka Polska" weszła na nowe tory. Rząd nasz zdał sobie odrazu sprawę z tego, że zadania tej Instytucji będą teraz rozleglejsze, niż za czasów niewoli: „Bibljoteka" musi być bowiem nietylko nadal poważną i zasobną polską placówką naukową, ogniskującą cały nasz ruch umysłowy w Paryżu, ale musi stać się równocześnie sprawnem i poważnem źródłem informacyj o Polsce dla zagranicy, przedewszystkiem dla Francji.

Podjęto więc pracę reorganizacyjną. Od jesieni 1926 roku rozpoczęło się nowe katalogowanie bibljoteki; które objęło już dotąd 45.000 tytułów, a prowadzone jest dalej. Przystąpiono do skatalogowania czasopism (dział niezwykle bogaty i cenny), skatalogowano mapy i atlasy (przeszło 1½ tysiąca), kataloguje się ryciny (dotąd około 20.000), rękopisy i autografy (około 15.000). Zabrano się też do uporządkowania „Muzeum Mickiewiczowskiego".

Równocześnie z tą pracą wewnętrzną, rozpoczęło się rozszerzanie i remont gmachu na Quai d'Orleans Nr. 6. Gmach został zeuropeizowany i urządzone pracownie Stacji Naukowej polskiej, czytelnię dla parlamentarystów i pisarzy francuskich, salę na wykłady i odczyty; przebudowano piwnice na magazyny bibljoteczne, wprowadzono elektrykę, centralne ogrzewanie i telefony. Duszą tych reform jest Delegat Akademji p. Pułaski i jego dzielni, niestrudzeni pomocnicy, kustosz Bibljoteki, znany literat, p. Stanisław Piotr Koczorowski i kustosz „Muzeum Mickiewiczowskiego", p. Bronisława Mońkiewiczówna.

„Bibljoteka Polska" w Paryżu znajduje się tedy w przededniu nowej ery swego rozkwitu i swych doniosłych zadań. **(—i—)**

---

stojny Zbigniew Oleśnicki — to protoplaści dzisiejszych naszych bibljofilów. Z ich darów i zapisów, z ofiar mnogich innych profesorów i opiekunów Uniwersytetu Krakowskiego, tworzy się już od XV w. wielka Książnica Jagiellońska. Żarliwym przyjacielem ksiąg jest sławny biskup poznański, Jan Lubrański i jego kanonik-dyplomata, Mikołaj Czepiel.

Zbiera się zaś w XV w. przeważnie dzieła historyczne, kanonistyczne i autorów klasycznych. Trudno wyliczać wszystkich zbieraczy; nazwiska ich odnajdzie każdy w katalogach rękopisów i inkunabułów krakowskich, opracowanych przez Wisłockiego.

W królewskiej rodzinie Jagiellońskiej tradycje miłośnictwa i zbierania książek są żywe. Idą one może od Jadwigi, która miała posiadać zasobną bibljotekę religijną, a może jeszcze od Kazimierza Wielkiego, co to kościoły i klasztory obdarowywał księgami. Kultywuje je król - humanista, Jan Olbracht, wspaniały wyraz daje im król - bibljofil, Zygmunt August, ze swoją parutysięczną, mądrze i troskliwie urządzoną bibljoteką, którą zarządzają Trzeciescy, Koszucki i Górnicki. Zresztą, XVI wiek dostarcza pod tym względem mnóstwa przykładów, często niezwykle interesujących. Książka, to wtedy u wybrańców społeczeństwa — wielka rzecz. Kocha się ją namiętnie, gromadzi, ściąga z jarmarków i oficyn zagranicznych, obdarowuje się nią przyjaciół i mecenasów, mówi się o niej i pisze, prowadzi się o nią procesy. Każdy niemal wybitniejszy magnat duchowny i świecki, każdy szlachcic, wyposażony Zbigniew Oleśnicki — to protoplaści dzisiejszych naszych bibljofilów. Z ich darów i zapisów, z ofiar mnogich innych profesorów i opiekunów Uniwersytetu Krakowskiego, tworzy się już od XV w. wielka Książnica Jagiellońska. Żarliwym przyjacielem ksiąg jest sławny biskup poznański, Jan Lubrański i jego kanonik-dyplomata, Mikołaj Czepiel.

Zbiera się zaś w XV w. przeważnie dzieła historyczne, kanonistyczne i autorów klasycznych. Trudno wyliczać wszystkich zbieraczy; nazwiska ich odnajdzie każdy w katalogach rękopisów i inkunabułów krakowskich, opracowanych przez Wisłockiego.

W królewskiej rodzinie Jagiellońskiej tradycje miłośnictwa i zbierania książek są żywe. Idą one może od Jadwigi, która miała posiadać zasobną bibljotekę religijną, a może jeszcze od Kazimierza Wielkiego, co to kościoły i klasztory obdarowywał księgami. Kultywuje je król - humanista, Jan Olbracht, wspaniały wyraz daje im król - bibljofil, Zygmunt August, ze swoją parutysięczną, mądrze i troskliwie urządzoną bibljoteką, którą zarządzają Trzeciescy, Koszucki i Górnicki. Zresztą, XVI wiek dostarcza pod tym względem mnóstwa przykładów, często niezwykle interesujących. Książka, to wtedy u wybrańców społeczeństwa — wielka rzecz. Kocha się ją namiętnie, gromadzi, ściąga z jarmarków i oficyn zagranicznych, obdarowuje się nią przyjaciół i mecenasów, mówi się o niej i pisze, prowadzi się o nią procesy. Każdy niemal wybitniejszy magnat duchowny i świecki, każdy szlachcic, wyposażony wedle wymagań wieku posiada bibljotekę domową; nie obejdzie się bez niej żaden profesor, uczony, lekarz; za punkt ambicji uważa posiadanie książnicy własnej — bogaty mieszczanin i kupiec. A szanuje się książki ogromnie, prowadzi się ich inwentarze i katalogi, oprawia się je bogato, a jak się je ceni, o tem świadczą najlepiej rozrzewniające testamenty właścicieli.

Którzyż to byli bibljofile XVI wieku? Cały legjon. Biskupi Tomicki i Myszkowski, kanclerz Szydłowiecki i kanclerz Zamoyski, biskup płocki Erazm Ciołek, Boneroviе krakowscy, znany odstępca i reformator Jan Łaski (który kupił bibljotekę od Erazma z Rotterdamu), Jan Osmólski, Słupeccy — to zaledwie kilka nazwisk. Podanie wszystkich najważniejszych wymagałoby osobnego studjum.

Wiek XVII-ty — mimo całego swego tragizmu wojen i zniszczenia, pożarów i rabunków szwedzkich, którym ulegają bibljoteki polskie — nie zatraca miłości do książek. Jakże pięknem świadectwem tych uczuć jest bibljofilska tradycja domu Sobieskich, pewne zamiłowania naszych Wazów, zbiory Wielopolskich, Wolskich czy Szafrańców, liczne bibljoteki klasztorne, zwłaszcza jezuickie, rosnące z szlacheckich darów?

O XVIII-tym wieku rozprawiać długo nie potrzeba. Pięknie scharakteryzował jego zdobycze i zasługi na polu bibljofilstwa i bibljotekarstwa w Polsce, p. Stefan Demby w swojej wytwornej rozprawie o „Miłości do książek w Polsce". Sapiehowie i Radziwiłłowie, Czartoryscy, Czaccy i Wiśniowieccy, Lubomirscy, Potoccy, Rzewuscy, Chreptowicze, biskup Ignacy Krasicki i t. d. — ile nazwisk, tyle bibljotek, tylu bibljofilów gorących, rozumnych i głęboko zamiłowanych. A ponad nimi wszystkimi górują: wielki znawca książki, król Stanisław August, i twórca pierwszej bibljoteki narodowej, „studnia" wiadomości bibljograficznych i tytan wysiłków zbierackich, Józef Andrzej Załuski z przeszło ćwierć-miljonową swoją bibljoteką, z Janockim i Mitzlerem de Kolof. Wtedy też zjawia się pierwsza bibljofilka polska, poetka Elżbieta Drużbacka. Nazwisk mniejszych a miłośników książki równie gorących, — niepodobna-by tutaj wyliczyć.

Przychodzi wiek naszej niewoli, naszego bytowania pod zaborami. Ale właśnie dlatego, że to niewola, że w dobrach duchowych i w skarbach własnej kultury widzi się zadatek nowej przyszłości i pociechę w strapieniu narodowem, — książka staje się „dulce solatium amissae libertatis", staje się tym przyjacielem drogim, tajemnym, zaufanym, który nie zdradzi a nauczy wiele. Nadto, stara polska książka, piękna i oprawiona wytwornie, — to przecież świadek dawnej wolności i chwały.

Wyrastają tedy, jak ogromne pomniki polskiej kultury, nowe zbiory prywatne: Krzemieniec, Dzików, Młynów, Medyka, Krzeszowice, Kórnik, Rogalin, Sławuta, Paryż, Rapperswil, Poturzyca, lwowska Książnica Baworowskich, i wspaniałe zbiory Józefa Maksymiljana Ossolińskiego, mające rzucić podwaliny pod przyszły Zakład Narodowy. A ile powstało bibljotek pomniejszych, domowych, specjalnych, powołanych do życia umiłowaniem serdecznem, znawstwem niepospolitem i wysiłkiem nieraz życia całego, ile takich zbiorów dotąd istnieje, — to o tem Bóg raczy wiedzieć i pan Chwalewik („Zbiory Polskie").

Ale nie tylko na drodze budowania zbiorów znaczy się teraz polska miłość do książki. Książka zaczyna budzić interes wszechstronny; zakwita i rozwija się w sposób iście pomnikowy bibljografja polska, szerzy się nauka bibljotekoznawcza, pojawiają się wydawnictwa monumentalne.

Przychodzi wreszcie, na przełomie XIX i XX wieku, odrodzenie piękna polskiej książki. Jeśli drogi toruje tu genjusz Wyspiańskiego i „Chimera" Mirjama, a później gorące słowa Weyssenhoffa, Gomulickiego, Żeromskiego, Dębickiego, Bystronia, Dembego i innych, — to zjawia się niebawem i odzew oczekiwany w kołach wydawców. Publikacje i typograficzne prace Anczyca, Drukarni Uniwersyteckiej i Narodowej w Krakowie, Łazarskiego z Warszawy, Ossolineum i Książnicy-Atlasu ze Lwowa, Wegnera z Poznania, Mortkowicza z Warszawy i innych — cisną się same do rąk tych, co miłują książkę wytworną.

Ruch bibljofilski w Polsce zatacza kręgi coraz rozleglejsze, organizuje się w towarzystwa, podnosi swój poziom; ma już specjalistów - teoretyków doskonałych, podejmuje pisma i wydawnictwa własne, ogniskuje się zaś na dorocznych Zjazdach.

Sieć organizacyjna „miłośników książki" objęła wszystkie ziemie — wolnej dziś — Rzeczypospolitej, a przed bibljofilami stoją jeszcze zadania liczne i doniosłe.

W przededniu uroczystości strzeleckich.

W dwóch dniach najbliższych rojno będzie we Lwowie od braci legjonowo-strzeleckiej. Marsz zadwórzański, poświęcenie sztandaru, poświęcenie kamienia węgielnego pod własny — nareszcie — dom.

Są jeszcze ludzie, którzy krzywią się na wzmiankę o Związku Strzeleckim. Powiadają: „wprawdzie jesteśmy demokratami, ale...“ Wiemy, o co tym „demokratom“ chodzi; Związek Strzelecki jest dla nich z a n a d t o demokratyczny. Pracuje głównie w tych warstwach społeczeństwa, które u „solidnych, poważnych obywateli“ budzą pewien niepokój.

Ale Bogiem a prawdą to jest właśnie nieśmiertelna zasługa i niezmierny pożytek tej organizacji. Wnosi ona imię Ojczyzny i miłość ku Niej, wnosi tchnienie wielkiej idei tam również, dokąd przedtem docierały jedynie walką klasową o przepojone zasady.

Bo „czerwoność“ Związku Strzeleckiego jest insynuacją. Prawdą jest jego praca dla Państwa. I to praca olbrzymia. Oświatowa, wojskowa, sportowa, praca nad wyrobieniem dyscypliny społecznej, nad dostarczeniem Państwu karnych, świadomych swych obowiązków obywateli.

Dziś jest Związek Strzelecki najpotężniejszą naszą organizacją przysposobienia wojskowego, najliczniejszą i najpoważniej pracującą. Jeśli w raportach mówi się o tysiącach i dziesiątkach tysięcy tych, którzy uczą się władać bronią i każdej chwili trwają w pogotowiu obronnem, to mowa jest o Związku Strzeleckim.

Stosunek społeczeństwa do tej organizacji jest — jak wspomnieliśmy — jeszcze niezupełnie skrystalizowany. Wymaga rewizji, większego zaufania, większego poparcia. A to tem więcej, że Związek Strzelecki ma wielu wrogów. Zwalcza go partyjnictwo nasze, któremu zamknięto dostęp do jego szeregów, zwalcza go komunizm najzacieklej. Nie wszystkim może wiadomo, że Związek Strzelecki jest jedyną w Polsce organizacją społeczną, której wiele uwagi poświęca wywiad ościenny. Nazywa go „białą kadrą“.

W dwóch najbliższych dniach znajdzie miasto nasze dość sposobności, aby przyjrzeć się bliżej Związkowi Strzeleckiemu. Zobaczy w marszu zadwórzańskim świadectwo sprawności żołnierskiej, a w obu innych uroczystościach usłyszy, jakie ideały przyświecają tym szarym, prostym szeregom. Lwów, którego najpiękniejsze karty wiążą się z aktami walki, poświęcenia i niezłomnej miłości Ojczyzny, powinien im okazać dużo serca; wszak tą samą idą rycerską drogą, tej samej służą sprawie, ten sam wyznają katechizm obywatelski, co miasto „zawsze wierne“.

GENERAŁ RYDZ - ŚMIGŁY PRZYBYWA Z RAMIENIA MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO DO MAŁOPOLSKI.

Warszawa, 26 maja. (Tel. wł.) Generał Rydz - Śmigły wyjeżdża do Brzeżan, celem wręczenia imieniem Marszałka Piłsudskiego chorągwi 51 pułkowi piechoty. Z Brzeżan przybędzie generał Rydz - Śmigły w dniu 31 b. m. do Lwowa, gdzie będzie reprezentował Marszałka Piłsudskiego na uroczystościach strzeleckich.

NOWA KONSTYTUCJA LITEWSKA.

Kowno, 25 maja. (Tel. wł.) Dzisiaj prezydent republiki litewskiej za zgodą gabinetu i kontrolera państwowego zatwierdził ostatecznie nową litewską konstytucję. Zgodnie z nią prezydent republiki wybierany jest na 7 lat, a Sejm na lat 5. W przerwach między kadencjami, jak również w czasie między sesjami prezydent ma prawo wydawać ustawy i wykonywać budżet, a także ratyfikować umowy międzynarodowe. Gabinet ministrów odpowiada solidarnie przed Sejmem i podaje się do dymisji jeżeli Sejm większością 3/5 głosów uchwali votum nieufności. Stolicą Litwy, według nowej konstytucji litewskiej, jest Wilno(!). Stolica ta może być przeniesiona do innego miasta tylko czasowo, na podstawie specjalnej ustawy. Zmiana konstytucji lub jej uzupełnienie może być przeprowadzone większością 3/5 członków Sejmu. Sejm ma być wybierany na podstawie pięcioprzymiotnikowego prawa wyborczego. Głosować będą mogły osoby, które osiągnęły lat 24, zaś bierne prawo wyborcze posiadać będą obywatele poczynając od lat 30. Dla omawiania i opracowywania projektów ustawy powołuje się Radę państwa. Nowa konstytucja wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Będzie ona opublikowana dzisiaj rano w Dzienniku urzędowym.

Exposé Ministra Zaleskiego

w senackiej Komisji Spr. Zagr.

Na wczorajszem posiedzeniu senackiej komisji spraw zagranicznych wygłosił przemówienie Minister spraw zagranicznych Zaleski, w którem powiedział między innemi, co następuje:

Chciałbym zastanowić się bliżej nad zasadniczą kwestją, której Rząd podporządkował poczynania i zamierzenia w dziedzinie swej polityki, to jest nad problemem organizacji pokoju w najszerszem tego słowa znaczeniu.

Historja lat powojennych wykazuje, jak głęboko tkwi w ludzkości pragnienie pokoju. Niezliczone kongresy, konferencje, porozumienia i t. d. starają się odbudować zniszczony gmach pokoju, a raczej zbudować nowy gmach, oparty na fundamentach spoistszych od tych, które stanowiły podwaliny przedwojennego współżycia narodów.

W tej pracy odrodzenia poczęły się jednak wkrótce zarysowywać dwie sprzeczne ze sobą tendencje, a mianowicie: pracy konstruktywnej i destruktywnej, pokrytej płaszczykiem pokojowości.

Polska dzięki swemu położeniu geograficznemu, tak dawniej jak i dzisiaj posiada szczególne znaczenie dla pokoju Europy. Traktat pokojowy, zawarty przez nas z Sowietami w Rydze 1921, stanowi fakt pierwszorzędnego znaczenia dla struktury, w której ramach mieści się życie narodów. Świadomi naszej misji na wschodzie Europy, nie daliśmy się upoić świetnem zwycięstwem orężnem, lecz rządząc się umiarkowaniem, zawarliśmy traktat oparty na zasadzie oszczędzania przeciwnika.

Również i na zachód oczy nasze były skierowane. Pragnęliśmy i tam przyczynić się do rozbudowy organizacji pokojowej.

Niestety nie osiągnięto jeszcze takiego poczucia wzajemnej przyjaźni i szacunku pomiędzy narodami, któreby umożliwiły działanie w pełnej mierze tego czynnika moralnego, jednak wierzę najmocniej, że akcja nasza, prowadzona także i w tym kierunku, nie będzie płonna i że obecna inicjatywa amerykańska przyczyni się do jej rozwoju. Jednym z głównych filarów na których opiera się sklepienie organizacji pokoju, jest międzynarodowa współpraca ekonomiczna. Stała się ona w latach ostatnich niezmiernie aktualnym tematem rozważań. Ferturbacja i kilkuletnia przerwa w stosunkach międzynarodowych postawiła na porządku dziennym konieczność szybkiego ich wznowienia, a zatem i potrzebę planowego wysiłku. Potęga gospodarcza państwa idzie do tego stopnia w parze z jego potęgą polityczną, że polityka zagraniczna, któraby za temi problemami nie śledziła i któraby nie szukała rozwiązania międzynarodowych problemów gospodarczych w harmonji z wewnętrzną polityką gospodarczą, nie zasługiwałaby na miano polityki państwa doby dzisiejszej.

Jeżeli mówi się dzisiaj o odprężeniu w stosunkach politycznych między poszczególnemi państwami, to w dużej mierze, dzieje się to dlatego, że sprzeczne interesy przemysłu różnych gałęzi, dalej finansów i t. d. znajdują się na drodze do wyrównania ich kooperacji.

I u nas mamy do zanotowania dążności do porozumienia gospodarczego między poszczególnemi gałęziami przemysłu polskiego, a odpowiedniemi ugrupowaniami przemysłu zagranicznego. To zagadnienie, ściśle złączone z naszą polityką traktatową i naszą ekspanzją wywozową, wymaga i znajduje pełne zrozumienie w Rządzie.

W stosunkach finansowych nie podobna nie wspomnieć o sprawie, która może mieć duży wpływ na ogólny bieg polityki międzynarodowej. Tu przeszedł p. Minister do omówienia t. zw. planu Davesa i sprawy okupacji Nadrenji, która i dla Polski nie jest obojętna.

W trzeciej dziedzinie międzynarodowych stosunków gospodarczych, t. j. w handlu zagranicznym, nakreślił P. Minister również poczynania Rządu.

Postępujący w ostatnich latach i miesiącach rozwój i rozbudowa życia gospodarczego Polski, stabilizacja jej stosunków finansowych oraz dalsze konsekwencje stosowania podstawowych wytycznych naszego programu gospodarczego, co stwierdził znawca stosunków naszych p. Dewey w swoim ostatnim raporcie, stwarza dobre widoki dla pracy naszej na szerszej płaszczyźnie gospodarczej. Taki stan rzeczy pozwala nam brać corazto czynniejszy udział we wszelkiej międzynarodowej akcji gospodarczej. Taki stan rzeczy pozwala nam brać corazto czynniejszy udział we wszelkiej międzynarodowej akcji gospodarczej.

Z dwoma naszemi bliskiemi rynkami zbytu unormowanie stosunków handlowych jest niestety jednak trudne. Na wschodzie sąsiadujemy na przestrzeni przeszło 1.500 klm. z państwem, którego specjalny ustrój polityczno-wewnętrzny sprzeciwia się normalnemu rozwojowi stosunków gospodarczych, opartych na swobodnej wymianie dóbr. Ze strony zachodniej graniczy Polska z państwem o wybitnie intensywnej produkcji przemysłowej. Polska, będąca w znacznej mierze krajem rolniczym, doskonale uzupełnia się ze swoim zachodnim sąsiadem.

Wychodząc z tego założenia. Polska dążyła stale do sfinalizowania rokowań o traktat handlowy polsko-niemiecki, unikając przytem związania ich bezpośrednio z aktualnemi zagadnieniami politycznemi. Rokowania handlowe natrafiły na poważne przeszkody z chwilą zastosowania wojny celnej, wynikłej z powodu wprowadzenia w Niemczech zarządzeń uniemożliwiających import polskiego węgla. W toku dalszych rokowań stale natrafialiśmy również na piętrzące się trudności.

Pragnąc traktat handlowy polsko-niemiecki oprzeć na możliwie szerokich podstawach, Rząd polski gotów był zawsze zmienić ten anormalny stan rzeczy. Oczywiście nieodzownym warunkiem zniesienia ograniczeń z naszej strony musiałyby być równowartościowe koncesje Niemiec i uwzględnienie naszych zasadniczych postulatów gospodarczych. Niestety dotychczasowe rokowania handlowe nie doprowadziły pod tym względem do pozytywnego wyniku.

Obraz polityki zagranicznej Rządu, nie byłby kompletny, gdybym obok dziedzin już poruszonych nie poświęcił w zakończeniu kilku słów zagadnieniu opieki nad naszymi obywatelami zagranicą. W tym celu podpisano z jednemi państwami konwencje konsularne, wogóle zaś zajęto się pilnie dostosowaniem służby konsularnej do zadań społeczno-narodowych w odniesieniu do naszego wychodźtwa. Obok tego Rząd uważał za zadanie swoje unormowanie w układach z innemi państwami położenia prawnego naszego wychodźtwa. Z wyników osiągniętych w tej dziedzinie wymienić mogę umowę polsko-niemiecką, w sprawie polskich robotników rolnych. Pozatem podpisaną została umowa z Niemcami w sprawie równomiernego traktowania obywateli polskich z niemieckimi w dziedzinie ubezpieczeń od bezrobocia, z Francją w sprawie repatrjacji chorych obywateli polskich i kosztów leczenia, oraz ze stanem Federalnym w Brazylji w St. Paulo w sprawie imigracji robotników polskich na plantacje kawowe. Bilansując dotychczasowe wyniki tej pracy, zwłaszcza w ostanich dwóch latach, mogę stwierdzić, że praca ta osiągnęła możliwie najwyższe napięcie i że zyskała zaszczytne wyróżnienie w opinji międzynarodowej.

Połączenie tego co powiedziałem w komisji sejmowej, z tem, co miałem dopiero co zaszczyt przedłożyć Panom, tworzy mniej więcej pełny obraz naszych stosunków i poczynań na arenie międzynarodowej, które powinny być nacechowane duchem jedności, to jest we wszystkich swych dziedzinach dążyć powinny do tego samego celu, a to do utrzymania pokoju i do wzmocnienia stanowiska Rzeczypospolitej nazewnątrz.

KONFERENCJA POLSKO - LITEWSKA.

Berlin, 25 maja. (PAT). Na dzisiejszem posiedzeniu polsko - litewskiej komisji mieszanej dla psraw prawnych i lokalnego ruchu granicznego uzgodniona została całkowicie reszta artykułów umowy o małym ruchu granicznym. Sobotnie posiedzenie komisji poświęcone będzie końcowym pracom redakcyjnym. Prawdopodobnem jest, że umowa ta zostanie w sobotę parafowana, a może nawet podpisana.

NUNCJUSZ APOSTOLSKI U MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO.

Warszawa, 26 maja. (AW). Marszałek Piłsudski przyjął wczoraj w Belwederze na dłuższej audjencji Nuncjusza Apostolskiego ks. Marmaggi. Rozmowa trwała przeszło godzinę.

„ITALIA“ POWRÓCIŁA DO KINGS BAY.

Berlin, 25 maja. (PAT). Sterowiec „Italia“ gen. Nobile pomyślnie powrócił do Kings Bay.

Z KOMISJI SEJMOWYCH.

Warszawa, 25 maja. (PAT). Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowej Komisji budżetowej w dalszej dyskusji nad projektem ustawy skarbowej p. Bittner (Ch. D.) zarzucił, że komisja traktowała budżet w sposób fragmentaryczny. W konsekwencji mówca domaga się przestrzegania ściśle rzeczowego a nie demonstracyjnego charakteru poprawek, wskazuje na konieczność wskazywania pokrycia na przeprowadzane wydatki, wreszcie wnosi o odrzucenie wniosku referenta p. Krzyżanowskiego wstawienia nowego artykułu dotyczącego uposażenia urzędników. Komisja jego zdaniem sama winna znaleść pokrycie na te wydatki w rzeczowych oszczędnościach. P. Kornecki (ZLN) twierdzi, że przedłożenie budżetu jest niekompletne, bo nie obejmuje płac urzędniczych. Stronnictwo mówcy proponuje podwyżkę dla urzędników w wysokości 25%. W głosowaniu wniosek referenta o wstawienie nowego artykułu, upoważniającego Rząd do wypłacenia 15% dodatku urzędnikom został przyjęty 9 głosami przeciw 7.

Wniosek p. Rybarskiego w sprawie upoważnienia Rady Ministrów do otwierania kredytów nie objętych budżetem na czas kiedy Sejm i Senat nie obradują, przepadł 14 głosami przeciw 10. Przyjęto natomiast wniosek p. Dąbskiego, w myśl którego za ścisłe przestrzeganie budżetu Ministrowie są odpowiedzialni osobiście. Przyjęto również wniosek p. Rybarskiego i Kornecckiego, że przeniesienia kredytów nie mogą być dokonywane na rzecz funduszów dyspozycyjnych. Na wniosek referenta przyjęto, iż kredyty budowlane, przewidziane w budżecie, mogą być jeszcze po dniu 31 marca 1929 użyte w ciągu 3 miesięcy, pod warunkiem, który ustali Minister skarbu. Skreślono z projektu rządowego postanowienie upoważniające Ministra skarbu do lokowania rezerw kasowych w papierach pupilarnych. Odrzucono wniosek p. Dąbskiego, upoważniający Ministra do udzielania z zapasów kasowych kredytów w wysokości 100 miljonów na drobne rolnictwo. W ten sposób komisja przyjęła projekt ustawy skarbowej. W końcu przyjęto rezolucję p. Zaremby (PPS) wzywającą Rząd do przedłożenia jaknajrychlej projektu ustawy przewidującego 25% podwyżki dla urzędników.

Na posiedzeniu sejmowej Komisji administracyjnej toczyła się w dalszym ciągu dyskusja nad wnioskami PPS, Wyzwolenia i mniejszości narodowych w sprawie nadużyć wyborczych.

KS. KARDYNAŁ KAKOWSKI W PARYŻU.

Paryż, 25 maja. (PAT). Kardynał Kakowski był wczoraj na śniadaniu u Nuncjusza Papieskiego, poczem zwiedził redakcję największego dziennika katolickiego „La Croix“ bijącego razem z oddziałami prowincjonalnemi 3 i pół miljona egzemplarzy. W redakcji dziennika zgotowano ks. Kardynałowi owacyjne przyjęcie. Wieczorem Kardynał Kakowski wraz z Biskupem Przeździeckim i kanonikiem Mystkowskim wyjechał do Londynu odprowadzony do Calais przez ks. Szymbora, rektora polskiej misji katolickiej we Francji. Na pożegnanie Kardynała przybyli między innymi na dworzec Ambasador Chłapowski z małżonką, sekretarz ambasady Mościcki, przedstawiciel ministra Brianda, kardynał Dubois, przedstawiciele duchowieństwa oraz kolonji polskiej. W czasie śniadania ks. Kardynał miał sposobność stwierdzić wielkie sympatje prezydenta Francji dla Polski oraz jego niezwykle uprzejme usposobienie dla Prezydenta Mościckiego, Marszałka Piłsudskiego, Ministra Zaleskiego i innych wybitnych polskich mężów stanu.

POLSKO - NIEMIECKA UMOWA O UBEZPIECZENIACH SPOŁECZNYCH.

Berlin, 25 maja. (PAT). W dniu 25 bm. parafowana została w ministerstwie pracy Rzeszy polsko - niemiecka umowa o ubezpieczeniach społecznych, mająca na celu zrównanie w szerokim zakresie w dziedzinie ubezpieczeń społecznych obywateli jednego państwa z obywatelami drugiego i zachowanie uprawnień nabytych przez nich w razie przesiedlenia się z jednego państwa do drugiego. Ostateczne podpisanie umowy nastąpi równocześnie z osiągnięciem porozumienia w sprawie rozrachunku finansowego, dotyczącego byłej górnośląskiej spółki.

POSEŁ RAUSCHER I P. DEWEY U MARSZAŁKA DASZYŃSKIEGO.

Warszawa, 26 maja. (Tel. wł.). Wczoraj w godzinach popołudniowych p. marszałkowi Sejmu, Ignacemu Daszyńskiemu, złożyli wizytę minister pełnomocny Rzeszy niemieckiej p. Rauscher oraz doradca finansowy i członek zagraniczny Rady Banku Polskiego p. Dewey.

Powrót Venizelosa.

Sensacją polityczną ostatnich dni jest pojawienie się ponowne starego Venizelosa na arenie politycznej w Grecji. Jest to senzacja zarówno osobista, jak i ogólnopolityczna.

Stary Venizelos był wodzem i patrjarchą obozu ententofilskiego i republikańskiego w Grecji. Król Konstantyn i Venizelos stanowili dwa bieguny, około których obracało się życie polityczne Grecji. Koalicja zwyciężyła, polityka wojenna króla Konstantyna zakończyła się klęską Grecji na polach bitew Małej Azji, ustrój państwowy Grecji przybrał formy republikańskie. Stronnictwa republikańskie wywodzą się od Venizelosa, gdy duch Konstantyna ożywia silny jeszcze w Grecji obóz monarchistyczny. Sam Venizelos jednak, mimo zwycięstwa swojej idei, począł zwolna stawać się legendą. Długie lata bawił zagranicą, na krótki czas tylko, mimo gorących wezwań swoich zwolenników, mięszał się do czynnej polityki, chwilowo występował na terenie genewskim i paryskim, a potem cofał się w zacisze życia prywatnego. Powrócił do Grecji, lecz w dalszym ciągu trzymał się na uboczu. Przywódcy venizelistyczni przyzwyczaili się już obywać się bez Venizelosa i nieprzyjemnem było ich zdziwienie, gdy w ostatnich dniach stary przywódca z naciskiem zażądał z powrotem decydującego miejsca w życiu politycznem.

Po upadku dyktatury Pangalosa, którego pokonał generał Kondylis, władzę objęła w Grecji koalicja parlamentarna — republikańsko-monarchistyczna, z której naprzemian usuwały się radykalne skrzydła obu wielkich obozów. W armji, którą generał Kondylis próbował odzwyczaić od polityki, przyszło do pewnego rozgraniczenia wpływów między republikanami i monarchistami. Ciężkie położenie finansowe kraju zmusiło rząd do zwrócenia o pomoc do zagranicy, zwłaszcza do Anglji. W polityce zagranicznej wzrósł wpływ Włoch, nie bez przyzwolenia Anglji.

Zjawienie się ponowne Venizelosa na arenie politycznej, zjawienie którego podkład osobisty jeszcze nie jest dokładnie znany, znajduje swoje uzasadnienie polityczne w stosunku do trzech wymienionych wyżej problemów. Venizelos jest zwolennikiem zdecydowanej polityki republikańskiej, przeciwny jest paktowaniu z monarchistami i zarzuca swoim byłym podkomendnym to, że wdali się w szkodliwe jego zdaniem, kompromisy. Jest dalej przeciwnikiem zbytniego uzależniania się na terenie finansowym od zagranicy. A wreszcie w polityce zagranicznej reprezentuje kurs frankofilski i tem tłómaczy się pełen sympatji ton prasy francuskiej i jugosłowiańskiej w stosunku do niego.

Wpływy Venizelosa w Grecji są jeszcze, jak się okazuje, bardzo wielkie i aktualne. Pod wpływem jego wystąpienia rząd, mimo protestów monarchistów, podał się do dymisji, a posłowie venizelistyczni porzucają chwilowych przywódców i powracają do starego wodza.

Grecja dzięki Venizelosowi przebywa nowy ważny i ciekawy moment polityczny.

(j.)

PLENARNE POSIEDZENIE SEJMU.

Warszawa, 26 maja. (Tel. wł.) W nadchodzący wtorek odbędzie się plenarne posiedzenie Sejmu, na którem rozpoczęta zostanie generalna dyskusja nad preliminarzem budżetu. Spodziewane jest wyczerpujące przemówienie referenta generalnego prof. Krzyżanowskiego, oraz deklaracja p. Wiceprezesa Rady Ministrów, prof. Bartla.

UDEKOROWANIE LOTNIKÓW FRANCUSKICH ORDEREM „POLONIA RESTITUTA.

Warszawa, 26 maja. (Tel. wł.). Na bankiecie wydanym na cześć przybyłych do Warszawy lotników francuskich pp. Costes i Le Brix, I wiceminister spraw wojskowych, generał Konarzewski, udekorował obydwu lotników imieniem Marszałka Piłsudskiego krzyżami oficerskimi „Polonia Restituta".

ZMIANA NAZW GMIN W WOJEWÓDZTWIE LWOWSKIEM.

Warszawa, 26 maja. (Tel. wł.) Ogłoszono obwieszczenie p. Ministra Spraw Wewnętrznych o zmianie nazwy Gminy Neudorf w powiecie samborskim, województwa lwowskiego na Zadniestrze, oraz gminy Rehberg w powiecie jaworowskim, województwa lwowskiego — na Pyszówka.

DONIOSŁE POSIEDZENIE ZARZĄDU PARTJI PRACY.

Warszawa, 26 maja. (Tel. wł.). W dniu 24 bm. pod przewodnictwem posła majora Zyndram-Kościałkowskiego odbyło się posiedzenie Głównego Zarządu Partji Pracy. Z ważniejszych spraw na posiedzeniu tem załatwiono następujące: 1. Przyjęto nowy statut organizacyjny Partji Pracy. 2. Do Zarządu Głównego dokooptowano radną Brzezińską, p. Dabulewicza, oraz Dra Fidlera. 3. Uzupełniono skład Prezydjum, wybierając na wiceprezesów posła Dra Barańskiego, posła prof. Błędowskiego, inż. Wierzejskiego, a na skarbnika inż. Girtlera. 4. Wybrano komisję porozumiewawczą, która pod przewodnictwem prezesa Kościałkowskiego ma za zadanie wejść w ścisły kontakt z Związkiem Naprawy Rzeczypospolitej, celem połączenia się we wspólnej pracy dla dobra Państwa.

Od Wydawnictwa.

Prenumerata w miejscu (bez dostawy) wynosi miesięcznie 4 zł. 80 gr.

Prenumerata zamiejscowa i miejscowa z dostawą do domu 5 zł. 30 gr.

KRONIKA.

MAJ 26 Sobota

KALENDARZ
Rz.-kat. Filipa N.
Gr.-kat. Hłykerji
Wschód słońca g. 3 m 28
Zachód „ g. 19 m 39
Dł. dn. 16 g. m 11

TEATR WIELKI.

Sobota 26 b. m. o 3.30 popołudniu „Tartuffe" (Świętoszek).
Sobota 26 b. m. o 7.30 wiecz. „Opowieści Hoffmana".
Niedziela 27 b. m. o 3.30 popoł. „Małżeństwo Loli".
Niedziela 27 b. m. o 7.30 wieczór. „Pomsta Jontkowa".
Poniedziałek 28 b. m. o 3 popoł. „Straszny Dwór".
Poniedziałek 28 b. m. o 7.30 wieczór „Niezłomna Żona".
Wtorek 29 b. m. „Zamarły Gród".
Środa 30 b. m. o 7 wiecz. „Lohengrin" (występ gościnny St. Gruszczyńskiego).

TEATR NOWOŚCI.

Sobota 26 b. m. „Młodość w maju".
Niedziela 27 b. m. o 3.30 popoł. „Lady Chic".
Niedziela 27 b. m. o 8 wieczór. „Młodość w maju".
Poniedziałek 28 b. m. o 3.30 popoł. „Tylko Ty...".
Poniedziałek 28 b. m. o 8 wiecz. „Paganini".
Wtorek 29 b. m. „Lady Chic" (50% zniżki).
Środa 30 b. m. „Tylko Ty..." (50% zniżki).

KINOTEATR MIEJSKI.

„Płomienna Kawalkada" (nowy program).

Najbliższe premjery w Miejskich Teatrach. Najbliższą nowością dramatyczną Teatru Wielkiego będzie poemat dramatyczny Edmunda Rostanda: „Daleka Księżniczka" (La Princesse lointaine), dotąd u nas nie inscenizowany. Ta głośna sztuka egzotyczno-romantyczna jest cudną wizją dramatyczną, wysnutą z zamierzchłych dziejów średniowiecza i błędnych rycerzy - trubadurów. Próby z tej nowości są już w pełnym toku — pod kierunkiem reż. J. Strachockiego. Odbywają się także próby z nowej, świetnej komedji współczesnej Wład. Fodora, p. t. „Mysz Kościelna" — pod reżyserją Jul. Dobrzańskiego. Równocześnie dyr. Trzciński pracuje od dłuższego czasu nad inscenizacją wspaniałej tragedji klasycznej naszego wielkiego poety renesansowego, Jana Kochanowskiego: „Odprawa posłów greckich". W dziale muzycznym najbliższą nowością będzie piękna opera A. Dworzaka: „Rusałka", będąca już w stadjum prób końcowych, pod kierownictwem muzycznem Jarosława Leszczyńskiego — oraz, będąca już w próbach, nowa operetka: „Dolly" H. Hirscha — pod kierownictwem muzycznem kapelm. Wojnarowicza.

Odczyt Emila Zegadłowicza. Emil Zegadłowicz, jeden z najwybitniejszych poetów polskich współczesnej doby, twórca i duchowy przewodnik beskidzkiego bractwa poetów, tak dobrze znanego już w Polsce „Czartaka", kongenjalny tłumacz goethowskiego „Fausta" — wygłosi w poniedziałek 28 b. m. o godz. 7.30 w sali ratuszowej staraniem i na dochód Akademickiego Koła T. S. L. odczyt p. t. „Polski Faust i Polski Teatr". Bilety wcześniej do nabycia w Księgarni Zakładu Narodowego im. Ossolińskich (plac Halicki) i w Księgarni B. Połonieckiego (ul. Akademicka), w dzień odczytu przy kasie.

Otwarcie wystawy pośmiertnej obrazów Kazimierza Kostynowicza nastąpi w niedzielę dnia 27 maja, o godzinie 11-tej przedpołudniem, w salach Kasyna i Koła liter. artystycznego (ul. Akademicka) we Lwowie. Komitet zaprasza do licznego zwiedzenia wystawy, która potrwa tylko kilka dni. Obrazy będą sprzedawane, a następnie rozlosowane na specjalnie urządzonej loterji. Wstęp tylko 50 gr.

Chóry lwowskie zaprasza Wydział Związku Towarzystw muzycznych i śpiewackich na generalną próbę pieśni, które mają być odśpiewane na cmentarzu Łyczakowskim w czasie uroczystości wieńczenia grobów poległych amerykańskich lotników i na wspólnym koncercie — we wtorek 29 maja br. o godz. 8 wieczór w małej sali Tow. muzycznego. Bibljotekarze zechcą przynieść ze sobą „Śpiew żałobny" M. Rutkowskiego.

Marszałek Piłsudski członkiem honorowym Towarzystwa Historycznego. Na dzisiejszem Walnem Zgromadzeniu Towarzystwa Historycznego został Marszałek Piłsudski, na wniosek zarządu głównego, obrany członkiem honorowym Towarzystwa, co zgromadzeni przyjęli hucznemi oklaskami.

O Marszałku Piłsudskim, jako historyku, ogłosimy w najbliższych dniach obszerniejszy feljeton.

Obowiązek szkolny. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z 14 maja 1928 Nr. 1 L. 3984/28 wprowadził na terenie województw wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz w powiatach grodzieńskim i wołkowyskim bezwzględny obowiązek szkolny wobec wszystkich dzieci 7-letnich oraz dzieci urodzonych w latach między 1915 a 1920, które już uczęszczały do szkoły w r. 1927 i 1928.

Z kroniki towarzyskiej. Dnia 26 kwietnia b. r. w kościele Serca Jezusowego w Tokio odbył się ślub radcy poselstwa R. P. dr. Jana Frylinga z p. Martą Niewodniczańską z Warszawy. Błogosławieństwa udzielił nowożeńcom Legat Apostolski w Japonji, Arcybiskup Edessy ks. Mario Giardini. Na uroczystość ślubną, która się odbyła w zamkniętem gronie przybyli reprezentanci korpusu dyplomatycznego i charge d'affaires Polski ppułk. Jędrzejewicz. Po uroczystości ślubnej wszyscy obecni wraz z ks. Arcybiskupem Giardinim byli podejmowani w poselstwie polskiem. Wieczorem nowożeńcy wyjechali w krótką podróż poślubną do Kyoto, Nary, Ise i Nikko.

Lotnicy francuscy w Warszawie. Liga Obrony Powietrznej Państwa i Aeroklub Rzplitej urządziły na cześć zwycięskich lotników francuskich Costeza i le Bruexa śniadanie w hotelu Europejskim, na którem była reprezentowana ambasada francuska i członkowie władz rządowych i społecznych.

Jerzy Fitelberg Laureatem nagrody Min. W. R. i O. P. na konkursie kompozytorskim. Jury konkursu kompozytorskiego, ogłoszonego przez Stowarzyszenie Młodych Muzyków Polskich w Paryżu, przyznało nagrodę Min. W. R. i O. P. w wysokości 15 tys. franków p. Jerzemu Fitelbergowi (synowi Grzegorza) za kwartet. W skład sądu konkursowego wchodzili m. in. tak wybitni muzycy, jak Albert Roussel, Artur Honegger i in.

HENRYK WŁADYSŁAW BALK.

Litanja pielgrzymska.

Zakładowi Narodowemu im. Ossolińskich w hołdzie.

Panna Zofja odsunęła „Treny wygnańca". Powstała. Podeszła ku otwartemu oknu. Marzec jakoś złagodniał na widok zbliżającego się maja. Późny wieczór, wyjątkowo ciepły, słodki, wiosenny. Dziewczyna skupiła szal czarny na białej, szczupłej szyi, wychyliwszy głowę, zanurzyła wzrok w ciemnej studni ulicy.

— Jeszcze nie. — Oznajmiła z westchnieniem, odwracając się ku pokojowi.

W żółtym kręgu światła lampy naftowej wieniec młodych twarzy. Czytają przy stole. Przyjaciółki Zofji: Anusia i Jana. Brat jej, Stefan. I jeszcze czterej młodzieńcy, koledzy Stefana.

A Oleś ciągle nie nadchodzi.

Usiadła znowu. Doczytała po raz setny ostatnich wierszy „Trenów wygnańca" i przeszła do ulubionej „Reduty Ordona". Anusia i Jana kończą tymczasem odpisywać chudy, dwukartkowy druczek: „Do Matki Polki". Młodzieńcy pożerają broszury polityczne.

Wszyscy schodzą się raz w tygodniu do panny Zofji. Częściej nie można. Krawiec Bieliński, to człek podejrzany. Pytał kilkakrotnie matkę Zosi o przyczynę zebrań.

Szczęśliwa — panna Zofja. Jej narzeczony jest urzędnikiem bibljoteki ossolińskiej i przynosi ukochanej każdy, nowy druk tajny. Rozprawki, wiersze, ulotki. Pięści zaciśnięte protestem. Żagwie namiętnego buntu. Wezwania, okrzyki, sygnały. Morze uczuć. Piekło myśli. Tajne druki lwowskie!

— Idzie!

Panna Zofja podąża naprzeciw.

Aleksander Komarnicki mówi zawsze cicho i niewiele. Ruchy spokojne, zmrożone wolą w pół drogi. Skupiony. Poważny.

Rodzi go czarna ziemia wołyńska. Niema — rzecz dziwna — ani krzty zamaszystości kresowej.

Ruchem ręki rzucił powitanie. Nie usiadł. Wsparł się o krawędź stołu.

Blady. Oczy świecą. Wybuch ust tamuje wąska, powściągliwa linja.

Zbiera na sobie, jak pryzmat, pęk promieni — spojrzeń.

Długie, bardzo długie milczenie.

Aleksander sięga do kieszeni. Książka nieoprawiona. Format dużej ósemki. Narzeczony panny Zofji trzyma książkę wysoko, jak sztandar.

— Mickiewicz! „Księga Narodu Polskiego i Pielgrzymstwa Polskiego"!

Las chciwy, ciekawy rąk licznych wyprężył się i — cofnął.

— Skąd? Gdzie? Kiedy? Czy z Paryża? Czy od Glücksberga?

— Teraz mogę powiedzieć. Kiedy już skończone. Złożyliśmy u nas. Słotwiński się zgodził. Z początku tłumaczył mi, że dyrektor Ossolineum nie może narażać instytucji. Ale tylko tak — dla formy. Składał zecer Smoliński. Suszono w pokojach księcia kuratora. Ząbkowski — wiecie — dyrektor drukarni, wynosił egzemplarze, owinięte w prześcieradło, pod płaszczem, na strych kościoła, nad bibljoteką. Tam leżą. Jeden ci przyniosłem.

Uroczyście, z dostojeństwem kapłańskiem, wręcza pannie Zofji.

Dziewczyna drży. Wysokie, czarne, gotyckie litery, dopiero po chwili, wyłaniają się z mgły wirującej i układają się w tytuł znany już doskonale z wieści, szeptanych w tajemnicy, przekazywanych błyskawicznie od osoby do osoby, napełniających oczekiwaniem i tęsknotą.

Panna Zofja przyciska książkę do serca. Potem, jak opłatek, podaje ją innym. Palce dzierżą druk-monstrację silnie, a pieściwie. Idzie z rąk do rąk.

Obiegła stół i białym ptakiem zleciała do gorącego uścisku dziewczyny. Panna Zofja odwraca kartę tytułową. Na żółtej pustyni papieru maszeruje armja liter-rycerzy. Szturm przypuszcza i zdobywa od pierwszego natarcia.

— Głośno! — proszą inni.

— „Duszą Narodu polskiego jest pielgrzymstwo polskie. A każdy Polak w pielgrzymstwie nie nazywa się tułaczem, bo tułaczem jest człowiek dążący bez celu. Ani wygnańcem, bo wygnańcem jest człowiek wygnany wyrokiem urzędu, a Polaka nie wygnał urząd jego. Polak w pielgrzymstwie niema jeszcze imienia swego, ale będzie mu to imię potem nadane, jako i wyznawcom Chrystusa imię ich potem nadane było. A tymczasem Polak nazywa się pielgrzymem, iż uczynił ślub wędrówki do ziemi świętej, Ojczyzny wolnej, ślubował wędrować póty, aż ją znajdzie..."

Mijają minuty, kwadranse, godziny.

Wieniec głów zastygł bez ruchu. Anusia i Jana przytuliły się i objęły ramionami. Stefan, brat panny Zofji, wyprostował się, odrzucił głowę — ślubuje, przysięga. Aleksander zapatrzył się żarliwie w usta narzeczonej, posłanie niosących niebiańskie. Czterej młodzieńcy, koledzy Stefana, zapomnieli o tem, że już noc bardzo późna.

Wszyscy płyną statkiem rybackim, co patrząc na niebo i iglicę, nie zbłądzi i dojdzie brzegu. Wznieśli oczy ku gwieździe pielgrzymstwa-wierze, kompas ich serc kierowany miłością Ojczyzny.

Statek biały. Morze i niebo błękitne. Żagle rozpinają się skrzydłami albatrosów niezłomnych.

Przy sterze dumna, piękna postać. Długie, rozwiane włosy. Błyskawice oczu. Nieugięte usta. Prowadzi. Wierzy. Wiary udziela. Prorok, wódz, poeta.

STERNIK:

— Kyrje elejson, Chryste elejson.

Boże Ojcze, któryś wywiódł lud Twój z niewoli egipskiej i wrócił do Ziemi Świętej,

Wróć nas do Ojczyzny naszej!

CHÓR:

Wróć nas do Ojczyzny naszej!

STERNIK:

— Synu Zbawicielu, któryś umęczony i ukrzyżowany, zmartwychwstał i królujesz w chwale,

Zbudź z martwych Ojczyznę naszą!

CHÓR:

Zbudź z martwych Ojczyznę naszą!

STERNIK:

Przez rany, łzy i cierpienia wszystkich niewolników i pielgrzymów polskich,

Wybaw nas Panie!

CHÓR:

Wybaw nas Panie!!!

Cisza. Książka wysunęła się z palców omdlałych zmęczeniem.

Płomyk lampy pożółkł i zmalał do ostrego, wąskiego języczka.

Wchodzi, wlewa się jasny, różowy świt.

Na fali dnia.

„Ossolińskie“ stare dni...

Pozdrowione mi bądźcie, choć na krótką chwilę, stare studenckie wspomnienia z Ossolineum. Nie wrócicie już nigdy, jak nie wraca młodość raz utracona i droga życia raz odbyta na wielkim szlaku mijających dni i czasów...

Owo mocne kołatanie serca, gdy w uczniowskim mundurku, w godzinę ucieczki ze szkoły, szło się po raz pierwszy do nie istniejącej już „czytelni dla młodzieży“, a Pan Czapelski, spojrzawszy ci bystro w oczy, dawał do czytania „Trylogję“ Sienkiewicza lub przedziwne opowieści Jules Verne'a...

Ów popłoch uczuć świeżo upieczonego akademika, gdy z niezapisanym jeszcze zeszytem, drapałeś się po żelaznych schodkach do pracowni naukowej, aby „zbierać materjały“ do pierwszego seminaryjnego referatu...

Ów zapach starych ksiąg i wilgotnych rękopisów, które po raz pierwszy brałeś delikatnie do rąk, z obawą, aby czegoś nie popsuć, zwłaszcza, że zdaleka patrzał na ciebie przez złote okulary wysoki, siwy i groźny starzec, co źle mówił po polsku, a akademikom nigdy nie podawał ręki...

Owo zdziwienie w dużych młodzieńczych oczach, kiedyś raz pierwszy zobaczył samego Antoniego Małeckiego, a obok ciebie usiadł w pracowni na ceratowem krześle Ludwik Kubala. Albo, gdy ci na korytarzu zaszedł drogę stuletni Edward Pawłowicz z długą fajką w ustach, lub stareńka Pani Bielowska, drepcąca powolutku do wypożyczalni po dawne, zapomniane powieści...

A owo południe wrześniowe, gdyś przed takim młodym jeszcze Księciem i siwym, jak gołąbek, Małeckim składał przysięgę, jako „stypendysta“ Zakładu, pobierający całych 16 guldenów w walucie austrjackiej na miesiąc...

A te dni młode, ochocze pracy nad staremi pudłami katalogów i nad stosami gazet, gdy cię zburczał nieraz poczciwie a dokumentnie Aleksander Hirschberg, pouczał z słodką delikatnością Bronisław Czarnik, a pocieszał w strapieniach „urzędowych“ skryptor Wilhelm Bruchnalski...

Gdzieś się rozbiegła po świecie wesoła, serdeczna, rozhukana często nad miarę rzeszo „stypendystów“, debatująca — kiedy kustosze poszli na śniadanie — nad „zawiłemi problemami literatury“, pisząca wiersze i pamflety, kochająca się w tych pierwszych swoich „koleżankach“, których razem dziesięć czy piętnaście było wtedy na całym Uniwersytecie...

Hej, starzy towarzysze, zejdźcie z katedr uniwersyteckich, z wysokich posterunków w Ministerstwach, wyjdźcie z bibljotek, archiwów i urzędów, i zbierzcie się wszyscy w pokoju katalogowym, jak przed laty.

Pan dyrektor Kętrzyński zamknął się w swoim pokoju, kustosze piją herbatę w „gabinecie monet“, a i pan Bełza nie patrzy dzisiaj poprzez swoje okno. Staszek Wasylewski woła do nas z dziedzińca, że w parku zakładowym jest już prawdziwa wiosna i kwitną pierwsze białe fiołki. Robota nie ucieknie, a Józio Zaleski opowie nam najświeższą swoją dykteryjkę.

Czyżbyście się bali młodziutkiego skryptora Bernackiego, który przed miesiącem zdał doktorat i wydrukował dopiero pierwszą swoją pracę? Patrzcie, także nasz „primus“ uniwersytecki, poważny Julek Kleiner, chce iść do ogrodu. Poczciwy „Michałek“ popilnuje tymczasem zamówionych rękopisów. Czy nie czujecie, jakie gorące wonne powietrze bucha przez otwarte drzwi? Nasz Stefan mówi, że nawet w „książnicy“ jest już ciepło...

Chodźmy na fiołki! **Jun.**

Zielone Świątki.

Zielone Świątki należą do rzędu tych, w których rodzima strona obyczajowa coraz bardziej się zatraca i dziś schodzi niemal wyłącznie do zwyczaju zdobienia gałęziami świeżej zieleni drzew domostw i kościołów, oraz do rozrzucenia pęku tataraku po sieniach.

Słowiańszczyzna przedchrześcijańska czciła wtenczas swoistemi obrzędami zwycięstwo życia i rozkwitłej przyrody, a niezróżniczkowane jeszcze subtelnie przepisy moralne uczucia, pozwalały cieszyć się pełną piersią, skoro Długosz, w pięć wieków po przyjęciu przez Polskę chrześcijaństwa, pisze, iż w dniu Zesłania Ducha św. corocznie odbywają się igrzyska rozpustne śpiewaniem, rozwiązłemi ruchy, niekiedy klaskaniem, wykręcaniem się i inną swawolą w uczynkach sprośnych i pieśniach.

Że pewne zwyczaje i obyczaje były pokrewne u różnych szczepów słowiańskich, świadczy ginąca już w Czechach „jazda królów“ inaczej „letnice“, podobna do naszej „królewny“, tylko bardziej męska i rycerska, dalej nazwa „turzyce“, nadawana przez Słowaków Zielonym Świątkom, odpowiada nazwie obrzędu obchodzonego w tym dniu na Rusi.

Znamy nawet w Polsce takie zwyczaje, które wiążą się z germańskiemi. W Poznańskiem stawiają na Zielone Święta wysokie drzewo, a raczej drąg, ozdobiony zielenią, wstążkami i kwiatami, zwany „majem“. Drzewo to, znane też Czechom, spotyka się w Niemczech pod nazwą „Maiblum“, a nawet są wzmianki o czemś podobnem w Anglji w XVI i XVII w.

Sama nazwa naszych Zielonych Świąt wskazuje na niechrześcijańskie pochodzenie, gdyż trudno w niej dopatrzyć związku z zesłaniem Ducha św. Zieleń, od której wzięły miano, nie ogranicza się do symbolicznych gałęzi, ale odnosi się do całej przyrody, czczonej niegdyś, pod rozmaitemi postaciami, jako bóstwo. Z przyrodą też łączą się przedewszystkiem obrzędy warstw ludności z nią najbliżej związanych, to jest rolników i pasterzy.

Już sam szacunek winny tytułowi, nakazuje na pierwszem miejscu wymienić obrzęd zwany „królową“, zachowany w byłej Kongresówce. Przedstawia się on następująco:

W dniu Zielonych Świąt dziewczęta wybierają jedną z młodszych na królowę i dodają jej 6 do 8 dziew jako marszałków. Dziewoje te ubierają się zazwyczaj w białe spodnice, ciemne kapoty i czapki mężczyzn, przepasują się czerwonym pasem, a czapki zdobią wstążkami, barwinkiem i rutą. Marszałkowie spiewając, stroją królowę w jasną, zwykle różową suknię z niebieską szarfą, a na głowie tworzą rodzaj korony z ruty, lilij i barwinku, poczem całą głowę przykrywają chustą, tak, by oblicza królowej nikt nie widział. Gdy wszystko gotowe, orszak złożony z samych dziewcząt rusza w pole, by obejść granice i zapewnić dobry urodzaj piosenką:

Gdzie królewna chodzi tam pszeniczka rodzi.

Że panuje przytem radość i swawola, a nie uroczysty nastrój, świadczy chociażby piosenka rzucana jako „odczepne“ zastępującym drogę chłopcom:

Ja myślałam, żeśty panicz,
Więc kazałam kura zabić
A ja widzę, żeś ty rura
Pożal Boże mego kura.

Chłopcy ze swej strony zbierają drużynę i z muzyką na czele dążą ku umówionemu miejscu na smugu, gdzie spotykają się z orszakiem „królowej“. Rozpoczęta tu zabawa przenosi się do wsi, do stodoły któregoś ze znaczniejszych gospodarzy, przyjmującego wesołe grono ucztą, złożoną z przyniesionych przez chłopców i dziewczęta napitków oraz zakąsek. W stodole sadzają „królewnę“ na stole wymoszczonym poduszką. Dopiero tu zdejmują, kryjącą jej twarzyczkę, zasłonę. Po poczęstunku wre ochocza zabawa.

Podobny zwyczaj pasterzy, znany był na Kujawach w okolicy Gopła i Kruszwicy. Kto z pasterzy w dniu Zielonych Świąt przypędzi pierwszy bydło na pastwisko, zostaje wybrany królem, a pasterka królowa. Gdy trudno rozstrzygnąć, decyduje wynik gonitwy. Inna „nagroda“ natomiast czeka tego, który ostatni przybędzie. Nie tylko, że musi przez 3 dni paść wszystko bydło, podczas gdy inni się bawią, lecz i służyć za śmieszka i błazna. Zwycięski król otrzymuje w podarku kwiaty, wstążki, świecidła, pawie pióra i t. p. Dla pary królewskiej wiją wieńce, a wszyscy stroją się w kokardy. Król mianuje urzędników dworskich, to jest marszałka czyli podkownika, kuchmistrza i piwnicznego. Na nich spada obowiązek i zaszczyt urządzenia uczty, złożonej z otrzymanych od gospodarzy pierogów, serów, jaj, mleka, plastrów miodu i innych przysmaków. Podczas warzenia obiadu, niezajęci oddają się do południa zabawom, grom i śpiewaniu. Na odgłos fujarki marszałka, siadają wszyscy „do stołu“; król z królową na pierwszem miejscu, dalej dwór i pozostali, a na końcu ten, który przybył najpóźniej. Biedakowi nakładają jeszcze ku jego sromocie, a uciesze innych, słomiany wieniec na głowę.

Po obiedzie znów zabawa, a wieczorem ubierają najpiękniejszego wołu w zieleń, rogi wieńczą mu kwiatami i ruszają do wsi. Na przedzie kroczy marszałek przepasany ręcznikiem z biczem w ręku; królowę prowadzą 2 najurodziwsze pasterki, a króla najstarsi pasterze. Wół prowadzony na wstążkach, znajduje się we środku orszaku, jak i przygrywająca skocznie muzyka. U wrót wioski pali marszałek z pistoletu, poczem wraz z ludnością wyszłą na spotkanie, idą od chaty do chaty, a oddawszy za wykupnem przybranego wołu właścicielowi, kończą dzień zabawą w karczmie lub obszerniejszej chacie.

Józef Grabowski.

Program

III-GO OGÓLNO - POLSKIEGO ZJAZDU NAUCZYCIELI GEOGRAFJI.

26 maja. Godz. 20. Zebranie Towarzyskie w Hotelu Krakowskim (plac Bernardyński 7).

27 maja. Godz. 9—10.30. Otwarcie Zjazdu w Auli Politechniki (ul. Leona Sapiehy). 1) Zagajenie Zjazdu przez Prezesa Komisji Wykonawczej II-go Ogólno-Polskiego Zjazdu Nauczycieli Geografji. 2) Przemówienia powitalne. 3) Uchwalenie programu i regulaminu obrad. 4) Wybór Prezydjum Zjazdu.

Godz. 10.30—12.30. Posiedzenie plenarne.

Godz. 12.30—14. Wspólny obiad (restauracja w parku Kościuszki).

Godz. 14.30—16. Zwiedzenie Wystawy Fotograficznej Krajobrazu Polski (Pałac Sztuki na Placu Powystawowym).

Godz. 16.30—18. Posiedzenia sekcyjne.

Godz. 18—20. Posiedzenie plenarne.

Godz. 21. Wspólna kolacja (w Kasynie Miejskiem ul. Akademicka).

28 maja. Godz. 8—10. Posiedzenie sekcji szkół wyższych.

Godz. 10—12. Zwiedzenie Wystawy Kartograficznej (Instytut Geograficzny ul. Kościuszki 9, III p.). W salach Wystawy Kartograficznej wykłady na temat metod, stosowanych w różnych dziedzinach kartografji.

Godz. 12.30—14. Wspólny obiad. (Restauracja w parku Kościuszki).

Godz. 14.30—16. Posiedzenie administracyjne Zrzeszenia Polskich Nauczycieli Geografji. (Wszystkich uczestników Zjazdu, nie będących członkami Zrzeszenia P. N. G. — zaprasza się do uczestnictwa w tem posiedzeniu).

Godz. 16—20. Wspólne posiedzenie Sekcyj dla szkół średnich i powszechnych.

Godz. 21. Wspólna kolacja w Kasynie Miejskiem (ul. Akademicka).

29 maja. Godz. 8—10. Lekcje praktyczne.

Godz. 10—12. Dyskusja lekcyj na posiedzeniach sekcyjnych. Uniwersytet ul. Marszałkowska l. i.

Godz. 12—14. Posiedzenie plenarne. a) Uchwalenie statutu Ogólno - Polskich Zjazdów Nauczycieli Geografji. jako instytucji stałej. b) Uchwalenie wniosków, wniesionych na poprzednich posiedzeniach. c) Wybór Organów Wykonawczych Zjazdu. d) Zamknięcie Zjazdu.

Ze świata.

WIELKA KRADZIEŻ W MUZEUM NARODOWEM W PRADZE.

Dnia 19 bm. nieznany osobnik włamał się do Muzeum narodowego w Pradze i skradł znaczną ilość starej biżuterji i rzadkich klejnotów. Zginęła również większa ilość przedmiotów z kości słoniowej. Kradzieży dokonano prawdopodobnie w nocy z soboty na niedzielę. Jakkolwiek kradzież została dosyć prędko zauważona, to jednak doniesiono o tem policji dopiero w niedzielę rano, co oczywiście organom policyjnym w wielkiej mierze utrudnia poszukiwania, sprawca bowiem miał czas zatrzeć za sobą ślady.

Zbiory Muzeum narodowego w Pradze są nietylko największemi zbiorami w Czechosłowacji, ale należą do najcenniejszych w Europie. Specjalnie ciekawa jest kolekcja klejnotów, które posiadają niezmierną wartość historyczną. Kolekcja cennych okazów sztuki jubilerskiej, która dostała się do rąk śmiałego złodzieja, była częścią działu zbiorów archeologji historycznej. Zbiór ten zawiera rzadkie rzeźby z kości słoniowej, które też w wielkiej części padły ofiarą kradzieży, tudzież liczne przedmioty ze złota, stanowiące pamiątki historyczne. Jedyną w swoim rodzaju jest kolekcja pierścieni, pochodzących z wieków XII do XIX, zawierająca wspaniałe okazy pracy romańskiej i gotyckiej, zwłaszcza z czasów cesarza Karola IV. Jest tu też ametystowa pieczęć króla Jana Luksemburskiego, dzban z czasów Rudolfa, nóż królowej Elżbiety, srebrny puhar Safarika, cudowna biżuterja z granatów oraz ciekawa kolekcja tabakierek. Szkody wyrządzone wynoszą więcej niż miljon koron, jeżeli wartość tych przedmiotów można wogóle w sumie pieniężnej wyrazić.

Kradzieże w muzeach zdarzają się w Czechosłowacji bardzo rzadko. Przed laty ukradziono starą tabakierkę, ale pościg wszczęto natychmiast. Sprawca, uciekając wyskoczył z okna i złamał sobie nogę. Zanim zdołano go ująć, popełnił samobójstwo. Okazało się, że był to namiętny zbieracz tych rzeczy. Być może, że i w tym wypadku zachodzi coś podobnego. Z innych, podobnych kradzieży, pozostało w pamięci włamanie do kościoła św. Trójcy w Pradze i próba włamania do kościoła loretańskiego na zamku praskim. Wszędzie w tych wypadkach stwierdzono, że stosowane środki bezpieczeństwa były niewystarczające.

CIRCUS MAXIMUS I GALERY KALIGULI.

Rząd włoski szczególnie interesuje się w czasach dzisiejszych przeszłością Rzymu. Pod auspicjami rządu włoskiego i przy wydatnej pomocy finansowej włoskiego skarbu zabrali się teraz uczeni do dwóch wielkich zadań: do odnalezienia Wielkiego Cyrku (Circus Maximus) i do wydobycia z jeziora Nemi galer cesarza Kaliguli. Circus Maximus był najstarszym i największym cyrkiem rzymskim a początki jego giną w pomroce dziejów. Istnieje podanie, że powstał on wówczas gdy igrzyska odbywały się między Palatynem i Awentynem. Podczas takich właśnie igrzysk dokonali Rzymianie słynnego w historji porwania Sabinek. Pierwsze historyczne dane o tym olbrzymim cyrku mamy dopiero z doby republiki. W VIII. wieku po Chr. był on wciąż jeszcze w doskonałym stanie i zdobił go wówczas łuk tryumfalny, wzniesiony na cześć Tytusa, z napisem opiewającym zdobycie Jeruzolimy. W okresie późniejszego Średniowiecza Circus Maximus zaczyna powoli rozsypywać się w gruzy i każdy kto w Boga wierzy czy nie wierzy bierze sobie trochę walącego się muru nan owe budowle. Komisja archeologiczna, pracująca obecnie nad odnalezieniem śladów cyrku, żywi nadzieję, że uda jej się odszukać miejsce, na którem wznosił się ów olbrzym i odtworzyć go w całej jego okazałości.

Wydobycie statków Kaliguli z jeziora Nemi stanowi drugie zadanie archeologów włoskich. Praca ta odbywa się w szybkiem tempie i bardzo już postąpiła naprzód. Potrzebnych maszyn dostarczyła jedna z firm medjolańskich, a siły elektrycznej dostarcza rzymskie towarzystwo elektryczne. Główna robota polega tutaj na wypompowaniu wody z jeziora, gdyż zdaniem uczonych innego sposobu wydobycia statków spoczywających na dnie, niema. Jezioro Nemi jest wpradzie niewielkim zbiornikiem wody, jeżeli chodzi o obszar, ale bardzo pojemnym. Jezioro to powstało w kraterze wygasłego wulkanu na Monte Albani i ma wszystkiego półtora kilometra długości, a niewiele więcej jak kilometr szerokości. Przez długi czas zastanawiano się w jakim celu trzymał Kaligula olbrzymie galery na tak małym jeziorze. Zagadka ta została zdaje się trafnie rozwiązana. Galery te były właściwie pływającemi pałacami cesarza, który chory i cierpiący na bezsenność, znajdował tu ukojenie w swoich cierpieniach i mógł urządzać przyjęcia dla swoich przyjaciół. Dwa takie statki pływały po jeziorze: jeden dla cesarza, drugi dla żołnierzy i niewolników, stanowiących jego straż przyboczną. Po śmierci Kaliguli o statkach tych zapomniano. Powoli zaczęły się psuć i gnić, aż wreszcie poszły na dno jeziora.

NAJSTARSZY PODDANY J. K. MOŚCI JERZEGO V.

Tym najstarszym poddanym króla angielskiego jest pewien murzyn, nazwiskiem Joseph, mieszkający na wyspie Cypr w miasteczku Limassol. Liczy on dziś 132 lata i mimo swego iście matuzalemowego wieku jeszcze pracuje, jest ogrodnikiem, a chodzić może bez laski. Starzec ten jest łagodnego usposobienia, mówi mało, kocha swój zawód i, jak zapewniają ci co go znają bliżej, nie wie co to troski i zmartwienia. Lekarze, którzy na rozkaz królewski odwiedzili starca i pozbierali o nim na miejscu niektóre wiadomości, donoszą w swym raporcie królowi, że Joseph istotnie urodził się w r. 1796, że jest doskonale zbudowany i cieszy się dziś najlepszem zdrowiem. Jedynie wzrok mu nie dopisuje — oba oczy pokryte ma bielmem — słyszy zaś tylko wtedy, gdy mu się głośno wprost do ucha mówi. Starzec chętnie opowiada i swoich przeżyciach, a szczególnie lubi wspominać epokę napoleońską. Zdaniem lekarzy Joseph może przeżyć jeszcze co najmniej dziesięć lat.

Warunki pobytu w uzdrowiskach.

Goczałkowice: miejscowość kąpielowa obok Pszczyny, Górny Śląsk. Taksa kuracyjna od pojedyńczych osób 25 zł., dla członków rodziny 5 do 10 zł., dla dzieci i służby 3 zł. Ceny pokoi 2.50—6 zł. dziennie. Całodzienne utrzymanie do 8.50 zł. dziennie od osoby. Kąpiele solankowe i jodo - bromowe 2.50—5 zł.

Hel: kąpielisko nadmorskie. Opłata gminna za pobyt 1 zł. tygodniowo (dzieci 50 gr.). Pokój z utrzymaniem w kurhausie 10 do 13 zł. dziennie od osoby. Utrzymanie poza pensjonatem bez mieszkania 6 zł. dziennie.

Morszyn: zdroje wód gorzkich. Taksy kuracyjnej niema. Utrzymanie dzienne od osoby 8 do 10 zł. Mieszkania w pensjonatach — pokój jednoosobowy 2 do 5 zł., dwuosobowy 5 do 8 zł. Liczba pokoi w Morszynie wynosi 150, w zakładzie zdrojowym — 40. Kąpiele mineralne 2 do 4.50 zł., borowinowe 5.50 do 8.50, zabiegi hydropatyczne 2 zł.

Szczawnica: zdroje alkaliczno - słone. Taksa kuracyjna za pobyt 6-tygodniowy 25 złotych od osoby, członkowie rodziny płacą o 50% mniej, dzieci do lat 10-ciu o 25% mniej. Utrzymanie w pensjonatach 4.50—7 złotych dziennie od osoby; pokoje jednoosobowe 1.50—4 zł., dwuosobowe 2.50—7 zł. dziennie.

Sprawy gospodarcze.

Bilans Banku Polskiego za drugą dekadę maja b. r. w pozycji kruszec (568,5 mil. zł.) waluty, dewizy i należności zagraniczne (547,7 mil. zł.) wykazuje zmniejszenie o 10,3 mil. zł. do łącznej sumy 1.116,2 mil. zł. Waluty i dewizy niezaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 3,9 mil. zł. (214,2 mil. zł.). Portfel wekslowy wzrósł o 26,1 mil. zł. (545,4 mil. zł.), natomiast pożyczki zabezpieczone papierami zmniejszyły się o 8 mil. zł. (55,7 mil. zł.). Natychmiast płatne zobowiązania (610,4 mill. zł. i obieg biletów bankowych (1,086,9 mil. zł.) wzrósł łącznie o 2,2 mil. zł. do sumy 1,697,4 mil. zł. Przyjęty do zapasów Banku stan polskich monet srebrnych i bilonu zmniejszył się o 2,7 mil. zł. (3,4 mil. zł.). Inne pozycje bez większych zmian.

Syndykat naftowy wobec nowych trudności. W dniu 30 maja b. r. odbędzie się w Warszawie zebranie Syndykatu Naftowego, na którem rozważane będą bardzo doniosłe sprawy, m. i. zebrani przemysłowcy naftowi wypowiedzieć się mają w sprawie warunków Min. Kwiatkowskiego co do wpłacenia 20% kapitału zakładowego przedsiębiorstw do Sp. wiertniczej „Pionier", której utworzenie jest conditio sine qua non dalszego utrzymania Syndykatu. Jak nas informują, większość przemysłowców naftowych jest temu przeciwna, twierdząc, że przemysł naftowy nie zniesie tak wysokiego obciążenia. W związku z tem stanowiskiem mogą się wyłonić pewne trudności w dalszem utrzymaniu Syndykatu Naftowego.

Problem fosforytów krajowych. Wzrost świadomości państwowej objawia się w naszem społeczeństwie coraz większem zainteresowaniem sprawami gospodarczemi. Tajemniczy pył, który zasypał niedawno Małopolskę, więcej interesuje ziemian i nieziemian swoją zawartością i składem chemicznym jako nawóz sztuczny, aniżeli swoją osobliwością. Podobnie czyta się obecnie i komentuje z żywem zainteresowaniem, a zawsze sub specie interesu ogólno-państwowego, odkrycie krajowych złoży fosforytowych, których już kilka bardzo poważnych gniazd odkryto w Polsce, ale i wszechstronnie zbadano. Są to złoża w Niżniowie, obszaru 40 km², w Niezwiskach obszaru również 40 km², w Rachowie obszaru 4 km², oraz mniejsze w Nasiłowie, pod Grodnem, Rosiu koło Wołkowyska, wreszcie w okolicy Horodenki i Nabrzezia. Najdokładniej dotąd zbadano dwa pierwsze tereny, z których wszakże tylko Niżniów nadaje się już dziś do poważnej eksploatacji, gdyż leży wzdłuż toru kolejowego (linja Stanisławów—Czortków), a same grudy fosforytowe mieszczą się w miałkim piasku tak, że oczyszczanie i koncentrowanie przedstawia się nadzwyczaj prosto i łatwo. Zawartość czystego kwasu fosforowego jest wszędzie dość różna; waha się ona między 8 a 25%, jednak uzyskanie z nich nawozu fosforowego o tej zawartości, do jakiej przywykli rolnicy, jest w dzisiejszym stanie nauki jedynie kwestją zastosowania tego, czy innego procederu chemotechnicznego. Fosforyty niezwiskie eksploatowane w latach 1923 i 1924 nie dały w zastosowaniu praktycznem rezultatów całkiem pomyślnych, a to głównie z powodu trudności komunikacyjnych (25 km od kolei) i zanadto twardej masy w której znachodzą się grudy fosforytowe. Złoża w Niżniowie przygotowane są już zupełnie do bezwłocznego uruchomienia.

J. R.

Z Giełdy.

Lwów, dnia 25 maja 1928.

OBROTY W AKCJACH.

5% Państwowa Pożyczka konwersyjna: płacą 66.00; żądają 67.00; transakcje 66.40.

Bank Komercjalny: płacą 178.00; żądają 183.00; transakcje 180.00—181.00. Bank Małopolski: płacą 26.25; żądają 26.75; transakcje 26.50. Polski Bank Przemysłowy: płacą 104.00; żądają 106.00; transakcje 105.00.

„Gazolina" prz. nafty: płacą 35.25; żądają 36.50; transakcje 35.75—36.00. „Gazy wschodnie": płacą 22.75; żądają 23.50; transakcje 23.00—23.25. „Karpalit" zakł. lit.: płacą 2.50; żądają 2.60; transakcje 2.55. „Siersza górn.": płacą 10.30; żądają 10.50; transakcje 10.40. „Tesp" tow. soli potas.: płacą 24.25; żądają 25.00; transakcje 24.50—24.75.

GIEŁDA ZBOŻOWA.

Zastój w obrotach giełdowych i pozagiełdowych z powodu zachodzących świąt.

Tendencja utrzymana, usposobienie spokojne.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

Warszawa, 25 maja 1928.

Dolary St. Zjednoczon.	8·89	8·91	8 87
Franki franc.	—·—	—·—	—·—
Kopenhaga	—·—	—·—	—·—
Sztokholm	—·—	—·—	—·—
Belgja	124·42	124·73	124·11
Holandja	359·80	360·70	358 90
Londyn	43·52¾	43·63	43·42
Nowy Jork	8·90	8·92	8·88
Paryż	35·10	35·19	35·01
Praga	26·41½	26·48	26·35
Szwajcarja	171·82	172·25	171·39
Wiedeń	125·44	125·75	125·13
Włochy	46·98	47·10	46 80

5% pożyczka konwersyjna 67·00
pożyczka kolejowa konwersyjna 62·00
pożyczka kolejowa —·— 104·00 —·—
pożyczka dolarowa 86·00
dolarówka 83·75 84·00 — —
8% listy zastawne Banku Gospod. Kraj. 94 00
8% listy zastawne Banku Rolnego 94·00
8% oblig. komun. Banku Gosp. Krajow. 94·00

GIEŁDA WARSZAWSKA.

Warsz wa, dnia 25 maja 1928.

Bank Dysk.	134·00		Nobel	35·00
Bank Handl.	117·00		Modrzejów	48·50
Bank Polski	179 182·50		Ostrowiec	B 129 130
Bank Przem.	107·00			II 118 117
Bank Zw. Sp. Zar.	87·75		Parowozy	50·00-51·00
Spiess	162·00		Pocisk	11·75
Elekryczność	77		Rudzki	54
Siła światło	182-184		Strachowice	63·03
Warsz. cuk.	73·00		Ursus	10·75
Firlej	70 70·50		Zawiercie	30·50
Wysoka	168		Bo:kowski	16·75
Węgiel	100—101		Haberbusch	225

GIEŁDA KRAKOWSKA.

Kraków, dnia 25 maja 1928.

Zieleniewski	158·40	Chodorów	154·25
Pocisk	12 15	Firiej	59·50
Parowozy	48·00	Bank Pol.	178 00
Siersza g.	10 25		

GIEŁDA WIEDEŃSKA.

Wiedeń, dnia 25 maja 1928.

Amsterdam	286·27	Bankverein	27 05
Belgrad	12·48	Bodenkredit	116·50
Berlin	169·85	Kreditanstalt	60·75
Bruksela	99·00	Anglobank	29 00
Budapeszt	123 93	Hipoteczny	90 00
Bukareszt	4·38¼	Kompas	0 88
Kopenhaga	190·35	Länderbank	37·00
Londyn	34·63⅞	Merkury	25·00
Madryt	118·85	Unionbank	—·—
Medjolan	37·37	Obrotowy	—·—
N. Jork	709·25	Kolej północna	1053 00
Paryż	27·92½	Zivnosteńska	111 00
Praga	21·01	Czerniowce	—·—
Sofja	5·10·75	Austr. kol. p.	31·30
Sztokholm	190·30	Kolej południ.	15·50
Warszawa	79·50-79·8½	Goleszów	127·50
Zurych	136·66	Cement	70 00
Amerykańskie	706·25	Browary	119·00
Bułgarskie	—·—	Alpiny	41·90
Niemieckie	169 60	Berg u. Hütten	772·75
Francuskie	—·—	Krupp	10·30
Włoskie	—·—	Poldi Hütte	147·00
Jugosłowiańskie	12·44	Prager Eisen	—·—
Polskie	—·—	Rima	137·25
Czeskie	—·—	Skoda	252 00
Węgierskie	123·85	Siersza	9 00
Szwajcarskie	136·40	Silesia	0 15
Angielskie	34·58	Zieleniewski	15 65
Holenderskie	—·—	Apollo	—·—
Rumuńskie	—·—	Fanto	10·00
Belgijskie	—·—	Karpaty	29·00
Renta majowa	0 621	Galicja	68·75
Renta lutowa	—·—	Nafta	28 80
Renta koronowa	—·—	Schodnica	11·90
Dunaj S. Adria	—·—	Rakszawa	
Tureckie	44·40	Bank Małop.	—·—

GIEŁDA ZURYCHSKA.

Zurych, dnia 25 maja 1928.

	Otwarcie	Zamknięcie
Paryż	20·43	20·43⅛
Londyn	25·33⅝	25·33⅝
Nowy Jork	5·18·95	5·18·95
Belgja	72·42½	72·42½
Włochy	27·34	27·34
Hiszpanja	86 85	86 85
Holandja	209·40	209·42½
Berlin	124·26	124·25
Wiedeń	73·02½	73·02½
Sztokholm	139·27½	139·25
Oslo	139·00	139·00
Kopenhaga	139·25	139·20
Sofja	3·74	3·74½
Praga	15·37¾	15·38
Warszawa	58·15	58·15
Budapeszt	90·61	90·65½
Białogród	9·13·25	9·13
Ateny	6·82½	6·82
Konstantynopol	2·66½	2·66⅝
Bukareszt	3·21½	3·21½
Helsingfors	13·09	13·09
Buenos Aires	—·—	—·—

GIEŁDA PARYSKA.

Paryż, dnia 25 maja 1928.

Londyn	124·02	Holandja	1025·00
N. Jork	25·40	Praga	75·40
Belgja	354·50	Rumunja	15·75
Włochy	133·80	Niemcy	608·00
Szwajcarja	489·50	Wiedeń	358·00

GIEŁDA LONDYŃSKA.

Londyn, dnia 25 maja 1928.

N. Jork	488·28	Niemcy	20·40
Holandja	12·09·90	Szwajcarja	25·33·6
Francja	124·09	Praga	164·68
Belgja	34·98	Wiedeń	34 69
Włochy	92·67	Warszawa	43·50

Redaktor naczelny i odpowiedzialny:
Dr. MARCELI SZAROTA.

CIECHOCINEK ZDRÓJ

Najsilniejsze w Europie kąpiele solankowe leczące choroby przemiany materji, gościec, choroby serca, kobiece, narządu trawienia, nerwowe i inne są jedynie

W CIECHOCINKU

Sezon trwa od 1 Maja do 31 Października.

DOBRA NOWINA DLA MATEK!

Każda z Was wie, ile ma kłopotu z podaniem dziecku łyżki tranu

EKSTRAKT SŁODOWY Z TRANEM

VITAMALTYNA

idealny środek przeciwrachityczny zupełnie uwalnia Was od tej troski.

VITAMALTYNA

wyrobu Browaru J. Götza w Krakowie jest bardzo odżywczą lekką strawną (nie zawiera gumy).

Wyłączne zastępstwo
POLSKA S-KA AKC.
„PHARMA" Mag. B. JAWORNICKI
w Krakowie.

Do nabycia w aptekach, droguerjach i t. p.

PRZETARGI PUBLICZNE.

Zawiadomienie o przetargu

Centralny Zakład Zaopatrzenia Sanitarnego w Warszawie na Powązkach ogłosił przetarg nieograniczony na dostawę, większych ilości leków jak to: aspiryny, eteru, gliceryny, salolu, resorcyny, wazeliny amerykańskiej białej, wazeliny polskiej żółtej, kreozotanu i t. d., narzędzi i przyrządów laboratoryjnych, aptecznych, urządzeń sal operacyjnych, sprzętów szpitalnych, odkażających i kąpielowych.

Bliższe szczegóły: w Monitorze Polskim Nr. 104 z dnia 5 maja 1928 r., w Polsce Zbrojnej Nr. 123 z dnia 3 maja 1928 r.

Kierownik C. Z. Z. San.
(—) **Kobos**
Pułkownik.

Ogłoszenia urzędowe.

LICYTACJE.

E. XVI. 6833/27. Edykt licytacyjny oraz wezwanie do zgłoszenia wierzytelności. Na wniosek Dra. Adolfa i Zofji Finklów odbędzie się dnia 11 lipca 1928 godzina 10 rano w sali Nr. XVI. na zasadzie obecnie zatwierdzonych warunków licytacyjnych następującej realności: ks. gr. whl. 330 dz. I. m. Lwowa oznaczenie realności 10/48 części realności stanowiącej dwupiętrową kamienicę przy ul. Chorążczyzny 25 wartość szacunkowa wraz z przynal. 6511.25 zł. najniższa oferta 3255 zł. 63 gr. do realności whl. 330/I. gm. Lwowa należą następujące przynależności: 38 okien, 5 muszli wodociągowych 2 kociołki miedziane i dzwonek,szacowane na 232 zł. Poniżej najniższej oferty sprzedaż nie nastąpi. 4868

Sąd powiatowy S. I. Oddział XVI.
Lwów, dnia 17 kwietnia 1928.

E. 3018/26. Edykt licytacyjny. Dnia 28 czerwca 1928 o godz. 9 przedpołudniem odbędzie się w niżej wymienionym Sądzie w biurze Nr. IV. licytacja realności whl. 5 gm. Brzuchowice i whl. 770 gm. Grzybowice. Wartość szacunkowa wraz z przynależytościami realności whl. 5 gm. Brzuchowice 1620 zł., whl. 770 gm. Grzybowice 1400 zł.. Najniższa oferta: 810 zł. i 700 zł. Poniżej najniższej oferty sprzedaż nie nastąpi. Warunki licytacyjne i inne dokumenta przejrzeć można w podpisanym Sądzie. 4887

Sąd powiatowy S. II. Oddział IV.
Lwów, dnia 4 maja 1928.

ROZMAITE OBWIESZCZENIA.

L. 14391. Sąd Apelacyjny ogłasza, że wdrożył postępowanie sprostowawcze w myśl ustawy z 25 lipca 1871 Nr. 96 dzpp. w celu ustalenia założonej na nowo księgi gruntowej gminy katastralnej Bitków, położonej w okręgu Sądu powiatowego w Nadwórnie. Od dnia 1 czerwca 1928 będą przysługiwały tej nowej księdze gruntowej skutki wpisu hipotecznego i od tego dnia wszelkie prawa rzeczowe do nieruchomości objętych tą księgą tylko przez wpisanie do księgi gruntowej nabyte, ograniczone lub na innych przeniesione albo zniesione być mogą. Księgę powyższą od dnia 1 czerwca 1928 w Sądzie powiatowym w Nadwórnie w godzinach urzędowych przeglądać można i najdalej do dnia 30 listopada 1928 wnosić należy w tym Sądzie wszelkie zgłoszenia w myśl § 7 ustawy z 25 lipca 1871 Nr. 96 dzpp., gdyż w razie niezgłoszenia roszczeń w tym czasokresie gaśnie prawo do ich dochodzenia przeciw osobom, które na podstawie niezaprzeczonych wpisów w wykazach hipotecznych zawartych prawa hipoteczne w dobrej wierze nabędą. 4815

Lwów, 18 maja 1928.

Cw. IV. a. 3009/27. Edykt. Augusta Posament wniosła skargę przeciw Blimie Wander o 1000 zł. Audjencję do ustnej rozprawy wyznaczono na 8 maja 1928 godz. 9.30 przedpoł. w tym Sądzie sala rozpraw Nr. 94. Ponieważ miejsce pobytu strony pozwanej jest nieznane, ustanawia się adwokata Dra. Ludwika Rabnera we Lwowie kuratorem, który ją będzie zastępował na jej koszt i niebezpieczeństwo dotąd, dopóki ona sama się nie stawi i nie ustanowi pełnomocnika. 4880

Sąd okręgowy jako handl. Oddział IV.
Lwów, dnia 24 marca 1928.

Cw. XV. 665/28/2. Edykt. Przeciw Drowi Maurucemu Beiniszowi i Idzie Beiniszowej z Tarnowa, obecnie niewiadomym z miejsca pobytu wniesioną została skarga wekslowa przez Abrahama Weinbergera kupca w Tarnowie Plac Morawskiego, zastąpionego przez Dra. Apfelbauma adwokata w Tarnowie o 82 dolary zpn. Celem strzeżenia praw pozwanych ustanawia się kuratora Pana Dra. Simchego adwokata w Tarnowie i temuż doręcza się skargę z nakazami zapłaty z dnia 17 kwietnia 1928 Cw. XV. 665/28/1. Tenże kurator zastępować będzie pozwanych w rzeczonej sprawie na ich koszt i niebezpieczeństwo dopóki oni w Sądzie się nie zgłoszą lub pełnomocnika nie zamianują. 4884

Sąd okręgowy, Oddział XV.
Tarnów 26 kwietnia 1928.

C. I. 152/28. Edykt. Przeciw nieznanemu Iwanowi Kaftanowi wniósł Fedko Hawryszczyszyn pozew o 272 zł. Rozprawę wyznaczono na 12 czerwca 1928 godz. 11 a kuratorem ustanowiono Iwana Kruka. 4878

Sąd powiatowy.
Gródek jag. 28 kwietnia 1928.

C. I. 103/28. Edykt. Strona powodowa Zofja Hołowacz z Ostrowa wniosła skargę przeciw stronie pozwanej Michałowi Baran o uznanie własności do L. cz. C. I. 103/28. Audjencja do ustnej rozprawy została wyznaczona na 13 czerwca 1928 godz. 9 przedpoł. w tym Sądzie biuro Nr. 7. Ponieważ miejsce pobytu strony pozwanej jest nieznane ustanawia się p. Dr. Eliasza Beera adw. w Radymnie kuratorem, który ją będzie zastępował na jej koszt i niebezpieczeństwo dotąd, dopóki ona sama się nie stawi i nie ustanowi pełnomocnika. 4879

Sąd powiatowy, Oddział I.
Radymno, dnia 18 kwietnia 1928.

UPADŁOŚCI.

Sa. 5/27/27. Postępowanie ugodowe dłużnika Józefa Talandy stolarza w Żabnie ukończone. Ugoda sądownie zatwierdzona. 4885

Sąd okręgowy.
Tarnów, dnia 10 marca 1928.

Sa. 1/28. Zatwierdzenie ugody. Zawartą między Stefanem Korniakiem, kupcem w Kołomyji właścicielem sklepu pod firmą E. Schindler i Ska a jego wierzycielami na audjencji dnia 4 maja 1928 ugodę zatwierdza się. 4874

Sąd okręgowy.
Kołomyja, dnia 12 maja 1928.

S. 3/28. Edykt ugodowy! Otwarcie postępowania ugodowego do majątku Izraela Maimana kupca w Kołomyji. Komisarz ugodowy Sso. Tymkiewicz. Zarządca Dr. Henryk Krämer adwokat w Kołomyji. Audjencja do zawarcia ugody dłużnika z wierzycielami w Sądzie tutejszym 19 czerwca 1928 10 rano biuro 73. Czasokres zgłoszeń 10 czerwca 1928. 4875

Sąd okręgowy.
Kołomyja, dnia 5 maja 1928.

S. 2/28. Edykt konkursowy. Otwarcie konkursu do majątku Frydy Steiner kupcowej w Brodach niewpisanej do rejestru handlowego. Komisarz konkursowy p. Juljusz Bętkowski naczelnik Sądu powiatowego w Brodach. Zarządca masy p. Dr. Bernhard Horn adwokat w Brodach. Pierwsze zgromadzenie wierzycieli w Sądzie powiatowym w Brodach dnia 1 czerwca 1928 o godz. 10 przedpoł. Czasokres do zgłoszenia wierzytelności do 16 czerwca 1928. Audjencja rozpoznawcza w tymże Sądzie dnia 2 lipca 1928 o godz. 9 przedpołudniem. 4877

Sąd okręgowy, Oddział IV.
Złoczów, dnia 12 maja 1928.

TOWARZYSTWO „OLEUM“

SPÓŁKA Z OGR. ODPOW.

Lwów, ul. Batorego L. 26. ═══ Tel. Nr. 362 i 364.

Skład we Lwowie, ul. Żółkiewska L. 120. — — Telefon Nr. 1158.
Warszawa, ul. Senatorska 42. — Telefony 109-01, 293-87, 141-56.

ORGANIZACJA krajowa sprzedaży produktów naftowych Koncernu Naftowego „Premier“ z własnych rafinerji w Trzebini, w Drohobyczu (Dras) i Peczeniżynie.

STALE NA SKŁADZIE: Nafta, Benzyna, Oleje maszynowe, Olej gazowy, Olej automobilowy, Olej cylindrowy, Olej lotniczy, Parafina, Świece, Asfalt, Koks, Smar do wozów, Smar Tovotte'a i t. p.

SPECJALNOŚĆ: Oleje samochodowe „CAROIL“ w beczkach i blaszankach.

Składy we wszystkich większych miastach Rzeczypospolitej.

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

We Lwowie, ul. Ossolińskich 11, tel. 1-68.

poleca

podręczniki szkolne,
dzieła naukowe i beletrystyczne

prowadzi

Bibljotekę Wychowania Fizycznego i Sportu popieraną przez Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.

(Katalogi wydawnictw wysyła się bezpłatnie).

KSIĘGARNIE

ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

We Lwowie, pl. Halicki 12 a — — — w Warszawie, ul. Nowy Świat 69

posiadają na składzie pełny sortyment wydawnictw polskich, są bogato zaopatrzone w wydawnictwa zagraniczne.

CHORZY CZYTAJCIE!

Niedawno wyszło z druku
POUCZAJĄCE DZIEŁO !

W książce tej omówione są, na podstawie licznych i wieloletnich doświadczeń, przyczyny, powstawanie oraz leczenie cierpień nerwowych. Tę ewangelję zdrowia przesyłam zupełnie darmo każdemu, kto zwróci się do mnie podług podanego niżej adresu.

Tysiące listów dziękczynnych potwierdzają niezwykłą skuteczność tych sposobów jakie podaje ta jedyna w swoim rodzaju niest udzona, sumienna, fachowa praca dla dobra cierpiącej ludzkości. Kto należy do licznej rzeszy chorych nerwowych, kto cierpi na roztargnienie, bojaźń przestrzeni, osłabienie pamięci, nerwowe bóle głowy, bezsenność, zaburzenia żołądkowe, przeczulenie, bóle w stawach, ogólną lub częściową niemoc ciała, lub na inne objawy chorobowe,

zaopatrzyć się w moją,
przynoszącą ulgę książeczkę!

Kto przeczyta ją uważnie, ten zdobędzie otuchę i pewność, że istnieje pewna droga do zdrowia i radości życia. Nie zwlekajcie i napiszcie jeszcze dziś do

ERNST PASTERNACK Berlin S. O.
Michaelkirchplatz Nr. 13, Oddział 364.

PRZETARGI PUBLICZNE.

Magistrat król. stoł. miasta Lwowa.
Do LM: 76.490/28.

OGŁOSZENIE PRZETARGU.

Wydział III. Magistratu król. stoł. miasta Lwowa rozpisuje publiczny przetarg na roboty brukarskie i drogowe przy przebudowie ulicy Leona Sapiehy od ulicy Kopernika do ul. św. Teresy. Bliższe warunki oddania i wykonania robót są do przejrzenia codziennie w godzinach urzędowych od 11 do 13-ej w Oddziele Drogowym Magistratu III. piętro drzwi Nr. 95, gdzie też wyłożone będą do wglądu odnośne plany i przedmiary.

Oferty pisemne sporządzone na urzędowych formularzach przez podanie cen jednostkowych i całkowitej kwoty wynikającej z przedmiaru, należy wnosić pocztą lub osobiście do dnia 31 maja godzina 12-ta w południe do rąk Dyrektora Wydziału III-go Magistratu III. piętro drzwi Nr. 120 w kowertach zapieczętowanych z dołączeniem dowodu złożenia w Kasie Miejskiej wadjum w wysokości 2% całkowitej kwoty.

Magistrat zastrzega sobie dowolny wybór oferty bez podania powodów jak i możność nieprzyjęcia żadnej z wniesionych ofert i to bez prawa regresu lub odszkodowania na rzecz oferenta.

We Lwowie 22 maja 1928. 4872

(—) **Jan Strzelecki**
Komisarz Rządu
p. o. Prezydenta Miasta.

ZGUBIONE DOKUMENTY.

UNIEWAŻNIA się indeks na nazwisko Beatryczy Żukotyńskiej z r. 1924/5. 4871—3

„FOSFOR“

FABRYKA NAWOZÓW SZTUCZNYCH

Lwów

BATOREGO 32, I. p.

Telefon 50-69.

SUPERFOSFATY: kostne i fosforowo-azotowe, **Mineralne** i amonjakalne.
REFORMFOSFATY: kostne i mineralne od 18 do 26% P_2O_5 !!!
TOMASYNY: „Columeta“ — „Gwiazda“ i inne krajowe i zagr.
SOLE potasowe i **KAINIT — AZOTNIAK — SALETRA** (Chorzowska amonowa).
SALETRA chilijska — **SIARCZAN** amonowy. Wapno nawozowe palone i mielone (97% CaO) — Wapno budowlane.
FOSFORYTY palone i mielone (CaO i rozp. P_2O_5).

Dostawa wagonowo i detalicznie po cenach fabr. i na najdogodn. warunkach kredyt.

Redakcja i Administracja

Gazety Lwowskiej

mieszczą się

przy ul. Karmelickiej l. 2.

(Gmach Województwa)

Telefon Redakcji 21—18. — Administracji 21—17.

(Telefonem od własnego korespondenta.)

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie
MAŁOPOLSKIEGO ZWIĄZKU ROLNIKÓW

Spółdz. z ogr. odpow. we Lwowie odbędzie się w niedzielę dnia 10 czerwca 1928 o godz. 10½ rano w lokalu własnym ul. Kopernika 1 (pasaż Mikolascha schody II.) z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia.
2) Wniosek w sprawie podwyższenia udziałów i odpowiedzialności.
3) Zmiana statutu.
4) Wnioski. 4888

Małopolski Związek Rolników
Spółdzielnia z ogr. odpow. we Lwowie.

„Drukarnia Polska“, Lwów, ul. Chorążczyzny 17, telefon 29-19, pod zarządem Władysława Germana.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Dzisiejszy numer poświęcony jest Jubileuszowi Ossolineum i zawiera 20 stron wraz z Ilustrowanym Dodatkiem Filmowym.

Cena 20 gr

DZIENNIK LWOWSKI

Rok 3. Lwów, Poniedziałek dnia 28 Maja 1928. Nr. 147.

Nakładem Spółki Wydawniczej „Dziennik Lwowski". Spka z o. p. we Lwowie. Redaktor naczelny: Dr. OLGIERD GÓRKA.

KOŁDRY-MATERACE GOTOWE PODUSZKI POSZEWKI — PRZEŚCIERADŁA najtaniej sprzedaje FABRYKA POŚCIEL A. PIETRUSZEWSKI — M. MLEKO, LWÓW ul. Koralnicka 6.

Węgierską majową bryndzę poleca F-ma Zakopane A. Moor & Stachowicz Lwów, Akademicka 24, Leona Sapiehy 25.

Lwowskie święto przeszłości i nauki.

Polskie Towarzystwo Historyczne na Walnym Zjeździe delegatów z całej Polski, odbytym we Lwowie dnia 26 maja, w myśl § 21, zamianowało członkiem honorowym Polsk. Tow. Histor. Marszałka Józefa Piłsudskiego, dotychczasowego rzeczywistego członka tegoż Towarzystwa. Zebrani delegaci przywitali ogłoszenie członkowstwa honorowego Marsz. Piłsudskiego gorącym aplauzem.

„Kto miał nieszczęście przeżyć Ojczyznę w samem tylko rozpatrywaniu jej sławy i wielkości może znaleść pocieche" — słowa (słowianofila biskupa Kossakowskiego), które niemal jak hasło ogólne nakryło cieniem myślenie i odczuwanie ludzi Polski porozbiorowej aż po dni Jej zmartwychwstania.

Narodowa praca nad dziejami Polski i troska o przechowanie skarbów przeszłości dla przyszłej wytęsknionej Polski Odrodzonej, — była drogowskazem i niemalże treścia życia tych, dla których „złocista chimera" przyszłego państwa polskiego nie była tylko słowem lecz konkretnym osobistym problemem.

Nasze kresowe miasto Orląt, które z brzaskiem pierwszych dni Odrodzonej Polski, tak godnie i zgodnie ze swą tradycja, dało wyraz prawdzie, że dziejów Jej uczyło się, iako podniety i przygotowania do bieżącej bezpośredniej walki— święci dziś z całym pietyzmem stulecie istnienia Ossolineum, tej instytucji, która rozłożywszy się u stóp Cytadeli symbolu zaborców i rozbiorów, stała się sama warownią ducha polskiego przez cały wiek

Święto polskiej kuźnicy naukowej, a ostoi ducha, zbiegło się równocześnie z aktem, który naocznie na chwili bieżącej współczesnych uczy, że z historji polskiej, że z pracy i rozpamiętywania jej przeszłości, rodzili sie przez wiek cały aż po dzień ostatni ludzie, którzy porywy ducha, z ksiąg czerpane, w boiowy czyn przekuwać umieli. Członkostwo honorowe ogólno-polskiego Towarzystwa Historycznego dla Marsz. Piłsudskiego, nadane Mu w dniu wczorajszym jest aktem hołdu w stronę historyka, którego niepospolity talent syntetyczny i intuicja historyczna spotkały sie z uznaniem surowych fachowców, przedstawiających Go do nagrody za najlepszą prace nad rokiem 1863, jeszcze ongiś w r. 1923, a wiec w momencie, gdy Jego nazwisko było dla ludzi czasów zaborczych wręcz postrachem. Nikt wtenczas przeczuć nie mógł, że ducha dziejów 1863 r. wcieli niezadługo w potężny zwycięski czyn.

Obchodząc dzisiejsze święto nauki i tych którzy czcząc przeszłość budowali naszą przyszłość, składa Lwów hołd wdzięczności i czci niezapomnianemu Józefowi Maksymiljanowi Ossolińskiemu, który „pragnąc jedynie zrobić przysługę swej ojczyźnie", proroczo niemal 100 lat temu sobie przepowiedział, że „celu swych zamiarów" dopnie. Nadzieja jego, stała się czynem w rozmiarach przemożniejszych, a skutkach szczytniejszych i donioślejszych, niż może on to sam przewidywał. Składa dziś ten Lwów chętnem i wdzięcznem sercem równocześnie hołd ks. Henrykowi Lubomirskiemu i wszystkim tym z jego rodziny, którzy tę wiekopomną myśl założycieli rozbudowali do tak przepotężnych rozmiarów. Czcząc pracę nad przeszłością i ludziom tejże przeszłości składając hołd, przywołujemy dzisiaj z powrotem do życia zarówno lata więzienne Sołotwińskiego, wydawcy „Ksiąg Narodu i Pielgrzymstwa Polskiego", jak szerokie zagony pracy tych, których duch i mury Ossolineum koło siebie skupiały, jak to ks. Siarczyńskiego, Pola, Ujejskiego, Romanowskiego, Bielowskiego, Pawlikowskiego, Szajnochy, Przełęckiego, Pawłowskiego, Bełzy, Małeckiego, W. Kętrzyńskiego i całej plejady ludzi, których każdego nazwisko jest symbolem walki o naszą przeszłość, kulturę i rodzimego ducha.

Wśród jasnych dni nie tylko odrodzonej, lecz potężniejącej Polski — święci dziś swe 100-letnie święto to Ossolineum, które jak prawdziwa fortalicja ducha, promieniejąca światłem na szerokie polskie ziemie, przetrwała zwycięsko w rozroście wszystkie czarne godziny naszej przeszłości.

G.

JÓZEF MAKSYMILJAN OSSOLIŃSKI
UR. 1748 — † 1826.
FUNDATOR OSSOLINEUM.

W dniu Jubileuszu Ossolineum.

Ossoliński i Ossolineum.

SZKIC JUBILEUSZOWY.

„Habent sua fata libelli". Jeśli przysłowie to ma jakikolwiek sens, to lwia jego część odnosić się będzie do dziejów książek polskich. Od pergaminów średniowiecznych, pracowicie ręką mnichów w klasztorach koloryzowanych, aż po wspaniale tłoczone foljały Unglera, Wietora, Szaffenbergera i wielu innych, po mnogość druków dyssydenckich końca XVI w. — wszystkie były systematycznie niszczone w ciągłych wojennych zawieruchach. Skrzyniami wywozili je Szwedzi, niszczył Rakoczy, palili Kozacy i Tatarzy.

Ostatni cios jednak zadała Katarzyna. Bibljoteka Załuskich, oddana po wieczne czasy narodowi została wywieziona w barbarzyński sposób „jako łup wojenny".

To co zostało w kraju, rozprószone po dworach szlacheckich, zgromadzone po bibljotekach klasztornych, począł z dużym nakładem pracy i środków zbierać Ossoliński — typ wielkiego pana, na którym umiłowanie do nauki, zrodzone w ludziach „wieku oświecenia" wycisnęło dozgonne piętno idei tej poświęcił życie.

*

Urodzony w Woli Mieleckiej w r. 1748, syn kasztelanica Michała i Anny z Szaniawskich, kształcił się w warszawskim konwikcie jezuitów pod kierunkiem głośnych pedagogów: Naruszewicza, Albertrandi'ego, Piramowicza i innych. Natura spokojna, lubująca się w naukach, skłaniała rodziców do myśli o wyświęceniu go na księdza. Pod kierunkiem jednak „oświeconych" nauczycieli w młodym umyśle Ossolińskiego ustalił się powszechny wówczas niezależny kierunek myślenia, co przy wrodzonych skłonnościach do książek zadecydowało, że został uczonym. Wcześnie drukuje swoje prace, pilnie wertując niedużą ale wyborową bibljoteką Załuskich, gdzie zbierał materjały do memorjału o potrzebie badań nad poszczególnemi postaciami historji narodu.

Po kilku latach podróży zagranicą, osiada w swoich dobrach, które tymczasem dostały się pod panowanie Austrji, żeni się i bierze czynny udział w życiu politycznem, co zbliża go do cesarza Austrji Franciszka, z którym się rychło przyjaźni. Od tego czasu bez przerwy prawie mieszka w Wiedniu oddany obowiązkom narodowym i umiłowanej pasji: gromadzenia książek. Tu też umiera 17 marca 1826 roku.

*

Coś z wielkopańskiego gestu i splendoru działa Jerzego, który olśnił Rzym wystawnością w czasie posłowania za Władysława IV. miała chwila, gdy ciężko ładowane wozy zwoziły do Lwowa narodowi ofiarowany trud całego życia wielkoduszneg wnuka: 10.121 dzieł w podwójnej prawie liczbie tomów, 76 pakietów pism,715 foljałów rękopisów, 113 map i półtora tysiąca rycin.

Zbiory te umieszczono w zabudowaniach klasztoru Karmelitanek, przebudowanych przez późniejszego bohatera o wolność dwu narodów inżyniera Bema. Zbiory oddano do publicznego, a równocześnie puszczono w ruch własną drukarnię i rozpoczęto tłoczenie polskich książek i czasopism. Gorączkowe czasy działalności Goszczyńskiego sprowadziły na Zakład represje: dyr. Słotwiński został skazany za druk utworów Mickiewiczowskich na 8 lat twierdzy w Kufstein.

Wokół Ossolineum i jego światłych dyrektorów począł gromadzić się ruch literacki naukowy i — co ważniejsza — narodowy Wincenty Pol, Ujejski, Romanowski, Bielowski, Szajnocha, Małecki i Kętrzyński — to nazwiska, które na przestrzeni długich lat związane były jak najściślej z Zakładem.

W ciągu stu lat istnienia rozrosły się wielokrotnie zasoby materjalne pozostawione przez fundatora Józefa Maksymiljana Ossolińskiego. Zakład, który przez długie lata wekslami dyrektorów łatał niedobory na wykonanie najważniejszych robót budowlanych, posiada obecnie: kompleks gmachów przy ul Ossolińskich, dom w Warszawie (ul. Nowy Świat), dwie drukarnie i dwie księgarnie (w Lwowie i Warszawie) i posiadłość ziemską Michalewice.

Również i zbiory fundatora wzrosły do rozmiarów, o jakich może nie myślał. Ciągle kompletowane tak zakupami jak i darami i zapisami osób prywatnych, po przyłączeniu do Ossolineum bibljoteki im. Gwalberta Pawlikowskiego księgozbiór dziś liczy 190.000 dzieł (pół miljona tomów!), 10.000 rękopisów, 3000 map, 4000 przedmiotów archeologicznych i historycznych, 1000 obrazów, 469 rzeźb, 54.000 rycin, 24 medali i monet.

Na końcu warto przypomnieć ważkie słowa ks. Fr. Starzyńskiego wypowiedziane w chwili uroczystego udostępnienia zbiorów publiczności właśnie przed stu laty:

„Rodacy! Publiczny to jest skarb, nietylko waszym, ale i potomków waszych, poświęcony użytkom; ważny dla sławy i oświaty tego kraju. Jest to drogi zbiór pamiątek, myśli, czynów i chwały przodków waszych; więc nie może i nie powinien być wam obojętnym!"

Zasłużonej placówce kultury polskiej w hołdzie.

W dobie zaborów było Ossolineum skarbnicą kultury narodowej i myśli państwowej polskiej, krynicą nauki i oświaty w Małopolsce, widomym symbolem i zadatkiem niepodległości.

Imię Ossolineum widniało na każdym elementarzu polskim i dochodziło do najgłębszych zakątków kraju a nawet przekradało się poza kordony, krzepiąc, uświadamiając i zachęcając do wytrwania.

Dziś w dniu jubileuszu może powiedzieć Ossolineum o sobie, że misję spełniło sumiennie z chlubą dla kultury polskiej. Z pełną czcią stajemy wszyscy przed historycznemi murami Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich, składając hołd należny nieocenionej zasłudze i życząc z całego serca jak najpomyślniejszego rozwoju w niepodległej Ojczyźnie.

DR. M. DES LOGES.

Bibljoteki prywatne a przyszły rozwój bibljotekarstwa polskiego.

Niedawna katastrofa dzikowska zaktualizowała problem bibljotek prywatnych. Odżyły w nowej formie zarzuty przeciw przechowywaniu zbiorów posiadających bezcenne dla nauki rękopisy, dyplomy lub unikaty starych druków w nieodpowiednich pomieszczeniach, odżyły choćby tylko w rozmowach i dyskusjach zarzuty tyczące się ich niedostępności i złego opracowania, a poruszono też w związku z tem w prasie sprawę wysprzedaży dzieł sztuki. Choć te właśnie ostatnie echa dostały się na forum publiczne, to jednak ważniejsze są owe niedopowiedziane pomysły, niechętnie nastroje i zbyt pochopne wnioski. Nie doszły one do pełnego wypowiedzenia się, hamowanie może różnemi względami, nie są jednak fikcją a rozważanie ich nie będzie walką z wiatrakami.

Nastroje takie niechętne bibljotekom prywatnym kryją bowiem w sobie konsekwencje dla rozwoju bibljotekarstwa i kultury szkodliwe. Daleki jestem od apoteozowania istniejących stosunków, raczej je potępiam i to stanowczo, jednak nie wiadomo, czy postulat wcielania bibljotek prywatnych do zbiorów państwowych stawiany w konsekwencji owego potępienia jest słuszny. Zapytać trzeba, czy na dalszą metę przyniesie on więcej szkody niż pożytku? Zresztą pamiętać trzeba że w wielu wypadkach ma on charakter zupełnie platoniczny. Zapomina się o znaczeniu tak ważnego słówka zbiory „prywatne", to znaczy, że w dzisiejszych stosunkach dysponują niemi wyłącznie ich właściciele. Wolno im je wywieść, spalić, sprzedać lub ofiarować emirowi Afganistanu. Tak swobodne dysponowanie ogranicza jednak u nas opinja publiczna, z którą się trzeba liczyć, może ona wywrzeć prawnie nie uzasadnioną lecz faktyczną presję na postępowanie właściciela i ewentualnie zmusić go do oddania państwu swych zbiorów Jakie są tego skutki? **Zbiory zostają zabezpieczone, udostępnione i skatalogowane.** Lecz są także następstwa ujemne. Do tego momentu zwykle (choć nie zawsze) bibljoteka była powiększana, łożono na nią większe lub mniejsze sumy, zbierano książki polskie i obce, dobierając często takie, o jakich w bibljotekach państwowych i mówić nie można. Po ich oddaniu fundusze te albo przepadają idąc na inne cele, albo zmniejszają się, obracane na tworzenie nowych domowych bibljoteczek. Pozostawienie natomiast zbiorów w rękach prywatnych zapewnić może ich dalsze, niezależne życie i rozrost.

Presja, dokonywana wbrew woli na właścicielach pociągnąć może dalsze moralne szkody, może osłabić zamiłowanie do zbieractwa i w najskrajniejszej formie wywołując uczucie buntu, zbudzić świadomość dowolnej rozporządzalności swem mieniem, przytłu-

(Dalszy ciąg na str. 3-ciej.)

Farby, LAKIERY, Pokosty poleca najtaniej Ludwik HOSZOWSKI Lwów, Akademicka 3, tel. 669.

PORTAL KAPLICY OSSOLINEUM.
przerobionej obecnie na bibljotekę.

mioną dotychczasowem przywiązaniem do tradycji i wysokiem poczuciem wartości narodowo-kulturalnej przechowywanych u siebie zbiorów. Przed sprzedażą nie uchroni ich niski u nas poziom handlu antykwarskiego. Zagranicą sprzedaje się bibljoteki stare i cenne, idące nieraz w dziesiątki tysięcy tomów i nikt się nie dziwi. U nas, gdzie zbiorów mało a bibljoteki ubogie do takich ewentualności dopuścić nie wolno.

Niechęć nurtującą w społeczeństwie należy zamienić na żywsze życzliwe zajęcie się niemi tak ze strony społeczeństwa jak rządu, aby tętno ich życia przyśpieszyć, gdzie możliwe wskrzesić, gdzie to niemożliwe starać się o przydzielenie do bibljotek żywych.

Ujemne cechy bibljotek prywatnych w życzliwem zajęciu się niemi, w taktownem postępowaniu wobec właścicieli powinny zaniknąć. Przypomnę jeszcze najważniejsze z cech ujemnych, a są niemi: 1) brak należytego pomieszczenia i konserwacji, 2) niedostępność, t. zn. utrudnienia względem korzystających, płynące z różnych przyczyn, 3) zatamowanie rozwoju lub zły jego kierunek, 4) brak fachowego opracowania.

Zwalczenie ich nie leży w sferze niemożliwości. Aby to uskutecznić, należy usunąć ich przyczyny. Pierwsza zasadnicza, to brak zrozumienia dla wartości posiadanych zbiorów **i ważność funkcji kulturalnej ich rozwoju.** Usunięcie tej anomalji może być dokonane przez akcję opinji publicznej, akcję związków bibljotekarzy i bibljofilów, wreszcie rozumną polityką rządu. Usunięcie jej wpłynąć może korzystnie na drugą przyczynę t. j. na brak funduszów. Jeśli ich istotnie niema i jeśli istniejąca bibljoteka prywatna zyskała już ważne miejsce w zbiorach narodowych, ratować ją należy przez zawiązywanie towarzystw przyjaciół bibljoteki, staraniami o subwencje związków, miast i t. p. Wreszcie w fachowem opracowaniu zbiorów pomóc powinny organizacje bibljotekarzy (jak to się stało w Krakowie) i tu dopomóc może państwo fundując stypendja dla opracowujących je pod fachowym nadzorem bibljotekarzy. Należałoby też pomyśleć o usunięciu przeszkód natury moralnej, jakich drastycznym przykładem jest groźba wywłaszczenia bibljotek ordynackich, wiążąca się z planowanem zniesieniem ordynacyj zwykle bowiem statuty ordynackie przewidują w razie rowiązania ordynacji przekazywanie zbiorów innym instytucjom publicznym.

Bezsprzecznie jest w tych postulatach wiele idealizmu, zagadnienie zostało uproszczone przedewszystkiem dobrą wiarą w szlachetność jednostek, lecz przyzna każdy, że trudno pogodzić się z tem, by wspaniałe dzieła Ossolińskich, Raczyńskich, Baworowskich, Dzieduszyckich, Zamojskich, Łopacińskich lub z ostatnich największe — Krasińskich, przeszły do historji bez naśladowców. Nie ostatnie słowo — wierzymy — powiedziała prywatna inicjatywa. Leży przed nią wdzięczne zadania zbieracze, których nie spełnią, bo spełnić nie mogą bibljoteki państwowe i publiczne. Te ostatnie krępują np. ograniczenia w swobodnem wydatkowaniu funduszów z powodu koniecznej wszechstronności w zakupach, a oszczędności zaś nie dopuszczają do zbierania dzieł i opraw luksusowych. Bibljoteki prywatne przeciwnie cieszyć się mogą swobodą specjalizacji pod każdym względem. Nawet dorywczość i przypadkowość stają się ich ciekawą, nie zawsze ujemną cechą.

Wszystko to, co powiedziałem dotychczas da się zawrzeć w tej jednej krótkiej sentencji: **w dzień jubileuszu Ossolineum wierzyć należy, że prywatne poczynania i zasługi na polu bibljotekarstwa polskiego nie są już księgą zamkniętą i znajdą naśladowców godnych wielkich poprzedników.**

Publikacje Jubileuszowe.

Z powodu stulecia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich ukazały się następujące publikacje jubileuszowe:

1) **Adam Fischer,** Zakład Narodowy imienia Ossolińskich. Zarys dziejów. Z 23 ilustracjami. Lwów, 1927, str. 120.

2) **Adam Fischer,** Institut National Ossolinski, Esquisse historique, traduit du polonais par Jean Narkiewicz-Jodko. Avec 22 gravures Leopol, 1928, str. 115.

3) **Bronisław Gubrynowicz,** Józef Maksymiljan Ossoliński, Człowiek i pisarz. Z ilustracją. Lwów, 1928, str. 93.

4) **Tadeusz Mańkowski,** Dzieje gmachu Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich. Z 29 ilustracjami. Lwów, 1927.

5) **Rocznik** Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich pod redakcją **Ludwika Bernackiego.** Tom I i II 1927 i 1928. Z 34 ilustracjami Lwów, 1928, str. 766.

6) Zakładu Narodowego Imienia Ossolińskich **Ustawy,** przywileje i rzeczy dziejów jego dotyczące zebrał i wydał **Wilhelm Bruchnalski** Lwów, 1928, 32 i 748.

7) **Władysław Tadeusz Wisłocki,** Jerzy Lubomirski, 1817—1872. Z 16 ilustracjami, Lwów, 1928, str. 180.

——oo——

Nowo-otwarty magazyn, trykotów i bielizny damskiej, **Tadeusza Witeka,** **LWÓW, ul. Rutowskiego I,** poleca po cenach wyjątkowo niskich: Pończochy, Kombinacje, Gorsonki, Bieliznę damską, wyroby trykot., jumpery kamizelki, skarpetki, pończochy sportowe, chustki batystowe.

SEWERYN PRZYBYLSKI.

Czytelnia dla młodzieży szkolnej.

Niema większej prawdy i żywszych słów, niż mowa suchych, milczących cyfr Czyż można sobie pomyśleć bardziej uderzające wyobraźnię **carmen saeculare** Ossolineum, niż szeregi cyfr i kolumny diagramów, które notują wzrost skarbów Instytutu Ossolińskich i rozwój jego funkcji? W pracy Prof Uniwersytetu Dr. Fischera, w tym cennym, syntetycznym rzucie, nie gubiącym się w szczegóły, wyrasta jasny, zrozumiały obraz statystyczny pracy i plonu Ossolineum — możnaby wiele zeń wydobyć spostrzeżeń, któreby wiele nas pouczyło. Lecz nie kuszą się o opracowanie, choćby pobieżne, niwy liczb, muszę zwrócić uwagę na pewien fragment Ossolineum, który uważam za niewykończony.

W r. 1871 urządził Zakład Nar. im. Ossolińskich **„specjalną pracownię dla poważnych badaczy naukowych"**, pozostawiając tem samem odrębną pracownię, nie tyle dla niepoważnych, ile dla młodzieży i dla ogółu, który idzie do bibljoteki dla twórczej pracy naukowej.

W tej czytelni młodzieży panował ruch nader ożywiony. W r. 1880 korzystało z niej **12.779 osób,** w r. 1890 — **12.880,** w trzy lata później jeszcze **9346,** aż w r. 1912, po ćwierćwieczu pracy, gdy po ojcach przyszli do książnicy Ossolineum synowie — już tylko w liczbie **3474.** „Powodu zmniejszenia się frekwencji — czytamy u Fischera — w tej czytelni szukać należy w równoczesnem założeniu licznych takich, a nawet bezpłatnych wypożyczalni i bibljotek gimnazjalnych. Głównie podcięło ją wprowadzenie jednorazowej nauki przedpołudniowej w szkołach". Te argumenty przypieczętowały r. 1913 los czytelni dla młodzieży, która naprawdę miała „piękne wspomnienia".

Dziś inaczej musimy popatrzeć na upadek frekwencji w lectorium młodzieży. Pobieżny rzut oka na diagram frekwencji ogólnej uczy nas, że nasilenie korzystania z bibljotek faluje czasem wielką amplitudą, ulega wahnieniom rytmicznym, piętrzy się i opada, jak cała przyroda, jak tętno serca — niby olbrzymi przypływ i odpływ. Około r. 1912 młodzież opuściła sale bibljoteczne, poszła na boiska, na łąki — często z karabinem. **Chwila nakazała odwrócić się od przeszłości, a iść po przyszłość odrodzić półwiecze niemocy fizycznej.** I my którzyśmy wtenczas należeli do „starszych młodych", nie żałujemy, żeśmy zachęcali co żywo do wyczynów sportowych i militarnych bo młodzież ta wkrótce **napisała nie atramentem ale krwią** — najpiękniejszy może rozdział historji Polski. Natomiast znamienne, że pracownia dla „poważnych" wykazuje swój **punkt szczytny** właśnie **w r. 1913.** Częściowo podświadomie, częściowo świadomie, intellektualiści polscy rzucili się gorączkowo do przygotowania się, by chwila decydująca zastała ich na potrzebnej wyżynie — wielu z nich sttudjowało nauki militarne.

Argumenty, zacytowane powyżej, albo są nieistotne (jednorazowa nauka — właśnie trzeba stworzyć pracownię dla młodzieży na popołudnia!), albo przestarzałe (dziś wypożyczalnie i bibljoteki szkolne nie są dostatecznie zaopatrzone ani łatwo dostępne) — istotnym argumentem był, **smutny nader, brak miejsca** wskazane przeto były **oszczędności przestrzenne.**

Obecnie potrzeba **czytelni dla młodzieży staje się wprost piekącą.** Bibljoteki dla uczniów są za szczupłe, zaopatrzenia ich materjalne wprost — żadne, brak całego szeregu dzieł arcypotrzebnych. Bibljoteka szkolna jest właściwie wypożyczalnią, cierpi więc na chorobę przetrzymywania", nie mówiąc o tem, że tysięcy dzieł nie należy wypożyczać. Dzisiejsza „szkoła pracy" każe uczniom dawać do rąk źródła, teksty, atlasy i t. p. i nie daje. Każdy polonista wie, jak trudno uczniowi o dotarcie do **„lektury uzupełniającej".** Dzisiejszy młodzieniec ma zazwyczaj niepomyślne warunki mieszkaniowe dla lektury ochotniczej. A zawsze młodzież powinna mieć wskazówki — co czytać, gdzie czego szukać, jak korzystać z bibljografji i t. d. potrzebuje ręki kierowniczej — usłużnej, ochoczej i ogromnie wyrozumiałej.

Tych parę uwag woła wyraźnie, głośno: **„Wskrześmy pracownię dla młodzieży".**

Wzrost czytelnictwa u młodzieży wróży powodzenie czytelni dla młodzieży a że **młoda generacja znowu garnie się do książki,** stwierdzi każdy pedagog - obserwator. Może mało garnie się do książki humanistycznej — gdyż z nią najmniej się styka; a stykać się musi, o ile nie chcemy, by **społeczeństwo nie utonęło w bagienku materjalizmu.**

Są wszystkie dane dla stworzenia pracowni młodzieży: Materjału książkowego dostarczy bogaty **dział dubletów Ossolineum i zbiorów szkolnych,** lokal na razie znajdzie się prowizoryczny, personal łatwo uzupełnić, wszak będzie to instytucja popołudniowa, chętnie więc profesorowie za „nadliczbówki", studenci uniw. za skromne stypendjum będą pracować na tak wdzięcznym łanie, niewielka zaś dotacja może stać się podwaliną świetnego rozwoju.

Gdy więc święcimy jubileusz Ossolineum, gdy wspominamy wiek jego zasług, przypomnijmy obie tę długą salę, pełną swoistego, ostrego, pylnego zapachu ksiąg, salę, z której wyszło tyle, tyle promionków światła i pobudek do czynu najzacniejszych — i **uczcijmy gody Instytucji najlepiej zasłużonej uprzystępniwszy jej działalność najszerszym, najbardziej łaknącym wiedzy warstwom.**

—oo—

I. KARDASZ.

Czytelnictwo wśród młodzieży szkół średnich.

W wieku dojrzewania płciowego, t. j. od 13—18-go roku życia rozwój człowieka odbywa się **w przyśpieszonem tempie.** Rozwój ten przejawia się na zewnątrz w wzroście fizycznym, który tak pod względem **objętości, jak ciężaru,** wykazuje krzywą biegnącą pod ostrym kątem do góry. Równocześnie z rozwojem fizycznym idzie **prawie równoległy rozwój psychiczny** i tu na pierwszy plan wysuwają się trzy zasadnicze dyspozycje psychiczne, szukające gwałtownie ekspanzji: t. j **postrzegawczość, fantazja i inicjatywa.**

Dorastający człowiek jest z natury **niezwykle ciekawy:** pragnie spostrzegać jak najwięcej, jak najczęściej. Pod wpływem nadmiaru wrażeń powstają **tysiące pytań,** które domagają się natychmiastowej odpowiedzi. Tych odpowiedzi musi mu dostarczyć dom, koledzy szkoła i książka. Z tego też względu **rola książki** w tym wieku **jest niesłychanie ważna** Ona musi mu nietylko odpowiadać na wybuchające nagle pytania, ale także **nauczyć patrzec obserwować.** Scherlock Holmes był niegdyś czytany namiętnie dlatego, ponieważ dolności obserwacyjne zaostrzał do tego topnia, że np. czytelnik mógł odróżnić popiół papierosa od popiołu z fajki, a po śladzie poznawał markę roweru. Książka zatem, która potrafi **umiejętnie wyzyskać te zdolność patrzenia** czytelnika i skierować ją na tory społecznie wartościowe, jest książką pożyteczną i godną poparcia.

Ponieważ świat rzeczywisty dorastającego człowieka **wykluwa się z bajki,** przeto cały obraz rzeczywistości początkowej owity jest jeszcze **w puszek fantazji,** która w ten sposób **zupełnia luki w patrzeniu** i stwarza odpowiedzi. Rozwijające się szybko **uczucia potęgują produkcję obrazów fantastycznych.** I tu właśnie książka idąca pozornie za naturalnym popędem do twórczości, musi tak inteligentnie **sterować pochodem obrazów,** ażeby one nie straciły kontaktu z rzeczywistością, tem bardziej, że prędzej czy później musi **przyjść do zderzenia wyobrażonego balonu z powierzchnią ziemi.** Jeżeli zderzenie będzie za silne, nastąpi psychiczna katastrofa i **rozczarowanie,** które może się stać **kopalnią pesymizmu i apatji.**

Inicjatywa, objawiająca się na zewnątrz w popędzie do ruchu i próby mięśni musi również znaleść swój odpowiednik w dziedzinie psychicznej. Obrazy **nie mogą stać na miejscu,** one się muszą ruszać, zmieniać, wynajdywać nowe drogi i nowe cele. Naturalnym **hamulcem** tego rozpędu jest **refleksja,** która powinna się zjawiać we właściwej chwili i na właściwem miejscu. Dlatego też książka, stawiająca sobie za cel iść za popędem inicjatywy, **nie może zadręczać czytelnika długimi, nudnymi refleksjami,** gdyż w przeciwnym razie znajdzie się szybko — w kącie. Zresztą popęd do refleksji planowej przychodzi zwykle dopiero przy końcu dojrzewania.

Młody człowiek ma wówczas dość bajek, opisów podróży, fantastycznych projektów, odczuwa **potrzebę przeczytania czegoś poważniejszego,** to znaczy coś, coby rozwiązywało zagadnienia religijne, społeczne, etyczne, estetyczne, wogóle filozoficzne.

Że **po tych mniej więcej drogach** posuwa się rozwój psychiczny młodego człowieka, świadczyć mogą **daty statystyczne,** zbierane obecnie na polecenie ministerstwa oświaty w szkołach średnich. Zakłady te notują czytelnictwo u tych uczniów, którzy **bez żadnego zewnętrznego przymusu** wybierają sobie książki z bibljotek klasowych. Bibljoteki są kompletowane **„na oko",** t. zn. zawierają książki zebrane **okazyjnie** z różnych dziedzin i **„mniej więcej"** dostosowane. do intelektualnego poziomu stopnia klasowego. **Planu bowiem opartego na obserwacjach psychologicznych** jeszcze nie ma, gdyż nie znają go **ani autorowie** książek, **ani nauczyciele,** kompletujący bibljoteki.

Ale właśnie daty oparte na **tak suchym materjale,** dają pewniejszy wgląd w duszę młodego czytelnika. Otóż według takich danych obserwacje przedstawiają się następująco:

Kilimy, Wyroby koszykarskie, Zabawki w wielkim wyborze, Sztuka Ludowa Wyroby łowickie, polecа najtaniej Kopernika 11 tel. 26-09 Ludwik Hegedüss.

WSZELKIE Druki i TYPOGRAFICZNE wykonuje gustownie i szybko I. FRIEDMAN we Lwowie, Sykstuska 4. Telefon 17-90. 1881

Klasy **pierwsza i druga** czytają głównie **podróże i przygody.** Szczególnie popęd do opisów podróży ciągnie się w powoli słabnącem tempie **aż do klasy siódmej. Okres powieści** zaczyna się już w klasie **trzeciej** i wzrasta stale aż do **klasy najwyższej,** przeradzając się szczególnie w klasach średnich w **prawdziwą manję.** Książki o **treści poważnej** (np. Łoziński) zjawiają się sporadycznie dopiero w ręku ucznia **klasy piątej.** Ilość przeczytanych w tej dziedzinie książek jest stosunkowo do innych dzieł **znikoma,** co należy, mojem zdaniem, tłumaczyć sobie **nie tyle brakiem zainteresowania** samego ucznia, ile brakiem **odpowiednich książek.** Są one **zbyt ciężkie,** zbyt długie i zresztą nie były pisane dla młodzieży. Na tem polu lektury odpowiedniej brak jest prawie zupełny i o zapełnieniu tej luki należy pomyśleć.

Dzieła treści **społecznej i filozoficznej** zjawiają się normalnie dopiero **w dwóch klasach najwyższych.** I tu tak samo czytelnictwo jest słabe **z powodu braku odpowiedniej literatury** w języku polskim. Przy czytaniu książek treści społecznej i filozoficznej uczniowie wybierają przeważnie **książki dla siebie za trudne** (np. Nietsche'go). Że tego rodzaju lektura sprowadza uczniów na **fałszywe tory,** świadczą dość liczne objawy ateizmu i **indeferentyzmu socjalno - politycznego.** Młody, rewolucyjnie nastrojony umysł **woli iść w stronę łatwiejszej negacji,** aniżeli żmudnie przebijać się do jakiegoś pozytywnego światopoglądu. Wykolejenia tego już niema komu później naprawić i to się fatalnie odbija **na społeczeństwie starszem,** które — jak konsumpcja dzieł i czasopism poważnych świadczy — **mało interesuje się wyższymi problemami życia.** I tem się tłumaczy nasz **płytki naogół światopogląd,** skłonność do radykalizmu przy równoczesnem naiwnem nieraz przywiązaniu do bezsensownych szablonów i najsłabszych właśnie stron tradycji.

Jako pozytywny rezultat tych niedomagań mamy **wzmożoną konsumpcję wydawnictw brukowych,** obliczonych **na tanią sensację i podrażnienie pierwotnych instynktów.** Niesłychanie mała poczytność dzieł, czasopism i dzienników poważnych w porównaniu z czytelnictwem np. niemieckiem stawią nas **na bardzo niskim poziomie.** — Przed polityką wydawniczą polską stoi więc **olbrzymia puszcza,** zarośnięta nietylko stuletnimi dębami, ale i **mnóstwem niepotrzebnego gałęzia.** Pracę trzeba zacząć od **oczyszczenia przedewszystkiem młodych drzewek.** Tego dzieła kulturalnego w naszej psychicznej dżungli musi dokonać **książka polska i twórczość polska.**

Jeżeli odbywającemu się Zjazdowi uda się wytyczyć bodaj **jedną drogę,** może się ona stać epoką **w ewolucji w mentalności społeczeństwa polskiego i utrwalenia psychicznych podstaw naszej kultury i naszej państwowości.**

—oo—

ADAM BOCHEŃSKI.

Ruch międzybibljoteczny.

Jakkolwiek każda **naukowa bibljoteka** ma za zadanie starać się ustawicznie powiększać swe książkowe zasoby i zgromadzić jak największą ilość dzieł naukowych z każdej dziedziny wiedzy, to jednak ze względu na olbrzymią wprost produkcję naukową i literacką nie można sobie nawet wyobrazić takiej bibljoteki, **któraby posiadała wszystkie dzieła choćby z jednej dziedziny.** Dlatego zdarza się często, że człowiek pracujący naukowo nie znajdzie potrzebnego mu do pracy dzieła w jednej miejscowości, a czasem i w całem państwie. Osobiste poszukiwania książek w obcych bibljotekach są ogromnie utrudnione, często niemożliwe. Zaradzić temu starają się bibljoteki przez wzajemne pożyczanie książek między **sobą** i to nietylko w jednym kraju, ale nawiązuje się także stosunki wzajemnego wypożyczania z bibljotekami państw obcych.

Stosunki te unormowane są odpowiedniemi ustawami. Już w r. 1868 austrjackie ministerstwo oświaty zwróciło się do krajowych i zagranicznych bibljotek z apelem zgłaszania gotowości nawiązania stałego kontaktu w celu wzajemnego pożyczania książek. Bardzo gorliwie propagowało tę akcję **niemieckie ministerstwo oświaty, które upoważniło wszystkie państwowe bibljoteki do pożyczania książek i rękopisów innym bibljotekom krajowym i zagranicznym.** Wydawało ono niemal corocznie **wykazy** zgłaszających się do tej akcji bibljotek. Wykazy te rosną z roku na rok i w krótkim stosunkowo czasie obejmują bibljoteki różnych państw Europy, a nawet innych części świata.

Wypożoczanie wzajemne odbywało się w dwojaki sposób, albo się przesyła książki czy rękopisy **bezpośrednio** zamawiającej bibljotece, albo odbywa się to **drogą dyplomatyczną,** za pośrednictwem poselstw państw obcych, ministerstw spraw zagranicznych i oświaty. Ten drugi sposób jest mało praktyczny, rzadziej też używany.

Wojna światowa zmieniała stosunki. W czasie jej trwania akcja wzajemnego pożyczania książek była prawie niemożliwa. Dopiero po wojnie stosunki na tem polu nieco się poprawiły i **dziś wzajemny ruch międzybibljoteczny jest dość ożywiony,** nie w tym jednak stopniu, co przed wojną.

Bibljoteki polskie biorą również w tym ruchu międzybibljotecznym udział. Zadanie pożyczania książek z obcych bibljotek mają przedewszystkiem bibljoteki uniwersyteckie. **Bibljoteka Uniwersytecka we Lwowie** nawiązała bardzo rozległe stosunki z bibljotekami zagranicznemi, szczególnie z prawie **wszystkiemi bibljotekami niemieckiemi i austrjackiemi, z bibljoteką w Pradze, Stockholmie, Kopenhadze, Budapeszcie, Czerniowcach** i i. W toku są pertraktacje w celu nawiązania stosunków z bibljotekami francuskiemi, a zamierzone z włoskiemi. O żywotności ruchu międzybibljotecznego naszej Bibljoteki Uniwersyteckiej świadczyć może statystyka z r. 1927, zamykająca się cyfrą **389 tomów,** w tem około **200 tomów,** pożyczonych **z bibljotek zagranicznych.** Zaznaczyć jednak należy, że jest

Bibljotekarstwo a społeczeństwo.

Bibljotekarz jest bankierem książek. Gromadzi je, zna wartość każdej, obserwuje wahania na giełdzie umysłowej i objawy rosnącego lub malejącego popytu. Poważny, fachowy i zamiłowany **bibljotekarz, urasta do roli organizatora książek,** nawet ich wodza, zwłaszcza bibljotekarz oświatowy. Bo o ile kierownik księgozbioru naukowego poprzestawać musi na czynnościach biszafarza skarbów duchowych, zawartych w bibljotece, notując jedynie biernie zjawiska, świadczące o stosunku czytelnika do książki — o tyle ten, kto zarządza bibljoteką ludową, organizować musi nie tylko książki, ale i umysły rzesz ludzkich. Prowadzi walkę z nieświadomością, ciemnotą, nieuctwem, lenistwem umysłowem, a **książki są jego żołnierzami,** bez których, jak wódz bez wojska, nie mógłby działać.

Z tego względu i przygotowanie **bibljotekarza oświatowego** do jego zawodu musi być inne niż wykształcenie bibljotekarza naukowego, chociaż ostać powinno na równie wysokim poziomie i opierać się na znajomości metod pracy naukowej. Wiedza jego obejmować musi szersze kręgi i wkraczać nietylko w dziedzny nauki i sztuki, ale także we wszystkie działy życia społecznego, **wraz z ustawodawstwem,** ustrojem szkolnictwa, bibljografją współczesną i psychologją szerokich mas.

Wszystkie te zasady uwzględnia **„Studjum pracy społeczno-oświatowej",** założone na Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie przy współudziale Warszawskiego Koła Związku Bibljotekarzy Polskich, które zajmuje się szkoleniem kierowników czytelń popularnych i wychowawczych. Znaczenie kształcenia fachowego bibljotekarzy oświatowych jest ogromne, wobec potrzeby rozgałęzienia jak **najszerszej sieci bibljotek ludowych,** wobec konieczności zwalczania analfabetyzmu i podnoszenia poziomu naukowego **ludu wiejskiego i proletarjatu miejskiego.** — Placówek oświatowych, które te cele mają na oku, powstaje u nas coraz więcej, nie zawsze mogą one jednak korzystać z fachowego kierownictwa. Rzeczowe przygotowanie do tej pracy zastępować musi nieraz intuicja i własne doświadczenie, zdobyte przez dyletancką, chociaż czasem bardzo cenną praktykę.

Bibljotekarz oświatowy, który wnika w psychikę czytelnika i kieruje jego pracą samokształceniową, potrzebny jest zresztą nietylko wśród niższych warstw umysłowych. Mówi się wprawdzie często o zaniku czytelnictwa w sferach średniej inteligencji i o niskim poziomie lektury ogółu ludzi czytających, ale nikomu nie przychodzi na myśl, ażeby **odpowiednio wpływać na ustosunkowanie się przeciętnego czytelnika do książki.** Dawniej zamiłowanie do czytania bez względu na wybór lektury było niejako miarą umysłu poważnego i pracującego nad sobą. Dziś wobec zalewu rynku księgarskiego masą bezwartościowego materjału, który jedynie podnieca nerwy i zaciekawia senzacją, ale wcale nie kształci — powiedzieć tego nie można. Aby wydać sąd o aspiracjach intelektualnych człowieka, trzymającego książkę w ręku, trzeba znać także rodzaj i jakość książki. Bibljotekarz, o wyrobionem poczuciu społecznem orjentować się powinien w **upodobaniach szerokiej publiczności** i w sposób umiejętny kierować czytelnictwo na tory poważniejsze.

Jednem z koniecznych zadań propagandy książki powinna się stać **walka z nadmiernym rozrostem zamiłowania do powieści ze szkodą wszystkich innych działów piśmiennictwa.** — Lektura belletrystyczna z uwzględnieniem najcelniejszych jej utworów, przyczynia się wprawdzie do rozwinięcia umysłu i uzupełnienia wykształcenia, ale całkowite wykluczenie książek naukowych i poezji, praktykowane przez bardzo szeroki zastęp czytelników, jest luką, której niczem zastąpić nie można.

Michalina Hausnerowa.

to ruch raczej tylko jednostronny, bo Bibljoteka pożycza w dużej ilości obce książki, sama jednak rzadko tylko ma sposobność wywdzięczyć się bibljotekom zagranicznym w podobny sposób z tej prostej przyczyny, że zamówienia z tych bibljotek wpływają bardzo rzadko.

Dużem ułatwieniem w pożyczaniu książek z obcych bibljotek jest **istnienie biura informacyjnego bibljotek niemieckich w Berlinie,** które sprawnie i chętnie podaje wyczerpujące wiadomości, w której bibljotece poszukiwane dzieło się znajduje. Niedawno takie istniejące w **Budapeszcie** od r. 1926 biuro informacyjne bibljotek węgierskich zostało otwarte i dla kwerend zagranicznych. Należałoby pomyśleć **o utworzeniu i w Polsce podobnego biura.**

POT Z RĄK I NÓG
usuwa pewnie i szybko
RAFAŁA SUDORYNA
(jako proszek i płyn). Wyłączny skład
Apteka M. ETTINGERA
we Lwowie, plac Gołuchowskich 14.

Z działalności naszych posłów B. B. W. R.

RUCH ORGANIZACYJNY B. B. W ZIEMI CZERWIEŃSKIEJ.

Grupa parlamentarna Posłów i Senatorów B. B. Ziemi Czerwieńskiej rozwija niezmiernie ożywioną akcję organizacyjną, realizując zasadniczą tezę Bloku, idącą w kierunku utrzymania stałej łączności między społeczeństwem a władzami rządowemi. Wyrazem tendencji tej jest **długi szereg zjazdów, zebrań i konferencyj,** zwoływanych z inicjatywy Grupy w poszczególnych miejscowościach Wschodniej Małopolski, a mających na celu omówienie wraz ze społeczeństwem najżywotniejszych zagadnień gospodarczych i społecznych terenu pod kątem ich praktycznej realizacji. Z zebrań tych na specjalną uwagę zasługują przedewszystkiem odbyte ostatnio **4 wielkie zebrania publiczne we Lwowie, Stanisławowie, Tarnopolu i w Złoczowie,** poświęcone realizacji prac gospodarczych, mianowicie zaś w sprawie wzmożenia ruchu spółdzielczego i akcji kredytowej powiatowych kas komunalnych.

Równolegle z tem idą **poselskie zebrania sprawozdawcze.** Zebrania te przy niezwykłej frekwencji, świadczącej o stanowczym wzroście popularności idei B. B. w społeczeństwie odbyli ostatnio pos. **Wojciechowski w Borysławiu** z pracownikami przemysłu naftowego poseł dr. **Seidler** — ogólne **w Sanisławowie** posłanka dr. **Jaworska** zebranie we **Lwowie** dla kobiet i pos. dr. Zdz. **Stroński** dla działaczy organizacyjnych B. B.

UDZIAŁ „JEDYNKI" W AKCJI INWALIDZKIEJ.

W skład zarządów Związków Inwalidów Wojennych, weszli ostatnio z pośród członków Klubu Parlamentarnego B. B. następujący posłowie: pos. **Snopczyński,** który wybrany został na prezesa Związku Inwalidów Wojennych m. stoł. Warszawy i Woj. Warszawskiego i pos. **Karkoszka,** obrany prezesem Śląskiego Związku Inwalidów Wojennych. W ten sposób na czele 2 bardzo licznych Związków stanęli działacze, którzy, sami będąc inwalidami wojennymi, dają najlepszą gwarancję właściwego kierowania sprawami inwalidzkiemi.

TECHNICY DENTYSTYCZNI UZYSKUJĄ NALEŻNE UPRAWNIENIA.

W dniu wczorajszym przybyła do Warszawy delegacja Wschodnio — Małopolskiego Gremjum Techników Dentystycznych dla przedstawienia Min. Spraw Wewn. prośby o **wprowadzenie egzaminów,** w myśl rozporządzenia P. Prezydenta Rzplitej z d. 10 6. 1927 r., oraz **o załatwienie podań o nadanie uprawnień technikom dentystycznym, mającym więcej jak 15 lat praktyki zawodowej.** Delegację, prowadzoną przez posła dr. Zdz. **Strońskiego,** przyjął wicedyrektor Dep. Zdrowia **p. Adamski** i radca min. **Strowski.** Delegacja uzyskała zapewnienie, że sprawy, poruszone przez nią, są w przygotowaniu i **będą istotnie wykonane.**

—oo—

Straszne skutki trującego gazu.

SZCZEGÓŁY KATASTROFY HAMBURSKIEJ. — NIEMCY FABRYKOWAŁY GAZ DLA SOWIETÓW. — NIEURUCHOMIONA FABRYKA W TROCKU. — ZBIORNIKI GAZOWE W AUSTRJI. — KŁOPOTY Z NISZCZENIEM GAZOTWÓRCZEJ CIECZY.

Wybuch zbiornika z gazem trującym w okolicy Hamburga zwrócił znowu uwagę świata na niebezpieczeństwo o którem już prawie zapomniało.

Wprawdzie Niemcy zaskoczone wypadkiem, starają się katastrofę pod Hamburgiem zredukować do nic nie znaczącego zjawiska nie mniej jednak trudno im zaprzeczyć, że tak zwane rozbrojenie nie tylko nie nastąpiło, ale owszem niemal **na oczach całej Europy** w okolicy Hamburga stało **21 olbrzymich zbiorników z najbardziej trującym gazem wojennym.**

Dopiero przypadek chciał, że pod wpływem gorąca jeden z tych zbiorników eksplodował i trująca chmura opadła na ziemię, zabijając wszystko po drodze, zaczynając od rośliny a kończąc na człowieku.

Straszne skutki tego pochodu są widoczne z daleka. **Drzewa i rośliny nagle pożółkły. Trupy zwierząt, ptactwa i owadów zaścieliły ziemię.** Dwuch rybaków zajętych łowieniem ryb na Elsterze padło nagle bez przytomności do łodzi. Mieszkańcy okoliczni, dziwili się w pierwszej chwili, dlaczego **potrawy stały się nagle niemożliwe do jedzenia,** dopiero gdy szereg osób straciło przytomność, władze sanitarne stwierdziły zatrucie fosgenem i to zwróciło ich uwagę na zbiorniki firmy **Stolzenberga,** z których jeden dymił. Zawezwano natychmiast straż pożarną, ale akcji ratunkowej nie można było przeprowadzić na większą skalę, z powodu braku masek gazowych. Dopiero po kilku godzinach dostarczono masek z magazynów Reichswehry i rozpoczęto unieszkodliwiać gaz przy pomocy amoniaku.

Ilość **zmarłych od zatrucia gazem wynosi dotychczas 13, w szpitalu leży 280.** Cyfra ta bynajmniej nie jest zamknięta, gdyż **objawy zatrucia gazem stwierdzono w miejscowościach odległych o 18 klm. od miejsca katastrofy.**

Działanie fosgenu na organizm ludzki jest niezwykle barbarzyńskie. Gaz dostaje się do płuc, dziurawi tkankę i wypuszcza powietrze „Zagazowany" **po dwu godzinach męki umiera.**

Ten sam gaz czyni również spustoszenie w uchu, ścinając ciecz w kanałach usznych Ponieważ w tem miejscu znajduje się t. zw **zmysł równowagi,** przeto zatruty traci zdolność utrzymania się w pozycji stojącej i pada uduszony na ziemię.

Śledztwo sądowe, przeprowadzone na miejscu katastrofy wykazało że **zbiorniki były porowate** a górną pokrywa chroniąca ciecz składała się zaledwie z jednej blachy falistej Zagrożony teren otoczono wojskiem i policją oraz rozpoczęto badanie dalszych zbiorników

W myśl paktu rozbrojeniowego **fabryka Stolzenberga nie miała prawa na produkcję gazów.** Warsztaty miały być zniszczone, jednakże chytrzy militaryści przemienili fabrykę na instytucje produkującą **„niewinne"** przetwory chemiczne a zbiorniki z gazem zostały.

Według doniesień prasy niemieckiej **zapasy te były przeznaczone dla Rosji** i rzeczywiście firma Stolzenberg prowadziła ożywiony handel z Moskwą.

Wreszcie w r. 1927 sprawą tą zajął się sam rząd i rozpoczął systematyczne niszczenie zapasów. Dotychczasowe koszta pochłonęły sumę **100.000 szylingów,** ponadto pozostało jeszcze **6000 baniek chlorofosgenu i 1.300 butli czystego fosgenu.**

Pod wpływem wybuchu pod Hamburgiem zaniepokojona ludność zwróciła się do władz z prośbą o natychmiastowe zniszczenie trujących zbiorników. Onegdaj pojawiło się urzędowe zapewnienie, że zbiorniki są dobrze zabezpieczone i do końca czerwca cały zapas będzie zniszczony.

Sprawa niszczenia zbiorników hamburskich jest jeszcze trudniejsza, gdyż **przy ostatniem neutralizowaniu fosgenu amoniakiem 11 ludzi z policji portowej uległo zatruciu** i grozi im pewną śmierć.

Dlatego też obecnie pojawił się projekt, aby zbiorniki **wywieść na pełne morze** i zatopić w głębiach oceanu.

Niedoszłym trucicielom Europy nie wyszła na dobre produkcja zakazanych gazów i dziś sami padają ofiarą własnych zbrodniczych planów.

Onegdaj w berlińskim „Vorvärts" pojawiła się sensacyjna rewelacja, że wymieniona firma produkuje od lat fosgen **dla armji sowieckiej.** Reprezentant tej firmy wyjechał nawet do **Trocka** (Rosja), ażeby **uruchomić tam budującą się fabrykę gazów trujących.** Uruchomienie to jednak nie doszło do skutku jedynie dlatego, że inżynierowie bolszewiccy **spartaczyli budowę,** wymagającą niesłychanej precyzji w wykonaniu każdego szczegółu.

Pod wpływem strasznych skutków katastrofy hamburskiej przypomnieli sobie **Austrjacy,** że i u nich w **Blusnau znajdują się** podobne zbiorniki z gazem trującym. W magazynach tych w r. 1918 znajdowało się **10.000 baniek** z fosgenem i chlorofosgenem. Celem zdemobilizowania tych zapasów zawiązała się spółka, która miała ciecz gazotworczą odkazić i zużytkować dla celów **przemysłowo — rolniczych.** Przedsiębiorstwo mimo współudziału rządu **zbankrutowało.** Los drugiej spółki, założonej w tym samym celu skończył się również bankructwem, gdyż koszta odkażania były za duże.

OŻYWIANIE CERY.

Nawet osoby z pośród inteligencji pielęgnują dziś jeszcze urodę wbrew wszelkim zasadom nowoczesnej wiedzy. I tak np. masują twarz byle jakim kremem i to zwykle po naparzeniu. Wcieranie tłuszczu utrudnia przypływ limfy do skóry a masaż po naparzeniu pozbawia skórę soków odżywczych. Masować należy proszkiem o aksamitnej miękkości, n. p. Cold-Cream Talkiem Dra Lustra, przed naparzeniem, a posługując się znanym ożywczym kremem „Oxa" Dra Lustra, powleka się tylko nim twarz a po 10 minutach spłókuje gorącą wodą. Wieczorem naparzyć twarz kremem „Oxa" natłuszczoną, poczem spłókać gorącą wodą i ochłodzić zimną. Tłustej cery nie natłuszczać nawet ożywczym kremem „Oxa".

Dr. Z. B.

—oo—

KOPERNIK Dziś Premjera MARYSIENKA
wyświetlają arcydzieło produkcji światowej reżyserji James Flood'a p. t.:
CARSCY KSIĄŻĘTA (Bracia Książęta Orłow)
Czarowny dramat erotyczny na tle życia książąt rosyjskich w Paryżu. W rolach gł.: rasowy LOWELL SHERMAN jako wyśniony Królewicz z bajki w otoczeniu 120 kochanek oraz żywiołowa PAULINA GARRON w roli królowej Montmartre. — Uzupełnia doborową komedja. — Dziś niedziela i jutro poniedziałek, o godz. 11.30 przedpołudniem wielki poranek 18 aktów „Przygody na Alasce" i „Królewicz się bawi".

Wicepremjer Bartel uzasadni stanowisko rządu
w sprawie budżetu i płac urzędniczych.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 26. 5. Kancelarja sejmu rozesłała dziś pierwsze druki z uchwalonym przez komisję tekstem budżetu i ustawy skarbowej. Na wtorkowem posiedzeniu sejmu, które odbędzie się popołudniu jako pierwszy punkt porządku dziennego znajduje się drugie czytanie budżetu, które rozpocznie przemówieniem generalny referent pos. Krzyżanowski (BB.) Na posiedzeniu tem zabrać ma również głos wicepremjer Bartel i w związku z ostatniem odrzuceniem przez sejm ustaw podatkowych uzasadni stanowisko rządu w tej sprawie. Oświadczenie wicepremjera będzie krótkie i w dość jędrny sposób określi stanowisko rządu również w sprawie budżetu. Dotknie ono również sprawy urzędniczej.

Świąteczna cisza w Sejmie.

RUCH ROZPOCZNIE SIĘ DOPIERO W ŚRODĘ.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa 26. 5. W Sejmie panował dziś zupełny spokój przedświąteczny. **Nie odbyły się żadne posiedzenia komisyj,** które wznowione będą dopiero w środę przyszłego tygodnia. Obradować będzie m. in. komisja spraw zagranicznych nad expose ministra **Zaleskiego** oraz komisja administracyjna w sprawie utworzenia komisji nadzwyczajnej dla zbadania nadużyć wyborczych. Na komisji tej wygłosi przemówienie minister spraw wewn. Składkowski.

Prowokacyjne wystąpienie lilipuciego państwa.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 26. 5. Prezydent republiki litewskiej Smetona ogłosił wczoraj nową ustawę o konstytucji, w której Wilno ogłoszone jest stolicą Litwy.

W kołach politycznych oświadczają, że rząd polski nie przywiązuje do deklaracji litewskiej większej wagi, w każdym razie, jak słychać, wyczekuje na nadejście autentycznych informacyj, co nastąpi zapewne dopiero po Zielonych Świętach. Wtedy też dopiero wyjaśni się stanowisko rządu polskiego. Naogół jednak panuje tendencja zbagatelizowania tego wystąpienia. Podkreślić należy zły taktycznie moment, jaki wybrała Litwa dla tego rodzaju historji a mianowicie, że znajdujemy się tuż przed sesją Rady Ligi Narodów, która na grudniowej sesji wyraziła życzenie zawarcia między obu narodami dobrych sąsiedzkich stosunków.

W związku z daklaracja rzadu litewskiego w sprawie Wilna jako stolicy Litwy podkreślić należy ciekawy moment a mianowicie, że deklaracja ta ogłoszona została dopiero po wyjeździe Waldemarasa z Londynu co w zestawieniu ze znanem oświadczeniem Waldemarasa wygląda dość śmiesznie.

Pierwszy etap rokowań polsko-litewskich.

PARAFOWANIE UMOWY O MAŁYM RUCHU GRANICZNYM

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 26. 5. Obradująca od kilku dni w Warszawie komisja polsko-litewska **dla spraw ekonomicznych, komunikacyjnych i tranzytowych** odbyła dziś ostatnie swe posiedzenie przed Zielonymi Świętami. Przewodniczył prezes delegacji polskiej r. **Szumlakowski.** Na posiedzeniu tem komisja przyjęła do wiadomości sprawozdania 3 podkomisyj, które obradowały w dniu wczorajszym i onegdajszym. Na skutek sprawozdania podkomisji **kolejowej i pocztowo-telegraficznej,** z którego wynika, że **nie można było osiągnąć porozumienia** na podstawie przedłożonych dotąd przez obie delegacje propozycji, komisja postanowiła rozpatrzeć te sprawę na jednem z późniejszych posiedzeń. Dyskusja w **kwestjach ekonomicznych** podjęta zostanie również **na następnem posiedzeniu.** Dyskusja w innych sprawach, w których **nie można było osiągnąć porozumienia** zwłaszcza w sprawie utworzenia proponowanej przez Polskę podkomisji tranzytowej, zostanie podjęta w swoim czasie. Następne posiedzenie komisji zostało ustalone na 28 czerwca b. r. Posiedzenie odbędzie się w Warszawie.

Po zakończeniu obrad komisji przewodniczący delegacji litewskiej **Zaunius** w krótkiem przemówieniu, w bardzo serdecznych słowach podziękował za uprzejmość władzom polskim, a następnie zwracając się do przewodniczącego delegacji polskiej radcy Szumlakowskiego podkreślił jego nadzwyczajny takt w prowadzeniu obrad.

ZAKOŃCZENIE OBRAD W BERLINIE.

Warszawa, 26. 5. Komisja polsko-litewska dla spraw ruchu granicznego, która obradowała w Berlinie w ubiegłym tygodniu pod przewodnictwem p. **Tarnowskiego** i **Sidzikauskasa,** ukończyła swoje obrady, przyczem **parafowano obustronną umowę w sprawie małego ruchu granicznego między obu państwami.** Delegacja polska powraca do Warszawy.

Oceniając ogólnie rokowania polsko-litewskie, które prowadzone były w ubiegłym tygodniu w Warszawie i które będą wkrótce wznowione, podkreślić należy, że **osiągnęły one w każdym razie sukces moralny.** Prowadzone były w atmosferze nadzwyczaj uprzejmej. **Większe sukcesy osiągnęła komisja, która prowadziła rokowania w Berlinie** i która parafowała w dniu dzisiejszym umowę o małym ruchu granicznym.

Delegacja litewska z Zauniusem na czele wyjeżdża dziś wieczór gdańskim pociągiem z Warszawy do Królewca, a stamtąd uda się do Kowna. W Królewcu delegacja spotka się z premjerem Waldemarasem, który powraca z Londynu.

Marszałek Piłsudski wyjeżdża do Sulejówka

(Od naszego korespondenta).

Warszawa 26. 5. **Marszałek Piłsudski wyjeżdża jutro na dwudniowy pobyt do Sulejówka.**

—oo—

WYJAZD P. PREZYDENTA RZPLITEJ.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa 26. 5. **Prezydent Rzeczypospolitej** wyjechał dziś w towarzystwie ks. biskupa **Galla** i wicemin. spraw wojsk. **Konarzewskiego** oraz szefa kancelarji wojskowej pułk. **Zahorskiego** na poświęcenie sztandaru 60 p. p. w Ostrowiu Poznańskim.

—o—

TRANSATLANTYCKI FOKKER PRZYLECIAŁ DO WARSZAWY.

Warszawa 26. 5. (Pat.) Dziś punktualnie o godz. 4 popołudniu wylądowali na lotnisku w Warszawie, lecący z Amsterdamu lotnicy polscy **Kalina i por. Szałas wraz z sierż. Kłosińskim.** Lotnicy odbyli lot z Amsterdamu do Warszawy **na trójsilnikowym aparacie Fokkera,** przeznaczonym do lotów transatlantyckich. Przybyłych lotników powitali min. Romocki, pułk. **Rajski,** przedstawiciele LOPP. oraz liczne rzesze publiczności.

Nadesłane.

Wszystkim, którzy w tem ciężkiem nieszczęściu po stracie

Ś. P. JANA ZARZYCKIEGO

pospieszyli z wyrazami serdecznego współczucia, starając się nasz ból ukoić i przez liczny udział w pogrzebie uczcić pamięć Zmarłego, a w szczególności Przewielebnemu Duchowieństwu obu obrządków, reprezentantom Izby Aptekarskiej Małopolski wschodniej i Grèmjum Aptekarzy, jakoteż wszystkim Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym, którzy odprowadzili drogie nam Zwłoki na miejsce wiecznego spoczynku, składamy z głębi serca podziękowanie.

Żona, Matka i Rodzina

Przy cierpieniach hemoroidalnych, obstrukcji, popękaniach kiszki grubej, owrzodzeniach, krwawieniu w kiszkach, parciu na mocz, bólu w krzyżu, uciśku w piersiach, niepokoju w sercu, zawrotach głowy, stosowanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa sprawia zawsze przyjemną ulgę, a niekiedy i zupełne wyleczenie. Specjaliści chorób wewnętrznych zalecają takim chorym pić codziennie rano i wieczór po pół szklanki wody **Franciszka Józefa.**
Żądać w aptekach i drogerjach.

St. asyst. Zakł. Higjeny Uniw. St. asyst. Chem. lek. Un. w
Dr. EPLER ROMAN Dr. HELLER JÓZEF
„Analizy ekarskie"
LWÓW, ul Trybunalska 4, III p. — Godz. przyjęć od 8—12 i od 4—7.
P. T. Urzędnicy w myśl umowy z Wydziałem Zdrowia Województwa mają specjalny cenniki.
—oo—

KINO „LEW" Niezrównany podwójny program świąteczny KINO „LEW"
Dramat — sensacja — komedja — humor.
POCIĄG-WIDMO
SZALONA FIFI
doskonała szampańska komedja. W gł. rolach: Liana Haid, Anny Ondra, Ernest Verebes i in.
Według Sztuki A. Ridleya.

Z życia miasta.

Goście zagraniczni we Lwowie

Na uroczyste otwarcie III Zjazdu bibljofilów i bibljotekarzy we Lwowie przyjechali do naszego miasta:

Z Paryża: Mgr. Emil Bourgeois, profesor Sorbonny i Mgr. **L. Reau,** prof. Szkoły Sztuk Pięknych, znawca sztuk wschodnio - europejskich.

Z Czech: Dr. Czalabek, delegat czesko - słowackiego ministerstwa oświaty i naczelnik wydziału bibljotek popularnych, dr. **Doleński** z Pragi, wicedyrektor Muzeum Narodowego, **dr. J. Emler,** dyrektor Bibljoteki Narodowej w Bratislawie, **dr. I. Horak,** prof. uniwersytetu, delegat Akademji czeskiej.

Z Niemiec: Dr. H. Hampe, dyrektor „Germanisches Museum" z Norymbergji.

Nadto z Warszawy przyjechali: p. **Demby** naczelnik Wydziału Bibjotecznego, Min. W. R. i O. P. p. **Ptaszycki,** dyrektor Archiwów Państwowych, **p. Batowski,** dyrektor Bibljoteki Narodowej, p. **Muszkowski.** dyrektor Bibljoteki Krasińskich, pułk. Łodyński, dyrektor Centralnej Bibljoteki Wojskowej.

Z Wilna przyjechał p. **Rygiel** dyrektor Bibljoteki Narodowej, **z Torunia p. Mocarski** dyrektor Książnicy Miejskiej.

Goście przywieźli ze sobą szereg cennych wydawnictw dla Ossolineum. Również liczni wydawcy zagraniczni i polscy nadesłali cenne upominki w formie wartościowych publikacji.

Walny Zjazd Polsk. Towarzystwa Historycznego.

W dniach 25 i 26 bm. odbył się w naszem mieście doroczny **Walny Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Historycznego,** który w tym roku szczególnie licznie był obesłany przez całą Polskę.

Na walnem zebraniu delegatów 26 bm. po przedstawieniu sprawozdań przez dotychczasowego prezesa Towarzystwa prof. St. Zakrzewskiego, sekretarza p. Tyszkowskiego i skarbnika prof. Urbańskiego, oraz komisji rewizyjnej w osobie p. Białynia-Chołodeckiego, przyjęło zebranie z wyrazami uznania obszerny przegląd prac, wykazujący bezustanny rozwój Towarzystwa, obejmującego coraz nowe pola działania.

Po uchwaleniu z gorącym aplauzem członkowstwa honorowego Towarzystwa dla Marszałka Józefa Piłsudskiego (o czem wspomina my na innem miejscu) na wniosek komisji-matki wybrano przez aklamację nowy Zarząd Towarzystwa w następującym składzie: Prezes Towarzystwa prof. St. Zakrzewski (Lwów); wiceprezesi prof. Fr. Bujak (Lwów); prof. Wacław Sobieski (Kraków); dyr. Józef Siemieński (Warszawa); red. Kwartalnika Historycznego prof. Jan Ptaśnik (Lwów); sekretarz: Kustorz Kazimierz Tyszkowski (Lwów); skarbnik prof. Tadeusz Urbański (Lwów). Członkowie Zarządu: prof. Wł. Abraham (Lwów), dr. Eugenjusz Barwiński (Lwów), dyr. Leon Białkowski (Lublin), prof. Br. Dębiński (Poznań), prof. Marceli Handelsmann (Warszawa), prof. Wł. Konopczyński (Kraków), prof. Emil Modelski (Wilno), prof. Wł. Semkowicz (Kraków), prof. Kazimierz Tymieniecki (Poznań), zastępcy: prof. Jan Dąbrowski (Kraków), dr. Mieczysław Gębarowicz (Lwów), doc. dr. O. Górka (Lwów), prof. St. Kościałkowski (Wilno), dyr. Wincenty Łopaczyński (Warszawa), dr. St. Zajączkowski (Lwów). Komisja Rewizyjna: radca J. Białynia-Chołodecki (Lwów), p. Oktaw Borkowski (Lwów), dyr. Wilhelm Rolny (Lwów).

Popołudniu 26 bm. odbyło się publiczne walne Zgromadzenie Towarzystwa Historycznego w sali Unji Lubelskiej uniwersytetu J. K., na którem po przemówieniu Prez. Tow. prof. St. Zakrzewskiego, witającego między innymi rektora U. J. K. ks. Gerstmana i prof. Sorbonny Bourgeois'a wygłosił p. minist. prof. St. Kętrzyński wysoce naukowo interesujący odczyt, ujmujący syntetycznie jego badania nad dziejami polskiej kancelarji w XIV wieku, a szczególnie nad stosunkiem kanclerza krakowskiego do podkanclerza i kanclerzy dzielnicowych.

Groźny wybuch prochu przy ul Zielonej.

Pracownie pirotechniczne są coraz częstszym terenem wybuchów prochu, które nietylko powodują szkody materjalne, ale stają się często przyczyną kalectwa, a nawet śmierci. Czytelnicy zapewne pamiętają tragiczne skutki, jakie pociągnął za sobą podobny wypadek w Warszawie, gdzie dwoje ludzi, mąż i żona, śmiercią przypłaciło własną nieostrożność.

Podobny wypadek, choć na szczęście w skutkach mniej groźny, zdarzył się **wczoraj wieczorem przy ul. Zielonej 48.** W domu tym, w specjalnej przybudówce, z lekkiego materjału (drzewo), który w wypadku wybuchu stawia mniejszy opór wyzwalającym się gazom i może przez to zapobiec większemu nieszczęściu — mieści się **pracownia ogni sztucznych Justyna Pragłowskiego.**

W krytycznym momencie pracował w niej robotnik **Kowalski** Tadeusz, zajęty ucieraniem prochu na miał. Prawdopodobnie w prochu znalazł się kawałeczek krzemienia, który pocierany spowodował iskrę.

Momentalnie płomienie objęły robotnika i całą przybudówkę. Sprężystości straży pożarnej należy tylko przypisać, że katastrofa wybuchu nie przybrała większych rozmiarów. Ogień został ugaszony, a nieszczęśliwego robotnika, który uległ ciężkim poparzeniom, przewieziono do szpitala powszechnego.

Wybuch zaniepokoił silnie okolicznych mieszkańców. Grupki ludzi przez długi czas stały obok domu, komentując wypadek.

Specjalista chorób skórn. i wener. i kosmetyki
Dr. Henryk Spund Fischer
były długoletni lekarz (asyst.) klinik dermat. w Berlinie, Pradze i Wiedniu — ordynuje Lwów, pl. Marjacki 10 II. p., drugie wejście Sobieskiego 2. Poczekalnie separatkowe.
—oo—

Minister Dobrucki we Lwowie.

Wczoraj o godz. 17.05 przybył samolotem z Warszawy minister W. R. i O. P. **dr. Dobrucki** celem wzięcia udziału w uroczystościach obchodu stulecia Zakładu Narod. im. Ossolińskich. Na lotnisku powitali p. ministra radca woj. p. **Reiss** i sekr. p. **Kirschner. w towarzystwie** których przyjechał minister do województwa.

Również wczoraj o godz. 10-tej przyjechała ze Stanisławowa małżonka p. ministra p. Dobrucka.

Oboje zamieszkali w apartamentach województwa.

KAWA RIEDLA

Generał Rydz-Śmigły we Lwowie.

W mieście naszem bawi inspektor armji generał dywizji Edward **Rydz-Śmigły,** który w dniu dzisiejszym udaje się **do Brzeżan** na poświęcenie chorągwi i święta pułkowego 51 p. p.

Zarząd Zakładu naukowo-wychowawczego Sióstr Najśw. Rodziny z Nazaretu
S. S. NAZARETANEK
w Lwowie, ul. Unji Lubelskiej l. 9,
zawiadamia, że przyjmuje zgłoszenia do:
1) gimnazjum humanistycznego z prawem publiczności,
2) seminarjum nauczycielskiego z prawem publiczności,
3) do pensjonatu.
Termin egzaminów wstępnych zostanie później ogłoszony.

W WIELKIM WYBORZE
SUKNA
Na ubrania męskie, Kostjymy damskie, Płaszcze Zarzutki, Mundurki studenckie.
Poleca
FABRYCZNY SKŁAD SUKNA
LUDWIK RALSKI
LWÓW, Rutowskiego 7 (naprzeciw Katedry)
TOWARY DOBOROWE. CENY NIZKIE.

Precyzyjne egarki szwajcarskie
„MOVADO"
można dostać **NA RATY**
w firmie **„BIJOU"**
LWÓW, Legjonów l.

Dachówki palone, dachówki azbestowo-cementowe, Cegłę szamotową, płyty piekarskie, papę dachową dostarczają najtaniej
HORSZOWSKI i SKA
Skład Materjałów Budowlanych
Lwów, ul. Boularda 3 (boczna Batorego) Telef. 17-46

ZAKŁAD
Techniczno - Dentystyczny
TADEUSZA WAŁĘGI
we Lwowie, ul. Piłsudskiego l.

ZAKŁAD
Dentystyczno - Techniczny
FRANCISZEK ROSYK
Lwów, Staszica L. 8. I p.

KI „CHIME A"
„URWIPOŁEC" komed o-dramat w 10 aktach. W gł. rolach: HARRY LIEDTKE E NA MORENA i MADY CHRISTIANS.
Program świąt czny.

II. Marsz Zadwórzański.

Przygotowania do uroczystości Związku Strzeleckiego są w pełnym toku. Zjazd uczestników zapewniony jest ze wszystkich najodleglejszych stron Polski, nawet z Wilna i Poznania. Udział drużyn biorących udział w Marszu Zadwórzańskim wynosi **3000 ludzi. Dwa pociągi** z zawodnikami odjechało już do Zadwórza, przyczem **wysłano dwa wieńce,** które mają być złożone na mogile poległych bohaterów zadwórzańskich. Wyjechała też na miejsce celem skontrolowania postępu prac delegacja, złożona z komendanta głównego Zarządu warszawskiego i tutejszego komendanta obwodowego.

Napływ zawodników jest bardzo wielki. Nagrody dla zwycięzców napływają ze wszech stron.

ODJAZD STRZELCÓW Z ŻÓŁKWI.

Żółkiew 26. 5. (tel. wł.) Dziś wymaszerował stąd tutejszy 3 baon II obwodu Związku Strzeleckiego pod dowództwem komendanta baonu i prezesa Związku Strzeleckiego prof. Leona **Schnür - Pepławskiego,** by przyłączyć się do II Marszu Zadwórzańskiego. Raport oddziału na placu Przedzamkowym odebrał dowódca garnizonu pułk. **Pytlowski,** który następnie odbył przegląd strzelców. O godz. 9.53 baon odjechał do Lwowa, Ekwipunek strzelców dobry, w szeregach panuje duch świetny.

—

Budowa „Domu Żołnierza" we Lwowie.

Rokrocznie napływają do naszego miasta tysiące młodzieży z różnych stron Polski, by tu odbyć służbę wojskową, wyszkolić się i przygotować na obrońców i uświadomionych obywateli państwa polskiego. Na czas służby w wojsku miasto nasze ma zastąpić im ich rodzinne miejscowości — wioski i miasteczka, a wojsko — przełożeni i koledzy starszego rocznika — rodzinę.

Wszyscy szczycimy się ideową, wysoce ofiarną pracą naszego wojska narodowego. Gorącem pragnieniem tego wojska jest — posiadać odpowiedni warsztat pracy, którego brak daje się dotkliwie odczuwać i pracę wojska niesłychanie utrudnia; chodzi w tym wypadku o odpowiedni gmach, w którym skupiałoby się życie kulturalno-oświatowe i towarzyskie całej kilku-tysięcznej załogi lwowskiej, — o gmach który byłby szkołą - świetlicą, pod nazwą „Dom Żołnierza", z salą wielką na wykłady, równocześnie jako salą gimnastyczną, teatralną, kinową, zabawową, z różnemi innemi ubikacjami na pomieszczenie bibljoteki, czytelni, spółdzielni, gospody i tp. „chodzi o posiadanie tego „Domu Żołnierza" który dopiero zogniskuje i rozwinie prawidłowo zbyt obecnie rozdrobnione życie kulturalno - oświatowe i towarzyskie w całym garnizonie.

Obok wielu czynnych już szkół różnego typu i zadań, które spełniają swe zadanie w naszem mieście. z dnia na dzień staje się coraz bardziej piekącą potrzeba **wybudowania we Lwowie szkoły dla naszego żołnierza, „Domu Żołnierza".**

Że miasto nasze, kochając szczerze swoje wojsko, odczuło potrzebę wybudowania „Domu Żołnierza' — mogliśmy się przekonać z pierwszego walnego zebrania „Komitetu Budowy Domu Żołnierza we Lwowie", w dniu 22 bm., które to towarzystwo zawiązało się we Lwowie, w marcu br., z inicjatywy grona osób z p. Wojewodą Borkowskim i Komisarzem Rządu Strzeleckim, tylko z celem wybudowania „Domu Żołnierza" we Lwowie, już doprowadziło do opracowania i zatwierdzenia statutu przez władze państw. i na przedwstępnych zebraniach opracowało plan akcji zdobycia funduszów — koniecznych na ten cel.

Dotychczasowa, choć krótka działalność tego Komitetu, spotkała się z pełnem uznaniem, ogólnem, szczególnie śmiała, energiczna, pełna inicjatywy twórczej i wiary w urzeczywistnienie tego dzieła działalność Komisarza Rządu i prezesa Komitetu, p. Jana Strzeleckiego, daje pełną pewność, że budowa „Domu Żołnierza" — to już w najbliższej przyszłości rzeczywistość.

Grunt pod budowę ofiarowuje gmina miasta Lwowa, przy ul. Jabłonowskich, **miasto wpłaci na ten cel kwotę sto tysięcy złotych** — w dziesięciu rocznych ratach, **Związek Ziemian wpłaci również sto tysięcy złotych** — po dziesięć tysięcy złotych rocznie, **Ewangelicka Gmina Wyznaniowa** zdeklarowała 1000 zł., wojsko — 50.000 zł. — po 5.000 zł. rocznie, **kopalnie węgla w Jaworznie** — po 5.000 zł.; były już też publicznie zgłoszone deklaracje w imieniu Izby Handlowej i Przemysłowej, Izby Rękodzielniczej, Kupiectwa, Związku Sędziów, Związku Urzędników gminy m. Lwowa, Izraelickiej Gminy Wyznaniowej, Urzędników Banku Gospodarstwa Krajowego — pp. prof. Dr. Chlamtacz i prof. Dr. Niemczycki zainicjowali i już na realnym gruncie postawili swą akcją — udział w tem dziele wolnych zawodów, profesorów, urzędników. Są już w pełnym toku zabiegi, by ustalić konkretnie udział w tej akcji banków, duchowieństwa, poszczególnych ziemian, przemysłu, rękodzieła, kupiectwa, wolnych zawodów, urzędników — dla ustalenia listy fundatorów „Domu Żołnierza".

Gdy Komitet zapewni sobie rocznie kwotę 70.000 zł. na przeciąg lat dziesięciu, co wobec wielkiel ofiarności na ten cel napewno niebawem nastąpi, wtedy otrzyma pożyczkę i będzie mógł rozpocząć budowę — poświęceniem kamienia węgielnego — by do dwóch lat doprowadzić gmach pod dach.

Na zebraniu tem wybrano na okres 3 lat Komitet, którego skład podaliśmy w nrze 143 „Dziennika Lwowskiego".

Redakcja naszego pisma wita z pełną życzliwością rozpoczętą przez Komitet akcję i gorąco apeluje do ogółu społeczeństwa o zapisywanie się na członków Komitetu budowy „Domu Żołnierza" we Lwowie i popieranie tego zbożnego dzieła.

Sekretarz Komitetu p. kom. Łaba, przyjmuje wpisy na członków — w Prezydjum Magistratu.

—oo—

Otwarcie elektrowni w Brzezówce.

Onegdaj poświęcono i uruchomiono elektrownię w Brzezówce obok Jasła, będącą własnością Spółki z ogr. odp. **„Elektrownia Zagłębia Krośnieńskiego we Lwowie".** a wchodzącej w skład największej w Polsce firmy naftowej t. j. Koncernu naftowego **„Premier".**

Władze rządowe, wojskowe, kościelne zjawiły się imieniem Rządu centr. Minister Robót Publ. inż. Jędrzej **Moraczewski,** im. Województwa lwowskiego wicewojewoda **Gronziewicz,** a woj. krak. Starosta jasielski **Zoll,** Starosta krośnieński **Rappe,** Dowódca Korp. przemyskiego gen. inż. **Galica** wraz ze swoim szefem sztabu i adjutantem, prezes krak. Dyrekcji kolejowej inż. **Barwicz** i inni przedstawiciele Władz.

Poświęcenia dokonał w otoczeniu licznego duchowieństwa ks. biskup przemyski **Nowak,** podnosząc w swojem przemówieniu ważność tejże placówki, która ma służyć ku podniesieniu dobrobytu i kultury terenu, na którym się znajduje i na którym ma rozsyłać swoją energję.

Po poświęceniu elektrowni i zwiedzeniu jej, otwarcia dokonał min. Robót Publ. inż. Moraczewski, puszczając własnoręcznie w ruch odpowiednie motory.

Po otwarciu odbyło się w zabudowaniach elektrowni śniadanie, do stołu zasiadło około 120 osób. Między innymi zauważyliśmy prócz wyżej wymienionych konsula francuskiego p. **Martin'a,** przedstawiciela finansistów paryskich p. **Pierre Boncenne,** dyrektora Pol. Bku Przem. p. **Cachier,** senatora **Długosza,** p. **Potockiego** z Rymanowa, prezesa Izby inż. we Lwowie inż. **Gąsiorowskiego,** dyr. P. B. P. p. **Krzysztonia** i wiele innych.

Gości powitał jako **gospodarz i właściwy twórca elektrowni gener. dyr. Koncernu „Premier" inż. Wiktor Hlasko.**

Imieniem Rządu przemówił min. **Moraczewski,** podnosząc dwa ważne momenty: uczucie radości i uczucie smutku. Radość, że powstała dzięki inicjatywie tutejszego przemysłu, w szczególności dyr. Hlasko, ważna placówka przemysłowa w kraju, zbudowana według najnowszych wymogów wiedzy elektrotechnicznej, a powstanie jej jest odznaką rozwoju przemysłu w Państwie. Uczucie smutku z powodu, że elektrownia zbudowana została kapitałem zagranicznym. Jednak to uczucie smutku z tego nie pochodzi, iż kapitaliści zagraniczni będą ciągnąć zyski z tej elektrowni, lecz dlatego, że obcy, w tym wypadku Francuzi, mają więcej do Polski zaufania, do jej trwałości i siły, lokując tu kolosalne kapitały, aniżeli, właśni obywatele polscy, którzy mogąc lokować kapitały w kraju, lokują je niestety zagranicą i to jest przykry refleks tej uroczystości.

Imieniem Francji i ambasadora Laroche przemawiał konsul francuski we Lwowie p. **Martin,** wznosząc toast na pomyślność Polski w ręce min. Moraczewskiego.

Następnie przemawiał gen. **Galica,** podnosząc znaczenie tej placówki dla wojska.

Na zasługi dyr. **Hlasko** około założenia tej elektrowni a przedewszystkiem przekonania przedstawicieli kapitału francuskiego o pewności lokaty w Polsce, a więc ściągnięcia tych kapitałów dla Polski podniósł ks. biskup Nowak. Na zasługi administratora delegowanego Boncenne około założenia elektrowni wskazał szereg mowców. Specjalnie zaś podnoszono zasługi dyr. Hlasko, jako tego, który po przybyciu do przemysłu naftowego, natchnął go innym duchem. Przedsiębiorstwa, które prowadzi p. Hlasko wykazują wspaniały rozkwit **„Premier" po objęciu kierownictwa przez niego jest dziś pierwszą firmą naftową w Polsce, stoi na silnych fundamentach i znaczenie jego z każdym dniem wzrasta.**

Między innymi przemawiali jeszcze prezes **Barwicz,** profesor **Bielski,** inż. **Bergmann** inż. **Brunet** i inni.

Koncesjonowane Biuro Porady w sprawach wojskowych i poborowych emerytowanego pułkownika W. P. **KONSTANEGO RACZKOWSKIEGO,** zostało czasowo przeniesione z ul. Janowskiej 12 na ul. Sobieskiego l. 7, m. 3 (Hotel Savoy). Biuro czynne od godz 9—1 i od godz. 3—6
—oo—

Wiadomości bieżące.

27 maj KALENDARZYK **niedziela**

Dziś rzym. kat. Filipa † — gr. kat. Hłykerji.
Jutro rzym kat. Zielone Św. — gr. kat. 6 po W.

TEATR WIELKI.

Niedziela 27 bm. o 3.30 pop. „Małżeństwo Loli“.
Niedziela 27 bm. o 7.30 wiecz. „Pomsta Jontkowa“.
Poniedziałek 28 bm. o 3 popoł. „Straszny Dwór“.
Poniedziałek 28 bm. o 7.30 wiecz. „Niezłomna Żona“.
Wtorek 29 bm. o 7.30 wiecz. „Zamarły Gród“.
Środa 30 bm. o 7 wiecz. „Lohengrin“ (występ gośc. St. Gruszczyńskiego).

TEATR NOWOŚCI.

Niedziela 27 bm. o 3.30 pop. „Lady Chic“.
Niedziela 27 bm. o 8 wiecz. „Młodość w maju“.
Poniedziałek 28 bm. o 3.30 pop. „Tylko Ty...“
Poniedziałek 28 bm. o 8 wiecz. „Paganini“.
Wtorek 29 bm. o 8 wiecz. „Lady Chic“ (50% zniżki).
Środa 30 bm. o 8 wiecz. „Tylko Ty...“ (50% zniżki).

TEATR MAŁY.
„SCENA NOWA“

Niedziela 27 bm. godz. 4 popoł. „Sen“. Gośc. wyst. teatru „Scena Nowa“.
Niedziela 27 bm. godz. 7.30 wiecz. „Sen“. Gośc. wyst. teatru „Scena Nowa“.

REPERTUAR KINOWY.

Apollo: „Księżniczka szelmutka“.
Avenue: „Blaski i nędze życia kurtyzany“ Nominacje
Bajka: „Verdun“ Tyg. Gaumonta. Komedja.
Casino: „Igrzysko namiętności“.
Chimera: „Urwipołcie“.
Fata morgana: „Na fali życia“.
Grażyna: „Ben - Hur“.
Kinoteatr Nowości: „Płomienna Kawalkada“.
Kopernik: „Królewicz sie bawi“.
Lew: „Venus z Wenecji“ z Konstancją Talmagde.
Luna: Wyspa straceńców.
Marysieńka: „Królewicz sie bawi“.
Palace: „Ofiara kabaretu Hong-Kong“.
Pasaż: „Verdun“. Tygodnik Gaumonta i komedja.
Uciecha: „Ostatni uśmiech błazna“.

—o—

— **WPISY I ZGŁOSZENIA DO PRYW. SEMINARJUM NAUCZYCIELSKIEGO IM. ST. WYSPIAŃSKIEGO we Lwowie na Kurs I. i wyższe przyjmuje Dyrekcja codziennie od 9—1 przedpoł. ULICA DŁUGOSZA L. 9.**

—o—

TEATRY I WIDOWISKA.

— **Repertuar świąteczny Miejs. Teatrów.** W Teatrze Wielkim dziś popołudniu, o godz. 3.30 — po cenach znacznie zniżonych — arcywesoła komedja H. Zbierzchowskiego: „Małżeństwo Loli“ — z niezrównanym Rasińskim w roli Gzymsa. Wieczorem, o godz. 7.30 prześliczna opera B. Wallek-Walewskiego: „Pomsta Jontkowa“, w premjerowej reprezentacji artystyczno-wokalnej — z p. Płońskim w partji tytułowej. W innych czołowych partjach wystąpią pp.: Cywińska, Green-Skazowa, Korytkówna, Jeleński, Ostrowski, Peter, Zathey i Zopoth. Przy pulpicie dyr. Bojanowski. Malownicze tańce zbójnickie układu baletmistrza Józefa Ciesielskiego. Jutro w poniedziałek popołudniu, o godz. 3-ciej — po cenach znacznie zniżonych — wspaniała opera narodowa Stanisława Moniuszki „Straszny Dwór“ — w pierwszorzędnej reprzentacji artystyczno-wokalnej. Wieczorem, o godz. 7.30, świetna nowość komedjowa: „Niezłomna Żona“ W S. Maugham'a, która na dwóch pierwszych przedstawieniach szczelnie wypełniła salę teatru, budząc po każdym akcie żywiołowe oklaski rozbawionej — jak rzadko — publiczności. Nowość ta, grana przepysznie przez cały, doborowy zespół artystyczny, ma zapewnione pierwszorzędne powodzenie. We wtorek, 29 bm., wznawia Teatr Wielki po kilkotygodniowej przerwie wspaniałą operę Kornogldа: „Zamarły Gród“.

— **W teatrze Nowości** dziś popołudniu, o godz. 3.30 — po cenach znacznie zniżonych — świetna operetka W. Kollo: „Lady Chic“, która zawsze szczelnie wypełnia widownię teatru publicznością, żądną śmiechu i humoru, jakim darzy ją niezrównany Tatrzański jego partnerzy. Dziś wieczorem przepięknie melodyjna, stylowa operetka Leona Falla: „Młodość w maju“. Na jutrzejsze popołudniowe przedstawienie — po cenach znacznie zniżonych — daje Teatr Nowości również kapitalną, arcywesołą operetkę W. Kollo: „Tylko Ty...“ — jutro wieczorem zaś ukaże się wspaniała operetka Fr. Lehara „Paganini“ z p. Miłowską i Peterem w partjach czołowych. We wtorek „Lady Chic“, ze zniżką 50%.

— **Celem ułatwienia szerszym kołom publiczności** usłyszenia świetnego tenora bohaterskiego Opery warszawskiej, Stanisława Gruszczyńskiego, Dyrekcja Miejskich Teatrów podaje do wiadomości, że zniżki urzędnicze na występy znakomitego śpiewaka będą ważne.

— **„Noc śnieżysta“,** ostatnia polska premjera Teatrów Miejskich, która chwilowo zeszła z afisza, wejdzie znów na repertuar Teatru Wielkiego w przyszłym tygodniu.

— **Z Teatru Małego.** Dziś i jutro w Teatrze Małym o godz. 4 popoł. i o 7.30 wiecz. po dwa przedstawienia „Snu o żywym Księciu“ F. Kruszewskiej, sztuki niezwykle interesującej, poruszającej najaktualniejsze zagadnienia społeczne, która wystawiona w Wilnie, Poznaniu, Warszawie spotkała się z entuzjastycznem przyjęciem. Inscenizacja Wiercińskiego jest prawdziwą rewelacją i ostatniem słowem w dziedzinie sztuki teatralnej. Wykonanie przez odłam artystów „Reduty“, zrzeszonych jako nowa placówka p. t. „Scena Nowa“ z pp. Niedzielską-Malanowicz, Kochanowiczem, Wiercińskim, Vorbrotem na czele, stoi na wysokim artystycznym poziomie. Dekoracje, kostjumy, charakteryzacja aktorów oraz ilustracja muzyczna i taneczna — wszystko to świetnie skoordynowane, tworzy artystyczną całość.

— **Emil Zagadłowicz, znakomity przewódca „Czartaka“,** dramaturg i tłumacz Fausta, wygłosi staraniem Akademickiego Koła T. S. L. w poniedziałek dnia 28 b. m. o godzinie 7.30 wieczorem w sali ratuszowej odczyt p. t. Polski Faust i Polski Teatr.

Z MIASTA.

— **Oddanie hołdu Lotnikom amerykańskim poległym w Obronie Lwowa** odbędzie się staraniem Straży Mogił Polskich Bohaterów 30 maja o ogdz. 11 przedpoł. na Cmentarzu Obrońców Lwowa. Uprasza się Reprezentacje Władz i szerokie sfery Publiczności o liczny współudział celem uczczenia Bohaterów amerykańskich, którzy w obronie Lwowa, złożyli młode swe życie.

— **Staraniem Klubu Polsko-Czechosłowackiego** we wtorek dnia 29 bm. w sali „Miejskiego Muzeum Techn.-Przemysł.“ ul. Legjonów o godz. 6-tej wieczorem, wygłosi p. prof. Franciszek Vondracek odczyt p. t. „Stosunki kulturalne między Polską a Czechosłowacją“. Goście mile widziani!

— **Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Związku Zawodow. Pracowników Bankowych,** Oddział we Lwowie, odbędzie się we środę 30 bm. punktualnie o godz. 7 wieczorem w sali Instytutu Technologicznego przy ul. Bourlarda 5, z następującym porządkiem dziennym: 1) odczyt o nowej ustawie ubezpieczeniowej, 2) sprawa reorganizacji komisyj koleżeńskich, 3) sprawa utworzenia koleżeńskich kas zapomogowych, 4) wolne wnioski.

— **Posiedzenie Syndykatu Dziennikarzy Polskich** we Lwowie odbędzie się we wtorek 29 bm. o godz. 5 popoł. (ul. Długosza 31, parter). Na porzadku dziennym sprawy ważne.

— **Chóry lwowskie** zaprasza Wydział Związku Towarzystw Muzycznych i śpiewackich na generalną próbę pieśni, które mają być odśpiewane na cmentarzu Łyczakowskim w czasie uroczystości wieńczenia grobów poległych amerykańskich lotników i na wspólnym koncercie — we wtorek 29 maja b. r. o godzinie 8-mej wieczór w małej sali Towarzystwa Muzycznego. — Bibljotekarze zechcą przynieść ze soba „Śpiew żałobny“ M. Rutkowskiego.

— **Polskie Tow. Przyrodników im. Kopernika oraz Tow. Anatomozoologiczne.** Posiedzenie naukowe odbędzie się we wtorek d 29 bm. o godz. 18, w Zakładzie Histologicznym ul. Piekarska 52 z porządkiem dziennym: S Turnau: Morfologja syntetyczna gruczołów.

—o—

— **Zakład dentystyczny dra Piotra Szadkowskiego** prowadzi w dalszym ciągu dr. L. Miłkowski, ul. Kopernika 14, od godz. 9—1 i 3—6.

— **Do aresztów policyjnych oddano** Zippera Dawida, (Marcina 11), za kradzież narzędzi kuchennych z restauracji Flieserowej, Moruszczaka Michała, (Szpitalna 46), za kradzież bularesu z kieszeni Sznychowej Marji, Bohdana Kulara, praktykanta szewskiego, za kradzież 300 dolarów i biżuterji na szkodę chlebodawcy.

— **Brygada Sanitarno - Obyczajowa** aresztowała Czarnocką Marję za kradzież 50 zł. w hotelu Narodowym (ul. Kamińskiego) oraz Bohdana Towarnickiego, zamieszkałego w Brzuchowicach za uwiedzenie małoletniej dziewczynki

— **Kradzieże.** Z mieszkania Eugenjusza Pordasiewicza (ul. Murarska 48) nieznani sprawcy skradli garderobę wartości 1000 zł. — Z fabryki wyrobów papierowych Eljasza Kornbluma (Berka Joselowicza 12) skradziono wierzch z maszyny do szycia i garderobę wartości 2000 zł. — Ze sklepu Oberwaldera Jakóba (Legjonów 5) w porze obiadowej skradziono gotówkę 440 zł. Za sprawcami poszukuje policja.

—o—

PENSJONATY! **Magazyn pościeli R. DRZAŁA**
Lwów, ul. Ch[illegible]ączczyzny 5. obok Kina APOLLO
poleca KOŁDRY po **18** zł — MATERACE po **33** zł.
przerab a KOŁDRY po **6** zł.

Rr gram III Ogólno-polskiego Z'azdu Nauczycieli Geog afji.

Dnia 27 maja we Lwowie, odbędzie się o godzinie 9-tej uroczyste otwarcie Zjazdu Geografów w auli Politechniki. Po przemówieniach i wyborze Prezydjum nastąpi posiedzenie plenarne, na którem referaty wygłoszą p. Janowski z Warszawy, p. Paliwodzianka z Poznania, p. Limanowski z Wilna i p. Jezierski z Warszawy.

Po południu odbędą się posiedzenia: 1) sekcji szkół średnich, 2) szkół powszechnych, oraz, posiedzenie plenarne. Wieczorem wspólna kolacja w Kasynie miejskiem.

Dnia 28 maja o godzinie 8-mej rozpoczną swe posiedzenia sekcje szkół wyższych, poczem nastąpi zwiedzenie miasta i zbiorów lwowskich. Po południu będą posiedzenia sekcyj szkół średnich i powszechnych.

Dnia 29 maja, odbędą się lekcje praktyczne w szkołach średnich i szkołach powszechnych. — O godzinie 12-tej rozpocznie się posiedzenie plenarne, na którem nastąpi uchwalenie statutu, wniosków oraz wybór organów wykonawczych Zjazdu.

3% DOLAROWKI
mają rocznie 6 ciągnień, najbliższe już 1 lipca. Gł. wygrana 40.000 dol., 3.000 dol. i td. Sprzedajemy je za gotówkę po kursie dziennym (za zaliczką 2 zł. więcej). Cena na spłaty 105 zł. (15 rat miesięcznych po 7 zł.). Pierwsza rata z kosztami 9 zł., dalsze po 7 zł. miesięcznie. — Prawo do wszystkich wygranych należy do nabywcy już po zapłaceniu pierwszej raty.
DOM BANKOWY, LWÓW,
pl. Marjacki 7,
SCHUTZ I CHAJES.

Okulista-operator **Dr. F. Naróg**
ord. od 8—10, 3—5, — **ul. Rutowskiego Nr. 3.**
Tel. 29-77. — Lampa szczelinowa, kwarcowa. diatermia

Elektryczne urządzenia dworów o własnej maszynowni oraz sprzedaż materjałów elektrycznych maszynowych wszelkiego rodzaju uskutecznia F-ma „TECHNIKA", Lwów, Lenartowicza 12
Dogodne warunki zapłaty. — Kosztorysy i porada techniczna bezpłatnie.

Roczna działalność „Książnicy-Atlasu".

Onegdaj odbyło się w sali Izby handlowej i przemysłowej doroczne walne zgromadzenie spółki akcyjnej „Książnicy-Atlasu" pod przewodnictwem prof. dr. Romera przy licznym udziale akcjonarjuszy. Sprawozdanie z rocznej działalności instytucji, która zasila szkolnictwo nasze mnóstwem cennych podręczników, dzieł naukowych i map, wykazało bogaty dorobek z ostatniego okresu pracy. Zwłaszcza ważna jest jej działalność kartograficzna, która daje możność szkołom naszym zaopatrzenia się w materjał rodzimej produkcji, a wyparcia map i atlasów obcych, zwłaszcza niemieckich.

Jako jedna z komórek społecznych Spółka poczuwała się do solidarności we współdziałaniu w ogólnem dziele naprawy gospodarczej — dlatego też Dyrekcja nie dopuściła do podniesienia cen wydawnictw, chociaż uprawniał do tego wzrost kosztów produkcji, zaś starała się podnieść rentowność Spółki innemi sposobami, głównie przez utrzymanie niskich kosztów ogólnych oraz przez racjonalne zorganizowanie pracy w przedsiębiorstwie.

Rok ubiegły był okresem dalszej wewnętrznej reorganizacji i konsolidacji Spółki W celu zmniejszenia kosztów ogólnych, obciążających zwłaszcza dział wydawniczy, Dyrekcja Spółki przyjęła na się, oprócz funkcji administracyjnej, również wszelkie czynności związane z redagowaniem wydawnictw. W wyniku tej bezpośredniej ingerencji Dyrekcji w dziale wydawniczym osiągnięto nietylko oszczędności materjalne, lecz również znaczne podniesienie poziomu wydawnictw oraz dokładne sprecyzowanie całego planu wydawniczego, co niewątpliwie wpłynie na wzrost rentowności Spółki. Również w Zakładach produkcji poczyniono pewne inwestycje, które umożliwiają tańszą i lepszą produkcję.

Mimo nadzwyczajnych oszczędności w kosztach ogólnych i silnych dążeń w usprawnieniu produkcji, nie osiągnęła S. A. „Książnica - Atlas" T. N. S. W. należytego oprocentowania kapitału zakładowego. Uchwalona na Walnem Zgromadzeniu w dniu 25 maja dywidenda, wynosi zaledwie 4 proc. od kapitału. Jest to wynikiem szczególnej pieczołowitości z jaką Spółka otacza swój Zakład kartograficzny, którego znaczenie z roku na rok stale wzrasta. Utrzymanie tego Zakładu, ważnego dla ogólno państwowego rozwoju Polski w czasie pokoju i wojny, naraża Spółkę na dotkliwe straty materjalne, podnosząc jej moralne walory. Postawienie tego Zakładu na najwyższym poziomie jest jednym z najważniejszych celów Spółki. Dlatego wprost epokowe znaczenie dla Spółki, nie mówiąc już o wielkie doniosłości dla nauki polskiej, ma fakt ukończenia wielkiego Powszechnego Atlasu geograficznego Romera. Atlas ten, obejmujący 48 mapek i 299 kartogramów jest pierwszym atlasem, stworzonym przez polskich uczonych i wykonanym w polskich zakładach. Doniosłość wydania Powszechnego Atlasu geograficznego polega nietylko na jego wprost epokowem znaczeniu dla rozwoju kartografji i geografji w Polsce; niemniej doniosłe znaczenie ma atlas dla narodu, gdyż jest to polski atlas powszechny, którego tendencją jest uwypuklenie dziejowego posłannictwa Polski; dlatego też atlas jest dziełem społeczno-wychowawczem, dziełem, które przez szereg lat będzie pouczało nasze społeczeństwo o jego celach i zadaniach, oraz wskazywało kierunki rozwoju politycznego i ekonomicznego Polski.

Znaczenie atlasu można nazwać epokowem, gdyż, jeżeli nawet w przyszłości powstaną nowe, również polskie atlasy, to jednak będą one musiały wesprzeć się na tych danych naukowych i statystycznych, które zawiera Atlas Romera.

Należy dodać, że Powszechny Atlas geograficzny Romera został wykonany łącznie własnemi środkami i wysiłkiem Spółki i pod tym względem jest on zjawiskiem wyjątkowem, świadczącem o żywotności przedsiębiorstwa, gdyż nawet tak zamożne społeczeństwo jak włoskie, potrzebowało do wykonania swego atlasu subwencji banków rządowych w znacznej wysokości.

Poza ukończeniem opracowania atlasu podręcznego, pracuje Spółka nad Atlasem ściennym pod tym samym kątem widzenia t. j. służenia państwowości polskiej.

Również w roku sprawozdawczym może się poszczycić „Książnica-Atlas" inną swą produkcją, a mianowicie wydaniem 67 podręczników szkolnych, 8 książek dla młodzieży, 3 książek pomocniczych dla nauczycieli i 6 podręczników uniw., dzieł naukowych i książek treści specjalnej. Razem wydano w r. 1927 34 dzieł w ogólnej ilości 988.000 egzemplarzy, 4 mapy ścienne w 10 sekcjach, 6 map podręcznych, 9 map do atlasów i 4 mapy do podręczników szkolnych.

Wydawnictwo książek szkolnych obejmuje dziełka zarówno w języku polskim, jak i niemieckim, francuskim, łacińskim i greckim. Między innemi wydano: Pawłowskiego Janelli'ego „Polska współczesna", Andersena „Ausgewählte Märchen", Goethego „Iphigenie auf Tauris", Rollauera „Die Sage von Doktor Faust", Cycerona „Wybór z mów" pr. Szczepański, Horacjusza „Poezje" opr. Winko, Owidjusza „Wiązanka wierszy" opr. Winko, Platona „Kryton i Rzeczpospolita" opr. Sędrzejowski i Rapaport, Platona „Apologia Laches", „Menon i Entyfron", Fiderera „Szkolna gramatyka grecka", Zagajewskiego „Gramatyka języka niemieckiego, Wojciechowskiego „Wielcy pisarze polscy", Homera „Odysseja", Gebertów „Opowiadania z dziejów ojczystych", „Opowiadania z dziejów powszechnych" i „Historję średniowieczną", Jankego „Historja średniowieczna i nowożytna", z zakresu religji dzieła Gadowskiego, Budzika i Thuliego, De Martonne „Zarys geografji fizycznej", Pawłowskiego „Geografja Europy", Romera i Polaczkówny „Poradanki krajoznawcze", z dziedziny matematyki podręczniki Łomnickiego, Mihułowicza Sierzputowskiego i Straszewskiego, z fizyki Rybczyńskiego, Buzathowej „Podręcznik higjeny publicznej i szkolnej", podręczniki dla szkół handlowych Tomanka, Zagajewskiego i Tretera i t. d.

Jako książki dla młodzieży ukazały się: Allorge: „Walka światów". Czyżowski: „Jim żeglarz". Dickens: „Dawid Copperfield" Ostrowska: „Bohaterski Miś". Scott: „Talisman". Sosnowski: „Życie w akwarjum". Urbanowska: „Róża bez kolców".

Podręczniki uniwersyteckie, dzieła treści naukowej i książki specjalne: Dzierżyński: Podręcznik chorób nerwowych. Łomnicki: Kartografja matematyczna. Paszkudzki: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Suchodolski: Reforma szkolnictwa w szkole średniej Wojciechowski: Przewrót w umysłowości i literaturze pol. po r. 1863. Materjały źródłowe do dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce.

Niezależnie od powyższych wydawnictw wydawano następujące czasopisma: „Przyroda i Technika", miesięcznik poświęcony naukom przyrodniczym i ich zastosowaniu pod red. dr. M. Koczwary, „Muzeum", kwartalnik poświęcony sprawom nauczania i szkolnictwa pod red. dr. L. Bykowskiego, „Przegląd Wydawnictw Książnicy-Atlasu", miesięcznik poświęcony krytyce i bibljografji wydawnictw własnych, „Polski Przegląd Kartograficzny", pod red. prof. dr. E. Romera.

Pracując dla szkoły i opierając swój byt i rozwój na szkole, nie zapomniało Walne Zgromadzenie akcjonarjuszów S. A. „Książnica-Atlas" o młodzieży szkolnej i uchwaliła powiększyć dotychczasową ilość 20 stypendjów na 30 dla biednych, a odznaczających się w nauce szkolnej uczniów, w kwocie zł. 6.000 Poza tem uchwaliło subwencję dla kolonji wakacyjnej zł. 3.000.

Na walnem zgromadzeniu wybrani zostali do Rady Nadzorczej „Książnicy-Atlasu" pp.: **Chrystowski, Kuczyński, Paszkudzki, Dawidowski, Sierpiński** i **Klemensiewicz.** W skład Komisji rewizyjnej weszli pp.: P. **Iwachów,** dr. T. **Szuba,** dr. A. **Szymankiewicz,** dr. Fr. **Tomanek,** dr. Karol **Zagajewski.**

Wiadomości sportowe

Kalendarzyk na dzisiaj: godzina 3 rano wycieczka kolarska Lw. Tow. Kol. i Mot. do Truskawca z pl. św. Ducha; godz. 6 rano wycieczka kolarska Pogoni do Bolechowa z boiska Pogoni; godz. 8 rano wycieczka kolarska L. T. K. M. do Żadwórza, zbiórka w lokalu klubu; godz. 9 rano: mecz tennisowy „Pogoń" — K. T. 24, korty na Helance, ul. św. Wojciecha; godz. 9 rano mecz tennisowy korporacja „Znicz" — A. Z. S. korty na „Badeniówce", ul. Ziemiałkowskiego; godz. 10 rano wycieczka kolarska Pogoni do Brzuchowic z pl. Akademickiego; godz. 9—12 rano przybycie zawodników Marszu Żadwórzańskiego do mety pod pomnik Mickiewicza; godz. 9.30 rano mecz piłkarski Lechia—Ekran, boisko Sokoła-Batka za rogatką stryjską; godz. 11.15 rano mecz piłkarski Sparta—Ukraina, boisko Sokoła-Batka godz. 11 30 rano finał zawodów piłkarskich klubów B i C klasowych o puhar Hasmonei na boisku Hasmonei za rogatką łyczakowską; g. 3 popoł. uroczystość Jubileuszu Dwudziestolecia Hasmonei na boisku Hasmonei; godz. 3.30 pop. dalszy ciąg meczu tennisowego „Pogoń"-K. T. 24 na kortach Helanki; godz. 4 pop. mistrzostwa lekkoatletyczne na boisku Pogoni za rogatką Stryjską; godz. 4 pop. mecz piłkarski Hasmonea—Makkabi (Wilno); godz. 8.30 wiecz. zawody bokserskie Hasmonei w cyrku Kornackiego, ul. Kopernika.

Kalendarzyk na jutro (poniedziałek): g. 9 rano dalszy ciąg meczu tennisowego korporacja „Znicz" — AZS na kortach „Badeniówki" ul. Ziemiałkowskiego, godz. 9 rano wycieczka kolarska L. T. K. Mot. do Janowa z pl. św. Ducha; godz. 9.30 rano i 11.45 mecze piłkarskie Zwyciężonych i Zwycięzców z turnieju Lechja, Ekran, Sparta, Ukraina; godz. 10 rano: kolarski bieg sztafetowy 4x25 klm. o puhar „Słowa Polskiego" start i meta rogatka Janowska; godz. 11.30 przedpoł. raid kolarski Hasmonei po ulicach miasta; godz. 4 pop. dalszy ciąg mistrzostw lekkoatletycznych na boisku Pogoni; godz. 4 pop. mecz piłkarski Czarni—Pogoń boisko Hasmonei; godz. 5.30 mecz piłkarski Vasas—Hasmonea na boisku Hasmonei.

Hertha (Wiedeń) gra w czasie Zielonych Świąt 2 mecze z ŁKS-em w Łodzi, natomiast klub **„33" (Budapeszt)** gra 2 mecze z Wisłą w Krakowie; ponadto Wacker z Zaborza (Górny Śląsk niemiecki) gra z robotniczą Legją w Krakowie. Razem więc 7 drużyn zagranicznych gościć będzie w czasie świąt w Polsce.

——oo——

Przegląd gospodarczy

Oszczędność a ubezpieczenie.

(Pr.) Wojna zniszczyła dorobek całego szeregu lat; straty w ludziach młodych, którzy stanowią kwiat narodu i straty w dobrach materjalnych wymagają wielkiego nakładu pracy dla zagojenia tych ciężkich ran, zadanych społeczeństwu.

We wszystkich krajach światłe umysły zastanawiają się nad problemami rychłej odbudowy zniszczonych warsztatów pracy, nad wzniesieniem nowych budowli mieszkalnych, nad fizycznem i moralnem wychowaniem młodzieży, zdeprawowanej w czasie pożogi wojennej. Słyszy się więc o zalecanych różnorodnych środkach, któreby zaradziły ogólnie panującym, niekorzystnym warunkom.

Głównym środkiem, który jest w stanie w najpoważniejszej mierze dać możność odbudowy zniszczonych krajów jest kapitał. Zubożała i wyczerpana Europa jako taka, nie posiada w zapasie funduszów, potrzebnych dla uzdrowienia gospodarki poszczególnych krajów. Ponieważ warunki kredytowe w Nowym Świecie są dla nas dosyć dotkliwe, pozostaje wybór innej drogi, niezbędnej dla podniesienia produkcji przemysłowej i rolniczej. Polska, kraj par excellance rolniczy, potrzebuje dużo kapitałów, celem postawienia swego rolnictwa na takiej wyżynie, by mogła skutecznie konkurować z zagranicą. Reforma rolna, która ma uzdrowić kraj i stworzyć gospodarstwa, zdolne do prawidłowej wytwórczości, tem rychlej doczeka się pełnej realizacji, im więcej kapitałów stać będzie do dyspozycji rolników.

Pomoc zresztą z zagranicy w formie uzyskanej pożyczki, może być ograniczona tylko na pewien okres, podczas gdy celem naszym jest uzyskanie kapitałów, stale operujących w kraju, docierających do wszystkich zakątków i ożywiających nawet każdy wysiłek pracy wytwórczej.

Istnieje środek, realizujący myśl pozyskania kapitałów, tkwiących w ukryciu w społeczeństwie, nieraz z nieświadomości o ich znaczeniu teuzarowanych, a tym sposobem jest oszczędność. Oszczędność jest nietylko obowiązkiem osobistym, ale także obowiązkiem społecznym każdej jednostki. Oszczędzając gotówkę i oddając ją na cele produkcyjne, jednostka nie tylko zabezpiecza sobie pewien dochód z kapitału przy zachowaniu jego całości, ale także oddaje wielką usługę społeczeństwu, albowiem z drobnych sum, zebranych razem, tworzą się wielkie kapitały, które ożywczo działają na rozwój produkcji. Nie wolno więc nie doceniać nawet najdrobniejszych oszczędności, bo z grosza do grosza wyrastają wielkie sumy, tak nam dzisiaj potrzebne dla umożliwienia naszym placówkom produkcyjnym podjęcia walki z konkurencją.

Doceniając znaczenie oszczędności, należy się zastanowić nad doborem najodpowiedniejszej dla warstw średnich i inteligencji formy oszczędności. Każdy z nas stara się w ten sposób lokować swój z trudem zebrany grosz, by z niego odnieść jak największą korzyść. Lokowanie w bankach dla dysponującego drobnemi kwotami nie zawsze prowadzi do pożądanego celu. Oszczędzając bowiem, zastanawiamy się nad dwoma głównemi dążeniami naszemi, a mianowicie nad zebraniem funduszów na starość, gdy nie będziemy już mogli pracować, oraz nad zapewnieniem najdroższym potrzebnych dla stworzenia egzystencji kapitałów w chwili, gdy zabraknie im żywiciela rodziny. Są to naturalnie najważniejsze problemy. Jednemu czasem zależy na wypłacie kapitału rodzinie — a szczególnie dzieciom — po pewnym ściśle ustalonym czasie, drugi znów myśli o innych kombinacjach.

Składając pieniądze w bankach lub kasach, po czasie uzyskamy tylko nasz kapitał wraz z odsetkami, a jeśli w międzyczasie zdarzy się nieszczęście wtedy ta forma oszczędności zawodzi, albowiem z trudem zebrany mały kapitalik nie wystarczy na zabezpieczenie przyszłości wdowy i sierot.

Dlatego o wiele korzystniejszą formą oszczędności jest ubezpieczenie. Opłacając małe stosunkowo premje ratalnie, nie odgrywające poważnej roli w budżecie domowym, zabezpiecza sobie jednostka spokojną starość, a rodzinie przyszłość w chwili nieszczęśliwego wypadku. Bez względu bowiem na ilość uiszczonych premij, wypłaca się w razie śmierci ubezpieczonej osoby, całą nawet największą sumę ubezpieczoną, wskazanym w umowie ubezpieczeniowej, t. j. polisie, osobom. I tu właśnie leży zasadnicza różnica między każdą inną formą oszczędności, a ubezpieczeniem. Z banku lub z kasy oszczędności podjąć można tylko to, co złożono, a towarzystwo ubezpieczeniowe wypłaca pełną kwotę, na jaką zawarto ubezpieczenie, choćby śmierć ubezpieczonego nastąpiła nawet po zapłaceniu pierwszej premji.

Z tego powodu inteligencja i warstwy średnie zastanawiając się nad doniosłością oszczędności i nad doborem formy, niechybnie dojść muszą do konkluzji, że najodpowiedniejszą dla nich lokatą kapitału jest ubezpieczenie życiowe. Zresztą, mając pieniądze w kasie, nieraz ulegamy pokusie i wybieramy zaoszczędzony grosz, podczas gdy ubezpieczenie, jako najidealniejszy rodzaj przymusowej oszczędności, uniemożliwia niepotrzebne podejmowanie gotówki. Jednakże i przy ubezpieczeniu życiowe mmożna po 3 latach trwania ubezpieczenia uzyskać zaliczkę na poczet sumy zabezpieczonej, albo wykup w gotowiźnie, czyli zwrot pewnej części opłaconych składek lub wreszcie polisę zredukowaną na kapitał zmniejszony proporcjonalnie do liczby uiszczonych już premij, przy równoczesnem zwolnieniu ubezpieczonego od obowiązku dalszej opłaty składek.

Z tych wywodów napewne każdy się przekona, że — na podstawie ekonomicznej oceny konieczności oszczędzania ze stanowiska jednostki i społeczeństwa, — wybór ubezpieczenia życiowego, jako najodpowiedniejszego sposobu przymusowej oszczędności jest wprost kardynalnym obowiązkiem osobistym i społecznym.

Towarzystwo Ubezpieczeń **„Przezorność“ S. A. istniejące przeszło 36 lat, zrzeszone z wszechświatową instytucją ubezpieczeniową „The Prudential Assurance Company“ w Londynie, o funduszu rezerwowym 210 miljonów funtów szterlingów** w umiejętnem zrozumieniu biegu życia ekonomicznego w kraju oraz w ujęciu naukowem wszelkich problemów społecznych, chcąc umożliwić każdemu wybór najodpowiedniejszej formy oszczędności, dostosowało swe taryfy życiowe do najnowszych wymogów techniki asekuracyjnej i tem samem daje sposobność przewidującym jednostkom spełnienie obowiązku wobec siebie i rodziny.

——oo——

Panie! Panowie! Nośmy tylko kapelusze fabryki RUDOLFA NEUWELTA. — Są najlepsze, najtańsze i najtrwalsze. Do nabycia w składnicach: pl. Marjacki 3, Kazimierzowska 25, Krakowska 25, Gródecka 72. Największy wybór kapeluszy dziecinnych.

——oo——

GIEŁDA.

Giełda zurychska

Zurych, 26. 5. (PAT) Paryż 20.42, Londyn 25.33, N. Jork 5.18, Belgja 72.42, Włochy 27.34, Hiszpanja 86.85, Holandja 209.45, Berlin 124.27, Wiedeń 73.02, Sztokholm 139.25, Oslo 139, Kopenhaga 139.20, Sofja 3.74, Praga 15, Warszawa 58.15, Budapeszt 90.65, Białogród 9.13, Ateny 6.80, Konstantynopol 2.56, Bukareszt 3.21, Helsingfors 13.

Giełda paryska

Paryż, 26. 5. (PAT) Londyn 124.02, N. Jork 25.41, Belgja 354.50, Hiszpanja 425, Włochy 133.85, Danja 684. Holandja 1025, Norwegja 679, Szwecja 682, Praga 75.40, Rumunja 15.75, Niemcy 608, Wiedeń 357.

Giełda londyńska

Londyn, 26. 5. (PAT) N. Jork 488.31, Holandja 12.09, Francja 124.02, Belgja 34.99, Włochy 92.65, Niemcy 20.39 Szwajcarja 25.33, Hiszpanja 29.18, Danja 18.19, Szwecja 18.19, Norwegja 18.22, Helsingfors 193.95, Praga 164.75, Wiedeń 34.71, Warszawa 43.51.

——oo——

DEUTZ- motory
Diesla i gazowe
LWÓW, ul. Romanowicza 1/D.

Tygodniowa Bibljografja regjonalna

z województw lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i wołyńskiego sporządzoną przez BIBLJOTEKĘ UNIWERSYTECKĄ WE LWOWIE na podstawie wpływów za czas od 18—24 V. 1928 r.

Allerhand M.: Prawo konkursowe i układowe. Wedle stenogramu wykładów uniwersyt... wydał Dr. Juljusz Rodkowski. Lwów 1928. Fo, str. 291, 7 nlb. (Kursa przygotowacze do egzaminów i rygorozów „Delta“).

Balzer Oswald: Narzaz w systemie danin książęcych pierwotnej Polski. Lwów 1928. Nakł. Tow. Naukowego. Druk. Uniw. Jagiellońskiego, 8_0, str. 661, 1 nlb. (Studja nad historją prawa polskiego t. XI.).

Bigo Tadeusz: Prawo administracyjne polskie zeszyt 1 a. Część ogólna i organizacja władz wedle stenogramu wykładów uniwersyt... wydał Dr. Juljusz Rodkowski. Lwów 1928. Fo, str. 93, 2 nlb. (Kursa przygotowawcze do egzaminów i rygorozów „Delta“).

Cycero M. Juljusz: W obronie prowincji Sycylji. Mowa przeciw Werresowi (ks. V.) we wstępy i komentarze opatrzył Tadeusz Zieliński. Wydanie pol. opracował Dr. Zdzisław Zmigryder-Konopka. Lwów (i i.) 1928. Książnica-Atlas. 8_0 str. 196, 1 tabl.

Komisja kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej. Podsekcja III. Prawa cywilnego. T. 1. zesz. 2. Treść numeru: Projekt części szczegółowej prawa o zobowiązaniach. W oprac. E. Tilla i R. Longchamps de Berier. Lwów 1928. Nakł. Komisji Kodyfikacyjnej. Pierwsza Drukarnia Związkowa. 8_0, str. 278.

Kramer Jan: Popioły Stefana Żeromskiego opracował... Przemyśl 1928. Wydawnictwo Książnicy Naukowej. Druk. Knollera i Syna. 8_0, str 135, 1 nlb. (Książnica Komentarzy Ser. I. T. VIII.).

Małecki Eugenjusz: Płatowiec. Zasady lotu, opis budowy, montaż... Lwów 1927. Nakł. Komitetu Wojewódzkiego LOPP. Druk. Zakł. Narodowego im. Ossolińskich. 8_0, str. 149. (Bibljoteka Przyjaciół LOPP. Nr. 4).

Miesiąc Marji w zjednoczeniu z św. Teresą od Dzieciątka Jezus. Lwów 1928. Nakł. S. S. Karmelitanek Bosych. Tłocznia — Michalineum w Miejscu — Piastowem 8_0, str. 120. III.

Paoli Peregrinus O.: Z męczeńskich dziejów bł. O. Emanuela Ruiz i jego siedmiu towarzyszy zak. br. mn. Lwów 1928. Nakł. Red. „Dzwonka Trzeciego Zakonu“. Druk. Zakł. Narodowego im. Ossolińskich. 8_0, str. 159, 1 nlb.

Przegląd Polski kartograficzny. Wychodzi kwartalnie pod red. prof. E. Romera. R. VI. Nr 22. 8_0. str. 129—160 i mapa. Lwów 1928. Książnica-Atlas.

Przyroda i Technika. Miesięcznik poświęcony naukom przyrodniczym i ich zastosowaniu wyd. staraniem Pol. Tow. Przyrodników im. Kopernika. R. V. zesz. 5. 8_0, str. 193—240. Lwów 1928. Książnica-Atlas.

Rocznik orjentalistyczny wydaje Polskie Towarzystwo Orjentalistyczne T. IV. (1926) Lwów 1928. Druk. Uniwersytetu Poznańskiego. 8_0, str. 318.

Silnicki Tadeusz: Organizacja archidykonatu w Polsce. Lwów 1927. Nakł. Tow. Naukowego. Druk. Uniw. Jagiellońskiego w Krakowie. 8_0, str. 156, 2 nlb. (Studja nad historją prawa polskiego T. X. zesz. 2).

Sprawozdanie z działalności Zakładu ochrony lasu i entmologji w Skierniewicach. Lwów 1928. Druk. Zakł. Narodowego im. Ossolińskich. 8_0, str. 61. (Odbitka z „Polskiego Pisma Entmologicznego“ T. VI. zesz. 3—4. 1927).

Szarota J.: Les provinces francaises. Cinquieme livre de francais. 2-me edition Lwów (i i.) 1928, Książnica-Atlas. 8_0, str. 266, 1 mapa.

Taubenschlag Rafał: Proces polski XIII. i XVI. wieku do Statutów Kazimierza Wielkiego. Lwów 1927. Nakł. Tow. Naukowego. Druk. Uniwersytetu Jagiellońskiego. 8_0, str. 105. (Studja nad historją prawa polskiego T. X. zesz. 3).

Travaux, Les travaux de reconstruction dela cathedrale armenienne de Lwów. Lwów 1928. Imprime a Leopol a 1 Ossolineum. 8_0, str. 10, 9 tablic w tekście.

Ustrój. Nowy gmin żydowskich w Polsce. Jednolity tekst rozporządzeń o organizacji gmin wyznaniowych żyd. i regulamin wyborczy. tł. dr. Józef Mandel. Lwów 1928. Druk. „Sztuka“ 8_0, str. (paginacja różna).

Dla cierpiących na nogi Obuwie ortopedyczne
wykonuje **NOWOSAD** Lwów, Słowackiego 6 (naprzeciw gł. poczty) Tel. 8-25

Ku rozweseleniu ducha.

W WAGONIE.

— Najmocniej Panią przepraszam, czy będę mógł z Panią flirtować w czasie podróży?

— Ależ Panie; to jest impertynencja!

— W takim razie dobrze się składa, bo ja właśnie szukam przedziału, aby sobie spokojnie przeczytać gazety. (Buchne).

POKREWIEŃSTWO.

— Czy oskarżony jest bratem Pani?

— Tak, przez małżeństwo.

— Jakto przez małżeństwo?

— Ano tak przez małżeństwo ojca z moją matką. (Mk.)

NA SREBRNEM WESELU.

(Ona — do niego). Ach Gustawie, o ile przyjemniejsze jest srebrne wesele od tamtego pierwszego. Teraz przynajmniej dzieci nasze są już duże, a wtedy były jeszcze — takie maleńkie. (Mk.)

ROZTARGNIENIE.

— Połknąłem spinkę do kołnierzyka.

— Nareszcie wiesz, gdzie co masz.

MATKA I CÓRKA.

— Dziecko uważaj, by twój wybrany był uczciwym i inteligentnym człowiekiem.

— Wątpię bardzo Mamusiu czy taki właśnie złapie się na mój maleńki posag.

DOWÓD.

— Jak Pan udowodni, że Pan jechał tylko z przepisaną szybkością?

— Jechałem do mojej — żony.

KSIĄDZ PROBOSZCZ I PAROBEK.

Ksiądz proboszcz poszukiwał parobka do roboty w ogrodzie i w tym celu dał odpowiedni anons do gazety. Po kilku dniach zgłosił młody człowiek u księdza.

— Czy umiesz czyścić buty?

— Przypuszczam.

— Czy umiesz myć okna?

— Spróbuję?

— A w ogrodzie umiesz co robić?

— Oczywiście.

— A szurować stoły i czyścić srebro potrafisz?

— Jezu Chryste, czy już naprawdę tak źle?

— Co ty przez to chcesz powiedzieć?

— A no ja się zgłosiłem tylko do roboty w ogrodzie, ale jeżeli ożenek wymaga tyle zachodu — to już raczej rezygnuję z posady.

W ZACHWYT I PODZIW wprawiają widzów obecne artystyczne produkcje kabaretowe w Kawiarni „LOUVRE".

Program radjokoncertów.

NIEDZIELA, DNIA 27 MAJA.

Warszawa fala 1111, 10.15 Transm. nabożeństwa z klasztoru OO. Franciszkanów w Panewnikach — Ligocie, 12.00 Sygnał czasu, 12.10 Transm. z Filharm. Warsz. Poranek organizowany przez Wydział Oświaty i Kultury Magistratu m. st. Warszawy, 14.00 Odczyt p. t. „Jak rozumieć przepowiednie pogód", 14.20 Odczyt p. t. „Co i dlaczego należy ubezpieczać w rolnictwie" — wygłosi inż. Gayny, 14.40 Odczyt p. t. „Najważniejsze wskazania i wiadomości rolnicze", 15.00 Kom. meteor. oraz nadprogram, 16.00 Transm. z Torunia konkursu chórów polskich organizowanego przez Pomorski Związek Kół Śpiewaczych, 18.00 Rozmaitości, 18.20 PAT., 18.30 Dalszy ciąg transmisji z Torunia, 20.00 „Chiny i przeszłość i teraźniejszość", 20.30 Koncert wieczorny, 22.00 Sygnał czasu, 22.05 Kom. PAT., 22.20 Kom. policyjny, sportowy oraz nadprogram, 22.30 Transm. muzyki tanecznej z dancingu „Oaza". **Kraków fala 566,** 20.30 Koncert, 22.30 Transmisja muzyki tanecznej. **Poznań afla 344.8,** 20.30 Koncert wieczorny, 22.50 Muzyka taneczna z „Palais Royal". **Katowice fala 422,** 20.00 Przegląd tygodniowy p. t. „Ze świata — odkrycia — zdarzenia — ludzie", 22.30 Transmisja muzyki tanecznej. **Wilno fala 435,** 22.00 Transm. z Warszawy Kom. PAT., polic., sport., 22.30 Transm. muzyki tanecznej z Warszawy.

Wrocław (4 kw. 322.6 m), 20.30 Transm. koncertu popularnego z Gliwic. **Neapol (1.5 kw. 333.3 m),** 20.50 Koncert muzyki operowej. **Kopenhaga (2 kw. 337 m),** 22.30 Muzyka taneczna. **Praga (5 kw. 348.9 m),** 19.00 Transm. z Teatru Narodowego „Dalibor" — opera Smetany. **Lipsk (4 kw. 365.8 m),** 19.30 Koncert popularny.

PONIEDZIAŁEK, DNIA 28 MAJA.

Warszawa fala 1111, 10.00 Transm. z Torunia przebiegu konkursu organiz. przez II. Zjazd Pomorski Związku kół śpiewaczych, 12.30 Sygnał czasu, 13.00 Transm. z Torunia, 15.00 Kom. meteorolog., 16.40 Odczyt p. t. „Zmiany językowe", 17.20 Rozmaitości, 17.45 Program dla młodzieży 18.15 Transm. muzyki tanecznej z „Gastronomji", 19.10 Odczyt „Wrażenia z międzynarodowego kongresu Unji Kobiecych w Hadze", 19.35 Lekcje języka francuskiego, 20.00 Odczyt p. t. „Turystyka wioślarska", 20.30 Próbny koncert międzynarodowy do Pragi i Wiednia, 22.20 Kom. polic., sportowy.

Kraków fala 566, 20.30 Transm. koncertu próbnego z Pragi. **Poznań fala 344.8,** 19.35 Zakopane, perła Tatr. **Katowice fala 422,** 18.15 Koncert popularny. **Wilno fala 435,** 17.20 Audycja literacka, 18.15 Transmisja muzyki tanecznej z Warszawy.

Gdańsk (1.5 kw. 272.7 m), 17.00 Poranek muzyczny. **Królewiec (4 kw. 303 m),** 20.10 Koncert orkiestry wojskowej. **Neapol (1.5 kw. 333.3 m),** 21.00 Transm. „Pajace" — opera Leoncaavlla. **Wrocław (4 kw. 322.6 m),** 20.30 Wesoły wieczór. **Kopenhaga (2 kw. 337 m),** 20.00 Koncert orkiestry smyczkowej. **Praga (5 kw. 348.9 m),** 20.30 Koncert. **Lipsk (4 kw. 365.8 m),** 15.00 Koncert popularny, **Stuttgart (4 kw. 379.7 m),** 20.00 Koncert. **Tuluza (3 kw. 391 m),** 20.30 Koncert, 21.30 „Potępienie Fausta" — opera. **Frankfurt n M. (4 kw. 428.6 m),** 16.30 Koncert muzyki operowej. **Langenberg (20 kw. 468.6 m),** 16.30 Koncert. **Berlin (4 kw. 484 m),** 20.00 „Rigoletto" — opera Verdiego **Daentrvy II. (15 kw. 491.8 m),** 23.15 Popularna muzyka kameralna. **Wiedeń (0.75 kw. 517.2 m),** 11.00 Koncert przedpołudniowy, 18.00 Wiecz. kameralny. **Monachjum (4 kw. 535.7 m),** 18.00 „Lohengrin" opera Wagnera. **Paryż (3 kw. 1750 m),** 20.45 Koncert.

WTOREK, DNIA 29 MAJA.

Warszawa fala 1111, 12.00 Sygnał czasu, 15.00 Kom. meteor. gosp. oraz nadprogram, 16.00 Odczyt p. t. „Wojna chemiczna", 16.25 Nadprogram i kom., 16.40 Odczyt p. t. „Uzgodnione przepisy gier sportowych", 17.20 Transmisja odczytu z Poznania, 17.45 Koncert kameralny, 19.05 Kom. rolniczy, 19.20 Transm. z opery Katowickiej, 22.00 Sygnał czasu, 22.05 Kom. PAT., 22.20 Kom. policyjny, sportowy i nadprogram, 22.30 Transm. muzyki tanecznej. **Kraków fala 566,** 16.40 Pogadanka dla rodziców i wychowawców „Jak uczyć i wzbudzić zainteresowanie". **Poznań fala 344.8,** 19.20 Transm. operowa, 23.00 Muzyka taneczna z „Palais Royal". **Katowice fala 422,** 19.20 „Madame Butterfly" opera Pucciniego. **Wilno fala 435,** 19.10 Sygnał czasu i rozmaitości, 22.30 Transm. muzyki tanecznej z Warszawy.

Ogłoszenia.

DERMATOID
(Naśladownictwo skóry)
oraz
PŁOTNA NIEPRZEMAKALNE
— — — poleca w wielkim wyborze — — —
Specjalny Skład
LINOLEUM i CERAT
Leopolda Haasa
Lwów, Legjonów 3. Tel. 16-45.

Od stóp

do głów

jeden wielki splot nerwów! Chroniąc je, chronimy zarazem zdrowie. Każdy krok wstrząsa całym ustrojem nerwowym. Następuje przedwczesne znużenie ciała, ogólne podrażnienie, a w dalszej konsekwencji osłabienie odporności na trudy życia codziennego.

Noście **obcasy gumowe BERSONA!**

Zapewniają one dobrodziejstwo elastycznego chodu, bez którego nie będziecie się już mogli obyć.

Magistrat miasta Kałusza.
L. 4143/28.

Kałusz, dnia 25 maja 1928 r.

OGŁOSZENIE KONKURSU.

Prywatne Gimnazjum miejskie, typu staro-klasycznego w Kałuszu ogłasza niniejszem

KONKURS

na posadę:

a) Kierownika Zakładu, tudzież

b) na posady nauczyciela filologji klasycznej i nauczyciela gimnastyki na rok szkolny 1928-1929 — to jest od 1 września 1928.

Wymagane są pełne kwalifikacje dla szkół średnich, a bezwarunkowo zezwolenie Min. W. R. i O. P. na nauczanie w roku szkolnym 1928-1929.

Pobory analogiczne jak w zakładach państwowych z 10 proc. dodatkiem.

Podania z odpisami świadectw należy wnosić na ręce Magistratu miasta Kałusza w terminie do dnia 10 czerwca 1928.

Burmistrz:
(—) **Sokol.**

OGŁOSZENIE.

Urząd Wojewódzki — Dyrekcja Robót Publicznych we Lwowie ogłasza

PRZETARG PUBLICZNY

na dokończenie głównego korpusu budynku sądowego, oraz na budowę skrzydła bocznego i budynku więziennego w Rawie ruskiej.

Formularze ofertowe i sumaryczne zestawienie (ślepy kosztorys) stanowiące integralną część oferty, można otrzymać w biurze Oddziału III. Dyrekcji Robót Publicznych, III piętro, Gmach Województwa we Lwowie, od godziny 10—12-tj po cenie 15 złotych, aż do dnia przetargu.

Zarazem w powyższym czasie i miejscu wystawione będą do wglądu, ogólne i szczegółowe warunki budowy, obowiązujące „Przepisy tymczasowe Ministerstwa Robót Publicznych — o oddawaniu państwowych dostaw i robót tudzież projekt budowy.

Publiczne otwarcie ofert nastąpi dnia 13 czerwca br. w Urzędzie Wojewódzkim — Dyrekcja Robót Publicznych w biurze Oddziału III — o godzinie 10.30.

Oferty w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta do przetargu na dokończenie budowy sądu powiatowego w Rawie Ruskiej, wraz z potwierdzeniem na złożone w Oddz. I — Dyrekcji Robót Publicznych wadjum w wysokości 5 proc. od oferowanej sumy, należy wnosić do Kancelarji Oddziału III — Dyrekcji Robót Publicznych we Lwowie, najpóźniej do godziny 10-tej przedpołudniem w dniu 13 czerwca br.

Urząd Wojewódzki — Dyrekcja Robót Publicznych zastrzega sobie prawo wyboru oferenta bez względu na wysokość oferowanej kwoty, względnie nie korzystać z żadnej z wniesionych ofert.

Lwów, dnia 23 maja 1928 r.

Dyrektor Robót Publicznych
Inż. BRATRO w r.

Do L. 2984/928/OK. Z.

OGŁOSZENIE PRZETARGU.

Dyrekcja Miejskich Zakładów Elektrycznych we Lwowie, ogłasza przetarg ofertowy na budowę domu administracyjnego nowej wozowni, przy ul. Gródeckiej.

Bliższe warunki są do przejrzenia codziennie rano od godziny 8—10 w biurach Oddziału kolejowego, przy ul. Kopernika Nr. 60.

Oferty pisemne, w zapieczętowanych kopertach, należy wnosić do Dyrekcji M. Z. E (ul. Wólecka Nr. 2) do dnia 5 czerwca br. godzina 12 w południe.

Dyrekcja M. Z. E. zastrzega sobie dowolny wybór oferty bez podania powodów, jak i możność nieprzyjęcia żadnej z wniesionych i to bez prawa regresu lub odszkodowania na rzecz oferenta.

We Lwowie, dnia 26 maja 1928.

DYKEKCJA MIEJSKICH ZAKŁADÓW ELEKTRYCZNYCH.

WYPRAWY; PENSJONATY

Kołdry klotowe	**zł. 23.—**
Materace z trawy morskiej	zł. 33.—
Materace z włosienia	zł. 75.—

Poduszki, prześcieradła, poszewki, łóżka, dywany, chodniki poleca znany magazyn pościeli

W. IŻYCKIEGO
LWÓW, KOPERNIKA 3.

OKRĘGOWY ZJAZD ZWIĄZKU STRZELECKIEGO W PRZEMYŚLU.

W dniu 10 czerwca br. o g. 11, w pierwszym terminie odbędzie się w Przemyślu, w salach Oficerskiego Kasyna Garnizonowego Walny Zjazd Delegatów Okręgu Przemyskiego Związku Strzeleckiego z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Kierownika Okręgu,
2) Wybór Prezydjum Zjazdu,
3) Powitalne przemówienia oficjalne,
4) Sprawozdanie Kierownika i Komendanta Okręgu,
5) Sprawozdanie Komisji rewizyjnej Zarządu Głównego,
6) Wybór Komisyj: matki, budżetowej, wnioskowej, kulturalno - oświatowej i pracy kobiet,
7) Wybory Władz Okręgowych,
8) Sprawozdanie Komisyj,
9) Wolne wnioski,
10) Zamknięcie Zjazdu.

Obecność wszystkich delegatów Oddziałów i Obwodowych konieczna — stosownie do par. 74 Statutu. W drodze powrotnej delegaci korzystać będą z 66 proc. zniżki kolejowej.

NAJLEPSZE OPONY NA ZŁE DROGI

żądajcie wszędzie

Główne przedstawicielstwo na Polskę Wschodnią Po udniową.

Agent. AUSTRO-DEIMLER

LWÓW, Pasaż Mikolascha.

UWAGA: Wszystkie wymiary europejskie i amerykańskie stale na składzie.

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza

ST. WEIGT i SKA. Łódź, Senatorska 22.

Oddała wyłączne zastępstwo na teren województwa: LWOWSKIEGO, STANISŁAWOWSKIEGO i TARNOPOLSKIEGO firmie:

Biuro Inżynierskie „AREOS“

INŻ. REK i ORANGE — Lwów, Zamuntowska 9 Tel. 56-76.

i tamże prosimy łaskawie uskuteczniać zamówienia na kotły do centralnego ogrzewania i na maszyny oraz odlewy tejże fabryki.

Oszczędność — to najpewniejsza dźwignia dobrobytu —
Oszczędność — to jedyna droga bogacenia się jednostek i narodów.

Najdoskonalszą formą oszczędności są

UBEZPIECZENIA

Ubezpieczenie budzi i rozwija zmysł systematycznej oszczędności, wdraża do ładu i porządku.

UBEZPIECZENIE WZBOGACA!

Ubezpieczenia **życia, od następstw nieszczęśliwych wypadków, od ognia, kradzieży z włamaniem i transportów,** przyjmuje

T-wo Ubezp. PRZEZORNOSC S. A.

zrzeszone z wszechświatową Instytucją Ubezp. **„The Prudential Assurance Company“ London.**

Oddział na Małopolskę — Lwów, ul. Rutowskiego 8. Tel. 17-97.

Reklama jest dźwignią handlu i przemysłu.

Nowo otwarte Zakłady

Regumowania i Wulkanizacji

o on samochodowych

Inż. Józefa Ziffa, we Lwowie, Słoneczna 44

przyjmują opony do nakładania protektorów oraz wszelkich napraw.

SIŁY FACHOWE Z PARYŻA.

Kupuje się używane opony.

Telefon Nr. 47-53.

FRANCISZEK IRZYK

Zakład dla instalacji wodociągów, Centralnego ogrzewania, Urządzeń gazowych i t. d.

LWÓW, UL. KOPERNIKA 30 — Telefon 884.

FUTRA przerabia i przefasonowuje podług najnowszych żurnali (1929) na dogodne spłaty miesięczne Pracownia Futer Karola Schürera, Senatorska 10, boczna Romanowicza.

Dyrekcja Gimnazjum im. Z. Krasińskiego w Dolinie.

KONKURS

na posady nauczycieli (lek) języka polskiego, j. łacińskiego, greckiego, niemieckiego, historji, geografji z przyrodą, matematyki i fizyki, rysunków i śpiewu, każdy przedmiot ew. w połączeniu z propedeutyką filozofji lub rysunkami.

Wymagania: pełny egzamin nauczycielski, egzamin naukowy lub zezwolenie nauczania na rok szkolny 1928-29. Wynagrodzenie wedle umowy. Podania z dowodami studjów i egzaminów do Dyrekcji Gimnazjum — w terminie do 14 czerwca b. r.

Zdrowie swoje, Twej żony i dziecka

wzmocnisz najlepiej pobytem i kuracją

w Ciechocinku.

Najsilniejsze w Europie solanki, źródło siły i zdrowia.

Sezon trwa od 1 maja do 31. października.

W. Starcka Synowie

Lwów, Legjonów 1.

Zakład ogrodniczy, ul. Zborowska L. 7.

Rok zał. 1865. Tel. sklep 33-37, ogród 35-60

Salon kwiatów i skład nasion.

PERLMUTTERA ULTRAMARYNA

w proszku jest najlepszą farbką do bielizny, wapna i celów malarskich.

Fabryka ultramaryny

Ch. Perlmutter

Lwów, Słoneczna 26.

Pierwsza lwowska wytwórnia wyrobów wędliniarskich

ADOLFA KAZMIROWICZA

Fabryka Lwów, Zborowskich 26.

Telefon 52-18.

Adres Sklepowy: BATOREGO 4. — Telefon 55-22.

N. A. G.

PRESTO - PROTOS

Samochody Ciężarowe Autobusy Osobowe

T-wo Handlowo-Ajentowe Sp. Akc., dawniej Herman Meyer oddz. we Lwowie

Lwów, Pl. Halicz. 11, e. 463 i 27-17.

PIEKARSKIE piece i maszyny.

Na dogodne spłaty.

„TECHNIKA PIEKARSKA" — Lwów, Rynek 24.

Tel. 143

Czytajcie „Dziennik Lwowski".

KRYNICA
ZAKOPANE TRUSKAWIEC
JAREMCZE

Na sezon 1928 r. poleca

ZAKŁAD PENSYJNY DLA FUNKCJONARIUSZY

WE LWOWIE

własne pensjonaty, urządzone z najwyższym komfortem, z uwzględnieniem nowoczesnych wymogów hygjeny.

KRYNICA

Otwarcie nowego pensjonatu „LWIGRÓD" nastąpi w ciągu lata b. r.

W pensjonacie lekarz, fryzjer, czytelnia, salony, fortepian, telefon, radjo i kino. Centralne ogrzewanie. Najwyższy komfort nowoczesny.

Pokoi 180 na 240 osób.

ZAKOPANE

Trzy pensjonaty pierwszorzędne, otwarte przez cały rok, położone obok siebie: „WARSZAWIANKA" (centralne ogrzewanie), „MAZOWSZE" i „KONSTANTYNÓWKA".

Położenie znakomite, własny park.

Pokoi 78 na osób 105.

TRUSKAWIEC

Renomowane pensjonaty świeżo odnowione: „GRAŻYNA" i „ŚWITEZIANKA" (obok siebie).

Urządzenie pierwszorzędne. W pobliżu „Naftusi", łazienek i klubu. Otwarcie sezonu w połowie kwietnia.

Pokoi 58 na osób 75.

JAREMCZE

Pensjonat „LWIGRÓD" (dawniej „Dwór" i „Tecin" odnowione).

Otwarcie sezonu w połowie maja.

Pokoi 42 na osób 60.

—oo—

W pierwszym i trzecim sezonie we wszystkich pensjonatach ceny niższe.

Zamówienia adresować należy do zarządów poszczególnych pensjonatów.

Zarząd gminy m. Żurawna. Żurawno, dnia 15/5. 1928.
L. 806.

Konkurs.

Zarząd gminy miasta Żurawna ogłasza konkurs na etatową posadę likwidatora i referenta podatkowego z miesięczną płacą według grupy X. szczebel „a" uposażenia urzędników państwowych wraz z 15% dodatkiem komunalnym.

Posada ta nadaną być może tylko obywatelowi Państwa Polskiego z tem, że przy równych kwalifikacjach pierwszeństwo przyznaje się kandydatom, którzy odbyli służbę w wojsku Polskim

Kandydat na posadę wykazać się winien następującemi świadectwami:

a) Ukończonem średniem wykształceniem w zakresie 6 klas szkół średnich.

b) Świadectwem złożonego egzaminu z rachunkowości w myśl Rozp. byłego Wydziału krajowego z dnia 4. marca 189 r. L 12974 Dz u. kr. Nr. 34 wszechgólności znajomością prowadzenia rachunkowości w myśl zasad Rozp. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Skarbu z dnia 2[illegible] marca 1928 r. Dz. U. Rzpp. Nr 38, poz. 345.

c) Przynajmniej 2-letnią praktyką w dziale rachunkowości.

d) Życiorys i nieprzekroczony 40 rok życia.

Posada od obsadzenia od dnia 1. czerwca b. r.

Podania wnosić należy do tutejszego Urzędu miejskiego w terminie do dnia 31. maja b. r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Kierownik Zarządu miasta:

K[illegible]per.

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE ul. Ossolińskich 11. — Tel. 1-68.

POLECA

PODRĘCZNIKI SZKOLNE, DZIEŁA NAUKOWE I BELETRYSTYCZNE, m. i.:

Album Sylwetek Portretowych z czasów Stanisława Augusta, z wstępem Stanisława Wasylewskiego i Mieczysława Tretera zł. 30.—
Badecki Karol: Literatura Mieszczańska w Polsce XVIII. w. zł. 60.—
Nieodszukane Pierwodruki Literatury Mieszczańskiej w Polsce XVII. w. zł. 6.—
Średniowieczne Ludwisarstwo Lwowskie zł. —.56
Ludwisarstwo Lwowskie za Zygmunta I. zł. 1.—
Bernacki Ludwik: Teatr, Dramat i Muzyka za Stanisława Augusta. 68 podobizn. 2 tomy zł. 60.—
Brückner Aleksander: Historja Literatury Rosyjskiej 2 tomy zł. 16.—
Bujak Franciszek: Studja Historyczno-Społeczne zł. 3.60
Z Odległej i Bliskiej Przeszłości (Studja Historyczno-Gospodarcze) zł. 5.—
Chrzanowski Ignacy: Wśród Zagadnień, Książek i Ludzi zł. 3.60
Chrzanowski Ignacy i Kot Stanisław: Humanizm i Reformacja w Polsce zł. 14.—
Fredro Aleksander: Pisma Wszystkie. 6 tomów. Tekst opracował, wstępem i objaśnieniami zaopatrzył Eugenjusz Kucharski zł. 72.—
w ozdobnej oprawie zł. 90.—
Gdańsk. Praca zbiorowa pod redakcją prof. Stanisława Kutrzeby zł. 25.—
Gubrynowicz Bronisław: Antoni Małecki (1821—1913) zł. 2.44
Kallenbach Józef: Adam Mickiewicz. 2 tomy zł. 16.—
Pamiętnik Franciszka Mickiewicza zł. 2.—
Kleiner Juljusz: Juljusz Słowacki. Dzieje twórczości. Tom I. i II. zł. 12.—
Tom III. zł. 8.—
Sztychy zł. 4.—
O Panu Tadeuszu Książce Budującej zł. 1.20
Libański Edmund: Walka o Szczyt Świata zł. 2.—
Łoś Jan: Gramatyka Polska. Cz. I. Głosownia Historyczna zł. 4.—
Cz. II. Słowotwórstwo zł. 8.—
Cz. III. Odmiennia Historyczna zł. 9.60
Łoś Jan: Gramatyka Starosłowiańska zł. 4.—
Początki Piśmiennictwa Polskiego zł. 10.—
Mickiewicz Adam: Konrad Wallenrod. Wstępem i objaśnieniami opatrzył Wilhelm Bruchnalski zł. 2.32
Pan Tadeusz w opracowaniu Józefa Kallenbacha i Jana Łosia zł. 3.—
Pigoń Stanisław: Z Epoki Mickiewicza (Studja i Szkice) zł. 2.40
Piniński Leon: Shakespeare Cz. I. zł. 10.—
Cz. II. zł. 12.—
Ptaśnik Jan: Monumenta Poloniae Typographica I. Cracovia Impressorum XV. et XVI. Saeculorum zł. 24.—
Sikorski Władysław jen. dyw.: Nad Wisłą i Wkrą. Studjum z Polsko-Rosyjskiej Wojny 1920 r. zł. 18.—
Słowacki Juljusz: Anhelli w opracowaniu J. Kleinera zł. 1.40
Dzieła Wszystkie pod redakcją J. Kleinera. Tom I, II, III, IV. i X. po zł. 16.—
Szembekowa z Fredrów Marja: Niegdyś. Wspomnienia Moje o Aleksandrze Fredrze z przedmową Adama Grzymały Siedleckiego zł. 4.80
Szczepański Jan: Kultura Klasyczna w Zarysie zł. 10.—
Ujejski Józef: Listy Norwida do Augusta Cieszkowskiego i Zygmunta Krasińskiego zł. 3.—
Witwicki Władysław: Psychologja. Tom. I. zł. 16.—
Tom II zł. 14.—
Wojciechowski Konstanty: Ignacy Krasicki zł. 2.40
Werter w Polsce zł. 10.—
Wiek Oświecenia zł. 10.—
Zakrzewski Stanisław: Bolesław Chrobry Wielki zł. 18.—

Katalogi wydawnictw wysyła się bezpłatnie.

KSIĘGARNIE ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE plac Halicki 12a. **W WARSZAWIE ul. Nowy Świat 69.**

Posiadają na składzie pełny sortyment wydawnictw polskich i są bogato zaopatrzone w wydawnictwa zagraniczne.

MŁOCARNIE

o popędzie parowym i motorowym — wyrobu

PIERWSZEJ WĘGIERSKIEJ FABRYKI MASZYN ROLNICZYCH S. A. w BUDAPESZCIE

o ramach stalowych i podwójnych szwedzkich łożyskach kulkowych marki S. K. F. uznane ogólnie ze względu na ich pierwszorzędną konstrukcję techniczną za najlepsze, znakomicie też przystosowane do młocenia i czyszczenia koniczyny — oraz:

MŁYNY handlowe i gospodarcze

najnowszej konstrukcji, wszelkiego rodzaju urządza i dostarcza wszelkie pojedyńcze maszyny młynarskie i motory **DIESLA** turbiny i t. p. Dostarcza po cenach fabrycznych na bardzo dogodnych warunkach płatności:

Oddział maszynowy ANGLO-WĘGIERSKIEGO BANKU S. A. w BUDAPESZCIE

GENERALNE ZASTĘPSTWO: **Lwów — Bajerowska 5. — Tel. 39 72.**

(w Tarnopolu zastępuje nas p. Dr. Maksymilian Gross — ul Sokoła 19).

„FOSFOR"

FABRYKA NAWOZÓW SZTUCZNYCH

LWÓW

UL. BATOREGO 32 I. p. Tel. 50-69.

SUPERFOSFATY: kostne i fosforowo-azotowe, MINERALNE i amonjakalne
REFORMFOSFATY: kostne i mineralne od 18 do 36% P_2O_5!!
TOMASYNY: „Columeta" — „Gwiazda" i inne krajowe i zagraniczne
SOLE potasowe i KAINIT — AZOTNIAK — SALETRA (Chorzowska) amonowa.
SALETRA chilijska — SIARCZAN amonowy, WAPNO nawozowe palone i mielone (97% CaO)
FOSFORYTY palone i mielone (CaO i rozp. P_2O_5). [Wapno budowlane

Dostawa w gnowo... ier... i znie... po cenach ta... na naj...ogodniejszych w... unk...ch k... dost...

Inserujcie w „Dzienniku Lwowskim".

CENA PRENUMERATY:

we Lwowie:

miesięcznie zł. 4.50
z dostawą do domu zł. 4.80
na prowincji:
z przesyłką pocztową zł. 4.50
za granicą zł. 9.—
Cena pojedyńczego numeru 20 gr.

CENY OGŁOSZEŃ:

cała strona ogłoszeniowa zł. 300
cała strona tekstowa zł. 500
cała str. pod nagłówkiem (pierwsza) zł. 800

Za wiersz 1-szpaltowy milim. (szer. 40 mm.) ogłoszenia zwykłe za tekstem 15 gr
za wiersz 1-szpalt. milim. (80 mm.) nadesłane i nekrologi 40 gr
za wiersz 1-szpalt. milim. (80 mm.) po kronice, paski i inseraty na stronach tekst. 55 gr
za wiersz 1-szpalt. milim. (80 mm.) w tekście (dział ekon., kronika, repertuar) 70 gr
za wiersz 1-szpalt. (80 mm.) na str. pierwszej pod nagł. 80 gr

DROBNE OGŁOSZENIA:
po 10 gr. za wyraz
matrymonialne, korespondencje prywatne za słowo 12 gr.,
kupno i sprzedaż za słowo 15 gr.,
poszukujący pracy za słowo 06 gr.
Ogłoszenia zamiejscowe 25 proc. droższe.
Porta przekazów Administracja nie bonifikuje.
Kolumny ogłoszeniowe podzielone na 6 szpalt. tekstowe na 3 szpalty

„Вільна Україна"
Львов
65
11 АПР 1941

БІБЛІОТЕКА ФІЛІАЛУ АКАДЕМІЇ НАУК

Львівський філіал бібліотеки Академії наук, організований на базі колишньої бібліотеки „Оссолінеум" з книжковим фондом 600 тисяч томів, бібліотеки колишнього Наукового товариства ім. Шевченка з книжковим фондом 150 тисяч томів, бібліотеки „Народного дому" з книжковим фондом 150 тисяч томів, бібліотеки Баворовських, „Студіон" та єврейської конфесійної громади з книжковим фондом понад 100 тисяч томів.

В бібліотеці є велика збірка рукописів. Серед них цікаві рукописи по українознавству від XIV до XX сторіччя. До найстаріших рукописів слід віднести так званий библівський (з села Библа біля Перемишля) „Апостол" з XIV сторіччя, написаний на пергаментному папері.

Всіх рукописів в бібліотеці є біля 2-х тисяч. Серед них є такі цінності, як листи Т. Г. Шевченка, П. Куліша, М. Драгоманова, рукописи письменників М. Коцюбинського, Л. Українки, Нечуя - Левицького, О. Кониського, В. Стефаника і інших. Велика частина рукописної збірки — це рукописи Івана Франка, які на основі заповіту письменника були подаровані колишній бібліотеці Наукового товариства ім. Шевченка.

Бібліотеку щодня відвідують сотні читачів і наукових працівників. Дуже цікавою новиною для трудящих Львова буде музей книги, який вже організовує бібліотека. В цьому музеї будуть зібрані цінні стародруки та перводруки всіх видань. Тут будуть також відтворені первісні друкарні Гутенберга і Федорова з первісною примітивною обстановкою: щоб відвідувач міг виразно бачити, якими шляхами йшло й розвивалося друкарське мистецтво. Музей книги незабаром буде відкрито.

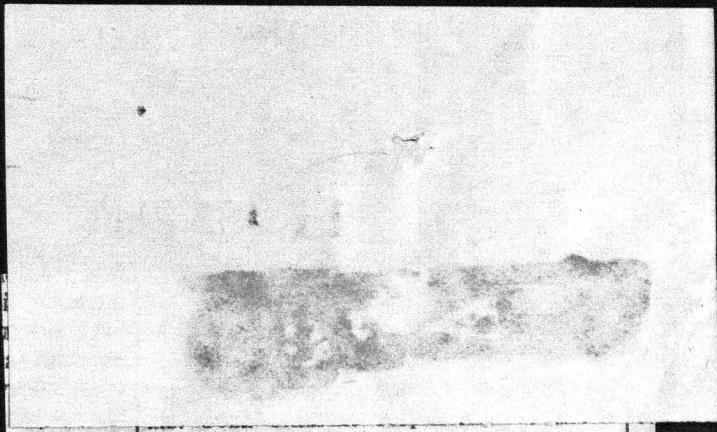

ть про те,
ькі поїзди
ато поїздів
ь класу.
брудно. За
ба. Части-
ро чистоту
ато випад-
прибиран-
ді станцій
я вагонів
ь — Стрий
инні прохо-
равді пього
агони Хи-
и раз на
ло, мовляв,

ь щоденно,
ть до того,
ть підлогу
Львівської

підвищення їх кваліфікації служба організувала курси в пасажирських відділках без відриву від виробництва. Але ці курси, особливо у Львові, тільки й того, що існують. Керівник курсів т. Орлова мало розбирається в тому, чому повинна вчити слухачів. Начальника пасажирської служби т. Трофімова це не турбує.

Пасажирська служба цілком відповідає за вокзали. А багато з них перебувають в антисанітарному стані. На станціях Персенківка, Личаків, Клепарів брудно, вікна побиті, в дверях не тільки замків, але й ручок немає. Не вистачає мебелі, нема вивісок на службових приміщеннях. Мебель та різне устаткування, згідно з вказівками НКШС, служба повинна виготовити на підприємствах Львова. І з цим не поспішають. До 1 квітня були виготовлені лише рисунки, а замовлення думають оформити не раніше, як

мо
Ла
по
ві
ро
ст
по
ве
кл
за
ри
і
де

ра
фі
ко

„Вільна Україна"
Львов

22 ФЕВ 1941

ЛЕКТОРІЙ ДЛЯ ЧИТАЧІВ КНИЖОК

409

Бібліотечний лекторій організовано при науковій бібліотеці Львівського філіалу Академії наук УРСР. Лекторій провадитиме лекції для читачів і бібліотечних працівників міста в питаннях науки, мистецтва і літератури. Лекції читатимуть наукові працівники інститутів Академії наук України.

—00—

СРСР—НКЗв'язку
Київська Довідково-Інформаційна Контора
БЮРО ГАЗЕТНИХ ВИРІЗОК

Вирізка з газети
„Пролетарська Правда"
Київ
Від

ємствах, що супроводжувалось
відрядних розцінок, дало еко
тів, частина яких була сп
впорядкування заробітної пла
щення тарифних ставок.

Але в області заробітної
ще багато що доробити і, го
безпечити проведення до кін
матеріального заохочення ти
працюють. Забезпечення цьо
не може бути здійснене до

„Вільна Україна“
Львов

19 ФЕВ 1941

РЕСТАВРАЦІЯ СТАРИХ РУКОПИСІВ

409

При Львівській бібліотеці Академії наук України створена лабораторія по консервації і реставрації старих рукописів. Використовуючи оригінальний метод, досвідченому майстру тов. Сімковичу вдалось реставрувати перший номер більшовицької газети „Искра“, надрукований на тоненькому папері.

Реставровано також рукописи оригіналу Міцкевича „Пан Тадеуш“ і старовинний пергаментний рукопис XIV віку. Зараз у лабораторії працюють над реставрацією і консервацією оригінальних рукописів Франка і Лесі Українки.

колгоспі можна позбутися злиднів, інчають з одноосібним господарством, ступають у колгосп, включаються до оротьби за завоювання в 1941 році ясних сталінських урожаїв зернових технічних культур.

М. СТОЙКО.

Голова артілі ім. Ворошилова с. Риків, Золочівського району.

І БЕСІДИ

Известия 1941. 22. III.

Реставратор книг

ЛЬВОВ, 21 марта. **(По телеф. от соб. корр.).** В одной из комнат львовского филиала библиотеки Академии наук УССР недавно открылась мастерская по реставрации старых книг. Работой в мастерской руководит А. Семкович. Его имя известно библиофилам всего мира. За 43 года работы через его руки прошли десятки тысяч книг и рукописей. Семкович популярен, как первоклассный реставратор. Он разработал интересный и своеобразный способ восстановления книг.

Сейчас на столе у мастера лежит тетрадка. В ней записаны «Колымийские думки» Ивана Франко. Тонкие листы тетради пришли в ветхость. Но через несколько недель рукопись, сохранив тот же внешний вид, получит возможность жить еще долгие годы.

по отзывам профессоров консерва
рии и самих студентов, подобные ил
люстрации к лекциям являются бле
стящим завоеванием советской музы
кальной педагогики. Они способствую
усвоению изучаемого предмета.

Кабинет звукозаписи и демонстра
ции создан при Московской консерва
рии примерно полтора года назад. По
степенно радиофицировались классы
аудитории, создавалась собственная ап
паратная с пультом управления
станками звукозаписи, подбиралас
ценнейшая коллекция граммофонны
пластинок.

В кабинете звукозаписи проводитс
также интересная работа по записи на
пленку документации учебного процес
са и по созданию своеобразных «зву
ковых паспортов» на выдающихся сту
дентов и аспирантов. На-днях, напри
мер, в Малом зале консерватории со
стоялся концерт фортепианного класса
руководимого профессором А. Б. Голь
денвейзером. Кабинет записал почт

„Вільна Україна"
Львов

6 МАР 1941

69

Виставка, присвячена 8 березня

Львівська бібліотека Академії наук УРСР улаштувала велику виставку, присвячену Міжнародному жіночому дню — 8 березня. В численних експонатах показано радісне, щасливе життя жінки в радянській країні і боротьбу жінок в капіталістичних країнах за свое визволення. Спеціальний розділ виставки присвячений передовим прогресивним жінкам західних областей України в їхній боротьбі за рівноправність жінок.

Серед експонатів рідкісні портрети, рукописи і книги відомих українських письменниць Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Марко Вовчок. Виставлено також книги і рукописи польських письменниць Ванди Василевської, Ожешко і Конопніцької, а також окремі твори в перекладі на російську і українську мови.

СРСР—НКЗв'язку
Київська Довідково-Інформаційна Контора
БЮРО ГАЗЕТНИХ ВИРІЗОК

Вирізка з газети

„Пролетарська Правда"

Київ

Від

в 3.000 літрів на [illegible]дину;

— вісім ванн для приймання і зберігання молока;

— великий масловироблювач;

— чан для варіння сиру і інший виробничий інвентар.

В окремому приміщенні — трансмісії, паровий казан з площею нагріву 25 квадратних метрів, потужний компресор, електромотор і т. д.

Ми потрапили на молочно-перероблювальний завод. З'ясовуємо, що за дві зміни на цьому устаткуванні можна переробляти до 18 тонн молока, налагодити ви-

...випускати в зміну

„Советская Украина"
Киев
- 4 ИЮН 1941

409

К СТОЛЕТИЮ СО ДНЯ ГИБЕЛИ М. Ю. ЛЕРМОНТОВА

ЛЬВОВ, 3. (Наш корр.). Еще в дореволюционные годы произведения великого русского поэта М. Ю. Лермонтова пользовались в кругах галицкой интеллигенции большой популярностью.

Теперь общественность Львова и области деятельно готовится отметить столетие со дня трагической гибели М. Ю. Лермонтова. Львовский филиал библиотеки Академии Наук УССР готовит к печати библиографические указатели творчества поэта. Библиотека также подготовляет большую выставку о жизни и деятельности поэта.

Львовским филиалом нацмениздата будут изданы на польском языке избранные произведения поэта: «Мцыри», «Демон», «Казначейша», «Русалка», «Сосна», «Парус», «Бородино» и др. Над переводом этих произведений работают лучшие львовские поэты.

меняются во всех МТС области.

В Молочанской МТС изготовлен пленкораспылитель с 4 распыляющими трубками, что еще более повысило его эффективность. Применив пленкораспылители, трактористы МТС области сэкономят за сезон более 2000 тонн горючего.

Наряду с этим в тракторных бригадах широко внедряются приспособления по использованию картерных газов. Большая работа проведена по сохранению горючего в поле. В каждой тракторной бригаде Калининской, Жеребецкой и многих других МТС в поле оборудованы полуподвалы, навесы.

5 ию
паганды
кидзе, № 2) состоится совещание учителей,
подающих в школах Киева историю и Конституцию СССР.

***

6 июня в 8 час. вечера в помещении Музея Ленина состоится лекция на тему: «Обзор международных событий». Лектор тов. Гербов.

Билеты можно приобрести в кассе музея и в Доме пропаганды и агитации им. Сталина.

Ответственный редактор
В. ПРОЖОГИН.

„Вільна Україна"
Львов
* 11 ФЕВ 1941

НАРАДА ПРАЦІВНИКІВ БІБЛІОТЕК

Днями відбулася перша творча нарада працівників наукових бібліотек Львова, організована львівським філіалом бібліотеки Академії наук УРСР. На нараду були також запрошені працівники обласної та районних бібліотек міста. Учасники наради заслухали лекцію наукового працівника бібліотеки Академії наук тов. Якубця на тему: „Індексація і каталогізації," а також обмінялись досвідом роботи.

з поліційним режимом.
забути зрадника попа Га-

Змагання до

ки сіл Коріниця, Ляшки і Боб-
ського району, уклали дого-
ністичне змагання по розгор-
о-масової роботи. До XXIII
ної Армії вони зобов'язалися
значок ППХО першого сту-

„Вільна Україна"
Львов
14 ФЕВ

Гравюра Штейна

В фондах львівської бібліотеки Академії наук УРСР виявлена велика гравюра Штейна — „Царь Иван Васильевич Грозный посещает печатный двор в Москве в 1561 году". На гравюрі зображений Іван Грозний в оточенні бояр у друкарському дворі. Іван Федоров і його помічники пояснюють цареві техніку друкарської справи. Стоять друкарські верстати, каси з шрифтом. На столі лежать видруковані аркуші „Апостола". Гравюра зберігалась в колишній бібліотеці російського Народного Будинку в Львові, яка ввійшла при радянській владі в склад бібліотеки Академії наук України.

[illegal] Невже підуть бандити іншими стежечками? Як же я не врахував? Але ні — помилки бути не могло, перейти хребет не можна, обминувши цю галявинку. І вони чекали, як завжди, терпляче, сміливо дивлячись у вічі небезпеці, яка нечутно, навшпиньках ходила навколо і підстерігала їх.

Тріск гілок почувся дуже виразно. І люди, що залягли в засаді, побачили — звір ішов. Як завжди, обережно оглядалочись по боках, появився вожак — широкоплечий, куций, заросліий. Він ступав легко, як серна. Ремінь гвинтівки він перекинув через плече і, за-

Tow. Dr. G. Wachsman pisze nam o ciekawej imprezie. Lwowska filia Biblioteki Akademii Nauk USRR zorganizowała wystawę materiałów, odnoszących się do XVIII konferencji partyjnej. W gablotkach wystawiono czasopisma w języku polskim, rosyjskim, ukraińskim, jakoteż czasopisma w języku angielskim, francuskim i niemieckim, wydawane w ZSRR, w których znajdujemy obfity materiał odnoszący się do historycznej konferencji.

Gabinet marksizmu-leninizmu, przy którym zorganizowano wystawę, posiada powyżej 3000 książek, na które składają się dzieła klasyków marksizmu - leninizmu w rozmaitych jezykach. Pozatem posiada biblioteka gabinetu liczne dzieła historyczne o powstaniu i rozwoju ruchu socjalistycznego w wielu krajach kapitalistycznych.

Kierownicy

Partia bolszewicka i rząd radziecki darzą ogromnym zaufaniem i otaczają troską kierowników przemysłu socjalistycznego. Kierownik produkcji jest człowiekiem, któremu powierzono wielkie i odpowiedzialne dzieło. Jest to działacz państwowy, pracujący dla dobra ojczyzny socjalistycznej.

Kierownik produkcji jest pełnowładnym kierownikiem, ponosi całkowitą odpowiedzialność za pracę przedsiębiorstwa, na czele którego stoi. Dlatego od jakości i stylu pracy tego lub innego kierownika w wielkim stopniu zależy koordynacja przedsiębiorstwa w całości.

XVIII konferencja partyjna zażądała od każdego kierownika produkcji ścisłego i niezachwianego wykonania planów państwowych. To zaszczytne zadanie można wy-

[illegible] jedynie pod tym warun-

„Советская Украина"
Киев
6 МАР 194

ЛЬВОВ, 5. (РАТАУ). Львовская библиотека Академии наук УССР оборудовала большую выставку, посвященную Международному коммунистическому женскому дню — 8 марта. Специальный раздел посвящен женщинам бывшей Западной Украины, активно боровшимся за равноправие. Экспонированы редкие портреты, рукописи и книги украинских писательниц — Леси Украинки, Ольги Кобылянской, Марко Вовчок. Выставлены книги и рукописи польских писательниц Ванды Василевской, Конопницкой.

рез
ния
взы

КАЗ

ОВНОГО СОВЕТА СССР

ПАМИРСКОМУ ТРАКТУ ИМЕНИ СТАЛИНА И. В.

их | колхозниц — участников строительств
ы- | Большого памирского тракта и присвоит

„Вільна Україна“
Львов

21 ФЕВ 1941

РУКОПИСИ ІВАНА ФРАНКА

В 1889 році відомий український письменник Іван Франко сидів у львівській тюрмі і там написав велику поему „Сурка“ з життя бідної єврейської наймички. Там він написав також оповідання „До світла“. В архівах Львівської бібліотеки Академії наук України знайдено оригінали рукописів цих творів, написаних олівцем на клаптиках паперу. — Поема „Сурка“ була надрукована у збірнику творів письменника „З вершин і низин“, виданого у Львові в 1893 році, оповідання „До світла“ — у збірнику „В поті чола“, виданого у Львові в 1890 році.

Всі знайдені рукописи будуть надруковані у XV томі ювілейного видання творів Івана Франка.

СРСР—НКЗв'язку
Київська Довідково-Інформаційна Контора
БЮРО ГАЗЕТНИХ ВИРІЗОК

Вирізка з газети

„Пролетарська Правда"

Київ

Від

організатори колгоспів

Лютневий Пленум ЦК КП(б)У поставив перед партійними і безпартійними більшовиками західних областей України почесне завдання: всемірно допомагати бідняцько-середняцьким масам селянства в організації колективного господарювання. На вирішення цього завдання повинні спрямувати свої сили всі комуністи, комсомольці, наш численний актив. І, насамперед, багато в цьому відношенні мають попрацювати наші агітатори.

Pracownicy oddziału rekopisów Filii Biblioteki Akademii Nauk opracowują rękopisy Iwana Franki. Na zdjęciu od lewej: St. Miszko, kierowniczka oddziału M. Derkacz, H. Kostiuczenko i R. Zajaczkiwskyj.

Foto Ł. Szarugi

Czerwony Sztandar 1941, 12.II

bardzo ważna. Precyzyjna i odpowiedzialna praca przy remoncie wag analitycznych, mikroskopów, narzędzi chirurgicznych, przy produkcji czopkarek wymaga wysokich kwalifikacji. W kolektywie naszym mamy takich ludzi. Ale choć odnoszą się oni do swych obowiązków z pełną odpowiedzialnością, dopiero dzięki uchwałom XVIII konferencji partyjnej dostrzegliśmy w naszej pracy wiele braków i cieni.

Wzięliśmy się energicznie do walki z niechlujstwem oraz marnotrawstwem materiałów i narzędzi. Już dziś mamy poważne sukcesy.

Największa trudność, jaką mieliśmy zawsze do pokonania, był to brak metali kolorowych. Okazało się, że sami pozbawialiśmy się tego cennego materiału, oddając odpadki, jako szmelc, na bazę. Tow. Marciak, tokarz pierwszego oddziału pokazał nam jak wiele można jeszcze z tych odpadków zrobić, wykorzystując je w 80 pro-

normę w 200 procentach.

Obecnie 50—60 procent dawnego „szmelcu" wraca do produkcji.

Odpowiednia kalkulacja i oszczędne wykrawanie pozwoliły nam z jednego arkusza miedzi otrzymać 51 zamiast 45 kubków aptecznych. Nie obniżając jakości produkcji poważnie obniżyliśmy koszty własne przez zastosowanie żelaza zamiast metali kolorowych przy fabrykacji czopkarek. Mogliśmy, dzięki temu, obniżyć cenę jednej czopkarki o blisko 25 procent. Plan kwartalny wykonaliśmy w 130 procentach.

To jednak dopiero początek walki o realizację uchwał XVIII konferencji partyjnej w naszym przedsiębiorstwie. Wspólnym wysiłkiem postawimy nasze warsztaty na poziomie, który będzie odpowiadał postawionym przed nami zadaniom.

Longin Dudryk
mechanik Warsztatów Przyrządów Aptecznych

W Głównym Zarządzie Rezerw Pracy

Zgodnie z postanowieniem Rady Komisarzy Ludowych Związku SRR z 27/I. 1941 naczelnik Głównego Zarządu Rezerw Pracy przy Radzie Komisarzy Ludowych Związku SRR tow. P. G. Moskatow 30 stycznia roku 1941 wydał nakaz o dodatkowych środkach przygotowania państwowych rezerw pracy w szkołach fabryczno - zakładowych w roku 1941.

Rozporządzenie naczelnika Głównego Zarządu ustanawia, że w szkołach fabryczno - zakładowych przemysłu węglowego, przemysłu wydobycia rudy, przemysłu leśnego, przemysłu budowlanego i przemysłu produkcji materiałów budowlanych 80 procent dochodów otrzymywanych przez szkoły fabryczno - zakładowe za wykonanie zamówień państwowych oraz za prace wykonane przez uczniów podczas nauki w fabrykach wydaje się uczniom, którzy wykonali prace, a 20 procent przechodzi do dyspozycji dyrektora szkoły na kulturalno-życiowe potrzeby uczniów i majstrów, oraz na premiowanie najlepszych uczniów i majstrów.

W szkołach fabryczno - zakładowych innych gałęzi przemysłu 50 procent otrzymują uczniowie, którzy wykonali pracę, a 50 proc. pozostaje w dyspozycji dyrektora szkoły na kulturalno - życiowe potrzeby uczniów i majstrów oraz na premiowanie najlepszych uczniów i majstrów.

Dla uczniów szkół fabryczno - zakładowych przemysłu węglowego i metalurgicznego, przemysłu wydobycia rudy, przemysłu leśnego, przemysłu budowlanego i przemysłu produkcji materiałów budowlanych od 1 lutego 1941 przeznacza się dodatkowe fundusze na poprawę odżywiania uczniów tych szkół.

Uczniom szkół fabryczno - zakładowych wydawać się będzie odzież ochronną według norm ustalonych dla poszczególnych zawodów. Na podstawie postanowienia Rady Komisarzy Ludowych Związku SRR rozporządzenie naczelnika Głównego Zarządu ustanawia, że konserwowania, naprawy, prania i suszenia odzieży ochronnej uczniów szkół fabryczno-zakładowych, którzy uczą się fachu w oddziałach przedsiębiorstw dokonywać mają przedsiębiorstwa te bezpłatnie według systemu ustalonego przez dyrektora przedsiębiorstwa wspólnie z dyrektorem szkoły fabryczno - zakładowej.

Oprócz tego zgodnie z postanowieniem Rady Komisarzy Ludowych Związku SRR uczniom szkół fabryczno - zakładowych wydawać się będzie :

Kurtkę z tkaniny bawełnianej na watalinie ;

Bluzy i spodnie z tkaniny bawełnianej ;

Buty fuchtowe ;

Kaszkiet sukienny;

Skarpetki.

Zgodnie z postanowieniem Rady Komisarzy Ludowych ZSRR rozporządzenie naczelnika Głównego Zarządu ustanawia, że 50 procent wartości wydawanej odzieży i obuwia płaci państwo, a 50 procent potrąca dyrektor szkoły uczniom z pieniędzy otrzymywanych przez nich za wykonaną pracę. Potrącania 50 proc. wartości odzieży i obuwia dokonywuje się w równych częściach w okresie nauczania.

Dla ustalenia munduru uczniów szkół fabryczno - zakładowych rozporządzenie naczelnika Głównego Zarządu wprowadza następujące znaki :

Wyłogi na kołnierzu kurtki, na wyłogach litery metalowe S. F. Z. N. i numer szkoły, na wyłogach kurtki wypustki koloru ciemno - niebieskiego. (Dla uczniów szkół kolejowych wypustki koloru malinowego).

Krój odzieży i odznaki na niej dla uczniów szkół fabryczno - zakładowych zatwierdziła Rada Komisarzy Ludowych Związku SRR.

Na podstawie postanowienia Rady Komisarzy Ludowych Związku SRR, dla kierowania pracą wojskowo - sportową w szkołach fabryczno - zakładowych wprowadzono stanowisko wychowawcy do spraw wojskowo - sportowych.

Zgodnie z rozporządzeniem, w roku 1941 należy przygotować dla przemysłu leśnego centralnych i południowych rejonów ZSRR 100 tys. robotników masowych zawodów, w tym 40 tys. drwali, 40 tys. woźniców i 20 tys. ładowaczy i wyładowaczy oraz pracujących przy obróbce drewna.

Dla przygotowania powyższej ilości robotników Główny Zarząd Rezerw Pracy wespół z Komisariatem Ludowym Przemysłu Leśnego ZSRR organizuje na bazie przemysłowych gospodarstw leśnych Komisariatu Ludowego Przemysłu Leśnego 239 szkół fabryczno - zakładowych z 3-miesięcznym okresem nauczania.

Wszyscy, którzy ukończyli szkoły fabryczno - zakładowe ze specjalnością robotników przemysłu leśnego skierowani zostaną do pracy do przemysłu leśnego w centralnych i południowych rejonach ZSRR.

Rozporządzenie ustanawia również zorganizowanie w roku 1941 dodatkowego przygotowania w 129 szkołach fabryczno - zakładowych dla przemysłu materiałów budowlanych 36.080 robotników zawodów masowych, z tego 29.180 w szkołach fabryczno - zakładowych z 3-miesięcznym terminem nauczania i 6.900 w szkołach fabryczno-zakładowych z półrocznym okresem nauczania, w tym dla przemysłu cementowego i budowy nowych zakładów cementowych (wiertacze, robotnicy kamieniołomów, kamieniarze i inni) — 16.200 osób.

Rozpoczęcie zajęć w szkołach tych ustanowiono dla pierwszej serii uczących się na dzień 15-go kwietnia 1941 roku i dla drugiej — na dzień 1 sierpnia 1941 roku.

Do nauki w szkołach fabryczno - zakładowych przemysłu leśnego i przemysłu materiałów budowlanych w roku bieżącym powołanych będzie w obwodach, krajach i republikach 136.080 osób, z pośród kołchozowej i innej młodzieży wiejskiej płci męskiej w wieku lat 17.

Nowo zorganizowanym szkołom fabryczno - zakładowym Komisariat Ludowy Przemysłu Leśnego ZSRR i Komisariat Ludowy Przemysłu Materiałów Budowlanych ZSRR daje urządzone lokale oraz niezbędną ilość narzędzi.

Powołanie (mobilizacja) młodzieży do szkół fabryczno - zakładowych (w pierwszej serii nauczania) przeprowadzone zostanie w obwodach, krajach i republikach w okresie od 20 marca do 10-go kwietnia 1941 roku.

Uwzględniając szczególne znaczenie przygotowania robotników masowych zawodów w szkołach fabryczno - zakładowych dla gospodarki narodowej, naczelnik Głównego Zarządu Rezerw Pracy tow. Moskatow wezwał miejskie, obwodowe, krajowe i republikańskie zarządy rezerw pracy, by wzmocniły swą pracę kierowniczą w szkołach fabryczno - zakładowych i udzielały im stałej pomocy w podniesieniu poziomu nauki produkcyjnej i zaspakajania potrzeb kulturalno - życiowych uczniów.

Na zebraniu grupy inicjatywnej

W lokalu Rady wiejskiej w Rodatyczach gwarno. Raz w raz wchodzą chłopi, otrząsają śnieg z czapek, patrzą w zamarznięte okna.

— Srogi mróz jeszcze — mówią — ale wiosna już niedaleko. Trzeba się zdecydować.

Coraz bardziej zwiększał się gwar ludzkich głosów. Chłopi stali grupami, siedzieli na ławkach. Słupem wznosił się dym z papierosów. Spierali się, przekonywali, wyjaśniali.

— Mówić lubimy dużo — brzmiał czyjś głos — wciąż jedno i to samo. Siew już nie daleko. Iwana Jańczurę obraliśmy przewodniczącym grupy incjatywnej. Gadania dużo, a z miejsca nie ruszono. Kobiety by chciały wciąż na jednym miejscu dreptać.

Ludzie roześmieli się.

— A kobiety to już zostaw w spokoju — obruszyła się Rozalia Hasiuk i pogroziła palcem. — Towarzysz Stalin mówił, że kobieta w kołchozie, to ogromna siła. Ja bym już i dzisiaj do kołchozu poszła. Tam jest życie. Cóż zresztą mówić. Byli przecież nasi ludzie w Zawidowicach, widzieli co to znaczy żyć w kołchozie. Widzieli ile kołchoźnicy mają zboża. A my wciąż do sklepów chodzimy, kupujemy mąkę. Ładni mi chłopi — powiedziała ironicznie. — Zamiast, żeby nadmiar zboża sprzedawać państwu, musimy jeszcze sami dokupywać.

— Słusznie mówi — powiedział Iwan Noga, członek Rady wiejskiej. — Nasza droga prowadzi do kołchozu. Im szybciej pójdziemy, tym wcześniej zaczniemy żyć prawdziwym życiem.

— Ciszej, towarzysze — powiedział Józef Kotylak, zastukawszy ołówkiem w stół. Siadajcie. Zaraz zaczniemy.

Wstyd było Iwanowi Jańczurowi. Cóż mógł powiedzieć. Grupa inicjatywna pracowała źle, bardzo źle. We wrześniu zgłoszono 39 podań, nie więcej jest ich w lutym. Poprzednio nastrój był bojowy — a teraz niektórzy zaczęli się wahać. Wrogowie zaczęli szerzyć rozmaite plotki. A grupa inicjatywna nie dała zdecydowanej odprawy szerzącym kłamstwa kułakom.

— Nie wyjaśniła ona chłopom zadań budownictwa kołchozowego i mało troszczyła się o utworzenie kołchozu — mówił sekretarz rejonowego komitetu partyjnego tow. Danczenko.

Chłopi przytakiwali mu.

— Oto niedawno przyszli ze skargą z waszej wsi, ciągnął tow. Danczenko. Dlaczego — mówią — grupa inicjatywna jest, a kołchozu wciąż nie ma. I rzeczywiście — dlaczego ? Może warunki są złe ? Nie, warunki dobre. Ziemię swoją uspołecznicie i z funduszu Rady wiejskiej dodamy jeszcze kołchozowi najlepszą ziemię. Macie 4 ha sadu, 1 ha stawu, 2 duże budynki, gdzie można ulokować klub, ogródek dziecięcy, żłobki. Są zabudowania gospodarcze i konie. Ludzie, którzy zgłosili podania do kołchozu, to najlepsi, przodujący ludzie. Wśród 39, którzy złożyli podania, jest 9 delegatów do Rady wiejskiej, 1 delegat do Rady rejonowej, a pozostali to w większości dawni batracy i biedniacy. Z takimi ludźmi wszystko można zdziałać.

—A jeśli, ktoś nie zasiał, jakże mu wstąpić do kołchozu?

— Złoży nasiona i kołchoz zasieje — odpowiada Danczenko.

— Setki traktorów — mówi w dalszym ciągu sekretarz — pracuje już na polach zachodnich obwodów Ukrainy. Przemysł radziecki maszyn rolniczych przoduje w świecie. Stworzył on przesłanki ogromnych sukcesów naszej gospodarki kolektywnej.

Do stołu prezydialnego przeciska się Iwan Noga. Jest już nie młody. Lecz słowa jego są pełne młodzieńczego zapału.

— Byłem delegatem naszej wsi na obwodowej naradzie przodujących kołchoźników i gospodarzy indywidualnych. Wśród setek delegatów było wielu kołchoźników. Rozmawiali ze mną z całą otwartością. I dlatego na tej naradzie powziąłem postanowienie : pragnę wstąpić do kołchozu. Dobrze przemyślałem tę sprawę. Mam 5 morgów ziemi, konia, wóz, inwentarz rolniczy. Z punktu widzenia dawnych czasów — jest to oczywiście dobrze. Lecz obecnie już myślę inaczej. Cóż mi z tych 5 morgów ziemi! Wyrosną dzieci — mam ich w domu 5-cioro, każdemu trzeba będzie dać mórg, a ja i tego nie dostałem. A jeśli będzie kołchoz, to wystarczy dla nas wszystkich. Niedawno wielu z obecnych tutaj gospodarzy indywidualnych oglądało gospodarstwo kołchozu imienia Lenina w Zawidowicach. Zajrzyj do chaty kołchoźnika, odrazu zobaczysz, jak żyje.

— Widzieliśmy, — woła Anna Hejdun — mają krowy, świnie, drób, dostali po 20, 30, nawet 50 cetnarów zboża.

Chłop Grochowski zaczyna półgłosem.

Spójrzcie na kołchoźników wielkiego Związku Radzieckiego. Pod kierownictwem partii bolszewickiej, pod kierownictwem naszego Stalina, miliony zacofanych chłopów stały się przodującymi kołchoźnikami. Żyją szczęśliwie, dostatnio i kulturalnie. Dokonane to zostało nie bez walki z wrogami. I nam wrogowie usiłują przeszkodzić w budowaniu nowego życia. Nie mało jest u nas jeszcze takich, którzy przywykli korzystać z owoców cudzej pracy. Nie mogą sobie wyobrazić, że na wiosnę biedniak nie przyjdzie pożyczyć brony ani pługa, nie będzie odrabiał za wypożyczenie konia. Skończyło się kułackie szczęście. Zaczęło się szczęście ludu !

— Słusznie! — podchwytują głosy.

—Tak, towarzysze ! Kołchoźnicy w Zawidowicach osiągnęli wielkie sukcesy. Przyjechali do nich kołchoźnicy z dalekiej Gruzji. Zawarli z nimi umowę o współzawodnictwie socjalistycznym. Aby stworzyć i u nas takie życie, trzeba szybciej i ochoczo wziąć się do dzieła.

Słowa jego popiera Stanisław Łuc.

— Myślę tak samo. Uważam, że trzeba nam się zabrać już w najbliższych dniach do praktycznej pracy nad stworzeniem kołchozu.

Jest to ogólne przekonanie. Utwierdziło się ono dzisiaj. I chociaż jeszcze pod nogami skrzypi śnieg, i choć jest mróz, szybko, *bardzo szybko dla najlepszych ludzi* wsi Rodatycze nastąpi pierwsza kołchozowa wiosna.

S. Feder
J. Jankowski

Ochrona zdrowia we wsiach i rejonach obwodu

Zadaniem obwodowego wydziału zdrowia w roku 1940 było rozwinięcie jaknajwiększej liczby instytucyj pomocy lekarskiej w obwodzie, a przede wszystkim we wsiach i rejonach.

Z zadania tego naogół wywiązaliśmy się. Wskaźniki rozwoju sieci medycznej w roku 1940 świadczą o tym najwymowniej. W rejonach obwodu otwarto 28 szpitali (1112 łóżek), z tego 208 łóżek tylko we wsiach, 25 poliklinik i 90 ambulatoriów, ponad 200 punktów felczerskich i akuszerskich, poradnie kobiece i dziecięce, rejonowe stacje sanitarne, kuchnie mleczne, żłóbki itp.

W instytucjach medycznych obwodu pracuje ponad 600 lekarzy różnych specjalności i ponad 1000 osób ze średniego personelu medycznego. W rejonach jest wiele aparatów rentgenologicznych, laboratoriów. W ten sposób w ciągu jednego roku w dziedzinie pomocy medycznej dla pracujących w obwodzie Lwowskim dokonał się ważny przełom.

O rozwoju sieci medycznej, świadczy szereg przykładów. W roku 1939 w rejonie Krasnieńskim nie było ani jednej instytucji medycznej. W ciągu roku 1940 w rejonie tym powstały: 1 szpital, 4 ambulatoria, punkt akuszerski, poradnia.

W roku 1939 rejon Łopatyński nie miał również ani jednej instytucji medycznej. Obecnie jest tam: szpital rejonowy na 20 łóżek, szpital wiejski, 3 ambulatoria, rejonowa stacja sanitarna, szpital infekcyjny, punkt akuszerski.

Taka sama sytuacja była również i w rejonie Rawy Ruskiej, gdzie mamy dzisiaj: 4 stacje felczerskie, 2 szpitale, 2 punkty akuszerskie, 1 poliklinikę rejonową, 2 ambulatoria, gabinet dentystyczny, i rejonową inspekcję sanitarną, punkt kontroli mleka itp.

Rejony te nie są odosobnione. W ciągu roku 1940 w dziesiątkach miejscowości, pozostających przed tym bez żadnej prawie pomocy medycznej, stworzono sieć instytucyj medycznych.

Rok 1941 powinien przynieść dalszy rozwój sieci medycznej i walki o całkowite urządzenie i ukompletowanie instytucyj medycznych, o powiększenie wskaźników pracy pomocy medycznej.

Środki, przeznaczone na ochronę zdrowia pracujących na rok 1941, są znacznie zwiększone. Siły fachowe i kierownicze są odpowiednio rozmieszczone, wybrano stałe komisje ochrony zdrowia przy Radach delegatów pracujących obwodowych, miejskich, rejonowych wiejskich i osiedli. Wśród personelu medycznego obwodu mamy wielu szturmowców, i stachanowców. Stworzyliśmy podstawowe warunki dla dalszego rozwoju pomocy medycznej w naszym obwodzie. To też pewni jesteśmy, że pod bezpośrednim kierownictwem partii Lenina — Stalina, opierając się na szerokiej współpracy z masami, ze stojących przed nami w roku bieżącym zadań — wywiążemy się godnie.

I. Trehub
kierownik Obwodowego Wydziału Zdrowia

Prezydent Akademii Rolniczej imienia Lenina, akademik, odznaczony orderem tow. T. Łysenko wśród uczestników republikańskiej narady w sprawie zwiększenia urodzajności buraka cukrowego i walki z ryjowcem buraczanym.
Foto J. Dawidsona (Ratau)

JERZY PUTRAMENT

PAN MAJOR

(FRAGMENT POWIEŚCI)

Noc blednie. Widzę teraz twarze o kilkanaście kroków naprzód. Doświadczenia tych kilku poranków i dni wyryły na nich przejmujące piętno. Oczy mają nerwowe, każdy turkot podrywa im twarze do góry, odruchowe, przerażone spojrzenia biegają po niebie.

Wolno, okropnie wolno, posuwają się ku nam. Nie bieg, nie marsz, nogi ciężko im się wznoszą do góry i spadają z powrotem o pięć, o dziesięć centymetrów dalej. Masa drepce na miejscu, zrzadka tylko rzucana metrowymi targnięciami naprzód.

Co chwila ktoś się wyrywa z kłębowiska, wypada na bok. Ten zbiega pośpiesznie nad wodę — nie wiem — nie widzę — po co? Może chce płynąć? Ów siada obok w wyrwie od bomby i bezmyślnie patrzy przed siebie. Dwóch piechurów przywlokło pod ramiona trzeciego. Jest ranny w nogę. Prowadzą go do mnie.

— Pod Małkinią go trafiło. Ciągnęliśmy aż tutaj. Ale przez ten most to się go nie przepcha.

Ranny już nic nie chce.

— A rzućcie mnie tutaj. Cholera psia mać, gdzie te sanitary? Rzućcie mnie, a sami wiejcie. Późno już. Jasno. Zaraz gwałt się zrobi, to i z wami to będzie, jak ze mną pod Małkinią.

Patrzę na strony, szukam jakiejś maszyny. O sto metrów przed mostem ryczy jakiś klakson.

— Nic się nie bój — pocieszam rannego, zaraz wpakujemy cię do auta, pojedziesz, jak jaśnie pan, do szpitala. Ruszam w kierunku klaksonu. O, szczęście! Samochód sanitarny ugrzązł w tłumie piechurów, przed nim dwa złamane wozy taborowe, za nim dyszle zarekwirowanych wozów chłopskich. Jakiś oficer, major, wylazł z wozu i krzyczy rozdzierającym głosem na żołnierzy, wymachując im przed nosem rewolwerem.

— Stul pysk! Oficer ci mówi, słyszysz, ty sukinsynie? Zabierać stąd te wozy, do ciężkiej cholery, bo strzelam! Nie widzisz, wóz sanitarny, psia twoja...

Podchodzę, staję na baczność:

– Panie majorze, dowódca ochrony mostu melduje się...

– Nareszcie! — major się ucieszył. — Co to za porządki! Nie przepuszczają wozu sanitarnego!

Poczucie własnej krzywdy znowu go przepełnia, jest już znów zagniewany.

— Co to za porządki? — krzyczy na mnie — wy za to odpowiadacie, będę się skarżył, jestem z dowództwa armii, wóz sanitarny a ci tu... a wy tu...

— Tak jest, panie majorze, ale...

— Co za „ale"? Wóz sanitarny z dowództwa armii.

Żołnierze dokoła zaczynają pomrukiwać.

— Aha, a jakże!...

— Wóz sanitarny, a co tam wiezie?

— Znamy się na takich!

— Zrewidować wóz! – krzyczy nagle ktoś z tyłu.

Major się detonuje. Przestraszone oczka zaczynają mu biegać. Krzyczy jeszcze na mnie, ale w krzyku tym czuję strach.

— Tak jest, panie majorze, — przerywam mu — tak jest, wóz sanitarny natychmiast przejdzie przez most. Ale pan major będzie musiał zabrać stąd rannego.

— Jakto? — wrzasnął major. — Maszyna jest przepełniona. Żadnych rannych...

— Maszyna nie jest przepełniona, pan major nie jest ani doktorem, ani rannym.

— Szeregowiec! – krzyczy major na mnie. — Jak śmiecie...

– Jestem komendantem mostu.

— Pluję na to! Mam pilne i poufne polecenie sztabowe, a ten mi tu...

— Tak jest, panie majorze, ale przecież miejsce dla jednego rannego!

— Nie ma miejsca!

Zaczynam się unosić. Zastarzały, wpojony w pułku strach przed oficerem z każdym gorącym słowem zaczyna we mnie topnieć, jak wosk. Podnoszę głos, krzyczymy sobie w oczy, a dokoła nas pełznie rozdygotany tłum żołnierzy. Ten i ów się zatrzyma, ale masa nie zwraca na nas uwagi, gorączkowo wpatrzona przed siebie, w most i w niebo.

Świta. Trzeba śpieszyć.

— Kapral Bajorek! — wołam, by dodać sobie powagi. — Zrewidować maszynę!

Wiem, że Bajorek stał za mną. Ale wołanie pozostaje bez skutku, tylko major zamiast wybuchu, cichnie i mieni się w oczach.

Bajorka nie ma, ale przede mną stoi już nie ognisty i władczy oficer sztabowy, tylko poczciwy, starszy kolega, taki sobie wujaszek.

Podchodzi do mnie, ogląda się na boki, na oko miarkując, ilu żołnierzy będzie świadkami jego kapitulacji i... klepie mnie po ramieniu.

— No, no, zuch jesteście, komendancie — mówi – chciałem was wypróbować. Oczywista, oczywista, miejsce się znajdzie. Pan generał dał nam wprawdzie jakieś tam rzeczy, ale cóż znaczą rzeczy, choćby generalskie, wobec rannego. Dawajcie go tu i puszczajcie wóz.

Jestem zaskoczony. Nie wiem, jak mam traktować tę zmianę frontu. Z trudem zdobyty ton stanowczy, gdzieś mi ginie.

Major widocznie ocenia moje zmieszanie, jako niedowierzanie. Podchodzi do maszyny, otwiera drzwiczki i bardzo głośno mówi:

— Dać — no tutaj te dwa pakunki od pana generała!

Z samochodu ktoś po cichu replikuje. Pan major pochyla się do drzwiczek i ze złością, ale tym razem szeptem coś mówi:

— Nie tę, — nagle się zapomina i w uniesieniu krzyczy — tamtą i tę pościel!

Na szosę wylatują dwa duże tłomoki. Przez chwilę widzę w drzwiczkach jakąś dobrze ubraną kobietę.

Teraz z kolei ja znajduję się w kropce. Obiecałem majorowi, że go przepuszczę przez most, a na moście kasza większa niż dotąd. Co robić?

Wśród żołnierzy, którzy zrezygnowali z przepychania się i stoją bezładną kupą koło miasteczkowej piwiarni widzę paru cywilów. Wpadam na świetną myśl. Podbiegam do nich i wypytuję, gdzie jest najbliższy most. Okazuje się, że jest o jakieś kilkadziesiąt kilometrów, ale nie wiadomo, czy nie wysadzony. Za to o dwadzieście kilometrów w górę jest prom, czynny dotąd, bo właśnie przyjechał tamtędy miejscowy młynarz. Droga? Dobra, chociaż gruntowa. Żołnierze są, ale tłok niewielki.

Biegnę do majora, krzyczę:

— Proszę zawracać! Na prawo, w górę rzeki jest prom!

Tłumaczę co i jak i biegnę do rannego. Maszyna zaterkotała. Podniecony rosnącym świtem, śpiesznie ładuję rannego na ręce dwom żołnierzom i czym prędzej z powrotem.

Ale, o dziwo! Warkot maszyny rośnie, staje się szybszy i oddala się. Biegnę z całej siły, już widzę, że major ucieka, a jeszcze nie wierzę. Krzyczę bezmyślnie:

— Zaczekać, zaczekać!

Mógłbym jeszcze strzelać, ale zanim uświadomiłem sobie pełnię tej podłości i chwyciłem rewolwer, samochód błysnął bielą i czerwienią krzyża na zakręcie i znikł na uliczce na prawo, wiodącej do promu.

Bezwładnie podbiegam jeszcze kilkanaście kroków i staję na miejscu kłótni z majorem. Żołnierze stoją i gapią się za samochodem. Mają zacięte miny. Tylko jeden uśmiecha się. To Bajorek.

— Dlaczegoście puścili tego...

– Nie śmiałem, panie dowódco... — kpi sobie ze mnie Bajorek — nie śmiałem, to przecież pan major.

Oglądam się odruchowo. Bajorek sądzi, że się domyśla przyczyny i z rozkosznym uśmiechem służbiście melduje:

– Rzeczy pan major zabrał!

Apatycznie odwracam się i idę. Nie wiem dokąd. Z tyłu słyszę jeszcze urywki rozmowy żołnierzy, świadków tej całej chryi:

— Dranie, maszyny sanitarne zabierają.

— Ten to cały wóz rodziny napakował i jeszcze graty na dodatek...

— Dla niego zafajdany piernat droższy od żołnierza.

— Sami wieją, a my...

W filii Akademii Nauk USRR we Lwowie dokonano otwarcia nowej sali-czytelni, obliczonej na 100 miejsc. Na zdjęciu fragment czytelni. Foto Rapaporta.

JAN STANISŁAWSKI

Jeden z największych malarzy polskich, całą swoją istotą związany najserdeczniej z Ukrainą, Jan Stanisławski urodził się 24 czerwca 1860 roku na Ukrainie, w Olszanie. Uczył się jednakże w Charkowie, dokąd ojciec jego, w związku z powstaniem 1863 r. musiał się przenieść. Malarstwa jął się Stanisławski dość późno. Ukończywszy gimnazjum studiował na wydziale fizyko - matematycznym uniwersytetu warszawskiego i ukończył go jako kandydat nauk matematycznych, poczem poświęcił się dalszym studiom w petersburskim Instytucie Politechnicznym. Dopiero pobyt w Petersburgu i pierwsze zetknięcie z wielką sztuką wschodu i zachodu, zgromadzoną w Ermitażu, spowodowało w nim głęboki przewrót : spłynęło w duszę jego objawienie nieznanego dotąd mu piękna; uświadomił sobie własne powołanie. Stanisławski porzuca matematykę i nauki technologiczne i oddaje się malarstwu. Miał podówczas lat 25. Ale nie tylko jemu tak się wiodło. Rodakowski był dyplomowanym absolwentem prawa, a Fałat niedokończonym geometrą, kiedy rozpoczęli studia malarskie.

Stanisławski rozpoczyna studia malarskie w warszawskiej Szkole rysunkowej, a prywatnie u Wojciecha Gersona, poczem rok tylko przebywa w Krakowie, w Akademii Sztuk Pięknych, którą kierował Jan Matejko, dyktator sztuki w Polsce. Był to okres dla Stanisławskiego mało interesujący, nic więc dziwnego, że czym prędzej ucieka do Paryża, ojczyzny wielkiego malarstwa. W Paryżu pozostaje pełnych 10 lat, w atmosferze najwyższego napięcia artystycznego i w okresie, kiedy impresjonizm, po gwałtownych, a zwycięskich bojach z przeciwnikami, rozkwitał już pełnią twórczego rozmachu. Stanisławski, który był początkowo uczniem Carolusa Durand, najmodniejszego pedagoga w Paryżu, ale malarza średniego talentu, rzuca jego szkołę i uczy się sam, bez mistrza; włóczy się po Louvrze, po galeriach publicznych i prywatnych, gdzie wystawiali młodzi malarze. Pozostaje pod silnym wpływem Józefa Chełmońskiego, mistrza wysokiej klasy, z którym się zaprzyjaźnił. Stanisławski maluje gorliwie i z dużym powodzeniem. Kiedy poraz pierwszy wystawił, sprzedał 37 obrazów (coprawda po 20 franków za sztukę); jak na stosunki paryskie, gdzie do cudzoziemców odnoszono się chłodno, rzecz wówczas niebywała.

W roku 1897 powołano go do Krakowa, gdzie dyrektorem Akademii, po zmarłym Matejce, był już Julian Fałat. Dla Stanisławskiego, na skutek zabiegów Fałata, stworzono w Akademii katedrę krajobrazów, której dotąd nie było, i zamianowano go jej profesorem. Z przyjazdem do Krakowa zaczyna się obok działalności malarskiej, wytężona, pionierska praca nauczycielska, jedyna w swoim rodzaju. Nigdy z uczniami nie siedzi w pracowni; malują – latem i zimą — zawsze na wolnym powietrzu, w Tyńcu, w Zakopanem i innych uroczych zakątkach kraju. Uczniowie go ubóstwiają. Ten olbrzym z postawy, miał serce gołębie i przepadał za młodzieżą. Porywał swoim entuzjazmem uczniów, którzy widzieli w nim ojca i przyjaciela. Otaczało go ogólne uwielbienie. A przy tym umiał doskonalić młode talenty. Ze szkoły jego wyszli rasowi pejzażyści dużego formatu: St. Kamocki i Stefan Filipkiewicz — obaj zostali później profesorami krakowskiej Akademii i następcami swojego mistrza — St. Czajkowski, Aleksy Nowakiwski, jeden z najzdolniejszych nowszych malarzy ukraińskich.

Mistrz jednakowoż nie ograniczał się tylko do pracy na terenie szkoły. W roku 1897 zakłada związek malarzy „Sztuka", który był bastionem impresjonizmu w Polsce, grupując w swym gronie najtęższe pendzle. Fałat, Wyczółkowski, Chełmoński, Axentowicz, Malczewski, Wyspiański, Neuhoffer, Laszczka byli współpionierami Stanisławskiego w sztuce. A „Sztuka" była organizacją bojową, gdyż tradycje matejkowszczyzny w malarstwie i w społeczeństwie ciągle jeszcze trwały i kierowały publicznym smakiem. Dlatego też „Sztuka" nie miała łatwego zadania, walczyła na kilku frontach. I do ostatnich czasów zachowała wpływ i znaczenie.

Fanatyczna i wspaniała praca Stanisławskiego dała też bujny plon. Pozostały po nim tysiące obrazów o nieprzemijającej wartości i czarze. Wykształcił on setki świetnych malarzy. Lwowska Galeria Obrazów poszczycić się może kolekcją złożoną z dwudziestu kilku obrazów. Cały swoisty czar Ukrainy, jej stepów, rzek i burzanów zaklął Stanisławski w tych obrazach. Rozumiał mowę ukraińskiego krajobrazu i oddech tej czarującej ziemi, która go zrodziła. Co roku jeździł na Ukrainę i malował widoki Popówki i Pustowarii, Sobory kijowskie i noce ukraińskie. Język jego pendzla był liryczny, pełen blasku i zadumy.

Lwowska Galeria Obrazów powinna zorganizować wystawę prac Stanisławskiego, aby zapoznać najszerszy ogół z dziełami wielkiego i niezapomnianego mistrza.

Seweryn Bogusz

Rozwinąć ruch Czerepanowski

W ZSRR — w kraju socjalizmu komunistyczne wychowanie dzieci jest sprawą nie tylko szkoły lecz całego społeczeństwa radzieckiego.

Jednym z przykładów szerokiego rozwinięcia ruchu pracujących w dziedzinie komunistycznego wychowania dzieci i udzielenia konkretnej pomocy szkole jest ruch czerepanowski.

Kołchoźnicy rejonu Czerepanowskiego w obwodzie Nowo - Sybirskim urządzali „niedzielniki" w wyniku których dostarczyli szkole opału, odremontowali klasy i inwentarz. Rozwijając ruch czerepanowski, w obwodzie zbudowano 139 nowych szkół. Ale czerepanowcy nie ograniczają się do materialnego pomagania szkole. Biorą aktywny udział w pracy naukowo-wychowawczej szkoły, szczególnie rozwijając pracę w kółkach młodych przyrodników, w kółkach technicznych i innych.

Wydział oświaty ludowej, dyrektorzy, wychowawcy i nauczyciele szkół obwodu Lwowskiego prowadzą znaczną pracę dla przyciągnięcia rodziców do pracy szkół. W większości szkół obwodu funkcjonują komitety rodzicielskie. Ale to nie wystarcza. Konieczny jest masowy udział rodziców i społeczeństwa w wychowywaniu dzieci.

Za przykładem rejkomu KP(b)U rejonu Dubrowieckiego i rejonowej Rady delegatów pracujących program rozwoju ruchu czerepanowskiego powinien stać się przedmiotem dyskusji organizacyj partyjnych, komsomolskich, wiejskich, osiedli i rejonowych Rad delegatów pracujących.

Rozwój ruchu czerepanowskiego wymaga od wszystkich miejskich i rejonowych wydziałów oświaty ludowej oraz nauczycieli, polepszenia pracy w dziedzinie propagandy pedagogicznej wśród rodziców i ludności. Wraz z przeprowadzeniem w szkołach zebrań rodziców, referatów, odczytów i konsultacji zorganizować należy we Lwowie i ośrodkach rejonowych uniwersytety rodzicielskie.

Obwodowy wydział oświaty ludowej i Instytut Doskonalenia Nauczycieli powinny polepszyć kierownictwo i kontrolę pracy komitetów rodzicielskich w szkołach oraz podnieść poziom propagandy pedagogicznej.

I. Manzenko

W filii Biblioteki Akademii Nauk USRR

Filia biblioteki Akademii Nauk USRR we Lwowie posiada szereg działów naukowych jak np.: bibliotekoznawczy, sztuki, muzyki, starych druków i inne. Jedną z najciekawszych placówek pracy biblioteki jest dział bibliograficzny, który powstał przed 6 miesiącami. Główne jego zadanie polega w pierwszym rzędzie na udzielaniu pracownikom naukowym, studentom oraz zakładom naukowym możliwie wyczerpujących, dokładnych porad i informacyj w zakresie literatury fachowej.

W dziale bibliograficznym pracują pod kierownictwem tow. Gudzowicz, wysoce wykwalifikowani specjaliści, udzielający konsultacji z dziedziny nauk społecznych, techniki, literatury pięknej w szczególności rosyjskiej i ukraińskiej, historii kultury, historii geografii i przyrodoznawstwa. Dział posiada bogato wyposażoną bibliotekę dzieł biograficznych, bibliograficznych i encyklopedycznych. Konsultant powinien być nie tylko rzeczoznawcą, ale umieć również odpowiednio do celu jakiemu służyć ma konsultacja i w zależności od osoby pytającej udzielać odpowiedzi. Dość często napływają zapytania ze strony reżyserów zarówno filmowych jak i teatralnych na tematy historyczne lub z historii kultury. Niekiedy w ciągu jednego dnia należy udzielić najrozmaitszych konsultacyj. Oto niektóre tematy: Garibaldi, Mazzini i ich epoka, Czerwona Armia w dramaturgii, Verdi w rosyjskiej i obcej literaturze, Drohobycz i Borysław przed I-szą imperialistyczną wojną, postępy w przemyśle w ZSRR.

Ostatnio oddział bibliograficzny zorganizował wystawę radzieckich książek bibliograficznych.

G. Wachsman

„Вільна Україна"
Львів
25 ИЮН 194

Цікавий музей

(Унікуми музею книги при Львівському філіалі бібліотеки Академії наук УРСР)

В минулому році весь світ відзначав 500-річчя книгодрукування. П'ять сторіч тому уродженець невеликого німецького містечка Майнца Йоган Гутенберг вперше почав друкування рухомими літерами, відкривши нову еру в історії людської культури.

«Винахід книгодрукування, — писав Віктор Гюго, — найбільш видатна подія в історії. Це основа революції... Завдяки книгодрукуванню людська думка стає, як ніколи, вічною».

Чи міг Гутенберг, роблячи свої досліди, думати, що книгодрукування обслуговуватиме всі області людської мисли і праці!

До нас не дійшла перша книга, надрукована новим способом. Але в 1445 році з друкарні Гутенберга вийшла знаменита граматика Доната, один уцілілий екземпляр якої зберігається тепер в Паризькій національній бібліотеці. З того часу до кінця XV сторіччя в Європі були видані гутенбергівським способом 40 тисяч першодрукованих книг — інкунабул, які являють велику наукову і художню цінність.

Колекції інкунабул є тепер оздобленням всіх світових бібліотек. Одною з найбагатших колекцій є ленінградська публічна бібліотека ім. Салтикова-Щедріна, в якій зберігається дорогоцінний екземпляр 42-сторінкової біблії Гутенберга, та відділ першодрукованих книг бібліотеки Академії наук УРСР, в якому є понад 800 інкунабул.

Львівський філіал бібліотеки Академії наук УРСР має 300 інкунабул. Постановою президії Академії наук УРСР у Львові створено єдиний на Україні музей книги. Мета музею — показати не тільки шлях книги, починаючи від рукописної епохи середньовіччя до зразків сучасної поліграфічної техніки, але й культурно-освітнє та революційне значення книгодрукування. Багаті фонди Львівського філіалу бібліотеки Академії наук УРСР, на базі якої організовано музей, дають змогу повністю здійснити намічені завдання.

Оглядаючи музей, ми знаходимо рідкісні екземпляри рукописних і першодрукованих книг — інкунабул. Ось рукопис «Трагедії» Сенеки (XIV сторіччя), виконаний на пергаменті і оздоблений прекрасними мініатюрами. Не менш рідкісними є рукописи XII сторіччя «Екскамерон» Амброзіо та італійський «Службовник» з 1372 року. З слов'янських рукописів великою цінністю є збірник XV сторіччя «Ізмарагд», який в свій час належав ротмістрові військ Яна Казимира — Шумлянському, потім першому уніатському митрополитові. Виключний інтерес у зв'язку з прекрасним українським орнаментом являє рукописне «Євангеліє», написане у Львові в 1477 році.

Гутенбергівських «колискових» книг у Львові немає, зате в музеї зберігається одна з рідкісних слов'янських першодрукованих книг «Тріодь» 1491 року, видана друкарем Швайпольтом в Кракові, та «Службовник» 1487 року, надрукований в Майнці учнем Гутенберга Шефером. На стендах музею представлені інкунабули, надруковані в усіх більших світових центрах книгодрукування: в Парижі, Празі, Лімі, Страсбурзі, Берні, Лейпцігу, Нюрнбергу, Антверпені і т. д. Прекрасно зберігся екземпляр «Божественної комедії» Данте, надрукований в 1481 році у Флоренції. Дуже цікаві «Коментарі до теорії планет» польського ученого Брудзевського, видані в 1495 році, перша книга на чеській мові «Хроніка Троянських війн» (Прага, 1488 р.), книга легенд «Історія 7 мудреців» і інші.

Дальші розділи музею показують розвиток книгодрукування в Московській державі, на Україні, в Польщі і Білорусії. Великими культурно-освітніми центрами були Київ (Печерська Лавра), Острог, Крем'янець і Львів.

У Львові книгодрукування почалося з приїздом сюди першого російського книгодрукаря Івана Федорова. В 1564 році він надрукував «Апостол» — першу друковану книгу у Львові. Друкарня Федорова містилася в будинку Василіанського монастиря. В музеї зберігається ця історична книга Федорова, зберігаються також «Псалтир» 1580 року і «Біблія» 1581 року, надруковані Федоровим в Острозі. Після від'їзду Федорова з Львова книгодрукування зосередилося в руках Ставропігійського братства, яке зібрало федоровські шрифти. Одна з перших книг, випущених братством, була греко-слов'янська граматика «Адельфотес» (1591 року). В музеї є перша книга, надрукована на народній українській мові «Учительське євангеліє». Вона була надрукована в селі Крилос, біля Галича, в 1606 році.

З стародрукованих книг польських і білоруських друкарень цікава перша книга на польській мові автора Миколи Рея (1560 р.), перша книга письменника Яна Кохановського (Варшава, 1578), а також багате видання «Статуту Литовського князівства» надруковане в Вільнюсі в 1588 році на білоруській мові.

В розділі сучасної книги велику увагу приділено показу класичної спадщини. В музеї є майже всі першодруки класиків марксизму - ленінізму — К. Маркса, Ф. Енгельса, В. І. Леніна, Й. В. Сталіна, класиків художньої літератури — Шекспіра, Пушкіна, Л. Толстого, Міцкевича, Байрона, Гюго і т. д. Серед них є чимало рідкісних видань. Велике враження справляють документи, які змальовують боротьбу реакції і попівщини з освітнім характером книгодрукування.

Книги — це скарби людської мудрості, великий досвід наукових і технічних знань багатьох поколінь людей. Кількістю і ступенем розповсюдження друкованих творів ми вимірюємо культурність кожної країни і народу. Музей книги дає нам широку картину розвитку книгодрукування і демонструє, з яким піклуванням трудящі нашої великої країни ставляться до книги — цієї безсмертної цінності людської думки.

А. АКВІЛЕВ.

АМЕРИКАНСЬКОЇ НАФТ
КОМПАНІЇ

НЬЮ-ЙОРК, 4. (ТАРС). За повідомленням агентства Юнайтед Пресс, голова нафтової компанії «Стандард Ойл компані оф Нью-Джерсі» заявив, що дочірні підприємства цієї компанії в Голландській Індії близько півроку тому з відома США, Англії і Голландської Індії погодилися продати Японії протягом обмеженого строку додаткову кількість нафти і нафтопродуктів, виключаючи авіаційне пальне вищої якості. Покищо Японія ще не одержала всю передбачену угодою кількість нафти і нафтопродуктів.

«БОЇНГ-17»

ЛОНДОН, 4. (ТАРС). За повідомленням агентства Рейтер з Сіетля (США), американська авіаційна фірма «Боінг Ейркрафт компані» заявила, що вона, на просьбу військового міністерства, розробила план забезпечення зрослого попиту на чотирьохмоторні бомбардувальники далекої дії «Боінг-17». Згідно з планом, такі бомбардувальники випускатимуть три американські авіаційні фірми: «Боінг Ейркрафт компані», «Вега Ейрплейн компані» і «Дуглас Ейркрафт компані». Для прискорення виробництва фірми обмінюватимуться окремими частинами. Крім того, окремі частини поставлятимуть заводам деякі інші авіаційні фірми.

Іспанія сьогодні

Вулиці Мадріда. Зруйновані будинки стоять невідбудовані з часу громадянської війни. Але вони не порожні — тут продовжує жити з риском для життя мадрідська біднота. Скрізь повно жебраків, безпритульних дітей. З кожним днем зростає проституція. Все це становить яскраву картину теперішньої Іспанії, доведеної фалангістами до грані голоду і злиднів.

Два роки минуло відколи в Іспанії прийшов до влади уряд Франко. В зв'язку з цим шведський журнал «Ді-вельт» наводить ряд фактів про економічне становище країни. За цей час не тільки не відбудовано будьскільки господарство країни, але розруха збільшується з кожним днем. Різко скорочується випуск промислових товарів. За першу третину 1940 року видобуток сталі дорівнював лише 60% нормального видобутку. Виробництво текстильних товарів становило 35%, шкіряних — 40%, паперу — 65%, хімічних продуктів — 50%, цементу — 50%. Великі текстильні каталонські підприємства стоять і досі нерухомо тільки в наслідок ворожої політики фалангістів щодо Каталонії.

Безробіття в Іспанії надзвичайно велике. Більбао — один з найбільших індустріальних центрів країни. Проте, тут 20% усіх робітників — безробітні. До війни в Країні басків, Сантандері і Мадрідо на добуванні залізної руди було зайнято 25 тис. робітників. Нині ж число працюючих тут робітників ледве доходить 12 тис. На металургічних заводах в Гіпускоа, Алаві, Країні басків, Сантандері й Астурії працює тепер не більше половини довоєнної кількості робітників.

Франкістський режим не розв'язав жодної проблеми господарського життя країни: промисловість працює менш ніж на половину своєї потужності, транспорт зруйнований, з кожним днем все дошкульніше відчувається нестача харчових продуктів, селянство збіднило, армія безробітних росте, дрібна буржуазія розорена.

Тяжкий кризис переживає іспанське селянство. В 1939 році був зібраний урожай пшениці вдвоє менший за нормальний, а в 1940 році він ще більше знизився. Різко зменшився також урожай рису і цукрових буряків. Оливкова олія займає велике місце в щоденному раціоні іспанців. Але і її також тепер невистачає навіть для власного прохарчування, хоч раніше ця олія у великій кількості вивозилася за кордон. В Хаєні загинуло майже 140 тис. оливкових дерев. В Севільї торік зібрано маслин на 30 млн. кілограмів менше проти 1939 року. Упало в країні і виноробство, а подекуди, як от в Сіудад-Реалі, зовсім припинилося виноробництво.

Вільний продаж сільськогосподарських продуктів у країні заборонено. Селяни повинні всю свою продукцію продавати державі по твердих, надзвичайно низьких цінах. А податки дедалі ростуть. В Галісії, наприклад, відновлено феодальну систему податків, за якою селяни повинні платити «борги» 15-річної давнини. Без грошей, без посівних матеріалів, без сільськогосподарських машин селяни не мають змоги не тільки збільшувати посівну площу, але і засіяти хоча б стільки, як в попередній рік. Допомоги ж від держави село не одержує ніякої. Тим то в Андалузії, наприклад, зовсім припинилися сільськогосподарські роботи.

Іспанський уряд витрачає великі кошти на воєнні готування. Проте в середині країни войовничі плани фалангістів не тільки не користуються ніякою підтримкою, а, навпаки, викликають велику опозицію. **(Вл. інф. газети «Комуніст»).**

ЗАКОРДОННА ХРОНІКА

Англійська фірма в Японії «Макіннон, Макензі енд компані», що діяла як представник різних англійських судноплавних і страхових компаній, закриває з 16 червня свою філію в Кобе.

Американські судна заміняють англійські на лініях, що зв'язують США і Канаду з Австралією і Новою Зеландією. Завдяки цьому для постачання Англії буде звільнено 12 суден.

Атлантику

одночасно в американських урядових ко-

во-морське командування вживає активних контрзаходів для боротьби з німецькими підводними човнами. Для цієї мети використовується велика кількість дрібних військових кораблів (есмінців сто-

29

7 березня 1941 р.

ВІЛЬНА УКРАЇНА

Над чим працює інтелігенція м. Львова

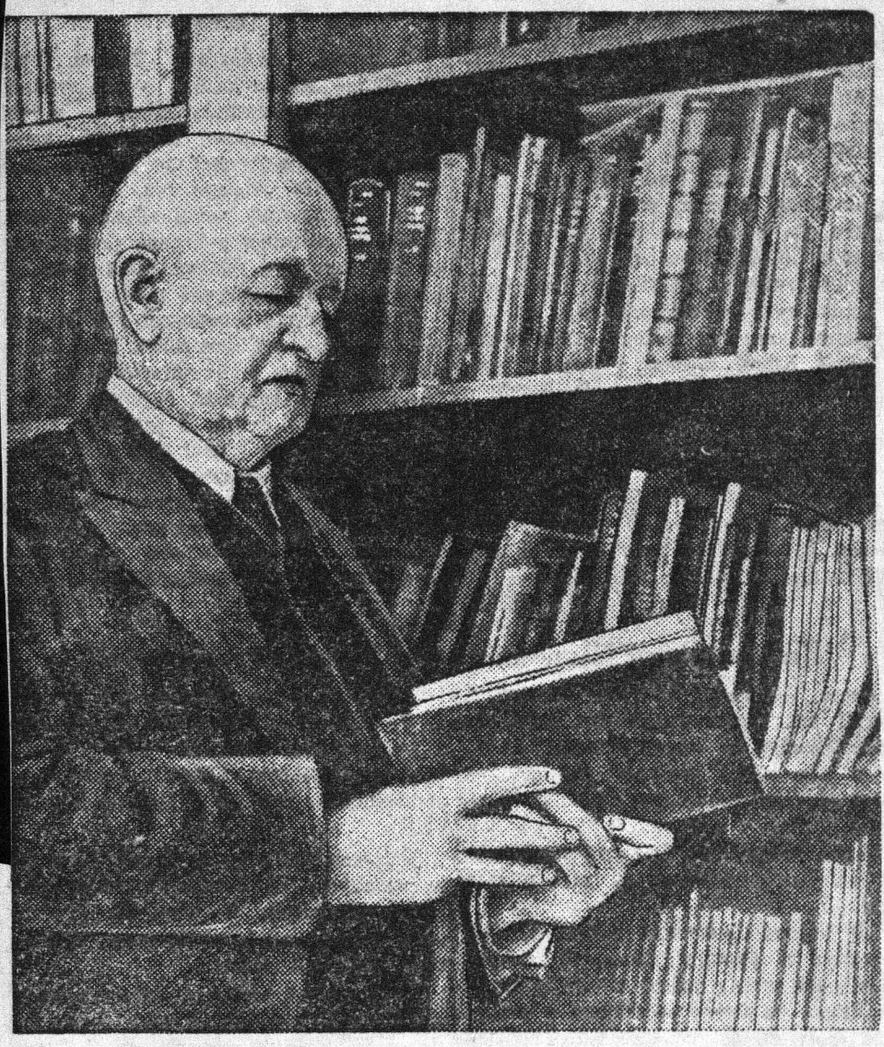

Е. О. Гаусвальд — завідуючий кафедрою деталів машин Львівського політехнічного інституту. Він працює у вищих навчальних закладах протягом 37 років. Опублікував ряд робіт з питань конструювання і розрахунку машин. Інженер Гаусвальд закінчив працю над технічною механікою, тепер працює над новими трансмісіями. Вища атестаційна комісія Комітету в справах вищої школи при Раднаркомі СРСР нещодавно присвоїла т. Гаусвальду звання професора.

Фото Я. Савки.

Відділ наукової бібліографії і консультації

В середині вересня 1940 р. Львівська філія бібліотеки Академії наук УРСР розпочала організацію відділу наукової бібліографії та консультацій. Завдання відділу — складання вичерпної бібліографії з того чи іншого питання, створення списків рекомендованої літератури, з'ясування будьяких дрібних питань, незрозумілих для читачів тощо.

Для того, щоб довідку можна було дати швидко, відділу довелося зібрати спеціальну інформаційну бібліотеку, число книжок якої досягло майже 7 тисяч томів. Зібрана була колекція енциклопедій на російській, українській, польській, французській, німецькій, англійській, литовській та інших мовах. Ці енциклопедії є загальні і спеціальні — по літературі, сільському господарству, мистецтву тощо. Збірка бібліографічних довідників (на різних мовах) включає також і спеціальні праці по історії, літературі, праву, військовій справі і т. д. Дуже цікава збірка біографічних бібліографій та лексиконів різними мовами.

Є досить велика колекція головних законів різних держав: „Кодекс Юстиніана", „Русская Правда", „Кодекс Наполеона" (в оригінальному виданні), закони австрійської і російської імперій, закони та постанови уряду СРСР. Для економістів є велика кількість довідників із статистики. Серед них цікавий курйоз. — „План праці Львівської сільськогосподарської управи" на 1939—1940 рік, складений, очевидно, до вересня 1939 року. Тепер він може служити лише... зразком сміхотворного планування.

Крім довідників по ботаніці, зоології, техніці, в довідковій бібліотеці є велика і достатньо повна колекція путівників (біля 300), адресових та телефонних книжок і т. д.

Підсобним матеріалом для користування всіма цими книгами служить збірка із 170 словників. Під час комплектування її було вирішено зібрати словники всіх імовірних мовних комбінацій. Звичайно, 170 словників далеко не вичерпують усіх можливостей, але вже тепер серед них можна зустрінути такі рідкі мовні комбінації, як: вірменсько-італьянський, осетино-німецький, грузинсько-французький, польсько-іспанський словники, а також словники палі (мова острова Цейлона) — англійський, тунгузсько-російський, корякcько-російський тощо.

Довідкова бібліотека доступна всім читачам, а особливо цінна для групи консультантів, які працюють у відділі.

Тепер відділ, крім цього, розпочинає роботу над створенням великої крайознавчої картотеки західних областей України, яка має охопити і систематизувати в рамках можливості праці, що колинебудь були написані про цю територію. Робота розрахована на кілька років.

Для видачі довідок, які бібліографи мають можливість дати відразу з 10 годин ранку до 11 год. вечора, працює спеціальне довідкове бюро.

Комплектування довідкової підручної бібліотеки ще не закінчено. Робота бібліографічного відділу ще не набула належного розмаху, головним чином тому, що читачі мало поінформовані про цей відділ. Але є всі дані думати, що в найближчому майбутньому бібліографічний відділ набуде великого значення для наукової роботи Львова.

М. ГУДЗОВИЧ.
Зав. відділом бібліографії бібліотеки Академії наук УРСР.

Нові ясла, родильні будинки, консультації

До Міжнародного жіночого комуністичного дня в ряді міст і робітничих селищ країни відкриваються нові дитячі ясла, родильні будинки, жіночі і дитячі консультації, молочні кухні. Тепер в СРСР налічується понад 145 тис. ліжок в родильних будинках, коло 900 тис. місць в постійних дитячих яслах. Цікаво відмітити, що в 1913 році в країні налічувалося 6.824 родильні ліжка і 550 ясельних місць. Піклування про матір і дитину знайшло яскравий вияв і в будівництві молочних кухонь, яких тепер є понад 2.200, жіночих і дитячих консультацій, число яких досягло 5.500.

Значна сітка цих закладів вже створена в західних областях України і Білорусії.

Тепер в СРСР налічується майже 84 тис. лікарів-жінок і коло 70 тис. акушерок. За останнє п'ятиріччя число акушерок зросло більше, ніж вдвоє.

(ТАРС).

Напередодні Міжнародного комуністичного жіночого дня

У Москві, Ленінграді, Талліні, Ризі, Вільнюсі, на Сахаліні, в заполярному Мурманську і сонячному Тбілісі — в усіх містах і селах нашої неосяжної батьківщини йде підготовка до Міжнародного комуністичного жіночого дня.

На московському заводі «Динамо» імені Кірова з ініціативи робітниць електричного цеху виробничі дільниці заводу очищені і приведені в культурний вигляд.

Трудящі жінки Естонської РСР вперше вільно відзначають своє свято. В м. Пярну відбулася парада жінок-активісток на підприємствах, в народних будинках проводяться лекції і бесіди. В ряді міст 8 березня відбудуться жіночі спортивні свята.

Самодіяльні колективи клубів Караганди (Казахська РСР) готують концерти. Обласний музей організував пересувну виставку. Жінки-робітниці зустрічають своє свято новими виробничими успіхами.

(ТАРС).

На засіданні Шевченківської ювілейної комісії

Учора відбулось засідання ювілейної комісії при Спілці радянських письменників України по ознаменуванню 80-річчя з дня смерті великого українського поета революціонера-демократа Т. Г. Шевченка.

Голова комісії Іван Кочерга розповів про те, як відзначатиметься ця дата в столиці.

10 березня Ленінський райком КП(б)У організує в будинку філармонії зустріч партійного активу району з письменниками Києва. На вечорі виступлять з читанням своїх творів, присвячених Великому Кобзарю, поети П. Тичина, М. Бажан, А. Малишко, П. Усенко, поет Чувашії Василь Уелі та ін.

Урочистий вечір, присвячений пам'яті Т. Г. Шевченка, відбудеться 11 березня в конференцзалі Академії наук УРСР, який організується Спілкою радянських письменників України і Академією наук УРСР.

Вечір-концерт з творів Тараса Шевченка проводить 12 березня Київська державна філармонія. Український радіокомітет також організує передачу, присвячену ювілейній даті.

Вечір пам'яті народного співця влаштовує і перша київська середня школа ім. Шевченка, в якому візьмуть участь українські радянські поети.

(РАТАУ).

Сільськогосподарські машини — радянським республікам Прибалтики

Молоді союзні республіки Прибалтики готуються до першої радянської весни. Велику допомогу трудовому селянству в проведенні сівби подадуть створені в республіках машинно-тракторні станції. МТС постачаються потужними тракторами. Заводи Наркомату середнього машинобудування відвантажують для них сотні складних сільськогосподарських машин і знаряддя. Станції одержать до весняної сівби 800 тракторних п'ятикорпусних плугів, понад 300 сівалок (24-рядних), велику кількість дискових борін, лущильників, культиваторів, зчіпок, картоплесадилок та ін.

При МТС організуються машинні кінопрокатні пункти, які обслуговуватимуть сільське господарство кінним інвентарем. До весни для цих пунктів має бути відвантажено кілька тисяч кінних плугів, борін «зигзаг», підгортальників, тукових і овочевих сівалок, тріерів.

Заводи Головсільмашу почали відвантажувати в прибалтійські республіки збиральні машини і інвентар.

У буржуазній Литві, Латвії і Естонії трактори і деякі складні сільськогосподарські машини мали лише окремі поміщицькі і куркульські господарства. Сільське господарство Латвійської, Литовської і Естонської РСР з допомогою радянської держави переозброюється, оснащується найновішою технікою. В цьому році на полях республік вперше появляються такі складні тракторні машини, як багаторядні культиватори, зернові і бурякові сівалки, картоплесадилки, льонотеребилки.

(ТАРС).

По Радянській Україні

НАПЕРЕДОДНІ ДРУГОЇ РАДЯНСЬКОЇ ВЕСНИ

Села, колгоспи західних областей Української РСР енергійно готуються до весняної сівби.

На полях колгоспів і бідняцько-середняцьких господарств працюватимуть 1.648 тракторів — у 2,5 раза більше, ніж навесні минулого року. Ремонт тракторів усі МТС закінчили. Вони забезпечені необхідним причіпним інвентарем — плугами, культиваторами, сівалками. Кількість колгоспів збільшується з кожним днем. На 1 березня в західних областях організовано 1.375 колгоспів. В Чернівецькій і Ізмаїльській областях є вже

ПОЧАЛИ ВЕСНЯНІ ПОЛЬОВІ РОБОТИ

В Болградському районі Ізмаїльської області колгоспи ім. XXIII роковин РСЧА і ім. 8 березня села Кубей першими в області почали на виборочних ділянках весняні польові роботи. Вже зорано до 30 га. В області вперше на польові роботи вийдуть 340 тракторів.

Перші договори на соціалістичне змагання вже укладені між колгоспами «Шлях Леніна» і ім. XVIII Всесоюзної партконференції, Тузловського району, Саратської і Фриденфельдської МТС.

КОМБАЙНИ В НОВІ ОБЛАСТІ

БІБЛІОТЕКА ФІЛІАЛУ АКАДЕМІЇ НАУК

Львівський філіал бібліотеки Академії наук, організований на базі колишньої бібліотеки „Ossolineum" з книжковим фондом 600 тисяч томів, бібліотеки колишнього Наукового товариства ім. Шевченка з книжковим фондом 150 тисяч томів, бібліотеки „Народного дому" з книжковим фондом 150 тисяч томів, бібліотеки Баворовських, „Студіон" та єврейської конфесійної громади з книжковим фондом понад 100 тисяч томів.

В бібліотеці є велика збірка рукописів. Серед них цікаві рукописи по українознавству від XIV до XX сторіччя. До найстаріших рукописів слід віднести так званий библівський (з села Библа біля Перемишля) „Апостол" з XIV сторіччя, написаний на пергаментному папері.

Всіх рукописів в бібліотеці є біля 2-х тисяч. Серед них є такі цінності, як листи Т. Г. Шевченка, П. Куліша, М. Драгоманова, рукописи письменників М. Коцюбинського, Л. Українки, Нечуя - Левицького, О. Кониського, В. Стефаника і інших. Велика частина рукописної збірки — це рукописи Івана Франка, які на основі заповіту письменника були подаровані колишній бібліотеці Наукового товариства ім. Шевченка.

Бібліотеку щодня відвідують сотні читачів і наукових працівників. Дуже цікавою новиною для трудящих Львова буде музей книги, який вже організовує бібліотека. В цьому музеї будуть зібрані цінні стародруки та перводруки всіх видань. Тут будуть також відтворені первісні друкарні Гутенберга і Федорова з первісною примітивною обстановкою: щоб відвідувач міг виразно бачити, якими шляхами йшло й розвивалося друкарське мистецтво. Музей книги незабаром буде відкрито.

—00—

МЕТЕОРОЛОГІЧНІ ПЛОЩАДКИ

В центрі Львова незабаром будуть встановлені метеорологічні площадки. На них знаходитимуться барометр, термометр, годинник та інші метеорологічні прилади. Кожний трудящий матиме змогу дізнатись, яка буде погода.

Крім того, в місті буде встановлено ще чотири двохсторонні електричні годинники.

Вільна Україна 11.IV 1941

служба (на-
озна (началь-
і турбуватися
паровозній
ають про те,
ирські поїзди
Багато поїздів
ють класу.
ів брудно. За
ужба. Части-
про чистоту
багато випад-
ції прибиран-
ряді станцій
ння вагонів
иль — Стрий
овинні прохо-
справді цього
вагони Хи-
ьки раз на
що, мовляв,

оть щоденно.
ить до того,
ають підлогу
ін Львівської
впорядкували
Часто-густо
боту в поїзді,
у, а ті, що
залишають-

ську службу.
намагаються

тоді, коли вже відомо, що всі вагони справні.

Багато провідників і бригадирів не справляються з виконанням своїх обов'язків. Вони технічно неграмотні. З метою підвищення їх кваліфікації служба організувала курси в пасажирських відділках без відриву від виробництва. Але ці курси, особливо у Львові, тільки й того, що існують. Керівник курсів т. Орлова мало розбирається в тому, чому повинна вчити слухачів. Начальника пасажирської служби т. Трофімова це не турбує.

Пасажирська служба цілком відповідає за вокзали. А багато з них перебувають в антисанітарному стані. На станціях Персенківка, Личаків, Клепарів брудно, вікна побиті, в дверях не тільки замків, але й ручок немає. Не вистачає мебелі, нема вивісок на службових приміщеннях. Мебель та різне устаткування, згідно з вказівками НКШС, служба повинна виготовити на підприємствах Львова. І з цим не поспішають. До 1 квітня були виготовлені лише рисунки, а замовлення думають оформити не раніше, як у травні. Затримується і ремонт приміщень вокзалів.

Працівники служб залізниці і далі тим і займаються, що вину за погану організацію перевозок звалюють одні на одних. Іван киває на Петра, а пасажирові від цього ніяк не легше.

С. ВАРЛАМОВ.

Nowa placówka

W lwowskiej filii Biblioteki Akademii Nauk USRR rozpoczyna swoją pracę niezwykle ciekawy gabinet literatury w językach narodów ZSRR. Gabinet liczy już przeszło 4200 książek w 78 językach. Są między nimi języki gruziński, ormiański, abchaski, czerkieski, kabardyński, dalej języki kazachski, krymsko - tatarski, baszkirski, uzbecki itd. Literatura ta jest bardzo różnorodna. Reprezentowane jest językoznawstwo, historia, sztuka, medycyna, technika. Obszernie reprezentowany jest dział marksizmu - leninizmu. Bardzo liczny jest dział literatury pięknej, przyczym dzieli się ona na przekłady i twórczość oryginalną. Znajdujemy w tych przekładach dzieła klasyków rosyjskich, wśród nich Lermontowa, Gogola, Tołstoja, Czechowa, Gorkiego, rekordowa jest ilość przekładów Puszkina. Olbrzymią popularnością, wyrażającą się w wielkiej ilości przekładów, cieszy się Włodzimierz Majakowski. Dalej idzie Nowikow-Priboj, Katajew, Serafimowicz, Ostrowski.

W gabinecie znajduje się wielka ilość książek dla dzieci takich autorów, jak Andersen, Juliusz Verne, Mark Twain, bajki Braci Grimm, Kipling. Dużo jest przekładów dzieł klasyków. Szekspir, Schiller, Heine, Wilde, Romain Rolland znani są w najdalszych republikach. Gabinet, który powiększa codziennie swoje zasoby, stanie się niewątpliwie poważnym warsztatem pracy dla ludzi studiujących języki, literaturę i historię narodów ZSRR.

M. Ciechanowski

Adres redakcji: Lwów, Sokoła 4. Telefony: Redaktor odpowiedz
Wydział ekonomiczny: 131-03. Wydawnictwo 265-17. Przyjmo

Czerwony sztandar 22.II 1941

od Kantonu wzdłuż Samszujskiej kolei i w rejonie miasta Lubao. Podczas wojny miasto to trzykrotnie było zajmowane przez japończyków i za każdym razem wojska chińskie wypierały ich stamtąd. Po raz pierwszy Lubao było zajęte przez japończyków w listopadzie 1939 roku, następnie w listopadzie 1940 roku i w styczniu roku bieżącego.

Wojska japońskie w liczbie około 5 tysięcy rozpoczęły natarcie w tym rejonie jeszcze 10 lutego. Dowództwo japońskie postawiło sobie za zadanie przerwanie w tym miejscu dróg, którymi dostarczano Chinom, coprawda w niewielkich rozmiarach, sprzęt wojenny z zagranicy. Wojska chińskie, nie będąc w stanie wstrzymać natarcia japończyków, rozpoczęły odwrót.

Jednocześnie chińskie dowództwo zaczęło nadsyłać posiłki. 11 lutego wojska chińskie opuściły miasto Lubao i zwolniły drogę japończykom dla dalszego posuwania się na północ, rozpoczynając jednocześnie okrążenie ich z boków. 12 lutego w rejonie miasta odbyły zajęli Lubao. W ciągu ostatnich dni walki toczą się w rejonie na południe od miasta.

W ciągu ostatniego tygodnia wojska japońskie podjęły natarcie również na południowy wschód od Kantonu na miasto Tamszuj, które dwukrotnie przechodziło z rąk do rąk. Wojska chińskie, wycofując się z Tamszuj, po przegrupowaniu rozwijają skuteczne działania, rozpocząwszy obejście przeciwnika od strony skrzydeł. Według ostatnich wiadomości, jedna kolumna chińska dotarła do północnych przedmieść Tamszuj.

W środkowych Chinach po pewnym uspokojeniu 16 lutego wznowiły się walki w południowej części prowincji Henań. W nocy na 17 lutego walki toczyły się na północ od miasta Sinian, na kolei Beipin—Hańkou, skąd w końcu stycznia japończycy rozpoczęli wielkie natarcia, zakończone niepowodzeniem.

Na innych frontach obserwuje się poszczególne operacje o znaczeniu lokalnym.

21 lutego (TASS).

„Вільна Україна"
Львов
7 ФЕВ 1941

Листи Василя Стефаника

Львівський філіал бібліотеки Академії наук УРСР придбав недавно півтора десятка листів українського письменника Василя Стефаника.

Листи писані знайомим у Львові і відносяться до 1901 і 1935 років, тобто до найважчого періоду в житті співця селянського горя Покуття — матеріальних злиднів і хвороби.

Василь Стефаник залишив медичний факультет у Кракові і повернувся в своє рідне село Русів, вирішивши тут продовжувати після перших успіхів свою літературну діяльність. Він «відреставрував хатину, що тато купив був від емігранта», і тішився, що хоч «роботи йдуть поволі, але добре наперед».

Письменник дуже бажав поїхати до Львова, щоб закріпити свої зв'язки з видавництвом, але на перешкоді був... брак грошей. «Я не хочу волочитися між рутенцями, як їх синтеза вбогості матеріальної. Не хочу, аби мене жалували, сміялися з мене або гордили. Не хочу собі губів зубами ранити, бо плакати тяжко». Він дорікає собі самому, що не може чи не вміє влаштувати своє життя: «...Люди, що не потрапили уладити собі життя, так як всі, що заблудили на дорозі, є занадто вразливі... Листи нікому не показуйте і не розказуйте, бо мені стидно сповідатися перед десятьма попами». Так писав письменник до друзів у 1901 році.

В іншому листі Стефаник, сповнений бажанням віддати свою творчість на служіння народові, запитував, чи він «годен одну скибу нашої землі привернути до сонця, блискучу, як нитку шовкову, чи годен другі борозни класти коло першої і над ними посіяти спів нашого народа»...

Після своєї поїздки у Харків і Київ в 1903 році, письменник пише: «Я приїхав ...і хочу зиму перебути у Львові, аби я міг сам бути і дороблювати своє діло... Прошу тебе — (лист до письменника Дениса Лукіяновича) — пришли мені зараз нариси: «Дід», «Морітурі» і «Воєнні шкоди», бо я їх маю зараз вислати до Харкова. Скажи переписати або зробити щіткову відбитку».

Саме тоді згадані новели мали вийти з друку у Львові.

Після Великої Жовтневої революції в Росії Стефаник зацікавився досягненнями радянських письменників і весь час стояв за найтіснішний культурний зв'язок з Радянським Союзом. Звістку про те, що його твори видають радянські видавництва, він вважав найкращою хвилиною свого життя.

Роки 1934 — 1935 — це другий тяжкий період у житті Василя Стефаника. Знесилений хворобою, він нудьгує: «Я не можу сказати, що я не тужу за чесною громадою львівською... Думаю над сірою осінню, над нудотою сіл, потопаючих у болоті і над такими справами, що хвилюють новеліста»...

Дальші листи з того часу вже писані рукою сина. Василь Стефаник ледве може їх підписувати... «Тяжко мені писати, а навіть диктувати... Я щораз більше хворий, мало маю надії, щоби колись ще вас відвідати у Львові».

Це були останні листи письменника.

Цінним надбанням для Львівського філіалу бібліотеки Академії наук УРСР є також рукописи новел Стефаника «Шкільник» та «Воєнні шкоди». Остання була надрукована в збірці під заголовком «Земля».

На фото: лейтенан

Лейтенант Федір Міхеєв вчить своїх бійців стріляти на відмінно. Але для того, щоб добре стріляти, треба знати матеріальну частину зброї. Вечорами в часи самопідготовки командир допомагає бійцям вивчити матеріальну частину зброї.

На фото: лейтенант Федір Міхеєв пояснює червоноармійцям Будаєву і Зарипову влаштування кулемета.

Люди Червоної Армії

Старший сержант Жихаров

В холодний січневий день 1938 року учбовий підрозділ вийшов на стрільбу для перевірки вогневої підготовки. Один за другим йшли бійці на вогневий рубіж. Дійшла черга і до тов. Жихарова.

Залігши біля кулемета, він почав уважно слідкувати за появою цілей. Ось показується одна, друга, третя. Тов. Жихаров спокійний. Раз за разом спускає курок.

тиску — намагалася втекти, але було вже пізно: на шляху стали бійці, які наступали з правого флангу...

Швидко закінчилися побідоносні бої. Підрозділ став на зимові квартири. Жихаров відновив перерване навчання. Він знав уже особливості кожного бійця свого рою. На заняттях часто вертався до недавнього бойового досвіду, наполегливо вчив червоноармійців бойовому мистецтву.

Учительская газета
МОСКВА
53
16 МАЯ 1941

Музей книги

ЛЬВОВ. (Соб. корр.). В бывшем Оселенеуме — известной всему миру Львовской библиотеке — организован Музей книги. Предшественники печатных — рукописные книги-уникумы открывают музей. Тут трагедии Сенеки, изданные в 1396 г., библии, в том числе и славянские, например, Измараг XV столетия, кстати, принадлежавший первому униатскому митрополиту Западной Украины Шумлянскому, бывшему ротмистру польского короля Яна Казимира. Собственноручная подпись ротмистра свидетельствует об этом. Среди уникумов — евангелие, писанное во Львове в 1477 г.

Широко представлена художественная книга XVI—XVII столетий. Тут эльзевир «Россия, Московия и Татария», пояснения к «Божественной комедии» Данте, изданные во Флоренции в 1481 г., «Декамерон» Боккачио (Венеция, 1585 г.), «Практическая геометрия», изданная в Амстердаме, и многое другое.

Музей располагает большой коллекцией инкунабул западноевропейских типографий.

Очень интересен «Статут княжества Литовского», изданный на белорусском языке в 1588 г. в Вильно.

Специальный отдел посвящен деятельности первопечатника Ивана Федорова во Львове. Макет типографии Федорова в Василянском монастыре переносит нас в суровую обстановку кельи, где пионер книгопечатания издавал свои книги.

Один из интереснейших отделов музея — книга под запретом. Римские индексы, запрещающие «Декамерон» Боккачио, произведения Спинозы, Дидро, Вольтера и т. д. Австрийская, польская, царская цензура. Среди запрещенных в панской Польше книг, уже не говоря о Шевченко, — «Тарас Бульба» Гоголя, изданный в Коломые, и брошюра «Украинские школы под польской властью», изданная в Станиславе.

На стендах посетитель может проследить развитие письма, технику книгопечатания, путь картографии.

Широко представлены классики литературы и науки своими первыми изданиями. Среди редких книг — «Дзяды» Мицкевича, миниатюрная книжечка (2×1½ см), снабженная лупой для чтения.

Музей книги во Львове — единственный на Украине. И даже сейчас, когда он официально еще не открыт, в нем побывало множество людей, в том числе студенты и школьники.

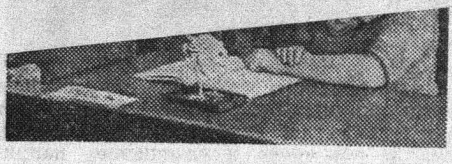

Накануне проверочных испытаний. Учительница 42-й неполной средней школы гор. Ленинграда К. И. Вайнберг консультирует учеников 7-го класса по зоологии.

Фото А. Малышева.

Шпаргалки

Старшим научным сотрудником Бурят-монгольского института усовершенствования учителей тов. Т. В. Баханов составлены указания к проведению письменных испытаний по русскому языку в 7-х классах бурятских школ.

Конечно, указания необходимы; они очень нужны учителям, так как изложения, которые будут писать ученики, редко практиковались в школах.

Но едва ли нужны учителям указания, данные тов. Бахановым. Они составлены с такими подробностями, как будто предназначены не для учителей, а для детей дошкольного возраста. Тов. Баханов, например, указывает учителям, что «для письма изложения... на всех партах должны быть чернильницы с чернилами одинакового цвета (желательно черные), у каждого ученика должна быть ручка с хорошим пером и карандаш», что на листах бумаги «в верхнем левом углу должен быть штамп школы (желательно не канцелярский угловой штамп, лучше библиотечный или другой, чтобы размер был небольшой)» и т. д. Таким образом, по мнению тов. Баханова, выбор штампа играет большую роль в методике проведения испытаний.

Не забывает указать он, что писать изложения ученики должны по команде (?!).

Затем автор указывает, чтобы во время работы «никто не перебрасывался какими-либо записочками, чтоб никто ни у кого не подглядывал»!.. «Чтоб ученики подходили к учителю на

Вільна Україна 1941. 24 Х.

Музична підготовка до Франківських днів

Незабаром відзначатимемо на радянських землях 25-річчя з дня смерті, а потім 85-річчя з дня народження великого поета-революціонера Івана Франка. Ці знаменні дні народного поета відзначимо якнайдостойніше, бо ж Франко вийшов з народу, жив і творив серед уярмленого польськими панами люду, вмер на рідній землі, як безсмертний творець оцих знаменних слів:

До одважних світ належить,
К чорту боязнь навісну,
Кров і працю нам збудують
Нову, кращу вітчину.

І саме тепер, у новій, вільній батьківщині віддамо на урочистих вечорах, присвячених пам'яті І. Франка, честь і шану геніальному поетові не тільки доповідями, деклямаціями тощо, але і піснями, що їх написано досі на його слова.

Хоч пісень тих, щоправда, недуже ще багато, а проте вони вже є. На основі зібраних досі нотографічних робіт у відділі музики та нот Львівської бібліотеки Академії наук маємо приблизно 70 різних композицій на слова Івана Франка. Цими піснями будемо звеличувати на вечорах, концертах його пам'ять.

Найбільше появилося в нас дотепер сольних пісень в супроводі фортепіано до Франківських поезій, бо їх є вже 25 для різних високих і низьких голосів. Потім йдуть пісні для мішаних та чоловічих хорів, між якими можна знайти легші і трудніші до виконання твори, менш або більш ефектні і т. д. Усіх цих хорових пісень набереться до півсотні. Далі йдуть мелодекламації, жіночі хори і т. ін.

Львівський обласний Будинок народної творчості влаштував в одній з кімнат виставку всіх композицій на слова І. Франка, які є/зараз під рукою. Є там друковані вже, а також і непубліковані ще твори. Вони призначені в першу чергу для тих самодіяльних гуртків, що працюють у Львівській області під керівництвом кваліфікованих методистів, які удосконалюють роботу хорів, солістів та оркестрів. До Будинку часто заходять диригенти і одержують там пораду при доборі пісень для своїх хорів.

Консультації, які саме пісні співати на концертах-вечірках у честь Івана Франка, можна одержати також у відділі музики та нот Львівської бібліотеки Академії наук. Тут зберігаються всі твори на слова І. Франка, які появилися друком по 1 травня ц. р. Правління бібліотеки подбало про те, щоб кожний відвідувач музвідділу знайшов справжню пораду, а перш усього, щоб міг користуватися нотами, підготовленими до Франківських днів.

Я. ЯРОСЛАВЕНКО.
Композитор.

в 352 млн. доларів. Як гадають, більша заводи стануть до ладу в наступному році. За заявою представника американської армії, виконання цих замовлень буде значним кроком до досягнення поставленої мети виробництва 500 чотирьохмоторних бомбардувальників за місяць.

За повідомленням преси, керівники оборони чекають, що такий рівень випуску бомбардувальників зможе бути досягнутий восени 1942 року.

НІМЕЧЧИНА ВИМАГАЄ ВІДКЛИКАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ З ПАРИЖА

НЬЮ-ЙОРК, 21. (ТАРС). За повідомленням агентства Юнайтед Пресс з Віші, у вірогідних колах повідомляють, що Німеччина поставила перед США вимогу відкликати всіх дипломатичних представників з Парижа до 10 червня.

ВАШІНГТОН, 23. (ТАРС). На запитання представників преси, державний секретар США Хелл відповів, що, на його думку вимога Німеччини відкликати дипломатичні представництва з Парижа не поширюється на консульських представників. Зараз у Парижі 7 американських консульських працівників.

Агентство Юнайтед Пресс твердить, що коли Німеччина поставить вимогу про відкликання з Парижа консульських представників, то США, можливо, вживуть контрзаходів.

в Фінляндії, що державний борг Фінляндії становить 18,5 мільярда марок. Бюджет торік був зведений з дефіцитом в 2,5 мільярда марок. Дефіцит до кінця поточного року досягне 5 — 6 мільярдів марок, а борг підвищиться до 22 — 23 мільярдів марок. Коли ще врахувати витрати на повернення воєнних збитків, підкреслює Пеккала, то борг досягне 35 мільярдів марок, а, можливо, і більшої суми.

ВІД'ЇЗД АНГЛІЙЦІВ І АМЕРИКАНЦІВ З БЕЙРУТА

НЬЮ-ЙОРК, 23. (ТАРС). За повідомленням агентства Ассошіейтед Пресс, англійський консул в Бейруті виїхав у Палестіну. Перед від'їздом він звернувся до американського консула з просьбою представляти в Бейруті англійські інтереси. Понад 100 англійців і американців, в тому числі викладачі і студенти американського університету, виїхали з Бейрута в Палестіну.

ЄГІПЕТСЬКИЙ КОНСУЛ У БЕЙРУТІ ЗАПРОПОНУВАВ ЄГІПТЯНАМ ВИЇХАТИ З СІРІЇ І ЛІВАНА

НЬЮ-ЙОРК, 23. (ТАРС). Як повідомляє агентство Ассошіейтед Пресс, єгипетський консул у Бейруті запропонував єгиптянам, які живуть в Сірії і Лівані, якомога швидше виїхати в Єгипет.

ИЙ БАЛАНС
ОГО ТОВАРИСТВА ІНВАЛІДІВ

ЛЬВІВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧН

„Вільна Україна"
Львов
30 АПР. 1941

Виставка до дня більшовицької преси

В кабінеті марксизму-ленінізму бібліотеки Львівського відділу Академії наук УРСР відкрилась виставка, присвячена Дню більшовицької преси. Біля 200 експонатів — газет, книжок та журналів показують розвиток більшовицьких видань дореволюційних років.

На виставці представлені оригінальні видання ленінських листів в редакцію „Искры", що вийшли в Женеві (1903 рік), статті Леніна і Сталіна, в яких визначаються завдання більшовицької преси.

На стендах виставки ми бачимо перші номери газет „Искра", „Вперед", „Рабочая газета", „Социал-демократ", „Пролетарий" і „Правда". Показані брошури „Материалы для характеристики русской печати" видані в Женеві 1898 року і ін.

В чотирьох монтажах показано нові радянські видання. Тут є військові журнали і газети, гумористичні журнали народів СРСР, технічні видання та монтаж періодики масово-політичних жіночих та дитячих журналів. Серед них — журнали нових радянських республік: Литви, Латвії, і Естонії.

Виставка оформлена портретами видатних більшовицьких журналістів, відзначених урядом найвищими нагородами — орденами і медалями Союзу РСР.

Багато здібних виконавців є серед студентів інституту радянської торгівлі. Ніжно звучать у виконанні хору (керівник Плешкевич) українські народні пісні. Хороше враження справив і виступ джаз-оркестру, яким керує студент тов. Альткорн і, особливо, тріо акординістів.

Непогано був представлений і педагогічний інститут. Хор вдало виконав кілька пісень Козицького, Леонтовича, Лисенка. Активну участь на олімпіаді взяли студенти технікуму радторгівлі, плодоовочевого, технікуму гірничо- паливної промисловості, зоотехнікуму, легкої промисловості, педагогічних шкіл. Трохи бліло показали себе політехнічний і ветеринарний інститути, головне, по кількості. Ці колективи могли б взяти більш масову участь.

Серед індивідуальних виконавців в першу чергу треба відзначити студента медінституту тов. Штокалка. Його власний твір «Дума про визволення», який він виконав на бандурі, зачарував присутніх. Тов. Штокалко добре виконав і українську народну пісню «Ой кум до куми...». Серед солістів - співців виділяється майстерністю виконання студентка педінституту Прокопович. Вона має чистий і ніжний голос. Хорошим голосом володіє і студентка педшколи № 2 тов. Гауер-Ерна, яка успішно виконала «Вибрані пісні» Шумана та «Соловей» — Аляб'єва. На

Czerwony Sztandar 8 marca 1941.

Kobieta w ZSRR i w świecie kapitalistycznym

Biblioteka Akademii Nauk we Lwowie urządziła na Międzynarodowy Komunistyczny Dzień Kobiet ciekawą wystawę. W 20 gablotkach wystawiono książki, ilustracje, rękopisy i fotografie, charakteryzujące życie i rozwój kobiety wyzwolonej w Związku Radzieckim w przeciwieństwie do losu kobiet w świecie kapitalistycznym. Widzimy walkę tych ostatnich o prawa obywatelskie, znajdującą dopiero właściwy punkt wyjścia w związku z ruchem rewolucyjnem klasy robotniczej.

Ze ściany dumnie spoziera tekst artykułu 122 Konstytucji Stalinowskiej o zrównaniu praw kobiety i mężczyzny i jej odpowiednik — wykres ukazujący, że tylko w ZSRR płace kobiet i mężczyzn są rzeczywiście równe, podczas gdy w przodujących krajach kapitalistycznych stanowią one tylko 58,5 procent zarobków „męskich", a w Japonii jeszcze o wiele mniej.

Eksponaty ukazujące drogę życiową i rolę kobiety w ZSRR, kobietę w produkcji, aktywną bojowniczkę na froncie rewolucji kulturalnej, kobietę — działacza państwowego zawierają wiele cennego materiału, napełniającego nas umą i pewnością zwycięstwa.

W dziale ilustrującym rolę kobiety w społeczeństwie burżuazyjnym zasługuje na uwagę szereg oryginalnych dokumentów, jak rękopisy Orzeszkowej, Konopnickiej, Olgi Kobylańskiej, Curie-Skłodowskiej. Widzimy też wiele interesujących pierwodruków, jak na przykład broszurę Klary Zetkin „Kwestia kobieca a studenteria niemiecka", wydaną w roku 1906 w języku polskim w Warszawie, książki i broszury Róży Luksemburg i N. Krupskiej.

Całość wystawy, która potrwa około 2 tygodni, sprawia dobre wrażenie i stanowi cenny wkład w uczczenie Dnia Kobiet.

Cz. Barski

Stalinowscy stypendyści na Uniwersytecie Lwowskim

Rada Komisarzy Ludowych [illegible] przyznała 6 stypendiów ki itd. Maria Kich, delegat do Rady Miejskiej została pierw-

Czerwony Sztandar

W RADZIE KOMIS

walki z szkodnikiem buraków cukrowy w kołchozach i sowchozach w roku 1

nowe kanaliki skrajne, nie dopuszczając do wykorzystywania starych.

Na wszystkich starych burakowiskach przy gęstości wylęgania się ryjowca w ilości wiecej niż 2 chrząszczy na jeden metr kwadratowy według danych uzyskanych ze zbiorów jesiennych, przeprowadzić wraz z posiewem wczesnych jarych kultur dodatkowo po każdych 200 metrach kanaliki typu kanalików skrajnych z takim obliczeniem, aby wykonać je nie później, niż dnia następnego; kanaliki przeprowadzać w jednym kierunku, o sklepionych nacięciach z wywierconymi studzienkami, lub też założyć sieć wąskich pogłębionych kanalików głębokości 14—15 ctm. przy gęstości sieci 100×100 metrów, z wywierconymi studzienkami głębokości 35 ctm. co każde 4 metry.

Pola buraków cukrowych i działki rozsadowe otoczyć jedno-

Walka z ryjowcem dookoła zasiewów, służących do przynęty na nich samych powinna być zorganizowana tak, aby zasiewy, służące do przynęty w żadnym wypadku nie były zniszczone przez ryjowca. Będzie to jeden ze środków służących do zniszczenia ryjowca i do obrony plantacji gospodarskich przed szkodami.

W tym celu w dzień zasiewu obszarów do przynęty, niezależnie od okopania całej przestrzeni burakowisk, otoczyć te ostatnie kanalikami typu kanalików skrajnych głębokości 32–35 ctm. z nacięciami i z wywierconymi co 4 metry studzienkami głębokości 35 ctm. Trzeba bezustannie wybierać nich chrząszcze, nie dopuszczają do tego, aby przechodziły one na obszary zasiane. Jednocześnie na polu, służącym do przynęty prowadzić wypasanie kur dla zniszczenia ryjowca.

Od chwili utworzenia się jedne

Czerwony Sztandar 31.V.1941.

Wystawa Iwana Franki

W związku z 25-letnią rocznicą śmierci wielkiego poety i działacza ukraińskiego Iwana Franki, otworzono w westibulu Biblioteki Akademii Nauk USRR wystawę ilustrującą jego życie, działalność pisarską i społeczną.

W kilkunastu gablotach wyłożono dokumenty nader ciekawe. Uporządkowano je w części chronologicznie (lata dziecięce i szkolne, lata uniwersyteckie, listy z lat 1877—1916 i t. p.) a w części według tematów (działalność społeczna i literacka, Franko jako poeta, dramaturg, nowelista i powieściopisarz, stosunek Franki do Szewczenki, do pisarzy ukraińskich, do polskiej literatury itp.).

Przegląd rozpoczyna metryka poety w języku łacińskim, stwierdzająca, że urodził się 27 sierpnia 1856 r. w Nahujewiczach, z ojca Jakuba, rolnika i matki Marii z Kulczyckich. Świadectwa szkolne z Jasienicy, Drohobycza a wreszcie z Krakowa, w języku niemieckim, polskim i łacińskim stwierdzają, że Franko był zawsze uczniem chwalebnym i celującym. Indeks uniwersytecki wskazuje, że Franko studiował na uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, na wydziale filozoficznym historię i literaturę ukraińską tudzież literaturę klasyczną. Studia ukończył z doktoratem filozofii. Z przedstawionych dokumentów wynika niezwykła wszechstronność Franki.

Szczególnie interesujący jest stosunek Franki do polskiej literatury i polskich pisarzy. Swego „Boa constrictor" poeta sam spolszczył i opatrzył uwagami. Nadto bezpośrednio po polsku napisał „Obrazki galicyjskie", „Bajkę o dobrobycie" i inne. Pisywał w dziennikach i czasopismach polskich.

Z każdej gabloty, z każdego eksponatu dowiadujemy się rzeczy nowych o tym wielkim człowieku, a każdy powrót do nich ujawnia znowu niezauważone odkrycia.

Seweryn G. Bogusz

Agencja United Press o sytuacji murzynów w Stanach Zjednoczonych

NEW YORK, 30. (TASS). Jak donosi z Chicago korespondent agencji United Press, sąd przysięgłych uznał winę wielkiego plantatora ze stanu Georgia Cunninghama i jego adwokata Macwartera oskarżonych o to, że „traktowali murzynów jak niewolników". Macwarter był poprzednio przewodniczącym senatu stanu Georgia. Cunningham i Macwarter oskarżeni są o to, że uczynili z 6 murzynów niewolników, i przemocą zmusili „razem skutych" do pracy na plantacji Macwartera. Nie wypłacano im zarobków, bardzo często bito i torturowano. (W Stanach południowych murzyni są często aresztowani i wtrącani do więzień pod najrozmaitszymi zarzutami, a następnie oddaje się ich właścicielom plantacji, odczuwającym brak siły roboczej).

Jak wynika z aktu oskarżenia murzyni ci zbiegli z plantacji Cunninghama. We wrześniu 1939 roku Cunningham i Macwarter przybyli do Chicago, gdzie usiłowali wydostać zbiegłych murzynów, oskarżając ich o ograbienie plantacji. W rzeczywistości usiłowali oni ponownie dostać ich w swoje ręce.

Grupa wybitnych działaczy postępowych w Chicago zorganizowała kampanię przeciwko wydaniu 6 murzynów, domagając się aresztowania Cunninghama i Macwartera.

Prasa amerykańska o bezrobociu w Stanach Zjednoczonych

Według danych kongresu związków zawodowych w Stanach Zjednoczonych liczba bezrobotnych wynosiła dotychczas 9 i pół miliona. Jakkolwiek rozwój przemysłu wojennego w kraju w związku ze wzmożeniem zbrojeń osiągnął niebywałe rozmiary, jednakże zatrudniono dopiero 2 miliony bezrobotnych. Jak donosi dziennik roboczy, a 100 tys. wykwalifikowanych i nawpół wykwalifikowanych mechaników przemysłu samochodowego pracuje na robotach publicznych.

Wzmożenie racjonalizacji i przedłużenie dnia pracy pociąga za sobą zmniejszenie liczby zatrudnionych robotników. Obecnie wydajność robotnika amerykańskiego

L. Uszatowa, laborantka rejonowego laboratorium kontroli nasion w Krzywym Rogu (obwód Dniepropietrowski), uczestniczka Wszechzwiązkowej Wystawy Rolniczej w latach 1939/40, została zatwierdzona jako uczestnik wystawy w roku 1941.
Foto I. Zaca (RATAU)

Współzawodnictwo poliklinik

Pracownicy IV-ej i X-ej poliklinik robotniczej podsumowują wyniki współzawodnictwa socjalistycznego między obu kolektywami. W wyniku współzawodnictwa likwiduje się szereg istniejących dotąd niedociągnięć o ile chodzi o rejestrację zgłaszających się chorych, wizyty lekarzy w mieszkaniach obłożnie chorych, wreszcie w dziedzinie kwalifikacji średniego i wyższego personelu medycznego. Remont zniszczonych budynków, rozszerzenie gabinetów lekarskich jak naprzykład pracowni rentgenowskich, gabinetów fizjoterapii, skompletowanie oddziału stomatologicznego, to poważne osiągnięcia obu klinik. Realizacja zasadniczych punktów umowy o współzawodnictwo, zmniejszenie ilości skarg na lekarzy i średni personel medyczny, zapewnienie punktualnej pomocy lekarskiej chorym w rejonie, utrzymywanie czystości w pomieszczeniach poliklinik — oto wymowne i konkretne fakty, świadczące o racjonalnym podejściu do sprawy rozwoju lecznictwa radzieckiego ze strony pracowników obu poliklinik.

Zaznajamiając się z materiałami i wskazówkami XVIII konferencji partyjnej, pracownicy zobowiązali się na zebraniach do oszczędnego korzystania z lekarstw i materiałów aptecznych bez uszczerbku dla chorych. do podniesienia poziomu medycznego personelu na kursach organizowanych na obu poliklinikach, do zupełnego zlikwidowania skarg na pracę personelu medycznego oraz wzmożenia frekwencji na kursach historii WKP(b).

J. Winter

W KILKU WIERSZACH

Ostatnio utworzono przy lwowskiej Akademii Nauk USRR laboratorium rekonstruowania starych rękopisów. W tej chwili pracownicy laboratorium zajęci są rekonstruowaniem i konserwacją rękopisów Iwana Franki i Łesi Ukrainki.

*

W uzdrowisku Lubień Wielki, obwodu Lwowskiego, buduje się nowoczesny gabinet hydropatyczny.

*

W ciągu pierwszych dwóch miesięcy bieżącego roku zapisało się na członków kas ubezpieczeniowych obwodu Stanisławskiego 8 tysięcy osób. Suma wkładów w kasach oszczędności sięga cyfry 3 milionów rubli.

*

Polski państwowy teatr dramatyczny w Białymstoku przygotowuje dwie nowe sztuki: Fredry „Zemsta" i Swietowa „Bajka". Białostocki państwowy teatr żydowski wystawi wkrótce sztukę Lermontowa p. t. „Hiszpanie".

Pożyteczna inicjatywa

Z ciekawą inicjatywą kształcącej pracy wystąpili uczniowie 9-ej i 10-ej klasy szkoły średniej przy cukrowni „Komunar" w obwodzie Kurskim. Młodzież uchwaliła napisać dzieje swojej starej wielkiej fabryki. Przy pomocy dyrektora szkoły tow. Tereszczenki uczniowie zorganizowali kółko. Członkowie kółka zapisują opowiadania starych ludzi z okolicy o przeszłości fabryki, zbierają różne dokumenty, plany i fotografie, dotyczące zarówno rozwoju technicznego fabryki jak i rozwoju życia społecznego w jej murach. Centralna Biblioteka im. Lenina dostarczyła młodym badaczom szeregu interesujących wiadomości.

*

Żony robotników Karawańskich zakładów produkcji spirytusu zorganizowały brygady pomocnicze i przyszły zakładom z wielką pomocą przy zbiorach upraw rolnych w gospodarstwie fabryki, przy wyładowywaniu surowca, w walce z zaspami śnieżnymi i t. d. Ogółem aktywistki dały zakładom 1.250 dni roboczych.

(„Piszczewaja industria")

Turniej szachowy mistrzów ZSRR

Wszechzwiązkowy komitet do spraw kultury fizycznej i sportu przy Radzie Komisarzy Ludowych ZSRR zatwierdził regulamin turnieju na miano mistrza szachowego ZSRR. W turnieju weźmie udział pierwszych sześciu zdobywców nagród w 12-tym wszechzwiązkowym turnieju szachowym t. t. I. Bolesławski, I. Bondarewski, M. Botwinnik, P. Keres, A. Lilienta l i W. Smysłow. Uczestnicy turnieju rozegrają między sobą po 4 partie. Pierwsze dwie rozgrywki turnieju odbędą się w Leningradzie, drugie dwie — w Moskwie. Pierwsza tura odbędzie się 23 marca. Druga połowa turnieju rozpocznie się w Moskwie 11 kwietnia. Tytuł mistrza szachowego ZSRR otrzyma uczestnik turnieju, który zdobędzie największą liczbę punktów z 20 rozegranych partii. Mistrz szachowy ZSRR zostanie odznaczony przez Wszechzwiązkowy komitet do spraw kultury fizycznej i sportu przy RKL ZSRR dyplomem i medalem. (TASS)

Muzeum jako czynnik wychowawczy

Sprawa wychowania najszerszych mas młodzieży w duchu komunistycznym — to jedno z najważniejszych naszych zadań. W dziele tym doniosłą rolę odgrywają takie centra kultury, jak muzea, w których zebrane są dzieła sztuki, zawierające najcenniejsze zdobycze kulturalne minionych epok. Dlatego też w pierwszym rzędzie młodzież powinna się dobrze zapoznać z materiałami, zebranymi w muzeach. W program pracy szkolnej należy włączyć wycieczki do muzeów, należy urządzać specjalne lekcje-wycieczki dla uczniów, ilustrowane eksponatami. W tym duchu też w Muzeum Przemysłu Artystycznego odbyły się 3 specjalne wykłady dla uczniów szkolnych: o oprawie książkowej, o wyrobnictwie metalowym, o tkaninach. Lekcje te, opracowane przez pracowników naukowych muzeum, ilustrowane były bogatym materiałem ze zbiorów muzealnych. Zaznajamiając się z techniką, fazami rozwojowymi, historią stylów w sztuce stosowanej uczniowie poglądowo ogarniają materiał i pogłębiają swoją wiedzę.

Obecnie pracownicy muzealni opracowali metodę oprowadzania wycieczek szkolnych, która została podana dokładnemu omówieniu w Radzie Naukowej.

Należy w tej sprawie uaktywnić pedagogów. W związku z tym Muzeum Przemysłu Artystycznego postanowiło zorganizować 10-tygodniowy kurs dla instruktorów-pedagogów.

W. Bachrach

Rozwój biblioteki

Lwowska filia Biblioteki Akademii Nauk USRR, dawne Ossolineum, posiadała pod rządami burżuazji około 400 tysięcy książek. W warunkach radzieckich biblioteka osiągnęła niebywały wzrost. Liczba egzemplarzy wzrosła od września r. 1939 prawie czterokrotnie. Rozwój ten został spowodowany wcieleniem do zakładu licznych prywatnych bibliotek — własności arystokracji i wyższego duchowieństwa.

Filia lwowska korzysta podobnie jak inne biblioteki radzieckie ze wszystkich udogodnień, wpływają do niej wszystkie ukazujące się książki radzieckie. Liczba egzemplarzy, wysyłanych ze wszystkich części Związku Radzieckiego, bo zarówno z Moskwy, Leningradu, Kijowa, jak też z tak odległych miast jak Alma-Ata i Taszkent, wynosi często kilkaset pozycji tygodniowo. Obok najważniejszych dzieł z dziedziny marksizmu-leninizmu, dzieł wielkich pisarzy rosyjskich i ukraińskich, otrzymuje filia również książki z dziedziny techniki, przemysłu, historii narodów ZSRR oraz piękne wydawnictwa Akademii Nauk i innych instytucji.

Biblioteka rozporządza również obfitymi zbiorami rękopisów i starych druków, stanowiących podstawę szczegółowych badań naukowych. **Dr. G. Wachsman**

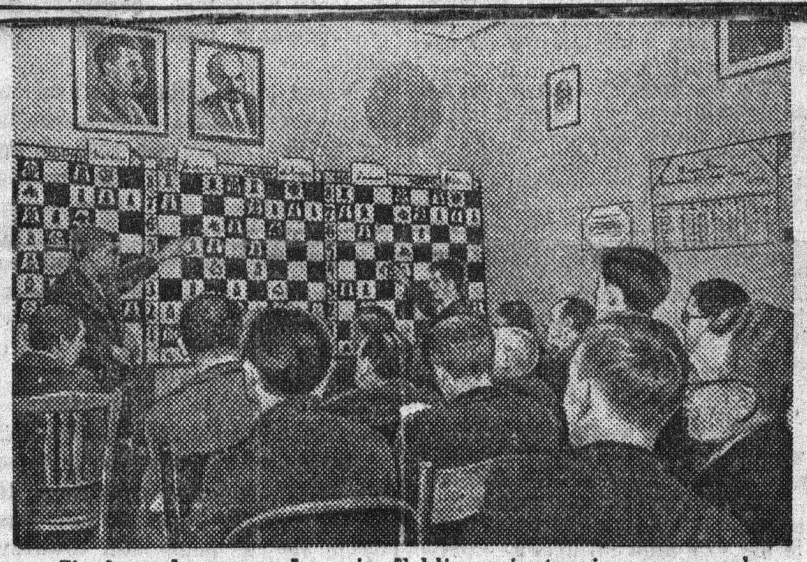

Finał szachowy we Lwowie. Tablica orientacyjna rozgrywek.
Foto Rapaporta

W klubie radiowym

W lwowskim klubie radiowym odbywają się stale kursy przygotowania nowych kadrów telegrafistów. Uczestnicy kursów, rekrutujący się z pośród młodzieży robotniczej i szkolnej z wielkim zrozumieniem i zainteresowaniem dążą do jak najszybszego opanowania tej nowej specjalności.

Po kilku miesiącach intensywnej pracy uczestnicy kursów mogą się poszczycić dużą biegłością w wykonywaniu zadań służby radiotelegraficznej. Onegdaj do egzaminów przystąpiła druga z kolei grupa uczestników kursu. Wśród nich pierwszeństwo uzyskali tow. tow. Pieszkowa i Denesiuk, którzy opanowali tempo nadawania i odbioru 100 znaków na minutę, zdobyli tym samym kwalifikację morsistów pierwszej kategorii. Zaraz za nimi idą tow. tow. Ryzik i Mensch, którzy uzyskali drugą kategorię, opanowując 80 znaków na minutę.

Praca instruktora tow. Pieredudy, który przez cały czas trwania kursu sumiennie i systematycznie szkolił nowe kadry telegrafistów wydała plony. Obecnie klub radiowy przystąpił do kształcenia nowych kadrów pracowników tej doniosłej gałęzi służby łączności.

P. Kobylański

Audycje radiowe

W dniu 16 marca o godz. 18.30 lwowskie radio nada audycję literacką w języku polskim, poświęconą Komunie Paryskiej. W dniu 17 marca tow. Roman Werfel wygłosi szkic historyczny pt. „Jarosław Dąbrowski, bohaterski generał Komuny Paryskiej".

16 marca o godzinie 16-tej lwowskie radio nada słuchowisko p. t. „Dwa wesela w jedną noc" Gotlobera. Reżyseruje Druś. Wystąpią artyści Państwowego Teatru Żydowskiego. W tymże dniu o godzinie 21.05 nadany zostanie montaż opery Mozarta „Zaczarowany flet", w którym wystąpią artyści Lwowskiego Radiokomitetu.

Radio lwowskie prowadzi ostatni cykl audycji „Uczeni przed mikrofonem". W ramach tego cyklu wygłosi 23 marca profesor Politechniki Lwowskiej Pilat odczyt pt. „Nafta zachodnich obwodów Ukrainy".

Redaktor odpowiedzialny
I. MAŃKOWSKI

BILANS ZAMKNIĘCIA

KOOPERATYWY „SZKŁO-ZERKAŁO" WE LWOWIE, UL. 1. MAJA 39

(na dzień 31 grudnia 1940 r.)

AKTYWA: POZYCJE	SUMA	PASSYWA: POZYCJE	SUMA
1. Zasoby zasadnicze	44.731.–	1. Fundusz zasadniczy	159.219.84
2. Małocenny inwentarz	3.565.65	2. Fundusz udziałowy	6.848.90
3. Surowce i mater. pomocnicze	116.230.11	3. Fundusz amortyzacyjny	6.145.80
4. Paliwo	1.453.18	4. Rezerwa na przyszłe płatności	3.410.31
5. Tara (opakowanie)	7.760.79	5. Wierzyciele:	
6. Gotowa produkcja	12.213.52	a) czynsze: 2.901.29	
7. Kasa (gotówka)	329.80	b) podatki i pożycz. 1.154.87	4.056.16
8. Rk. w Banku Państwowym	35.844.62	6. Członkowie spółdzielni	12.817.41
Rk. w Torhbanku (F. D. K.)	9.200.–	7. Zysk	148.982.34
9. Dłużnicy:			
a) Strachkasa 510.90			
b) Sojuz 5.250.87			
c) klienci 28.717.57	34.479.34		
10. Kwoty wydane osobom do rozliczenia	3.698.90		
11. N. K. F. (awans na podatek doch.)	70.140.43		
12. Nadwyżki wydat. z fund. specj.	173.67		
13. Członkowie spółdzielni	1.659.75		
	341.480.76		341.480.76

Przewodniczący: **Ch. M. Gleicher** Główny buchalter: **M. H. Donn**

W TEATRACH:

TEATR OPERY I BALETU

15 marca — **Aida**
16 marca — **Traviata**
17 marca — **dzień wypoczynkowy**
Początek o godz. 8.30 wiecz.
Wkrótce premiera baletu **Czerwony Mak.**

POLSKI TEATR DRAMATYCZNY

15 marca — **Dom otwarty**
16 marca — **Ostrożnie! świeżo malowane**
17 marca — **dzień wypoczynkowy**
Początek o godz. 9 wiecz.

ŻYDOWSKI TEATR DRAMATYCZNY

15 marca — popoł. o godź. 16.45 **Dwa wesela w jedną noc** — wieczorem — **Adwokat Bolbec**
16 marca — o godz. 14 **Adwokat Bolbec**, wieczorem — **Siostry**
17 marca — **Adwokat Bolbec**
Początek o godz. 8.30 wiecz.

TEATR MINIATUR

15 i 16 marca — **...a ot rodzynki w koszyku...**
17 marca — **dzień wypoczynkowy**
(Codziennie dwa przedstawienia).
Początek o godz. 20.15 i 22.30.

W sprawach ogłoszeń zwracać się telefonicznie Nr. 245-76.

DZIŚ W KINACH:

„DZISIEJSZE CZASY" – **Adria**
„STEPAN RAZIN" – **Empire**
„DARIKO" – **Bajka**
„DUBROWSKIJ" – **Wanda**
„POWRÓT" – **Gloria**
„GOBSEK" – **Grażyna**
„RUSŁAN I LUDMIŁA" – **Kino dla dzieci**
„WIATR OD WSCHODU" – **Europa**
„BEZPOSAŻNA" – **Casino**
„KOCHANA DZIEWCZYNA" – **1-y Komsomolski**
„SAŁAWAT JUŁAJEW" – **Kopernik**
„CYRK" – **Lewandówka**
„OGNISTE LATA" – **Metro**
„MUZYCZNA HISTORIA" – **Światowid, Muza**
„ICH STU I ONA JEDNA". (Na estradzie występy artystów) **Pax**
„SAŁAWAT JUŁAJEW". Na estradzie gra dżez-orkiestra – **Palace**
„WIELKI WALC" – **Raj**
(Remont, Kino nieczynne) – **Rialto**
„SUWOROW" – **Ton**
„WYSOKA NAGRODA" – **Uciecha**
„PIES NA WOJNIE", „20 LAT TEATRU OPERY im. STANISŁAWSKIEGO" i inn. – **Kronika**

POKOJÓW
do wynajęcia na okres 2–3 miesięcy poszukuje „NIEFTIEZAWODPROJEKT"
Zgłoszenia: LWÓW, PL. MARIACKI 8 osobiście do kierownika lub telefonicznie Nr. 299-20 wewnętrzny 22.

Adres redakcji: Lwów, Sokoła 4. Telefony: Redaktor odpowiedzialny 131-00. Zastępca redaktora 131 01. Sekretarz odpowiedzialny 131-05. Wydz. partyjny 131-04. Wydział ekonomiczny: 131-03. Wydawnictwo 265-17. Przyjmowanie ogłoszeń 245-76. Drukarnia wydawnictwa „Wilna Ukraina", Lwów Sokoła 4. – Zam. Nr. 725 – KR6433

Wojna w Europie i Afryce
(Przegląd działań wojennych)

13 marca na froncie angielsko-niemieckim toczyły się aktywne działania wojenne. Intensywne naloty lotnictwa stron wojujących, dokonane w nocy na 13 marca, powtarzały się w ciągu 13 i w nocy na 14 marca. Liczne walki powietrzne odbywały się, według doniesień dowództwa niemieckiego, w pobliżu południowego wybrzeża Anglii. Wielkie grupy niemieckich bombowców dokonały nalotu na ośrodek budowy okrętów w Glasgow. Ataki trwające kilka godzin były skierowane przeciwko urządzeniom portowym, stoczniom, składom surowca i żywności. Inne wielkie grupy bombowców atakowały przedsiębiorstwa przemysłu spożywczego i składy surowca w Liverpool i Hull. Bombardowano również ważne pod względem wojskowym obiekty w południowej i środkowej Anglii.

13 marca angielskie bombowce w asyście pościgowców dokonały nalotu na Calais. Jak donosi agencja Reutera, inna grupa angielskich samolotów dokonała lotów wywiadowczych nad kanałem La Manche i północną Francją. Między niemieckimi pościgowcami a samolotami angielskimi wywiązały się walki. W nocy na 14 marca grupy lotnictwa angielskiego bombardowały szereg punktów w północno - zachodnich Niemczech. Intensywny nalot został dokonany na urządzenia portowe i przemysłowe Hamburga.

*

W piątym dniu natarcia na froncie albańskim włosi rzucili na greckie pozycje wielkie ilości piechoty. Jak donosi naczelne dowództwo armii greckiej, natarcie włochów odbywało się pod osłoną intensywnego ognia artylerii i licznych samolotów. Grecy, którzy przeszli do kontrataku, zmusili włochów do cofnięcia się. Wojska greckie zdobyły kilka pozycji włoskich. Główne walki na froncie centralnym odbywały się na odcinku długości ponad 30 kilometrów i na wysokości 3.600 stóp. Na południowym i północnym odcinku frontu, według doniesień dziennika „Politika", toczyły się walki o charakterze lokalnym. Obie strony wojujące utrzymały swoje pozycje.

Wielką aktywność w ciągu ostatnich dni rozwinęło lotnictwo obu stron, w szczególności na centralnym odcinku frontu. Wielkie grupy samolotów obu stron wojujących bez przerwy bombardują pozycje na froncie i na tyłach oraz dokonywują lotów wywiadowczych. Angielsko - greckie samoloty - torpedowce atakowały parowce włoskie stojące w porcie Valona. Włoskie lotnictwo, jak podaje komunikat naczelnego dowództwa armii włoskiej, bombardowało pozycje obronne i skupienia wojsk greckich.

Znaczną aktywność wykazało lotnictwo stron wojujących we wschodniej części morza Śródziemnego. Oddziały włoskich samolotów, według komunikatu włoskiego, bombardowały bazy lotnicze i morskie na Krecie. Bombardowano również Maltę. Angielskie lotnictwo, jak podaje agencja Reutera, bombardowało lotnisko na wyspie Rhodos. Zrzucono bomby na lotniska w Marizzy, Calato i Katawii. Dokonano również nalotu na wojskowe obiekty wyspy Scarpanto.

*

W Afryce północnej nie odbywały się aktywne działania wojenne. Samoloty niemieckie, jak donosi niemieckie biuro informacyjne, bombardowały lotniska i skupienia wojsk angielskich w Libii. Silne uszkodzenia odniosły hangary i schrony na jednym z lotnisk. Bombardowano również stanowiska artylerii przeciwlotniczej, skupienia samochodów ciężarowych i urządzenia reflektorowe na wschód od Tobruku. Angielskie lotnictwo znowu bombardowało Tripolis. Kairski korespondent dziennika „Times" donosi, że wojska angielskie operujące w pustyni Zachodniej (Libia) znajdują się w odległości 3 kilometrów od oazy Dżarabub.

We wschodniej Afryce wojska angielskie kontynuują natarcie na froncie abisyńskim. Po zajęciu Kurmuku (na granicy Abisynii i anglo - egipskiego Sudanu) i Afodu (w odległości 70 km. na południowy-wschód od Kurmuku) wojska angielskie zajęły obecnie Asosa (na południowy zachód od Afodu). Partyzanci abisyńscy, operujący w południowej Abisynii, zajęli Jawello (w odległości 112 km. od miasta Mega), niedaleko granicy między Abisynią i angielską kolonią Kenią.

W Erytrei, według komunikatu włoskiego, wojska włoskie odparły atak anglików w rejonie Kerenu.

Na wszystkich odcinkach frontu we wschodniej Afryce obserwuje się działania lotnictwa. Samoloty angielskie dokonały nalotu na lotnisko w Asmarze (Erytrea) i bombardowały obiekty wojskowe w Assabie (Abisynia).

14 marca (TASS)

DZIENNIK „DAILY TELEGRAF AND MORNING POST" O WOJSKACH NIEMIECKICH W TRIPOLISIE

LONDYN, 14. (TASS). Dziennik „Daily Telegraf and Morning Post" pisze, że według wiadomości otrzymanych przez londyńskie koła oficjalne, Niemcy wzmacniają posiłki dla Włoch w Afryce północnej. Otrzymano wiadomości, że w Tripolisie skoncentrowano obecnie conajmniej trzy dywizje niemieckie, z których jedna jest całkowicie zmechanizowana.

PRZEŚLADOWANIE ZWOLENNIKÓW KONGRESU NARODOWEGO W ANGLII

LONDYN, 14. (TASS). Słynny angielski artysta Michel Redgrave i 12 innych znanych artystów, artystek, reżyserów i muzyków otrzymało zawiadomienie od Brytyjskiego towarzystwa radiowego (BBC), że jeżeli nie sprostują na piśmie wiadomości o swej przynależności do zwolenników Kongresu Narodowego, to w przyszłości nie będą mogli występować w studio radiowym. Żądanie to wywołało głębokie oburzenie wśród pracowników sztuki. Muzycy studia Arnold Goldsbrow i Phil Curlew oświadczyli: „Nie mamy najmniejszego zamiaru zrzec się swoich poglądów pod groźbą pozbawienia pracy w radio".

Wiele organizacji społecznych i związkowych oraz wybitnych działaczy sztuki uchwaliło rezolucję protestu przeciwko bezprawnemu postępowaniu towarzystwa radiowego.

Przed kilku dniami sprawa ta była poruszona na posiedzeniu Izby Gmin. Laburzysta Strauss zapytał, czy Izba pozwoli na omówienie oświadczeń w sprawie politycznej dyskryminacji, popełnionej przez Brytyjskie towarzystwo radiowe w stosunku do niektórych artystów. Lord Attlee oświadczył, że nie sądzi, aby znalazł czas na omówienie tej sprawy.

Czy Attlee'mu jest wiadomo — zapytał dalej Strauss — że ostatnie zarządzenie towarzystwa radiowego, które zwolniło artystów za to, że ich poglądy polityczne nie zgadzają się z poglądami towarzystwa, wywołały poważne zaniepokojenie. Attlee oświadczył, że rząd rozpatrzy tę sprawę, w odpowiednim czasie.

Wybory do organów związkowych w Szwecji

SZTOKHOLM, 14. (TASS). Ostatnio w Szwecji odbywają się wybory do organów związkowych szwedzkich związków zawodowych. Reformistyczne kierownictwo związków zawodowych prowadzi zaciętą walkę przeciwko szwedzkim komunistom. W związku z wyborami rozesłał zarząd związku metalowców okólnik do miejscowych organizacji, w którym zabrania wybierać komunistów do zarządu dołowych organizacji związkowych. Zarząd proponuje unieważnić mandaty komunistów, którzy będą wybrani. Okólnik przewiduje również represje przeciwko bezpartyjnym robotnikom, którzy będą popierać kandydatów komunistycznych.

Dziennik „Arbetaren' donosi, że ruch protestu przeciwko kierownictwu związku zawodowego metalowców objął szerokie masy związkowe. Komunistyczni kandydaci szeregu organizacji związkowych Sztokholmu, Göteborga i innych ośrodków przemysłowych zostali wybrani większością głosów. Dziennik wskazuje, że olbrzymią większość opozycjonistów wewnątrz związków zawodowych, wypowiadających się przeciwko okólnikowi zarządu stanowią bezpartyjni robotnicy.

Spadek produkcji przemysłu w Finlandii

HELSINKI, 14. (TASS). Dziennik „Suomen Sociali.Demokratti" ogłasza dane o spadku produkcji przemysłowej w Finlandii. Wojna i blokada morska bardzo dotkliwie odbiły się na eksporcie papieru gazetowego.

W roku 1940 fabryki zmniejszyły produkcję papieru gazetowego o 83 procent. Eksport celulozy spadł o 80—85 procent, podczas gdy przed wojną około 90 procent produkcji celulozy szło na eksport. Poziom produkcji papieru pakunkowego i listowego wynosi zaledwie 35 procent normalnego poziomu. Przemysł dyktowy, który eksportował przed wojną rok rocznie ponad 200 tys. metrów sześciennych dykty, w 1940 roku wywiózł zaledwie 85 tys. metrów sześciennych.

HELSINKI, 14. (TASS). Ostatnio z rynków fińskich znikły ryby. W związku z tym rząd postanowił wprowadzić normowaną sprzedaż ryb. Kartek jeszcze nie wprowadzono, ale ministerstwu aprowizacji udzielono specjalnych pełnomocnictw w zakresie handlu rybami.

Sytuacja ekonomiczna w Hiszpanii

Dziennik hiszpański „Solidaridad National" zamieścił artykuł „Hiszpania w warunkach blokady i wojny", w którym przytacza niektóre fakty i cyfry, ilustrujące ciężką sytuację gospodarczą kraju.

Dziennik pisze, że wskutek złego urodzaju Hiszpania odczuwa ostry brak artykułów żywnościowych. Spożycie chleba uległo zmniejszeniu, ponieważ „w przeciwnym wypadku nie starczy go do przyszłych zbiorów", a Hiszpania nie dysponuje obecnie ani złotem ani walutą zagraniczną, potrzebną do przywozu zboża z za granicy. W niemałym stopniu odbija się również pełna dezorganizacja transportu lądowego i morskiego, wojna w Europie i blokada angielska.

Wskutek zniszczeń, spowodowanych wojną frankistów przeciwko republikanom na 2274 lokomotyw i 70 tys. wagonów towarowych, jakie Hiszpania posiadała przed wojną, 691 lokomotyw i 20 tys. wagonów towarowych stało się niezdatnych do użytku. Liczba wagonów osobowych zmniejszyła się z 4 tysięcy na 1894. W 1939—1940 roku urodzaj był najgorszy w ciągu całego wieku dwudziestego i wynosił około 28 milionów cetnarów wobec 40 milionów cetnarów w roku 1937. Niezbędny import pszenicy miał wynosić 6—8 milionów cetnarów na sumę 400 milionów pesetów. Ponad to do Hiszpanii przywożono kukurydzę na sumę przeszło 60 milionów złotych pesetów rocznie i fasolę turecką na 20 milionów złotych pesetów. Wskutek złego urodzaju ostatnich lat trzeba przywozić również jarzyny.

Wobec ciężkich warunków kredytowych i trudności handlu zagranicznego import zboża, jarzyn i mięsa jest obecnie droższy niż import w roku 1935, przyczym gospodarka narodowa kraju znajduje się obecnie w znacznie cięższej sytuacji niż w roku 1935.

ABISYNIA
(INFORMACJA)

Abisynia położona jest we wschodniej części Afryki, nieco na północ od równika. Obszar jej wynosi około 1.200 tys. kilometrów kwadratowych czyli równa się terytorium Angli, Francji i Włoch razem wziętych.

Jeszcze w drugiej połowie XIX wieku Abisynia panowała nad zachodnim wybrzeżem Czerwonego Morza i zatoki Adeńskiej od punktu Suakina do przylądka Guardafui. Jednak w wyniku imperialistycznych pochodów państw europejskich, została Abisynia z początkiem XX wieku całkowicie odcięta od morza i wciśnięta między posiadłości kolonialne Wielkiej Brytanii, Francji i Włoch: na północy i północnym wschodzie usadowiły się Włochy w swej kolonii Erytrei, na wschodzie Francja w Somali francuskim — Anglia w Somali brytyjskim, na południu Włochy w Somali włoskim i Anglia w brytyjskiej kolonii Kenii, na zachodzie wreszcie znowu Anglia w Sudanie angielsko - egipskim.

Ścisłych wiadomości o liczbie ludności w Abisynii nie ma. Obliczają, że wynosi ona 12 milionów ludzi. Główną część ludności stanowią abisyńczycy (narodowość utworzona przez zmieszanie się pierwotnych mieszkańców z murzynami) licząca 5 milionów ludzi, dalej idą takie narodowości jak galla — 3—4 miliony ludzi, somalijczycy, danakilowie, murzyni i inni.

Główne miasta: stolica Addis-Abeba — 100 tysięcy mieszkańców, Harar — 60 tysięcy.

Poszczególne okręgi Abisynii bardzo różnią się od siebie pod względem klimatycznym i geograficznym.

Całą zachodnią część kraju zajmuje płaskowyż abisyński. Jest to najbardziej urodzajne i zaludnione terytorium o umiarkowanym, zdrowym klimacie. Na wschodzie Abisynii ciągnie się nizina Danakilska — najgorętsza pustynia świata, z rzadkimi zaludnionymi oazami. Trzeci okręg geograficzny — południowy wschód — stanowi teren bezwodny, nawpół pustynny z niewielką liczbą ludności, skupionej wokół nielicznych studzien.

Najważniejsze rzeki Abisynii to Nil Błękitny i Takkaze. Nil Błękitny wypływa z jeziora Tana, po za granicami Abisynii, biegnie on doliną Sudanu i wpada do Nilu. Nil czerpie swe wody przede wszystkim z Błękitnego Nilu. O znaczeniu tej rzeki dla nawodnienia angielsko - egipskiego Sudanu świadczą wielkie urządzenia irygacyjne, zbudowane przez anglików w Sudanie, w pobliżu granicy abisyńskiej. Najważniejszą z nich jest zakończona w 1925 roku tama w Sennar ze zbiornikiem wody o pojemności 700 milionów metrów sześciennych. Ten właśnie system irygacyjny decyduje o „szczególnych interesach brytyjskich" w stosunku do Abisynii.

Abisynia jest wybitnie zacofanym krajem agrarnym. Hodowla bydła i prymitywne rolnictwo stanowią główne zajęcie jej mieszkańców. W gospodarce rolnej Abisynii panują dotychczas stosunki feodalne. Całe prowincje i okręgi należą do poszczególnych książąt, dowódców wojskowych i dygnitarzy kościelnych. Wielcy feodałowie oddają ziemię obszarnikom, którzy ze swej strony dzielą ją między drobnych obszarników i wreszcie na samym dole tej feodalnej hierarchii znajduje się chłopstwo pańszczyźniane, dźwigające na karku całe brzemię feodalnego wyzysku. Chłop jest zobowiązany do odrabiania pańszczyzny przez dwa do trzech dni w tygodniu, do składania daniny w postaci jednej czwartej zbiorów i zaopatrywania w żywność przeciągających przez jego wieś żołnierzy, urzędników i t. d. W niektórych punktach kraju istnieje nawet niewolnictwo.

Do głównych upraw rolnych w Abisynii należą: zboże, kawa, bawełna, trzcina cukrowa. Kawa i bawełna są najważniejszymi artykułami wywozu. Produkcja ich skoncentrowana jest w rękach koncesjonariuszy — europejczyków. Bawełna abisyńska pod względem jakości prawie w niczym nie ustępuje bawełnie egipskiej. W kraju stosunkowo szeroko rozwinęła się hodowla bydła. Hoduje się przeważnie wielkie bydło rogate, kozy i owce. Poważnym artykułem wywozowym są skóry.

Mimo licznych bogactw naturalnych (złoto, platyna, węgiel kamienny, miedź, nafta, sole potasowe), Abisynia należy pod względem przemysłowym do najbardziej zacofanych krajów na świecie. Obok chałupnictwa istnieje niewielka liczba przedsiębiorstw przemysłowych (młyny, fabryki mydła, tartaki i t. d.), które należą do europejczyków. Ośrodkiem przemysłowym, zasługującym na uwagę jest jedynie Addis-Abeba, gdzie znajdują się garbarnie i fabryka prochu, drukarnia i elektrownia. W kraju istnieje jedna linia kolejowa Dżibutti—Addis-Abeba o długości 783 kilometrów, z których 90 kilometrów, przechodzi przez terytorium francuskiego Somali.

Feodalne rozdrobnienie Abisynii stało się bardzo dogodne dla wielkich państw imperialistycznych. W roku 1839 anglicy okupują Aden na wybrzeżu Arabskim, skąd zaczynają stopniowo nacierać na Abisynię. Za Anglią idzie Francja, której udaje się „kupić" za 2 tysiące dolarów terytorium niewielkiego abisyńskiego portu na Morzu Czerwonym. Przekopanie kanału Suezkiego szczególnie zwiększyło zainteresowanie Anglii i Francji Abisynią, której wybrzeże znajdowało się na morskich szlakach do Indii, Malajów i Indochin. Doprowadziło to do zagarnięcia przez imperialistów prawie całego wybrzeża Abisynii.

W 1884 roku port Obok został zdobyty ostatecznie przez Francję. Następnie zdobyła ona Dżibutti i pozostałe terytorium, tworzące obecne francuskie Somali.

Natarcie Włoch na Abisynię rozpoczęło się w roku 1870 od „nabycia" za 9 tysięcy dolarów portu Assab na Morzu Czerwonym. W 1885 r. włosi zdobywają porty Massaua i Beilul (w Erytrei). W roku 1887 Włochy zdobywają terytorium Erytrei.

W roku 1906 między Anglią, Francją i Włochami została zawarta umowa o podziale sfer wpływów w Abisynii. W wyniku tej umowy Włochy zdobyły jeszcze jedną kolonię, która otrzymała nazwę włoskiego Somali.

W roku 1935 Włochy, realizując swoje stare plany, całkowicie zdobywają Abisynię. W ten sposób zadany został cios interesom Wielkiej Brytanii. Powstało niebezpieczeństwo dla angielskich linii komunikacyjnych z Europy do Indyj, do dominiów i kolonii, położonych w basenie Oceanu Spokojnego.

Obecnie angielskie dowództwo podjęło koncentryczne natarcie na Abisynię. Wojska włoskie, odcięte od swoich baz zaopatrzenia, pozbawione możliwości otrzymania posiłków, mają w Abisynii do przezwyciężenia poważne trudności.

G. K.

Na wiosennym spacerze przed uniwersytetem im. Franki we Lwowie.

Foto Ł. Szarg

Wystawa ku czci Tarasa Szewczenki

W dniach najbliższych nastąpi we Lwowie otwarcie wystawy poświęconej 80-tej rocznicy śmierci Tarasa Szewczenki i setnej rocznicy wydania poematu „Hajdamacy", urządzonej staraniem lwowskiej filii Akademii Nauk USRR.

Kilkaset książek, autografów, sztychów, obrazów, kopii fotograficznych i rzeźb złoży się na 18 działów wystawy. Obrazują one epokę oraz drogę życiową i twórczą wielkiego poety ukraińskiego, jego dzieciństwo i lata twórcze, pobyt w Petersburgu i na Ukrainie, uwięzienie i zesłania, wreszcie ostatnie lata życia. Szereg eksponatów ukaże Szewczenkę jako rewolucjonistę - demokratę i jako malarza. Całokształt wystawy uzupełniają tomy tłumaczeń utworów Szewczenki na języki obce oraz liczne materiały świadczące o popularności poety wśród narodów Związku radzieckiego.

Wystawa opiera się zasadniczo na zbiorach muzeów i bibliotek lwowskich. Wśród nich szczególne zainteresowanie budzi autograf listu, w którym poeta daje wyraz swemu oburzeniu z powodu znęcania się obszarników nad chłopami.

Wystawa mieści się w gmachu biblioteki Akademii Nauk USRR (ul. Ossolińskich 2), i otwarta będzie przez 3—4 tygodnie.

W RADZIECKIEJ LITWIE

NOWY SZPITAL W WILNIE

W dniu wczorajszym miejski wydział zdrowia uruchomił nowy szpital dla chorób wewnętrznych. Szpital liczy w chwili obecnej 60 łóżek i posiada własne laboratorium, aptekę i aparat Roentgena.

DWIE NOWE SZKOŁY W WILNIE

Ponieważ w niektórych szkołach średnich ilość uczniów jest zbyt wielka Komisariat Ludowy Oświaty uruchomił XV szkołę średnią i niebawem uruchomi jeszcze dwie szkoły tego typu.

PARK KULTURY FIZYCZNEJ

Wydział budowlany miejskiego komitetu wykonawczego prowadzi obecnie studia nad urządzeniem pierwszego w Wilnie wielkiego nowoczesnego parku kultury fizycznej i wypoczynku.

Park ten zostanie wybudowany na Zwierzyńcu, albo na Pośpieszce. Specjalna komisja techniczna dokona oględzin i badań terenu i wybierze najodpowiedniejsze na ten cel miejsce.

PAŁAC PIONIERÓW

W chwili obecnej rozp jest projekt oddania wil pionierom jednego z his nych, reprezentacyjnych pa Najprawdopodobniej na ten dzie oddany gmach przy u deckich 3 (dawniej Pałac skich).

ROZWÓJ WILEŃSKIE PRZEMYSŁU

Komisja planowania Wi go miejskiego komitetu wy czego opracowała już szcz projekt rozwoju przemysłu scowego, rozwiązujący za nie surowca oraz regulując wę inwestycyj a także wyko wania odpadków fabryczny

Projekt przewiduje mię nymi eksploatację torfowi wileńskich, budowę nowy cielni, utworzenie szeregu wek dla robotników na pery miasta po wyremontowaniu znaczonych na ten cel p czeń, a także budowę nowe mleczarni dla spółdzielni centras".

„Prawda Wile

Mecz towarzyski atletów

W Domu Czerwonej Armii odbył się mecz towarzyski ciężkiej atletyki między drużyną Kijowskiego Specjalnego Okręgu Wojskowego — zwycięzcą niedawno zakończonej spartakiady i drużyną Lwowa. Wśród wielkiego zainteresowania odbył się występ ciężkich atletów, wśród których byli wielokrotni rekordziści światowi — zasłużony mistrz sportu, odznaczony orderem, Georgij Popow strzowie sportu — czerwon ści Kucenko i Nowak, D Sznejerzon, Pozin.

W walce zwycięzyła d KOWO 3:2. Najciekawsze b pasy w wadze lekkiej po mistrzem sportu Spirido (Lwów) a Dernerem (KO między mistrzem sportu (Lwów) a Tugajewem (K

W tresście Zielonego Budownictwa we Lwowie roboty wiose są w pełnym toku. Na zdjęciu sadzenie rzodkiewki w inspekt

Foto Ł. Szar

e i Afryce
wojennych)

angielskiego na Bliskim odzie w Somali włoskim od- angielskie posuwają się ż głównej drogi biegnącej Mogadiscio do Dżig - Dżigi ynia).

Erytrei odbywają się ożydziałania lotnictwa. Jak dokomunikat włoski, samoloty skie dokonały nalotów na punktów. Jak donosi komuangielski w rejonie Keren oty angielskie bombardowaycje włoskie, transport sadowy oraz skrzyżowania linie kolejowe. W Asmarze rdowano składy wojskowe.

froncie angielskim obsersię aktywność niemieckich ojnych. 7 marca, donosi koat niemiecki, ataki poszczech bombowców niemieckich erzone były na lotniska w niowej i centralnej Anglii. dzono znacznie hangary i ry. Bombardowano również dy w pobliżu New - Arc i lu.

emieckie kutry torpedowe zawały w pobliżu południowodniego wybrzeża Anglii płypod ochroną grupy statków skich i zatopiły dwa kontrdowce angielskie i 6 uzbrojostatków handlowych.

donosi agencja Reutera, two angielskie bombardowrski port wojenny Helder i z okupowanych przez niemlotnisk. Samoloty obrony żeżnej zatopiły w pobliżu eża holenderskiego niemiecrowiec towarowy.

8 marca (TASS)

la Roosevelta do Anglii

Harriman udaje się do Lon- 10 marca. W Białym Domu dczono również, że w najym czasie do Londynu wyjeekspert rządowy do spraw twa Warner i radca minister. wojny pułkownik Green, któędą pomagali Harrimanowi w misji.

oosevelta

wolnienie tempa dostaw mate- w wojennych. Dalej, mówiąc rajkach w przemyśle wojen- Roosevelt oświadczył, że roz-

JAPOŃSKI MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH DO DOWÓDZTWA ARMII

TOKIO, 8. (TASS). Agencja Domej Cusin donosi, że 7 marca minister spraw wojskowych Todzjo zwrócił się specjalnie do dowództwa armii w sprawie wydatkowania nowego budżetu wojskowego. Todzjo wskazał, że „ogromne kredyty budżetowe na armię w roku bieżącym nie mają precedensu w historii Japonii". Dalej minister podkreślił, „że do końca rozwiązania konfliktu chińskiego jest jeszcze wciąż daleko. Armia powinna być przygotowana do długotrwałej wojny z Chinami".

WIELKI SUKCES PAWILONU RADZIECKIEGO NA TARGACH LIPSKICH

BERLIN, 7. (TASS). Dzisiaj zamknięte zostały wiosenne Targi Lipskie. Targi otwarte były w ciągu 6 dni i przyciągnęły wielką liczbę zwiedzających. W ciągu tego czasu targi zwiedziło około 10 tys. cudzoziemców i wielka liczba niemców. Prasa niemiecka poświęciła wiele uwagi targom.

Pawilon radziecki cieszył się wielkim powodzeniem. Dziennik „Deutsche Allgemeine Zeitung", podsumowując wyniki pracy targów, pisze:

„Wystawa Związku Radzieckiego przyciągnęła wielką liczbę zwiedzających. Po mistrzowsku zorganizowana wystawa umożliwia szczególnie przekonywująco zrozumienie pragnienia Związku Radzieckiego do zademonstrowania rozmiarów swoich bogactw surowcowych i wysiłków swojego przemysłu w kierunku polepszenia i zwiększenia produkcji".

Pawilon radziecki był przez cały czas przepełniony. Od 2 do 7 marca zwiedziło go 220 tys. osób. Zwiedzający wyrazili zachwyt z pawilonu i jego eksponatów, które odzwierciedliły sukcesy gospodarcze ZSRR.

INTERPELACJA W IZBIE GMIN W SPRAWIE REPRESJI W INDIACH

LONDYN, 7. (TASS). Odpowiadając na zapytanie laburzystów w Izbie Gmin, ilu byłych ministrów prowincjonalnych rządów Indii znajduje się w areszcie lub odsiaduje kary więzienia, minister do spraw Indii i Birmy Amery oświadczył, że odbywa karę więzienia lub znajduje się w areszcie prewencyjnym 32 byłych

Omawianie w Stanach Zjednocz
czeniu lub oddaniu

WASZYNGTON, 8. (TASS). 7 marca większością głosów senat odrzucił trzy poprawki do projektu ustawy o wypożyczeniu lub oddaniu w dzierżawę broni. Istota tych poprawek polegała na ograniczeniu wysyłki amerykańskich sił zbrojnych poza granice półkuli zachodniej. Większością 63 głosów przeciw 28 odrzucono poprawkę, która zabraniała wykorzystania okrętów amerykańskich do ochrony statków poza granice półkuli zachodniej. Przeciwko tej poprawce wypowiedziało się 51 demokratów, 11 republikanów i jeden senator niezależny. Za przyjęciem tej poprawki głosowało 11 demokratów, 16 republikanów i 1 senator postępowy.

Dalej senat większością 56 głosów przeciwko 35 odrzucił wnio.

Zarządzenia w

LONDYN, 7. (TASS). Ministerstwo informacji podaje, że specjalny pełnomocnik Kanady w Anglii Massey wygłosił wczoraj przemówienie w Winchesterze (hrabstwo Hampshire), w którym wskazał na wzrastającą rolę angielskich dominiów w przeprowadzeniu wojennych zarządzeń Anglii. Massey oświadczył, że Kanada staje się potężnym arsenałem wojennym Imperium Brytyjskiego. Do końca 1940 roku w Kanadzie umieszczono rozmaite zamówienia wojenne kanadyjskie i angielskie na ogólną sumę ponad 1100 milionów dolarów. Dla wykonania tych zamówień w Kanadzie zbudowano nowe przedsiębiorstwa przemysłowe oraz rozszerzono istniejące. Ogólna wartość prac nad rekonstrukcją i budownictwem przedsiębiorstw przemy-

Dziennik „Hoci" o dzia

TOKIO, 7. (TASS). Prasa japońska ponownie omawia zagadnienia konieczności wzmocnienia gabinetu Konoe. Koła polityczne kraju przypuszczają, pisze dziennik „Hoci", że gabinet Konoe dysponuje obecnie mniejszą siłą niż w czasie jego formowania. „Stowarzyszenie pomocy dla tronu" nie spełniło pokładanych w nim nadziei. Utworzenie „Stowarzyszenia pomocy dla tronu" — pisze dziennik — miało na celu stworzenie nowej struktury w Japonii i wzmocnienie potęgi militarnej kra-

Młodzież Stalinowska
12.VI.1941.

ZAMIAST FELIETONU

O klerykach z Durham i ich naśladowcach

Lekkomyślnymi chłystkami, bałwanami i śmierdzielami nazywał Ryszard de Bury młodzieńców niszczących książki. Słynny bibliofil piętnował z pasją, jako bezwstydnych „młodych ludzi, którym szczególnie należałoby zakazać dotykania się książek... ten gatunek złodziei, w wysokim stopniu kaleczących księgi, którzy dla napisania listu, obcinają brzegi stronic i odgryzają nawet kartki ochronne".

De Bury żył w pierwszej połowie XIV wieku w Anglii, w miasteczku Durham. Od tych czasów kultura książki przebyła olbrzymią drogę rozwoju. Szczególnie u nas, w Związku Radzieckim otacza się książkę powszechnym szacunkiem i pieczołowitością. Znaleźli się jednak młodzi ludzie, którzy postanowili w warunkach radzieckich kontynuować „tradycje" durhamskich kleryków, owych „lekkomyślnych chłystków", na których średniowieczny bibliofil żądał kary klątwy. Spotkać ich można w salach czytelnianych Biblioteki Filii Ukraińskiej Akademii Nauk we Lwowie.

Siedzą spokojnie, jak gdyby nigdy nic, a widząc, że nikt nie obserwuje, wyjmują żyletkę i ciach! ...potrzebna dla „naukowych celów" stroniczka wędruje do kieszeni złodzieja. Szkodnika nie obchodzi to, że książka straciła wartość, że dziesiątki i setki kolegów nie będzie już mogło z niej korzystać. On wie tylko, że **jemu** ta właśnie kartka jest koniecznie potrzebna, bo **on** jutro ma egzamin, bo **on** jest za leniwy na to, aby wypisać potrzebną cytatę.

Należy podjąć kroki, zmierzające do walki z tym objawem zdziczenia moralnego. Trzeba, aby naśladowcy kleryków z Durhamu zrozumieli, że społeczeństwo radzieckie rozporządza skuteczniejszymi środkami niż klątwa biskupa de Bury.

ems.

cznego

zkoły średniej we Lwowie (od le-
Rosochacki, Paulina Wasser i kom-
Fot. G. Terlecki

sze kadry

wienia Społecznego — kształcącej wykwalifikowanych kucharzy tak zw. szefów kuchni.

A najstarsi chłopcy Domu Dziecięcego Nr. 5 wybierają się do Szkoły Kolejowej, która im da kwalifikacje maszynistów i majstrów warsztatów kolejowych.

Grupa młodzieży z Domu Dziecięcego Nr. 1 zapisała się już do Szkoły Polityczno - Oświatowej. Po trzech latach wejdą oni w życie jako kierownicy klubów i bibliotek, pracownicy oświaty pozaszkolnej.

Większość starszych dziewcząt ze wszystkich Domów z niecierpliwością czeka na ogłoszenie programu żeńskich Szkół Fabryczno - Zakładowych.

Вільна Україна 1941. 27.V

Сторінки великого життя

Виставка до 25-річчя з дня смерті Івана Франка

В приміщенні Львівського філіалу бібліотеки Академії наук УРСР закінчується оформлення виставки, присвяченої 25-річчю з дня смерті українського письменника, революціонера-демократа Івана Франка.

Кільканадцять великих вітрин не вміщають навіть третьої частини того матеріалу, який готується науковими працівниками бібліотеки для великої виставки, присвяченої 85-річчю з дня народження Івана Франка.

Перші вітрини показують нам Західну Україну перед виступом Івана Франка, її політичний, економічний та культурний стан, батьківщину письменника, її природу і людей. І тут же познайомимося з його життєвим шляхом — дитячими та юнацькими роками, проведеними в Нагуєвичах і Дрогобичі, з позитивними впливами батька і села та негативними впливами школи на складання світогляду та вироблення прогресивних думок у хлопця.

Дальші матеріали говорять про університетські роки, участь Франка у робітничому і соціалістичному русі та про вироблення у нього соціалістичного світогляду. В експонованих творах знаходимо нові тоді думки про суспільство, культуру і літературу.

Найбільше місця відведено на виставці літературній творчості Івана Франка. Саме тут стає перед нами велетень духа, відкривається високоцінна скарбниця різнородності його наукових праць. Бачимо книги, документи, статті, які говорять про Франка, як поета, новеліста, повістяра, драматурга, публіциста, критика, ученого, історика, дослідника релігії, етнографа, фольклориста і т. д.

Проходимо дальше біля вітрин; — старі і новіші видання поезій, повістей, драм, публіцистика Франка в українській, польській та німецькій пресі, критично-літературні твори, Франкові твори для дітей та статті про літературу для дітей, статті про Франка і т. д. і т. п. Все таке цікаве, таке високоцінне.

Франко перший в Галичині підняв боротьбу за український народний театр. Він писав про історію українського театру, його репертуар. Знаходимо тут документ, що говорить про першу постановку Франкової драми «Украдене щастя», в якому показано, як важко доводилося Франкові побачити її на сцені в первісній її редакції. Два рази відкинуло цю п'єсу журі конкурсу, оголошеного, так званим, краєвим відділом.

Дві суміжні вітрини представляють статті Франка «Студії над народними піснями», «Думки профана на музикальні теми» і інші, а дальше — музикальні твори на слова Франка — Лисенка, Лятошинського, Людкевича, Ярославенка, Січинського і інших композиторів. Іван Франко навіть малярство студіював, про що між іншим свідчить його стаття «Малюнки Івана Труша».

Хоч цю виставку названо малою, проте найважливіший матеріал так розміщений, що відвідувач неначе перегортає сторінки мученицького життя, натхненної праці і суспільної діяльності великого письменника і борця за визволення трудящих Івана Франка.

К. ПЕЛЕХАТИЙ.

ЛОНДОН, 25. (ТАРС). Агентство Рейтер передає, що кордон між Сірією і Палестиною закритий.

ВІДСТАВКА ЗАСТУПНИКА ВІЙСЬКОВОГО МІНІСТРА ІТАЛІЇ

РИМ, 25. (ТАРС). Як передає агентство Стефані, заступник військового міністра генерал Гуццоні подав у відставку. На його місце призначений генерал Скуеро.

ПРИЗНАЧЕННЯ МАЦЦОЛІНІ ІТАЛЬЯНСЬКИМ ВЕРХОВНИМ КОМІСАРОМ У ЧОРНОГОРІЇ

БЕРЛІН, 25. (ТАРС). Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що італьянський король призначив колишнього італьянського посланика в Єгипті Маццолині верховним комісаром у Чорногорії.

ПЕРЕХІД ФРАНЦУЗЬКОГО ЗАГОНУ В СІРІЇ НА СТОРОНУ ДЕ ГОЛЛЯ

НЬЮ-ЙОРК, 25. (ТАРС). За повідомленням преси, французький полковник Колле з групою офіцерів і солдатів в 200 чоловік перейшов з Сирії в Палестину і приєднався до військ генерала де Голля.

ЛІОН, 25. (ТАРС). Агентство Гавас-ОФІ передає, що в ніч на 22 травня командуючий кавалерійськими частинами полковник Колле під приводом навчань намагався просунути свої ескадрони з метою перекинення їх на той бік кордону, де вони повинні були з'єднатися з англійськими частинами в Трансіорданії. Проте більшість солдатів, помітивши, що вони переходять кордон, повернулись на сірійську територію. Один ескадрон, що пішов за полковником Колле, був оточений прикордонними військами. Командир його взятий в полон. При цьому два французьких офіцери, які хотіли перешкодити окремим особам перейти кордон, були вбиті.

ПОЗБАВЛЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА ПОЛКОВНИКА КОЛЛЕ

ЛІОН, 25. (ТАРС). Як повідомляє агентство Гавас-ОФІ, полковник Колле, який перейшов в Трансіорданію для з'єднання з англійськими військами і намагався повести за собою частини, якими він командував, позбавлений французького громадянства.

НА ЗАХИСТ „ДЕЙЛІ УОРКЕР"

ЛОНДОН, 25. (ТАРС). В числі 800 організацій, що протестували проти заборони газети «Дейлі Уоркер» від імені більше мільйона членів тред-юніона, були виконком щорічної конференції тред-юніона залізничників, Південно-уельська федерація гірників, шотландські гірники, журналісти, конторські службовці, а також 64 ради тред-юніонів, 68 комітетів заводських старост, 48 місцевих лейбористських організацій, 11 окружних комітетів об'єднаного тред-юніона машинобудівників і т. д. Понад 250 тисяч листівок протесту проти заборони «Дейлі Уоркер» були розповсюджені 160 заводськими і районними групами захисту цієї газети.

СТАНОВИЩЕ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ В ІНДІЇ

ЛОНДОН, 25. (ТАРС). Секретар індійської ліги в Лондоні Крішна Менон опублікував статтю в журналі «Нью Стейтсменд енд Нейшн». Він цитує заяву Емері про те, що в тюрмах Індії знаходяться 5 тис. учасників кампанії громадянської непокори і пише: «Я не вірю офіціальним даним, але навіть 5 тисяч — велика цифра. Ми одержали відомості про те, що політв'язні і особи, які перебувають під слідством, утримуються в паручниках, і в такому вигляді їх водять в суд і пе-

PRASA TO NAJOSTRZEJSZE I NAJSILNIEJSZE NARZĘDZIE NASZEJ PARTII

(Stalin)

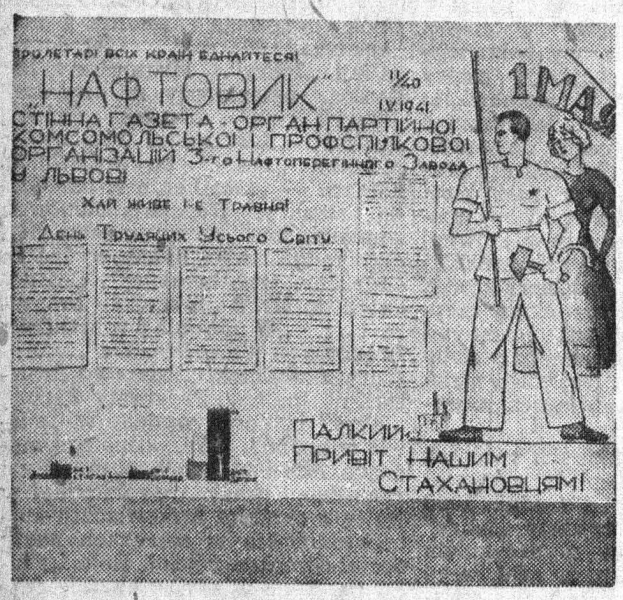

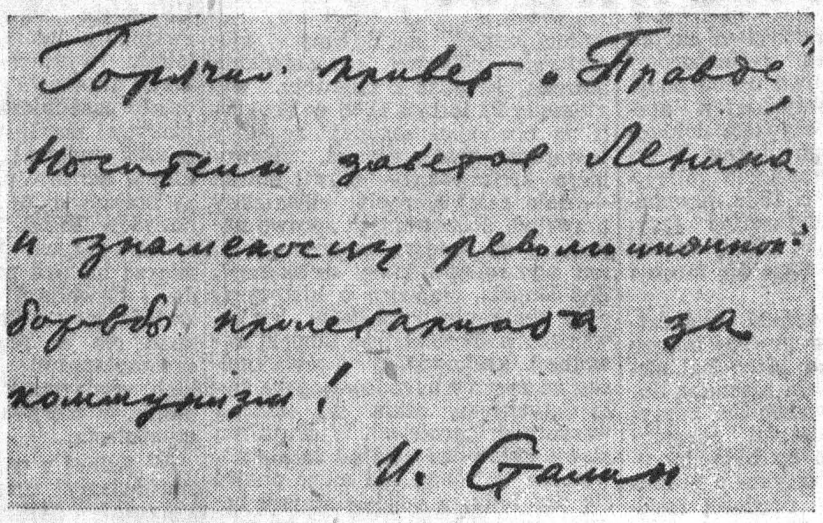

J. W. STALIN DO „PRAWDY"
Gorące pozdrowienia dla „Prawdy", rzeczniczki wskazań Lenina, chorążego rewolucyjnej walki proletariatu o komunizm!
„Prawda", Nr. 99, 5 maja 1927 r. **J. STALIN**

Praca korespondenta

Listopad 1939 r. W radzieckim Lwowie robotnicy z radością przejmowali w swe ręce fabryki i przedsiębiorstwa, puszczali je w ruch.

Gdy fabryka rozpoczęła produkcję i w walce o wykonanie pierwszych planów produkcyjnych trzeba było organizować współzawodnictwo socjalistyczne, wpajać nowe metody pracy, radziecki stosunek do pracy i do naszej wspólnej własności — fabryki — organizatorem, dźwignią tej roboty była gazeta.

Gdy partia i rząd radziecki postawiły sprawę wzmocnienia dyscypliny pracy, pełnego wykorzystania dnia roboczego, poprawienia jakości produkcji — posługiwaliśmy się w przeprowadzeniu tych zadań na fabryce naszą gazetą.

Gazeta radziecka stała się wyrazicielką naszych osiągnięć i doświadczeń, powierniczką naszych trosk, sygnalizatorką naszych niedomagań i organizatorką walki o ich usunięcie. Dlatego do gazety chętnie piszą korespondenci z fabryk i przedsiębiorstw.

Korespondentem prasy robotniczej jestem od wielu lat. Dawniej pisywałem do prasy nielegalnej, pomagałem w jej organizowaniu. Wtedy inne stały zadania przed korespondentami prasy nielegalnej — zadania organizowania walki z kapitalizmem, walki o chleb, pracę i wolność.

Po przyjściu Armii Czerwonej — stałem się w radzieckim Lwowie korespondentem radzieckiej gazety. Do „Czerwonego Sztandaru" pisują stale. Piszę o zagadnieniach wyłaniających się w toku walki o wykonanie planów produkcyjnych, piszę o naszych przodujących robotnicach i robotnikach i o doświadczeniach ich pracy, piszę wreszcie o niedomaganiach i hamulcach, będących przeszkodą w rozwoju fabryki.

Praca korespondenta robotniczego — to nie tylko pisanie korespondencji. Wiąże się ona ściśle z pracą organizatorską na fabryce, wymaga utrzymania ciągłego kontaktu z robotnikami.

Korespondent robotniczy powinien przyciągać do współpracy w gazecie coraz nowe zastępy korespondentów, bądź przez bezpośrednie powierzanie innym napisania artykułu do gazety na dobrze im znany temat, bądź przez skierowywanie do redakcji gazety lepszych korespondencji z gazety ściennej. Przykład z korespondentami z naszej fabryki Henią Gross, Zylberstajnem i innymi dał dobre wyniki. Odpowiedzialność za prawdziwość podanego materiału, przodujące stanowisko w produkcji i robocie organizatorskiej na fabryce, współpraca w gazecie ściennej i pomoc w organizowaniu szerokich zastępów korespondentów prasy fabrycznej i obwodowej — oto podstawowe warunki dobrej pracy korespondenta robotniczego.

M. Kalinowski
robotnik farbiarni Pierwszej Fabryki Trykotażowej

„Prasa nie jest aparatem masowym, organizacją masową, niemniej jednak nawiązuje ona łączność między partią i klasą robotniczą, — łączność, która siłą dorównuje każdemu przekaźnikowemu aparatowi o charakterze masowym. Powiadają, że prasa to szóste mocarstwo. Nie wiem jakim ona jest mocarstwem, ale że posiada siłę, wielki ciężar gatunkowy — to jest bezsporne. Prasa jest jedynym narzędziem, za pomocą którego partia codziennie, o każdej godzinie rozmawia z klasą robotniczą swoim, potrzebnym jej językiem". (Stalin)

* * *

„Znaczenie udziału robotników w sprawie kierowania gazetą polega na tym przede wszystkim, że daje możność przekształcenia tak ostrej broni w walce klas, jak gazeta, z narzędzia uciemiężenia narodu w narzędzie wyzwolenia. Tylko robotniczy i wiejscy korespondenci mogą dokonać tego wielkiego przekształcenia". (Stalin)

„...Historia naszej robotniczej prasy komunistycznej jest w gruncie rzeczy historią partii, historią rewolucji: wszystkie klęski i zwycięstwa, które przeżywała i przeżywa nasza prasa, zbiegają się z takimi samymi etapami w rozwoju partii komunistycznej. I tak samo jak partia komunistyczna wychowywała się i nabierała hartu w kazamatach, w zesłaniu i katordze, tak też nasza robotnicza prasa komunistyczna rodziła się i torowała sobie drogę w podobnych warunkach". (Kirow)

Wierny pomocnik kierownictwa fabryki

Gazeta ścienna w naszej Rafinerii nafty odegrała poważną rolę w walce o zwiększenie wydajności pracy, o wykonanie uchwał XVIII konferencji partyjnej.

Głównym motorem działalności naszej gazety było dążenie do wykonania planu produkcyjnego z nadwyżką. Rozumiejąc, że racjonalne ujęcie technologicznego procesu produkcji dopomoże do osiągnięcia wytkniętego celu — skierowała ścienna gazeta szczególną uwagę na sprawę racjonalizacji i wynalazczości. W rezultacie 26 towarzyszy wniosło pomysły racjonalizatorskie, które przynoszą naszemu przedsiębiorstwu już dziś rocznie 59 tys. rubli oszczędności.

Ślusarz tow. Bohaczuk i tow. Wołyniec, do niedawna tokarz a obecnie naczelnik oddziału mechanicznego — stali się duszą naszej walki o racjonalizację. Oni to na łamach gazety ściennej i przy warsztacie, słowem i czynem przekonywali, jak wiele zdziałać można przez ulepszenie narzędzi pracy, co podnosi wydajność pracy, a tym samym i własny dobrobyt. Bojownikami o wyeliminowanie strat w produkcji są tt. Pałyk i Burakówna.

Zdając sobie sprawę ze znaczenia uchwał XVIII konferencji partyjnej, nasza gazeta ścienna okazała wydatną pomoc kierownictwu fabryki w doprowadzeniu poszczególnych oddziałów i całej fabryki do należytego porządku.

Jan Stawiski

Agitator i organizator w kołchozie

W młodym kołchozie w Remizowcach, w rejonie Pomorzańskim, na widocznym miejscu ujrzeć można gazetę ścienną. Format niewielki, wygląd niepozorny. Ale mimo to jest coś, co przyciąga kołchoźników do tej drewnianej tablicy, pozaklejanej szczelnie pasemkami papieru, zapisanymi niewyrobionym często pismem. Gazeta pełna jest życia kołchozowego. Piszą do niej niemal wszyscy, piszą śmiało i z zaufaniem, z wiarą, że pisanie „nie idzie na wiatr", że przynosi wyniki. Skrzynka na artykuły, umieszczona obok gazetki zawsze pełna jest listów.

Młody jest kołchoz, młoda jest gazeta, ale mimo to skupiła ona już aktyw piszących i wychodzi dwa razy w miesiącu. Każdego jej pojawienia się oczekują kołchoźnicy z wielkim zainteresowaniem.

Gazeta oświetlała uchwały XVIII konferencji partyjnej i wskazywała konkretnie, jak kołchoz powinien walczyć o realizację tych uchwał, jak walczyć o wysoki urodzaj.

Nie brak w gazecie i dowcipnej, bolszewickiej krytyki.

Młoda gazeta ścienna w kołchozie w Remizowcach dobrze spełnia swoją rolę agitatora i organizatora mas kołchozowych w walce o bogactwo kołchozu.

J. Swojak

Rola gazety ściennej w kołchozie

Przed rokiem nie rozumiałem jeszcze dobrze, co to jest gazeta ścienna. Dziś jestem, głównie dzięki gazecie ściennej, komsomolcem i kierownikiem naszego klubu kołchozowego.

Pamiętam, że pierwszy numer gazetv ściennej, który przeczytałem w rejonie, wzbudził we mnie niepokój. Myślałem: ludzie prości, tacy sami jak ja, z takim samym wykształceniem, piszą, zabierają głos, a ja — co? Myśl ta gryzła i żarła mnie aż do chwili, kiedy powiedziałem sobie: co będzie to będzie — muszę i ja zacząć pisać. Zacząłem czytać pilnie gazety, książki, interesowały mnie coraz bardziej sprawy naszego kołchozu, który w owym czasie dopiero co powstał. Z Piotrem Samerdakiem, Józefem Waszkiewiczem i innymi nieraz mówiłem o potrzebie założenia gazety ściennej. Wreszcie przed 4 miesiącami wyszedł pierwszy numer. Gazeta nazywa się „Nowa droga". Nie brak mi tematu, zawsze są jakieś sprawy, o których chciałoby się napisać. Ale za każdym razem, ilekroć czytam naszą gazetę, uświadamiam sobie, że trzeba nad sobą stale a stale pracować, by postawić ją na wysokości zadań gazety kołchozowej.

Uważam, że nasz rejonowy wydział oświaty ludowej powinien poświęcać tej sprawie więcej uwagi. Za mało jest u nas odczytów, nauczyciele z naszej szkoły — poza tow. Karasińską — nie interesują się ani gazetą kołchozową, ani klubem. Myślę również, że byłoby dobrze zorganizować wymianę artykułów między redakcjami gazet ściennych wszystkich kołchozów rejonu a jest ich już 12. Każdy kołchoz zdobywa doświadczenie, wprowadza ciekawe ulepszenia, a ludzie z innych kołchozów powinni się o tym dowiadywać. Wzajemna wymiana doświadczeń przyczyniłaby się do udoskonalenia pracy w kołchozach. Należałoby więc zorganizować stały system wzajemnego informowania się o ciekawszych sprawach.

Pragnę poruszyć jeszcze jedną bardzo ważną rzecz.

W naszej wsi większość stanowią polacy. Sam jestem ukraińcem, ale obcy mi jest wszelki szowinizm i uważam, że w naszym kołchozie gazeta ścienna powinna wychodzić w języku polskim i ukraińskim. W ojczyźnie socjalistycznej każdy może mówić i pisać w tym języku, który jest mu najbliższy. Powinniby też od czasu do czasu przyjeżdżać do nas prelegenci polscy. Wierzę, że takie postawienie sprawy wzmocni więzy przyjaźni pomiędzy bratnimi narodami i dźwignie mocno w górę kulturę naszego kołchozu.

Przez to samo i gazeta nasza osiągnie wyższy poziom i stanie się prawdziwym organizatorem politycznego i gospodarczego życia kołchozu, stanie się wychowawcą mas kołchozowych w duchu komunistycznym.

Hryćko Dzwinnyk
kierownik klubu w kołchozie imienia 17 Września, wieś Palikrowy, rejon Podkamieniecki

CYFRY I FAKTY

Liczba prenumeratorów gazet i czasopism zwiększa się stale. W obwodzie Lwowskim było w styczniu 1940 roku 44 tysiące prenumeratorów dzienników, obecnie zaś obwód nasz ma 172.975 prenumeratorów gazet centralnych, republikańskich i obwodowych.

14.200 czasopism zawodowych, naukowych i literackich abonowano w obwodzie Lwowskim z początkiem roku 1940. Obecnie czasopisma radzieckie liczą na terenie obwodu Lwowskiego 48.185 abonentów.

Olbrzymi wzrost poczytności wykazuje prasa obwodowa. Liczy ona obecnie 80.270 abonentów z miast i wsi, co oznacza wzrost około 8-krotny w porównaniu ze styczniem 1940 roku.

* * *

Przy komitetach fabrycznych, przy Radach wiejskich czynnych jest na terenie obwodu Lwowskiego 1.378 działaczy społecznych, których zadaniem jest rozpowszechnianie prasy radzieckiej.

* * *

Na ulicach miast i na drogach wiejskich obwodu ustawiono 692 witryny, w których regularnie wystawia się bieżące numery prasy centralnej, republikańskiej i obwodowej.

* * *

Codzień przychodzi do Lwowa około 12 tys. egzemplarzy „Prawdy", 10 tys. „Izwiesti". Z pośród gazet republikańskich otrzymujemy codzień 11 tys. egzemplarzy gazety „Komunist", 9 tys. egzemplarzy gazety „Sowietskaja Ukraina" i 1200 egz. gazety „Sztern" (w języku żydowskim). Co miesiąc do obwodu Lwowskiego przychodzi 3.700 egz. czasopisma „Sputnik Agitatora", 3 tys. egz. „Partijnoje stroitielstwo", „Bolszewik" — 2.600 egz. i „Bolszewik Ukrainy" — 1.290 egz.

* * *

216 oddziałów „Sojuzpeczati" i 700 listonoszy przyjmuje prenumeratę na różnorodną w treści, wielojęzyczną prasę radziecką.

* * *

Wieś, która dawniej była nieznacznym konsumentem, dostarcza dziś wydawnictwom radzieckim dużego kontyngentu czytelników.

Podmiejskie Brzuchowice, które miały w pierwszym kwartale ub. r. 22 abonentów gazet i 7 abonentów periodyków, liczą obecnie około 1.000 prenumeratorów gazet i 290 prenumeratorów czasopism. 8 wsi obwodu Lwowskiego, których ośrodek pocztowy mieści się w Zaszkowie, otrzymuje 481 gazet i 180 czasopism dla prenumeratorów, podczas gdy w pierwszym kwartale ubiegłego roku, listonosze wiejscy doręczali mieszkańcom zaledwie 40 egzemplarzy gazet i czasopism.

Węzeł pocztowy w Uhnowie, który doręczał w październiku ub. r. 2.238 egzemplarzy gazet i 234 czasopism — otrzymuje obecnie dla prenumeratorów swego węzła o 300 gazet i 100 czasopism więcej. Mieszkańcy wsi Lubycza Królewska (w rejonie Rawa Ruska) otrzymują 900 egzemplarzy gazet i 40 egz. czasopism. Wśród nich jest wiele czasopism jak „Kołchoźnica Ukrainy", „Bezbożnik" i inne.

KRYTYKA I BIBLIOGRAFIA

„NOWE WIDNOKRĘGI"

„Nowe widnokręgi", mimo swego krótkiego istnienia, zdołały już zdobyć sobie szeroką popularność wśród czytelników. Zgodnie z zapowiedzią redakcja stara się skupić na łamach pisma najlepsze pióra. Dotychczasowe numery świadczą również o tym, że redakcja zwraca szczególnie baczną uwagę na poziom zamieszczanych utworów, zdając sobie w pełni sprawę, że stawiając wysokie wymagania autorowi pomaga mu w ten sposób w pracy nad udoskonaleniem jego warsztatu pisarskiego. Należy jednak w dalszym ciągu podkreślić, że również w drugim numerze nie znalazły się utwory, nawiązujące bezpośrednio do chwili obecnej. Jest to sprawa niezmiernie skomplikowana, nie dająca się załatwić w ramach kilku naprędce sformułowanych życzeń. Proces wrastania w rzeczywistość radziecką na płaszczyźnie artystycznej wiąże się z całym splotem zagadnień, związanych ściśle z jego zdolnością artystycznego ukształtowania materiału obserwacyjnego w takim stopniu, by praca jego była twórczym odbiciem nowych przemian i nowych ludzi w całej ich głębi i sile. Zagadnienie to zatem może być rozstrzygane nie tyle przy stole redakcyjnym, ile raczej przy warsztacie pisarza. Niemniej uważamy, że pismo może w tym trudnym procesie pomóc pisarzowi, ułatwiając mu zbliżenie się do tematyki radzieckiej. W tym celu należałoby na łamach „Widnokręgów" umieszczać częściej artykuły poruszające ten problem, opierając się na doświadczeniach i osiągnięciach literatury radzieckiej, uruchomić wolną trybunę, na której młodzi pisarze mogliby się wszechstronnie wypowiedzieć w tej sprawie, umieszczać artykuły na temat ważnych zagadnień literackich.

Numer drugi „Nowych Widnokręgów" otwiera artykuł pisarza wileńskiego Stefana Jędrychowskiego „Jak poznawaliśmy Armię Czerwoną". Prozę artystyczną reprezentuje nowela Jerzego Putramenta: „Ten i tamten brzeg mostu", wchodząca w skład świeżo wydanych „Opowieści wrześniowych", które omówiliśmy niedawno na łamach naszego pisma. W dziale poezji zamieszczono utwory Juliana Przybosia, Adama Ważyka i Stanisława J. Leca. W wierszu Przybosia podziwiamy znów niezwykle wysubtelnioną kulturę słowa poetyckiego, ale w utworze jego brak tych elementów, które sprawiają, że przeżycie autora staje się również przeżyciem czytelnika. „Na temat reflektorów" Ważyka to szczęśliwa próba odcyfrowania wizji poetyckiej w sposób ścisły, matematycznie dokładny, pełny swoistego piękna. Wiersze Leca o miasteczkach galicyjskich, napisane w r. 1938, przemawiają owym specyficznym językiem poezji, dzięki której rzeczy codzienne i szare stają się nowe i pełne uroku.

Tadeusz Boy-Żeleński w świetnie napisanym i w pewnej mierze odkrywczym szkicu „Stendhal nieoczekiwany" odsłania nieznaną dotychczas kartę działalności krytycznej autora „Pustelni parmeńskiej". Pożądanym by było, by ukazał się również artykuł o Stendhalu, prekursorze powieści realistycznej. Studium Stanisława Wasylewskiego o Karolinie Sobańskiej, napisane z werwą i znakomitym znawstwem przedmiotu, uwzględnia w pierwszym rzędzie stronę anegdotyczno — kronikarską, nie dając syntetycznego obrazu tak niezwykle ciekawej epoki.

Jedną z najcenniejszych pozycyj drugiego numeru stanowi artykuł Heleny Usijewicz o Majakowskim w związku z ukazaniem się wyboru wierszy wielkiego poety w przekładzie polskich poetów radzieckich. Autorka oświetliła szczególnie wnikliwie początkowy okres twórczości Majakowskiego, który wywoływał najwięcej sporów i zażartych dyskusji. Nawiązując do opinii niektórych krytyków burżuazyjnych, łączących znakiem równania futuryzm autora „Obłoku w spodniach" z futuryzmem Marinettiego, autorka artykułu słusznie zaznacza, że „...już w r. 1918 Majakowski stanął wobec faktu, że „wodzowie zachodnioeuropejskiego futuryzmu rozumieją słowo „przyszłość" wypisane na sztandarze futuryzmu w sensie wprost przeciwnym niż on. Majakowski walczył o wyzwolenie biedoty... o prawdziwie ludzkie życie dla ludzi uciskanych i wykoszlawionych przez kapitalizm. Marinetti już wtedy stał obiema nogami na stanowisku jak najsilniejszego rozpętania imperializmu włoskiego". Wielki poeta radziecki „ten szczery i nieprzejednany rewolucjonista w życiu i sztuce, z ogromnym trudem, w strasznej walce wewnętrznej wyzwalał się z elementów futurystycznych", przechodząc do tej formy poezji rewolucyjnej, która uczyniła go najwspanialszym piewcą budującego się socjalizmu.

W dziale „ Z dziejów ruchu rewolucyjnego" znajdujemy niezmiernie ciekawe przemówienia Marksa, Engelsa i Lelewela, wygłoszone 22 lutego 1848 w Brukseli na obchodzie drugiej rocznicy powstania krakowskiego. „Rewolucja krakowska — mówił Marks — dała całej Europie chwalebny przykład, utożsamiając sprawę narodową ze sprawą demokracji oraz wyzwolenia klasy uciskanej". Zaś Engels, mówiąc o historycznym znaczeniu wypadków krakowskich, podkreślił, że „dzięki rewolucji krakowskiej sprawa polska ze sprawy narodowej, jaką była dotychczas, stała się sprawą wszystkich narodów". Wtóruje mu słowa Lelewela: „Odtąd żadne powstanie w Polsce nie może obejść się bez ludu, a najdzielniejsze będzie powstanie, które lud sam rozpocznie, któremu nada popęd i kierunek".

W obszernym, znakomicie opracowanym studium „Dembowski i Szela" pisze Roman Werfel o krakowskim powstaniu. Autor opierając się na źródłowych materiałach, daje żywe i barwne sylwetki obu wodzów powstania na tle gruntownie podmalowanego tła polityczno - społecznego tego okresu. Czytelnik znajdzie w pracy Werfla klasowe oświetlenie wszystkich sprężyn tych przełomowych lat, które doprowadziły do wyładowania energii rewolucyjnej ujarzmionego chłopstwa. Uzupełnieniem tego studium jest artykuł Stefana Rudniańskiego o obliczu filozoficznym Dembowskiego. Dział oświetlający przeszłość rewolucyjną w Polsce należy do najsilniejszych bodaj pozycyj „Nowych widnokręgów". Zawiera on prace, mające dla genealogii późniejszych ruchów rewolucyjnych w Polsce bardzo poważne znaczenie.

Numer zamyka rozprawa laureata premii stalinowskiej, znakomitego uczonego i fizyka Piotra Kapicy „Z zagadnień ciekłego helu". Mimo, że artykuł ten wyłamuje się niejako z ram zakreślonych przez pismo, spełnia on pożyteczne zadanie, zaznajamiając czytelnika z najważniejszymi zagadnieniami współczesnej fizyki.

Niestety, i w tym numerze brak kroniki życia kulturalnego ZSRR. Redakcja powinna koniecznie pomyśleć o stałym zorganizowaniu takiego działu, którego zadaniem będzie informować czytelników o kulturze narodów całego Związku Radzieckiego oraz o najważniejszych przejawach polskiego życia kulturalnego na wyzwolonych ziemiach.

A. Dan

Wystawa prasy bolszewickiej

Gabinet marksizmu - leninizmu przy bibliotece Akademii Nauk USRR we Lwowie zorganizował w związku z dniem prasy w swoim lokalu wystawę prasy bolszewickiej. Wystawa obejmuje cztery działy zasadnicze, a mianowicie: klasycy marksizmu - leninizmu o prasie, uchwały partii bolszewickiej w sprawie prasy, historię prasy bolszewickiej oraz dział pism narodów ZSRR. Zgromadzony materiał dotyczy jednak w głównej mierze historii prasy bolszewickiej do Rewolucji Październikowej. Zwiedzający wystawę mogą zapoznać się z rzadkimi i cennymi egzemplarzami pism bolszewickich, wydawanych legalnie i nielegalnie w pierwszych latach naszego stulecia.

W jednej z oszklonych gablotek znajdujemy egzemplarz pierwszego numeru „Iskry" z grudnia 1900 roku. Oto numer czwarty „Iskry" z maja 1901 roku z artykułem wstępnym Lenina p. t. „Od czego zacząć", w którym twórca i organizator bolszewickiej prasy w ten sposób formuje zadania prasy robotniczej: „...Wreszcie potrzebna jest nam bezwzględnie **polityczna** gazeta. Bez politycznego organu nie do pomyślenia jest we współczesnej Europie ruch, któryby zasłużył sobie na miano politycznego. Bez takiego organu absolutnie nie wykonalne jest nasze zadanie — skoncentrowanie wszystkich elementów politycznego niezadowolenia i protestu, użyźnienie nimi rewolucyjnego ruchu proletariackiego".

Obok egzemplarzy „Iskry" widzimy tu inne pisma jak „Socjaldemokrat" z listopada 1904 roku oraz genewski „Wpieriod", ze stycznia 1905 roku z artykułem wstępnym „Samodzierżawie i proletariat". W jednej z gablotek zostały umieszczone komplety pierwszych bolszewickich gazet „Wpieriod" i „Proletarij", wydawanych w roku 1905. To, czego organizatorzy wystawy nie byli w stanie pokazać w oryginale, znajdujemy w szeregu ciekawych przedruków. Widzimy tu komplety „Prawdy" (nr. 1—204 z 1912 roku), „Zwiezdy" (nr. 1—96 z lat 1910—1912) i szereg innych pism i gazet.

Uwagę naszą przykuwa duże fotograficzne powiększenie. To ulotka redakcji i administracji „Prawdy", drukowana na małym, bibułkowym skrawku papieru, rozsyłana do różnych poleconych osób na terenie carskiej Rosji. W ulotce tej „Prawda" wzywała do materialnego popierania i rozpowszechniania organu bolszewików, do przepisywania poszczególnych artykułów i kolportowania ich wreszcie do nadsyłania redakcji wszelkich ukazujących się w Rosji pism rewolucyjnych, a nawet reakcyjnych, czarnosiecinnych odezw.

Ciekawy jest również dział broszur. Na wystawie widzimy wiele rzadkich egzemplarzy legalnych i nielegalnych, wydawanych za granicą broszur partyjnych. Zwraca uwagę egzemplarz broszury Lenina „Kampania ziemska" i plan „Iskry", wydany przez spółdzielnię drukarską w Genewie w roku 1904. Jako wydawcy broszury figurują: wydawnictwo socjal-demokratycznej literatury partyjnej — W. Boncz-Brujewicz i N. Lenin. Obok genewska broszura z datą „grudzień 1903 rok".. List do redakcji „Iskry". Historyczny list Lenina, skierowany do redakcji „Iskry" po drugim zjeździe RSDRP. „List został wysłany do redakcji „Iskry" po wyjściu 53 numeru — pisze Lenin w odnośniku broszury. Redakcja odmówiła zamieszczenia go w numerze 54 i dlatego zmuszony byłem wydać go oddzielnie jako broszurę". Oto dodatek do Nr. 9 „Iskry" — broszura p. t. „W obronie robotników Iwanowo - Wozniesienska". Broszura z biblioteki „Ruskowo Proletarija" p. t. „Programy Żyźni", „Iskry" i „Zori", wydane w Genewie w r. 1903. Wszystkie zgromadzone materiały dają obraz siły i znaczenia prasy rewolucyjnej w walce z carskim samowładztwem i oportunizmem w szeregach partii socjal-demokratycznej. Rolę i znaczenie, jakie w swoim okresie odegrała leninowska „Iskra", dobitnie formułują rezolucje członków grupy „Jużnyj raboczij" i innych grup na II zjeździe RSDRP z r. 1903. W rezolucji tej, której tekst znajdujemy na wystawie, czytamy:

„Biorąc pod uwagę:

a) zasługi „Iskry" w dziele ideowego zjednoczenia, w dziele rozwoju i obrony zasad rewolucyjnej socjal-demokracji i w walce na gruncie tych zasad ze wszelkimi istniejącymi oportunistycznymi kierunkami w naszej partii, jak również z kierunkami usiłującymi sprowadzić ruch klasy robotniczej z jedynej słusznej drogi;

b) rolę „Iskry" w dziele kierowania praktyczną robotą partyjną i

c) kierowniczą rolę „Iskry" w ruchu zjednoczeniowym — II Zjazd RSDRP ogłasza „Iskrę" jako swój organ centralny".

Szereg numerów „Bolszewickiej Pieczati", które widzimy na wystawie, poświęconych jest historii bolszewickiej prasy oraz działalności Lenina i Stalina., jako organizatorów tego bojowego narzędzia proletariatu.

Wystawa ilustruje poza tym rozwój prasy fachowej w ZSRR, pism techniczno - naukowych oraz prasy poświęconej sprawom obronno - wojskowym. Pozostałe stoiska obejmują wydawnictwa partyjne, dla dzieci i humorystyczne, wydawane w językach Związku Radzieckiego.

W sumie wystawa wartościowa, pożyteczna, która zwiedzającym daje obraz rozwoju prasy bolszewickiej, przede wszystkim w okresie do Rewolucji Październikowej. Szkoda tylko, że organizatorzy wystawy nie pomyśleli o uzupełnieniu jej działem, który by w zarysie choćby odzwierciedlał rolę prasy w walce proletariatu Zachodniej Ukrainy o wyzwolenie spod jarzma kapitału. Pierwsza wystawa prasy bolszewickiej we Lwowie powinna była bezwzględnie objąć i ten dział, którego brak jest poważną luką w całokształcie tej bezsprzecznie ciekawej i pouczającej wystawy.

W. Łuk

Praca naszego wydawnictwa

Kilka cyfr charakteryzuje wymownie rozwój wydawnictw w Związku Radzieckim: nakład książek z dziedziny literatury pięknej wynosił w Polsce przeciętnie 1000 do 2000 egzemplarzy rocznie, a u nas najniższy nakład książek polskich ustalono w roku bieżącym na 5 tys. egzemplarzy. „Ziemia w jarzmie" Wandy Wasilewskiej, wydana jednocześnie przez kilka wydawnictw, ukazała się u nas nakładem 10 tys. egzemplarzy.

Podręczniki szkolne drukowano w Polsce w ilości 10 do 15 tys. egzemplarzy, natomiast obecnie drukuje się historię narodów ZSRR profesora Szestakowa nakładem 100 tys. egzemplarzy. Nasze książki są przy tym bez porównania tańsze.

Wydawnictwo literatury naukowej i pięknej w języku polskim w USRR koncentruje się obecnie prawie wyłącznie w naszej filii. Lwów staje się wielkim ośrodkiem wydawniczym literatury polskiej w Związku Radzieckim. Plan naszej filii przewiduje w tym roku wydanie 267 dzieł nakładem około 3 milionów egzemplarzy. Jest to cztery razy więcej, aniżeli w roku ubiegłym.

Należy szczególnie zwrócić uwagę na wydawnictwo podręczników oryginalnych w języku polskim. Przeprowadzona przez nas na początku roku narada z nauczycielami ujawniła w nich liczne braki. Celem uniknięcia tego w roku bieżącym zdecydowaliśmy, że podręcznik powinien być dziełem całego kolektywu i że pracę tego kolektywu należy poddać kontroli opinii publicznej jeszcze przed ukazaniem się podręcznika. Przeprowadziliśmy szereg narad z udziałem przedstawiciela Komisariatu Ludowego Oświaty. W Instytucie Doskonalenia Nauczycieli odbyły się referaty połączone z dyskusją.

Do 1 maja br. wydaliśmy 66 dzieł w języku polskim, z tego 12 książek z dziedziny literatury marksistowsko - leninowskiej. Cyfra ta obejmuje takie podstawowe dzieła z dziedziny marksizmu-leninizmu jak „Państwo i rewolucja", „Dwie taktyki socjal-demokracji w rewolucji burżuazyjno-demokratycznej" — Lenina, „O podstawach leninizmu" i „O materializmie dialektycznym" — Stalina.

W roku bieżącym jest naszym zadaniem dać szkole podręczniki na czas. 15 podręczników już się ukazało w sprzedaży. Po raz pierwszy wydano w tym roku: „Historię starożytną" Miszulina, II część geografii Terechowej i inne.

Jednym z najsłabszych odcinków naszej pracy w roku ubiegłym było wydawnictwo literatury pięknej. W roku 1940 wyszło zaledwie 6 książek, podczas gdy w ciągu 4 miesięcy roku bieżącego wydaliśmy 15 poważniejszych utworów literatury radzieckiej i 7 książek dla dzieci. Ukazał się również pierwszy numer polskiego Almanachu literackiego. Wydawać będziemy obecnie podobny almanach także w języku żydowskim.

Jesteśmy teraz w okresie najgorętszej pracy. W jak najkrótszym czasie trzeba przygotować i wydrukować wszystkie pozostałe podręczniki. Mamy przed sobą olbrzymią pracę, ale pomoc organizacji partyjnych i radzieckich, przyjazna współpraca, którą nawiązaliśmy z lwowską organizacją Związku Pisarzy Radzieckich, z nauczycielami i pracownikami naukowymi pozwala nam wierzyć, że będziemy w stanie zaspokoić ten olbrzymi głód książki, który obserwujemy na ziemi wyzwolonej i że damy w tym roku polskiemu czytelnikowi radzieckiemu dużo dobrych książek.

P. Putiłow

dyrektor lwowskiej filii Wydawnictwa Mniejszości Narodowych USRR

Z wystawy prasy bolszewickiej w lwowskiej filii biblioteki Akademii Nauk USRR. Foto Rapaporta

Ст. про відділ рукописів:

1. Хранилище древних рукописей - ~~В Україні~~, Львівська правда, 1953, 17.X

2. Цінні історичні документи - газ. В. України - 4.IV - 1940 р. № 129 (210)

93

~17 X 1953 г. 240 <23443>

Хранилище древних рукописей

Письма и универсалы Богдана Хмельницкого

Рукописный отдел Львовской библиотеки Академии наук УССР. Сквозь опущенные шторы струится мягкий свет. Вдоль стен — в шкафах, на стеллажах — рядами стоят переплетенные в пергамент и кожу старинные книги.

В библиотеке бережно сохраняются ценные рукописи, редчайшие письма, автографы и рукописные книги. Некоторые из них относятся к XIV столетию. Имеются книги самых различных размеров. К примеру, одна из рукописных книг — не больше спичечного коробка. Великаном кажется по сравнению с ней метровой ширины нотный сборник XVII столетия в деревянном переплете с филигранной железной оковкой. Многим из этих рукописей более 500 лет. Их художественная отделка отличается высоким мастерством.

В фондах рукописного отдела собрано свыше 5 миллионов различных документов, рукописей. Все они являются ценным материалом для изучения словесности русского и других славянских народов, их быта и нравов.

В отдельных ящиках хранятся письма и документы писателей, общественных деятелей Украины. Здесь есть письма великого украинского писателя-революционера Ивана Франко, М. Коцюбинского, В. Стефаника. Бережно хранится исписанная карандашом тетрадка. Это первая редакция пьесы Я. Галана «99%».

Заведующая отделом рукописей Таисия Ефимовна Козачук осторожно вынимает из ящика пожелтевшие от времени бумаги, сквозь лупу внимательно изучает их. Из папки бережно достает рукопись.

— Это драгоценная реликвия, оригинал письма славного гетмана Украины Богдана Хмельницкого, — говорит она. — Письмо написано 8 ноября 1655 года под Львовом.

Богдан Хмельницкий узнал, что в укрепленном Сокальском монастыре духовенство и шляхта держат пленных казаков. В своем письме гетман требует выдачи пленных, гарантируя мирному населению безопасность и сохранение имущества.

В ряде старинных рукописей очевидцы рассказывают об исторических победах Богдана Хмельницкого под Желтыми Водами, Корсунем, Львовом, Сокалем, Бродами. Это волнующие документы, повествующие о самоотверженной борьбе украинского народа за свободу, о великой дружбе с братским русским народом.

Среди материалов — большое количество рукописных копий XVII столетия, снятых с оригиналов неизвестными лицами. Обращает на себя внимание копия универсала Богдана Хмельницкого жителям и казакам Украины, объявленного в 1648 году, после победы под Желтыми Водами и Корсунем. Особый интерес представляет уникальная рукопись киевского летописца XVII столетия Ильи Кощаковского, в которой он рассказывает об освободительной борьбе украинского народа под руководством Богдана Хмельницкого.

Работники библиотеки Академии наук выявили более пятисот ценнейших документов, писем и материалов, относящихся ко времени деятельности Богдана Хмельницкого. Многие из этих документов изучаются впервые. К знаменательной дате — 300-летию воссоединения Украины с Россией — фотокопии наиболее интересных рукописей будут экспонированы на специальной выставке.

Подготовляется к печати указатель рукописных материалов, хранящихся в фонде библиотеки.

Г. ВОЛОДИН.

уходит в мрачный нигилизм. Третий разночинец — Егор Иваныч всех упорнее боролся в юности за честный путь и работал не покладая рук, но пришел к выводу о своем социальном бессилии и о праве разночинца продавать эксплуататорам труд, получая за него деньги и комфорт без измены своим убеждениям, но и без борьбы за них. «Что же делать, — заявляет он, — не всем быть героями, знаменитостями, спасителями отечества... Неужели запрещено устроить простое, мещанское счастье?.. Мы простые люди, люди толпы».

Ненавидя в душе барство и буржуазию, Егор Иваныч усердно служит им, а все силы души отдает на создание мещанского счастья с Надей Дороговой в уютной квартирке. Он и успокаивается на этом благополучии, хотя временами признается себе, что «догулялся до довольно узкого существования». Однако сам Помяловский глубоко не удовлетворен этим эгоистическим существованием. Он заканчивает повесть значительными словами: «Тут и конец мещанскому счастью. Эх, господа, что-то скучно...». Ими писатель предупредил разночинца против ухода в аполитичность и делячество, в маленькое обывательское благополучие, соблазнявшее тогда многих. Однако показать разночинца-революционера Помяловский оказался не в силах — это выполнил через два года Чернышевский в романе «Что делать?» в образе Рахметова.

Суровый суд Помяловского над разночинцем, обращающимся в обывателя, имел огромное общественное значение. Поэтому повести Помяловского были высоко оценены Чернышевским и Писаревым, а позднее — А. М. Горьким. «Кстати, — писал А. М. Горький в 1928 году, — обе его (Помяловского — **Е. Б.**) повести весьма современны и очень полезны для наших дней, когда оживающий мещанин довольно успешно начинает строить для себя дешевенькое благополучие в стране, где рабочий класс заплатил потоками крови своей за свое право строить социалистическую

прессии, снижения уровня жизни трудящихся и процесса все усиливающегося обнищания средних слоев капиталистических и колониальных стран.

Из последних статистических данных Организации Объединенных Наций, заявил докладчик, видно, что две трети населения земного шара живут в совершенно неудовлетворительных, нищенских условиях. Действительно, годовой доход на душу населения для этой части человечества едва достигает 41 доллара, и лишь для одной пятой части населения земного шара этот доход составляет 461 доллар.

Сотни миллионов людей, живущих в глубокой нищете, практически не имеют медицинской помощи, несмотря на широкое распространение болезней и эпидемий. Для двух третей человечества на 6 тыс. жителей приходится лишь один врач. Средняя продолжительность их жизни — 30 лет.

Для миллионов людей это состояние нищеты не только продолжается, но и непрерывно усугубляется. Эти статистические данные Организации Объединенных Наций позволяют утверждать, что, если до войны число людей, потреблявших менее 2.200 калорий в день (минимальная физиологическая потребность человека в питании определена медицинской наукой в 3.000 калорий в день), составляло 38,6 проц. всего населения земного шара, то в 1952 году таких людей было уже 59,6 проц., т. е. большинство населения земного шара.

Ди Витторио подробно останавливается на пагубных последствиях господства монополий над национальной и мировой экономикой: они стремятся поставить развитие производства и, следовательно, потребности широких масс в зависимость от получения ими максимальной прибыли. Монополии, говорит Ди Витторио, стремятся осуществить это путем усиления эксплуатации трудящихся масс как в метрополиях, так и в колониях, путем грабежа сырьевых ресурсов и, когда это

1927

Хроніка.

Бібліологія.

▣ Гоголівська Виставка в Державному Історичному Музеї. Відділ Історії Книги в Історичному Музеї в Москві цього року влаштував у приміщенні бібліотеки до ювілею Гоголя невеличку Гоголівську Виставку. Експонати взято з матеріялів Відділу. Треба зауважити, що бібліотека Музею з 1908 р. володіє доволі великою гоголівською збіркою. Бібліотека і Відділ Історії Книги своїми експонатами вже брали деяку участь в улаштуванні Гоголівської Виставки Державної Академії Художніх Наук. Виставку в бібліотеці Музею, виходячи з характеру своїх колекцій, Відділ обмежив творами Гоголя, виданими ще за його життя, які повністю й було репрезентовано. Виставлено було: „Гансъ Кюхельгартенъ", „Вечера на хуторѣ близъ Диканьки" (обидва видання), „Миргородъ" (обидва видання), „Арабески", „Ревизоръ" (обидва видання), чотирьохтомове „Собраніе Сочиненій" р. 1842, обидва видання 1-го тому „Мертвыхъ Душъ" і, нарешті, „Выбранныя мѣста изъ переписки съ друзьями". Майже на всіх виставлених примірниках зберіглися обкладинки. Особливо коштовна обкладинка до першого тому „Мертвыхъ душъ" р.1842, яку зроблено за рисунком самого Гоголя. Тут і екіпаж, що несеться, й селянин, що танцює, і пляшки з закусками і навколо все черепи. Обкладинка ця остільки рідка, що акад. Н. С. Тихонравов, коли працював над 10-м виданням творів Гоголя й хотів її відтворити, ніде не міг її відшукати. Виставлений примірник з бібліотеки А. Н. Голіцина. Не менший інтерес уявляє примірник надзвичайно рідкої книги „Гансъ Кюхельгартенъ" 1829 р. Видання це знищив сам Гоголь після появи неприхильних рецензій. На обкладинці цього експонату є автограф Гоголя: „Михаилу Петровичу Погодину отъ сочинителя". Остроглазов у своїх „Книжныхъ рѣдкостяхъ" зазначає, що відомо лише чотири примірники цієї книги. За його вказівками можна відтворити весь шлях переходу даного примірника від власника до власника. Від Гоголя було надіслано інкогніто до Погодина. Після смерти Погодина його придбав бібліофіл Мазурин, у Мазурина—Рошфор, у Рошфора—Остроглазов. Від Остроглазова перейшов до Рогожина, а р. 1910 зі всією Рогожинською Бібліотекою він перейшов до Історичного Музею.

На виставці була ще одна книга з автографом Гоголя, з бібліотеки Бахрушина, „Ревизоръ" р. 1836. На книзі напис „Федору Андреевичу Холчинскому отъ автора". Примірник на веленевому папері, чепурна оправа зі золотим обрізом.

Крім виставки виданих за життя Гоголя його творів, відділ історії літератури Бібліотеки Музею влаштував ще виставку „Гоголь в народній книжці та картинці". Про неї див. статтю Н. В. Гіляровської. *Ів. Розанов.*

▣ Гоголівська Виставка в Державній Академії Художніх Наук у Москві. З 2 до 9 квітня, з приводу 75-ліття з дня смерти М. В. Гоголя, Держ. Акад. Худ. Наук, з ініціятиви свого Бібліологічного Відділу, розгорнула невеличку, але дуже показну, виставку з такими головними відділами: I. Рукописний відділ, II. Іконографія М. В. Гоголя, III. Видання Гоголя, що вийшли за його життя, IV. Ілюстровані відання Гоголя, російські та чужоземні, V. Гоголевіяна та VI. Varia.

Бібліологічний Відділ був звязаний малим приміщенням і тому свідомо уникав таких величезних відділів, як, напр., література про Гоголя, хоча б й обмежена яким-небудь періодом (революційне десятиліття), але разом з тим уникав і всього того, що хоча б й мало інтерес, але випадковий. Кожний зі згаданих вище 6-ти відділів, крім, звичайно, відділу 1-го, був майже вичерпуючим що до охоплення матеріялу.

У рукописному відділі було репрезентовано: а) листи самого Гоголя (до Аксакових, Єлагина та ин.), б) листи родичів Гоголя (батька, матери, сестер) та друзів його (Аксакових, Смирнової та ин.). У цьому ж відділі були: рукопис ролі з невідомого французького водевіля, написаний рукою батька Гоголя, та рукопис промови В. О. Ключевського про Гоголя.

II-й відділ—„Іконографія Гоголя" може претендувати на повність лише при тій умові, як що дати йому назву: „Гоголь в гравюрі та літографії". Спеціяльно для виставки упорядчик цього відділу В. Я. Адарюков склав докладний „Покажчик гравірованих і літографованих

портретів М. В. Гоголя" (описано 100 номерів).

Крім гравюр і літографій, на виставці були й оригінальні портрети М. В.: роб. Моллера (повторення, у зменшеному вигляді, його відомого великого портрету), роб. Оболенської „Гоголь на тлі Нєвського Проспекту" та ин.

Видання Гоголя, що вийшли за його життя, було репрезентовано, завдяки багатствам Держ. Істор. Музею, з виключною повністю. Тут було все, починаючи з надзвичайно рідкого „Ганса Кюхельгартена" (чудовий примірник, на якому зберіглася обкладинка), всіх видань „Мертвыхъ Душъ" (також з обкладинками), аж-до анонімних і псевдонімних статтів Гоголя в сучасних йому часописах. М. А. Цявловський зробив докладний бібліографічний опис експонатів, за зразком відомої його книги „Пушкин в печати".

Ілюстровані видання Гоголя, зібрані в доволі значній кількості, на виставці через брак приміщення було експоновано далеко не всі. На превеликий жаль, виявилося, що Гоголя гідно ілюстровано лише в середині XIX ст. (Агин, Боклевський, Мікешин, Соколов і деякі ин.). Наша ж сучасність, окрім „Невскаго Проспекта" Кардовського, рисунку до „Невскаго Проспекта" К. А. Сомова, дуже спірного з художнього боку марксівського видання „Мертвих Душ", та ілюстрацій до „Носа" Рибнікова—нічого запропонувати не може. Цікавої спроби провінційного видавничого товариства „Народная Польза" доручити ілюстрування Гоголя Кустодієву, Васнєцову та иншим видатним художникам на увагу не беремо, тому-що цікаві самі із себе, хоча все ж дуже рядові ілюстрації, репрезентовано, для здешевлення видання, в дуже невигідному світі (поганий папер, погане кліше). З'ясувалося, таким чином, що Гоголь чекає ще гідного його ілюстрованого видання. Першим кроком на шляху до нього будуть, можливо, гравюри А. І. Кравченка до „Портрета", що експонувалися на виставці. На жаль, сама книга застряла чомусь в „ГИЗ'і" й застряла, мабуть, добре.

Закордонних видань, доволі численних,—а це є докором нашій культурній самосвідомості, я торкатися не буду, тому що про них, у цьому ж номері, є стаття упорядчика цього відділу на Виставці П. Д. Еттінгера.

Що до V-го відділу „Гоголевіяни", то, звичайно, мови не було, щоби репрезентувати в ньому всю літературу про Гоголя. Бібліологічний Відділ обмежився тим, що доручив М. Ю. Ульянінському скласти та подати на виставці бібліографію бібліографії Гоголя, їх було дось-із 15 №№. Співробітницям відділу К. Д. Покровській та Є. В. Мокршанській було доручено скласти бібліографію літератури про Гоголя за революційне десятиліття. Сладений ними картковий каталог (поверх 100 №№) фігурував на Виставці, самі ж книги не виставлялися.

З виставочної чужоземної літератури про Гоголя слід згадати велику статтю, присвячену Гоголю, в 1-му томі „Jahrbuch für Charakterologie".

Нарешті, відділ Varia склався з дрібноти (головним чином поліграфічного характеру) попередніх ювілейних виставок. Тут було зібрано всі запрошення (між иншим і запрошення роботи різбяря Н. Андрєєва), програми (в тому числі програм за рисунком відомого артиста Малого Театру Ленського), велика кількість спеціяльних Гоголівських номерів, що друкувалися окремими газетами, меню святочних обідів, цукерочні етікетки, листівки і т. п

На день виставки Голова Бібліологічного Відділу М. А. Добров виготував невеличкий офорт, що роздавався упорядчикам виставки.

Виставка, не вважаючи на свою камерність, мала безсумнівний успіх особливо у шкільної молоди, що з наявностю доводить, що поспіх її був не succès d'estime, а живий, непідогрітий успіх, якого, звичайно, й заслуговує Гоголь.

М. Пожарський.

▣ 100-літній ювілей Ossolineum'a. Цього року минає століття з того часу, як у Львові створено було громадський заклад ім. Оссолінських, званий частіше просто „Ossolineum". 16-го червня 1827 р. Генрих Любомирський став на чолі кураторії фундації, а ще за кілька день покладено було перший камінь під мури будованої на руїнах костьола св. Агнеси майбутньої святині знання й науки, скарбниці безцінної спадщини минулого.

Фундатор цього закладу, Юзеф Максимиліян Оссолінський, є нащадок магнатського роду, що його представники не одного разу відограваали визначну ролю в історії народу польського. Він народився р. 1748 у Волі Мілецькій і був син і спадкоємець Михайла, каштеляна Чеховського. Батьки обрали були йому духівницьку кар'єру і він учився у Варшавському єзуїтському колегіумі. Проте, під впливом власних нахилів, що замолоду почали виявлятися і що їх розвивали такі видатні педагоги, як К. Вирвич, кс. А. Нарушевич, кс. С. Голловчиц та инші, инакше, ніж сподівалися, склалося дальше життя молодого Оссолінського. Він став ученим. Уже 21 року він пише наукові статті, вміщаючи їх у тодішніх часописях „Monitore" і „Zabawach Przyjemnych i Pożytecznych". Перебуваючи пізніше у Варшаві, він працює в Бібліотеці Залуських, а також у приватній книгозбірні короля Станислава Августа, збирає численні матеріяли для пізніших своїх праць історичних, перекладає Сенеку і видає промови свойого предка Юрія—канцлера й посла в ріжних країнах.

Обраний за депутата Галицьких

верств, він майже все своє життя прожив в столиці Австрії. Увесь час перебування свойого в місті наддунайськім присвятив майбутній фундатор громадської інституції праці науковій та громадській. В часи репресій він замикається в праці науковій, серед улюблених книг і рукописів, замикається чим раз частіше. І от ступнево зростає в ньому думка заснувати книгозбірню, щоб колись віддати її народові. Захоплений цією думкою він починає гарячково, але вміло і за планом, збирати всі пам'ятки минулого, перед усім книги й рукописи. У цьому чимало допомогав йому на протязі десяти років запрошений до співробітництва пізніший автор „Словника мови польської" Самуїл Богумил Лінде. Час, щоб створити збірку, був як-найвідповідніший, бо тоді як раз вібувалися часті заколоти політичні і можна було набути коштовні праці й рукописи з давніх бібліотек манастирських, серед решток магнатських дібр, по закутках шляхетських садиб і, навіть, на горищах костьолів. Шукаючи відповідного місця для своєї бібліотеки, думав Оссолинський спочатку про Тарнів, потім про Замостє, а, нарешті, спинився на Львові, і, діставши 8-го травня 1817 р. від імператора Франца І-го затвердження статуту своєї фундації закупив руїни знищеного пожежою костьола св. Агнеси, а також суміжного манастиря Кармеліток, місце для майбутнього „Закладу Народнього імени Оссолінських".

Щоби зміцнити свій заклад, склав Оссолінський 25 грудня 1820 р. угоду з Генрихом кн. Любомирським, згідно з якою той передав до установи свої цінні збірки, що мали становити нерозривну цілість з бібліотекою Оссолінського під назвою „Музей імени Любомирських". За це Оссолінський передав кураторію над своїм закладом родові кн. Любимирських.

Тоді вже старий і хворий дід, осліпнувши перед 3 роками до своєї смерти, він не дочекався тієї хвилини, коли його збірку у відновленім будинку віддано було для громадського вжитку. Помер він у Відні 17 березня 1826 р., залишаючи після себе народові прекрасну інституцію в зародку, на утримання якої призначив свої маєтки і чималий фонд грошовий, низку надрукованих праць—серед них, насамперед, чималі томи „Wadomości historyczno-krytycznych", а також численні цінні рукописи, що переховуються в збірках „Ossolineum'y".

За рік по смерти Оссолінського прибули його збірки з Відня до Львова. Налічувано серед них тоді 10121 працю в 19055 томах, 456 дублетів, 76 комплектів часописів, 567 рукописів в 715 томах, 133 мапи, 1445 гравюр і багато музейних речей. Догляд за ними Генрих Любомирський доручив відомому історикові Францишкові Сярчинському. Розпочалася гарячкова праця над упорядкуванням і розкладанням збірок, складанням каталогів і інвентарів, консервацією і поповненням то-що. Брак відповідного персоналу, коштів, перешкоди і утиски з боку австрійського уряду, а також політична ситуація, спричинена вибухом повстання 1829 р.,—усі ці обставини привели до того, що інституцію Оссолінського було відкрито до загального користування з запізненням. Наступник Ф. Сярчинського, директор Констянтин Слотвинський відкрив р. 1833 прилюдну читальню, але не надовго: наступного ж року його було заарештовано за надрукування заборонених книг в друкарні Ossolineum'y, між иншими „Pieśni patrjotecznych" та Міцкевичеви „Ksiąg narodu i pielgrzymstwa polskiego". Разом зі Слотвинським забрано інвентарі й каталоги, закрито читальню і встановлено найсуворіший догляд над інституцією. Отже могла бути в ній тільки праця внутрішня, що полягала в упорядкуванні й переховуванні збірок. Взагалі уряд ставився до „Ossolineum'y" вороже, вбачаючи в ньому інституцію не тільки наукову, але й політичну, центр руху „польського". Труси були звичайним явищем у цій установі, службовці звикли були до арештів та ув'язнень, що тривали часом роками. Але переслідування не зміняли характеру установи. Коли настала весна народів р. 1848, у тихих, колись манастирських, мурах закипіло. А коли в листопаді того-таки року знову перемогла реакція, ця поважна установа уникнула бомбардування і знищення тільки тим, що, як висловився комендант залоги львівської, за неї забули. Часи реакції завжди відбивалися зле на Бібліотеці Оссолінських, треба було великих заворушень державних, щоб можна було здобути якісь права і волю, треба було другого критичного періоду для габсбурзької монархії, а саме поразки під Садовою, щоб Інституція набула собі право на вільніший розвиток. Відколи в Австрії проголошено було конституцію і визнано було націю польську в межах держави, настала для „Ossolineum" ера вільного розвитку. Збірки його, через часті й щедрі дарунки, зростали швидко; над їх упорядкуванням і переховуванням працював численний і кваліфікований персонал. Численні дослідники працювали ввесь час у наукових кабінетах, не одного разу полегшувано вивчення збірок чужоземним ученим, посилаючи потрібні праці й рукописи до инших бібліотек та архівів. Нормальний розвиток інституції припинила світова війна. Кабінети було закрито, найцінніші збірки заховано або вивезено на захід, більшість співробітників бібліотеки опинилася в шанцях і касарнях. Тричі загрожувала закладові руйнація. Вперше, р. 1915, коли росіяни залишали Львів, вдруге р. 1918, коли відбувалися бої між поляками й українцями на вулицях міста і, навіть, в мурах бібліотеки, і нарешті, р. 1920 під час рад.-польської війни.

Тепер заклад ім. Оссолінських, з'єднаний нерозривно з Музеєм ім. Любомирських, є одна з наймогутніших культурно-наукових інституцій у Польщі. Відділ бібліотечний має 200000 творів (500000 томів), скаталогізованих і приступних для громадського використовання і між ними 220 інкунабулів і 4540 друків XVI ст., потім близько 100000 творів, набутих під час війни і ще неприступних для ширшої публіки, щось-із 20000 дублетів, 5500 рукописів, 5300 автографів, 1750 документів, 2350 мап та атласів. У відділі музейному є предметів археологічних та історичних 3924, картин—1042, творів різбярських — 466, гравюр—30648, медалів і монет—21274.

Окремий відділ творять промислові заклади «Osslineum'y». До них належать три друкарні, найбільша в Польщі палітурня, книгарні у Львові, Варшаві і Кракові, а також видавництво, що випускає що року на ринок кількадесять праць наукових і підручників, які в шкільних колах польських від багатьох років набули собі славу.

Це було прагнення Оссолінського, щоб заклад його, не обмежуючися нагромадженням збірок, працював також на полі видавничім, щоб він мав власну друкарню, видавав часописа наукового і через друковане слово ширив серед народу ідеали свого фундатора. В цьому напрямку ввесь час працювали керівники інституції. Вже р. 1828 розпочав кс. Сярчинський видавати «Czasopismo naukowe ksiegozbioru publicznego iwienia Ossolińskich». Це видання, високої наукової вартости, поділяло долю закладу. Воно припинялося кілька разів—то через смерть редактора, то через перешкоди політичного характеру; воно зміняло свою назву на «Bibloteke zakladu Narodowego imienia Ossolińskich», зміняло зміст, напрям і характер. Не вважаючи на всі спроби, це видання ніколи не було широко розповсюдженим. Воно мало характер надто науковий, надто обмежувалося певним колом питань, щоб зацікавити широкі сфери.

Ми згадували вже про видавання і друкування літератури нелегальної. Воно тривало досить довго і було плідне і всю цю роботу знищено було тільки через зраду (може мимовільну) одного з працьовників друкарні. Наслідки цієї зради були жахливі. Закрито було друкарню, читальню, запроваджено було найсуворішу контролю, директора Клодзинського увязнено було на кілька років у Куфштейні.

Немає змоги згадати тут усі видання Закладу Оссолінських: вони нараховуються сотнями. Коли-ж взяти під увагу всі видані підручники, насамперед підручники для шкіл народніх (на це заклад дістав спеціяльну монополію від уряду австрійського р. 1878), то число видань дійшло-б багатьох тисяч. Тут згадаємо тільки найважливіші. Насамперед—директор Август Бельовський розпочав (епохальне) видання «Monumenta Poloniae Historica», яке дало матеріяли для дослідів над історією Польщі та слов'ян. До монументальних видань належать також видання «Słownika języka polskiego» Лінде, що його друге видання виходить з друкарні «Ossolineum'y» та його коштом, далі видання «Biblji Królowej Zofji», яку опрацював Антоній Малецький, «Kodeks tyniecki», три томи каталогу рукописів, які опрацював Войцех

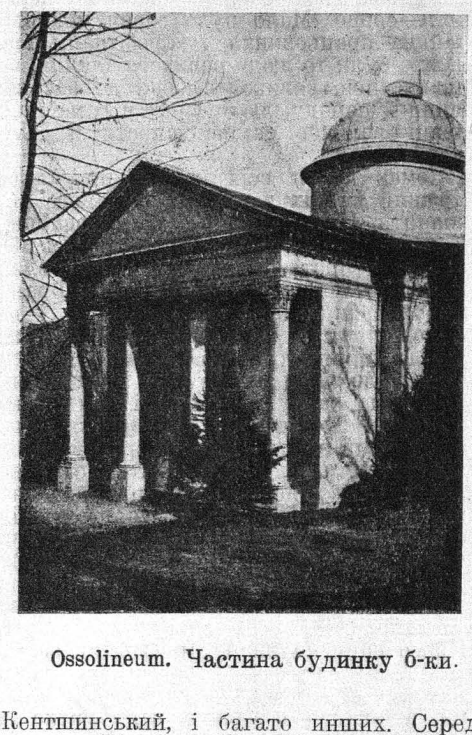

Ossolineum. Частина будинку б-ки.

Кентшинський, і багато инших. Серед видань бібліотеки Оссолінських останніми часами переважає напрям бібліологічний. Тут маємо велику монографію про початки польського друкарства Л. Бернацького—під назвою «Pierwsza książka polska», сюди належить величезної ваги періодичне видання—«Monumenta Poloniae Typographica XV—XVI saeculi», перший том якого, тепер виданий, присвячено виключно друкарству краківському; тут також треба згадати про періодичне видання (з р. 1924) «Prsewodnika Bibjograficznego» — цей єдиний тепер у Польщі місячник, присвячений життю польської книги.

З инших видань останнього часу згадаємо: К. Бадецького «Literatura mieszczańrka w Polsce XVII wieku», А. Брюкнера два томи «Historji literatury rosyjskjej», Бр. Губриновича монографію про відомого вченого Антонія Малецького, вичерпну студію етнографічну А. Фішера «Zwyczaje pogrzebowe ludu polskiego», прекрасну двохтомову працю директора Л. Бернацького «Teatr, dramat i muzyka

za Stanislawa Augusta», величезне й найвичерпніше десятитомове видання творів Юлія Словацького за ред. Ю. Клейнера, видання творів О. Фредри, за ред. Е. Кухарського і багато инших.

Як-що заклад Оссолінських зріс до таких розмірів і зробив й робить стільки для польського суспільства не тільки на полі науки й мистецтва, але й на полі праці громадської, то це є великою мірою наслідок щасливого добору людей, що, обіймаючи в «Ossolineum'і» керівничі й адміністративні посади, присвячували йому всю свою енергію, знання і перед усім—серце. Мало було серед них звичайних працьовників і заробітчан, переважно були то люди великого знання, великих ідей, великої любови до батьківщини й народу, люди впертої комашиної праці—великої самовідданости й саможертви.

Немає змоги всіх їх тут пригадати. Кожний із них вартий є, щоб його відзначити. Отже згадаймо найголовніших. У низці директорів інституції—усі без винятку—протягом століття варті вдячности й пошани. Цього заслужив Франц. Сярчинський, визначний історик і географ, перший директор інституції, що підчас короткого свойого урядування заклав підвалини майбутньої організації. Так само заслужив цього і другий керівник — Костянтин Слотвинський, що відбудував заклад із руїн, зробив збірки приступними для суспільства, запровадив гнучку і доцільну систему керівництва, а, наприкінці, щоб урятувати інституцію, просидів 4 роки у львівський в'язниці, потім—шість років у Куфштайнських казематах у Тиролі—і звідти повернувся зламаним, нездатним працювати молодим дідом. Великі заслуги мають і його наступники Адам Клодзинський і Ян Шляхтовський. А останні керівники Закладу—то є величезні вогнені стовпи, що кидають велике, ясне світло на історію «Оссолінських». Це—Август Бєльовський, Войцех Кентшинський і Людвик Бернацький. Перший великий учений і дослідник початків історії польської, автор низки праць наукових великої вартости, цілу свою енергію поклав на те, щоб надати інституції характеру визначно-наукового. Другий так само великий історик, бібліографія великих і учених праць якого становить чималеньку книжечку, близько півстоліття керував закладом. Нарешті, третій — теперішній директор Людвик Бернацький, світовий бібліограф та історик літератури, не тільки щасливо керував інституцією в найнебезпечніші часи війни світової й горожанської, але спромігся саме в ці часи вдвоє збільшити збірки і підтримати та навіть зміцнити серед суспільства наукове значіння інституції.

Поруч із ним згадуємо прізвища таких працьовників, як бібліограф Станіслав Пшиленцький, історик Кароль Шайноха. музеолог Ксаверий Голебський, лінгвіст Іван Вагилевич, поет Мечислав Романовський, бібліограф Владислав Вислоцький, артист маляр та археолог Едвард Павлович, відомий філолог проф. львівського університету і популяризатор Словацького Антоній Малецький, поет Владислав Белза, історик Олександер Гіршберґ, літератор Броніслав Чарнік і багато инших. Їхні прізвища промовляють самі за себе.

Усіх майже працьовників Закладу проймала, поруч із відданістю інтересам інституції, ще одна спільна ідея, що срібною ниткою проходить через усі 100 років існування „Ossolineum". Це є слов'янофільство, любов до всіх народів слов'янських і праця над спільним пізнанням та зближенням. Від часів першого фундатора аж до сьогодні ні на хвилину не зникає ця ідея зі сторінок історії „Ossolineum'у".

Запеклим поборником слов'янства був довголітній керівник куратор кн. Юрій Любомирський, до цього самого табору належали всі директори інституції—перед усім Слотвинський, Бєльовський і Кентшинський, а далі — Комарницький, Шляхтовський, Годебський, Вагилевич, Шайноха, Романовський, Белза, Чапельський та инші. А поруч них збиралися в мурах закладу всі, кого цікавили питання слов'янства, тут обговорювано найважливіші факти й явища з цього поля, проєктовано видання, укладено таємні плани політичні, звязувано перші ниточки порозуміння з иншими народами слов'янськими. До друзів «Ossolineum'у» належали Воцлав Ганка, Юзеф Добровольський, Ян Павел Шафарик, Ян Колар, Бартоломей Копитар і багато инших. Значіння інституції завжди зважувано в усій Слов'янщині, і свято їх сторіччя буде святом усеслов'янським.

Влад. Т. Вислоцкий.

Бібліотекознавство.

■ Всеукраїнська нарада бібліотекарів профспілчанських бібліотек, що відбулася 5—9 березня ц. р. в Харкові, ухвалила такі резолюції:

1. На доповідь Рабичева „Чергові завдання бібліотечної роботи": в звязку з безперервним зростанням питомої ваги робітничої бібліотеки в загальній системі профспільчанської культроботи, визнати за необхідне звернути на цю ділянку особливу увагу; рішуче пережити „уявлення про біброботу профспілок, як про вузько спеціяльну ділянку культурництва, керувати якою можуть лише «вчені» методисти"; разом з піднесенням кваліфікації сучасних кадрів бібліотекарів розвязати питання про висування нових шарів профспілчанських б-рів з робітників; вважаючи одним з основних моментів перепідготування ознайомлення б-рів з сучасними суспільно-політичними течіями в літературі, необхідно пережити деяку косність і консерватизм що до класиків; масову

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.